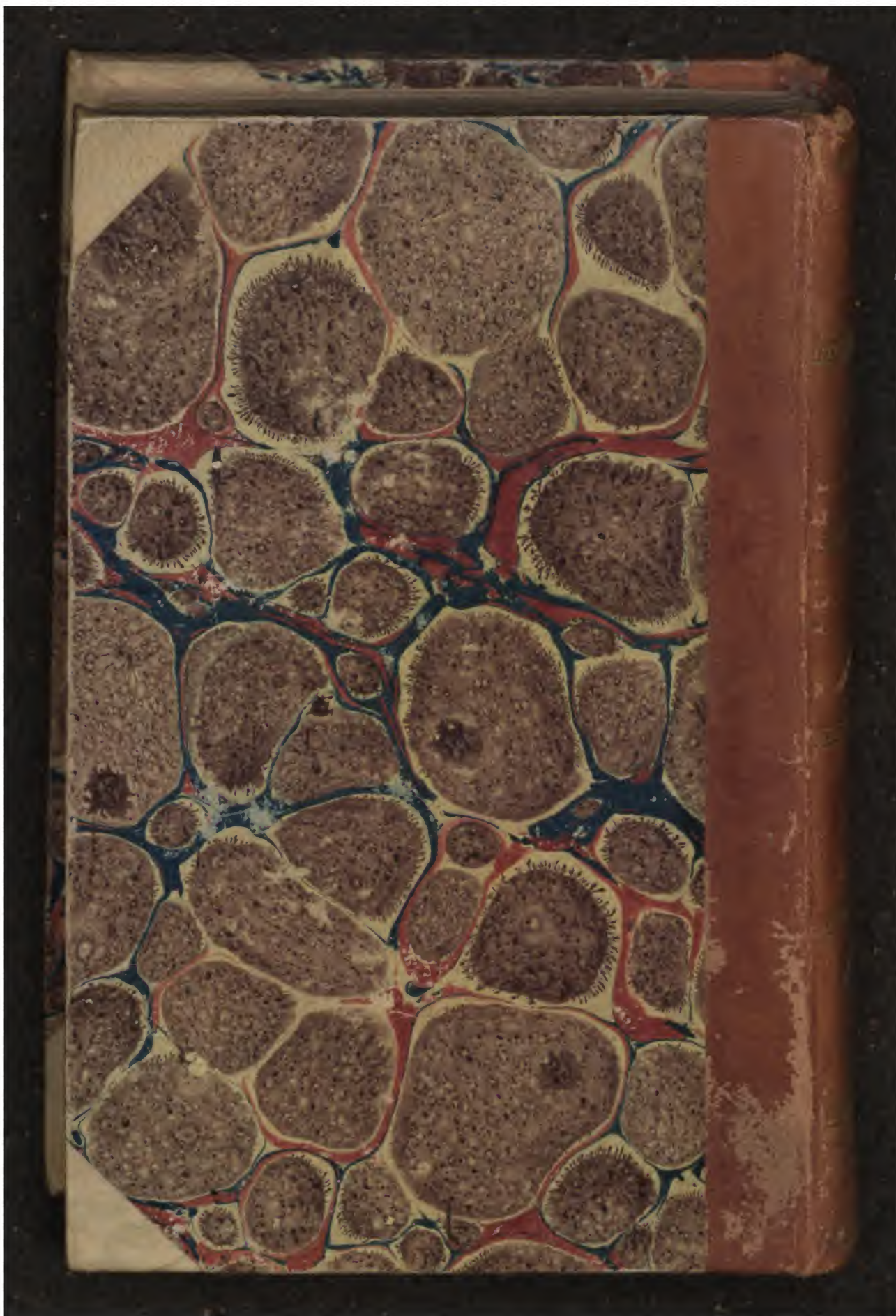

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.3

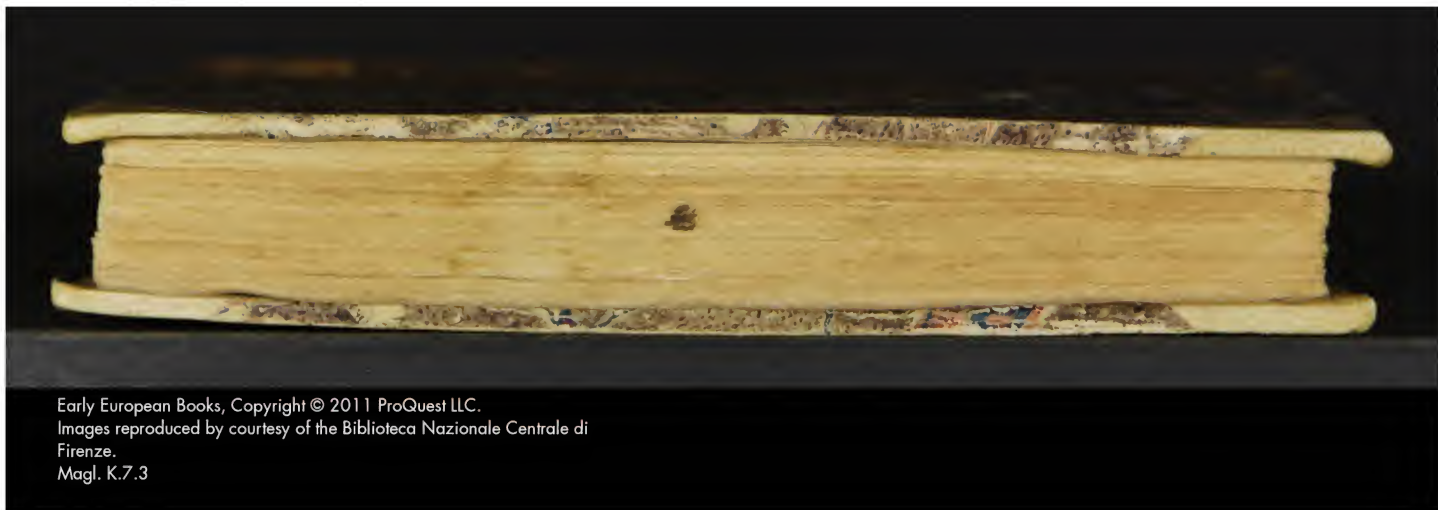

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.3

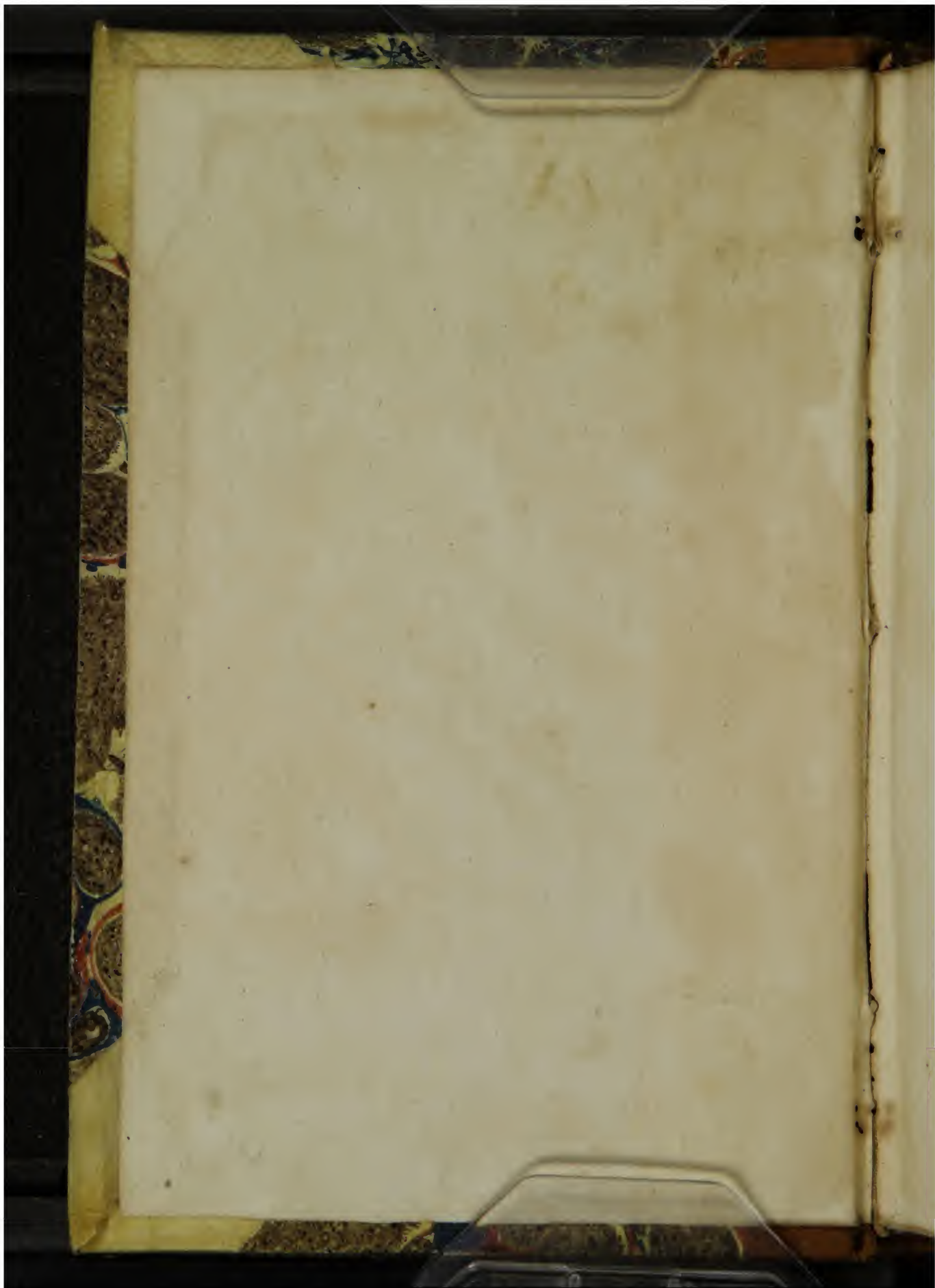

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.3

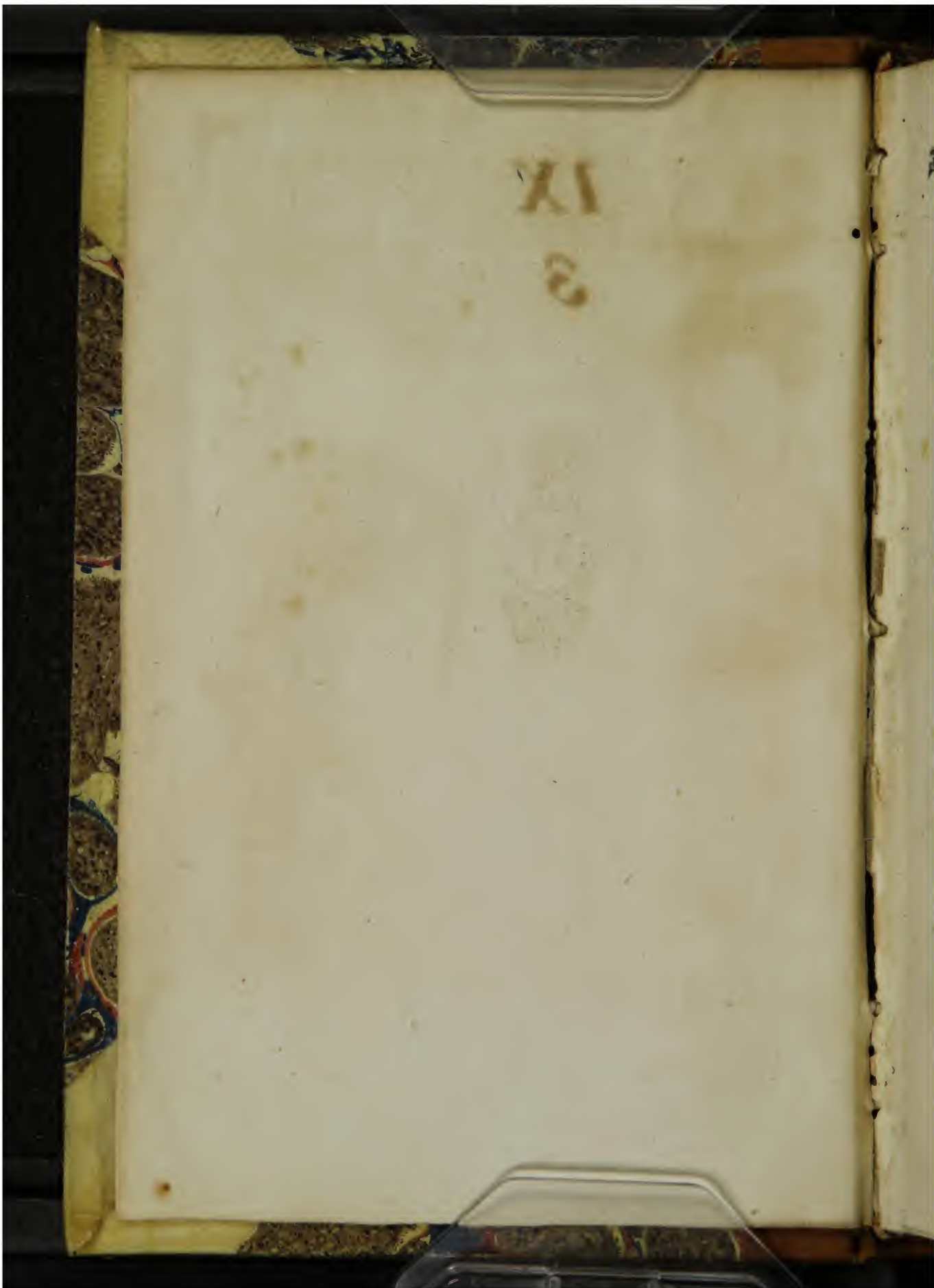

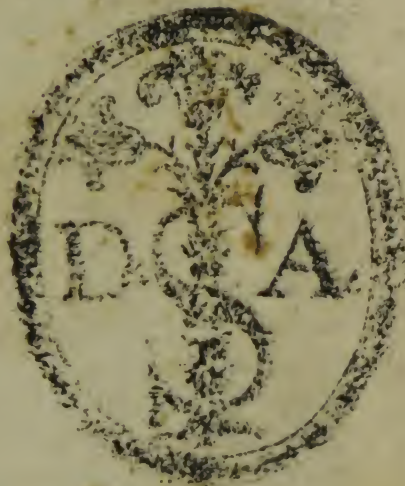
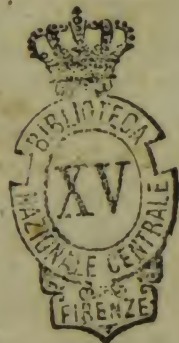
IX

3

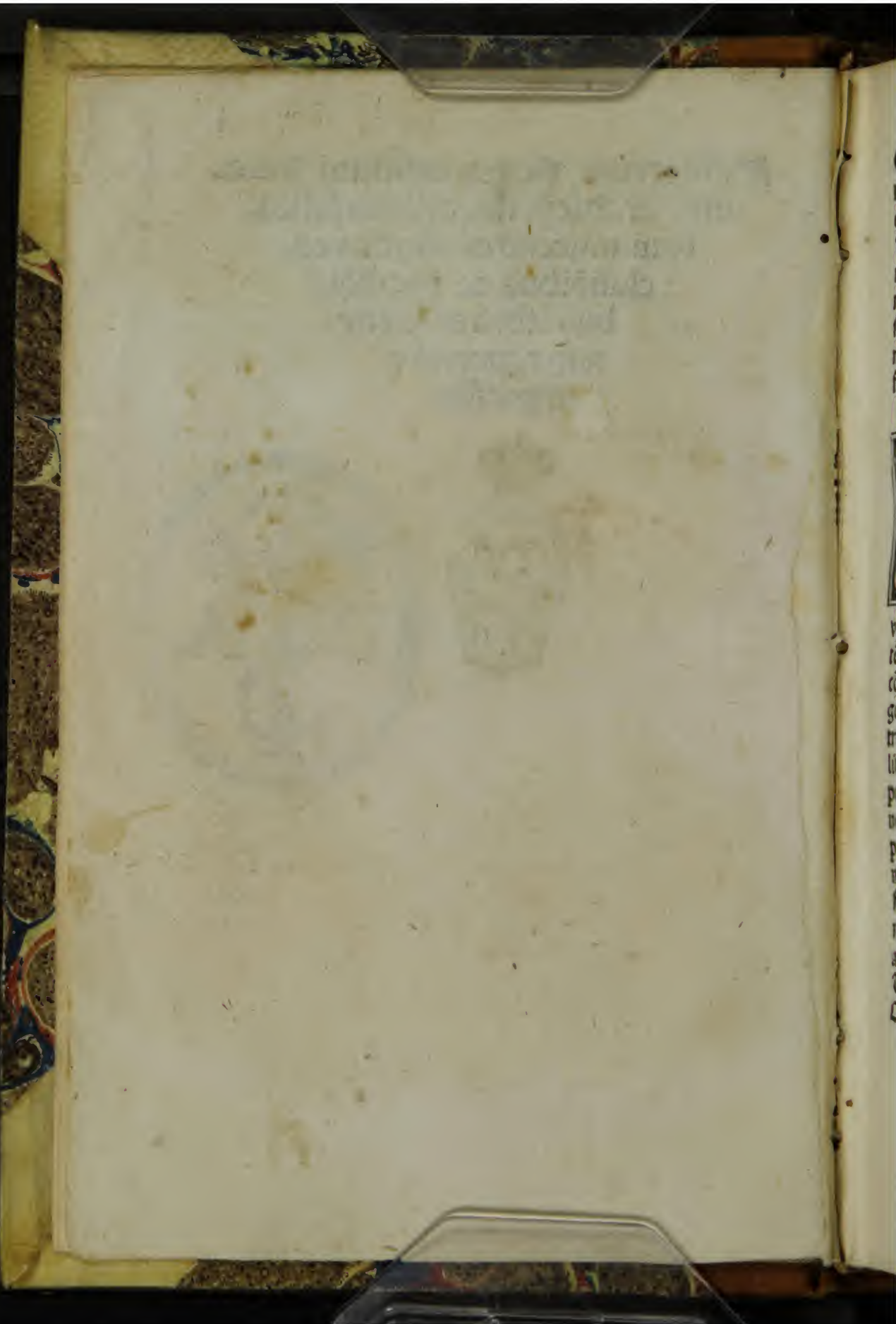

Defecerunt Reuerendissimi Anto-
nini archiep̃i flo. ordinis p̃dica-
torum. necnō cū aliquibus cō-
clufiōibus ac decifiōi-
bus ī foro cōfciētie
nup̃ repertis ⁊
impreffis.

Incipit sumula confessio-
nalis utilissima. i qua agitur
quo se habere debeat pfe-
sor erga penitentes i confessio-
nibus audiendis. quam edidit
reuerendissimus vir ac in Chri-
sto pater dominus frater Anto-
ninus archiepiscopus florentinus ordinis
fratrum predicatorum.

Secerunt scrutantes
scrutinio
psal. lx
ij. Scruti-
nium quod
est confessio
vel inquisitio in quo et peni-
tentes scrutantur conscientiam suam: et
confessor cum eo. Scrutans er-
go est confessor qui in hoc potest
tripliciter deficere. quia vel per ma-
litiā absolvens. quem scit non
posse. vel per ignorantiam. nesciendo discernere iter le-
prium et leprosum. et quem possit vel
non possit absolvere. vel per in-
firmitatem conscientie inde su-
mendo occasiones malorum ex
auditu dum incaute se habet.
Unde aug. de peni. di. vi. c. i.
Caveat spiritualis iudex. ut si

cut non commisit crimine nequi-
tie. ita non careat munere scien-
tie. Ex quibus verbis innuitur
quod confessor siue sacerdos de-
bet habere ista tria ex auctori-
tate aug. pallegata. Primo
potestate i foro conscientie. ut
scilicet sit iudex spiritualis. Secundo
preservare puritatem vite sue:
ne committat crimine nequie.
Tertio habere sufficientem
scientie claritatem ut non ca-
reat munere scientie.

De potestate seu auctoritate
confessoris et quod possit vel non
possit audire confessiones. l. i.

Ordinatus primo est quod
non sit sacerdos. et si pos-
sit audire confessiones
i casu mortis. non tamen absol-
vere potest. alias si absoluit ut
sacerdos indicativus per quos-
dam incurrit irregularitatem.
sic si celebraret. Hoc tamen est
dubium. quia non est in iure ex-
pressum sicut de celebrante. unde
non videtur irregularis. Extra
de sen. exco. c. Is qui. li. vi.
Ibi. n. dicitur quod non incurrit
quis irregularitatem propter ali-
quod delictum. quando non est in iure
expressum. et confessus tali non

Prima pars

sacerdoti tenet iterum cōfi
teri. rō est. qz solis sacerdos
tib⁹ dictum est: quoz remi
seritis pctā rē. Jo. x. Nec
tñ a quolibz sacerdote pōt
qs absolui: s; a ppo aut al
tero de lnia eius. Un dī de
pe. 7 remis. i. c. Ois qz quili
bet seli āno pñteat oia pec
cata sua ppo sacerdoti. 7 d
pe. di. vj. c. Placuit. rō est.
qz nō pōt quis soluere vel
ligare eū qz sibi cōfiteat: nisi
habeat iurisdictionē sup eū.
Si aut sit ppius patus 7
nō sacerdos: sicut curat⁹: 7
ep̄s nō sacerdos: pōt absol
uere p alium cōmittēdo b
alteri. **C** Sed nota qz ppi
us sacerdos alit̄ itelligitur
cū dī: qz qlibet dī pñteri, p
prio sacerdoti: 7 alit̄ cū dī:
qz de licētia ppij sacerdos
tis pōt alteri confiteri. **Mā**
in pmo casu dicit̄ ppi⁹ sa
cerdos. quicūqz hz ptātes
absolnēdi ordinariā vel de
legatas: siue sit cōis: siue sit
singularis: qz actor sequit̄
foz rei: s; est i electiōe eius
quē foz de multis seqt̄: nī
si sit actio realis i q; segtur
foruz rei de qua agit̄. **E**t qz
i foro pñie idē est actor 7 re
us: idē est qz idē seipsū pōt
accusare corā quocūqz con
fessore de oib⁹ q illuz possit
absolnere de crīe vbicūqz
pmisso: qz b⁹ i absolutio nō
respicit territorium: s; alia
rōne rei vel delicti. pñt qd
dicit **Host.** qz quilibet hēt
tres sacerdotes ppios oz
dinarie. s. curatū de cui⁹ par
rochia est: ep̄s suū 7 papā.
Sed i scdo casu ppius sa
cerdos de cui⁹ lnia pōt alte
ri pñteri: intelligit̄ strictius
ille qui d iure suo ordinario
hoc hz nō ex pmisiōe: 7 sic
intelligit̄. c. Ois vtriusq; se
rus equoce loq: d ppio sa
cerdote fm oēs. **C** **Mā** con
stat qz ad implēdū illd pce
ptū de pñtendo semel i an
no oia pctā sua ppio sacer
doti: ita sufficit pñteri vica
rio curati: sicut ipsemet cur
rato: 7 tñ ad pñtēdū alii. nī
sufficeret accipe lniā ab
ei⁹ vicario: s; sufficeret ab
ipsomet curato. Un respe
ctu pmi vicari⁹ est ppi⁹ sa
cerdos: sed nō respectu scdi

vñ 7 si possit q̄s p̄stiteri vica-
rio curati: tamē ip̄e vicari⁹
non potest dare licentiā illi
q̄ alteri p̄stiterat. Hec p̄det.
de pal. in. iiii. distin. xvij. q.
iij. ar. ij.

C De ordinariorū confessoribus quo
ad ecclesiasticas p̄soas. ca. ij.

Sciēdū ē p̄ papa. qz

S nō habet superiorē
a xp̄o: nec a p̄cilio q̄
cūqz hēt p̄puz confessorē
que duxerit eligēdū: qui au-
toritate xp̄i pōt euz absol-
uere vñ ligare ī foro peniten-
tiali: nō at in foro exteriori
qz ip̄se nō pōt ligari vincu-
lo excoīcationis a quo indi-
geat absolui: 7 p̄ hoc non
oī a xp̄o sibi cōmitti. Quia
tamen potest ligari vinculo
peccati sicut 7 alij. p̄pterea
īdiget remedio sicut 7 alij:
qz nec xp̄s dimisit eum sine
remedio: iō hoc p̄cessit vt si-
cut a p̄ncipio q̄libet pote-
rat quēlibet volentē se sibi
subijcere absolui: ita 7 nūc
quo ad illū q̄ nulli ē s̄biect⁹
sic papa. **C** Si vō excoīcat⁹
eligat in papā. ante q̄ p̄sen-
tiat superiorē hēt a q̄ absol

ui pōt: s̄ si prius assentiat:
absolui postea nō pōt s̄ nec
īdiget: qz nulli legi subest.

Unde lex positina: q̄ arcet
excoīcatū a cōione fidelīū 7
p̄ceptione 7 collatōe sacro-
rū ipsum nō ligat: propter
q̄d excoīcatio non impedit
electū nec electōz ip̄az. Qui
vō sunt de familia pape: ha-
bent sūmū penitētiariū pro-
priū sacerdotē cū papa: qz
nulli alij subsunt. Secus est
aut de capellanis ei⁹: q̄ per
mūdū sunt disp̄si: q̄ p̄pter
hoc n̄ sunt ab alijs exēpti.

C De cardinalibus at q̄ sūt
episcopi. ip̄si non minus ha-
bēt q̄ alij ep̄i: q̄. s. libē pōt
eligere. Idē si sūt legati: qz
sunt prelati vñ exēpti. Si ve-
ro sūt simplices cardinales
nec ep̄i: nec legati: dic̄ ldo.
eos non habere nisi papaz
7 sūmū penitētiariū. Et quā-
uis īmediate: sint sub p̄p. 7
p̄ p̄ns exēpti. nō tñ possunt
sibi eligere confessores sine
ip̄sius aut summi penitētia-
rii lnia. qz non sunt prelati.
s̄ coadiutores prelati 7 pa-
storis. licet sint p̄byteri car

Prima pars

dinales. iō tutius ē q̄ habe
ant licētiā a papa. familia
vero cōmēsalis eoz. de li
cētia eozūdeꝝ cardinalium
possunt sibi eligē p̄fessores
q̄a de p̄suetudie sunt s̄b di
ti eis siue sacerdotes sint si
ue nō: vel forte sūmus peni
tētiari⁹ ē quasi curatus re
spectu oīm mansionarioꝝ
curie pape: quoz ip̄e papa
ē q̄si ep̄s p̄p̄rius. Nec ipe.
de pa. i. iij. di. xvij. q. iij. ar.
ij. **C** Priarche: archiepi:
ep̄i: habēt p̄pos sacerdotes
suos imēdiate supiores: vt
ep̄s archiepm: ille p̄matē:
ille patriarchā: ille papā: ⁊
hoc nisi sint exēpti. Nihil
omīn⁹ oēs isti p̄nt sibi elige
re p̄fessore. Extra de peni. ⁊
remis. c. fi. q̄ p̄nt eos absol
uere nō solū de occultis: sed
ē de manifestis ⁊ notorijs
ē archiepo inuito: ⁊ ē a vi
culo excoicationis maioris
⁊ minoris: ⁊ mutare vota:
relaxare iuramēta: ⁊ oīa alia
pp̄ q̄ nō esset p̄sulēda sedes
apostolica: l̄z hosti. dicat
rium: ⁊ illud p̄rium ⁊ frat
Barto. in pisanella: p̄fes

sio. iij. §. xvi. Nec obstat q̄
in illo. c. fin. non sit mentio
nisi de absolutiōe a pctis:
q̄ cū intētio pape sit ip̄sis
ep̄is q̄bus esset graue sem
per ad archiepm recurrere
⁊ graui⁹ ad papā: ita p̄ui
dere eis p̄ p̄fessores ab eis
electū. sicut p̄uisus est infe
riorib⁹ ep̄iscopoz: per ip̄os
ep̄os. Ideo de oī peccato ⁊
vinculo de quo pōt ep̄s ab
soluere inferiorē: ⁊ electus
ab eo pōt ip̄m absoluere: ⁊
in oī casu in quo p̄t ep̄s di
spēsare. cū inferiori: ⁊ ille cū
ep̄o: q̄ vbi eadē rō ⁊ idem
ius. Et sic bñ dicit hostiē.
Istud priuilegiū nō perdit
per hoc q̄ venit i Roma: q̄
ibi nō distinguūt vbiq̄q̄
sit: s̄ si definit eē ep̄s: puta
q̄ cedit loco ⁊ dignitati de
lnia pape forte p̄dit priuile
giū datus ep̄s: q̄ ip̄e non
plus hēt ep̄i dignitatē. Si
vō cedit loco ⁊ nō dignita
ti: nō p̄dit. Rō qua aliqui
p̄bāt. q̄ p̄fessio ab ep̄o ele
ctus nō pōt eū absoluere a
vinculo excoicationis ē: q̄ nō
hēt p̄tatem nisi ex electio

ne epi. Sed ad hoc respon
det. qd nō ab epō eligere: s3
a iure cōmittente. b3 ptātes
iste sicut qui eligunt ab il
lis qui p litteras penitētia
rioru3 habent: qd possint si
bi eligere p̄fessore ab ipsis
penitentiarijs: et nō ab eligē
tib3 auctoritatem. sic cu3
epus committit fratrib3 q3
prior eligit ipsi sunt cōmis
sarij prelatoz nō eligentiū.
Et qd ēt dicunt qd si ille ele
ctus ab epō in confessorē
esset excoīcatus mīori nūq̄
cū eligeretur ad hoc: posset
absolvere: q3 ligat3 minori
l3 possit cōferre sacramēta
nō tñ eligi. Respondet qd
nō valet istud: q3 intelligit d
electiōe iuris ad dignitatē.
Immo et si qñ ab epō eligi
tur cōfessor: eēnt tūc ambo
ipse et elect3 ligati maiori:
ad huc nō ipediret factum:
dūmō elect3 ille qd absoluit:
n̄ sit ligat3 maiori nec suspē
sus. **¶** Dec. **¶** Det. de pal. i. iij.
di. xvij. q. iij. ar. ij. **¶** Prela
ti ēt exempti hñt simile pri
uilegiū cu3 ep̄is in eligēdo
libere p̄fessorem. **¶** Nam ex

quo sūt exempti et p̄lati: sicut
multi sūt abbates: ex b̄ ipō
habent istud priuilegiū: q3
grauē eēt eis semp adir pa
pā nouū: p̄ licentia p̄fiteñ
di. Si aut sic sunt exempti qd
nō p̄lati: nō hñt istud priui
legium. Verbi grā. Omnes
subditi collegij exempti. secu
lares vel regulares qd ē exē
ptū in capite et i membris.
¶ Si. n. immediate suis p̄latis
cōfiteri pñt nō alijs: nisi de
līia ipoz. Si aut sic sūt exē
pti qd citra papā. nec deca
nū nec p̄positū hñt: qd hēat
curā ipoz. et ad b̄ nō pñt si
bi eligere: sed petāt b̄ ipsū
a papa vel ei3 p̄nario: cum
alias nlls possit eos absol
uere. **¶** Si. abbatisa q3
uis iura ep̄alia exerceat po
nēdo officiales. nisi i b̄ hēat
at sp̄ale priuilegiū alias quā
tūcūq3 exempta nō pōt b̄ hēe
q3 nō est prelata nec prelas
tissa cū nō hēat clauēs iuris
dictiōis. **¶** Et qd ei3 officialis
excoīcat: qd per se ipsa non
pōt: nō est auctas ip̄ius: s3
pape. Similiter quūq3 p̄est
qbuscūq3 ex p̄missione alio

Prima pars

terius: et est delegatus: non potest dici prelatus. Unde quantum cunctis exceptus: quia tamen non est prelatus: non habet hoc privilegium: puta superior in religione: vel prior non conventus: aut conventus sub abbate: non per electionem: sed ab ipso abbate ex consilio seniorum possit vel institutus nisi forte quando mortuo abbate vel potius ipsi fuerint quasi ordinarii. quia tunc actio subrogata. habet privilegium eius in loco cuius subrogatur. Sed prior qui per electionem canonicam instituitur prelatus est. et ideo si est exceptus habet idem privilegium. propter quod non oportet quod confirmans det sibi potestatem eligendi professores si cum nec confirmans vel consecrans episcopum. Nec obstat decretalis. Nec pro dilatione. extra de prelatu et re. Istud enim privilegium de eligendo professores equaliter conceditur episcopis et minoribus prelatibus exceptis. Unde cum episcopi vel immediate subsint archiepiscopis. nihilominus sine eorum licentia hoc possunt et qui sunt non excepti. ergo et priores hoc possunt

vel subsint abbatibus vel maioribus sine licentia eorum cum sint ordinarii. Si autem sunt in dignitate constituti. non tamen prelati. sicut cantor. thesaurarius. sacrista. et habet in persone non habet privilegium. Quis excepti. Si vero essent prelati. sed non essent prelati in foro principaliter. sicut sunt archidiaconi de parochia concurrentes cum episcopis in foro causarum adhuc non puto eos habere privilegium. sed solos prelatos. Et dico quod habent curam animarum. Sicut autem dicitur de episcopis. quod quidam sunt episcopi. qui ad dignitatem retinent hoc privilegium. ita et de istis quidam sunt in prelatu. et similiter electus ab eis potest agere cum eis absolviendo et dispensando quicquid posset episcopus si ei subessent. Sic electus ab episcopo potest ratum quantum archiepiscopus. excepto in snia lata a superiori de eos. puta ab archiepiscopo contra suffraganeum suum. ab abbate contra priorem conventuale sibi subditum. ab huiusmodi. non potest absolvi electus talis confessor. Quicumque enim potest eligere uno electo siue mortuo. si

ue nō mortuo. pōt aliū mu-
tare ad placitū. 7 coīpso q
talīs qui pōt eligere cōfitef
alicui. videt ipm eligere. qz
plus est factis 7 mētis intē
tione eligere. ¶ verbis. iij.
q. vi. c. i. 7 de ma. 7 de obe-
c. legebat. Nec p. de. de pa.
vbi. d. di. xvij. ¶ Inferiores
plati n̄ exēpti si subsūt ime-
diate epō. ipm solū habent
cū supiorib⁹ ei⁹ pro pprio
sacerdote sicut abbates. dca-
ni. ppositi. 7 archip̄sbyteri
rurales. ¶ Curati vō dcanos
rurales 7 ep̄s. qñ ille deca-
nat⁹ est annexus cure. Simi-
liter priores q sunt sub ab-
batib⁹. illis subsunt 7 ep̄s.
¶ Ad plati vero 7 non curati
subsunt imediate suis cura-
tis. siue abbatib⁹. siue por-
bus. siue decanis. qñ sunt d
collegio vñ simplicib⁹ cura-
tis. qñ in prochijs suis cō-
morant. Clerici vero chora-
les subsūt ei. qui p̄est choro
siue sit cātor. siue succētor i
exteriorib⁹. Sed qñ ad fo-
rū p̄cie solus decanus vñ
curatus eoz. Nec p. de. de
pa. vbi. d. di. xvij. q. iij. ar. ij.

¶ Cui dēant lasci ordina-
rie p̄fiteri. Cap. 3.
¶ Imperator s3 ldo.
i de antiquissima p̄sue-
tudie p̄fitef capella-
nis suis. S3 sicut d̄ extra d
pe. 7 re. c. ij. li. vi. ¶ Nulla cō-
suetudie itroduci p̄t. vt p̄ter
pprijs sacerdotib⁹ lniaz aliq̄s
possit sibi eligere p̄fessorē.
nisi de lnia pape. ¶ Rex b3
ep̄m siue archiep̄m. i cui⁹ ci-
uitate ē sedes regni. Dicit⁹
āt sedes vel metropolis re-
gni. nō i qua pl⁹ morat⁹ s3 in
q̄ inūgit⁹ 7 corōat⁹. ¶ Prin-
cipes miores si hñt s3 se ci-
uitates plures. similr a sede
p̄ncipali ducat⁹ vñ comitat⁹
domiciliū sortiūt. S3 si nō
hñt vnā ciuitatē. alia p̄ncipa-
liorē ab vtroq3 epō vel me-
tropolitano lniaz p̄fitef di ca-
piāt s3 ldo. S3 si nō ē vex
qñ ad metropolitanū. qz
null⁹ s3 dñt⁹ suffraganeoz ē
ei s3 dñt⁹ imediate. nisi qñ vi-
sitat s3 solū ip̄s suffraganei.
¶ An cū dñs duaz ciuitatū i
tpalib⁹. ita sberit ep̄s i sp̄a
lib⁹ ac si eēt s3. sic dñs castri
s3 est i sp̄ualib⁹ curato. Jo

¶ Prima pars

sicut metropolitanus non possit dare licentiam prebendis hominibus habentibus domos in diocesi sue fraganeorum: ita nec princeps. De illo vero principe qui habet dominum in diversis diocesium: sed non super civitates. unde quod ipse multo magis ab ipsis episcopis petere debeat hoc ab illo. si cuius diocesi habet principalem dominum: vel ab utroque si equaliter in duabus. Quia absurdum esset quod a tot curatibus haberet prebendam quod in suo domino includitur. ¶ Dominus vero qui in eadem diocesi in diversis villis habet dominum: si in una habet principalem dominum in qua non sit nisi una parochia tamen: sine uno curato: tamen illi videri debet. sed quoniam nullum habet dominum in illa villa quod se non contineat prebende parochias: maxime si una non est principalior altera: tamen nulli curato debet: sed immediate episcopo. Si vero in una villa sit principalem dominum: in qua non est nisi una parochia tamen: vel sit multe et una principaliter curato illi est sibi proprius sacerdos citra episcopum. ¶ Balivus et senescallus si nullibi habent mansionem nisi sed quod assistere regum: modo huc modo illuc discursant

reduco ubique conferri possunt: vel episcopis civitatum: vel curatibus in quorum parochiis hospitium eligunt. Si vero principaliter aliqui ubi degunt: ibi curatum habent illum in cuius parochia hospitium suum situm est. Et sic de prepositis: sed habeant domos penitus extramurales et senescalliam vel preposituram: quod per hoc ostenditur: quasi intendendo sortitum fore. ¶ Ceteri vero burgenses et alij laici non in potestatibus constituti: illis curatis subsunt: in quorum parochiis degunt principaliter: vel si in duabus equaliter: in qua tunc manent quando conferri volunt illi parochie sunt. ¶ Nec ¶ De. de pal. ubi supra di. xvij. q. iij. Regulariter ergo prebenda fidei est proprio sacerdoti. Unde dicit Inno. i. c. Dis. extra de pe. et re. Si quis alieno sacerdoti. iusta de causa conferri potest sua voluerit: licentiam prius postulet: et obtineat a proprio sacerdote: cum aliter ipse non possit solvere vel ligare. ¶ Nec ibi. ¶ Casus octo in quibus quis potest alteri conferri quam proprio sacerdoti sine eius licentia. Ca. 4.

I nota s3 **¶** De. de
 pal. vbi. s. ar. iij. ca
 lus octo i qbus qs
 pōt alteri p̄terī q̄ p̄po sa
 cerdoti sine ei⁹ lnia: q̄s pōit
 hosti. i sūma. **¶** **¶** Primus
 pp indiscretionē sacerdot̄
 pprii. Et sub hoc casu p̄pre
 hēdiť qñ ipse sacerdos pro
 pri⁹ ē sollicitator ad maluz:
 vel reuelator p̄fessionis: vel
 est talis q̄ ex p̄fessione iūi
 net periculū p̄tenti v̄l con
 fessori. In hoc igitur casu
 dic̄ host. q̄ eo ipso hēt licē
 tiā a iure aliū adeundi. De
 pe. di. vi. c. **¶** Placuit. S3 ali⁹
 dicūt q̄ tūc d3 petere licen
 tiā ab eo v̄l a supiori: q2. c.
 oīs dicit q̄ q̄ ex iuxta cā vo
 luerit alteri p̄terī petat licē
 tiā a proprio sacerdote. Et
 q̄uis qdā hoc itelligāt nisi
 ex culpa sua hoc p̄cedat: v̄l
 detur tñ melius ēt si hoc sit
 ex culpa sua: q2 culpa sua n̄
 dēt alteri nocere: puta supe
 riori: sicut p̄prio sacerdote
 mortuo: v̄l excoīcato: n̄ eo
 ipo l3 ire ad aliū s3 o3 recurr
 ere ad ep̄s. Sed si superi⁹
 or adiri non pōt: vel etiā si

pōt ē eque d̄fectuosus: tūc
 q2 ad papā nō ē facilis res
 cursus: eo ipso ad aliū ire p̄t.
¶ Quando ergo p̄pri⁹ sacer
 dos oīo indiscret⁹ 7 inept⁹
 est p̄ tūc pōt adiri sine licen
 tia petita: vel saltem cū lnia
 petita 7 si n̄ obtēta pōt ire
 ad aliū: dico at̄ petita: q2 7
 si sit indign⁹ p̄ se audire: nō
 ē tñ ipotens p̄mittere: 7 in
 hoc. s. q̄ dēt petere lniām
 ab ipso: vel ire ad supiores:
 p̄cordāt. **¶** Tho. **¶** De. Al. In
 no. 7 **¶** Vul. q̄ si negat ab eis
 lnia: tūc dicūt p̄dicti q̄ idez
 iudiciū ē de eo qd̄ 7 de illo
 q̄ n̄ habet copiā p̄fessoris.
¶ An magis dēt eligere lai⁹
 co p̄terī: nec i hoc trāsgre
 dīt p̄cepta ecclesie: q2 p̄re
 cepta iuris nō se extēdūt v̄l
 tra caritatē: nec ēt fit iūria
 sacerdoti: q2 p̄uilegiū mere
 tur amittē q̄ p̄cessa sibi abu
 tit̄ ptātē. **¶** Dec tho. i. iij. di.
 xvij. q. iij. ar. iij. Itē dic̄ ibi
¶ Tho. q̄ peccaret sacerdos
 si n̄ eēt facilis ad p̄bēdā li
 cētiā alteri p̄terī. S3 **¶** De.
 de pal. dicit q̄ tūc p̄t libere
 ire ad aliū v̄l p3 supra. Et

Prima pars

si nō possz aliū hēre 7 neces-
sitas imineat: dicunt p̄dicti
doctores q̄ p̄fiteat̄ peccata
sua i genere. sine eo de quo
posset malum prouenire.

CSecūdus casus ē: qñ par-
rochian⁹ trāstullit domicili-
u⁹ suū: qz tē d̄finit eē prochi-
an⁹ p̄mi sacerdotis. 7 sit par-
rochian⁹ illi⁹ ad cui⁹ parro-
chia se trāstulit. S3 si i dua-
bus prochijs hēret domū:
7 i vna māceret tpe estiuāli:
in aliā vō tpe hyemali: vtro-
biqz sortit̄ forz nō simul: s3
successiue s3 q̄ habitat mo-
do hic: mō illic: 7 hic tūc re-
cipiat sacramēta vbi tūc ha-
bitat alias alibi.

CTertius casus est cū ē va-
gabūdus nec hñs nec petēs
domiciliū: tūc iste pōt cōfi-
teri cuilibet curato: vñ ep̄o i
cui⁹ parrochia ē: imo etiam
nō curato vñ qz nulli subdi-
tus: s3 dīt se cui vult. **C**Itē
oīs sacerdos p̄tātē hēt ordi-
nis 7 iurisdictionis ex sua or-
dinatione: s3 s3ditos hēt so-
lū eos: qui se ei submittūt:
nisi q̄ s3 iura: qui se semel
alicui submisit: fact⁹ ē eius

prochianus: nec p̄t se alijs
submittere quousqz de p̄rio
se subtrahat simplr: nisi de
volūtate illi⁹: vñde dicitur
extra de pe. 7 re. c. si. p̄mitti-
mus eligere. q. d. iure dīno
licebat eis eligē: s3 electiōe
eis subtracta: p̄mittim⁹ rela-
xātes retētōnē q̄ possint eli-
gē. **Uñ** in. d. c. **Uñ** dicit. d.
peni. dī. vi. dī. sine p̄sensu e⁹
cui p̄mo se p̄misit: 7 postea
cui penitēs p̄fessus ē. **C**4⁹
casus ē si querit domiciliū
quo se p̄ferat quousqz se ali-
cui subdat. Et de pegrinis
qdē dñdū ē q̄ si sine lñia cu-
ratorū 7 ep̄oz p̄fecti sūt.
nil p̄uilegijs hñt in hoc. **Con-**
cor. i hoc. s. q̄ pegrini 7 nes-
gociatores 7 alij viatores. si
nō hñt licētiā a suis cura-
tis vñ ep̄is: vñ sine lñia eorū
iter arripūt nō p̄t ab alijs
absolui. **Inno.** l. d. 7 **Guil.**
Si autem de licētia ep̄oz 7
curatorum p̄fecti sunt: eos
ip̄so hñt licētiā interpreta-
tiuā p̄fitendi. cū sine p̄fessio-
ne digne pegrinari nequeāt.
Si ēt superueniat pascha:
cōicare p̄t pp eandem lñ

centiā splicitā ⁊ de casu epī scopali absolui: qz ep̄s n̄ retinēdo sibi auctatē inuando pegr̄ios: ex b̄ ip̄o v̄i eis dare licentiā p̄stēdi ve casib⁹ ep̄alib⁹: sicut curat⁹ de probialib⁹. **¶** De mercatoribus at̄ si nūq̄ b̄ient domiciliū nisi semp̄ sequēdo nūdinas: idē iudiciū ē qd̄ d̄ vagabūdis: ⁊ idē si i loco suo tenēt hospitiiū: s̄ nō declinant illuc in pascha cōiter. **¶** Idō. n. tūc vidēt ibi b̄ie domiciliū q̄ ad sacra. Et idē de familia p̄ncipis vel baliui q̄ nūq̄ i eodē statu pmanent: ex q̄ l̄z ipsi teneāt hospitiiū alibi. nec tñ ad illd̄ d̄ elināt nisi ad horā. isti vagabūdi cēsēt. Idē de familia epī laica. qz nō sic b̄z ius in ea sic cardiales. S̄ si eēnt de diocesi ipsa: de ei⁹ inia p̄stēant. Si at̄ de alia ex q̄ ei⁹ hospitiiū dimiserūt: qz p̄ diocesim vagāt respectu illi⁹ diocesis vagabūdi reputant. vt de inia epī illi⁹: vel cuiuslibet curati. ad ei⁹ probiā veniūt p̄stēri possunt. **¶** Quit⁹ casus ē de rōe deli

cti. vj. q. iij. c. placuit. q̄ qdā dicūt eē vex. tūc solū qñ pp̄ b̄ est excōicat⁹: qz si eēt ex cōicat⁹ a p̄lato loci illi⁹ pp̄ illud p̄ctū sicut p̄sueuit fieri vt in furtis ⁊ b̄i quoruz ignorant̄ actores: mittēd⁹ est talis ad excōicatorē absoluend⁹ ab eo. Sed si peccatū est occultū. ⁊ pp̄ b̄ non sit excōicat⁹: pōt de b̄ p̄stēri pp̄rio sacerdoti. vt d̄ in sūma pisana. fr̄a. zaba. refert laudē. tenere q̄ curati. ⁊ ēt fratres admissi ad audiēdū p̄fessiōes s̄m formas cle. dudū p̄nt audire ⁊ absolvere p̄ctā p̄missa: n̄ solū i diocesi: s̄ ēt extra territorii diocesis. dūmō tñ p̄stētes se possunt illis p̄stēri. i. q̄ sint illius diocesis vel parrochie quo ad curatos. **¶** Sext⁹ rōne studiū vt scholares ēt si nō sint moraturi nisi p̄ ānū i studio: vel qz n̄ b̄ent plus de spacio vel ab ep̄o vel caplo. de cui⁹ inia ibi s̄t: v̄l qz sic disponūt vel de parrochia i parrochiam mutant. De illis v̄o scholaribus q̄ veniūt de oī parte

Prima pars

regni ad plamentū parisi?
cū rex reputet se fisci. nō re
cognoscēs superiorē ī toto
orbe. videt q̄ ibi possint cō
fiteri ep̄o ⁊ curato ī quorū
parrochijs domos adducūt
sicut olim ī tpe imperato
rū ī Rome. erat ibi cōis pa
tria. ⁊ q̄cūq; illuc veniebat
hēbat iudicē suū. s. p̄torē pe
regrinū. S; prius ē vex. s.
q̄ nō p̄nt absolui rōe parla
mēti si nō h̄nt licētiā a suis
p̄latis. q̄ rex ī Parisius nō
h̄z potestātē ī spūalib;. nec
ī ceteris ptibus regni. Ep̄s
aut p̄t ī spiritualibus so
li sue diocesi. Solū. n. ī Ro
me ubi ē sedes pape. ī spūa
lib; oib; est patria cōis sicut
ecclia cathedralis omnib;
de diocesi. Unde ī curia ro
mana sicut curato suo sum
mo penitentiario de omni
loco mūdi p̄t p̄fiteri. ⁊ pe
nitentiarijs simplicibus si
cut vicarijs sui curati.

Septimus casus ē rōne
necessitatis. quādo esset ī
mortis articulo. tūc ois sa
cerdos ab ecclesia nō p̄ci
sus. auctoritate iuris. fit p̄

prius sacerdos. Extra d̄ of.
or. c. pastoralis. Et h̄ qd̄ h̄
de conse. di. iij. c. Sanctū.
videt q̄ et laicus ī huius
modi necessitate. possit etiā
excōicatū recōciliare eccle.
si nō est p̄cisus. nō tamen
potest absolvere a peccatis
audiendo confessiones.

Octauus casus quē p̄nt
hosti. est si sacerdos nō p̄
prius p̄dat sp̄e ī ratihabi
tione. p̄prij sacerdotis. S;
vt dicē ī summa pisana ⁊
bñ. iste casus cōiter non tes
net. cuius rationē assignat
De. de pal. Nulla. n. ratis
habitiō p̄firmat sacramētū
qd̄ nullū fuit. q̄ ī nō sacra
mentis ratihabitiō. saltem
pape valere p̄t. q̄n ille so
lūnitātē mutare p̄t. sicut d̄
ecclesia per non ep̄m dedi
cata solū ratihabitiōe pape.
dedicata vel recōciliata re
putatur. Extra de cōse. ec.
vel al. c. Aqua. tñ ī sacris
valere nō potest. q̄ illa pa
pa mutare nō potest. q̄ re
gula iuris ē q̄ ratihabitiō
retrotrahitur. ⁊ mādato cō
parat. q̄n solo mādato ⁊ a

principio res agi pōt. In tali
lib⁹ aut locū nō habet quā
do. s. eēntia sacri deficit. qā
tūc totū iterandū ē. De es-
sentia at absolutionis ē po-
testas iurisdīctōis. quā pote-
statē erga talē nō hēt. ex b
q ponit spē i ratibabitōe.
¶ Quis possit cōmittere. 7
quis non audientiā confes-
sionum. Cap. 5.

Ota scōz p De. d pal.
n in. iij. di. xvj. q. iij.
q ois sacerdos p pri-
us q iure ordinarīo pōt au-
dire cōfessionē: potest hoc
ipm alteri pmittere: quia
habet cām meri impij. Et
qz qcuqz p electionē habet
curā aiarū ē ordinari⁹. Jō
ois talis pōt licētiare quē
libet subdituz cure. sue alte-
ri psteri. Item ordinarius
ē qcuqz ex offō sibi annexo
hoc habet. l3 nō sit per ele-
ctionē. Itē gerēs vicē cura-
ri per legē vel cōsuetudinē
sic fact⁹ pōt per abbates. q
vīuētē abbate. erat dlegat⁹
nō potēs subdelegare. eo
mortuo vl amoto ei⁹ vices
in oibus obtinēs. est quasi

ordinarius dlegatus. Et tū
ad hoc vnde licētiare pōt si-
bi subditos d pssidē. Idē
videtur de suppoze amoto
poze. vel vicario cū conuen-
tus non habet priorem.

¶ Archipresbyter ciuitatis
de q iura loquūt. vñ q sit
ordinari⁹. sicut si eēt prebē-
da sacerdotal⁹ cui ex officio
eēt ānerū offm audiēdi cō-
fessiones illoz de diocesi ex-
tra ciuitatē 7 multomag⁹ si
de ciuitate. S3 si penitētia-
rius nō hēt officiū ex sua p-
benda s3 ex pmissione vīue-
vocis epī: qui reuocat qñ
vult: qz iudiciū soluit. vetā-
te eo q iudicare iussit: talis
ē delegat⁹ 7 nō ordinari⁹.

¶ Archidiaconus l3 sit ius-
dex ordinari⁹ de psuetudi-
ne: nō tamē in foro cōscien-
tiē nisi sit sacerdos: 7 tē au-
dit ex pmissione: vnde non
pōt subdelegare. **¶** Legat⁹
ē ordinari⁹ in vtroqz foro:
vñ sicut in exterioribus ad
iudices dlegatos: ita 7 bz
suos pniarios. **¶** Sūm⁹ pe-
nitētiari⁹ est ordinarius in
spūalibus tantum. Unde

De auctoritate confessoris

h3 penitentiarios suos: 7 cō
cedit etiam licentiā eligēdi
confessores. Sed simplices
penitentiarii pape: quibus sint
delegati pape: qui sol⁹ eos
ponit nō summus peniten
tarius: pnt qdes eos audi
re de toto mundo: s3 si pnt
sumere adiutores: nec etiā
dare lñas eligēdi pffessore.
Decan⁹ ruralis q³ et ar
chepresbyter vocat⁹: si iste
decanat⁹ est annexus alicui
cure speciali: reputat⁹ ordi
narius i parrochijs sui de
canatus post epm. supra cu
ratos ē. videt⁹ etiā ordina
rius curator: 7 sic curati d
licentia ei⁹ nō solum episco
pi pnt pnterī. **S**i at ep
scop⁹ seu archidiacon⁹ con
fert illū decanatū mō huic
mō illi curato: videt⁹ dele
gatio: 7 hoc respectu cōiuz
casun3. Nam respectu casu
um episcopaliū tam de cu
rato q³ de decano: qb⁹ de
speciali grā cōmittit absol
uere: de illis videt⁹ distignē
dū: an sint retenti d iure vl
psuetudie: 7 tunc i illis nul
lum ius h3 de se inferior epī

scopo. Unde cuiusq³ illos
committit auctoritate dele
gata: illos absoluit. **T**res
nota. q³ qñ potestas iurisdi
ctionis est vna apud plures
7 nō apud quēlibet isolidū.
tūc non pōt quilibet per se
eam cōmittere sine cōsensu
alioz. S3 qd oēs tangit ab
oibus d3 approbati. **U**n
de si capitulum sede vacan
te. gerat vices epī in tpali
bus: nullus de capitulo ēt
decanus pōt ponē officia
lem sine p̄sensu alioz: s3 ca
pitulū de cōsensu maioris
partis. **P**otestas at absol
uendi a p̄ctis vna 7 eadē p̄t
eē apd p̄les vt sūt vnū 7 nō
penes vnū: sicut penes ca
pitulū sede vacante. quādo
h3 potestatem in spiritali
bus: dico quantū ad p̄mis
sionē nō quātū ad executio
nem: qz cōfessio soli ē hien
da. vnde totū caplin nō vn⁹
canonicus ponet peniten
tarium. Sed quādo iuris
dictio p̄fecte isolidū rem̄et
apud quēlibet eozuz: ita q³
vn⁹ sine alio pōt p̄ seipsum
de cā cognoscere. tunc vn⁹

fine
mit
mle
qz p
cora
vna
andi
ns: m
sensu
tere
ti. si
cōfē
diti
mal
lñia
fione
curato
to ma
epi: at
qui sū
lñia ve
hoc ep
clerici
ius bu
fius d
et cōn
fessio
mitta
Dee
CQ
proet
negar
lodd

fine alio cui vult potest cōs
mittere et minor sine maioꝝ
multo magis ecōuerso. **¶** Et
qz ptās absoluēdi q̄ ē apud
curatū: papā et ep̄m: non ē
vna: sed qlibet potest p se
audire sine consensu alteri
us: ita ēt qlibet eorū sine cō
sensu alteri⁹. potest cōmit
tere alteri. **¶** In vicari⁹ cura
ti: sine lnia ep̄i: potest audir
cōfessionē illoꝝ. s. q sūt sub
diti curatoꝝ et non alioꝝ: et
multo magis ecōuerso. s. d
lnia ep̄i: audire eorū confes
sionē illoꝝ. s. qui sūt subditi
curatoꝝ et nō alioꝝ: et mul
to magis ecōuerso. s. d lnia
ep̄i: audire eorū p̄fessiones
qui sūt subditi curatoꝝ sine
lnia vel cōsensu eorū. **¶** De
hoc extat bullata d̄claratio
clemētis et Alexan. post cu
ius bullationē nullus pari
fius dixit d̄rium. Qui autē
ex cōmissione solū audit cō
fessiones: nō pōt alteri com
mittere audiētiā p̄fessionū.
¶ Nec **¶** De. vbi supra. ar. iij.
¶ Quō et qñ curat⁹ vlt p̄sbr
prochialis possit dare vel
negare lniā alteri p̄fitēdi
subdito si petat illā. Cap. 6.

¶ Ita fm **¶** De. d̄ pal.
i. iij. di. xij. q. vbi. d̄
q si prochianus pe
tat lniā alteri p̄fitēdi ide
termiate: non det curat⁹ nisi
sit v̄isile q penitēs nō elige
ret nisi eque bonū vlt melio
rē. Si vō noiat sibi aliū de
q̄ verisile est q sit eque bo
nus vel melior ad p̄fessionē
audiēdā: nō neget: qz forte
bz pctū qd̄ erubescit cōfite
ri sibi: et pus moreret sine
cōfessione q̄ sibi cōfiteret.
Si vō appet q nō est eque
bon⁹: aut p samā: aut p vis
sum sue p̄sone: p cōuersatio
nem p̄sonarū sibi cōfidentiū.
q̄ min⁹ religiose cōuersant.
tūc simplr d̄ negare: inote
scēdo q ille nō pōt eū absol
uere: qd̄ tñ itelligit cum ille
ad quē vult accedere pro
chian⁹: nō bz auctatem nisi
ex p̄missione ipsi⁹ curati: de
clarādo ēt q ipse parat⁹ est
eū audire. si tñ ē talis q ad
hoc sit sufficiēs: vel ēt q est
parat⁹ sibi dare vnū aliū lo
co sui: in q̄ casu bñ videat⁹
det sibi ad hoc sufficiētem.
¶ Itā si insufficientes daret
sibi iputaretur detrimētus.

Prima pars

qđ inde sequeretur oīi sue. qz
fm iura. q papz diligēti so-
cio suā rez custodiēdā omi-
sit. facilitati sue imputari d3 si
perijt. Si autē ille petitus a
prochiano. vel diffamatus
h3 ptatē superioris. puta qz
est vicari⁹ epi vel p̄fessor de
putat⁹ i ordine minorū vel
predicatorū ⁊ h⁹ i. nō p̄p̄t h
prohibendus est simplr. qz
iudex malus. ordinari⁹. vel
delegat⁹. nō p̄dit iurisditio-
nem suā. sed d3 dicere petē-
ti. nō expedit tibi vt tu va-
das ad illū vel ad aliū. nec
ibis de voluntate mea. nec
assensu. nec licentia. sed ipse
h3 potestātē ab alio maioꝝ.
vñ nō possum tibi p̄hibere.
sed parat⁹ sum te audire vñ
p vicariū. vel extraneū idos-
neū. ⁊ fm hoc soluitur istā
tia illi⁹ regule. s. q nō pōt eē
pastoris excusatio si lupus
oues cōedit. ⁊ pastor nescit
qz b̄ vex est qñ pastor scire
d3 ⁊ pōt. Et h3 aliqs sēp de
beat reputare aliū melioꝝē
se simplr. nō tñ q̄tū ad oīa
puta quātū ad officiū hoc
vel illud. Itē suspitiōes h̄e
possum⁹. nō ad iudicandus

primū sed ad cauendū no-
bis. Itā si video pauperez
si iudicabō furē. tñ ne forte
sit fur. custodiā rez meā ab
eo. Et sic i. p̄posito. Tñ si p̄-
rium nō appet plus d3 hō
p̄sumere de his q̄s papa vñ
ēps p totā diocēsim p̄fecit.
q̄ de se qui deputatur ad
vnā parvam parrochiam.
¶ De religiosis q nō pos-
sunt audire cōfessiones sine
lnia p̄lati sui. Cap. 7:

Ora q religiosus nō
d3 audire cōfessiones
et illorū q haēt licē-
tiā sibi eligēdi p̄fessorē quē
cunq̄. et si h̄eant a papa. si
ne licentia ⁊ auctoritate sui
superioris. qz sine suo supe-
riori velle ⁊ nolle nō habz.
¶ Datet hoc per sile extra de
elec. c. Si religiosus li. vi. ad
h⁹ i officiū. vbi d3 q̄ electio-
ni de se facte non debet nec
pōt assentire sine lnia supe-
rioris sui. Sed vbi papa no-
minatim eligit religiosum
ad aliqđ officiū. p̄sumit nō
scere p̄sone industriā vnde
nō requiritur alteri⁹ lnia. si
ue pro inq̄sitiōe. siue pro
p̄dicatione. siue p̄ audiētiā

p̄fess
alio
hoco
centi
quē
dlen
cario
religi
vel p
perio
baris
de. c
i die
sus
p̄lati
et r
nis m
da. p
¶ De
diēdi
b⁹ p̄di
iure p
de sep
quō et

mas
⁊ die
ordi
p̄fess
tarib
vicin

professionū. siue p̄platiōe sibi
 alio quocūq; officio. S; ex
 hoc q̄ papa daret alicui li-
 centiā q̄ posset sibi eligere
 quēcūq; ēt religiosū. p̄ au-
 dendo p̄fessionē: vel p̄ p̄di-
 catione: ex ista tali lnia si d; 3
 religiosus audire p̄fessionē
 vel p̄dicare sine lnia sui su-
 perioris vel prelati vel ab-
 batis. Ar. ad hoc. extra d̄ in
 de. c. q̄ sit laudabile. Si tñ
 i dicto casu audiret religio-
 sus sine lnia sui superioris v̄l
 p̄lati: tenēt absolū ita q̄ nō
 eēt riterāda tal' p̄fessio: q̄
 nis male facēt tal' sic audiē-
 da. ¶ De. de pal. vbi. §. q. iiii
C De p̄tate au. Car. iij.
 diēdi p̄fessionē tributa fr̄s
 b̄ p̄dicatorib; 7 minorib; a
 iure p̄ textū cle. dudū. §. ij.
 de sepult. quō fieri possit 7
 quō exponit. Cap. 8.

Ora tert. cle. dudū.

¶ §. j. de sepul. vbi d;

Statuim; 7 ordina-
 mus vt i singulis ciuitatib;
 7 diocefib; i q̄b; loca fratrū
 ordinis p̄dicatorū 7 miorū
 p̄sistere dignoscūt: 7 i ciui-
 tatib; 7 diocefib; 7 loc; ip̄s
 vicinis, in quib; loca b̄ i si

habent: magister: priores
 prouintiales ordis p̄dica-
 torū: aut eorū vicarij: 7 gnā-
 les p̄nicipales: ministri: 7 cu-
 stodes minorū: ad p̄ntiā p̄-
 latorū eorū dē locorū: se cō-
 ferant p̄ se vel p̄ fr̄s q̄s ad
 hoc idoneos fore putauerint
 bñlitter petatur: vt fr̄s
 q̄ ad b̄ electi fuerint i eorū
 ciuitatib; 7 diocefib; p̄fessi-
 ones suorū subditorū cōfi-
 teri sibi volentiū audir' libē
 valeant: 7 b̄ i p̄fitentib; p̄-
 ut s̄m deū expedire cogno-
 uerint p̄nias iponere saluta-
 res: atq; eisde; absolutiōis
 bñficiū impendere de lnia
 gr̄a 7 bñplacito eorūdem.
 Deinde p̄fati magr̄: p̄uin-
 ciales 7 mistri ordinū p̄di-
 catorū eligē studeāt p̄sonas
 idōneas 7 sufficlētes: vita p̄-
 batas: discretas. modestas
 atq; p̄tas ad tā salubre mi-
 nisteriū exequēdū. q̄s sic ab
 ip̄s electas. rep̄sentēt. vel
 faciāt rep̄sentari p̄lati. vt d̄
 ip̄sorū lnia. gr̄a 7 bñplacito
 in eorū dē ciuitatib; 7 dioce-
 fibus b̄ i persone sic electe
 cōfessionē audiāt sibi cōfite-
 ri volentiū. 7 iponāt p̄nias

¶ Prima pars

salutares et beneficiū absolutō
nis impendāt, put. supi⁹ est ex
pressū. Extra ciuitates et dio
ceses in quib⁹ fuerit depurate.
per quas eas et non per prouincias
uolunt⁹ deputari. p⁹ fessiones
nullaten⁹ audire. Laumes
rus aut⁹ psonarū assumēda
rū ad h⁹i officiū exercēduz.
esse d⁹, put. diuersitas cleri
ac p⁹pli multitudo vel pau
citas exigit eorū dē. Et si
idē p⁹lati petitam l⁹iam cō
fessionū audiendarū p⁹cesse
rint, illam p⁹fati mag⁹i et alij
recipiāt cū gr⁹atū actōe. Quia
si forte dicti p⁹lati quēq⁹ ex
h⁹i fratribus presentat⁹ eis
dem: ad h⁹i officiū nollēt
b⁹ie, vel nō ducerent admit
tenduz esse, quo amoto vel
subtracto loco ipsius, simil
eisdem p⁹sentand⁹ possit ali
us subrogari. Si uo idē p⁹
lati p⁹fatis fratrib⁹ ad cōfes
siones: ut p⁹mittitur audien
das electis h⁹i exhibere l⁹
centiā recusauerint, nos ex
nūc ipsis, ut p⁹fessiones sibi
p⁹steri uolētū libē liciteq⁹
audire valeāt, et beneficiū ab
solonis impēdē gratiose cōce
dunt⁹ de aplice plenitudine

potestatis. ¶ Per h⁹i aut⁹
p⁹cessionē neq⁹q⁹ itendim⁹ p
sonis seu fratribus ipsis ad id
taliter deputatis. p⁹tatem i
b⁹ impedere ampliorē. q⁹ i
eo curatis seu procbialibus
sacerdotib⁹ est a iure p⁹cessa
nisi forsan eis eccl⁹iaz p⁹lati
u⁹beriozem i⁹ hac pte gratiā
specialē ducerent faciendā.
¶ Petitori. ¶ Pau. ¶ Dōt peti
hec l⁹ia a p⁹lati extra suuz
territoriū, q⁹ ē uolūtarie ius
risdictionis custodes. Glo.
¶ Duo⁹res q⁹ p⁹uēnales q⁹
ad p⁹dicatores et guardiani
quo ad minores. b⁹ nō p⁹nt.
¶ Humiliter. ¶ Pau. Si petat⁹
ista l⁹ia asperere, nō u⁹z satis
factū p⁹stitutioni, et iō itex eē
repetēda p⁹pter omiffiones
forme. Administri. Glosa.
¶ Nō q⁹ d⁹ vicarijs p⁹oz p
uincialiū et d⁹ custodib⁹ n⁹ re
petit de quib⁹ p⁹misit. l⁹z g⁹ illi
petitionē possint facere, de
q⁹ p⁹misit: nō t⁹n electionē, de
q⁹ hic loq⁹t. ¶ D⁹ntari. Glo.
Ergo p⁹sonal⁹ p⁹ntatio fieri d⁹
bet. ¶ Nā d⁹ p⁹ns. q⁹ prebetur
sensib⁹ corporis. facit d⁹ pe
ni. di. j. in prin. Idem dicit
¶ Pau, sup⁹ verbo represen

ten
epi
ces
re
sibi
rer
a
dis
Lōce
sine
dece
gari
sta
q⁹lie
p⁹nt
sic p⁹
fint
a
cir
sa
sar
ex
gat
v
p⁹ille
onē
v
ert
de
riū
gl
fugie
rū
de
teri
tar
q⁹
tiā
Lut
nō
f
sola
vle

tent. **Erigit. Glo.** **C** Si v[er]o
ep[iscopu]s p[re]dat cū fratribus di
c[er]es: minore num[er]o suffice
re: recipiat ep[iscopu]s num[er]o. qui
sibi videt de reliq[ui]s recurra
tur ad arbitriū b[on]i viri. i. iu
dicis. ff. de verb. ob. p[ri]mu[us].
Locesset. **Glo.** Quā licētia
sine cā reuocare non p[ossu]nt. c.
deceat. de re. iud. vj. Subro
gari **glo.** Si nō recipit ius
sta de causa: q[ui]a. s. nō est talis
q[ui]lis supra describit. sibi im
putent q[uod] malū elegerūt: et
sic posset oēs recusare. cū nō
sint apti. S[ed] si sine cā b[on]a sa
ciat: succedit licētia p[ro]p[ri]a. **R**e
cusauerint **glo.** Si nō recu
sat exp[re]sse. s[ed] nō dat nec ne
gat videt q[uod] locū hēret hoc
p[ri]uilegiū post trinā moniti
onē vel requisitionē. per. c. j.
ext. de suple. ne p[ro]la. **E**olen
tiū. **gl.** forte nō intellexit de
f[er]ligiosis: q[uod] scd[un]d[u]m statuta suo
rū ordinū: p[re]latis suis cō
teri d[eb]et. **L**ibere. **gl.** Deno
tat q[uod] nō ē necesse hēre licē
tiā sacerdot[is] parochialis.
Lui[us] **P**riū dicit Jo. mo. s[ed] ei
nō stat. **I**mpartiri. **glo.** Ab
soluti ergo nō habēt necesse
v[er]teri cōteri p[ro]prio sacer

doti. nec obstat. c. ois i p[ro]p[ri]a.
de pe. et re. q[ui] illd[um] intelligit d[icitu]r
eo qui alteri nō ē p[re]fessus le
gitie. Jo. mo. dicebat **P**riū
s[ed] male dicit. **I**dē **P**riū. s.
q[uod] absq[ue] l[ic]entia parochialis sa
cerdot[is]: p[otes]t q[uod]s alteri p[re]fiteri
nec t[ame]n ex hoc sequit[ur] q[uod] sint
curati isti. **R**ō est fm **gl.** q[ui]a
nec ipsi s[an]ctes sūt astricti ad
erectionē: v[er]o exercitiū isto
rū actū. nec fideles sunt a
stricti: vt i bis ad eos recur
rāt. **C** Itē nota vt dicit in
sūma p[er]isana et b[on]a: q[uod] potest
ep[iscopu]s acceptare s[an]ctes ad audi
entiā cōfessionū: et hoc sine
solēnitare p[re]dicta presentati
onis. si vult: cōmītēdo eis
iurisdictionē suā: q[ui]a etiā sine
isto p[ri]uilegio posset eis dar[re]
licentiam audiendi.

C De effectib[us] q[ui] sequūtur
ex p[re]missione audiētie p[re]fessio
nis alteri facte. **Cap. 9.**

X p[re]missione aut[em] al
teri facta de audiē
tia p[re]fessionū sine p[re]
dicto mō sine p[er] aliū modū
sequit[ur] isti effectus: vt dicit
Per. de pal. i. iij. disti. xvij.
C **P**riū quidē: q[ui]a talis
p[re]missarius p[otes]t audire et ab

Prima pars

soluere: alteri⁹ licetia mini
me requisita: nec ille qui vult
p^osteri tenet petere lⁱnam
a p^opo sacerdote. ar. efficac
ert. de p^ocur. c. Is q lib. vi.
Nec obstat q curat⁹ debet
cognoscere vultu pecoris sui.
Nā vultu exteriorē poterit
cognoscere sicut p^ous: et etiā
itueri et corrigere fraterna
correctiōe et p^ona adinōitio
ne sicut p^ous. Et quantū ad
exteriorē vultu attinet n^o mi
nus hōeste viuūt: qui p^ostent
tur fratrib⁹: q^o q^o p^ostentur
secularib⁹ curat⁹. Quātū ve
ro ad interiorē vultu: meli⁹
poterūt reddere rōnē de cō
fessis fratrib⁹ et h^omōi: q^o de
p^ofessis sibi vel suo vicario:
q^o de interiori vultu prochia
no⁹ q^o seipsū respuerūt: et si
ne licetia sui: vicariū pape
vel epⁱ elegerūt: nō h^ont red
dere ratiōnē: q^o p^o eū nō ste
tit q^o minus eos audiret et in
strueret: s^o p^o superiorē qui
eis coadiutores dedit et p^o
prochianū qui cum elegit.
Hec pe. d. pal. vbi. s. Dicit
tū Tho. i. iij. di. xvij. q. iij.
ar. iij. q. v. q^o si alicui pcedat
p^oas a superiori iudice cōfes

siones audiēdi prochia^o
rū alicui⁹ curat⁹: ex hoc non
fit illi p^oiudiciū: q^o p^oas iur
isdictionis nō est p^omissa ali
cui i fauorē sui: s^o ad utilita
tē p^orimi et populorū et dei
honorē. Idem ē tenet Jo.
an. i. c. si ep^s. de pe. et re. li.
vj. in p^oma glo. Idē etiā t^o
Jo. an. in cle. dudū d^o sepul.
vt supra patuit. s. q^o n^o tenea
tur petere lⁱnam a suo cura
to q^o vult ipsis frīb⁹ p^osteri.
Idē t^o exp^ose. Pau. vñ. gl.
Ber. que hoc dicebat: dā
nata fuit tanq^o falsa p^o Cle
mentē. iij. i quoddā p^ouile
gio q^o incipit. Quidā teme
re. C^o Secūdus effect⁹ hui⁹
p^omissiōis s^o d^om^o p^ope. est.
q^o cōmissarius pōt audire
p^ophibitiōes alterius p^olati
in q^o est d^oia iter superiorē
et inferiorē. Nā inferior cō
tra inbibitiōnē superioris
nō pōt alicui cōmittere si
cut nec p^o se ipm audire euz
ita fit q^o posset eū suspēdere
ad audiētiā p^ofessionū p^o ali
um. sicut pōt p^o semetipsuz
et ecōuerso aut⁹ p^o inbibitiō
nē inferioris superior pōt ita
cōmittere sicut pōt audire eo

inuit
curat
dū. v
ri⁹ p^o
q^o par
riū. C
p^obibe
cui⁹ q
ercipe
rio. al
quere
q^o nō
bere
on^o su
p^oor p
de tal
Lertū
q^o p^o
dinis:
vicari
remus
gis sup
licetia
vicari
m. si
licetia
S^o m
re vic
tiōes
curat
ro sue
excep
m p

inuito. Similiter si eēnt duo curati d̄ par: 7 vterq; ī soli dū. vnus d̄ inhibitionē alte ri⁹ pōt audire 7 pmittere. q; par in parē nō bēt īpe riū. Quando ergo inferior phibet ne subditus p̄fiteat̄ cuiq; sine sui licētia. dēt excipe nisi supiori vī ei⁹ vica rio. alias temet agit. nisi lo queret talib⁹. q; bene sciunt q; nō intēdit. vel nō pōt. phi bere qn p̄fiteant̄ tales. supi ori suo sicut ī religiōib⁹. cū p̄or. phibet. ne q; p̄fiteatur de tali peccato sine lnia sui. Certū ē oib⁹. q; nō intendit qn possit p̄fiteri magro oz d̄nis. vel p̄niciali. vel eoz vicariis. q; si phiberet spue reimus ei. ī faciē. 7 mltoma gis superior q; nō pōt dare licētia; alteri p̄fite di cui; sit vicariis hois q; diu p̄or vī tāt. si ibiberet neq; sine sui licētia p̄fiteret̄ rē. d̄rideret̄ S; mortuo vī amoto p̄io re vices eius gerit p; p̄stitu tiōes. vñ reputat̄ ordinari⁹ curat⁹. ergo phibēs subdi to suo. ne alij p̄fiteat̄. debet excipe ep̄s. papā. legatū. sū mū p̄narium 7 archiep̄m

dū vīstat. 7 habētes ab eis potestātē. Ep̄s vero debet excipere oēs p̄dictos: nisi se ip̄s. 7 sic q;libet excipiat su os superiores a tali phibiti one. Terti⁹ effectus hui⁹ cōmissiōis ē. q; tenet cura tus ei eucharistiā mīstrare 7 ēt alia sacramenta ex quo dicit se p̄fessus illi q; potuit eū absoluerē. Nec ē absur dū q; det eucharistiā illi. cu ius tñ cōscietia ignorat. sed cū eque bōa 7 tuta p̄scietia. imo tutiori. pōt eū cōicare. q; p̄fessus ē sine sui licentia h̄nti p̄rātē. sicut illū q; con fessus ē de licētia sua. vī si bi. q; nec ēt vicarius curati reuelat sibi p̄fessionē. cū idē curatus dat illi cōiōiē. Vñ equaliter scire dēt p̄scietia p̄fessi vicario superioris. sicut scit p̄scietia talis p̄fessi vi cario suo. 7 d̄bet curat⁹ p̄su mere q; meli⁹ p̄fessus ē. qui p̄fessus est ei. quē papa vel ep̄s elegit in p̄fessorem per totū mūdum. vel diocelū suū. q; qui cōfessus est illi. quē elegit ipse p̄uidēdo de ipso suis subditis cum ep̄s nō dēat hoc cōmittere nisi

Prima pars

si viris potētib⁹ ope ⁊ fmo
ne vt de offi. ordi. c. inter ce
tera. vel etiā q̄ ei qui cōfes
sus ē illi: quē elegit ipse p
prio arbitrio de licētia cura
ti generalis: ⁊ hoc nisi cum
esset excōicatus vel notori⁹
peccator: nā tunc āte q̄ det
eucharistiā: d̄bet ei clare cō
stare de absolutiōe ab h⁹i.
Quartus effectus est q̄
pctā p̄fessa habēti talē cō
missionē nō teneť itēx con
fiteri proprio sacerdoti: vt
declarat Jo. xxi. in extrana
gā. que incipit. *Uas electi*
Quint⁹ effect⁹ ē q̄
per hāc p̄missionē fit iudex
q̄ prius nō erat. Cū enī ad
absoluendū requirāt pote
stas ordinis ⁊ iurisdīctōis: li
cet ab habente ordinē ⁊ iu
risdīctiōē vel iurisdīctionē
tātū. possit hec audiētia cō
mitti hñti ordinē: licet non
hēat iurisdīctiōē. puta sim
plici sacerdoti. ita n̄ curato
sicut curato. n̄ tñ ecōuerso.
Sacerdos nō curatus. pōt
b̄ cōmittere: vel curato. vel
sacerdoti. Et rō diuersitat⁹
est. qz nō equaliter he due
ptates trāsiūdūtur. *Das*

bēs enī ordinē ex sola cō
missiōe. nō trāsfert ordinē.
sed solū ordinatio sacramē
talis trāsfert. siue sit iudex
siue nō. S; iurisdīctio ab ha
bēre eā ordinarie. sola com
missiōe trāsfert idifferēter
puato qui nullā hēbat. ⁊ ei
q̄ hēbat aliquā. s; nō istam
respectu ip̄i. **S**ext⁹ effe
ctus ē q̄ qui audit cōfessio
nē nō iure suo. perdit pote
statē suā. delegāte mortuo
vl' amoto ⁊ idē forte ē ipso
excōicato vl' suspēso. nisi in
p̄fessiōe iā inchoata quā au
dit ex tūc q̄ iure suo. sicut
etiā perdit potestātē illo re
uocāte. qz soluit iudiciū.
p̄hibente illo qui iudicare
iussit. **U**n̄ sicut ep̄o mor
tuo vl' trāslato. officialis ces
sat i causis. sic d̄bet cessare
penitētiarius i p̄fessionib⁹
audiēdis. nisi q̄ absoluit po
test de peccatis iā auditis
glo. c. gñū. ⁊. c. relatū d̄ off.
⁊ po. iudi. dele. qz mādātū
expirat p̄ mortē mandato
ris. Similiter si dedit p̄fes
sorē monialibus epirat po
testas: nisi esset rector earū
cui ex officio q̄ prioratus

vel re
neta.
rius.
liter it
legati
suspēso
to. qz i
legas i
vius. i
net. B
vrat v
deleg
dēat
qz de
onis.
requir
vius ei
p̄offe
h̄ ep̄s i
vel sus
lē vel p
cetut.
p̄ pecc
vnt vic
babet b
oūt iā
cial nō
p̄missi
uētētia
qz et m
secrat
excōico
minu

vel rectorie eēt audiētia an
nera. 7 tūc eēt quasi ordina
rius. Videre tñ q nō simi
liter ita expiraret ptās de
legati delegāte excōicato: vñ
suspēso. sic mortuo vñ amo
to. qz in pmo cāu retinet d
legās iurisdictionē licet nō
vsus. i scdo aut neutrū retin
net. Ad hoc aut q delegat
vñ iuriditiōe. requirit q
delegat in delegādo qdes
beat iurisdictionē 7 vsū ei.
qz delegare ē vsas iurisditi
onis. S; postq delegauit. n
requiritur q beat vsū. qz
vsus ei nō facit. ergo 7c.
Posset tñ dici pbabilr q
si eps nō cristēs excōicatus.
vel suspēsus instituit officia
lē vel pñariū 7 postea excōi
cetur. nihilominus vterqz
pt pcedere i officio suo. qz
vñ vice ei q iurisdictionem
habet licet nō vsus p se. Si
aut iā erat excōicatus. offi
cial nō agit: qz institūto vñ
missio nō tenuit. C De pe
nitentiario vero videt secus.
qz et nō sacerdos vel nō cō
secratus qui minus bēt q
excōicat pmittere pōt. qz si
minus est cōmissio q per

missio. qz iur suo sacerdos
audit cōfessionē. 7 cōmittēs
tñ ē causa sine qua non pp
prochiāz distinctionē 7 ec
clesie phibitionē. Quando
aut cōmittens moritur vel
amouetur nō ē differētia in
ter pmissariū in foro penitē
tiali aut iudiciali. qz vtriusq
q ptās expirat qntū ad ne
gocia nō icipit a. Nec p De. d
palu. di. xvij. qde. iij. ar. iij.
C Differētia iter frēs pñta
tos s; formā de. dudū 7 sa
cerdotes curatos. Ca. 10.

Ratres pñcatores
bñt pñlegiū q epīs
mortuis. q ipīs su
am dederūt auctoritatē vel
pmisserūt. pñt vñ ea aucto
ritate. quousq fuerit pñsū
ecclie de pastore. C Itē no
ta qd p istos effect. nō bēt
missio effectū. in personis
ordinū reprobatoz. de qui
bus dī. de reli. do. c. i. li. vi.
Nec p De. de pal. vbi supra.
C Notavlti differētiā in
ter pñctos frēs sic presen
tatos 7 curatos. Nā pñcti
frēs ex tali presentatione 7
cōmissione pñt audire oēs
prochiānos omniū curato

Prima pars

rū illi⁹ dioceſis vbi ſunt preſentati ſ; nō aliaꝝ dioceſū: 7 nō pnt hoc ꝓmittere aliꝝ cui. S; curati: nō pnt audire in quātū curati niſi ꝓchianos ſuos tantū: alios n̄ niſi cū licētia epi vel curatoꝝ eoꝝ: pnt hoc cōmittere alteri. ſ. audire ſuos ꝓrchianos. ¶ Nota ēt aliam dñia; ſ; Lan. 7 frā. zaba. in cle. dudū. Nam curati pnt audire ꝓfeſſiōes 7 eoꝝ vicarij ſibi ſb ditoꝝ i dioceſi ſui epi: 7 ēt extra dioceſim: ſed fratres electi 7 pntati ſcđm formā cle. dudū. de ſepul. d q ſupra non pnt audire ſeu abſoluerē extra dioceſis: vbi ſunt pntati: 7 ſi ſecus fieret quīs ꝓfeſſi poſſent ex ignorantia excuſari: tñ q ad eccleſiā nō eſſent abſoluti. S; ſi ꝓſtaret eis: deberēt iteꝝ cōfiteri eis 7 infra dioceſis abſolui a ꝓdictis. S; ſine ꝓdicta ſolēnitate cōmitteret ſibi⁹ ab eꝓo vel a curatis auctoritas audiēdi ꝓfeſſiōes ſimpli tūc poſſent ēt extra dioceſis audire ſicut alij vicarij corūde. ¶ De caſibus epiſ reſuat;: nec curati nec

oci fratres pntati: pnt abſoluerē. niſi in q̄tū fuerit a dioceſanis cōceſſum.

¶ De caſib⁹ multiplicibus. epiſ reſuat; .ca. 11.

d ¶ De caſib⁹ epiſcopis reſ. de qbus dicit

in fine cle. dudū. varie ſunt opiniōes doctoꝝ. Aliqui. n. ponūt plures: aliq pauciores. Un materia ipſoꝝ caſuū nō ē bñ clara. Et in ſumma ꝓſana dñ q Bñdictus papa xi. i extrauagā. iter cūctas dclarauit q̄tuor eē caſus eꝓales de iure. ¶ Pri⁹ m⁹. ſ. ꝓctm clerici ꝓ qd in curriſ; irregularitatē. ¶ Secundus d icēdiarijs. ¶ Tertius de ꝓctō: ꝓꝓ qd indicenda eēt ſolēnis ꝓnia. ¶ Quartus de excōicatis maiore excōicatione. ¶ Ide; declarauit qnq; eſſe caſus epiſ reſuatos: d approbata ꝓſuetudie. ¶ Pri⁹ m⁹ ē ꝓctm homicide volūtarij. ¶ Secundus ē peccatū falſariorum. ¶ Tertius ē ꝓctm violētū eccleſiaſtica libtatē. ¶ Quartus ē peccatū violētū eccleſiaſtica imūitatē. ¶ Quintus ē ꝓctm ſortilegioꝝ diuini

natoꝝ
aut di
fuocat
ſepul. h
ſus nli
ibi ꝓtē
ad hoc
tur i ꝓ
min⁹ eꝓ
parib⁹
ut vñ
ſtituti
gis ꝓ
tūcia
ligioſi
an. in. c.
in glo. i
addit ꝓ
publicū
giſ: eꝓꝓ
ex caſu
moniali
mimom
vel d int
piurum
blaſꝓe
¶ De
nit oēs
dit ꝓt
quodlit
cularis
do ſſer
aliqñ eꝓ

natorum et icatatorum. Quāvis aut dicta extraneas fuerit provocata per de. dudum. extra de sepul. tñ quātū ad dictos casus nil inouatū fuit: et si alia ibi p̄tera sint. et sic videt̄ q̄ adhuc illi r̄maneāt. Et additur i pisanella q̄ p̄nt nibilo min⁹ episcopi i suis episcopis parib⁹ casus eis refuare p̄ ut v̄ eis expedir̄: sic p̄nt cōstitutiōes facere: et mltoma gis p̄ciliū synodale vel provinciale: a q̄rū sentētijs: religioſi nō valēt absolue. Jo. an. in. c. si ep̄s. d̄ pe. et r̄mis. in glo. iij. li. vi. p̄dicti casib⁹ addit post crimē enorme: et publicū hōicidiū: et sortilegiū: opp̄ssionē puerorū etiā ex casu: iestū: corruptionē monialiū: coitū cum brutis: m̄rimoniū clādestine: et cū vel i interdictum ecclesie: piurium: falsus testimoniū: blasphemīa dei et sanctorū. **H**ostie. vero in sūma ponit oēs p̄dcōs casus et addit p̄citiū i naturā: et etiam quodlibet enorme. q̄d pri / cularis vel gnālis cōsuetudo r̄seruat ip̄s ep̄s: i q̄b⁹ aliqñ ep̄i remittūt peccato res ad sedē apostolicā p̄p enorimitatē crinuz: et ad terrore aliorū. bec Hostie. Ego tñ nō legi adhuc eē aliquod p̄citiū p̄cise ita enorme: a q̄ nō possit absolvere ep̄s subditū: dñ tñ nō habeat aliqñ sūam excōicatiōis annuā. Quāvis aut possint absolvere: si aliqñ ad curias m̄tāt: bñfaciūt. **B**ul. durā. Speculator i r̄p̄torio suo ultra p̄dictos casus: addit alios. s. deflorātes virgines vi opp̄ssas v̄ seducta. Cōtra hētes post votū castitatis emissas. fornicationē cū in dea vel sarracēa. Cōcipiētē p̄lez per adulteriū: quā vir credit suā. Procurātē abortus v̄ sterilitatē in se vel alio. Cōtrahētes matrimoniū post sp̄salia iuramēto firmata. Cognoscētē carnaliter baptizatā ab eo: vel c⁹ p̄fessionē audivit. Tenētes ad baptismū vel p̄firmationē filios vel filias extra necessitatē.erberātē p̄ez v̄ m̄res: et vsurarios. Et tāde3 sic claudit. Tot casus ponere: nibl aliū ē: q̄ sacerdotū p̄tē refrigē: que eis ple

Secunda pars

narie data ē a xpo. Un bre
 me dico: sacerdotes oia pos
 se i occultis quo ad for pnia
 le q non sunt spaliter in iu
 re epis reservata: 7 que no
 sunt ipsis sacerdotib⁹ dire
 cte vl p aliq⁹ p⁹as iter dic
 ta: ar. ex. de iudi. c. Et si cle
 rici 7 c. nup d se. excōi. Hoc
 tñ fateor. q vbiq⁹ fuerit
 aliq⁹ graue delictū vl eno
 me: supior⁹ iudiciū regredū
 est. Et idē dico i oib⁹ casib⁹
 i qb⁹ ē gnālis p⁹suetudo ec
 clesie: q sint ipsis epis res
 uati. C Jo. d lig. i dclaratōe
 quā facit sup. c. ois de pe. 7
 re. pbat 7 pcludit ex dcis i
 mediate p Guil. Spe. 7 ex
 cle. dudū f⁹res p⁹dicatores 7
 miores p⁹ntatos p audiētia
 p⁹fessionū posse absoluer⁹ ab
 oib⁹ casib⁹ p⁹ctōz: exceptis p
 cise illis q i iur resuāt epis.
 Sz a casib⁹ quos epī sibi re
 suāt: vl d p⁹suetudie sue dio
 cesis: vl ex suo bñplacito vl
 p p⁹stitutōes suas synodals
 vl puincials posse absolue:
 et si epī dcōs casus nō pce
 dāt. Et pbat sic cle. dudū: d
 sepul. Statuit q dcī f⁹res n
 possint absoluer⁹: nisi a cas
 b⁹ a qb⁹ p⁹nt curati absolue:
 q eis p⁹mittū⁹ i iure: nisi ipī
 epī vellēt aliq⁹ plus p⁹ferre
 eis. Sz Guil. dic q nō ob
 stāte q doctores ponāt m⁹
 tos casus epis resuatos: cu
 ratī. n. p⁹nt absoluer⁹ ab oib⁹
 occultis q non sunt in iure
 epis resuata 7 nō sunt ipsis
 sacerdotib⁹ directe vel p ali
 quā cōsequentiā interdicta.
 Licet g epī possint reser
 uare certos casus: q d iure
 cōpetunt inferiorib⁹: nō tñ
 hoc p⁹nt simplr nisi in duob⁹
 bus casibus sz Guil. s. di
 recte vt cū aliq fuerit legiti
 me in crimine dep⁹benf. q
 merito fuerit tali p⁹tate puā
 di. Scdo indirecte. s. p ali
 quā p⁹nam: vt cū aliq cas
 sus euenerit in quo ad utili
 tatē cōem expediat: q tales
 casus r⁹ineat: 7 nō aliter. ex
 v. q. ij. c. d ecclīasticis. Nō
 at expedit utilitati cōi res
 uare tot casus. Sz b est po
 nere laqos i via salutis. Sz
 si aliq pur velit defendere
 plures casus posse epōs rō
 nabiliter resuare quo ad sa
 cerdotes procbiales: cū sint
 de foro epōz 7 eoz cōstitu

tñ
 epī
 p⁹nt
 sub
 n⁹nt
 sine
 sibi
 dī
 p⁹nt
 vide
 dī
 nō
 neg
 sū
 late
 re
 neg
 biles
 nec
 cōi
 de p
 nō
 ret
 dī
 cet
 bī
 tare
 rō
 p⁹nt
 frāt
 dī
 car
 o.

tiōib⁹ subdi: tñ b̄ nō pñt facē
 epi erga p̄dictos fr̄es: q̄ crē
 p̄ti sūt nec eorū ordiatiōib⁹
 subdi vt extra de excess. p̄la. c.
 nimis praua. Cū ḡ nō pos
 sint dici fr̄es absoluer a ca
 sib⁹ reseruatis i iure ep̄is vt
 dī i dicta cle. dudum: ergo
 pñt ab oib⁹ alijs absoluer:
 videlz reseruatis de p̄suetu
 dine p̄ricularis loci: vel sy
 nodali cōstitutione. qz vnuz
 negādo: aliud tacēdo cōces
 sit. di. xxv. c. q̄lis. nec pñt p̄
 lati dictā p̄cessionē reuoca
 re vel defalcare: nō directe
 negādo lñiaz audiēdi: qz ni
 hilomin⁹ bñt eā p̄ cle. dudū
 nec i directe p̄hibēdo parro
 chijs ne cōsteāt eis extra
 de p̄nile. c. q̄to. nec p̄ reten
 tiōē multorū casuū: qz he
 ret i fraudē legis q̄ fieri nō
 dī. vt. c. cōstitut⁹. extra d̄ cō
 ces. p̄bē. **C** Sileat ḡ Jo. mo.
 hic q̄ dicit: q̄ si ep̄s pōt ar
 tare ptatē ordiariā curato
 rū. pōt multo magis artare
 ptatē extraordiariā ipsorū
 fratrū: qz qd̄ p̄ supiorē cōce
 diē p̄ inferiorē artari vel suo
 cari nō pōt. vt di. xxi. c. i feri
 or. **C** Ad p̄stōnē aut cle. de
 p̄nile. religiosi. vbi dī q̄ a ca
 sib⁹ ordiarijs reseruatis:
 quēq̄ absolue nō p̄sumant.
 rñdendū est q̄ b̄ itelligēdū
 est de casib⁹ i iure reseruatis
 sic itendit cle. dudū. nō aut
 p̄ p̄suetudinē v̄l statuta alio
 rū p̄letoz: qz illa remouet
 papa i dēa cle. dudū. a q̄b⁹
 pñt dicti fr̄es absoluer: 2 p̄
 p̄ns videlz q̄cqd̄ dicat p̄ mo
 dernos vel antiqs d̄ talib⁹
 casib⁹ p̄ ep̄os reseruatis: totū
 reuocat p̄ cle. dudū. sp̄alit
 quātū ad dēos fr̄es. Si. n.
 p̄stitutio posterior: l̄z nō fa
 ciat mētiōē de p̄ori ipsam
 reuocare noscāt. c. licet. de
 p̄stitu. li. vi. multo magis re
 nocare dī dicta dictorū si in
 p̄nū p̄mulgent bec. Jo. de
 ligna. S̄z fr̄a. zaba. p̄ 2ā.
 dicit q̄ de casib⁹ ep̄alib⁹ nō
 pōt dari doctrina: cū depē
 deat ex p̄stitutionib⁹ ipsorū
 ep̄oz 7 doctrinis. Et q̄uis
 2ā. dicat. q̄ bñs irregulari
 tatē quā solus papa tollere
 pōt. non pōt absolui a p̄cto
 añ dispensatiōē fr̄a. zaba.
 dicit p̄rium. s. q̄ pōt absol
 ui a peccato remanēte ma
 cula irregularitatis. **C** Qz

Prima pars

ergo nō est clarrum q sūt ca
sus ep̄is reservati i iure cōi
ldeo tutior via est in h' i : q
fratres si possunt sciant ab
ep̄o: quos casus vult sibi re
servare: 7 de illis nō se im
pedire: oēs vō alios casus
faciant sibi pcedi. ¶ Certū
est aut̄ fm oēs q absolutio
ab excōicatioe maioris. refer
uat̄ ep̄is. Itē dispensatio
vel pmutatio votoꝝ. Itē re
laratio quorū dā iuramētoꝝ.
Dispensatio vō i certorū an
ptineat ad ep̄m vel ad aliū
bēs supra i scda pte summe
ti. ij. de resti. c. q̄rto. 7 ibi dis
fufe. ¶ fran. zaba. i cle. du
dum. i glo. sup verbo cōces
sa. diē glo. Jo. an. 2ā. ¶ Da.
Stepha. 7 Jenzē. tenere q
ep̄s possit reservare casus
de qb' curati poterant ante
hanc p̄stōnem vndū absol
vere. ita q reservatio p̄indi
cet fratrib'. i. q ēt non pote
runt tunc ab ipsis reservat̄
casib' absolvere: qd est d' b
qd hic dicit Jo. de ligna. Et
itelliat̄ ista reservatio casu
um ep̄alium. de actib' exte
riorib' cū effectu: 7 non de i
teriorib' videlz si quis desi

deravit: vel ēt q finit aliū oc
cidere: istud homicidiū cor
dis nō est de casib' reserva
tis ep̄is. Dicit ēt ¶ De. d' pa.
i. iij. di. xxxij. q. ij. ar. j. q in
cest' q cōmittit a pueris q
nō hnt vsū rōnis. si ē de res
uatis ep̄is: qz nec p b tollit
virgitas nec catur affinitas
¶ De sacerdote qui absol
vit aliquem a casu a quo nō
potest. Cap. 12.

¶ Nota q si cōfessor
qcuqz: aliquē absol
verit d' aliquo pctō
a q nō pōt siue qz est de res
uatis ep̄o siue qz nullas hēt
auctatē ¶ Quis breuiter pec
cet precipue qn absoluit sciē
ter vlx ignorātia iuris cras
sa. ¶ Itē ex hoc nō icurrit alia
quā censurā vel excōicatio
nē siue sit clic' secular' siue
r̄ligiosus talis absolvens s3
fran. zaba. 7 zēze. s3 tene' il
lū quē sic absoluit anisare d'
errore suo: si cōgscit vel pōt
invenire. Ille tñ q ad deū ex
cusat̄: dū hoc ignorat. 7 qd
dictū est q confessor d3 il
lum anisare quē absoluit cū
non posset itelligit qn fieri
potest sine scādalo notabili

Co
qd
pbe
talit
te a
quo
abso
lum
possi
pert
q fit
lent
ple
alia
rit
nat
¶ Et
time
das
nat a
fessio
le i q
fi ex b
dali
sto su
mle
mle
fessio
abse
ma
vel i
dere
possi

Conde in cōcilio Basiliē. qdā multū periti habita su p hoc collatione dixerūt q talis p̄fessor petat auctoritatē a superiori in p hoc casu a quo n̄ potuit absoluerē. 7 tñ absoluit. q̄ habita vocet illū lum quē absoluerat cum nō posset: 7 p aliquē modū ceo pertū iterroget de aliquib⁹ q̄ sibi est p̄fessus quasi volens se meli⁹ n̄ formare: ac si plene nō intellexisset: 7 si q̄ alia crimina postea cōmiserit 7 sic ab oibus itē absoluat: d̄ tūc 7 p̄i⁹ alias auditis. Vel si magnū scādālū ex h̄ timere: sic q̄ predict⁹ modus seruari nō posset: absoluat absentē: si ab vltima cōfessione credit p̄fenerasse talē i grā. Aut vt alijs placuit si ex hoc timere: nōbile scādālū euenir: p̄mittat chr̄sto sūmo sacerdoti. p̄sti qñ mltitudo est sic neglecta: vlt multū distat a loco vbi ē cōfessor. **C**sed si religiosus absolueret aliquē ab aliqua snia excōicatōis: suspēsiōis: vel iterdicti i iure posita: i cōderet i excōicationē: a q̄ non possz absolui circa sedē ap̄li

cā extra d̄ p̄u. fligiosi. i cle. Secus si absolueret a snia hominis: qz tūc nō icurrēt h̄m p̄au. q̄nis q̄uiter peccaret. S; c̄lici seculares absolueret a sententijs iur̄s: q̄nis 7 ip̄i male faciāt: nō tñ aliquā icurrūt censuram.

Can i gnālī p̄fessione p̄tineat sp̄alis. Cap. 13.

Ora ē q̄ vt dicit Jo.

an. sup ca. Tua nobis i glo. extra d̄ of.

vica. Si ep̄s dedit vicariū gnālē: 7 i mādato aliqd ex p̄fessit de his q̄ regūt sp̄ale mandatum: secuta gnālī clausula: 7 oia alia q̄ p nos possum⁹: ēt si mādātū exiāt sp̄ale: h̄m hostiē. satis videt q̄ tal̄ ēt possit sp̄alia ad istar p̄curatoris. Secus si aliqd de sp̄alib⁹ nō fuisset ibi expressū. h̄ Jo. an. qd̄ videt̄ itelligendū. quātū est d̄ virtute verborū: 7 i foro p̄tioso. Itā si i foro p̄scie ali cui p̄staret de itentione p̄fentis auctoritatē: q̄ ille itē derit hoc: ēt si nō expressissz aliqd i gnālī p̄fessione: itelligerent sp̄alia. xxiij. q. v. c. bu mane. 7 hoc idēz dici potest

Prima pars

de auctore data ab epō p̄fess
forib⁹: q̄r. s. dñd̄: do vobis
auctatē meā i cōfessione: nō
itelligit p̄pter hoc p̄cessisse
casus suos nisi alicui cōsta
ret q̄ p̄ bec v̄ba gnālia iten
dit casus suos concepe. sed
dicēdo istū 7 illum 7 om̄es
alios meos casus: tunc in
telligitur totum dedisse.

¶ Quin possint penitētiā
rij curie romāe. Cap. 14.

Et nō q̄ p̄narij mi
nores i curia p̄nt ab
soluerē v̄ndecūq; ve
niētes ab oib⁹ casib⁹ p̄ctōrū
7 snijs ep̄is reservatis. Ma
bēt. n. auctoritatē q̄si ep̄alē
in foro p̄nie 7 maiorē: quo
ad quosdā casus excōmunicatio
nis 7 disp̄satiōis. Sūmus
vō penitentiarius: adhuc
bz maiorem in plurib⁹ alijs
casibus excōmunicatiōis 7
dispensationis.

¶ Quid fiēdū q̄si cōfessor n̄
itelligit penitētē. Cap. 15.

¶ Ora vō q̄ cū cōfess
for nō itelligit peni
tētes: aut ex ip̄itia li
gue: aut ex dormitiōe: aut
ex distractiōe mēt̄s ad alia
applicare: v̄l ex alia cā f̄s io.

de neap. i q̄l3: q̄ cū sac̄falte
cōfessio p̄erigat cōfessiōez.
cōfessio vō ip̄ortat reuelas
tiōnē: q̄ nō p̄t esse sine rela
tiōne vni⁹. s. cōfitētis 7 p̄ce
ptiōe alteri⁹. s. cōfessor⁹: q̄
si alter⁹ istoz deficit i p̄fato
casu: credo de illo p̄ctō non
esse factā cōfessionē: 7 per
consequens non ip̄edī abso
lutionē. bec ille. Et fm̄ hoc
tenet dicere illi: q̄ iteret cō
fessionē. Si tñ non hoc fac:
7 confessus q̄dē de b̄ nō p̄
p̄dit. absolut⁹ est corā deo
nec tenet iterare q̄usq; sci
at illū non p̄cepisse seu itel
lexisse p̄ctā sua. Et bec vera
sūt de p̄ctis grauib⁹. i. mor
talib⁹ q̄ sūt de necessitate cō
fitenda: non aut de venial
bus: ad quē quis non tenet
d̄ necessitate: 7 vbi talia mo
dica raro obaudiuntur ab
eo qui alias cognoscit per
sonam.

¶ Explicit prima pars que
fuit de potestate seu aucto
ritate confessoris.

¶ Incipit 2^a pars q̄ erit d̄
scia ipsi⁹. 7 bz. v. §. primus
§. s. q̄ duplex est clavis oꝝ
dinis. s. sc̄ et̄ie 7 potentie.

d

Icto d̄ p̄tate con
fessor n̄ vidēdū
est de ipsoꝝ scia.

Est. n. duplex cla
uis ordiis. s. clauis scie ⁊ cla
uis potētie. Un̄ x̄ps ꝑ Petro
dixit. Tibi dabo clauēs res
gni celozum. Mathei. xvi.

Nota tñ q̄ ista scia nō di
ciť clauis: sed ipsa p̄tās di
scernēdi atq̄ examinādi si
ne cognoscendi i foro cōscie
⁊ p̄tās determinādi: seu dif
finiēdi cām. i. ligandi ⁊ sol
nēdi. dī clauis potētie. Ista
vō duplex p̄tās est vna i ef
fētia. s. duplex i effectū. Sci
entia at̄ acq̄sita nō ē clauis
sed bñ iuuat vti clauī: ⁊ de
his clauib⁹ hēs di. xx. p̄ totū
Quanta scientia requira
tur in confessore. §. ij.

E quantitate scie cō
fessoris quātam. s.
oporteat eū hēre p̄i

tiā. Dicit Aug. d̄ pe. dis. vj.
c. j. O3 vt spūalis iudex sci
at cognoscere p̄cā d3 indi
care. Dicit Tho. i. iij. dist.
xvij. q. iij. ar. v. i fine. i. exposi
tione littere. Nec scia ⁊ si n̄
sit maior: tñ d3 esse tāta: vt
sciat discernere iter p̄cā et

non peccatū: ⁊ p̄cā mortā
le ⁊ veniale: ⁊ si i aliquo eēt
dubitatio sciat dubitare: vt
possit ad peritiores f̄curre
re. Alb. antez in. iij. dicit q̄
non tenet̄ sacerdos scire dī
scernere nisi i cōi. q̄ sint ca
pitalia: ⁊ q̄ mortalia cōia. et
que venialia ex genere. S3
hec nesciēs dicit idem: puto
q̄ peccat mortālī talis audi
endo ꝑfessōes. ⁊ eum istitu
ens. plus peccat q̄ ipse. ⁊
eū p̄mittēs institutū minis
trare. si sua interest talē p̄bi
bere. **D**icit et̄ q̄ i p̄plexis
casib⁹ sacerdos ecclesie par
ochialis d3 esse ita discre
tus. vt talia difficilia eē sci
at nec eē p̄cedēdū i eis. sine
supioris cōsilio vel auctori
tate. bec Albe. i. iij. **D**urā
dus ordiis minorū i sua sū
ma cōfessorū. li. j. p̄te. j. di. j.
dicit q̄ quotiēs ꝑfessor se in
gerit ad ꝑfessōes audiēdas
totiēs se offert ad r̄ndēdū d̄
quolibet. ⁊ iterdū de casib⁹
inopinatis. ⁊ alias inaudiis
⁊ q̄onib⁹ seu casibus valde
p̄plexis. D3 ergo ꝑfessor sci
re discernere iter p̄cā ⁊ dis
serētias peccatoꝝ. **U**nde

Secūda pars

scire d3 p̄fessor: si ea que exp̄
mīt sibi penitens: sint pctā
vel nō: puta an bella p̄ncipū
7 ipsor̄ exactiōes sint licita
vel ne: 7 utrū p̄r̄ qui fiunt
sint liciti vel illiciti. 7 qñ ad
restitōnem teneat: 7 qñ nō:
7 an ei debeat p̄hibē cōiōnē
vel concedere: qz si cōfessor
iudicat licitum. qd̄ est illicitū:
tam p̄fessor q̄ penitēs i
foueā cadūt: nisi forte p̄ba
bilis ignorantia eū excuset:
puta si bz aliquē doctorem
autēticū 7 famosū: cui opio
ni inicitur. Unde si p̄fessaz
nō ē exp̄t̄ i casib⁹: ita q̄ nec
nouit dubitare: nec p se indi
care cu3 periculo anime sue
audīt cōfessiones. Hec Du
randus. p̄ De. de palu. i. iiii.
dis. xix. ostendit maiorē sciē
tiam requiri i eo qui se ige
rit: q̄ i eo qui ponitur ad b
a superioribus suis ex obe
dientie iniunctione. De pri
mo pōt itelligi dictū rigoro
sum Duran. de scdo dictuz
Tho. 7 Alb. dicit. n. ipse pe.
di. xix. q. j. ar. j. Ois sacerdos
habet clauem scientie 7 pos
tētie. i. auctoritatē discernē
di: 7 potētiā ligandi: 7 sol
nendi. l3 multi nō habēt sci
entiam debitā. Et ecōuerso.
Multi non sacerdotes hnt
sciam: qui nō habēt auctori
tatē discernēdi. Secundi q̄
dem sine pctō: sed primi cū
peccato suo: si hoc procura
rent: alias si inuiti poneren
tur excusati sūt: si proposue
runt impedimentum nec sunt
auditi. Adnūus. i. officiū iu
dicandi neēium est. Et pōt
ad hoc p̄pelli. s. ad officium
iudicādi 7 ad p̄lationē: ca
rēs scia. 7 tunc nō peccat: sic
i religionib⁹ cōsuetū ē fieri.
Et qd̄ dicit Grego. q̄ si idi
gn⁹ est. nō d3 obedire: 7 si di
gn⁹ vix d3 obedire. itelligen
dū est de illo q̄ bz defectus
q̄ sunt iuris: videlz irregula
ritatis: 7 tunc non d3 obedi
re nisi ab eo p̄ dispensatio
nem amoueāt: alias tenet
religiosus obedire alioquin
quilibet religiosus bon⁹ qui
reputaret se idianū refuges
ret: 7 sic soli idigni p̄moue
rēt 7 ponerēt. Qui vō non
coact⁹: sed spōte accipit ptā
tem siue p̄latōis: siue audiē
di p̄fessiones: nō hñs suffi
cientem sciam: peccat. Sed

q̄uitus ⁊ coactus nō acci-
pit: sed suscipit: nō peccat.
An sine pctō ab iscio hī et
suscepi pōt: sed accipi si pōt
ptās iudicādi vbi. S. bec pe.
Si tñ i eo esset tanta igno-
rantia: q̄ oīo iēptus esset qz
nec ēt scit: q̄ Tbo. ⁊ Alb. di-
cunt supra: credo q̄ nō excu-
saret a pctō: ēt si ex obediē-
tia iniuncta poneret se ad id
ad quod oīo iēptus est cuz
pericūo aiartim.

Can p̄fessor teneat scīr an
pctā i p̄fessione audita sint
mortalia vel venialia. S. iij.

Trū aut p̄fessor te-
neat scire de oībus
q̄ sibi dicunt i p̄fes-
sione: an sint mortalia vel ve-
nialia? Hēric⁹ i q̄l3 sic rñdē
do distinguit. Pctā sunt in
duplici genere. Quedā sūt
pctā: qz prohibita: qz si non
essent prohibita non essent
pctā: vt sunt oīa que sūt me-
re de iure positio. vt audī-
re missam die dñico: semel i
anno p̄fiteri ⁊ cōicare ⁊ bñ.
Et talia tenetur q̄libet p̄fes-
sor scire: nisi hēat cām ratio-
nabilem que eum excuset: vt si
forte tpe p̄bibiōis: erat in

terra longinqua vel i carce-
re. Alia sunt pctā: non qz ab
boīe p̄bibiā: sed qz de nā
sui mala sunt: ēt si nō p̄bibe-
ant ⁊ boī quedā sunt capi-
talia. ⁊ ista tenet q̄libet p̄fes-
sor scire. saltē i gnālī. s. q̄ sūt
septem pctā capitalia. vt su-
bia, luxuria. ⁊ c. Hēc. n. sūt
quasi elementa ⁊ p̄ncipia q̄
de nēcitate quēlibet confes-
sorem scireoz. Quedaz vō
sunt pctā q̄ sunt species pec-
catoz capitaliū. vt illa q̄ re-
cipiunt boī p̄dicationez.
vt fornicatō ⁊ ebrietas ⁊ bñ
fornicatio vō luxuria q̄daz
est. ⁊ ebrietas. q̄dā gula. Et
boī pctōz que sunt species
quedā sunt que ip̄ortāt ma-
lū de substantia sui act⁹. eo q̄
statim nolita hēant annexus
malū. vt fornicatio. ⁊ de ta-
libus ēt p̄fessor scire tenet.
vtrum sint mortalia vel nō.
Quedaz vō de substantia sui
actus nō habent deformitā-
tem. sed ex libidine faciētis
sic cognoscere vrozē. ppriaz
nō est pctm de se. tñ posset
qs vrozem cū tanta libidine
cognoscere q̄ ēt pctm mor-
tale. vt si eā cognoscēt etiam

Secunda pars

si nō esset vroz ei⁹ et de talib⁹
nō oꝝ qꝫ confessor. sciat vtrū
sint mortalia vel vēialia. qz
nec pñtentē frequēter scire
oꝝ. **C** Alia sunt peccata que
sunt filie pctōꝝ capitaliūz.
vt illa pctā qꝫ fines tminā
tur et ordinātur ad fines ca
pitaliū. sic dolus et acquisitio
rei iniuste. et de talib⁹ pctis
frequēter opiniōes sunt cō
trarie inter doctores. et d ta
lib⁹ nō tenet simplex curat⁹
nō ordinari⁹ scire vtrū sint
mortalia vel n̄. **C** Curat⁹ at
ordinari⁹. vt ep̄s et archiep̄s
et ceteri alij sup̄iōis plati. te
net scire. qz ipsi sunt purga
tores et tenet alios purga.
pñcē et illuminare. et iō tenet
tur scire nouū et vet⁹ testm̄
bille. **C** Laueat at p̄ffor
ne sit p̄ceps ad dādū sniaz
de mortali. qñ nō ē cert⁹ et
clar⁹. Et vbi in aliqua ma
teria varie opiniōes sunt q̄
plū et solēniū doctorū. virū
sit licitū vel illicitū: sicut de
nō soluēdo decias vbi non
est p̄suerudo. parati tñ sunt
ad dādū si ecclesia peteret.
qđ qdā dicūt eos ēē in sta
tu dānatiōis. vt Inno. Alij

vero dñt qꝫ nō vt Tho. Jo.
an. Archi. et de ēptiōe iuriū
mōtis florētie. vel ip̄stitis
venetoz qꝫ qdā dñt ēē vsu
rā. alij licitū dñt et i multis
b⁹i. p̄sulat tñ sp̄ qꝫ curias ē
s. a talib⁹ abstinere. extra de
spō. c. Iuuenis. Non tñ cō
dēnet p̄rium faciētes seu p̄
riā opiniōē tenētes. nec p
pter hoc deneget absolutō
nē. S; vt dicit Gui. dicat
p̄ffor qꝫ illud faciēdo nō ē
tutū. s; dubiū. et iō bene sibi
pvideat. **C** Si at omnino
p̄sciētia p̄ffor dictaret il
lud ēē mortale. et n̄ poss; cō
sciētiā deponere. qđ tñ de
beret ad p̄siliū sapiētū. nul
lo mō debet facere p̄ p̄scien
tiā. qz peccaret mortali. et
viii. q. j. c. deiceps. h. vlt. ex
his iūcta glo. S; cū illd ta
le esset p̄ cōem opiniōem
doctorū: et cōiter sic seruat
sapiētiōib⁹ q̄nis aliquēz
doctore audiret p̄m tenē;
nō dēt illi d̄ leui adberere.
Quō vero qz debeat depo
nere in hoc p̄sciētiā errone
am vlt̄ scrupulosā babes in
j. pte sūme. ti. iij. c. d̄ cōscia.
C Qđ iteranda ē confessio

In sex casib[us]. §. iij.

Item et tenet[ur] p[re]fessor
 I for. q[ui] sunt illi casus
 in q[ui]b[us] tenet[ur] q[ui]s ite-
 rare p[re]fessionē. q[ui] sunt q[ui]ntu[or]
 or scōm pe. de pal. i. iij. di.
 xvij. q. v. ar. iij. Duo v[er]o sūt
 ex p[ar]te p[re]fite[ri]. **C** Primum h[ab]et
 De. Tibo. Ray. host. et oēs
 alios. s. q[ui] aduertēter tacet
 alq[ui]d q[uo]d ē mortale. vel cre-
 dit. v[er]o p[ro]babiliter dubitat es-
 se mortale ex verecūdia vel
 alia cā iniusta. tunc etiam
 mortalit[er] peccat. p[er]mittēdo
 fictionem i[n] sacramēto et no-
 tabilē irreuerentiā et iterare
 tenet[ur] talē confessionem. Si
 tamē talis p[re]fite[ri] eide[us] cui
 et p[re]s[ent]us. et ille habet i[n] memo-
 ria peccata eius sufficit di-
 cere illud occultatū et illam
 fictionem scōm Duran. or
 di. minorum: imo etiam si
 non haberet i[n] memoria vt
 patet i[n] fi. v. casus. Sed si
 dimitteret ex aliqua iusta
 causa. puta. quia probabili-
 ter dubitat eum sollicitate[re]
 ad mat[er] de quo p[re]fite[ri]. vel
 reuelatorē p[re]fessionis. v[er]o dicē-
 do id cū sit p[re]fessor māifesta-
 ret p[er]nū. q[uo]d audiuit puta si

iuste absoluit cū nō dēat et
 in his casib[us] nō habēdo co-
 piā: nisi tal[is] p[re]fessoris cui cō-
 fitēdo. aliqd p[re]dictor[um] seque-
 ret[ur]. tūc satis videt[ur] q[uo]d sit excu-
 satus. Dicit et p[re]dict[us] Dur-
 ra. q[ui]si ex ignorātia crassa. et
 supina aliqd r[ati]onit[ur] morta-
 le: q[ui] nolu[it] cogitare d[omi]n[u]s suis
 peccat[is]: tenet[ur] totū iterare: se-
 cus si ex ignorātia p[ro]babili:
 q[ui] tūc solū illud q[uo]d dimisit.
C Secundus est. fm. Tibo. et
 pe. quādo nō impleuit p[ro]niam
 seu satisfactiōē iniunctā p[er]
 mortalib[us]: ex p[re]ceptu: vel ex
 negligētia et ē oblitus eius.
 Si. n. eius r[ati]onare[re] ad huc
 poss[et] p[er]ficere: et tūc p[er]ficiēdo
 iterare nō tenet[ur]: et p[re]cipue q[ui]
 nō est sibi p[re]fatus terminus
 quē nō possit trāsgredi: Quis
 sibi sit declaratū i[n] quo ip[s]as
 debeat facere. vel i[n] alio t[em]p[or]e
 ipsam supplere. Et ip[s]o at
 q[uo]d facit sibi p[ro]positū nō im-
 plēdi p[ro]niam sibi iunctā p[er]
 mortalibus ex negligētia:
 vel p[re]ceptu: peccat mortalit[er].
 q[ui] tenet[ur] ad illā sub p[re]cepto.
 Sec[us] vero est: de p[ro]niam iniū-
 cta p[er] venialib[us]: ad quas nō
 t[er]r[etur] de necessitate fm. Tibo.

Secunda pars

Idē si pñiam iniunctā pro mortalib⁹ dimitteret ex ipos-
sibilitate: puta infirmitate ⁊
b⁹i. Possēt tñ pñia iniuncta
ab vno p̃fessore mutari ab
alio cui p̃fiteat: et sine audiē-
tia p̃fessōis p̃ctōz illoz p̃
quib⁹ erat imposita: s̃m p̃e.
de palu. De hoc vide in. iij.
p. sum. ti. xiiij. c. xvij. §. fin.
Terti⁹ casus s̃z p̃e. Tbo.
Ray. ⁊ host. est ex pte p̃fes-
soris: videlicet qñ notabilr
est ignorās sacerdos: ita q
nescit discernere iter morta-
le ⁊ ṽiale de cōib⁹ p̃ctis ⁊
p̃cipue cū penitēs hēt cas⁹
intricatos ⁊ difficiles. Con-
cor. Durā. ⁊ addit hoc nisi
penitēs sit perit⁹ ⁊ instruat
p̃fessōrē. Cū aut vadit ad eū
quem scit idiotā ⁊ ignoran-
tē: tenet iterare. Hec Du-
rā. qđ ṽr itelligēdū qñ pōt
bēre aliū sufficiētē. Nam si
aliū bēre nō pōt: ⁊ multo
magis qñ ē i periculo mor-
tis: pōt ⁊ dēt p̃fiteri ei quē
hēt: Vñ augu. dicit. de pe.
di. vj. c. cui at. Qui vult p̃fite-
ri vt iueniat gr̃as. sacerdotē
querat sciētē soluere ⁊ liga-
re. **C4⁹ casus** est ex pte con-

fessoris. Est at ex in impo-
tētia absoluēdi s̃z p̃e. tbo.
Ray. ⁊ host. q̃ p̃r eē dupl̃r
s̃m p̃e. de pal. ⁊ Durā. ṽr
qz hēt p̃tātē artatā absoluē-
di: qz. s̃ ab aliquibus peccat⁹ n̄
pōt absoluere. sup̃iore refer-
nāte sibi illos: ⁊ tñ ab illis
de facto absoluit. Et cōfess⁹
illi cū ei hoc p̃stat: tenet ite-
rū cōfiteri: nō qđ oīa s̃m
p̃e. de pal. sed illa tñ de
qbus n̄ potuit absoluē. aut
hoc ē qz nullā habuit pote-
statē: ⁊ hoc qz nō erat sacer-
dos q̃uis reputaret: ṽr qz
nō subditus: vel qz intrusus.
aut qz excōicatus vel suspē-
sus ab officio h̃mōi: ⁊ abso-
lutus a tali. cū illi hoc p̃stat
tenet itez p̃fiteri: qz realr:
nō ē absolutus. Q̃uis igno-
rātia facti excuset eū in con-
spectu dei ac si eēt absolut⁹
dū nescit s̃m Tbo. in quoli-
bet. j. q. ix. ad. iij. S̃z p̃e. de
pal. i. iij. di. xvij. q. vj. sic di-
stignit ⁊ notabilr. Quia aut
impedimētū qđ habet absol-
uens: est iur⁹ diuini vel hu-
mani: si iuris diuini: videlz
qz nō fuit baptizat⁹ talis: ṽr
nō ordinatus: ⁊ in hoc casu

absolut⁹ a tali: tenet iter cō
fiteri: B scito: nec papa pos
set de h^oio dispēfare. Si ve
ro ipedimētū ē iuris huma
ni: puta qz suspensus ē vel
excoīcat⁹ 7 bmoī: 7 tūc ipe
dimētū aut ē notoriū: aut
occltū. Si notoriū puta qz
māifeste vel publice verbe
rauit clericū: ppter qd ē ex
coīcat⁹ notorie: aut māifeste
itrusus. s. pp pcessionē secu
lariū posit⁹ in ecclesia cura
ta 7 nō per canonicā pces
sionē: ppter qd titulū non
bēt nec potestātē sup parro
chiāos illi⁹ ecclesie: talis cō
fessus isti. tenet iterū phte
ri hoc scito. Si vero ipedi
mētū ē occultū: tūc at confi
tens scit illud ipedimētū:
aut nescit. Si scit. phtēdo il
li tenet iterū phteri. 7 pec
cat mortali⁹ pūnicādo il
li in dōis. Sed si nescit ipe
dimētū qd ē alijs occultū
tū est 7 hoc ignorātia facti
puta pcusserat clericū nul
lo vidēte: tūc nō tenet itera
re. Argumētū ad hoc de sen
tentia serui. q liber putaba
tur publice que rata ē. Sed
si hoc nesciret. ignorātia in

ris puta qz scit illū percuss
fisse clericū. s. credit nibilo
min⁹ ipz posse audire pcessi
ones. nō excusat ppter hoc
qn teneat iterare pcessionē
s. De. de pal. C 3° casus
i quo quis tenet iterare con
fessionē s. De. de pal. vbi
supra. ē ipedimētū ex pte
phtētis scitū vel oblitū. vel
ignoratū pbabilr. puta. qz
erat excoīcat⁹ maiori v^l mi
nozi excoīcatiōe: licet nesci
ret. 7 cū postea sciuit tūc ite
rū phtēi sic absolut⁹. qz liga
tus excoīcatiōe absolui non
potuit a pctis. 7 pbabilis
ignorātia pūat a culpa 7 a
pena irregularitatis. s. n fa
cit eū nō esse excoīcatū. ppter
qd si tūc eligere⁹. v^l sibi be
neficiū pferet ignorātia nō
faceret. q sibi aliqd ius acq
ret. c. aplice. extra d cle. exc.
mi. in glo. Est aut minus ca
par sacrorum. a quoz par
ticipatiōe directe excludit.
q qruūqz alioz. 7 iō abso
lutio nulla. C Et dicit idē
De. q i hoc casu ē in alijs
i quibus quis tenet iterare cō
fessionē. si phteret eidē. nō
oporteret iterare peccata ex

Secunda pars

placite s; solū iplicate: dicen-
do: peccavi i illis que alias
vob dixi: sicut si nulla fuisset
absolutio d factio. Dilata. n.
absolutio p multos dies fi-
eri p; et si ipe oblit' fuerit:
dū tñ pnia ei' pns innotue-
rit qz si nō tarasset pniaz: tē
oporteret ad mēoriā redu-
cere: vt modereret iuste: pp
qd remittēs ad epīm si non
absoluat: dēt pniato innotē-
scere q post reditū absoluēs
iniūget: dicēs facias qd tibi
dixi: qz ligat nō d; aīquam
absolueret: ita 7 in pposito.
Hec pe. di. xviij. q. v. ar. iij.
guil. et dicit q pnia nō req-
rit tāta p̄tinitatē agēdoz
7 dicēdoz sicut alia sacra.
Sed in vna die pōt fieri p̄s
p̄fessiois 7 in alia die alte-
ra: vel in vna die p̄fessio au-
diri: 7 in alia impēdi abso-
lutio: 7 iniūgi penitētia pec-
cator. ¶ Sextus casus est
quādo qd facit cōfessionem
i mortali sine proposito ab-
stinēdi. Sed quia iste casus
babet varias opīniones. 7
est satis difficilis: declara-
bit in sequēti. §.

Can valeat p̄fessio ab in-

contrito facta: vt eā iterare
non oporteat. §. v.

Nā ex cōditiōibus
cōfessionis est q sit
lachrymabilis. i. cū
dolore seu displicētia d pec-
catis: saltē s; rōnē. ¶ Un-
de querūt doctoīs: vtrū cō-
fessio facta a nō p̄trito: qz. s.
nō dolet sufficiēter: vel nō
p̄ponit se abstinere a pecca-
tis: valeat ita q n teneat eā
iterā. Et rñdet p̄ De. d pal:
l. iij. di. xviij. q. viij. q ad hāc
questionē ē triplex modus
dicēdi. ¶ Primus ē: q nō
valet ad remissionem culpe
nec pene. nec tūc nec recedē-
te fictione. vnde 7 tūc tenet
iterare: 7 hec ē opīnio gos.
in q̄libet. Ray. 7 Hosti. in
sūma. Bonauē. in. iij. Du-
rā. Rob. Olchot. 7 Vincē.
in speculo histori. ¶ Secū-
dus modus dicēdi est: q ta-
lis p̄fessio valeat ad remissi-
onē culpe. qñ ipenitens cō-
fiteatur 7 absoluit. licet tūc
nō recipiat fructū p̄fessiois
tñ recedēte fictōe recipiet si-
cut dicē de baptismo. Et
rō hui' opīnionis forte est.
qz sic i baptismo imprimi

car-
cris-
nir-
nar-
ne se-
opin-
in. iij.
videt
dici.
quē-
se q-
p̄f-
p̄f-
dus
bas
tēti-
liter
di. ar.
di. 3.
tur a
fessio
pōt si
p̄fessio
cōfite-
dicit
imp-
veru-
eccl-
bēt
aut.
pen-
scipi-
tra-

caracter ad quē recedēte fi
ctiōe sequit[ur] gratia. ita in pe
nitētia imprimi[ur] qdam or
natus ad quē recedēte fictiō
ne sequit[ur] gratia. Et hec est
opinio. *De. Tho. Ricar.*
in. iij. di. xviij. Jo. 7. ber. i. gl.
vide[re] ēt eē Gratiā de pe.
di. i. c. mensuram. In. s. se
quēti dicit. n. q[ui] nō ē neces
se q[ui] pctā q[ui] semel sacerdoti
p[re]fessi sumus: eade[us] denuo
p[re]fiteāur. *Est 7. terti[us] mo
dus* dicēdi cōcordans am
bas. Aut. natal[is] nō habeat in
tētiōne p[re]fite[re]di sacramenta
liter 7. absolue[re]di. s[ed] deriden
di. aut hēt intētiōne confite
di. In primo casu nō libera
tur a p[re]cepto diuino d[icitu]r cō
fessioe. q[ui] sine intētiōne nō
pōt suscipi essentia sacri q[ui]
p[re]sistit in usu. vñ tene[re]: ite[re]
cōfiteri. Si aut[em] intēdit. tūc
distingue[re]dū ē. q[ui] intendēs
implere p[re]ceptū 7. suscipere
verum sacramentum quod
ecclia confert. aut nullam
hēt p[re]sentiam de suo peccato.
aut aliquam. si nullam tunc
penitētie sacramētū nō su
scipit. quia potestas hui[us] sa
cramēti essentialis que con

sistit in actu suscipiētis est
actus interior. vnde sine eo
non est. sicut non esset ma
trimoniū si quis intendēs
ret verū sac[ra]m[entum] suscipere. si
tñ p[re]sentire nisi in carnalem
copulā 7. ad t[em]p[us]. S[ed] si ali
quā habet p[re]sentiam de pecca
tis suis. tūc iterū distingue
dū ē. q[ui] aut talē h[ab]et p[re]sentiam q[ui]
sufficit cū sac[ra]m[entum]. puta attri
tus accedit ad p[re]fessionē ex
quo fit tibi p[re]terit[us] vi clauit[ur].
vnde fugat fictiō. 7. sic si ha
bet dubiū. q[ui] 7. sacramētum
suscepit 7. effectū ei[us]. s. i. i. m[er]it[us]
fessionē peccator[um]. vnde si tene
tur iterare. 7. simil[iter] imo for
tius. si accedit p[re]terit[us]. Si ve
ro habet talē p[re]sentiam. q[ui] non
sufficiat cū sac[ra]m[entum] ad gra
tiā. q[ui] nec ē attritus acces
dit. tūc ē vera opinio. *Tho.
s.* q[ui] recedēte fictiōe tūc inci
pit valere p[re]fessio. 7. nō tene
tur p[re]fiteri nisi fictionē suā.
puta si habuit quendā dolo
re ipse[ctū]. sed q[ui] nō sufficiē
ter discussisset p[re]fessionē suā.
putabat at[que] discussisse quan
tū sufficiebat. vel si dolebat
de pctō p[re]terito nō p[ro]ponēs
caueri i[n] futuro. aut ecōuerso

Secūda pars

vel dolor nō erat maximus
sicut debebat: ipse tñ s3 psci
entiā suā non erat fict⁹ licet
scdm veritatē esset 7 sic ni
bil celauit. qđ crederet mor
tale. p pñs secūdum suū iū
diciū pcurrebāt oīa q̄ erant
necessaria. postea at certifi
catus ē errore sue psciētie.
penitet de illo defectu.

C Potest igit opinio tho.
multis mōis saluari. **U**no
modo loquēdo de eo qui fi
ctus est priuatiue nō positi
ue. qz. s. habet dolorē s3 ita
impfectū q̄ nec cū sacro ac
tu suscepto sufficit ad ptri
tionē. nihilomin⁹ tamē hāc
imperfectionē q̄ est fictio n̄
phtet. quia credit eē sufficiē
ter dispositus. 7 sic nō scien
ter celat pctm̄. quod fuit in
hoc. qz. s. nō examinauit cō
scientiā suam sicut debuit.
7 sic qz erat error iuris diui
ni nō tollit fictionē respectu
vltimi effectus sacri. qz im
probabilis vnde nō excusat
s3 eo ipso quo error tollit fi
ctionē que excludit essentiā
sacramēti. vnde vex sacm̄
fuit. Tali ergo qui verū sa
cramētū suscipit ornatus

impmit. s3 gratia nō datur.
sed postea qñ redit ad cor 7
recolit se nō bene fecisse de
bitū suū 7 ex negligētia sua
aliqua oblitū. tūc incipit va
lere confessio. 7 non tenetur
confiteri illa q̄ prius cōfes
sus fuit sic fictus. qz nō fuit
dīmidiatā ex intēione. sed
solum illā fictionē tenetur
iterū cōfiteri. Si autē fuisset
fictio positīue. qz. s. nō do
let. 7 sciēter celat. fuisset pfe
sio nulla. vñ si pfeusus fuisset
nō debuisset sibi dari abso
lutō. S3 si data ei fuit. dubi
um est vtrū ornatus sit im
pressus. in q̄ casu Tho. nō
pōt intelligi. **S**ecūdo mo
do pōt intelligi opi. Tho.
qñ ē positīua fictio q̄tū ad
hoc qđ nō dolet. nec ppoit
abstinere. tūc ista fictio non
occurrit sibi vt phtēda nec
actu cogitauit. q̄ teneat eā
phteri. tūc. n. ē sicut d̄ pecca
to qđ occurrit qde3. s3 non
credit q̄ sit pctm̄. aut q̄ sit
mortale 7 d̄ necessitate pñs
tēdū pinde est ac si fuisset
oblitus p negligētiā. nec se
cisset debitū suū d̄ scrutādo
psciētiā suā in quo casu so

lū il
rū se
tia i
mō p
i. iij.
tice v
rāria
a ficti
cū. C
neri d
illo q
7 tūc
nē p
etiā fi
colere
q̄ nec
os q̄ r
vñ q̄ a
hoc su
bas 7
ctione
nitētiā
lopost
cū pñ
suā p
nō v
futu
dos
abso
tēs e
illa a
abso
vñ q̄

In illud pñtēdū est. 7 est ve
rū sacfz. licet sit bec ignorā
tia iuris diuini ibi facti 7 b
mō pōt sustineri dictū tbo.
l. iij. di. xij. q. ij. ar. ij. i solu
tiōe vlti. ar. vbi dīc q igno
rātia iuris diuini n̄ excusat
a fictiōe. 7 sic talē vocat fi
ctū. **C** Tercio mō pōt susti
neri opi. Tbo. loquēdo de
illo q pñtēf eidē cū prius:
7 tūc nō o3 iterare pñfessio
nē primā factā. ei licet fictā
etiā si ipse sacerdos nō res
coleret pctā pñs sibi dicta.
qz nec qñ pñfessio integra ē
o3 q recolat actu a pñciplo
vsq3 ad finē: 7 maxime quia
hoc sufficit. s. absoluef ab oi
bus 7 iniūgere pñiam pñ
ctiōe: 7 p alijs q faciat pe
nitētiā sibi iniūctā: Itē pau
lo post dīc idē pñ. d. pal. q
cū pñtēs exprimit fictiōes
suā: puta dicit se n̄ posse: vñ
nō velle pponere abstīnē in
futurus quē absoluit sacer
dos: Quis nullo mō deat
absoluef alias peccar3 abu
tēs clauī nec valer3 sibi tūc
illa absolutio: tñ ex q itēdit
absoluef: 7 sacfz vez pñferre:
vñ q pñferat: 7 si tē nō bēt ef

fectū ppter illius indisposi
tiōe: hēbit tñ postea qñ cō
teret vñ ex pactōe vñ disposi
tiōe ornat3 manēte. Et si di
cat: q Quis sit ibi forma n̄
tñ materia: ergo nō ē sacfz:
materia. n. est peccator pñri
tus. Dicēdū q quando sibi
sua fictio nō occurrit: vñ pñ
tēda: tūc nō ē cōfessio dimi
diata: 7 quādo suā dicit fi
ctiōe cū alijs peccatis est
cōfessio integra: 7 sic mā
perfecta cui materie pñt im
pñini forma. Quod si fiat
vez sacramētū erit: Quis
fieri nō debeat: sicut sacer
dos habēs hostiā sup alta
re pollutū nō deberet q dez
celebrare. Si tñ celebrādo
verba pñferret: eucharistia
vera esset. pñ. d. pal. i. iij.
di. xviij. q. viij. ar. ij. 7. iij.
C De attritiōe 7 pñritiōe.

I qz dēi ē de con
tritiōe 7 attritiōe q
mō penitēs sup ip
sis debeat istrni a cōfessore.
Itē de ea clarius dicēdū ē.

Secunda pars

Nota ergo fm Tho. in. iiii. di. xvij. q. differentia est iter attritione et contritione. Nam attritio importat quādam displicentiā de peccatis: sed imperfectā. Unde attritum. i. aliq. inodo tritū. sed contritio importat perfectam displicentiam de peccatis: unde contritus. i. simul totū tritum et i. puluerē redactū. Est autē contritio fm Tho. i. iiii. dist. xvij. dolor voluntarie assumptus pro peccatis cum proposito confitendi et satisfaciendi et scdm eundem ea. di. oportet q. contritio habeat de omni peccato mortali. et ratio est. q. in omni peccato mortali est actualis auersio voluntatis a deo. Et q. omnia hominis curantur: ideo oportet q. i. omni remissione peccatorum sit actualis puerisio ad deū et auersio a peccato: et hec dicitur contritio. De peccatis autem oblitis sufficit contritio generalis cum conatu ad recordandū et dolendū. dolere etiā dicitur de obliuione peccatorum: que contritio ex negligentia. Si autem queratur si specialis contritio de quo libet peccato requiratur: vs. suf-

ficiat vna generalis pro omnibus. sicut respondet Tho. i. iiii. di. xvij. q. quātū ad principium contritionis. s. cum quis de peccatis suis cogitans dolet: et si non dolere contritionis saltem dolore attritionis: o. q. fit specialis dolor de peccatis que quis habet in memoria: sed quantum ad terminum qui est dolor iam gratia informatus sufficit q. fit vna cōis contritio de omnibus: tunc enī motus ille agit virtute omnium disponum procedentium. Et q. nemo scit vtrum habeat gratiam que requiritur ad contritiones: ideo nemo potest esse certus de sua contritione: nec per dominum de remissione. Et dicit Ricardus in. iiii. dist. xvij. q. si contritens i. peccato mortali est attritus de suo peccato vt probabiliter possit presumere se esse dispositum: non peccat absolute contritione recipiēdo: imo frequenter virtute clauis per suspensionem absolutionis. forma tur sua attritio: et fit contritio. Et nota q. duplex est contritionis dolor s. Tho. et Tho. i. iiii. di. xvij. scilicet in

relle
secre
dum
bilis
parte
et affi
mus
cessita
et ille
q. sic
cieter
volu
delit
cien
tion
nam
nra p
cū d
let ad
est nec
tōis: n
sappo
tellect
sic nec
pōt cē
cē nū
mēsur
nē sul
is cor
no. s.
q. ver
manet
bōe ist

intellectualis. qui est quedā p
 secta detestatio peccati secu
 dum rationē. et dolor sensi
 bilis. q̄ est dolor excitatus i
 parte sensitiva cū alteratiōe
 et afflictione corporis. ¶ **Q**ui
 mus dolor requiritur de ne
 cessitate ad remissionē peccati
 et ille ē solus est sufficiens;
 q̄ sicut peccatū mortale suffi
 ciēter committit p̄ solus actū
 voluntatis. et per p̄placētā
 deliberatam rōnis; ita suffi
 cienter destrui pōt p̄ detesta
 tionē voluntatis et displicē
 tiam rōnis; et h̄ est et i p̄tate
 n̄ra p̄supposita gr̄a. ¶ **S**e
 cū d̄ dolor. i. sensibilis ē va
 let ad remissionē p̄cti; s̄ nō
 est necius s̄ d̄ p̄fectiōe p̄tri
 tōis; nec est i p̄tate n̄ra ē p̄
 supposita gr̄a. ¶ **I**tem dolor in
 intellectualis nō pōt ēē nimis
 sic nec charitas a q̄ p̄cedit
 pōt ēē nimia. s̄ sensibilis pōt
 ēē nimis; et iō ōz q̄ sumat p̄
 mēsurā debita ad p̄suasio
 nē subit; sic ex ieiunijs et alijs
 is corporis afflictionib⁹. ¶ **I**tem
 no. s̄m **I**bo. i. iij. dis. xvij.
 q̄ vera p̄tritio semp̄ ōz res
 manere in habitu. i. q̄ sp̄ ōz
 h̄c istā dispōnē q̄ q̄n res

cordat de p̄ctis p̄missis b̄
 at displicētā; saltē s̄ rōnē.
 ¶ **I**tem s̄m **D**e. in. iij. disti.
 xvij. dolor maior intellectualis
 debet esse d̄ maiori peccato
 habitualiter nō actualit; si
 considerentur p̄ctā i cōmu
 ni iquantū sunt offensa dei;
 sed etiā i speciali dolor de
 bet esse maior d̄ maiori pec
 cato; q̄ maiore ratiōē do
 loris habet mai⁹ p̄ctū. Do
 lor v̄o sensibilis p̄ueniens ē
 est ut sit maior d̄ maiori;
 q̄ uis non sit de necessitate.
 ¶ **I**tem s̄m **I**bo. i. quolibz
 .i. q. v. ar. .i. Idē ¶ **D**e. d̄ pal.
 i. iij. dis. xvij. q. .i. ar. vi. et ¶ **I**n
 no. Contrit⁹ ōz magis dili
 gere deum q̄ seipsum. cul
 pa aut est d̄ deum; pena ve
 ro est contra seipsum. ¶ **I**deo
 ōz contritus eligere potius
 oēm penam sustinere; q̄ de
 um offendere. Descendere aut
 ad hanc penā vel ad aliā nō
 tenet; imo faceret satue de
 scendendo ad ista p̄cularia
 vel aliū sup̄ b̄ sollicitudo.
 ¶ **S**exdecim ad rōes q̄ req
 rūt i oī bōa p̄fectiōe
 ¶ **O**nit aut **I**bo. i. iij.
 di. xvij. q. vlt. ar. iij.

Secunda pars

q. lxx. ad. lxx. q. confessio bona dicitur sexdecim p[ro]p[ri]etates que bis p[ro]tinent[ur] versibus.

C Sit simplex humilis: confessio: puta fidelis. Atque frequens: nuda: discreta: liber[is] verecunda. Integra: secreta: lachrymabilis: accelerata: fortis et accusans et sit pereparata. **C** Sit simplex. i. non recitet in confessiones nisi id quod pertinet ad declarationes sui peccati: et est c[on]fiteatur et non alie historie misceantur.

C Sic humilis: ut se miserum ac peccatorem cognoscat sine fictioe. **C** Plura. i. recta intentione non ut reputetur bonus: vel laudetur ab hominibus.

C Fidelis. i. vera et sine ulla falsitate: ut non dicat que non fecit: vel et habeat fidem de remissione peccatorum suorum si vere ipsum penitet.

C Atque frequens. i. sepe p[ro]fiteatur. istud tamen est de bono esse p[ro]fessionis et non de necessitate.

C Nuda: ut. s. non involuat obscuritatem verborum: sed dicat verba ut intelligat peccatum suum: cum circumstantiis saltem necessariis.

C Discreta: ut maiora cum maiori p[ro]p[ri]etate dicat:

vel non plura sit: sed distincta loquendo et dicendo nunquam fieri vel scire possit. ut et ut discreto et sufficienti: ac p[ro]p[ri]o confessioni confiteatur peccata sua.

C Libens. i. voluntaria non coacta timore verberum: ut pueri: vel timore penarum temporalium vel infernalium principaliter.

C Verecunda: ut erubescat et non se iactet vel mente gloriatur propter seculi vanitatem aliam quam et precipue ibi confundatur in ratione respectu divine maiestatis offensa.

C Integra ut nihil retineat de his que p[ro]misit precipue de mortalibus.

C Secreta: ut non publice sed occulte sacerdoti dicat peccata sua quae eum possit absolvere.

C Lachrymabilis: ut doleat de peccatis p[ro]missis: et detestetur ea saltem intellecturionis.

C Accelerata: ut quod citius potest p[ro]misso peccato bonum esse est.

C Fortis. ut nihil dimittat p[ro]p[ri]etate.

C Et accusans. i. accusans se et non alios: nec in p[ro]fessione se excuset et alios i culpet.

C Et sit parē parata. i. ad implere p[ro]p[ri]am sibi iunctam:

et facere: ea que h3 necessaria
rio facere vt aliena restituer
fi habet et huiusmodi.

ExPLICIT secunda pars que
est de scientia: que requirit
i confessorie.

Incipit tertia pars de bo
nitate confessoris. Et primo
qualem ipsum oporteat esse
in exercitio talis officij. §.
primus.

De bonitate confesso
ris i se: et i exerci
tio talis officij. Dic

August. de peni.

di. vi. c. Qui vult confiteri.
Sacerdos ante que statuit
ois languor. in nullo illoruz
sit iudicandus: que i alio iu
dicare est promptus. Judi
cans. n. alium q est iudican
dus: condēnat seipsum. Co
gnoscat igr se: et purget i se
qd videt alios sibi offerre.
Curet vt a se proiciat: quic
qd i alio danosum reperit.
Animaduertat qdem qd d
Qui sine peccato est vestru
et. ideo. n. liberavit pecca
tricem: qz non erat q proij
ceret lapide. Quo lapidari
q se lapidandū cognosceret
Nullus. n. erat sine pctō in

quo itelligitur omnes fuisse
reos. Nam venialia peccata
semp remittebant per ceri
monias. Si qd ergo pctm
i eis erat crimiale erat. Des
teriores ergo i hoc sūt sacer
dotes (se pus nō edifican
tes) illis q dñm obsequabāt i
fidis. hec Aug. Scdm eni
Ibo. in. iiii. et Alb. audiens
pessionē cū psciētia mortal
peccati. mortalit peccat. Ta
men effectum sacramēti cō
fert cum sacramento: si non
est pscisus vel suspensus qn
tūcūqz alias malus. Unde
August. j. q. j. c. dictum. Di
ctum est a domino in Aus
meris ad Aaron. Vos po
nite nomen meum super fi
lios israel: et ego dominus
bndicam eos: vt gratiā tra
ditā per mīsteriū ordinati:
transfundat hoibus nec vo
lūtas sacerdotis pdesse vel
obesse possit: sed meritū bñ
dictionē pscētis. Qz anteq
dī ea. q. Remissionē pecca
torū nō dāt auari: et similia
itelligit hui glo. vel simplr
de pscis: vel si itelligat d
tolleratis: tales nō dant ex
merito vite. s. si se digni dāt

Tertia pars

CDuo q̄ d̄z h̄ie confessor. **E**bet aut̄ p̄fessor p̄
d cipue h̄ie duo .s. t̄i
 mores vñ fiat circū
 pect̄: 7 zelū aiarū. vnde sit
 ollicit̄ circa ea q̄ necessaria
 unt. **Q**uārum ad p̄imum
 p̄siderare d̄z q̄ ipse ē vt ma
 re eneam i templo dñi: vbi
 laudabant sacerdotes 7 le
 uite aialia offerenda i sacri
 ficiū. **U**nde ex imūdicis
 a q̄ illa abluebant: efficie
 bat̄ imundum. **U**n̄ Greg.
 i pastoralī dicit: q̄ sit plerū
 q̄ vt aius pastoris audita
 tentatione onis 7 ipse tente
 tur: 7 iō cū timore 7 tremo
 re d̄z poni 7 non se igerere:
 7 cū lenitate 7 cum r̄lib̄ ibi
 stare. **U**nde i signā Moy
 ses vt d̄z Exod. xxxviij. fecit
 labiū enei de speculis mu
 lierū i quo lauarent̄ sacer
 dotes sancta sanctorū ingres
 suri: 7 significat scripturas:
 vbi sunt exempla sanctorū
 aiarum ad quā d̄z sepe īspi
 cere ad vidēdū maculas su
 as 7 itelligendū īsidias dia
 boli. **U**nde subdit Gre. vbi
 supra. **H**ec nequa q̄ sunt ti
 menda pastori q̄ deo pen

sante cūcta subtiliter: tanto
 facilius liberať q̄s a sua: q̄
 to magis tentatione fatigat̄
 aliena. **Q**uantū vō ad ze
 lum dicit Grego. q̄ nullū
 sacrificiū ita deo acceptū
 est: vt zelus aia. **E**t fructū
 h̄i ostendit Jaco. ca. v. vbi
 post promulgationē p̄fessio
 nis dic̄. Qui p̄verti fec̄ pec
 catorē ab errore vie sue: sal
 uabit aiam eius a morte: et
 caritas operit multitudi
 nem pctōz. **I**ā aut̄ minus
 trahunt̄ ad deū p̄ p̄fessionē
 aie q̄n diligenter fit q̄ p̄ p̄
 dicationem: moderno tēpe
 (vt experientia docet) **D**e
 bet ergo nō tardare qui vo
 catur ad huiusmodi.
Quō ergo se habere des
 beat confessor erga peniten
 tem. §. ij.

Icit Angu. de pen.
d di. vi. c. j. post medi
 um. Diligens īq̄si
 tor: subtilis īuestigator: sa
 pienter 7 q̄si astute īterro
 get a pctōre q̄ forsitan igno
 rat: vel p̄uerecundia velit
 occultare. **C**ognīto aut̄ crī
 varietates eius īuestigare
 nō dubitet 7 locū 7 tempus

zē.
 nū
 feci
 dū
 tātē
 rionē
 p̄fite
 bona
 leniē
 mīt
 ēt i
 do
 cep
 cep
 rian
 Ang
 re q̄
 ipsū
 set pe
 7 p̄ci
 ter sci
 perfor
 itis: ē
 gocijs
 acuri. i
 cere vn
 ordine
 que p̄
 est ierū
 moleste
 Sed si
 letisset.
 libus: si

et quibus cognitis adsit benivolus paratus erigere: et secum onus portare. Habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine. discretionem in varietate. Adiuuet penitentem orando. et alia pro eo bona faciendo. Semper iunget leniendo: consolando: spem promittendo: et cum opus fuerit et increpando. Doleat loquendo: instruat operando: sit princeps laboris. si vult esse participes gaudij doceat plenariam. Nec Aug. **C**um vobis Angu. per quod non sufficit audire quod sibi dicuntur a peccatore et ipsum non interrogare nisi esset persona in his bene perita et conscientia: que sufficienter scit dicere que oportet. Sed cum persone contra sint grosse in istis: et ille qui sunt in alijs ne gocijs mundi vel scientijs acuti. ideo permittendum est dicere unicuique id quod vult: et eo ordine quo vult: et de peccatis que pro se sufficienter dicit. non est iterum interrogandus: ne molestes eum in quo non oportet. Sed si aliquid non bene intellexisset. precipue de mortalibus: faciat sibi iterum de

clarare ut melius intelligat. De his vero que non plene dixit: puta quod non dixit circumstantias necessarias: vel numerum: interroga eum: ut plene dicat quantum est necessarium. De illis vero peccatis que non dixit: nec scit per se discernere interroga eum. **Q**uo ordine fieri debeant interrogationes et de quibus Ray. et Hosti. in summa dicunt: quod interrogationes fieri debent de septem vitijs capitalibus et eorum speciebus et filiabus de quibus beatus infra diffuse in secunda parte interrogatorij. et in secunda parte summe per totum. Non tamen est interrogandum de omnibus: sed plus et minus secundum conditionem personarum. Sic autem qui penitentem non habet necesse tenere magis unum ordinem quam alium dicendo peccata sua: ita nec confessor interrogando. **T**amen ad melius memorie promedandum. de quibus oportet interrogare: et de quibus iam interrogavit ne amplius habeat triplicare: congruum est tenere aliquem ordinem. Et si plus interroget de decem preceptis. quod

Tertia pars

continent in istis versibus.
Unū cole deū: nec iures va-
na p ipm. Sabbata sanctifi-
ces: habeas i honore paren-
tes. **N**ō occisor eris: fur me-
chus testis iniquus. **N**ō vlli
nuptā: nec rē cupias alienā
Declarationē horū versuū
hēs infra. **N**ost vō interro-
gationē sup decē pceptis:
queniēs erit interrogare sup
septē vitij capitalibus que
i hoc versu cōtinēt. **U**t tibi
sit vita semp saligia vitta.
In ista dictione. Saligia sūt
septem lre: a quibus incipiūt
noīa septem capitaliū vitio-
rū. **P**er **S** vō intelligit su-
pbia sub qua comprehendit-
tur vna gloria. **P**er **A** aua-
ritia. **P**er **L** fetida luxuria.
Per **I**uidia. **P**er **G** gu-
la. **P**er **I**ira. **P**er **A** acci-
dia. Sed añq̃ interroget de
pctis: prius q̃rat de excōica-
tione maiori. Et si inuenit eū
aliqua sententia irretitum:
si habet auctoritatem super
hoc: absoluat p̃us. Si vero
nō hz auctoritatē: remittat
ad eum q̃ pōt eū absolvere
In interrogationib⁹ fien-
dis tria debent observari.

Tho. in. iij. di. xix. l. fl. dī-
cit q̃ p̃fessor tria dē obseruat
i interrogationibus fiendis.
Primū est q̃ nō interro-
get oēs de oībus: sed interro-
gent p̃sone de pctis: q̃ con-
sueverunt reperiri i boībus
illius conditionis et stat⁹: vt
stipendarij de rapinis et in-
cendijs. Clerici de simonia
et horis omīssis. Adolescen-
tes de luxurijs et b⁹i. **U**nā
p̃ncipio confessōis decēs
est interrogare p̃fitentē de cō-
ditiōe sua: de exercitio et sta-
tu: an clericus: an laicus: an
solutus: vel p̃ngatus: et b⁹i
vt prudētius idē possit for-
mare interrogationes: et q̃n-
tum est temporis q̃ fecerit
vltimā p̃fessionem: et si fecit
pniam sibi iniunctā et verus
i statu gratie vel pcti morta-
li. **S**ecūdū q̃ dē obserua-
re confessor est. vt interro-
getur ipsi pctōres a remotis dē
pctis: et in genere: nō in vl-
tima specie et mō pcti subi-
to: vt si nesciebat tale pctū
cōmitterē. illud adiscat. et sic
ducat intentationē. **V**erbi
grā. Si fateē se cōmīssisse vi-
tū luxurie: nō statim interro-

get
poll
tim
cūst
et b⁹i
catis
dat
circū
q̃ b⁹i
iduc
rum
rant
fere
scar
Si
liere
vlt
q̃ par
enim
Alia
miser
met f
C. d
et ibi
cūst
ci spo
f
et d
uane
no. i.
Si d

get p̄fessor si seipsum māib⁹
polluit ⁊ b⁹i: sed ita paula-
tim interroget de mō ⁊ cir-
cūstantijs talis p̄cti p̄missi
⁊ b⁹i. **T**ertiu⁹ est q̄ i pec-
catis carnalibus nō descen-
dat nimis ad particulares
circūstantias nō necessarias
q̄ b⁹ est seipsum in tentationē
iducere ⁊ ad inuentionē p̄ctō-
rum docere eos: qui igno-
rant: ⁊ aliqui postea talia re-
ferunt i plateis i derisum ⁊
scandalū sacerdotū. ver. g.
Si vir fatetur polluisse mu-
lierem extra vas debitū nō
ulterius querāt p̄fessores i
q̄ parte corporis ⁊ quō. Jā
enim b⁹ ultimā spēm p̄cti.
Alias vero turpitudines q̄s
miseri hoies inueniunt ipsi
met si volunt. exprimant.
De circūstantijs p̄ctōꝝ
⁊ ibi versus earum: ⁊ q̄ cir-
cūstantie sunt i quintupli-
ci specie. §. iij.

Ed nota q̄ cōfessor
nō solū d⁹ interro-
gare d⁹ mortalib⁹: s⁹
et d⁹ circūstāijs que aggra-
uant vel alleuiant. **U**n⁹ In-
no. i. c. ois. de pe. ⁊ re. dicit.
Si discret⁹ sacerdos ⁊ caus

tus: vt more periti medici
supinfundat vinū ⁊ oleum
vulnerib⁹ sauciati: diligēter
ingrens p̄ctā ⁊ eoz circū-
stantias: q̄b⁹ diligēter ⁊ pru-
dēter inq̄rit: intelligat q̄le
ei debeat p̄bere p̄filiū: ⁊ b⁹i
reimediū debeat adhibere.
diuersis vtendo expimen-
tis ad sanandū egrotū. hec
ibi. Ad illud facit quod dicit
Aug. de circūstantijs p̄ctōꝝ
rū. d. pe. di. v. c. p̄sideret. Cō-
sideret q̄litate criminis i lo-
co: i tpe: in perseverantia: in
psone varietate: q̄li hoc se-
cerit intentione. ⁊ ipsi⁹ vitij
multiplici executione. Ois ista
varietas p̄fitebda ē ⁊ dicēda
Dolēdū ē nō solū q̄ peccas-
uit: sed q̄ se virtute ⁊ grā p̄-
uanit. Doleat alioꝝ vitā in
suā fuisse corruptā. s. suo exē-
plo: ⁊ cōmodū qd dedit
primo suo exēplo bono. do-
leat de tristitia quā intulit bo-
ni peccādo: ⁊ d letitia quas
eis nō adhibuit. **H**ec Aug.
que oia intellige s̄m q̄ dēla-
rant hīc. **I**llas at circū-
stantias: q̄ trabūt p̄ctū i al-
terā spēm. oportet necessa-
rio p̄fiteri s⁹ **I**b. **A**lb. ⁊ ali-

Tertia pars

os doctores. Alias. n. circū
stātias p̄teriti: cū sint pctā
venialia. p̄fectionis est virtu
tis. nō tñ est neciū. ¶ De. de
pala. i. iij. dis. xvi. q. iij. ar.
.j. dīc q̄ numerus circūstan
tiarū p̄p̄bendit hoc v̄su.
CQuis. qd. vbi. qbus au
xilijs. cur. quō. qñ. Ray. v̄o
addit octauū. s. q̄nēs. Et vbi
i v̄su dī q̄b̄ auxilijs: ipe dīc
p̄ q̄s. dī ḡ q̄s. p̄ varietate p̄
sonay 7 stat⁹. etatis. sapien
tie 7 ordīs. 7 sic fuit i ḡuissī
mū pctm̄ Ade. qz qñ grad⁹
altior. tāto casus grauior. 7
igratitudo maior. **C**Quid.
Atz malū qz p̄hibitū. v̄ ex
gnē suo. Vtrūz mortale vel
veniale. an occultū vel mani
festū. 7 quātū ad hāc p̄ditio
nē. q̄uī fuit pctm̄ Calm q̄
Ade. **C**Quantitas. n. gñis
bōicidij grauior ē pctō gule
vel supbie. Vbi. qz i loco sa
cro graui⁹ peccat. ¶ Per q̄s.
qz trahit alios ad peccādū.
qđ est propriū diaboli. v̄ q̄s
posuit mediatores ad ma
lum perpetrandū. qz pctōz
illoz est particeps. vel cū q
b̄ p̄ q̄b̄ 7 q̄ quos. **C**Quo
tiēs. nō solū quātū ad p̄sue

tudinē. sed ēt q̄tū ad nūex
q̄ numer⁹ refert ad actiōes.
nō ad obm̄ actiōis. v̄. g. Si
bō i iniusta p̄trectatione ac
cipiat saccū plenū mille flo
renis est tñ vnū furtū. si au
tem tres flozēos accipiat dī
nersis tpibus 7 actib⁹ succes
siue. erunt tria furta. qz i ip
so actu est pctm̄ semp essen
tialr. 7 iō nō pōt ēē vnū i plu
rib⁹ actib⁹. **C**Cur. an ex iſr
mitate vel ignorātia vel ele
ctione vel quali intentiōe se
cerit. qz mortalia pctā tra
hūt spēm a fine. Jō b̄ diligē
ter est explicādū. Qui. n. su
ratur vt mecheb. magis di
cēd⁹ ē mecb⁹. q̄ fur. Tamē
vnū pctm̄ ē in vno actu. sed
hīs plures deformitates.
CQuō. naturali mō vel in
nālī. qz semp est grauius in
eodem gnē. s. agēdo q̄ pa
tiendo. **C**Qñ. si i sacro tpe.
puta dieb⁹ festinis v̄ aliō tē
pore. 7 de pseuerātia i pctō.
CCircūstātie pctōz p̄sten
de sunt i q̄ntuplici genere.

De declarationē h̄i
a .s. qñ circūstantie
peccatorum sunt cō
fite de. sic dīc ¶ De. de pala. i

liij. di. xvi. q. iij. Circūstātie
sunt in q̄ntuplici genere.

Cirūstātie sunt q̄ nō alleni
ant nec aggrauāt: sicut ille
q̄ nullā importāt p̄ueniētā
vel discōueniētā ad rōnē:
nec ex se nec ex suppositiōe:
vt furari cū manu dextra vel
sinistra: et istas p̄terit est su
perfluū. **S**ecūde sūt: que
alleniāt. s. q̄ importāt p̄ueniē
tiā: vt facere malū ex bona
intētiōe vel ignorantia: et
istas p̄terit ē imp̄fectū: nisi
timeret scādālū cōfessorū.

Tertie sunt q̄ important
discōueniētā ex suppositi
tione. vt furari multū et istas
p̄terit est p̄fectū: quia ag
grauāt peccatū: nisi immi
neret piculo sui vel cōfesso
ris. vel alteri? tertij. Sed qz
nō mutāt species nec aggra
uāt ī infinitū: nō ē necessariū
eas p̄terit s̄m lbo. in. iij.
di. xvi. q. iij. ar. ij. ad. iij. q. s3
De. dicit q̄ quānis ista sit
p̄munis opinio: tutior tas
mē est alia. s. vt confiteatur
eas. s. cū notabiliter aggra
uāt. vt furari cētū: multo g̃
ni? ē q̄ furari vnū. **Q**uar
te sūt: q̄ aggrauāt et mutāt

spēm. nō tñ ī infinitū g̃uāt et
mutāt vt qñ vtrūqz est vēia
le. v. qñ p̄mū ē mortale scōz
veniale: vt ī specieb? gule:
quax vna aduenit alteri: et
sūt qñqz vēiales et qñqz mor
tales: et istas p̄terit nō ē ne
cessariū. Nec illd. ē p̄ hoc
qđ dicit lbo. et cōiter alij. s.
q̄ q̄ mutāt spēs necessario
sūt p̄tēdi: qz loquūt d illis
que sunt mortalia. Rō aut
q̄re nō ē necessariū eas p̄
terit ē ista: qz circūstātia ē cō
fiteāda necessario nō qz mu
tat spēm: vt p3 ī veniali: sed
qz mutat ī infinitū vt p3 ī
mortali. S3 circūstātia non
mutās ī infinitū: nūq̄ ag
grauat ī infinitū: qz intēdit
p̄as et nō extēdit. Extēsiō. n.
est īfinita nec p̄t crescere: s3
intēsiō ē īfinita: et semp p̄t
crescere. Nulla ergo tal? q̄
non mutat seu aggrauat. ī
infinitū: est necessario confi
tēda. **Q**uinte mutāt et qñ
q̄ aggrauāt ī infinitū:
vt quādo vēiali actui: puta
laute et studiōse p̄p̄atiōi ad
dī ebrietas v. notabil? atici
p̄atio hore. ī ieiūio siue cā.
Sed vtrū ī religioso sit

Tertia pars

mortale qđ alteri ē veniale
dicēdū qđ nō: puta dicendo
verbum ociosum ⁊ h^oi nisi
speciē mutaret: qz nubes v^t
velle nubere: qđ secularib⁹
nō ē pctm̄. si hoc fiat causa
prolis generāde: vel venias
le pp voluptatē: est mortas
le religioso p̄fesso clerico v^t
ordinato: qz sacrilegiū. non
aut p̄mi mot⁹ luxurie: furti:
vel inuidie: qz null⁹ vouet se
nō habiturū p̄mos mot⁹ q
nō sunt in nostra potestate:
hec ¶ De. de pal. vbi supra.
Circūstātie q̄ trabūt pctm̄
ad aliđ gen⁹: sunt cōfite de.

I nota s³ tho. opu
sculo. xij. i qđā epla
qđ ille circūstātie di
cunt trabere pctm̄ ad aliđ
genus (⁊ iō de necessitate
p̄fitende) que hñt spālē re
pugnātiā ad aliqđ p̄cepto /
rū dīne legis: sic furtū sim
plex repugnat huic p̄cepto.
nō furtū facies. Si vō fiat
furtū i loco sacro circūstan
tia loci: tā repugnantia bēt
ad aliđ p̄ceptoz qđ ē de ve
neratiōe sacroz ⁊ sic addit
nova spēs pcti: ⁊ sic d̄ alijs.
Pctm̄ cōmissum die ses

to trabit ad circūstātiā aliā
¶ Icut ¶ Iac. d̄ lyra su
per Ero. qđ peccatū
mortale p̄missū die
sesto bēt spālē repugnan
tiā ad aliud p̄ceptū d̄ sc̄ifi
catiōe festoz ⁊ sabbati: qz
magis ē opus seruale opus
pcti: qđ op⁹ manuale. Op⁹
aut seruale ibi p̄hibet: ⁊ sic
mortale vltra p̄prias desor
mitatē sue materie: ex h^o qđ
cōmittit in die festo: bēt ali
am d̄formitatē ex ista circū
stātia quā o³ p̄fiteri. Et in fi
ne illius opusculi dicit idē
tho. qđ ill⁹ qđ d̄ circūstāti
as nō trabētes pctm̄ ad ali
ud gen⁹ siue spēm: non eē
de necessitate p̄fite das: nō
esse referēdū ad numeruz
pctoz ⁊ eiusdē spēi: qz nu
mex tenet p̄fiteri si potest:
qz nō ē vnum sed multa: ⁊
hoc nota diligenter.

Nota tertio qđ cū cogi
tatio cū delibatiōe rōnis in
actū pcti mortalis. s. deside
rādi illū actū agere: etiam
absqz ope sit pctm̄ mortale
ideo ad singulas pctoz spe
cies post pctā opis: interro
ga ē de pctis cogitationuz

illi⁹ pcti tantū: 7 de peccatis. Et cū op⁹ alicui⁹ peccati: 7 deliberatio mētis: ad illud agendum absq; ope sit eiūsdē spēi spālissime: s; dīf fert s; mai⁹ 7 min⁹: vel pfectū 7 impfectū: qz. s. maior pctm̄ est in opere q̄ in sola cogitatōe: ideo ē de circumstantijs huiusmodi cogitationū interrogādū ē: puta: si dicit penitēs se p̄sensisse cogitatiōib⁹ luxuriosis: qz p̄t hoc esse multipliciter. 7 i diuersis spēbus: ideo interrogē de q̄litate ipsarū cogitationū: vt si deliberauit tale pctm̄ p̄mittere cum soluta: qz tūc fornicatio ē: si ipse solut⁹ ē: aut cū p̄iungata: qz tē adulteriū ē: aut cū p̄sanguinea: qz tūc incestus ē. 7 sic de alijs luxurie specieb⁹ 7 aliorū vitiorum.

C Peccatū diuidit̄ i tria.

Ro aliq̄li declarā⁹ p̄tōe p̄dictorū nota q̄ dicit̄ tho. p^a sc̄de. q.

lxxij. ar. vij. q̄ pctm̄ diuidit̄ p̄ bec tria. s. peccatū cordis. oris: 7 opis. n̄ sicut p̄ diuersas spēs p̄plectas. sic dīfferūt spēs bos 7 leo 7 capra. s;

per diuersos gradus pcti si cut domus in fundamētis diuidit̄. in parietē 7 tectū sic in spēs incōplectas. Cōsumatio igit̄ pcti ē i opere. Vñ pctm̄ operis hēt spēm cōpletā. s; p̄ima incobatio ei⁹ est q̄si fundatio i corde.

Secūdus ḡdus ei⁹ est in ore. s; in q̄ hō p̄cipit facile ad manifestādū p̄ceptū cordis. **T**erti⁹ gradus ē i cōfirmatōe opis. **P**atet ergo q̄ bec tria p̄tinet ad vnā p̄fectā peccati spēs. cū ab eo dē motiua p̄cedāt. **I**racundus. n. ex eo q̄ appetit vidēctā. p^o turbat̄ i corde. sc̄do i verba contumeliosa p̄cipit tertio p̄cedit ad facta iuriosa. vt p̄cussionem 7 h⁹i. 7 sic d̄ alijs q̄buslibet 7 de luxuria. **N**ec tñ sic itelligēdū est pctā cordis eē spēs incōplectas q̄si n̄ sint mortalia. imo q̄si i eis ē p̄sensus delibera tiuus ad act⁹ qui de se sunt pctā mortalia. tales cogitationes sūt pctā mortalia. 7 si nō ita grātia sicut peccata opis vt dictū ē. Et quando sunt simul cogitatio cū locutiōe 7 ope. vnū est peccatū

Tertia pars

catū. vt patet de luxuria ⁊ alijs peccatis. Et quādo vero quoddā tēpore delibet rat fornicari ⁊ alio tpe diuerso ⁊ distāti. fornicat: sūt duo peccata mortalia. De delectatiōe vero morosa aliqd dicitur suo loco.

C Regule quq; cognoscēdi pctm mortale a veniali.

D cognoscēdū vō quādo pctm ē mortale vel vēiale. nota quq; regulas. **C** Prima est qm amor vel affectio ad aliquā creaturā. s. se vel aliā tā tuꝝ crescit. vel ē tāz magn⁹ qd in eo pstituit vltim⁹ finis. i. q. nec actu nec habitu ordiat illā creaturā. aut ei⁹ dilectionē aut ēt seipꝝ secū dū deū ⁊ vellet cū tali creatura pētari. ⁊ nō curarꝝ deum offēdere aut ei⁹ pcepta trāsgredi pp illā creaturā. Ita q. ibi ē aliqlis pceptus dei. ⁊ si nō est formal. tñ interpretatiu⁹ ⁊ est fruitio creature. qz preponit creatura deo. Vnde cū aliquis vellet hic cū creatura semp manere nō curando de eterna beatitudine. licet nō sint sem

per rudes de h̄ interrogandi vel tētandi. tamen talis amor creature semp est peccatū mortale. Quādo autē aliqs diligit aliq̄ creaturā plus quam debet. sed pp h̄ nollet deus offendere. aut eo carere nec ei⁹ amicitiam perdere talis amor creature. nō semper est pctm mortale. **C** 2ª regula satis concordat cū pcedēti. s. cum notabiliter h̄ dilectionem proximi aliquid cōmittit. tunc est mortale pctm. Qñ vero non. tūc est veniale. Qñ vō aliquid fit ptra dilectiones dei: potest attendi penes h̄ qd repugnat charitati vel amicitie. quā dēm⁹ ad deū h̄re sup oia. Qñ at aliqd fit h̄ dilectiones proximi. p̄t attendi penes ista pcepta legis nature. s. qd tibi nō vis fieri. alteri ne facias. ⁊ qd tibi rōnabit ⁊ ex debito vis fieri. alteri facias ⁊ pōt ēt attendi penes scādalum actiuū qd ego ifero primo meo p mala exēpla. S; in h̄tū iportat aliqd h̄ dilectionē. vlt qntū fit illud scandalum. ad hoc q. fit mortale. nō precise de

terminatū est. q[ui] i modico
facere p[ri]mū nō ē mor-
tale. aut in paruo scādaliza-
re. Unde q[ui]bet attēdat ad
seipm qd sibi vellet fieri et
qd sibi nollet fieri. et p[er] qd fa-
ctū et nō factū soluere inter
se et amicū suū amicitia q[ui]
si m[ut]u[us] h[ab]ent. **C**3^a regula. q[ui] om-
mittūt[ur] p[ro]p[ter] p[re]ceptū dei et
ecclesie v[el] legis nat[ur]e v[el] su-
perioris. que p[re]cepta sūt de
necessitate salutis. vel p[ro]p[ter]
votū publicū vel p[ri]uatū: vel
p[ro] iuramētū licitū: et tunc est
mortale peccatū. q[ui] vero ci-
tra: tūc nō ē mortale. **C**4^a
regula: cū aliquid fit v[el] cō-
mittit[ur]: vel omittit[ur] p[ro] p[re]scien-
tia vere vel false dictatē ali-
quod p[ec]cātū mortale vel p[ro]
conscientia formidantē p[ro]
babilit[er] vel dubitatinē: an
aliquod p[ec]cātū sit mortale: tūc
semp[er] est mortale. si p[re]scien-
tia nō sit sufficiēter instru-
cta. **C**Quinta regula ē de ac-
tib[us] intus manētibus. Q[ui]n
quidam habet solā cogitas-
tionē de aliquo quātūcūq[ue]
turpē vel malaz absq[ue] com-
placētia seu delectatiōe vel
p[re]sensu tūc nunq[ui]d est p[ec]cātū

mortale vel nullū vel venia-
le. Q[ui]n vero ē p[re]sensus in ac-
tū qui esset peccatū. morta-
le: tūc semp[er] est p[ec]cātū morta-
le: q[ui] de v[ol]untatē p[ro] facto
acceptat. Q[ui]n aut[em] cū cogitati-
one aut p[ro]placētia ē delecta-
tio morosa i aliq[ui] turpi. spā-
liter i libidinosis: tūc ē mor-
tale. s[ed] d[icitu]r Aug. Esto q[ui] nō
sit consensus in actū s[ed] i b[ea]-
dictū Aug. iudiciū ē de pec-
catis interiorib[us] ad qd ēt fa-
cit distinctio supraposita de
sensualitate et actione: et de
peccatis p[re]uenientib[us] et se-
quētib[us] deliberationē. Appli-
cādo igit[ur] septē vitia capita-
lia q[ui] nō semp[er] sūt mortalia: s[ed]
sūt male radices i hoie ex q[ui]-
bus oriūt[ur] septē venialia.
CQue dēat seruare et scire
p[ro]fessor vtilia et necessaria in
ipso exercitō p[ro]fessōis. s[ed] iiii.

Altra excoicationez
iur[is] cōis: sciat cōf[ess]-
or si penitēs inci-
disset in sniam p[ro]stitutōis si
nodalis. Ideo d[icitu]r i[n]vestigat[ur]
de p[ro]stitutōib[us] illi[us] diocesis
si quas hēret: v[el] ēt p[ro]uicie v[el]
legatiōis: vt. meli[us] possit pe-
nitētib[us] p[ro]uidere. **C**Diligē

Tertia pars

ter querat de numero p̄cti. quotiēs incidit in id vel illud. qz hoies sepe trāseūt illud leuif. Et de circūstāiis nō necessariis. 7 de peccato qd̄ alteri iam rite confessus est nō querat cū non teneat nisi in cāu in quo tenet confessionē iterare. de quo ple ne supra i p̄ce. pte. 4. iiii. 7 n̄ solū de peccatis opere ppe tratis. sed et d̄ p̄ctis cordis 7 de numero eoz que pso ne parupēdūt iterrogādū est. **C** Et qz s̄z Ibo. p̄ma. ij. q. lxxij. p̄ctm̄ cogitationis 7 opis i cadē mā sūt vnius 7 eiusdē sp̄ei: s̄z differēt s̄z magis 7 min⁹. qz. s̄. p̄ctm̄ opis est gūius p̄ctō cordis. id̄ et iterrogādū ē d̄ sp̄e 7 circūstāiis neciis p̄ctōz cordis. **V**erbigratia. Si dicit se in mēte soluz deliberasse mulierē cognoscere. iterrogādū ē utrū solutā vel nuptā. virginē vel aliā. 7 qua die: 7 hoc qz ista faciūt illud peccatū eē diuerse sp̄ei. **E**t si mulier ē facias eaz ex transverso stare. nec in faciē ei⁹ aspicias. qz facies eaz. vēr⁹ est vres ait p̄pheta. **C** S̄z

nec vix d̄cet frequēter aspicere i faciē. nec eū erubescere facias vltra q̄ os. **V**iros qz graues 7 sapiētes dulci⁹ 7 vrbani⁹ os reprehendere. **R**usticos grossos ac idiotas duri⁹. ne p̄ctā sua puipendant ex lenitate sermōis. **S**timulatos vero ex dolore. 7 desperatiōe. q̄ntū cunqz peccata cōmissa sint grauiā p̄fortare. 7 animare expedit iducēdo exēpla. **D**anit. **M**agdalene. **I**sau. pe. **R**atrōis. 7 h̄i. **I**nduratos 7 se excusātes aggrauā peccata eoz. oñdēdo pericula. exēplo. **A**de. **S**aul. **J**ude ex h̄i que seipsos d̄spauerūt. **M**ota fin. m. **V**ber. i li. de. os. or. q̄ illoz cōfessiōes prius sunt audiēde 7 libentius. qui magis idigere putāt. vel qz raro venire solēt. vel qz sunt extranei. vel qz sunt in maiori statu. vel de quozum cōfessione sperat maior utilitas futura.

Quomodo se bēre dēat p̄fessor audiēdo mulieres. **D**e s̄ diē de audiēti i b̄ mulieres. **C**aucāt ne nisi i publico au

diāt. et nisi ab aliq̄ videant̄. nec multū imozent̄. nisi q̄n tū necessitas p̄fessōis req̄rit. Et eis q̄ nimis frequēter p̄fiteri volūt. assignent certū t̄ps. extra qd̄ ip̄as nō audiāt: nec alijs colloquijs se eis exponant: et sp̄ duris verbis et rigidis vtāt circa illas poti⁹ q̄ molib⁹: b̄ ille. Et hoc ē p̄tra illos: q̄ quotidie audiūt mulierculas et faciūt eis lōgas p̄dicatiōes vñ amittūt multū t̄pis et scādalū seq̄r cōiter i ip̄is et in pplis. ¶ Qual̄ et q̄tra. deat iniūgi satisfactio seu p̄nia a p̄fessore penitētib⁹ et eq̄l̄r se b̄ere deat p̄nias iniūgēdo.

Ota q̄ p̄ quolibet p̄cto mortali eēt regulariter septēnis p̄nia iniūgēda: seu. imponēda vt habet̄. xxij. q. i. c. p̄di cādū. i. gl. et. xxiiij. q. ij. c. b̄ ip̄sū. s̄. se. qd̄ suabat̄ ātignit⁹ et ista septēnis p̄nia maḡ vlt̄ min⁹ aspera s̄m varietatem criminū maioꝝ vlt̄ minoꝝ et circūstātiarū et cōpunctōes erat: q̄a vt dicit̄ ibi Hiero. apud deū nō tñ valet t̄pis mēsurā: q̄ doloris. nec tñ

abstinētia ciboꝝ q̄ mortificatio criminū. de. pe. di. i. c. mēsurā. S; hodie p̄nie oēs sūt arbitrio p̄fessor̄ tarāde. p̄siderat̄ circūstātijs criminū et p̄sonay: et b̄i: extra d̄ pe. et re. c. d̄s qui. ¶ Dicit̄ et Leo papa. xxvj. q. vij. c. t̄pa. Tēpora penitēdis tue moderatiōis arbitrio sunt p̄stitueda: prout cōuersoꝝ animos p̄spexeris eē deuotos. ¶ Ray. Guil. et Spe. i suo rectorio hoc tenēt et gnālis p̄suetudo sic se b̄z. Nec est id qd̄ dicit̄ Greg. de pe. di. v. c. falsas. falsas p̄nias dīcīm⁹: que nō s̄z auctoritate sanctoꝝ patrum pro qualitate criminū iponūt. Hoc enim itellige s̄m Ray. cum sine neccitate rōabili dīmitterēt p̄nie antiquas tarate. Nā vltra illā cōem p̄niam septēne. p̄ q̄l̄z p̄cto mortali i genere ponūt alie p̄nie maiores vel minores p̄ certis p̄ctis: put̄ b̄i in diuersis capitulis decretaliū et decretotoꝝ: q̄ qz cōiter nō danf̄: b̄ nō pono q̄ plen⁹ habentur in sūma p̄fessor̄. li. iij. ti. xxx iij. q. cxxv. t. d̄ pe. et re. vbi po

Tertia pars

num̃ casus. xvi. de h̃i. Est aut̃ satis rōnabil̃ cā nō dan di h̃i p̃nias i dispositōe pe nitentiū: 7 ēt aliqñ nō suffice ret tps vite. Itā vt Ray. 7 Hosti. dicūt: dēt p̃fessor ta lē dare p̃nias: quā verisimi liter credat illum implere: nē ipsas violādo deteri⁹ si bi p̃tingat. **Q**uod si magna pctā p̃misit 7 dicit se peni tere: s; nō posse aliquā du rā p̃nias facere. anīmet euz ad h̃ p̃fessor. ei oñdēdo gra nitatē pctōz: 7 p̃ p̃sequens p̃nias 7 penaz sibi pp̃ hoc debitaz 7 sic tādez iniūgat ei p̃niam: quā libēter susci p̃iat. Et si sacerdos h̃ p̃t gau dere de oimoda purgatiōe ei⁹: saltē gaudeat. q̃ libatū a gebēna: trāsmittit ad pur gatoriū. **T**racq; vt dic. ho sti. p̃fessor nullo mō dēt p̃ mitē peccatorē despatuz a se recederē. ar. xxvj. q. vj. c. p̃ sbyter: s; poti⁹ ipōat ei vnū p̃r noster. vel aliud lene. 7 alia bōa q̃ fecerit vl̃ mala q̃ tollerauerit sint ei in p̃nias. Concor. Tho. in h̃. **H**oc tñ sane itellige. videlicet si ip̃z alias p̃ēitet. 7 dicit sic patū

facere qd̃ dēt s; h̃ onus pe nitētie sufferre nō posse. tūc pp̃ hoc q̃stūcūq; deliquē rit nō dēt dimitti sine abso lutiōe. ne se despet. S; si di cit se nō posse dimittē odi uz vl̃ caste viuerē. vl̃ alienū n̄ velle restituerē. vl̃ artē dimit tere quā sine mortali pecca to exercere nō p̃t. vel aliud h̃i cū possit. nullo mō dēt absolui s; Tho. **I**de. d̃ pal. 7 alb. q; vt dicit Greg. cā. xj. q. iij. c. Tūc vā ē absolu tio sacerdot̃. cū iterni seq̃ arbitriū iudic̃. i. dī. q̃ nūq̃ absoluit ipenitētē. de pe. dī. j. c. **P**erfecta. s. neminē. sa cerdos aut̃ nullā dēt cōmit tere falsitatē i sacramēt̃ ve ritat̃. **A**n de pe. dī. v. c. fra tres. fratres nostros admo nemus. vt falsis penitētijs aīas laicoz dēcipi nō patian tur. falsas p̃nias dicimus cū sic agif de vno. vt nō re cedat ab altero. **V**lex 7 si talis pctm̃ pur vult p̃fiteri dēt audiri ei⁹ p̃fessio. vt dī. ext. de pe. 7 re. c. q̃ qdam. 7 sic aliqd̃ d; iniūgi. non tñ absolnēdo eū. s; ei d̃claran do q̃ pp̃ h̃ nō est absolut⁹.

si tñ satisfaciet pcepto eccle
 annualis p[re]fessiois fiendet ⁊
 hortet[ur] eū q[ui] faciat omne bo
 num qd p[ot]est: vt deus cor ei[us]
 illustret ad p[er]iciam. vt d[icitu]r de
 pe. di. v. c. fallas. ⁊ sic si ē di
 mittendus sine p[re]fessione ne
 desperet. Q[ui] si instet p[er] abso
 lutione: ostēdendo scanda
 lū ⁊ desperationē si nō ab
 soluat[ur]: nullo modo d[icitu]r ei as
 sentire. ⁊ si ei declarare q[ui]
 fieri nō p[ot]est: nec iuuare eū.

C Et si permanet in scanda
 lo nō est curādum: q[ui] ē scan
 dalum p[er] baris[te]orum. xj. q. iij
 c. Inter verba.

Qualiter se habere debe
 at p[re]fessor penitentias iniun
 gendo penitentibus.

Iponendo peni
 tētiās ne vilescat au
 thoritas eccle[esi]e arbi
 tres p[re]fessor: ⁊ ne p[re]t[er]as clau
 um p[re]t[er]nat. de pe. disti. j. c.
Multiplex. s. sunt qui arbi
 tran[ur]. l. di. c. absit. ⁊ c. si q[ui]
 p[ro]p[ri]a. Adūsus malū est
 si p[er] p[re]t[er]nat errare. q[ui] er
 ret dādo nimis parua q[ui] ni
 mis magna. vt d[icitu]r Ch[ri]sto.
 xxvi. q. vii. c. alligant. q[ui] vt
 ibi d[icitu]r. Adeli[us] ē deo reddere

rōnē de nimia m[er]ita: q[ui] d[icitu]r ni
 mia seueritate. Si enī beni
 gnus est de[us]: vt quid facer
 dos vult eē auster[us]. **E**xē
 plū bēn[edicti] a xpo vt d[icitu]r Ray.
 q[ui] nulli vnq[ue] graues iposuit
 p[er]iciam: s[ed] dixit. Glade ⁊ am
 plius noli peccare: ⁊ ad hoc
 marie d[icitu]r attēdere cōfessor.
 excidere ab eo cās ⁊ occasio
 nes p[er]tō[rum]. puta si p[er]uersatō
 eius cum aliquo vel aliqua
 ē occasio ei alicui[us] ruine: d[icitu]r
 imponere sibi qd dimittat
 si potest. ⁊ b[ea]t[us] i. de pe. dist. iij.
 c. satisfactio. Aliq[ui]n imponere
 p[ot]est ei loci mutationē: q[ui] ei ē
 ad scandalū: si fieri p[ot]est dis.
 lxxi. c. valet. Aliquando tñ
 res sic se habent: quod fieri
 nō potest.

Contraria penitentia d[icitu]r
 imponi delicto.

Iponēda ē p[er]iciā
 i[n] d[icitu]r ad malū qd cō
 misit s[ed] Ray. vide
 licet supbo opa. humilia gu
 loso ieiuniū: auaro elemosy
 ne. ⁊ b[ea]t[us] i. q[ui] d[icitu]r d[icitu]r curā
 tur. de pe. di. ij. c. ij. Qd itel
 lige si credis illū velle ⁊ pos
 se perficere. Hoc enī est ad
 bñ esse ipōere. mag[is] istā q[ui]

Tertia pars

illa. **C** Item si est negligens ad audiendum verbum dei: sibi potest iniungere secundum Iohannem quod audiat certum numerum predicationum. Debet tamen cauere confessorem ne det tale penam per quam fiat alteri prejudicium: puta si seruo iniungat peregrinatio vel ieiunium plerumque ita quod eius dominus recipet detrimentum de fructu suo: si enim ipderet videri ut daret multas elemosinas: dabit de bonis viri si parafronalia non habet.

C Item per peccatum occultum non est manifesta pena iniungenda. scilicet talis: ut possit inde oriri aliquis suspicio peccati commissi.

C Item nota secundum Iohannem an. super cle. dudum. de sepul. super verbo audire. quod prius dicitur sacerdos imponere penam debet facere absolutionem a peccatis. quod probatur ex ipso textu cle. que prius loquitur de pena iniungenda: postea de absolutione. tunc est ex ratione probatur. quia cum absolutio sit complementum et forma in pena. prius dicitur esse satisfactio. que est ut pars materialis penae. saltem in proposito actuali. ut expressa satisfactio que dicitur imponi per sacerdo-

tem acceptet eam penitus se confessus est et doluit. et inde sequitur absolutio. Sed prius debet esse de cessante. c. si. ubi dicitur quod archiepiscopi possunt in visitatione absolvere. et penam imponere. ergo de necessitate non procedit. Quia tamen contra fit prius. ut. scilicet. prius absoluat et postea iniungat penam. quodcumque fiat vel ante vel post. sufficit. Presupponit. n. confessor illum habere propositum faciendi quod sibi iniunget. cum ipsum peniteat. Secundum Iohannem. si penitentem absolvis. cuius generalis confessionem audiuisti absolvas eum. etiam a penitentibus oblitis. iniunctis ab alijs sacerdotibus. Et si aliquarum penarum iniunctarum memor sit quod non impleverit eas: si indicaueris expediens commutes eas. nisi esset in casu a quo non posses absolvere.

C De permutatione penae habes in iij. parte summe. ti. xiiij. c. xvij. et xix. ubi est multa de satisfactioe

C Ad memoriale dicendum penitentem circa penam habendam.

Autum est et sibi declarare et promittere quod si aliquo die ex oblivione vel negligentia dimitteret

pniam impositā. puta ieiunius vel orōnes ⁊ bñi. q̄ pos sit alia die remittere. **E**t fm̄ ipe. de pal. in. iiii. di. xx q. iii. ar. iii. ix. iiii. p̄sulenduz est dñitib⁹ ⁊ nobilib⁹ q̄ que rant participationē bonoz que sunt in religionibus in quib⁹ sūt ⁊ plures penalita tes q̄ alibi. ⁊ magis deo ac cepte ⁊ q̄ i pniam iponatur eis q̄ nō solū bona q̄ faciēt p̄ seipsos. sed et q̄ p̄ alios p̄ curabunt ⁊ ab aliis. ⁊ oia q̄ rum specialiter sūt partici pes. **E** dicit et ipe. de pal. in. iiii. di. xx. q. ii. ar. i. qd̄ d̄ p̄fessor cū minore pniaz obli to imponit: inotescere ei q̄ illa pnia sibi imposita nō ē digna. ne d̄cipiat putās suf ficere. s̄ q̄ deberet p̄ quolz mortali septēne agere peni tentiā. quā si hic nō p̄ficiet i purgatorio luet. Si tñ p̄ illam declarationez crederet eū incidere in desperationē non d̄ sibi hoc dicere. **Q**uid si dū qñ p̄itēs n̄ p̄fiteē pctm̄ aliqd̄ mortale qd̄ p̄fessor scit eē i eo **E** confitente aut̄ qui non p̄fiteē aliqd̄ mor tale. qd̄ nouit de eo confes sor. ex eo q̄ nō reputat illud peccatum. dicit Gos. i quo libet. ix. q̄ si est certum illud esse mortale. tūc qui cū cō fessor d̄ ei facere p̄sciam de eo: cū p̄fessor ordinēt ad vti litatē ei⁹: sed vtilitas ei⁹ est q̄ sciat statū suū: nec d̄ euz absolueret: sed reputare euz idignū ⁊ idispositū ad reci piēdū absolōnē: dū manet i tali statu. **S**ed si dubiuz est vtrū sit mortale: ⁊ opinio nes doctorū sūt diuerse: vi delicet vtrū sit licitū emere reddit⁹ ad vitā: tunc aut cō fessor est ordinari⁹ ei⁹: ita q̄ tenet cōfessionē ei⁹ audire: ⁊ tūc si sit opinionis illi⁹ q̄ il lud nō sit pctm̄. debet eum absolueret simplr. Si autē credit q̄ sit pctm̄ d̄ ei facē p̄sciam q̄ confitens se dili genter iformet de illo facto vtrū sit pctm̄. Sed dato q̄ ille nō vellet r̄cognoscere il lud esse pctm̄: nihilomin⁹ ex quo est ordinari⁹ tenet eum absolue: nec d̄ eū reputare ibabilē ad absolōnē: q̄ b̄ ex errore ⁊ nō proterua opi nione p̄cedit. **O**rdinari⁹

Tertia pars

us alit absolviendo. d3 sequi
cōmune iudiciū ecclesie nō
suū. Si aut sit p̄fessor dele-
gat⁹ q i nullo tenet p̄fidenti
nisi velit. si credit illud esse
mortale nō d3 eū absolvere
qz ex mera volūtate depen-
det vt absoluat v̄l dimittat.
D3. n. sequi p̄prium iudiciū
i absolūdo. 7 peccaret si ab-
solueret. **Hec Bos.**

C Sacerdos dī solvere vel
ligare triplr 7 de mō 7 for-
ma absolūendi. §. vi.

Ota tādē fm Ray.

n q sacerdos dī solue-
re vel ligare triplr.

C Uno mō p ostensionem
.i. ostendēdo solutum vel li-
gatum. Dico ligatū cum nō
absoluit. 23. n. sit peccator
p p̄tritionem a deo absolu-
tus. tñ i facie ecclesie adhuc
manet ligatus. 7 sic intelli-
gitur. c. **Adplex.** §. quan-
tūlibet. de pe. di. j. **C** Alio
mō ligat sacerdos dādo pe-
nitentiā ad quā obligat pec-
catorem 7 soluit eū qñ d pe-
nitētia sibi debita dimittit.
vel p eam purgatū ad sacra
admittit de pe. di. j. c. multi-
plex. **C** 3° mō p excoīcatio-

nem 7 absolutionē ab ea. §.
q. j. c. nemo. **Tñ** fit fm **Idē.**
absolutio a pctis realiter. p
ministerium sacerdotis. nō q
dem p̄ncipaliter 7 auctori-
tative. qz hoc ē propriū dī.
de pe. di. j. c. **Adplex.** §.
vbi. nec solū ostendit: qz 7
hoc faciebant sacra veteris
legis siue testi. nec solū dep-
catue. qz sic magis absolue-
ret bonus laicus. q̄ malus
clericus. nec solū p p̄tricio-
nem p̄fidentis. qz tunc nūq̄
qs efficere ibi de attrito cō-
tritus. S3 opat̄ instrāliter
absolutio ad remissionē. dis-
ponēdo ad gratiā. 7 nisi po-
nat̄ obstaculū. fit de attrito
p̄tritū. 7 iā p̄tritio adaugēt
gratiā. **Hec Idē.** d pal. cui
p̄cor. **Tho.** i. iij. di. xviij. q.
iij. ar. v. ad p̄m. 7 fit b̄ virtu-
te clauū que dñr plures in
effectū. qz vna ē p̄tās discer-
nēdi. alia diffiniēdi. Una tñ
est cēntiāl. s. p̄tās iudicādi
in foro aīe collatata a deo 7
i aīa imp̄ssa indelebilit̄. p
suspensionē sacerdotij. **Hec**
Idē. Scdm vero Ray. no-
ta q triplex ē iudiciū. s. dei.
Petri. 7 celi. **C** In p̄mo ab

soluitur peccator per contritionem. quia cum clavis sit potestas
In secundo .s. iudicio Petri .i. confessionis: per absolutionem: si
 tunc prius sit absolutus adeo sal
 te ordine: alioquin non. Unde
 dicitur .xxiii. q. i. c. manet.
 Manet Petri privilegium:
 quoniam ex equitate fertur iudiciu.
In tertio .i. iudicio celi .i.
 curie celestis absoluitur per
 approbationem. de pen. di. i.
 nunquid cain. Alio modo et ali
 is verbis dicitur triplex iudi
 ciu. Primum dei. Secundus Petri
 in ecclesia militanti. Ter
 tius sursum in ecclesia trium
 phanti. Primum est quo de
 munitur anima in contritione:
 et hoc precedit reliqua duo.
 scilicet tempore. dignitate. et
 effectu. Est enim ille qui claudit
 et nemo aperit et nemo clau
 dit. Secundum quod sequitur post
 illud: est iudiciu sacerdotis. qui
 auctoritate clauium ligat vel sol
 uit eo modo qui paulo ante dicitur.
 Tertium quod sequitur: est iudi
 ciu approbationis .s. celestis
 curie et angelorum. Ad id etiam
 secundum Petrum. de palu. i. iiii. disti
 xix. q. i. ar. i. quod est triplex clavis
 regni celorum. Prima est au
 ctoritatis: et hanc habet solus deus
 quia cum clavis sit potestas
 aperiendi celum: et deus qui
 solus principaliter potest remit
 tere peccata quibus celum clau
 ditur: et gratias infundere quod
 aperitur: ideo habet hanc ipse
 solus. Secunda est excellen
 tie. Hanc habet solus christus
 stus in quantum homo. Ipse
 enim merito passionis ape
 ruit celum: tollens impedimen
 tum nostre: quod nullus tollere po
 tuit. Tertia est clavis mini
 sterialis: hanc habent sacerdotes
 qui ministerialiter et dispoſtine
 agunt ad ammonitionem obsta
 culi .i. vectis seu peccati: et aper
 tionem .i. collationem gratie.
 Clavis autem ministerialis est
 duplex: una dei ordinis: alia
 iurisdictionis: et forte sunt rea
 liter distincte: quia ista clavis iu
 risdictionis non sit aliquid reale:
 tamen clavis ordinis est aliquid
 reale et indelebile: et clauis or
 dinis habet omnis sacerdos: sed cla
 uem iurisdictionis non habet nisi
 habeat subditum: unde et curat non
 sacerdos. habet clauem iurisdic
 tionis et non clauem ordinis. Item
 clavis est duplex .s. clavis scie
 ntie et clavis potestatis: una tamen est cen
 tialis. Forma verborum absol

Tercia pars

nendi penitētem.

Icit ¶ De. de pal. di.
d xxi. q. ij. ar. ij. ir. iij. q.
hō qz ignorat vtruz
vñqz fecerit vnā pfectā pfe
sionē: expedit qz i oi pfectio
ne sacrali post oia sua pcta
spāliter enumerata: sequat
generalis clausula. s. de oib
alijs mortalibz et vñalibz cō
fessis et nō pfectis ac oblitis
dico meā culpā: et sic sequit
absolutio: et sic valebit ad re
missionē culpe et pene etia
mortalis et scite ac ēt oblite:
ad quā tñ nō tenebat alias
in spāli confiteri itēx: qz. s.
sufficiēter confessus est.

De forma et vi vboz que
requiruntur i absolutione.

Oma aut absolutionis
s. s. tbo. i opus. i trac.
de forma absolutōis
est bec. quantū ad substantiā.

Absoluo te: et cōsuevit addi
ego et a pctis tuis: et si nō di
cere subintelligeret: qz. n. i
sacris verba hnt efficaciam ex
institutione diuina. Tenēda
sunt determinata verba: cō
sonantia institutioni diuine di
cēti. Quēcūqz solueritis et c.
Ita verba conueniunt: ego

te absoluo. Itē Inno. et Mo
sti. et melius addit fin ¶ De.
de palu. i. iij. di. xxi. q. ij. ar.
ij. ab oibz pctis tuis. ¶ dicē
a pctis tuis pfectis et oblitis
et melius di ab oibz pctis q
confessus in generali vñ spe
ciali de quibus intendis.

De ista et alijs formis di
uersis absolutionis ab excōi
catione et pctis: dicet infra in
fine interrogatorij. Solet at
papa aliqui tantā facē grām
quibuscūqz: vt ab oibz censur
et pēis simpli iuris: et ab ho
mine latis possint absolui in
foro salt episcie: et tūc pfectoz
pōt ista forma vti quā a cur
ia romana habui et vsus sū.
Forma absolutionis ab oibz
censuris et penis tā a iure ¶
ab homine latis.

E plenitudine pñs
aplice: cuius auctorita
tatem pro presenti gero: ab
soluo te ab oibz censuris ec
clesiasticis: suis: et vinculis
excōicationū: suspensionū et
interdicti: tā ab boie ¶ a iu
re latis: necnō ab oibz negli
gētijs et defectibz cōmissis i
sacroz administratiōe officijs
et actibus tuis: vel noie tuo:

factis supplendo de solita aplice sedis clemencia: oēs de
fectus eorum dē. Aboleo et oēm
maculā infamie et inhabilitatis
vnde cūq; dētā: dispensatq;
tecū sup oī irregularitate si
monia in ordine et bñficio ac
tue vel passive qūq; occa-
sione vel cā. et circa te in col-
latione ordinū et aliorū sacro-
rū dētis seu cōmissis. Resti-
tuo te et habilito te ad statu
famā bonorū et executiones
officiorū ecclesiasticorū
quorūcūq; ac ad oēs gradus
dignitatum et bonorū: ad bñ-
ficia ecclesiastica habita et ha-
benda: et tibi de his que ha-
bes. de nouo pādeo. relaxā-
do tibi fructus quos male pce-
pisti seu lesa pscia ex eis de-
ac alia q̄ in ludo ex successio-
ne ac alias ad te supervene-
runt: que subiacēt restitutōi
vage i forma plenissima. In
nomine patris et filii et spūs
sancti amē. **C** Si aut aliq;
dubitāt: an pro istis special-
exigat for? absolūdi neces-
saria: qui a sede aplice hēt
pūilegiū q̄ i articulo mor-
tis dūtarat semel possint ab-
solui et bñe plenaz remissio-

nem oīum suorū peccaminū
i. a culpa et a pena vt alij ex-
primūt: rñdet sūm q̄ a magi-
stris tā i pccilio pstantiēsi q̄
basiliēsi dictū fuit q̄ nō: sed
sufficit q̄ ea oia et singula fa-
ciat p quib; prefata indulgen-
tia dat: put i bullis vel pri-
uilegijs talium exprimitur.
Nec putet aliq; q̄ qñ in
articulo mortis fuit sel abso-
lut? plenarie: et vsus ē semel
illo pūilegio: q̄ postea i alio
articulo mortis vti illo itex
valeat: nisi papa latiorē au-
ctoritatem daret q̄ dat: qñ
ponit q̄ i articulo mortis dū-
tarat sel: et ita rñsum ē in cō-
cilio pstantiēsi a clarissimis
viris plurib; de hoc requis.
Nec mirum qz priuilegiū
de indulgētijs tānū valet vt
dat: quantū sonat: nō antez
extēdi d; vltra. **Q**uid fieri
dum qñ pffessor absoluit pe-
nitētes de quo nō debuit.
Ed quid de confes-
sore qui absoluit cō-
fiteutes: de quo nō
debuit: aut ex ignorantia: vt
verecundia: vel festinatioe:
vel huiusmodi: et cōfessor po-
stea experitur se errasse: nō

Tertia pars

quid tenetur confitenti hoc dicere. Rñdet fm oēs q cō sensus excusatus est: et coras deo absolutus interim q ne scit: s; p̄fessor nō. quid ḡ faciet. Collatio facta fuit de B cum multis notabilib; doctorib; theologie i cōcilio ba filiē. Itā quidam dixerūt q confessor d; auctoritatē a supiore ipetrare absoluendi eū: et si sine magno scandalo fieri pōt vocare nō absolutū et sibi dicē ac eū absolūere post auditā p̄fessionē. Vel si magnū scādālū time ret: absoluat eū abntē, si ab vltima p̄fessioe adhuc sperarur eē in grā. Adhuc at et aliis placuit: si notabile scādālū timeret: sumo sacerdoti deo p̄mittat: et solā p̄dignā p̄niam pro ei; negligētia p̄agat p̄fessor: p̄fertiz qñ multitudo sic ē neglecta vel mul ti eorum distant a loco vbi est confessor.

Quid de confessore q nō intelligit penitentem.

Quid ēt sentiendus est de eo qui cōfitef et p̄fessor nō itelligit eū: aut ex dormitione aut ex

imperitiā, ligue v; distractio ne nimia mētis vel simili cā: Rñdet Jo. de barteber gis antiqu; doctor in quolibet suis. Sacramētalis absolutio p̄erigit p̄fessionem. Ois vero p̄fessio iportat reuelationē: que nō p̄t eē sine relationē vni; et p̄ceptioe alterius. Cum ergo alter istoz officiat. s. p̄ceptio sacerdotis: in p̄fato casu de illo pctō nō credo eē p̄fessionē: et p̄ consequēs nec ipendi absolutio nē. Nec ille. S; illud v; de bere intelligi: vbi obaudita sunt pctā grania: q sūt d; ne cessitate salutis p̄fite da nō d; alijs q cadūt sub cōsilio vt venialia: et vbi talia modica obaudiūt raro ab eo q alijs as nōscit p̄sonā. Dēt ergo p̄fessor facere iterare ea q ex somno non intellexit. **C**an penitēs teneat iterare penitentiā ei iniūctā in peccato mortali factā in toto vel in parte: et an dicta p̄nā talis facta ei valeat in foro militā tis ecclesie. §. vii.

Triū vero p̄nias seu satisfactionē imposi tā per absolutionē

debitū i pctō mortali factū: vel in toto vel i parte teneatur hō iterare. Sup hoc sūt varie opiniōes. In hoc tamē oēs p̄cordāt: q̄ satisfactio facia i mortali nō valet sī nec alia opa scā in mortali valēt in foro dei ad tollēdū vel minūēdū debitū p̄ne p̄ pctis ad qd̄ ordinatur ois satisfactio: qz cū nō sit i amicitia cū deo: nō pōt esse acceptū tale opus ipi dō sic factū. **C** S3 utrū valeat in foro ecclesie militāt: ita q nō teneat eā iterare. In hoc est varietas opionū. Aliqui dicūt: q̄ tenet iterare: qz cū nō potuerit satisfacere deo: nec ē potuit satisfacere sacerdoti: q̄ in p̄sona dei: illud si bi iniūxit. Sed **I** De. tarā. 7 Jo. peri. vidētur simplicit̄ dicere sine distinctione: q̄ talis nō tenet iterare tales satisfactiōes, qz satisfecit in foro ecclesie militāris in quodate sūt: 7 vbi nō iudicatur de dispositiōe interiori. Idē videtur sēire **C** lincē. in speculo historiali li. ix. 7. d. Anibal. in. ii. j. **C** Et p̄ ista opiniōe vī satisfaceri ipositio se

ptēnis penitētie: q̄ regulariter fiebat p̄ quolibet mortali antiquis vr̄. xxi. q. i. c. p̄di cādū. Et verisimile ē q̄ i tāto iteruallo aliqd̄ mōtale cōmittebāt, vñ si oportuisset iterare fuisset laqueū iponē aiabus. **T**ho. vero cū Alb. i iiii. distinguūt de satisfactio nib⁹ i qbus remanet aliq̄ effectus in satisfaciētib⁹ etiā post q̄ actus satisfactionis trāsiit: vt ex ieiūio remanet corporis maceratio: vñ dōbitatō: 7 ex elemosyna s̄b̄stātie diminutio: 7 tales satisfactiōes in pctō nō oīz iterare: qz q̄tū ad illd̄ qd̄ ex eis remanet per p̄nias sequētes accepte sunt. Aliē vero satisfactiōes sunt: q̄ nō reliquūt effectū in satisfaciēte post q̄ trāsiit actus sicut in oīone 7 b̄mōi. Act⁹. n. interior qui tollitur: transit nullo modo viuificat: vñ oīz q̄ tales satisfactiōes iteret. Eādē opinionē tenet **I** Pet. de pal. in iiii. dī. xv. q. i. ar. iiii. maḡ d̄ clarās. Dicit. n. q̄ in satisfactiōib⁹ habētib⁹ effectus de relictū post op⁹: vt elemosyna p̄niationē eris. ieiunius

Tertia pars

corporis debilitationē et bu
inmodi: si postea pēteat et
pseueret: sicut baptismalis
character huius effectū recedē
te fictiōe: sic et istud derelictū
ex sacro quod operatur ex opere
opato: incipit valere ex sequē
ti eius approbatiōe et sacerdo
tis ratificatione: cum illū ve
re penitet et non ex simplici
viniificatione: quia opus ope
ras mortuū nūquā viniificat:
et sic illa penia satisfacit: non so
lum in foro ecclesie: sed et in
foro dei quātū ad illud dereli
ctū: ut non oporteat iterari si
ent ieiunium: elemosyna et bu
iusmodi. Sed si non habent effe
ctū derelictum ut orō: talis
penia scā in mortali nullo mō
satisfacit quā hic vlt alibi opor
teat satisfacere: quod vlt intelli
gēdū in foro dei: quia nec rōne
ipsius opis enim faciat rōne
derelicti cum postea pēitet eū
cum si beat effectū derelictū:
sed in foro ecclesie satisfacit:
quia non est necesse eā iterari si
vult eē in statu salutis: postea
pēitēdo: sicut necesse habet
ipsā implere cum fuit sibi im
posita. Unde idem Petrus dicit
et panko superius: quod quā bō
est de oībus pēit et pessus
et accipit peniam cum absolu
tiōe: si reciditū pagat eam
in mortali: ipse quod se libe
rat ab iniunctiōe sacerdotis
nec incurrit pētiā inobediē
tie: quod incurreret si eā non p
fecisset. quia non est forti vincu
lū pessoris dei vel eccles
ie. Sed in mortali existēs im
plēdo preceptū dei. scilicet bo
nore parētū vel pceptū ec
clesie: ut de ieiunio quodrage
simale et de elemosyna ab il
lo absolute se liberat: g. 72.
hec Petrus vbi. d. Cū g. penia
iniuncta ordinē ad tollēdū
vel diminuēdū debitū pene
tpalis: talis quia peniaz sibi im
positā non habentē effectum
derelictū. ut orōnes: psecit
in mortali: si reuertit ad pēi
tētiā et tandē morit in statu
gratie: ex quo illā non iterat
uit: cum per ipsam nil sit solutus
de debito pene tpalis: solu
net eā in purgatorio: nisi per
alia bōa hic satisfaciat. Quod
si non reuertat ad peniaz. qui
peniaz psecit in mortali quācū
que: siue habentē effectū siue
non habentē derelictū: solu
net illud debitū in inferno sem

per: sic ille q morit cū mor-
talib⁹ ⁊ venialib⁹: de vtriusq;
soluet penā eternā i inferno.
Quāuis. n. pro veniali de
beat pēa tēporalis: que finē
bēt: tñ p accidēs est q veni-
ale puniat in inferno pena
eterna. s. rōe stat⁹: qz i infer-
no nulla ē redēptio: Itō. n.
est ille stat⁹ expiādi culpā:
ad quā sequit pēa ⁊ iō sem-
per remanēte culpa veniali
durat ⁊ pēa. Ita ⁊ Ibo. in
iiij. di. xij. Sed d pena tpa-
li dbita pro mortali post cō-
tritionē. De. de pal. sic de-
clarat i. iij. vbi. s. ar. iij. ad
pmū. Peccator postquā ē
deo recōciliat⁹ ē debitor pe-
ne finite: nō q̄litercūq; sol-
uēde: s; in statu grē in q̄ so-
luz est deo accepta. alioqn ē
dbitor pene tātē: quātā me-
ret culpa: ⁊ illa est infinita.
Uñ peccatori per se dbeba-
tur qdē pena infinita si erat
in mortali: s; mutata fuit. in
tēporalē: supposito qd per
seuerar⁹ i amicitia. Accepta
uit enī de⁹ absolutionē a pe-
na eterna: ⁊ impositionē pe-
ne finite sub p̄ditiōe: si i grā
fieret. Et si queratur. quare

de⁹ magis acceptauit abso-
lutionē a clpa sine p̄ditiōe:
q̄ absolutionē a pēa: vñdū
est q culpa trāsit ⁊ macula
trāsit: ⁊ grā i momēto ad-
uēit: s; satisfactio futura ē.
futuris aut solet p̄ditio ap-
poni: nō aut p̄finitibus nec p̄-
teritis: vel si apponat: cer-
ta est: qz sic ē in grā p tunc
nō p̄t esse sine grā. Itō remis-
sio culpe fit sine p̄ditiōe: vel
fit simpliciter: qz p̄ditio nō
existit. Uñ sicut p sacramen-
tū nō remitteret culpa nisi
adesset grā: sic nec postea p
satisfactionē remittit pēa ni-
si adsit grā. Talis ergo di-
missa clpa puniet in inferno
pēa infinita: nō ppter cōmu-
tationē finite in infinitā: s;
qz debitor ē pene infinite: ex
quo nō soluit penā finitam
sub p̄ditiōe q̄ debuit: Sicut
p̄dēs puilegiū clericale icidit
de foro mitti ad for̄ sangui-
nis: sic qui dclinat for̄ eccle-
sie icidēs in mortale: ad fo-
rū iustitie exterminātis iue-
nit penā eternā. Itō qd di-
cit De. vñ intelligēdum de
eo q penā inunctā nō ha-
bentē effectū d̄relictū factā

Tertia pars

in mortali: scito ab eo: vñ de quo dubitat: pñit iterare vel et credit vñ dubitat se debere iterare: ex negligentia dimittit et ex labore recusās hoc: et in purgatorio faciet emēdā de eo. **C** S; si q; dimittit iterationē talis pñie ex impossibilitate: q; ei deficit tps: vel credit se eā fecisse in statu grē: vel si fuerit i mortali i cognito tñ ab eo: vñ et si scit se eā fecisse i mortali: iterare facit p aliū quē credit bonū: vel etiā si nec p se nec p aliū iterat: credit sibi sufficere ad salutē q; iplenit sibi iniūctā: itēdēs q; b misnus fecit: satisfacerē i purgatorio: et sic d co: facere emendā per bñmōi omissionē: tal nō dānat. **C** An et ipe i De. diē di. xlv. q. ij. ar. ij. conclusio ne. iij. q; q; facit pñiaz iūctā in mortali p se: p tātō non tñr iterare: q; et in purgatorio satisfacerē. Et si dicat q; videt icōueniēs qd tātū q; puniat p pctō dimisso: sicut p nō dimisso. q; pena eterna: et sic nō vñ in aliquo pro fuisse contritio et confessio. Rñdet De. q; licet tñ

puniat extēsiue: nō tñ inten siue: sic p vno pctō: ita diu puniē q; pro mille: sed non tā acerbe. Si etiā partes penitētie fecit. s. in statu grē: et vnus dies remāsit: pro illa die: eternā luet penā: si nō penitet: tñ nō tā acerbe: ac si nū q; pñit nec pñessus eēt: nec i aliq; satisfeciss; alias pctm rediret. **D**ec i De. d. xv. q. j. **C** Remediū tuti siue cōsiliū dādū penitēti qualiter pñicere debeat penitētiā sibi iniūctā: et que penitētia debeat sibi dari securior.

Ota tñ q; dū q; facit pñiaz sibi iniūctā: si labat i mortale: q; uis bonū sit q; citi pñiteri: tñ cū p solā pñitionē pctm dimittat et grā rñituat: q; cito ipe pñit: et ante q; cōfiteat pñendo dcāz pñiaz: et si sit talis pñia q; nō relinquat effectū p se i foro dei realiter satisfaciat: q; i statu gratie ē: vñ in nullo tenetur iterare. Ad tollēdū aut omne dubiū: tuti vñ q; pñessor et si dat pñiaz diutinas: det pñiaz vt ieiunior: elemosynar: peregrinationū et bur

iusinodi: put regrūt pecca
ta: nō tñ inūgat diuturnas
penitētiās orationū: 7 p̄ci
pue his: de qbus potest du
bitari de recidino celeri.

¶ De celatiōe p̄fessionis: 7
de penitētia sacerdotis con
fessionem reuelātis. §. viij.

Orat Ibo. i. iij. di.

¶ xxi. q. iij. ar. p̄io. q.
audiēs p̄fessionē: te
nef celat audita i ip̄a: qz in
sacris: id qd gerit̄ exterius
est signū ei⁹ qd gerit̄ interi
us: vñ sicut de hominī cōfi
tēti tegit peccatū iteri⁹: ita
7 sacerdos d̄z celare exteri⁹:
vñ tāq violator ē sacraenti:
reuelator p̄fessionis. **¶** Est 7
alia rō: qz. s. p hoc hoies ma
gis trabunt̄ ad p̄fessionē:
7 simplici⁹ p̄fitē. Vñ 7 si ex
hoc aliqd piculū futuz imi
neret: 7 hoc solū sciret p cō
fessionē: vt de h̄rico q cor
rūpt̄ fidelē: vel de m̄rmo
nio illicito: qd aliq volunt
p̄bere: vñ de p̄ditione ciui
tatis fienda: nō pp hoc dēt
reuelari p̄fessio ad impedi
endum malū: vt quidā dixe
rūt. s. falsū est. **¶** D̄z at̄ mo
nere eos qui confitentur vt

obuiēt vel desistāt: 7 p̄lato
dicere q̄ vigilet sup gregē
suū 7 huiusmōi: sine vlla re
uelatiōe. **¶** Nec Ibo. i. iij. d.
xxi. q. vbi. §. Quid si iudex i
quireret ab aliq: an sciat ali
qd de illa mā p p̄fessionē:
vel per aliū modum: dicit
Enil. q si nō p̄t alio modo
declinare iniquū iudicē: pōt
r̄ndere n̄bil ide scio: qd s̄b
itelligit̄ vt hō: vñ et n̄bil scio
per confessionem qz subins
telligit̄ tibi reuelandū. Sic
expōit̄ illd̄ Matb. xxiij. c. d̄
die illo 7 hora nēo scit: nec
filius hois: 7 subitelligit̄ re
uelandū nobis. **¶** D̄t 7 b̄ iu
rare. Homo. n. nō adducit̄
in testimoniū nisi vt hō. Et
ideo absqz lesiōe p̄scie: pōt
iurare se nescir̄ id qd scit tñ
vt deus. S. neqz etiā fm
Ipe. de pal. i. iij. di. xxi. p li
centiā vel p̄ceptū cuiuscūqz
superioris factuz ēt pape sub
p̄ā excoicatiōis: licet reue
lare cōfessionē: qz sigillū cō
fessionis ē de iure diuino 7
necessitate sacri. **¶** D̄papa
aut̄ licet aliqn disp̄sēt i pre
ceptis diuinis. vt i votis: q̄
rum redditio ē de iure diu

Tertia pars

no: nō tñ pōt dispēsare in sa-
cramētis. i. v. q. s. n. baptizet
vel pfirmet: vel nō phteat.
Et qd dictū ē celationē con-
fessionis eē d. necessitate sa-
cramētis: nō sic intelligit qn
sit vix sacm: et si ipsa pfel-
sio n̄ celaret: qz vtiqz eēt sa-
cramētū ēt si sacerdos reue-
laret: qz nec sic ē de necessi-
tate q. de? tegat: q. si n̄ satis-
faciat de? n̄ tegit: s; reuelat
ad penā: aut si accidat fict?
de? nō tegit: et nihilominus
sacerdos tenet celat. S; di-
cit celatio p̄fessionis de ne-
cessitate sacri qz de nā sacri
necessitat. cū ad celādū. na-
tura dico et quātū ad id qd
est sacm: qd sit i occulto so-
lus cū solo: et qntū ad id qd
sacm et res. scilz pnia iterior
que est occulta et quantū ad
rē tñ: que ē remissio pctōz:
per q̄ tecta sūt pctā. C. 1110.
fm. 11. De. de pal. i. 111. di. xxi.
q. 111. qz qd dic. 11. bo. q. occu-
tatio p̄fessionis ē de eēntia
sacri: n̄ sic ē intelligēdū q. sit
ei? mā vel forma: s; q. ē de
essentia. i. nā eius obligatio
ad occultationē: sic si dicere
m? de eēntia m̄imōij ē red

dē dbitū. i. obligatio ad ipz
et de eēntia leuis ferri sarsū:
C. Est q. pctm mortale fue-
lare p̄fessionē: qz ē d. ius di-
uinū et positivū: vñ et graui-
ter ponitur ab ecclesia.
C. Denitētia p̄fessoris con-
fessionē reuelātis.

Sacerdos reuelās cō-
fessionē: de iure aī
quo d; deponi et to-
to tpe vite sue ignominios?
pegrinari: de pe. d. vi. c. sa-
cerdos. S; scd; c. ois d. pe.
et re. d; deponi et ad agēdā
perpetuā pniā in monaste-
rio arto detrudi. S; s; 11. Ho-
sti. faciet pniā pniā certo
tpe: et exide aliā: S; bec pe-
nitētia imponēda ē: qñ q. i
iudicio p̄uicē de hoc: vel
fate? d. iure: nā alias i foro
pnie: vñ eē arbitraria sic pro
alijs peccat; C. Quāuis at
possit cōfessor de lnia peni-
tētis māifestare ei? peccatū
alteri s; 11. bo. et pe. vbi. s. n̄
tñ d; vii lnia tali: nisi ad eui-
tādū aliqd malū. Tenet tñ
ille cui aliqd reuelat de licē-
tia penitētis: illud celare: ni-
si forte pctōz velit q. ille ab-
solute et libere sciat. Licētia

in quā dat penitēs p̄fessori
de reuelatiōe pcti. Et tūc q̄
generalis: si intelligit nisi ad
bonū cōfiteris s̄m. **¶** De. de
pal. **¶** S; nota s̄m eūdē: q̄
si iudex diceret alicui capto
pro maleficio: da licētiā cō
fessori q̄ dicat: si tu es p̄fes
sus de hoc vel d̄ illo: nō te
nef dare: nec ex hoc p̄tra eū
dēt bēri suspitio de d̄icto:
q̄ forte hoc facit p̄pter vitā
dū scādālū. Sed et si daret
licētiā: sic licētiatus nō dēt
dicere peccatū illud si est cō
missus. **¶** Itē si p̄ciperet p̄
lat' alicui cōfessori q̄ dicet
sibi peccatū alicui' qd̄ ē om
nino occultū: et si cōfessus
dedisset l̄nias illi q̄ diceret:
nō tenet dicere neq̄ obedir
vt reuelet illud: q̄ p̄lat' nō
est iudex occultorū: imo et si
p̄fessus eēt diffamar' d̄ illo
pctō: et p̄ infamiā pueniret
illud ad cognitiōes iudicis:
Quis ip̄e p̄fessus īterrogat'
a iudice siue p̄lato tenet se
manifestare: tñ p̄fessor ei' et
babita l̄nia ab eo dicēdi: nō
tenet dicere iudici sibi p̄
cipiēti vt dicat si scit: nec de
bet dicere: q̄ fori n̄ sunt cō
miscēdi. s. p̄nial' et p̄tēiosus.
Sed si p̄fessor scit pctm̄ ali
cui' nō solū per p̄fessionē s;
et per aliū modū. puta q̄
vidit vel audiuit: per talem
et talem modū: pōt dicere
q̄ illud vidit vt audiuit: dū
modo nō dicat se scire illud
per p̄fessionem. Nec refert
vtrū prius p̄ cōfessionē au
diuerit: et postea p̄ aliū mo
dū sciuerit: et ecōuerso. In q̄
casa. s. si pri' sciuit pctm̄ aū
p̄fessionē: nō o; q̄ p̄testet se
nō recipere illud in p̄fessione:
q̄ sine p̄testatiōe pōt dice
re inquātū scit extra p̄fessio
nē: nec tñ o; hoc dicere sine
magna cā et rōnabili. **¶** Itē
s̄m eūdē. **¶** De. cum cōfesa
tio nō auferat cōfessori ius
suū: nec p̄ferat ei ius nouū
in alio foro: quicqd̄ videtur
cōfessori faciēdū vel omittē
dū pro bono ip̄ius p̄fiteri:
vel pro bono cōi: pōt facere
vel omittēre: dūmodo p̄p
hoc nō reuelet confessio ad
qd̄ solū obligat: licet alias
illud nō eēt facturū. Vñ sit
p̄ p̄fessionē p̄oris vel alteri
us: scit abbas q̄ nō expedit
p̄ori tenere mōasteriū: et sit

Tertia pars

talis qui alias ad libitū pōt
 amoueri: expectet quoscūq; si
 ne nota reuelatōis possit eū
 amouere: et tūc statim amoue
 at. Lū. n. ex audiētia p̄fessiōis
 nō obliget ad aliqd nisi ad
 celādū: et si obligaret ad ali
 qd b̄ eēt ad medēdū aīe pe
 nītētis: sicut medicus: absq;
 tamē reuelatione p̄fessiōis:
 ex q̄ aliquē i cura suscipit: te
 net sibi dare remediū p̄ re
 cidiuū. et sic i p̄posito: q̄ ci
 to pōt amouere: amoueat:
 quē ēt sine hoc amouere po
 terat. Si at talis erat. q nō
 sine iusta cā amoueri pote
 rat: cū audiētia cōfessionis
 nullū ius sibi p̄beat in alio
 foro in quo nō cōstat sibi vt
 iudici: amoueri nō pōt. Idē
 Tho. ¶ Itē qz p̄lat⁹ licen
 tiā intrādi ciuitatē siue villā
 subdito dare p̄t ad libitū vī
 negare: licet alias nō eēt ne
 gaturus: p̄p̄iculū quod ex
 sola p̄fessiōe nouit: negare
 p̄t: dū tñ ex hoc suspicio nō
 oriat̄. In occulto tñ semper
 mōdere pōt illū q̄ confessus
 est: qz hoc nō est reuelare cō
 fessionē. ¶ Similiter cura
 tus p̄p̄fessionē n̄ pōt ne
 gare cōiōnē p̄fesso qñ eā da
 re alias tenet: vt in pascha
 te: alias sic dicens. Tibi nō
 teneor nūc dare et n̄ obijciēs
 de crimine p̄fesso: nō p̄p̄ b̄
 dī reuelare confessionē. S; si
 alicui conquerenti contra
 suus parrochialē sacerdotē
 qz nō vult sibi dare eucharī
 stiam: ipse sacerdos corā ali
 is dicet q̄ hoc facit: qz habz
 peccatū a quo nō pōt absol
 uere: et ipse n̄ vult ire ad ep̄s
 hoc esset reuelare confessio
 nē: q̄uis ipse nō intēdet b̄:
 qz grauitates p̄cti expressit.
 ¶ Dec. ¶ De. di. xxi. q. iij. arti. i.
 Et idē ē cū dicit se audiui
 se quēdā noīando eū: et non
 absoluisse. ¶ Silr de ep̄o. q
 p̄ confessionē nouit corrup
 tionē monialis: q̄ petit bñ
 dictionē: qz aut ē casus in q̄
 tenet: et tñ negare nō d; qz
 si per confessionē eiusdē sibi
 p̄stat tñ sibi nō constat vt iu
 dici in illo foro: in quo sicut
 ab ordinario: monasterium
 petit mōialib⁹ bñdictionē: et
 qualibet p̄ se ipsa. Si autē
 hoc scit p̄ p̄fessionē ei⁹ q̄ vi
 dit: vel q̄ eā corrupit: nō suf
 ficiēter p̄stat: et si extra p̄fēs

fionē dicat: vñ negare non
 d3. Si autē aliter scit: nō tene
 tur bñdictionē impartiri: 7 p̄t
 sine reuelatione p̄fessionis ne
 gare. ¶ Dōt p̄fitei negare si
 cut nō p̄fitei. Et qđ dēm
 est de bñdictione montaliu3:
 s. virginū: idē ē de bñdictione
 abbatiſſarū: vbi virgines cōi
 ter bñdicuntur: s̄m quosdā
 qui dicūt qđ licet aliqua pos
 sit esse abbatiſſa vidua sicut
 ¶ Paula inf̄ Eustachij. Tas
 men absurdum eis videt̄ qđ
 mōialib⁹ bñdictis potest ab
 batissa p̄eſſe carēs illa bñ
 dictio: sic ēt s̄m iura p̄fess̄i
 nō d3 nouitia p̄ferri in abba
 tiſſam: imo nec p̄fessa tacite
 nō exp̄ſſe. de ele. c. idēnitati
 bus. i. prin. li. vi. qđ tñ qđ nō
 est p̄b̄bitum: p̄cessum ē: iō
 videt̄ qđ bñdictio abbatiſſa
 rum quarūcūq3. nō requirat
 virginitatē magis q̄ abba
 tum: cū nō sit ita iure cautū
 sicut de bñdictione virginū.
 ¶ Petrus de pal. di. xxi. Si
 militet: qđ hō h3 liberā ele
 ctionē: l3 p̄ solam p̄fessionē
 sciat aliquē indignū ad p̄e
 lationē ad quā eligi: quem
 alias putabat dignū: nō de
 bet eligi ex p̄scia sibi sic di
 ctante: qđ eligēdo sciēter di
 gnū vel indignū: negociū ge
 rit inter ip̄m 7 deū. Unde
 pōt ēt ex his que scit vt de
 iudicare: ita 7 i. p̄posito. S3
 hoc bñ putaret: qđ nō pate
 retur penas iuris: puta qđ es
 set priuatus iure eligēdi: 7 a
 fructibus per triēniū suspē
 sus: qđ eligeret illū quē scit:
 vt de i. dignū: s3 nescit vt ho
 mo: qđ de his qđ scit homovt
 deus: solū deū hēt vltorem:
 nō hoīez: 7 huiusmodi ¶ De.
 Quāuis autē dīmidiaando
 p̄fessionē n̄ sit ibi sacramētū
 tenetur tñ sacerdos celare:
 qđ pars est sacramenti. ¶ De.
 Qui teneantur ad sigillū
 confessionis. §. viij.
 Item ¶ De. de pal. diſ.
 d. xxi. q. vbi supra: qđ ad
 celandum p̄fessionē
 tenetur is ad quem p̄fessio
 peruenit licite vel illicite me
 diate: vel immediate. Vñ 7 nō
 sacerdos qđ in casu necessita
 tis audit p̄fessionē: de mor
 talib⁹ 7 venialibus. Itē inter
 pres: quem pro se penitēs
 adhibet. Itē qui cāu audit.
 Item cui de licentia p̄fessio

Tertia pars

tis reuelatur. Itē qui se cōfessorē fingit. Itē q̄ latenter absconditus p̄fessionis audit: qđ est sacrilegiū: et iniuriā facit sacramento. Itē p̄fessor añq̄ absoluat: et ē qñ nō absoluit tenetur celare. Itē nota q̄ cū quis recipit aliqd sub sigillo p̄fessionis: quis ei nō fuerit p̄fessus dicēs: illd tñ d̄z ita secretum tenē: ac si hēret in confessiōe: nō qđez rōne sacramēti quod ibi nō est: sed rōne promissi. si promisit illud sic celare. Nec s̄z tbo. d. xxi. q. iij. ar. i. et p̄det. de palu. Dicunt tñ tbo. et p̄de. q̄ homo nō debet alis quid de facili recipere i confessione. Addit quoq̄ p̄de. de pal. q̄ q̄ tradit v̄l accipit i p̄fessionē aliqd qđ nō est cōfessio: videt̄ facere irreuerētiā sacramēto: cum nil sit eque celandū eo q̄ scit i confessione. Similiter cū quis accipit ab aliquo consiliū: recomendās vt illud teneat secretū: tenet̄ ad celandū: et frangens quodlibet istorū sigillorum siue secreti siue cōfessionis: peccat mortaliter. Ea tamē que quis recipit sub sigillo cōfessionis et non in confessione: nō plus obligāt q̄ si quis iurat tenere secretum aliquid. Unde cū aliquis quādo iurat celare aliqd quod malum: quod manifestando (cū alias non possit impediri) illud malū auferatur: vt p̄ditio aliqua et h̄i: tenetur manifestare nō obstante iuramento. xxi. q. iij. c. Inter cetera. Ita et qđ accipit sub sigillo confessionis et non in confessione. Ad que se extēdit sigillū confessionis. s. fi.

Icit tbo. i. iij. d̄s. xxi. q. iij. q̄ directe si se extēdit nisi ad illa que cadūt sub sacrali p̄fessione. Indirecte aut. nō solū se extēdit ab ea que audiuit i confessione vt pctā: sed oia alia per q̄ possit pctōr v̄l peccatus deprehendi: vt si dicet q̄ nō absolui enim: vel talis cui ipedimētū cognouit p̄ p̄fessionē solū) nō ē tali vroz. Vbi s̄lomin. alia ē que i confessiōe dicunt̄ non p̄tinentia ad p̄fessionē: sum mopere sunt celāda: tūz pp scandalū: tū p̄pter prouitas

te que ex consuetudine sequitur ad dicendum audita in confessione. **I**b. vbi. s. **C**onfessor. d. pa. melius persequitur illam inam dicens: quod directe et principali peccata confessi et circumstantie inquantum habet: unde et persona tertia cum qua quis confitetur se peccasse: cadit sub sigillo confessionis: id quod dicitur hoc habet de persona cum qua quis confitetur se peccasse: quod tamen ipse reprobat. Et quoniam per locutionem de peccatis confessis potest duci niri per se: vel per accens: directe vel indirecte: vel per quicumque alium modum in aliquam cognitionem: vel dubitationem: vel opinionem: vel suspensionem de confessio: vel inquantum per hoc potest ei evenire detrimentum in anima: siue in corpore. siue in fama: possessionibus: vel amicis: vel potest propter hoc scandalum in populo generari: vel confessio magis odiosa vel minus dilecta: vel magis onerosa: vel minus preciosa reputari dicitur confessor ab homine locutionibus abstinere. Et quod raro vel nunquam potest contingere: quoniam ex revelatione peccatorum in confessio ne scitorum: et non per aliam vi-

am: possit sequi aliquid de peccatis in convenientibus: Quis forte quicquid nullum contingat: dicitur in tantum cauere quod non dicat peccata audita in confessione: quantum cumque generaliter loquatur: vel quod dicat. **N**ec. **I**dem. d. xxi. q. iij. Et magister **A**mbertus dicit quod cauendum est: ne vnde dicat quis: in fine vel alia locutione: ego audiui hunc casum in confessione: nec vnde etiam debet dici: quod in illa abbazia: vel castro: vel villa: vel ciuitate in quibus audiui confessiones: sunt multa peccata et habet quod propter hoc credunt simplices per hoc sit reuelare confessionem: Quis non reuelet per talia verba habet. **I**dem. nisi ex huiusmodi locutione posset peccatus aliquis deprehendi. **C**dicendo autem: iste est mihi confessus sua peccata non est reuelare: quod nihil ponit in palam: quod si dixerim: quod peccatum non habemus et cetera. sed dicendo sibi fuisse confessum de magnis et multis peccatis: hoc est reuelare confessionem habet. **I**dem. Bona autem alicuius opera que quis scit ex confessione: puta quod est virgo: vel quod nunquam peccauit mortaliter et habet;

Tertia pars

l3 dicē: nisi q2 ex hoc qd vnus
laudať de buiusmodi: qđ al
terius peccatū reneletur: cū
nō laudať de eode3: q2 qđ de
vno dicit de alio negať: di.
xxv. c. qualis. Unde si de du
ob9 cōfiteb9 dicit cōfessor
de vno qđ est vīrgo: eēt statī
suspicio cōtra aliuz: si idē nō
diceret hec. ¶ De. de pal. ¶ An
r magister ¶ Ambert9 dicit:
simpliciter abstinendum ab
buiusmodi locutionib9: ad
dēs ēť qđ cōfessor dō3 caute:
ne vnqđ p aliqđ genus pcti
ostēdat pñtēti minozē fami
liaritatē: vel signuz minozis
dilectionis. Alia qđ dicuntur
in pñssione nec pctā nec va
lētia ducēť i manifestationē
cōfiteb9: puta: qđ i tali ter
ra sunt bona vīna: n cadunt
sub sigillo confessionis.

¶ Quid fiendū qñ cōfessor
indiget cōsilio sup vno casu.
¶ Ota ēť qđ qñ cōfessor
indiget pñlio alteri9
nisi habeat licētiā a
pñtente de pñona manifestā
da: debet loqui ita obscure
r caute r a remotis: vt nul
lo modo consulens vnquaz
possit imaginari de pñona

¶ An debet pñderare pñonas
r tps idoneū. ¶ Nā si qs au
dierit vnū clericū aduēiētes
si pñssor vadat subito ad in
terrogādū d aliqđ simonia r
buiusmodi nōne satis pba
biliter r quasi violēter hēbit
ille suspicari d illo clerico: r
iō i buiusmodi magna cau
tela est adhibēda. ¶ Qd si cō
fessor nesciret vel nō posset
casum exprimere sup quo in
diget pñlio: qñ ille cōsultoz
intelligeret pñonā: r illa non
vult sciri: debet ire ad alium
pro consilio: qđ si aliū suffici
entē habere non potest: non
se intromittat. ¶ An ¶ De. de
pal. di. xxi. q. iij. dic si nō pos
set pñteri pctm pñrium nisi
dicendo aliqđ pctm p quod
manifestať pñssio alteri9: n
d3 illud pñteri ēť si eēt mor
tale: q2 sufficit tūc pñritio cū
pposito pñtēdi qñ ipse hē
bit copia3 talis sacerdotis:
cui illud pctm suū cōfiteb9:
nō manifestať alteri9 pñssio
¶ Rō est: q2 fortior ē obligā
tio ad cellandū qđ ad pñten
dū. ¶ Si qs aut relenat in
pñssione debita sua r credi
ta sua r b9: vtrum r quādo

an sacerdos possit alias reuelare: vide de hac materia plene i tertia pte sūme. i. c. de confessione ti. xiiij. §. qui incipit decima.

CExplicet tertia pars d bo nitate pessoris.

CIncipiūt. xxxvi. excoicati ones resuante sedi apostoli ce tā a iure q per pcessuz. siue p extrauagātes: 7 bre niter recollecte. Deinde se quunt excoicationes resuante epis vnus cuiusq diocesis.

Einiciētibus ma nus violētas vel te merarias in clericū vel religiosuz v mo niale vel alterā religiosaz p sonā: papalis est absolutio si iniuria ē enornis. **H**uius tñ declarationē vide i tertia pte in ti. xv. de excoicationi bus: 7. xviij. q. iij. c. sigs sua dente diabolo in decretis. **C**De incēdiarijs ecclesiāz vel alioz locoꝝ sacroꝝ: vel religiosoz: vel cimiterioꝝ. ē papalis excoicatio post q sunt denūciati: s3 p ep3 pnt absolui añ denūciationē de hac vide in. c. cōquesti 7 i. c. tua nos extra de sen. excō.

CDe effractorib9 pdictoꝝ locoꝝ sacroꝝ q etiā post q fuerint denūciati: ē absolu tio papalis: s3 añ denūciati onē epalis est absolutio ex tra de sen. excō. c. cōquesti.

CDe icēdiarijs alioz loco rū nō sacroꝝ. de cōsulētib9 aut sanctorib9. q tales nō sūt excoicati aliquo iure cōi. s3 sūt excoicādi. Si tñ fuerint excoicati aliquo iure pscu lari: puta excoicationē syno dali vel pstitūtōe: vel ab ho mine: 7 si fuerit denūciati ē casus papalis extra de sen. excō. c. tua. **C**De falsantib9 lras papales: vel falsis sciē ter vtētib9 extra de crimine falsi. c. durāte. **C**De appo nētib9 manū ad corrigēduz ēt minimā lraz: vel pūctū minimū. i bis lris exceptis his qb9 est cōmissaz: est pa palis absolutio s3 **H**ostie. p sniaz curie latā. **C**De be rericis fingētib9 nonā bere sim vel iā dānatas sequētib9. xiiij. q. j. c. j. 7. ij. extra de bere. c. ad abolēdū: 7 nūc ē casus papalis p extrauagā rē. **M**artini qm i vt p3 in p cessu ipius annuali vide in

Excommunicationes papales

prima parte in. c. d. hereti. **C** De scismaticis: 2 p̄cipue de sequētib⁹ scisma Petri de luna. 2 successor eius 2 fantoz ipsi⁹ scismaticis: ē papalis absolutio p̄ p̄cessum curie. **C** De credētib⁹: receptatorib⁹: d̄fensorib⁹ 2 fautorib⁹ hereticorū: est papalis absolutio: 2 q̄m̄o itelligatur ista noia: vide ti. xv. de excommunicationib⁹ in tertia pte sum. **C** De cōmittentibus simoniā siue p̄ ordini b⁹ siue pro b̄ficijs: vel p̄la turis ecclesiasticis: vel pro ingressu i religionē v̄l p̄ alijs spūalib⁹: ē absolutio papal' p̄ extranagatē Martini quiti: Et de hac i. ij. pte sū. ti. d. simonia. **C** De faciētib⁹ pactū vel p̄missionē v̄l recipiētib⁹ ex pacto vel p̄missiōe occulta v̄l māifesta aliqd: et puū p̄ aliq̄ iusticiā v̄l grā pro alio v̄l p̄ se i causis iudicialib⁹: seu pro lris obtinēdis ab ap̄lica sede: ē papalis absolutio p̄ extranagantem Bonifacij octavi. **C** De sciēter v̄tētib⁹ talib⁹ gratijs vel lris sic obtētis: ē absolutio papalis p̄ extranagantē Bonifacij. **C** De piratis 2 q̄buscūqz alijs in mari dep̄dātib⁹: ē papalis absolutio p̄ p̄cessum curie. **C** De impediētib⁹: dep̄dātib⁹: v̄l inadētib⁹ adducētes victualia seu alia ad vsuū romāe curie neēia: v̄l ne talia d̄ferant aut adducāt ad curiā 2 d̄ desēdētib⁹ talia faciētes: ē absolutio papal' p̄ p̄cessū curie. **C** De capiētib⁹ detinētib⁹: dep̄dātib⁹ romipetas 2 pegrinos ad v̄bes romā accedētes tā cā denotiois q̄ pegrinatiōis: 2 s̄l̄ i ea morātes 2 recedētes ab ip̄a ē absolutio papal' p̄ p̄cessum ānuale q̄ fit i curia. Et s̄l̄ de dantib⁹ p̄siliū 2 fauores ad talia supradicta faciēdū: ē papalis absolutio p̄ p̄cessū. **C** De portātib⁹ arma equos 2 alia neēia ad impugnādū xp̄ianos vel trāmittētib⁹: seu galeas 2 naves vedētib⁹: vel i piraticis sarracenorū navib⁹: gubnatōez exercētib⁹: vel dātis bui auxiliū cōsiliū 2 fauorē in dispēdiū terre sancte extra de iudeis capitulo ad liberādā 2 ē casus papal' p̄

extranagatē Clemētis: 7 p.p. cessus curie. **C** De portatib⁹ b⁹ ē victualia 7 alia q̄cūq; merceimonia in Alerādrīaz vel in alia loca sarracenoꝝ fre egypti: vel mittētib⁹ ipa vel de suis portub⁹: vt eis deferant extrabētib⁹: vñ ex trahi p̄mittētib⁹ aut dātib⁹ auxiliū 7 fauorē 7 ē papalis p.p. cessus curie. **C** Nōra tñ sic veneti in hoc hñt licētiā i. ij. p. iij. ti. xxv. c. xxx. **C** De portatib⁹ b⁹ p̄dicta: vñ aliquo mō p̄dictoꝝ: 7 ad hoc ope ratib⁹ ad oēs terras solda no subiectas: ē papalis ab solutio p extranagatē Cle mē. **C** De euntib⁹ ad terrā setāz ē cā deuotiōis seu vo ti sine licētia sedis apostoli ce: 7 ē absolutio papalis: p ut reperiē i libro penitētia rie sūmi penitētarij: qui 7 ipe b̄ pōt. **C** De isecutorib⁹ b⁹ cardinaliū hostilitē: 7 ē ex cōicatio papalis: p.c. felicis d̄ penis li. vi. **C** De bāniēti b⁹ epos: vel captētib⁹. 7 isecutorib⁹: vel hoc fieri man dātib⁹ aut scā ab alijs rata bñtib⁹ vel in his dātib⁹ p̄si liū: 7 fauorē vel scient tales

defendētib⁹ ē papalis abso lutio: p.c. figs: de penis in cle. **C** De exēterātib⁹: vel i frustra occidētib⁹ seu decoq̄ re vel icidere: aut ossa d̄ car nib⁹ euellere p̄sumētib⁹ cu iuscūq; defuncti: vt ei⁹ ossa ad pres alias deferant: est papalis absolutio: p extras uagatē Bonifacij. **C** De occupātib⁹ vel detinētibus vel hostilib⁹ discurrētib⁹ p se vel p aliū directe vel idire cte sub quocunq; titulo vel colore ciuitates: fras: loca: vel iura ad rōanas ecclesiā prinētia: 7 adherētib⁹: san torib⁹ ac defensorib⁹ eozūz est absolutio papalis p pro cessus curie. **C** De his q oc casione snie excōicatiōis: su spēsionis vel iterdicti late: dāt licētiāz eos granādī: q eā tulerūt vel suos imper. / sonis: reb⁹: vel bōis illorūz quoz occasiōe late snnt: vñ q eos obseruāt vel qui tali ter excōicatis cōicare volūt nisi licentiā ipaz integre re uocēt. **C** Similiter q dicta licētia vñ fuerint vel ēt sine licētia hoc fecerit suo motu excōicationē icurrūt in qua

Excommunicationes papales.

si p[re]miserint p[er] duos men-
ses : est papalis absolutio.
Vnde d[icitur] hac in cap[itulo]. de do-
minis in sc[ri]pta p[ar]te terti[us] ti.
xxv. c. xliij. ¶ De his q[ui] co-
gunt aliquē celebrare i[n] loco
interdicto: v[el] ad audiēdū di-
uina p[ro]uocāt exco[m]municatos: v[el]
interdictos: vel p[ro]hibent eis
ne moniti creāt: 7 de his q[ui]
moniti n[on] creūt cle. c. grauis
de sen. exco[m]. ¶ De his q[ui] i[n]-
ponunt in terris suis noua
pedagia vel augēt antiq[ua]: 7
est exco[m]municatio papalis p[er] p[re]-
cessu[m] curie. ¶ De laicis re-
cipiētib[us] i[n] romana curia lit-
teras d[omi]ni pape d[omi]ni manu ali-
cui[us]: nisi de manu d[omi]ni pa-
pe vel bullato[rum]. vel nunci[us]
nō recipiētes d[omi]ni manu p[re]-
dicto[rum] incidunt in eandem.
¶ Excommunicationes pa-
pales cōcernentes religio-
sos religiososq[ue].

¶ De clericis 7 religio-
sis i[n]ducētib[us] ad vo-
uendū: iurādū: vel
p[re]mittēdū de eligēdo ap[ud]
eos sepulturā: v[el] vt eā vlti-
mus nō mutēt i[n] electā: ex-
co[m]municatio ē papalis per
cle. cupiētes d[omi]ni p[er]. ¶ De re-

ligiosis q[ui] absq[ue] sp[iritu]ali licen-
tia p[ro]p[ri]is sacerdotib[us] solēntia-
rēt m[atrimon]ia: aut m[is]tras-
rēt sac[ra]m[e]ntu[m] eucharistie: v[el] ex-
treme v[er]itatis: est exco[m]m[un]ica-
tio papal[is] extra d[omi]ni p[ri]uile. reli-
giosor[um] i[n] cle. ¶ De religio-
sis q[ui] exco[m]municatos a cānōe ab-
soluūt a casib[us] nō cōcessis:
aut q[ui] absoluūt a sententijs
p[er] statuta synodalia vel p[ri]u-
cialia p[ro]mulgata: aut absol-
uūt a pena 7 a culpa: ē exco[m]-
municatio papalis. per cle.
j. de p[ri]uile. ¶ De i[n]quisitorib[us]
hereticor[um]: q[ui] odio: g[ra]tia: vel
lucro: 7 amo[re] p[ro]tra iustitias
7 p[ro]scias omiserit d[omi]ni quēpiā
p[re]cedere: vel ip[s]as heresim
alicui i[m]ponerēt: q[ui] i[m]pedirēt
officiū suū: est exco[m]municatio pa-
palis: p[er] cle. multorū de he-
re. ¶ De medicatib[us] p[ro]fes-
sis qui trāseūt ad aliquā re-
gionē monachales excepto
ordine cartusiēsiu[m] 7 recipi-
entib[us] talē sciēter: est exco[m]-
municatio papalis per p[ro]stitutio-
nē Martin[us] factā Cōstātie.
¶ De clericis sciēter 7 sp[iritu]o
cōicantibus exco[m]municatis a
papa in diuinis: est exco[m]-
municatio papalis s[ecundu]m Hostien.

Ista excommunicatio in vel alioꝝ pioꝝ locoꝝ custo
hēt dubiū: extra d̄ sen. exco.
c. significasti. **C** De p̄cipā
tib⁹ in crimine p̄p qd̄ aliq̄s
est excoīcat⁹ aliqua p̄dicta
rū excoīcationū: ē excoīcatō
papalis: p. c. fi. cōcubine ex
tra de sen. exco. **C** De his q
absoluūtur ab aliq̄ p̄dicta
rū excoīcationū citra sedes
apostolicā p̄ter q̄ i articu
lo mortis: q̄ taliter absoluū
tur si nō rēp̄sentāt se q̄ citi
us possunt ei a q̄ p̄nt absol
uī: vel mittāt p̄ absolutōe:
reincidūt in eandē. s. papa
lē excoīcommunicationē: per. c.
eos de sen. exco. li. vi.
C Excoīcationes episcopis
ex iure reseruate.
E vberatibus cleri
d̄ cos: religiosos vel
mōiales: seu talib⁹
man⁹ violētas inijciētib⁹ seu
temerarias: ē ep̄alis excoī
catō: si fiat leuīs iūria tali
bus: p. c. puenīt extra d̄ sen.
exco. **C** De his q̄ inīunt oz
dinatiōib⁹ seu aliēatiōibus
a scismaticis facti: ē ep̄alis
p. c. ext. d̄ scisma. **C** De his
q̄ vsurpāt de nouo vacan
tiū ecclesiā: mōasteriorū
diā: seu guardiā titulū ad
uocatōis: seu d̄fensiōis que
p̄prie sūt noīa patronat⁹:
v̄l ipsoꝝ locoꝝ vacātū bo
na occupāt: v̄l regalia. i. col
lectā q̄ sit rōne regis vel im
peratoꝝ: seu tributū regi d̄
bitū: vt. c. generali. de elec.
li. vi. **C** De clericis v̄l mōa
chis ipsoꝝ locoꝝ vacātūz
q̄ hoc fieri p̄curāt. ⁊ bec ex
coīcatō cū priori bētur: ex
coīcatō ē ep̄alis: p. c. gene
rali de elec. i. vi. **C** De his q̄
ab ecclesijs ⁊ v̄l p̄sonis ec
clesiasticis p̄ se vel p̄ alium
suo noīe v̄l alieno p̄ p̄sonis
vel reb⁹ quas nō cā nego
ciatōis deferūt vel deferri
faciūt seu trāsmittūt: exigūt
aliq̄d̄ pedagiū v̄l guidagiū:
est excoīcatō ep̄alis: p.
c. q̄ d̄ cē si. li. vi. **C** De his
q̄ fecerūt statuta d̄ liberta
tes ecclesie: ⁊ qui scripserūt
ea q̄ sūt potestates: p̄sules:
rectores ⁊ p̄siliarij locoꝝ
vbi dicta statuta seu ēt con
suetudines edite sūt v̄l serua
re ⁊ q̄ seruare ea fecerint: ⁊
s̄m ea iudicauerit: ⁊ v̄l q̄ in
publicā formā redegerit in

Excommunicationes epales

dicata: ē excoꝛcatio epalis: p. c. nouerit. ex. de sen. excō.

C De rectorib⁹ ciuitatū faciētib⁹ exactiones īdebitas clericis: religiosis: vñ ecclīis eorū: si postq̃ fuerint mōi ti nō desistāt: est epalis excoꝛcatio p. c. nō minus ext. de īmu. ecclē. 7. c. aduersus p̃sules. **C** De his q̃ absolu tiōnē ab aliqua excoꝛcatiōe: vel reuocatione ei⁹ suspēsiō nis vel īterdicti extorquent p̃ vīz vel p̃ metu: neq̃ valet absolutio: s; incurrūt nouā excoꝛcationē: est epalis excoꝛcatio p. c. i. de his que vī metu siue causa sūt: lib. vi.

C De his q̃ p̃ assassinos. i. quosdā īfideles q̃ ex falsis suis opīnionib⁹ d̃ facili mīt tebant ad occidēdū christia nos 7 q̃ īterfici fecerit: vel mādauerit aliquē christia nū: et si mors nō fuerit sub secuta: 7 de receptatorib⁹ 7 defēsozib⁹ 7 occultozib⁹ eorū: ē excoꝛcatio epalis p. c. p̃ hūani d̃ bōici. li. vi. **C** De ptātib⁹: capitaneis: rectori bus: p̃sulib⁹: iudicib⁹: con siliarijs: 7 alijs officialib⁹ q̃ statuta faciūt: scribūt vñ di

ctant: p̃ que q̃s cōpellať sol uere vsuras vel solutas nō repetere: est epalis excoꝛca tio in cle. ex graui d̃ vsuris.

C De his q̃ occasione snie excoꝛcatiōis vel īterdicti la te: dāt licētiā grauādi illos q̃ tulerūt eas: vel suos i p̃ sonis vel reb⁹. **M**ic tamē ca sus est epalis vsq̃ ad duos menses ab incursiōne sēten tiē: ab inde vero est papalis excoꝛcatio: per. c. quinq̃ de sen. excō. li. vi. **C** De his qui iudicāt p̃m statuta edita in fauorē vsurariozū: 7 qui ha bent super hoc potestatem nisi statuta ip̃a deleuerint. aut si ea p̃miserint obserua ri. extra de vsuris. c. Ex gra ut i clemētinis. **U**n illi qui faciunt capitula cū iudeis: vt domini in cōitates 7 p̃ti nentia q̃ possint fenerari: 7 q̃ nō possint repeti. i iudis ciovsure extor̃te ab eis 7 bu iusmodi videntur incidere in hanc excoꝛcationē: 7 do mini qui ea faciūt 7 cines qui p̃sulūt: in cle. c. ex graui de vsuris. **C** De his qui cō cedūt rep̃salias p̃tra p̃sōas ecclesiasticas specialit̃ aut

generaliter: est epalis excōi-
catio per. c. Et si pignora-
tiones: de in iuris 7 dāda.
li. vi. **C** De rectoribus secu-
laribus: vel quibuscūq; offi-
cialib⁹ eorū: q cognoscerēt
de crimie bñsis: aut captos
liberaret: vñ diocesanozū vñ
inquisitorū officiū impedirēt
est epalis p. c. Ut inquisitōis:
de here. l. b. vi. **C** De his
q sciēter hñnt matrimōia
i casibus nō cōcessis 7 pbi-
bit⁹ p sanguinitatis 7 affinita-
tis: 7 de hñentibus cū mo-
nialibus: ē epalis: vt in cle.
c. eos de pñan. 7 affi. **C** De
dñis tēporalib⁹ q subditis
interdicūt: ne pñatis vñ pso-
nis ecclesiasticis qcquā ven-
dant. vñ emāt ab eis: bladū
molāt: panē coquā: 7 bimōi
obsega exhibere pñsumant:
est epalis excōicatio: p ca.
eos de imu. eccl. li. vi. **C** De
his q impediūt quin coraz
iudicib⁹ ecclesiasticis vel lega-
tis: vel ordiarijs: i causis q
ad eos ptinēt. illi qui p que-
runt iusticiā possint obtine-
re: excōicatio ē epalis p. c.
quoniā de imu. eccl. li. vi.
C De his q cōpellūt impe-
tratores litterarū aposto-
licarū: vñ alios scurretes ad
forū ecclesiasticū in causis:
que de iure vel antiq pñues-
tudine ad ipm ptinēt: vñ ad
desistēdū vel litigandū de
eis in foro suo seculari: gra-
uādo iudices ecclesiasticos:
vñ ipetrātes seu litigantes:
seu volētes corā eis litigā:
vñ grauādo pñquos eorū
vñ capiētes res vñ ecclias ta-
liū: vel qcūq; alio modo vt
in. d. c. qm est epalis 7 simi-
liter de dantib⁹ pñliū 7 fas-
uorē: 7 auxiliū ad oia pñdis-
cta in duob⁹ paraphis pñce-
dētib⁹. **C** De his q pñatos
capitula: seu alias pñōas ec-
clesiasticas pñellūt ad sub-
mittēdū laicis: vñ ad alienā-
dū bona. imobilia seu iura
ecclesiarū: 7 similiter laici q
vsurpāt sibi illicite bimōi et
si nō destiterint postq̄ sue-
rūt admōiti: ē epalis excōi-
catio per. c. hoc pñultissimo
de re. ec. nō alie. li. vi. **C** De
his q fingūt fraudulēter ali-
quē casum per quē aliquis
iudex mittat ad aliq̄ mulie-
rē. p testimonio: est excōita-
tio epales p. c. mulieres de

Excōicationes ep̄ales

Indi. li. vi. **C** De his q̄ vocā
tur ad derigendas mōiales
in electōibus: nisi abstineāt
ab his p̄ que possit. discor
dia nutriri: ē excōicatio ep̄a
lis: p. c. in dēnatib⁹ de elec.
li. vi. **C** De his q̄ grauāt cle
ricos v̄ alias p̄sonas eccle
siasticas ad q̄s spectat aliq̄
electō: p̄ eo q̄ rogati seu ali
as iducti: itē p̄ quo rogabā
tur seu inducebātur nolue
rūt eligere. vel p̄ sanguineos
eorū aut ipsas ecclesias seu lo
ca bñficijs seu alijs bōis spo
liādo. seu alias iniuste pleqn
do. c. sciāt. de elec. i. vi. 7 est
ep̄alis excōicatio. **C** De his
qui loquūtur secrete. v̄ mīt
tūt scripturas vel nūciū ali
cui cardinali qñ sunt reclusi
occasione electōis pape. est
ep̄alis excōicatio p. c. vbi pi
culū extra de ele. li. vi. **C** De
dominis 7 rectoribus 7 offi
cialibus. qui imminente dicta
electiōe non seruant ipsam
p̄stitutionē. per. c. vbi perī
culum. **C** De his qui procu
rāt q̄ p̄seruatores dati eis
intromittāt de his qui nō li
cent. i. de alijs q̄ de manife
stis iniurijs 7 violētijs. ē ex

cōmunicatio ep̄alis. p. c. sta
tuim⁹ d̄ offi. d̄le. li. vi. **C** De
dñis. rectorib⁹ ad regimen
vrbis roine elect⁹ 7 fautori
bus. q̄ fecerint p̄tra cōstitut
tionē sup̄ hoc factā. ē ep̄alis
excōicatio. per. c. fundamen
ta. de elec. li. vi. **C** De elect⁹
magistr⁹. doctorib⁹. v̄ scola
rib⁹ tractatib⁹ cū aliquo ci
ue Bononiēsi de cōducēdo
hospitiū irregit⁹ inq̄linis
nisi t̄ps p̄dutiōis fuerit elap
sū. est ep̄alis excōicatio. per
c. ex rescripto. extra de loca
to. **C** De doctorib⁹ seu ma
gistr⁹ q̄ sciēter illos religio
sos q̄ dimiserūt habitū do
cēt l̄as. s. legē v̄ p̄hysicam
est excōicatio ep̄alis. p. c. vt
periculosa. ne cle. v̄ mo. li.
vi. **C** De do minis v̄ recto
ribus t̄palibus qui nō fece
runt obſuari ea q̄ statuūtur
cōtra i secutores cardinaliū
seu alicuius de familia eo
rum vel pape. est excōicatio
ep̄alis p. c. felicis. de pe. li.
vi. **C** De his q̄ ipediunt vi
sitatores monialiū v̄ cano
nicorū. si moniti nō d̄sistant
est ep̄alis excōicatio per cle.
attēdētes d̄ statu mo. **C** De

impugnātib⁹ litteras pape ante in coronationē eius: et est bñdicti pape. xi. **C** De qbusdā mulierib⁹ que begbine dicūt et de religiosis famulib⁹ eis i illo statu. et erāt iste certū habitū assumētes nulli obediētiā pmitētes nec renūciātes ppijs nec regulā habētes. licet qbusdā religiosis spūaliter inherēant. de her. c. ad nostrū i cle.

Nec intelligunt sub hoc noie ille que ēt begbine vel vestite dicunt de penitētia beati Dñici: vt pz i declaracione. Jo. xxi. et idē dicitur de tertio ordie beati franci sci: imo ex illa cle. vident^r di ci begbine: ille excoicate q habēt illos errores ibi positos: q cū sapiant bereh⁹ et ē bodie forte casus papal^r et ē ptra tales vegbinas. **C** De bis q absoluti ab excoicatione in articulo mortis vel ppter aliud ipedimētū nō re presentāt se q̄ citi⁹ pmode possunt ei a q̄ debeāt absolui: q̄ reīcidūt in eādē: de sen. excō. li. vi. c. eos q a sententia. **C** De participātib⁹ cuz excoicato i crimine pp

qđ est excoicat⁹: dādo ei cō filiū et fauorē. c. si cōcubine extra de sen. excō. **C** De bis q absolūtū a sede aposto lica v^l legatis et iūgūt eis q se rēp̄sentēt ordiarijs vel alijs suscepturi pñiaz et pas sis iniuriā seu alias obligati eis qb⁹ sciēter satisfaciāt: si hoc nō faciūt cū primū com mode potuerūt: v^l nō cura uerūt adimplere reīcidūt in eādē sniaz: vt pz i di. c. eos **C** De bis q p̄sumaciter asserunt romanā ecclesiā non eēt caput oīm ecclesiay nec ei rāq̄ capiti eē obediēduz di. xiv. c. nulli fas. **C** De bis q sepelliūt corpa in cūmite rijs tpe iterdicti i casib⁹ nō p̄cessis in iure. in cle. c. eos de sepul. **C** De bis q excoi catos publice aut noiatiū iterdictos. v^l vsurarios māifestos sciēter sepelliūt i cūmī terijs i d̄ sepl. d. cle. c. i. eos q. **C** De clericis q māifest⁹ vsurarijs ad exercēdū sen⁹ domos locāt. v^l alio titulo p̄cedūt: ē excoicatio epalis: p. c. vsura. d̄ vsu. li. vi. **C** De eo q nō est electus a duab⁹ p̄tib⁹ cardinaliuz et se gerit

Excōicationes ep̄ales

p̄ papa. c. l3 ex. d. ele. **C** De monachis 7 canōicis regularibus: archidiaconis: decanis p̄positis: plebanis: canonicis 7 alijs clericis p̄sonarū habentib⁹: aut etiā qui buscūq; p̄byteris q̄ audiunt legis vel p̄physicā: ē ep̄alis excōicatio: p. c. n̄ magno pere extra ne cle. vel mo. **C** De religiosis q̄ temerarie vbiq; habitū sine religiois dimittūt: excōicatio ē ep̄alis p. c. vt periculosa ne cle. vel mo. li. vi. **C** De religiosis q̄ accedūt ad studia nisi a suo p̄lato cū p̄silio maioris p̄tis p̄uētus lnia sibi sit p̄cessa. i. di. c. vt piculosa li. vi. **C** De religiosis q̄ decimas debitas ecclesijs sibi appropriāt vel vsurpāt: siue q̄ nō p̄mittūt solui ecclesijs decimas de aialib⁹ familiarium: 7 pastorum suorum: vel aliorum imiscetium ip̄a aialia gregibus eorum: tales si n̄ hnt ad ministraciones 7 beneficia s̄ excōicati: si hnt sūt suspensi nisi requisiti destiterint infra mēsem. in cle. c. religiosi: d̄ deci. Et est ep̄alis excōicatio. **C** De mōachis 7 cano-

niciis regularib⁹ nō habētibus aliquā administratiōē: q̄ se p̄ferūt ad curias p̄ncipū sine lnia suorum p̄latorum: vt dānū aliq̄d iſerāt suis p̄relatis aut mōasterijs: 7 q̄ si ne licētia arma tenēt iſra septa mōasterij: est ep̄alis excōicatio p̄ cle. c. ne i agro desta. mo. **C** De religiosis vel mōialib⁹ p̄fessis 7 cle. i sac. ordib⁹ p̄stitutis: qui p̄bunt matrimōiū: de facto ē excōicatio ep̄alis: cle. eos de p̄sa. 7 affi. **C** De inq̄sitorib⁹ b̄rticorum q̄ p̄textu officij inq̄sitiōis q̄busuis modis illicite pecuniā extorquēt. v̄l sciēter bōa ecclesiarū ob d̄icta clericorum fisco ecclesie applicant nec p̄nt absolui nisi q̄bus extorserit plene satisfecerit d̄ pecūia sic extorta est ep̄alis excōicatio i. cle. cap. nolentes de bere. **C** De religiosis q̄ nō seruant interdictum quod seruat matrix ecclesia siue cathedralis: vt i. cle. c. ex frequentibus d̄ sen. excom. **C** De religiosis qui contentibus sibi nō faciūt cōsciētia sciēter de decimis soluendis: tales ab officio

p̄dicatiōes sunt suspēsi: do
 nec cōmode possint: faciāt
 eis p̄scientia: 7 si interī pre
 dicāt: sūt excōicati ep̄ali ex
 cōicatiōe: 7 similiter de reli
 giosis q̄ dicunt aliqua ver
 ba vt retrabāt audientes a
 solutiōe decimarū: est ep̄a
 lis excōicatio: per cle. c. cu
 piētes d̄ p̄is. **C** De r̄ligio
 sis mēdicāribus q̄ domos
 ad habitādū vel loca d̄ no
 uo recipiūt ant de nouo re
 cepta mutāt: v̄l alienāt. c. i.
 de excē. p̄la. li. vi. **C** De fra
 tribus minoribus q̄ tempo
 re iter dicti: recipiūt ad diuī
 na fratres v̄l sorores de ter
 tio ordine scti francisci: est
 ep̄alis excōicatio. c. cū ex eo.
 de sen. excō. i. cle. **C** Ingre
 diētes mōasteria mōialiu
 ordinis predicatorū extra
 cāus necessarios q̄ d̄clarāt
 in p̄stitutōib⁹ suis: puta ad
 dādū sac̄ra infirmis: ad me
 dēdū eis ad reparādū edi
 ficia: 7 h̄mōi: nō habita licē
 tia a papa v̄l a magistro or
 dinis: sūt excōicati: nec pos
 sunt absolui nisi a papa v̄l
 a magistro ordinis v̄l ab alio
 cui fuerit p̄cessa talis abso
 lutio: vt p̄ i bulla ip̄i⁹ ordi
 nis: cui⁹ bulle trāsumptum
 vidi ego. **C** Ingredientes
 mōasteria monialiū: ordi
 minorū extra casus necessa
 rius p̄cessos i p̄stitutōib⁹
 suis sine l̄nia pape v̄l m̄stri
 ordinis: excōicationē diocesa
 nis reseruātā incurrūt. put
 audiui a q̄busdā f̄id dignis.
C Nota q̄ ab excōicatōib⁹
 que sūt ab hoīe siue a iudī
 ce: regulariter nō pōt quis
 absolui nisi a suo excōicato
 re v̄l ab h̄nte pl̄ariā iurisdī
 tiōnē sup eū a sup̄iori suo:
 nisi i articulo mortis. **C** Itē
 nota q̄ s̄res p̄dicatores ex
 volētes igredi eorū religio
 nē: p̄nt absolui a pl̄at̄ip̄ius
 ordinis: a sn̄is excōicatiōis;
 suspēsiōis 7 interdicti lat̄is
 ab hoīe vel a iure: saltē ab
 illis q̄rū absolutio reseruāt
 ep̄o. **C** De materia oīm su
 pradictarū excōicationū tā
 p̄t̄ifici sūmo q̄ ep̄is vniū
 cuiusq̄ dioceſis resuatarū
 tā a iure q̄ p̄ extrauagātes
 7 p̄cessus curie: vide plen⁹
 7 clar⁹ ac diffusius si vis vi
 dere in titulo. xxv. de censu
 ris eccl̄iasticis in tertia pte

Excōicationes ep̄ales

summe: siue cōpilate p̄ mē
fratrē Antoniu archiep̄m
florētīnū. Et sic ē finis om̄
niū casuū tā summo ponti
fici & ep̄is reseruatorum.

CItē notandū q̄ sunt due
species excōicationis. s. maior
ris & minoris. Excōicatio
maior sp̄ ē peccatū mortā
le: & talis p̄mo est separat⁹
a deo idio non pōt cōicare
pro aliqua vtilitate aīe sue.
secūdo est separatus a san
cta ecclia. i. a cōione & ptici
patōe fidelīū except⁹ his ca
sib⁹ q̄. s. in. iij. pte summe.
ti. xxv. specificati sūt. Et sūt
qnq; in qbus ipse excōica
tus nō pōt pticipare q̄ cōti
nent in hoc versu. **P**ro de
lictis anathema q̄s efficiat.

Os orare vale cōmunio
mēsa negat. Qui sic intelli
gunt. **O**s. i. locutio. Orare
i. oīo cū alijs in ecclesia. **C**ō
munio. i. cōmunicatio sacra
mentoz. **V**ale. i. salutatio.
Anēsa. i. cib⁹ & pot⁹. Excōi
catio vero minor: aliqñdō ē
mortale peccatū aliqñ vēia
le. Sed ante q̄ dicat qñ sit
mortale vel vēiale: nota p̄
us q̄ nouē mōis homo pōt

incurrere excōicationē mīo
rē. **P**rimo qñ quis partici
pat cū excōicato excōicatio
ne maiori ali quo illoz mo
doz supius dictoz. **S**ecū
do qñ quis p̄mittit sacrile
giū: sicut q̄ furat in eccle
sia. vel in ea illicitū qd fac.
Tertio qñ q̄s ē public⁹ con
cubinarius vel fornicator.
Quarto qñ quis acceptat
aliquā ecclia: a laico & illa:
sic t3 vt. xvi. q. vii. c. Si q̄s
deinceps. **Q**uinto qñ quis
ē simoniacus q̄ est et excōi
catus excōicatione maiori.
Sexto s3 quosdā cū i bello
iniusto contra christianos
exercet q̄s artē balistaz aut
sagittaz. **S**eptio opp̄ssōis
inopū: & paup̄: publici p̄
dōes publici vsurarij: mere
trices: q̄ oēs largo mō loqñ
do p̄nt dici excōicati p̄ q̄nto
taliū oblatiōes nō deb3 ad
mitti ad altare sanctū dñi.
Octauo illoz quibus dene
gat ecclesiastica sepultura: si
cut sunt illi q̄ moriunt i tor
neamētis: qui dato q̄ peni
tētes moriant nō ponūtur
in cimiterio. Similit̄ et dici
tur de illis qui non cōicant

semel in āno sine necessita
te 7 cā: vt. c. ois de pe. 7 re.
¶ Non oēs publici p̄cōres.
Oēs āt casus supradictos
pōit Inno. Ray. 7 Hosti.
7 i q̄libz p̄dictoz casuū pōt
absolueſ simplex sacerdos
ep̄s p̄ter q̄ forte i simonia
7 excoīcatōe maiori. In pri
mo ergo casu. s. in p̄icipati
one cū excoīcatz maiori ex
coīcatōe potest bō peccare
mortalr 7 venialr. Adorta
liter triplr. ¶ P̄mo qñ p̄ci
cipat in eodē crimine pro
pter qd̄ ip̄e ē excoīcat⁹: dā
do p̄filiū: auxiliū 7 fauorez
rōne cuius p̄c̄m̄ cōmittit.
Scdo qñ p̄cipat cū ex
coīcato in aliq̄ alio crimine
mortalī ab illo pp̄ qd̄ ip̄e ē
excoīcat⁹: Sed in p̄rio casu
nō. q̄ p̄cipās cū excoīcato
in eodē crimine: vt dēn̄ ē:
iurrit excoīcationē maiore
sed in scdo mō cadit tātu3 i
minore excoīcationem ēt si
mortalit̄ peccat. Tercio
qñ cōicaret cū excoīcato ma
iori excoīcatione in sacris:
puta accipere corp⁹ xp̄i: cu3
eo vel sacros ordines: iur
rit excoīcationē minore. pec
cat tñ mortalr. In alijs aut
casib⁹ supradictis: nō pec
cat q̄s p̄cipādo cū excoīca
tis. nisi pro quāto aliquis
i cōtēptu p̄cepti: 7 p̄hibitio
nis facte audacit̄ cū excoīca
to 7 ad libitū p̄uersaret aut
i salutādo vel i comedēdo
aut i loq̄ndo sine necessita
te: aut i orādo vel cōicādo.
S3 nō q̄ sacerdos recipiēs
aliquē excoīcatuz maiori ex
coīcatōe ad offm̄ ecclie: aut
ad sacra: aut ad ecclesiasti
cā sepulturā nō solū morta
lit̄ peccat: s3 subito ē suspē
sus ab administratōe 7 sibi ē
iterdict⁹ itroit⁹ ecclie quo
usqz sit absolut⁹: 7 efficit̄ q̄
si irregularis. ¶ Et si talit̄
interdict⁹ moriat̄ nō debet
poni in cimiterio: nec debz
pp̄ timorē sacerdos desistē
qñ talē excoīcatū expellat d̄
ecclia: qz nō excusat̄: rōne ti
moris: nisi talis eēt timō q̄
posset cadē in cōstantē virū
tūc. n. fm̄ quosdam excusat̄
ab iterdicto. Hosti. āt dī
cit q̄ beat⁹ erit talis sacer
dos si se p̄paret ad marty
riū. ¶ Nota igit̄ quō būisti
q̄ in nouez casib⁹ bō cadit

Excommunicationes episcopales

In excommunicatione minorē rōne cui⁹ separatus est ab effectu sacrorū ⁊ quātū ad deū. Itā peccatū mortale aīam separat a deo. ⁊ excoīcat⁹ quocūq; est in peccato mortali: ppter qd pīcīz pando cū excoīcato maiori excoīcatōe in loquēdo: salutādo: ⁊ orādo coīcādo: ⁊ comedendo: in qbus casibus s; Tho. i. iij. dist. xviij. q. ij. ar. iij. hō nō peccat mortālē nisi pp cōtemptū dātō qd excoīcatōez icurrat: iō qui est in pctō mortali quōcūq; aliter est excoīcat⁹: et quātū ad ecclesiā ē separatus ab effectu. i. a grā ⁊ sacramētis: qz null⁹ qui est in pctō mortali: cū sit idispositus pōt cōsequi grām spīritus sancti. ¶ Potest tñ itrare ecclesiā stare in officio dīuino: ⁊ et cū alijs in alijs picipare. s; nō pōt pacē i ecclesiā recipere: cū par ipsa sit loco cōionis s; hec oīa plenī⁹ habent i decretis: ⁊ decretalib⁹: ⁊ i sūmis: iō cū expedit vidē qre diligenti⁹ in ipīs. ¶ Nost qd ille qvult cōfiteri dixit ex se ea q voluit

de pctis suis: si nō dixit sufficient: qd qñ sp accidit: in interrogādus ē plene de his q nō dixit put videbī fore expediēs. Si vero modicū vel min⁹ dixit: potes interrogare sū ordinē ifra positū: videlicet pīo de decē pceptis: postea de vicijis capitulib⁹: nō at oēs de oib⁹ s; de illis que solēt i talib⁹ repiri: ⁊ nō solū d istis peccatis interrogādī sūt: sed et de oib⁹ circūstātijs pctōrūz put sup̄a facis ostēsuz est. Itā tñ ē necesse d qlib⁹ peccato mortali oēs circūstātijs pdictas pter i s; solū illas: q trabūt pctm i aliā specie q. s. b; spālē deformitatē oppositā alicui pcepto. Sed ⁊ de numero pctōrūz mortaliū. s. qtiens mortale pctm cōmissuz est in qlibet peccatorū specie: diligēter interrogandum est.

Incipit pīma ps de modo interrogādī penitētes a cōfessore secundum decem precepta legis.

Primum preceptū continet tria capitula.

Unū cole deū. Circa hoc

primū pceptus sic potes in
terrozare. 7 pmo de votis.

C De votis pmiū capitulū

Ota secūdū magi

n strū snia p i. iij. di.

xvij. q. vota ē testifi

catio qdā pmissiois spōta

nee q fit deo. 7 d bis q dei

sūt 7 fieri d3. Vel breui⁹ s3

Ibo. fa se. q. lxviiij. ar. j.

Votū est pmissio deo scā

de aliq qd fit deo acceptus

ad qd redeūt tria. s. delibe

ratio volūtatis: ppositū: 7

pmissio. Ultimus oris ex

scdo: s3 ex pmo. Si trās

gressus est seu omisit ipler

aliqđ votū licitū: 7 si aduer

tēter cū posset ē sp mortale

7 totiēs quotiēs frāgit. Se

cus si ex obliuioe. vel qz nō

poterat: vt ifirm⁹ ieiunare

7 bmoī. Si vouit se aliqd

mali factu p vt vindictā: vel

maioris bōi ipeditiū: vt n

igredi religionē: hoc ē mor

tale: 7 sine aliq dispēsatōe

d3 illud ifringere. Si nī

mis tardauit iplere pp qđ

a memoria excidit oīno. vel

venit ad statuz nō valēdi i

plere. cū pri⁹ potuisset: mor

tale videt^r. Idez qñ dimisit

ppositū iplēdi cū tñ possz:

alias mora iplēdi votuz qñ

sibi nō pfixit tps nō videt^r

mortale: nī mora eēt valē

de nūcia: 7 nisi ex b ei imis

neret piculū nō valēdi iple

re: vt de voto igrediēdi re

ligionē: cuz tñ nō bñet cām

legitimā. cogentē dilatōis

tūc ēt est mortale. Si fe

cit votuz de re licita: vt de

elemosina: ieiunio 7 bmoī:

s3 ob malū finē. putat pos

sit facere vindictā: adulteriū

7 bmoī mortale pctm ē nec

tenet illud iplere. Si fe

cit votuz abstinētie 7 bmoī

7 dubitat vtrū possit iplere

vel nō 7 sine dispēsatōe vel

cōmutatōe supioris cū pos

sit facili^r recurrere ad euz:

vel ad pcessorē suū. p pñlio

frāgit: mortale videt^r. Mo

ta tñ q viri pñt irritare vo

tavroz. s. abstinētie: pegri

natiōis: elemosine: 7 acces

sus ad talē locū: 7 maxie vo

tū elemosinaz: si nō bñt nī

si dotē: absq alia supioruz

dispēsatōe: 7 si fiat talis ir

ritatio ēt sine cā rōnabili a

viro: amō n tenet vroz iple

re talia vota. Dubiū ē de

Prima pars Interrogatorij

voto hierosolimitano: qz h
i fauore fidei emittit. **De**
irritatiōe votoꝝ ipuberū ⁊
filioꝝ familiaꝝ ⁊ religioso
ruz vide i scda pte sūme ti.
xii. ij. q. vj. **Si** hñs votū
castitatis vel religiōē itā
di: ⁊ mñmoniu dñt: morta
le ē ⁊ nō pōt cōsumare illd
absqz mortali pctō: qz ad
huc pōt illd iplē: ⁊ dñ an cō
sumatiōē mñmōij. **Post**
psumatōē: vero reddē tene
tur debitum ēt iterptatiue
petēti. Sꝫ exigēdo sp pec
cat mortali. **Unde** psulen
dū esset ei petē sup hoc dis
pensatiōē a papa sed fm
Bnil. posset ēt ep̄s dispē
sare nisi eēt talis p̄tinens ⁊
obfūas ip̄s. **Si** fecit vo
tū stultū ⁊ irrationabile: vt
ieiunare i dñica die: vel nō
pectinare caput vel lauare i
sabbō: ⁊ hñmōi mōtale nō ē.
sꝫ phibēdus est illd iplere.
De trāsgressiōe voti.
Et nota q a trāsgressiōe
votoꝝ pōt de iure cōi ⁊ cō
suetudine. p̄fessor absolueri
qz nō est de casibꝫ refuatꝫ.
Sed de dispēsatiōe ⁊ cōmu
tatiōe votoꝝ: nō pōt se in

tromittē sine spāli cōmissi
ōe diocesanoꝝ: vel alteriꝫ
q possit illā dare. **Episco**
pi aut i oibꝫ pñt. cōmutare
vel dispēsare nisi in voto ca
stitatis vel religiōis ⁊ tribꝫ
votis peregrinatiōis. s. hie
rosolymitani: ad sanctū Ja
cobū: ⁊ ad limina ap̄loꝝ. s.
Romā: in qbꝫ votis. papa
vel sumꝫ pñarius soli di
spensauit: vel cōmutant
De votis habes in scda
parte summe ti. xi. per totū
ibi vide.

De sup̄stitionibꝫ. c. ij.

I feci ipe vel fieri se
cit aliqd maleficiū
seu iuxta vulgar ma
lias. i. facturas in qbꝫ semp
fuit occulte vel manifeste d
monū iuocatiōes: qd semp
est mortale ⁊ dignū morte
corpali. ij. p. sūme. ti. xij. c. j.
§. xij. **De** icātationibꝫ.
Si fecit vel fieri fecit vel p
curauit aliquā incātationē
cū sacris vel sacramentalibꝫ
ecclesie: vt aq baptismali:
li: vel oleo sc̄to ⁊ hñmōi ob
sanitatē vel aliā causā: est
mortale ⁊ grauissimū i. ij.
p. sūme. ti. xij. c. j. §. fi. i fine.

De adoratioe creaturaz.

Si adorauit aliquā creaturā faciēdo ofonē ad eaz: vt ad lunā: solē: 7 stellas cū primo apparēt 7 bñusmo dī: est mortale peccatū.

De diuinationib⁹.

Si fecit vel fieri fecit aliā quā diuinatiōez ad inueniēdū furta: vñ ad sciēdū occultā vel futurū qđ sibi cōtinuare potest: ē mortale.

De arte notoria.

Si didicit artē notoriā: vel vsus ē ad sciēdū aliq̄ vel si vsus est arte nigromantiā: ca: mortale ē: 7 si bēt libruz inducendus est: vt eū cōburnat: alias nō est absoluend⁹ sicut est liber Almades Serisoras 7 alij libri cōburnēdi sunt qz mortale est vñ eis vi de i. i. p. sum. ti. xij. c. j. §. x.

De cōstellationibus.

Si ex cōstellationib⁹ vel planetis sub qb⁹ nat⁹ est aliqđ iadicauit determinate de puerfatione ei⁹. Idēz si ex phisonomia. Credē. n. hoiez ex fato: vel cōstellatione vel cōplerione cogi ad bonuz. vel ad malū: est bereticū.

De sortib⁹.

Si vsus ē sortib⁹ diuinatorijs qđ ē mortale: ex leuitate aut veniale. Si dedit aliqđ turpe vxor viro ad cōmedēdū vel alteri: vt amaret eā vel fecit. vel dixit aliqđ turpe ad hñmōi est mortale. Et interrogandus est qđ fuit illud.

De incantationib⁹.

Si fecit vel fieri fecit aliā quā incantationē ob sanitatē psequēdaz: 7 qñ bñ sit sciēdo esse phibitū: ē mortale cōiter. Qñ vero ex simplicitate fieret putādo esse bōas oīones: dī veniale. Sed si nollet in futurū abstinere: negāda ē ei absolutio: qz ex obstinatione 7 malicia videt⁹ esse mortale. 7 interrogandū est de verbis qbus vtunt⁹: 7 de obfuantijs q̄s addunt.

De breuib⁹.

Si fecit vel fieri fecit vel vsus est breuib⁹: que cōiter sunt supstitiosa ex vñbis: vel carta in q̄ fiūt: vel modo sponēdi: vel portādi: vel ipe scribēdi: 7 iuenta supstitiōe earū: iponendū est qđ cōburnāt 7 si nollēt: nō sūt absolūdi: qz tūc est mortale. Si vero putabāt talia esse lici

De primo precepto

tatāq̃ oīones ueniale uī.

C De obſuatiōib⁹ tēpor.

Si obſuauit unā diē ma
gis q̃ aliā: in nō icipiēdo
aliq̃d tanq̃ maluz: ut dies
egyptiaticos: uel diē i quo
occurrit dēcapitatio ſcti Jo.
baptiſte. uel diē aſſenſiōis i
colligēdis herbis ⁊ bñōi:
ueniale uidet̃ qñ ex ſimpli
citate ſit ſiue ſcribēdo ali
qua uel portādo ad ſuſpen
denduz i aliq̃ loco. Si uero
ſit crederet anio obſinato:
tē mortale eēt talia obſua.

C De ſomnijs.

Si obſuauit ſomnia fa
ciēs aliq̃s orationes ⁊ obſ
uationes ⁊ poſtea ex his q̃
ſomniat volēdo de futuris
⁊ occultis indicare: ⁊ pñci
are. mortale ē aliā ſit ſine
obſuatione adiuncta nini
adhibē fidē ſomnijs: pctñ
ē ⁊ ſi ex ſe nō ſit mortale. tñ
pñculofum eſt: qz ſic dyabo
lus multos decipit. **C** Si
ex effuſione olei de lucerna
uel cratitatōe aliq̃z aniū: uī
vlulatu canū: uel magnitu
dine ⁊ pñuitate ventoz: ⁊
bñōi exiſtimauit aliq̃d ma
li euenturuz q̃ fatuum eſt.

C Si exiſtimauit mulieres
puerti in gattas: uī alia ala
lia: ⁊ ire de nocte ⁊ ſugere
ſanguinē pueroz ⁊ bñōi:
qđ ē ipoffibile: niſi dō: ⁊ iō
fatuz ē credere. **C** De hac
mā. ſ. diuinationū: icantati
onū ⁊ omniū ſuperſtitionū
uide luce clariuz in decretis
xxi. c. j. per totum.

C De blaſphemia mſcripti
ci dei ⁊ ſanctorum. c. iij.

I blaſphemauit dñs
ſ. uidelicet dicēdo: cuz
nō eſſe iuſtū ⁊ oīa in
iſte diſponē: ⁊ eē accepta
torē pſonarū: uel nō uidere
que ſiūt uel nō curare de ac
tib⁹ hoīum: uel pñitorē: uel
ſine merito punire ⁊ flagel
lare eum: uel nō poſſe iſtud
uel illud facē: ⁊ bñōi: qđ li
bet hoz ē mōtale: cū aduer
tit: qđ diē ⁊ itelligit. **C** Si
blaſphemauit deū ſ. aliq̃e
ſcūz: que proprie dñr male
dictio: ut maledict⁹ ſit. ⁊c.
ut ſit ex ira: ſemp eſt morta
le: ſi aduertit ipſa uerba.

C Scōz pceptū d iuramētis
⁊ piurijs. ⁊ hz. c. duo. Ca. j.

E iures uana p ipm
n. Dñio de piurio: ſi

iurauit in aliq curia coram iudice mēdaciose: mōtale ē q̄tūcūq; alias haberet in stā cām. Et qui iducit ad b̄ aduertēter: vt iudex: aduocat?: pcurator: et b̄mōi: mōtaliter peccat. **C** Si iurauit etiā extra iudiciū in cōi sermone quacūq; ex cā vel seuitate: vel vtilitate: vel ioco sitate: vel q̄licūq; mō. nō solū ad sancta dei euāgelia: et p corpus xpi et sanctorū: sed et per fidē: et per deū: si deus me adiunet: per virginē Mariā: p crucē: per animā suā: et b̄mōi: hoc semper est mortale q̄n aduertit se iurare: et falsū dicere: et toties quoties sic iurando aduertit. **C** Si iurauit aliqd pro certo: de quo dubitat vtrū sic sit mortale est: et p̄cipue iurādo i iudicio. **C** Si iurauit ppetrare aliqd qd ē mōtale: vt facere vidicā: nō dimittere p̄cubinā suā in iusta statuta: tenere secretā iniquā purationē: mortaliter peccauit: nec debet illd suare. **C** Si iurauit tenere secretū aliqd qd ē tractatū in p̄silio: vel aliud qd nulli

est nociuū: si aduertent manifestat peccat mortālī ipse et qui stimulat eū ad mātē standū sciēs illud ē secretū. **C** Si iurauit suā statuta alicui? ciuitatē: vel vniuersitatē. aliquid sciēter ex illis statutis trāsgrediēdo peccat mortalit. Si tñ aliqd statutū est abrogatū per p̄riā cōsuetudines: qz q̄tidie p̄ oēs sit p̄riū et diu: non videt p iur? si nō seruat illud: eo q nō hz vim statuti. di. iiii. q. leges. **C** Si iurauit per aliquē modū opprobriosus p dei mēbra: l̄ scōp: vt faciūt ribaldi: mortalit peccauit: qz blasphemia p̄putat. xxi. q. i. c. si qz p capillū. Si p̄misit se aliqd facturū licitū si nō intēdebat obseruare: mortaliter peccauit. Si aut intēdebat obseruare: sed veniēte t̄mino quo d̄z imple re nō seruat p̄missus: eūz tñ posset. l̄z cum incomoditate sua: peccauit mōtalit. nisi ille cui p̄misit: ante terminū relaret iuramētū: qd facere pōt si p̄missus: i illi? vtilitātē tñ cedat. Itā si in vtilitātē aliorū: vel in honorē dī et

Prima pars Interrogatorij

sanctorum: non potest ille relaxare: sed ad episcopum vel papam pertinet relaxatio vel remissio. Si autem non potest implere: excusatur a peccato pro tunc: cum non potest.

C Si quis est promittat cum iuramento se aliquid facturum quod non est alicuius importantis boni vel mali: ut mater de verberando filium, vel de bibendo vel non et boni vel veniale iuratio et perjuratio. **C** Si iuravit sine causa rationabili pro quibuscunque minimis: dicendo et veritate, veniale est: nisi faceret in contemptum: et inducendus est ut absterneat: propter periculum perjurij. **C** Si iuravit aliquem ad iurandum: quem omnino credebatur falsum iuraturum mortaliter peccavit, nisi esset iudex hoc faciens ex officio suo secundum iuris ordinem.

C De adiuratione. c. ij.

E adiuratio: quod est ad inducere aliquem ad aliquid faciendum: ob invocationem alicuius rei sacre vel divini nominis. Et si est per modum coactionis intendens eum obligare per modum iuramenti ad aliquid faciendum: ut ad superiores et alios in quibus non habet

potestatem: est mortale. sicut ad iuratio Laiphe in domino. Ad sibi subditos vero est licita: eo casu quo liceret eis precipere, aliter non et tunc adiuratus tenetur illud facere: vel dicere: alias esset mortale: sicut transgressio precepti. **C** Si adiuravit platos: vel socios: vel inferiores per modum deprecationis: intendens inducere adiuratum per reverentiam divini nominis vel alicuius rei sacre ad aliquid boni faciendum: non est malum: vel veniale. Si lenius fit: et sine causa et adiuratus non faciens illud: non peccat. **C** Si adiuravit omnes per modum precis: vel ad sciendum aliquid ab eis: vel aliquid obtinendum auxilij: est mortale nisi quis faceret ex familiari consilio spiritus sancti: vel nisi ex quadam simplicitate: querens ab obsessis a dyabolo. Sed per modum coactionis: hoc eos adiurare ne nobis noceant. **C** Si adiuravit creaturas irracionales ne dyabolus eis utatur in infernum nocumentum: licet. Si autem fit ut demon operetur in eis: mortale est: ut incantationes spirituum. **C** Si in cantilenis

7 turpibus fabulis miscuit
deū 7 sctōs: 7 i narratiōib⁹
turpib⁹ 7 amatoris: ē mor-
tale. alias ventale nisi face-
ret in contemptum dei.

Tertius p̄ceptū de obser-
uatione festorū p̄tinet duo
capitula primum. c.

Abbata scifices. Q.

I q̄ntū ad determina-
tionem dīez: istud
p̄ceptū est de iure positio.
iō hic annectere pōt de ieiū-
nijs ecclesie: 7 de auditiōe
missæ. **P**rimo ergo si fecit
aliqđ manuale op⁹ diebus
dñicis 7 alijs festis p̄cept⁹
ab ecclesia extra casū neccita-
tis: qz mortalr peccauit: si
p̄ notabile spaciū. Secus si
fueret aliqđ pūcta. **S**i ve-
ro ex neccitate: videlz qz ho-
stes expectāt: vl veniūt inū-
dationes aquarū: 7 b⁹i: tūc
liceret remouere blada 7 su-
pellectilia 7 b⁹i Ray. 7 de
bēt obseruari d̄ vespere ad
vesperā. i. sero ad serum: de
p̄se. di. iij. c. p̄nūciādū. **I**dic-
regritur magna prudētia i
p̄sulēdo. **S**i vēdidit vel
emit dieb⁹ festiuis nisi co-
mestibilia de die in diem:

vt panē: vinū caseū: carnes
7 b⁹i mortaliter peccauit: si
p̄ modū negociatiōis: nisi
in cāu magne neccitat⁹. In
nūdinis tñ ex q̄ p̄elati eccle-
siarū tolerāt: si nō dimittūt
audire missā s; pe. de pal.
vidēt posse excusari: qz mer-
catur i dieb⁹ festiuis. s. a pec-
cato mortali. **S**i fieri fec-
aliqđ p̄dictorū a suis filijs:
discipul⁹: suis: laboratorib⁹
sine neccitate: peccat morta-
lit̄ mādās 7 exequēs. **S**i
tñ mādās seu magr: vel pa-
tronus n̄ bz neccitatē ipse
s; discipul⁹ ei⁹: vel seruus:
vel rusticus bēt neccitatē
ita qz aliter n̄ posset viuere:
vl qz si discipul⁹ nō obedir
aliqñ magrō i b⁹i dieb⁹ ven-
dēdo. vel faciēdo aliquod
exercitiū ei⁹ artis p̄ quo ipe
nec iste nec ali⁹ de illa arte
vult p̄ducē eū secū: 7 aliqd
exercitiū nescit facef. vidēt
ipe excusari. **N**ā si i obseq-
nijs ecclesiarū paupcularū ali-
qñdo licet aliqd laborarē di-
eb⁹ festiuis s; in docto⁹: qn-
to magis licet p̄ suūtatōe
vite ei⁹ i neccitate. **T**utius
tñ cēt. eligere aliquā artē si

posset. Similiter de scrip-
torib⁹ p p̄cio ⁊ p̄tentibus
infra t̄paliū ⁊ iudicantibus
⁊ faciētib⁹ lōgas dietas nō
cā cupiditatis: s; necessita-
tis q; nō bene aliter p̄t fieri
Barbitōsorib⁹: chirurgicis:
⁊ h̄mōi: medicinalia autem
sp̄ licet facē ⁊ medicari: ⁊ ta-
lia v̄dere ¶ Dapa Eugeni⁹
dispēsavit cū barbitōsorib⁹
vt laborare possint p̄ duas
horas noctes i uigilijs: ma-
gnoz festoz. ij. pte sūme ti.
lr. c. vij. §. iij. i fine. ¶ Si p̄
totū diē festū uacant ludis
ueneratiōibus: aucupijs: cho-
reis: ⁊ alijs uanitatib⁹ mū-
di. frequēter. n. i bis occur-
runt mortalia p̄ciā: ⁊ si d̄ se
ista nō sint mortalia. ¶ Qd̄
ē mortale p̄cni dieb⁹ festi-
nis cōmissum sit graui⁹ p̄:
⁊ iō de h̄mōi p̄tendū est.

¶ De auditōe misse dieb⁹
dñicis ⁊ festiuis.

¶ Iñ audiuit totam
missā dieb⁹ illis: s;
ōmisit v̄l ex p̄tēptu: v̄l ex cu-
piditate lucrādi: v̄l cā cūdi
ad solatiū v̄l ad puiniā: sen
ex negligētia: v̄l ignorantia
crassa mortali peccauit: ⁊

totiēs q̄tēs dimisit. Idē si
audiuit: s; n̄ totā dimittēdo
notabilē p̄tē: de p̄se. di. i. c.
missas. Sec⁹ vero ē si modi-
cā p̄tē misse dimisit. ¶ Qd̄
aut q; audiat in parrochia
sua v̄l alibi missā p̄pam de
die: v̄l aliā audiēdo: vel nō
intelligēdo v̄ba: v̄l nō au-
diēdo: q; s; misse dicit: vel
audiat alibi sen a p̄cubinario
vel symōiaco: ⁊ h̄mōi: vel n̄
symōiaco: ⁊ p̄cubinario:
ex quo p̄lati nō puidēt sup
h̄mōi: nō vident simplices
solicitiādi: s; dimittēdū cō-
sciētis eoz: vbi talia abun-
dāt s; pe. d̄ pal. ⁊ cūil. du-
rā. ¶ Dimittētes v̄o auditō-
nē misse ex infirmitate: vel
ex tali occupatiōe quā n̄ p̄nt
dimittē vt fuire ifirmo: vel
alia iusta de cā: puta q; ma-
nēt in castri: excusāt. ¶ Ex-
cusant̄ ēt puelle: que dimit-
tunt̄ a parētib⁹ domi: nō tñ
ēntes ad choreas. Vidue ēt
q; manēt in domo clausē p̄
mēses nō excusāt. Secus si
per dies quīdeciz: vel per
mensem ⁊ huiusmodi.
¶ De obseruatione ieiunio-
rum. c. ij.

Iqs dimittit ieiun-
Snia ecclesie: vt q̄dra
 gesime. iij. t̄p̄oz: 7
 vigilias festoz xpi: ac sc̄t̄oz
 q̄ de p̄cepto sunt. post. xxi.
 añū: peccat mortaliter: nisi
 beat cām legitime eū excu-
 santē: vel saltē existet se ha-
 bere: puta cū ē satis d̄bilis
 vel v̄r sibi eē: pp qd̄ credit n̄
 posse ieiunare sine notabili
 corporis detrimēto: l̄z secū dū
 veritatē possit: talis n̄ videt̄
 de facili p̄dēnāduz de mor-
 taliter: ex quo parat⁹ erat obe-
 dire p̄cepto: si credidisset
 se posse: alr̄ ē mortale: 7 to-
 tiens q̄tiens dimisit aliquē
 diē ieiunij: quia quilibet. n.
 dies: ē sub vno p̄cepto. S̄z
 añ. xxi. añū inducēdi sunt in-
 uenes ad ieiunāduz. Etiam
 iterrogādū ē hic de nume-
 ro dieŕū: quos dimisit: 7 q̄
 de cā. **C**Si v̄o notabiliter
 āricipauit horā comedēdi:
 puta circa horā terciā: sine
 causa legitia: non ē ieiunij.
 vñ 7 mortale. Hora aut̄ cō-
 grua: est circa nonā. Tarda-
 re āt post nonā nō est vitiū:
 nisi fiat ex superstitione.
CSi cū ieiunauit ex statu

to ecclesie vel ex voto: v̄l ex i-
 iunctide p̄fessoris: comedit d̄
 sero frustum panis: vel de
 plib⁹ fructib⁹: aut p̄fectioni
 b⁹ vel de vno genere tū: s̄z i
 magna q̄ritate: ieiunij fre-
 git. i. ij. p. sūme. ti. vi. c. ij. §.
 ir. **C**Si vero aliquid p̄fectio
 nū sumit in pua quātitate n̄
 solū ieiunij: nisi fieret i frau-
 dē ad nutriēdū. Sed sumē
 do aliquid fructuū p modū
 inedicine. ne. s. vinu: lauet
 stomachū: nō videt̄ eē ma-
 lū. **C**Idē āt q̄s i die plus
 ries bibere sumpto p̄adīo
 7 n̄ frāgit ieiunij nisi fiat in
 fraudē: vt dictu: est. **C**De
 biles 7 multū laborantes:
 itinerātes: peregrinantes:
 nutriētes: paupes: 7 huius
 modi quomō 7 quando a
 ieiunio excusent⁹: vide pleni-
 us i. ij. p. sūm. t. vi. c. ij. §. vi.

Quartū p̄ceptū de ho-
 noze pentū: 7 habet duo ca-
 pitula. Cap. primum.

Abcas in bonoŕ pa-
 b̄ rētes. Quere p̄. si
 dicit verba cōtume-
 liosa: vel obprobriosa penti-
 b⁹: mortalr̄ peccauit: 7 mul-
 to magis si vberauit: et le-

Prima pars Interro.

Quarto pcepto

uiter. Idē si parētes irrisit.
C Si blasphemauit: vñ male
 dixit iplis defunctis & uiuis.
C Si n̄ obediuit eis i licitis
 ex cōtēptu: peccauit morta
 lit: et i pnis reb⁹. Sec⁹ si ex
 negligētia i reb⁹ n̄ m̄si pon
 deris. Si nō puidit necessi
 tatib⁹ eor⁹: cū posset: morta
 le ē. **C** Si n̄ impleuit legata
 scā ab eis ad pias cās: s; m̄
 tū distulit pp icōmoditatē:
 cū tñ poss; peccauit morta
 liter vid i. ij. p. t. j. c. xi. §. iij.
C Si n̄ reuerēter se hūit: s;
 p̄tēpsit: vñ dur̄ locut⁹ ē. vñ p
 uocauit ad irā: l̄ n̄ supporta
 uit eos: l̄ diligēt̄ puidit: ve
 niale ē. **C** De gubernatōe
 familie. c. ij.
S Inō puidit magnis
 necitatib⁹ vict⁹: & ve
 nit⁹ filioꝝ: vxor⁹: suoz⁹: cū
 posset ex auaritia: vñ crudeli
 tate: mōtale ē. iij. d. c. si q̄s.
 Idē si pp h̄ illitios filios mi
 sit ad hospitale: l̄ suos q̄ si
 bī h̄ scriuebāt. **C** Si n̄ ad
 bibuit diligēt̄ ad h̄ vt bōi
 eēnt: & mādāta dei & ecclie
 obfuerūt: vt d̄ p̄fessioe: cōio
 ne: auditioe misse: d̄ hōesta
 te & b̄i & si notabilē i b̄ cō

misit negligēt̄: nō curādo
 vñ n̄ corrigēdo mortale ē vñ
 vñiale graue. **C** Si dixit vx
 ri vba p̄umeliosa: vocādo
 scortū & b̄i: vñ vberauit as
 pe sine cā rōnabili s; ex iniu
 ria mortale ē. Sec⁹ si alias
 ei dura & aspa vba loq̄tur.
C Si vxor p̄tēdit cū viro i
 licitis reb⁹ nollēs obedir & ex
 h̄ puocās eū ad blasphem
 mādū deū vñ sc̄dōs: vñ ad ali
 ud grāde icōueniēs morta
 le. p̄mittit si ē occasio data
 ad h̄. Si vir p̄mittit vxorez
 facē p̄limas vanitates aut
 ornat⁹ vñ trepudiat⁹ & b̄mōi
 & alia multū puocātia ad la
 sciuiā: mortale vñ. Si verō
 non sit multus excessus ve
 niale videt̄. **C** Adater que
 mittit filias ad choreas &
 alias mūdi vāitates: & non
 ducit ad missā: p̄fessionē: &
 dōionē. nō vñ posse excusari
 a mortali. **C** Si dñs vñ dñā
 nō puidit necessitatib⁹ cor
 palib⁹ suoz⁹ & acillay: & ifir
 mos mittit ad hospitale &
 nō curat d̄ necitate vel bo
 nestate vite cor⁹ vel nō dat
 eis habilitatē ad p̄fitedū cōi
 cādū: audiēdū missā cū pos

fit: vel faciat i festis laborar
mortale ē i q̄l3 hor. **C** Si
nimis dure: v̄l nimis: remis
se alias se hūit i gubnatōe
familie: in q̄ oēs delinquūt
ēt p̄fecti: cōiter vēiale ē. dī.
xxv.c. qualis.

Quintū p̄ceptū de ho
micidio. Cap. vnicū.

On occisor eris. Et
p̄rio q̄re: si occidit
extra ordinē iur3 ali
quē volūtarie: v̄l p̄ter itētiō
nē a casu: dādo opaz rei illi
cite: vt i ludo norio: si ē ad
sara: v̄l ē rei licite: s3 n̄ adhi
bēdo debitā diligētia: vt p̄
iſciēdo regulas d̄ tecto mō
tale ē: et cas⁹ ep̄is refuatus.
Id si ex neēitate euitabili et
ē ienitabili ad quā puenit
et c̄pa: puta qz adulter ē in
uētus a viro m̄lier3 adultē:
qz vt mortē euaderet eū occi
dit. Interrogādū ē d̄ cā ho
micidij. **C** Si iudex occidit
aliquē inocētē scō3 iura: vel
aliquē nocētē: s3 p̄ter ordi
nē iur3: v̄l scōm p̄cessuz or
dinariuz sed nō b̄n̄s legitti
mū dominū v̄l b̄n̄s ptātez:
sed nō ex iustitia: sed ex vī
dicta: vel auaricia: vel cru

delitate: et casus ep̄alis n̄
si in vltimo puncto i. ii. pte
sum. ti. vij. c. viij. §. i. **C** Si
mulier gravida q̄sūt abor
suz p̄ medecinas v̄l labores
vel per aliū modū: et si non
sequat̄ effect⁹ ē mortale in
ea: et in quocūq3 p̄sulente et
operāte ad b̄: nō tñ est cas⁹
ep̄alis. Si vero seq̄ effect⁹
et puerperiu erat formatuz
in vtero: homicidiū ē in ea
et cooperāte et p̄sulēte: vnde
cas⁹ ep̄alis ē. In aliqb⁹ et
locis si nō seq̄ effect⁹ per
synodales p̄stitutiones: et
ep̄alis: et alicubi ē excōicatō.
C Si occidit mater filiū v̄l
filiā spōte ad occultādū cri
mē suū: grauissimū est: et
multo plus si n̄ baptizatū.
C Si pater filiā vel frater
sorore3 fornicantem: si vir
vrore3: pp̄ adulteriū si vxor
viz pp̄ odiū vel amore3 ad
aliquē aliū: si filius patrem
vel matrē ex ira v̄l auaricia:
v̄l fratrē frater: grauissima
sunt et digna magna p̄nia: et
ep̄o reseruata. Et nota qz
ep̄i solent cōiter eos mitte
re qui ire p̄nt pro casu ho
micidij ad penitentiarios

Prima pars Interrogatorii

curie ad terrore incutiendū. Si tñ nolūt: possūt absolue re tales p se. vel palios. iō pape n̄ reseruat. **C** Si mater: vel nutrix suffocat filiu3 vñ filiā quē t3 iuxta se: n̄ ad nertēter opprimēs: mortale ē pp negligētiā 7 est cpa lis. **C** Si mulier grāvida p ter itētiōē abortit: si pmi fisset ibi notabilē negligētiā: puta qz nimis saltauit: vel qz nimis iordiate laborauit: vel pp inordinatas lasciuas nō eēt absqz pctō mortali. Idē i viro vel alio pcutiēte eā: vñ hoc sequit. Secus vero si nō eēt in cā. **C** Sigs ē t nō occidit. tam mutilat aliqd mēbz. vñ red dīt inutile alteri extra ordi nē iur3: vñ vñnerat: vel alias pcutit aliqū ex iniuria: pec cat mortāl. Idē si iniuste icarcerat: vel t3 p violētiā: ne liber possit abire. nisi fa ceret per punctū tps ad i3 pediendū malū eius. Si cle ricū ē t habētē tantum pma consurā: est excōicat. **C** Si quis verbo vel mandato. s. mādando: psuadendo: con sulēdo: ratificādo vñ incitā

do: cooperat aliqd p̄dicto rū vel mortē: vel corpālē le sionē: peccat mortaliter. ē t si nō sequat effect. S3 si se quit effect? grauius est 7 si pcutus vel incarceratus 7 b3i esset clericus vel religio sus: in quolibet predictorū casuū pcutiētes: vel inclu des: est excōicat: nisi eēt p lat? ei? q hoc faceret cā cor rectōis. Et vbi i p̄dictis. s. mādato: p filio: coopatione vel facto si eēt enormis iū ria scā clerico vel religioso nō p̄t absolui citra sedē apo stolicā: vñ legatū vel sūmū pniariū. Secus vero si non eēt enormis iniuria. **C** De b3i mā babes diffuse i ter3 tia pre sum. ti. xv. c. i. Enor mis iūria d̄r qñ ad mutila tiōē mēbz: seu effusiōē sanguinis magnā. s. p vuls nus illatū. pcessum fuerit. Aut si in ep3: vel in abbatē p̄p̄rius manus violenta in iētra sit vt. c. cū illorū. extra de sen. excō. Aut. n. d̄r enor mis arbitrio bōi viri ex cir cūstātijs locorū: t̄porū: per sonarū. ut insti. de iure nālī. §. atrox. Vel si est facta reli

gioso: qz nō absoluit talis
 citra sedē apostolicā uel le
 gatū ei⁹: uel ei⁹ summū pe
 nitētiarū: secus uero ē si nō
 esset enormis. Sigs inter
 fecerit ul' mādauerit: uel fe
 cerit iterfici aliquē xpianū
 p assassinos: et si nō sequat
 effectus: est excoīcat⁹ ⁊ dpo
 situs omni gradu: ordie ⁊
 dignitate seculari: uel eccle
 siastica. Similiter receptor
 ⁊ defensor huiusmodi assas
 sinorum. c. p. humani: d. bo
 mi. li. vi. **C** Dicuntur assassi
 ni qdaz heretici: uide de h
 in. iii. p. sum. ti. xxv. c. xxvi.
C Sigs desiderat mortē
 alterius deliberata rōne. in
 malū alteri⁹: siue ex odio
 siue inuidia siue ex auaricia
 ut habeat ei⁹ bōa: uel ex lu
 ruriā: ut alias accipiat. ul' ex
 superbia: ut in platione suc
 cedat: uel ex accidia. ne ha
 beat cām siue laborē guber
 nādī eū: ul' ut sit magis lib:
 ⁊ nō habeat corripientē in
 quolibet bonū ē mortale.
 Secus at si hoc desiderat
 ne ipsemet ul' ille deū āpli⁹
 offenderet: ul' ne peior effi
 cere aut ne bōis psois uel

eccleie dei noceat: sic tyrānī
C Si vō qd ex ipatiētia ⁊
 ira pcutit seipsū iniuriose:
 peccat mortali: ⁊ si cleric⁹
 sic: ē excoīcatus. Sec⁹ si ex
 zelo deuotōis ad reprimen
 dam carnē uel tētationes:
 nō tñ licet abscondere aliqd
 mēbrū: alias peccaret mor
 tali ⁊ efficeret irregularis:
 ⁊ si eēt cleric⁹ esset excoīca
 tus. **C** Si occidisset uel uul
 rassz aliquē i loco sacro: eēt
 sacrilegū ⁊ ecclesia uiolata.

Si p uolētiā ēt si sit offi
 cialis eduxerit malefactorē
 uel debitorē de loco sacro:
 uel fecerit capi eū peccauit
 mortaliter. **C** Si fecit uel
 fieri fecit torneamētū: ul' ali
 nd spectaculū ubi sit picus
 lū uite mortale peccatū ē.

Sextū pceptū ē luxuria
 actuali ⁊ spēb⁹ ei⁹. c. unicū.

On mechaberis. lu
 xuria actual' q pmit
 tit extra mīmodiū:
 semp ē mortale peccatū in
 oibus spēbus suis: que oēs
 hic ponūtur. qz distincte o
 eas confiteri. uel interroga
 re pntētes si a seipsis nō di
 cunt. Nullo tñ mō necesse

Primap Interro. De Sexto precepto

est interrogare de his oib⁹: nisi necessitas cogat: ne q^s adiscat q^d nescit: s^z put conuenit psonis que pntentur Et cū habet vltia species: nō est vltra descendēdam ad alias pticulares circumstācias nō necessarias: 7 cauto 7 honesto mō interr ogā dū ē. **C** Si cognouit solut⁹ solutaz que d^r fornicario: 7 si ē meretrix. v^l sua sua vel alteri⁹: vel vidua: 7 ēt si tales iduxit ad pctū **C** Si tenuit peubina 7 qnto tpe: q^z vltra fornicationē: ē ibi scādalum primo: q^z publicū: licet sit fornicatio. **C** Si virginē d^r florauit extra m^rimōniū: q^d d^r stuprū. 7 si seduxit eā pmittēdo ducere in vxorē: cogēdus ē in foro cōsciētie. vel ducere eā in vxorem sibi: vel eā dotare si p^t 7 iniuriatus ē parētib⁹ eius dē: si hoc nescierunt. **C** Si ipse solut⁹ cognouit vxorez alteri⁹: vel ipe vxorat⁹ cognouit solutā. q^d d^r adulteriū: 7 ē duplex qn vterq^z est pūgat⁹. **C** Si intulit violentiā alicui q^d d^r raptus: 7 si p^r voluntatē parentū: grauius ē. **C** Si intulit violentiā nupte v^l v^gini: l^r mōtali grauissimū ē. **C** Si cognouit p^rsanguineā suā: vel p^rsanguineā vxoris sue vsq^z ad qrtū gradus p^rsanguinitatis vel affinitatis. 7 d^r incestus. **C** Idē de muliere: q^z pmittit se cognosci a cōsanguineo viri sui. **C** Si cū moniali scel⁹ ē opatus: vel euz habēte p^ressionē castitatis 7 d^r sacrilegiū. **C** Idem si mulier cū clerico: r^rligioso: plato ordinato: 7 b^rmōi: **C** Si cognouit p^rmrez vel quā tenuit ad baptismū filiaz spūalē v^l chrisma. vel q^z audiuit i p^ressione: 7 d^r incestus vel sacrilegiū. Idē de muliere q^z cū cōpatre se miscuit voluntarie. **C** Si p^r se metipsū vigilās 7 volūtar⁹ i⁹ se pelluit: 7 d^r molities. siue manib⁹ p^rrijs vel alijs modis. De mō nō est interrogādū. **C** Si cū masculis opatus est turpitudinē: vel femia cū femia: vel vir cum muliere extra uas debitū: 7 d^r cū uitiū sodomiticū. Si cū brut⁹ opat⁹ est nephas: 7 cū qb⁹: 7 d^r cū uitiū bestia

liat. Si dieb⁹ festinis ali
q^o horuz opatus est q² gra
uius ē. Scōz aliquos vero
necesse ē p^{re}st^{re} erī h^umōi circū
stantiā: q² mutat spēs p^{er}ti.

Si in ecclesia vel i loco sa
cro aliq^o p^{re}dictorū cōmisit
q^o d^{icitur} sacrilegiuz: 7 p^{er} b^{ea}tū vīo
lāt ecclesia: 7 si ist^{ud} eēt ma
nifestū eēt recōciliāda eccle
sia. De p^{er}tiis vero que cō
mittūt in cōiugio. i. tactib⁹
7 actib⁹ in honestis 7 oscu
lis ac v^{er}bis 7 h^umōi dicet in
fra i. c. de luxuria. **N**ō. tñ
q^o d^{icitur} iure cōi p^{er}ctā luxurie nō
sūt refuata ep^{iscop}is: nec p^{er} ali
quo illoz ē lata snia excōica
tiōis a iure: s^{ed} cōit p^{er} syno
dales p^{re}stitutōes ep^{iscop}oz: ali
q^ues ex dictis casib⁹ sibi ma
gis refuāt: vt icestū: sacrile
giū. s. cū monialib⁹. Aliqui
vero ep^{iscop}i: viciū bestialitatis
Alij etiā: vitiū sodomiticū:
7 q^uda^m alia in quib⁹ est lata
snia excōicationis per syno
dales p^{re}stitutōes. Et iō que
re in diocesib⁹ in quib⁹ au
dis confessiones.

Septimū p^{re}ceptū d^{icitur} furto
si faciēdo: 7 d^{icitur} vsura q^u diuer
s^{as} mōis fit: 7 b^{ea}t^{us} c. v^{er}si. c. s.

Urtū nō facies. De
f^{urti} vsurpatōe rei alie
ne q^u i b^{ea}t^{us} p^{re}cepto p^{ro}hi
bet.

Nota q^{uod} i oib⁹ iⁿfrasc^{ri}
ptis spēs est mortale p^{ec}cātū
7 tenet ad restitutionem ei
a quo res capta est. **N**ō si il
le ignorat vel nō inuenit: pau
perib⁹ erogāda est: 7 nō so
luz q^{uod} accipit. s^{ed} et heres ei⁹
si tñ de bōis ei⁹ ad eū p^{ro}ue
nit. c. michael extra d^{icitur} v^{er}sur^{is}.

Circa vsurā q^ure primo si
mutuauit pecuniā nūeratā
vel aliq^{uod} eoz q^{uod} vsu p^{ro}sumū
tur: vt frumētū: vinū 7 oleū
7 h^umōi: itē tōe aliq^{uod} recipiē
di vltra suuz capitale: 7 ist^{ud}
plus q^{uod} accepit tenet resti
tuere. **C** Si mutuauit sup
pign⁹ rei mobil^{is} puta vestis
eq^u 7 h^umōi: vel immobilis: vt
dom⁹: agri 7 h^umōi: 7 iteris
accipit vsu fructū pignoris
dū ali⁹ tenuit pecuniā suā:
vsura ē. **C** Excipit tñ casus
q^u gener accepit possessio
nē i pign⁹ a socero suo quo
usq^{ue} dat sibi dorē: 7 sustinet
onera m^{atrimonij} nutriendo
vxo^{rem} suā. extra de vsu. c. sa
lubrit. **C** Si posuit pecūiaz
penes mercatores vel artifi

Prima pars Interrogatorij

ce: cū intētiōe aliqd pēpiē
di vtilitatē. Iñ nō fiat pactū
de hoc: s; ponit i discretiōe
ei? volēs in oī casu capitale
suū saluū: vsura ē s; si vult
ita picipare de dāno sicut
de lucro: tunc I; etiam euz
pacto: 7 in hoc solēt ēē offē
dere mulieres de dotib? su
is: 7 dicūtur vulgariter de
posita. I; vsura ē ca. pleriq;
riiij. q. iij. in ter. 7 glo.

¶ De soccedis aialium.

**¶ Si in soccedis aialiu pe
corum: bonum 7 hūmā ita
pacificetur vt capitale sit sal
uus. est vsura: sed si nō ē sal
uus: sed nimis grāuat vna
pars: nō est vsura: sed iniu
sticia. ¶ Si in emptiōe fru
ctū terre vel aliarū rerum
ex eo q; añ p aliquos men
ses q; recipet fruct? : vl ali
as res soluit pēciū: 7 pp hoc
emit min? iusto pēcio: vt si
valebat decē emit p nouē
vsura ē. Sec? si faceret hoc:
q; verisimiliter pōt etiā mi
nus valere. q; illud qd sol
uit videlicet octo.**

¶ De vēdiōe ad terminū

**¶ Si vēdidit ad credentiā
seu terminum pannos la**

neos: lineos: de serico: vel
alia q;cuq;: maiori pēcio q;
ad ptantos: quia si vendi
dit sic plus iusto pēcio rōne
dilatōis: vsura est. Si vero
nō vēdidit plus iusto pēcio:
sed non vult facere ita bo
nū foruz ei sicut illi qui dat
pecuniā numeratā sibi: nō
est vsura. **¶ Ibo. in opusculo
lxxvij. 7 extra d vsuris. c. na
uiganti 7 c. in ciuitate tua.**

¶ De cambijs.

**¶ Si fecit cābia 7 si minu
ta: putā de vno floreno au
reo ad monetā: vl ecōuerso
accipiēdo aliqd sim cōmu
nem cursuz: nō est illicituz.**

**¶ Si fecit cābia realia p lras
d loco ad locū 7 n ficta: ē li
citū. moderatū lucz. Si fe
cit cābia q; vulgarit dñr sic
ca: p venetos a libze d gros
si vsura ē: q; realit ibi ē mu
tuū 7 sub spe lucri. Nec fre
quentāt florentie. Si tutor
uel curator pupilloz: vl p
curator 7 factor cuiuscūq;
pecuniā pupilloz vel pō
noz dedit ad vsurā i vtilita
tē illoz. ultra pēciū mortale
pmissū i casu q; illi nolit uel
nequeāt restituere: q; illi q**

babuerūt vtilitatē p̄ncipaliter
tenet: s; nō restituētib; illis
tenet p̄curator: tutor: et cu-
rator et h̄mōi. Si q̄s emit
agrū vel domū multo ma-
iori p̄cio q̄ valeat. itendēs
q̄ uēditor reemat ab eo de-
ducens hoc in pactū et ipse
interim fruct; recipiat: usu-
ra paliata est.

C De mutuātib; sub spe.

Si quis p̄pter pecunias
mutuatā aliquando petit:
uel sperat p̄ncipaliter h̄re
ab eo aliq̄ obsequ; uel uti-
litate; q̄ p̄cio possit estiari
ut opa laborator. l̄bōz ad
collēdū fr̄as: uel mutuatō
nē iūntoz: uel aliq̄ donū
uel ut p̄curet ei offm̄: ul̄ bñ
ficiū eccl̄asticū uel seculare
uel q̄ det sibi p̄p̄ b̄ plus de
fructib; fr̄e eius quā colit:
usura est. Et qñ p̄p̄ b̄ nō ab
eo cñi mutauit: s; ab alio
ut a dño uel a cōitate rece-
pit utilitatē erinde d; illud
pauperibus erogare.

C De accipiētib; ad usurā.

Si q̄s accipit mutuo ad
usurā non ad prouidendū
sue necessitati. s; ut det ip̄e
ad usuras. uel ludat. uel ali-

as male utat. peccat mora-
taliter. hec vide in. ij. parte
sūme ti. j. c. viij. §. ultimo.

Idem si enz inducit. qui ali-
as nō erat feneratur. De.
de pal.

C De facientib; statuta i fa-
uorem usurariorum.

Si fieret statutus in aliq̄
ciuitate uel castro uel loco
q̄ usure soluātur. uel q̄ so-
lute n̄ possint repeti. aut re-
petite nō debeāt restitui. ex
cōicati sūt qui faciūt h̄mōi
statuta et qui iudicāt secun-
dum ipsa. Unde illi qui fa-
ciunt capitula cum iudeis.
ut dñi et cōitates p̄tinentia
q̄ possint fenerari. ul̄ q̄ nō
possint repeti i iudicio usu-
re extor̄te ab eis et h̄mōi ui-
dentur incidere in hanc ex-
communicationez. domini
uero qui hoc faciūt et ciues
qui hoc consulunt extra de
usuris in cle. c. ex graui.

C Capitulum. ij.

Emptione uero de
d narioz mōis ut florē
tie. uel ip̄estitorū ut
Venerijs. flocoz ut ianue.
q; aliq̄ ponunt p̄ctū eē usu-
rariū. aliq̄ uo nō. s. dñiū tenē

¶ Prima pars Interrogatorij

ces iō nemī pſulas vt faci-
at ſcētū: ſcētū vero ſi potes i-
ducere vt poſt mortē ipſi
vel vnius alterius finiat: vlt
ſatiſfaciat cōitati: l' oet pau-
perib⁹: bonum erit: Si vō
nō vult adherēs opiniōi ſcē-
rte: nō facile cōdemnes: qz
in bñdī ſcōm doctores. nō
eſt precipitanda ſnia. De
his ⁊ alijs ſupradictis bēs
in ſcōa pte ſumme. ti. j. c. xj.
De vſuris.

De fraudulētia que mul-
tis modis cōmittitur. c. iij.

¶ Et fraudulētia que
d fit: vlt rei ſuba. vlt
dēdo vnā rez. p alia
vt vinū lipbatū p puro: car-
nes pecudias p caſtrat⁹: ce-
ra ⁊ aromata cū alijs mix-
tur⁹ vel i cōtitate. dādo mē-
ſuras ⁊ pōdera dñiuta: pu-
tanciās nouē. p libra: vel i
q̄litate: vt rē prauā p bōa:
vt pānū ferrū coriū: aroma-
ta: animalia defectuoſa: fru-
ctus ⁊ bñdī: ⁊ in his ſi nō
tabili dñificauit prius. pec-
cauit mōralit ⁊ teneſ ad re-
ſtitutōez. Si pax nec plus
intendēs: venialit: ⁊ paupi-
b⁹ croget. Si vendidit rē

aliquā mltō maiori p̄cio q̄
valebat ſcōz cōez eſtimatio-
nē illi⁹ r̄pis aduertent. pec-
cauit mōralit: ⁊ teneſ ad re-
ſtitutōez: ſi prim⁹ notabilit
ledit. ſec⁹ ſi parū. Idem ſi
emit minori p̄cio q̄ valeat
ex ignorātiā vēditor⁹. Si
fraudaui iuſtas gabellas ⁊
pedagia. teneſ cōitati. reſti-
tutōez: ſi multū vel ēt pax ſed
tñ itendes multū: mortale
eſt de hac mā uide in. ij. p.
ſum. ti. j. c. xij. d. vi. ⁊ vij.

Dñi q grauāt ſubditos i
collect⁹ iniuſtis. tenent ad
reſtōnez: ⁊ q diſtribuit pre-
ſtātiās ſcient q̄uantes ali-
quē ultra debitū: teneſ pro
damnis. Et de hoc bēs in
tertia parte. ti. iij. c. iij.

De falſificatione. c. iij.

¶ I qſ falſificauit ali-
q̄d iſtrūz: uel falſo
ſcient utitur: ultra
mortale teneſ ad oē dñū
q̄d ide ſeq̄t. Si qſ falſifi-
cauit l̄ſas papales: uel fal-
ſificatis ſcient utit: ē excōi-
cat⁹: cui⁹ abſolutio pape re-
ſeruaſ. Si qſ ex falſa cā
ſuggeſta q̄ exp̄ſa nō obti-
nuiff; bñficiū q̄d recepit: l⁹

nō sit excōicat⁹. tñ tenet ad
restōnē ei⁹ qđ sic rēpit seu
ad renūciatōez bñficij ul re
signatiōez ⁊ bñdōi. Sigs
falsificauit monetas ultra
pctm. tenet ad restitutōez.
Idē si falsis sciēter utit⁹ ⁊
ē ipse q bñdōi fuit decept⁹.

Sigs falsat mēsuras vel
pōdera ciuitat⁹ vel cōitatis
vel falsis sciēter utit⁹. ultra
mortale tenet ad restōnez
⁊ oīuz dānoꝝ idē seqntiuz.

CSigs falsat lras p̄latoꝝ
uel sigilla uel alioꝝ: ultra
mortale tenet ad satisfacti
onē oīuz dānoꝝ idē seqnti
um. Idē d falsificāte libros
ul alias scripturas i dānuꝝ
alioꝝ. Et nō q d falsificā
tes istra uel lras uel alia in
aliquo locis lata ē snia excōi
catōis. p p̄stōnes sinodales
CExcōicatio papalis.

CSi q̄s i bullis papalib⁹
appōnit. vel remouet unaz
lraz vel pūctū scđz. **H**ost. ē
excōicat⁹ excōicatiōe papa
li q̄ fit i curia snā in iure cōi
nō bētur. B si bulle hñt vi
gorē. **M**ā si expirasset ea
ruz valor: puta qz erat grā
ad tps ⁊ expirassz. si totū ra

dere ē si icurrēt q̄s excōica
tiōez: nec i aliq̄ penā. **R**is
cardus. **C**De iniusticia q̄
fit in iudicio. Cap. quintuz.

E iniusticia vō q̄ fit a
d iudicibus assessoris:
aduocat⁹ pcuratori
b⁹ ⁊ notarijs ⁊ d qb⁹ dñt in
terrogari. dicet istra. **C**Si
officialis q̄cūqz dat iustas
sniaz sciēter vel ex ignorātia
crassa ⁊ supia: tenet pti lese
ad satisfactōez oīs dāni: nisi
satisfaciat ille: pro q̄ est lata
snia: ⁊ sistr assessor vel ali⁹ q
ad b coopat⁹: ⁊ peccāt oēs
mortalit⁹ aduocat⁹ ⁊ pcura
tor: q sciēter dñdūt iniustā
cām. **C**Si obtineāt similie
tenet pti lese ad satisfactōez
isolidū si n̄ satisfaciat cliētū
lus. Idē si pdidit iustā cāz
ex igrātia crassa uel negligē
tia. **C**Accusator ⁊ testis sci
ent⁹ pcedētes d aliquē falso
tenet d oī dāno ipi accusa
to ⁊ peccant mortaliter.

CDe furto. c. vi.

Iqs rē aliquā ocste
s inito dño: nō soluz si
abstulit ab extraneo:
s ēt fili⁹ parētib⁹: vxor viro
su⁹ dño: discipul⁹ magro:

Prima pars Interrogatorij

soci? socio: p sanguine? p san
guineo. furtū ē: si ē qd nota
bile dñi: vñ 7 mortale. 7 te
nef ad restōnez. Sec? si qd
minimuz: vt aliqs fruct? 7
q̄trinū 7 bmoī. **C** Si rē sibi
mutuatā retinuit: vñ aliā rē
alteri? veniētē ad man? ei?
nō restituit furtuz fecit: nisi il
le tm̄ dē hiet de suo certitu
dinalit: qd n̄ vult restituere.
C Si iuēta. q̄ nō habent p
brelicto nō restituit: s; sibi
retinuit. Et si post iqsitōez
nō repiat cui? sūt iuēta: dz
paupib? errogare: alias eēt
pctm̄ mortale: nisi ipsi vt i
digēri darēt. **C** De thesau
ris iuētis: multū stat p sue
tudini. de hac mā vide i.ij.
pte sū. ti. j. c. xv. §. ij. **C** Si
vsus ē pigno: ad sui utilita
tē. dñi rei volūtātē. **C** Si
vsus ē re pmodata ad aliū
vsuz q̄ fuerat pmodata: vt
re dposita sine lñā dponē
tis: nisi psumat dñs rei esse
ptētū tenet d bmoī utilitate
C Si religiosus ddit de bo
nis monasterij sine lñā su
pioz: habita vel psumpta.
Idem si aliqd occulte rece
pit vel resinet qd ē mortale

7 pprietari?. **C** Si plat? ex
pendit bona eccle i turpes
vsus deputata repatiōi ec
clesie vñ paupib?: vel bona
mōasterioz: peccat mōtalr
C Si aliqs scipit a religio
sis aliqd sñ cā rōnabili: vt
p turpitudine: vel lucri acq
sitiōe: vel cā amicitie 7 pa
rentele sine aliq idigentia.
C De sacrilegio qd cōmit
tit circa res sacras. c. vij.

Et sacrilegio qd ē cir
ca res sacras. **C** Si
iposuit vel dedit sup
b p filiū: vt iponerent colle
cte clericis siue ecclesiasti
cis psonis nō bñta lñā a ro
mano pōtifice: 7 si secur? ē
effect? ultra mortale: tenet
ad restōnez. 7 nisi post ad
monitiōez desistat: ē excōi
cat?. **C** Si fecit vel fieri fecit
statuta q̄ libratē ecclesiasti
cam: vel psumit fieri. ultra
mortale tenet de dñis fa
ctis: estq; excōicat? ipe: nec
nō scriptores 7 iudicantes
in ea. **C** Si surpauit pō
natū d nouo alicui? ecclesie
vacātis vel mōasterij: vel lo
coz pioz: vel bōa ipoz lo
coz vacātū: est excōicat?.

C Si abstulit res sacras vel calices et paramenta de loco sacro aut rem sacram de loco non sacro et furas in ecclesia res non sacras. **C** Si effregit locum sacrum vel portas ecclesie: vel locum religiosum: vel portas quentur: ultra penam et obligationem ad restitutionem tenetur de iniuria et de danno: et excoicatur: et an denuntiatio potest absolui a diocesano. **I**dest denuntiatio vero. solum a papa vel penario. c. questio. extra de sen. excoi. **C** Si fecit incendium studiose in loco sacro vel religioso: idem indicium est sicut de effractores ubi supra per idem. c. puenit. Incendiarium autem aliorum locorum: de iure cōi non sunt excoicati. In aliquibus autem locis sic: per synodales constitutiones. **C** Si legata facta ecclesiis vel alijs pijs locis aut pauperibus non soluit integre. et si nimis differt ex negligentia vel auaricia quod est ei incommodum: peccat mortaliter nisi impossibilitas eum excuset et alicubi est excoicatio synodalis vide in. ij. pte. su. ti. j. c. xij. §. iij. **C** Si clericus recipit beneficium simoniace: ultra

vitium simonie. omnes fructus illius beneficii: furtive accipit et tenetur ad restitutionem. **C** Si prelatus ecclesie ex dolo lata culpa amittit bona ecclesie: tenetur ad restitutionem. **C** Si non dedit laicus decimas ubi consuetum est dare: tenetur ad restitutionem. **C** De rapina violēta. c. viij.

Apina est quando res iniuste auferitur et per violentiam. Si res alteri

us rapuit: ultra mortale et restitutionem ad quam tenetur: debet etiam petere veniam si quomodo potest de iniuria violēter illata. **C** Si quis est pirrata preda in mari quicquid idifferenter: ultra mortale et restitutionem ad quam tenetur. est excoicatur papali excoicatione: ut per processum qui fit annuatim in curia contra homines. Secus vero est de illis: qui faciunt hoc publice: sed illos cum quibus habet bellum. **C** Si quis est depredator romipetas vel eures vel redeures ab urbe roma vel depredatur est portantes necessaria ad usum curie est excoicatur a papa. **C** Si in bello iusto depredatur est et inimicos ultra mortale et restitutionem:

b a

Prima pars Interrogatorij

nō d3 absolui: nisi dispōat
in illo 7 i oī alio iniusto nū
q̄ se repire. **C** Si i bello in
sto abstulit ab amicis sic fa
ciūt stipendiarij: vel ab eccle
sijs inimicorū. tenet̄ r̄stitue
C Si iuasit hostilit̄: vel dis
currit p̄ trās eccle: ultra pec
catū 7 restōnē: ē excoīcat̄ ex
coīcatōe papali: p̄ p̄cessu
cūrie ānualē. **N**ota q̄ oēs
dātes p̄siliū ad aggredien
dū. siue sūmendū aliq̄ bel
lū iniustū: sine quorū cōsilio
nō fuisse factū vel fieri n̄ po
terat: tenent̄ īsolidū de oīs
bus dānis ide secutis. **hec**
Ray. 7 alij. **C** Si p̄ticipas
uit i crie rapine vel farti vel
alteri⁹ iniuste dānificatōis i
aliq̄ ifrascriptorū modorū: q̄
p̄tinent̄ i bis v̄sib⁹. **I**ussio:
p̄siliū: p̄sensus: palpo: r̄cur
sus. **P**articipās: mut⁹: nō
obstās: n̄ manifestās tenet̄
īsolidū. i. in totū de oī dā
no secuto quousq̄ isti. qui
passus est: satisfactū sit. **I**n
tellige tñ b̄ cū distinctōe: vi
delz ad p̄mū v̄sus d̄ tali inf
siōe vel p̄silio: vel p̄sensu co
opatiōis. vel palpo. i. adula
tiōe vel recursu. i. receptiōe

latronū vel rerū ablatarū:
tali dico adulatiōe 7 r̄cursu
q̄ sine b̄mōi nō fuisse scā ra
pina vel dānū: alias n̄ tene
tur nisi īquātū puenisset ad
eū de re rapta: vel ob quā
to dāno fecisset cū suis: vel
quātū plus fuisset sc̄m̄ p̄
aliq̄ p̄dictorū ab eo scōrū.
C Quātū ad s̄m̄ v̄sus: nota
q̄ n̄ obstās nō manifestās:
7 ē mut⁹: tenent̄ q̄n sūt of
ficiales 7 p̄nt īpedir̄ dānū
7 nō faciūt: al̄s n̄ tenent̄ ad
restōnē: l3 peccēt si p̄nt īpe
dire dānū 7 n̄ faciūt. **I** bo.
m. iij. di. xv. q. i. arti. v. q. iij.
Itez fa. he. q. lxiij. vij. **I** De. 7
Alber. **C** Itē ē plura dicit
vel plura d̄ his referūt sup
c. sic dignū de homicidio.
C Quantū ad p̄ticipatiōē
istū fieri potest multiplici.
Uno mō cooperādo cum
alijs ad rapiēdū: 7 tñc ad illū
tenet̄ q̄d recepit: vel dānifi
cauit si nō fuit in cā p̄ncipa
li vel q̄n. **S**cdo mō recipi
endo per viā doni de rapi
na: 7 ad illū tenet̄ q̄d rece
pit. **T**ertio modo per cō
sumptionē rapine: vt vict⁹
vestit⁹ 7 b̄mōi: sicut famuli

raptorū. ⁊ famuli usurario
rū q babēt oīa de rapina ⁊
usura ⁊ tenēt ad illō qd cō
sumūt. Quarto mō p dota
tionē ut marit⁹ q sciebat so
cerū nō habere nisi bōa ra
pta ⁊ usuraria. nō p̄t recipe
re dotē. ⁊ si recipit tenet re
stituere. Si autē filia remāet
uidua tenet restituere dotē
qz de aliēo ē: s; si nesciebat
eē: tūc diuersa est opinio in
ter doctoīs. utrū teneat ma
rit⁹ ei⁹ uel filia: s; filia uidet
teneri. Quinto p emptionē
rei rapte uel furate ⁊ si sciē
ter fecit ob sui utilitatē ul
tra mortale. tenet ad resti
tutionē si iuenit dñs rei. si
uero si reperit paupib⁹ ero
gare tñr. uel p̄cius eius ēt si
iā psumisset. Si uero igno
rāter siue ignorātia iuris si
ue facti. a peccato p̄t excu
sari s; qñ scit: tenet ad resti
tutionē si nōdum distraxit
ēt sine p̄cio petito a dño rei
s; repetat a vēditore si pōt.
Idē de oībus qui successi
ue emerēt rez bāc nisi p̄us
distraxerint illā rz. qz bona
fide distraxerūt. uēdēdo. nō
tenet ipsi. s; emens eā. De

bac materia. vide in. ij. p. sū.
ti. j. c. xij. §. xi. ⁊. xij. Itē t. ij.
c. i. §. v. ij. ¶ Qui ipedit aliū
iniuste a p̄secutōe alicui⁹ of
ficij: uel bñficij uel officiij ec
clesiastici uel secularis: ubi
sibi erat iā ius acq̄sitū: tene
tur ad satisfactionē talis dā
ni. Si autē nōdum erat sibi
ius acq̄sitū s; erat i via acq̄
rēdi: tenet ad arbitriū boni
viri ¶ Itū pōt illō dānum in
ipso dubio estimari. Simi
liter ⁊ q deicit iuste aliquē
ab obtento iuste: uel aliter
p̄curat ei⁹. Sec⁹ cuz iuste
p̄cedit Tho. ka se. q. lxij.
ar. ij. ad. iij. ¶ Qui isert dā
nū qd i spe restitui nō pōt:
ut mutilatio mēbri cū quo
ille lucrabat: uidelicet ma
nū i scribēdo: uirgitatē alci
anferēdo p̄cipue p uiolen
tiā ⁊ seductionē: mortē iser
rēdo alicui q suo labore nu
triebat familiā: tenet satis
facere ad arbitriū bōi viri.
¶ Qui sciēter dādo ad ves
citurā: uel uēdēdo equū clau
dicātē: uel aliter nociuū ⁊ si
illi indicādo: unde emptori
uel p̄ductorī sequit nocumē
tum: tenetur satisfacere de

Prima pars Interrogatorij

b'i ad arbitrium boni viri. Si mulier suppoit sibi alie nū partū: vel pcepit d adul terio nesciēte viro: tñr viro de oib' expēsis factis filio putatino ⁊ p sanguineis. s. filijs v' alijs beredib' d bis bonis q puenerunt ad eam. Ad tñr mulier illa: ma nifestare factū cū piculo vi te sue Ray. s. quō agē. sit: vide in. ij. pte sūme. ti. ij. de restitutionibus. c. vij. §. iij. **C** Si existēs camerari' siue thesaurarius cōitatis: q vul gariter d'r camerlēgus: seu notarius seu aliqd habens officiu: p quo est sufficiēter salariat': ⁊ nībilominus ab his p'sois cū qb' exegit offm suū: puta faciēdo cedulas ⁊ b'i aliqd erigit: vsurpatio ē: nec puto q excuset eū con suetudo sic nec a rapia. pp hoc. n. statuūt salaria: ne pe tat ab illis: vñ ⁊ peccat ⁊ d'z pauperib' erogare. Hoc di co qz difficile esset dare ta le qd pprijs personis cum qd modicu sit: ar. xiiij. q. v. c. si sane. **C** Si cū pecunijs cōitatis quas bz in deposti to. negociat: ⁊ si qd cū eis

lucrat p'r d'ctus vsurarios tenet restituere vsuras ei a quo accipit. Si vero p d'ctū licituz videt' teneri cōitati: saltē p parte. vel partē pau pibus erogare. **C** Si qs in gressum in religiōz bonam educit: vel p violentiā. vel p suasiones: vltra peccatum mortale pmissum: est excōi cat' cū violentiā infert pso ne. ⁊ tenet illū vel aliū idu cere ad religionē in satisfac ctionē. v' tenet ipse igredi si nō bz impedimētū s'z **I** De. ⁊ Jo. De eovero q omnino intēdit igredi religionē sed nōduz ingressus reuocat p aliquē ab illo proposito idē dicūt quidā: qñ. s. nō est cā iusta: puta qz in illa reli giōe male vniit: s'z ex cā ir rōnabili. bec in scda pte sū me ti. ij. c. ij. §. primo **C** Octauū preceptū. Non eris testis iniquus. c. i. **E** mendacio. Si di d rit mēdacū pncio sum. i. q sit d' bono rē d'z: vt i bis q sunt fidei: v' dānū notabile p'rimi spūa le: v' tēporale: mortale ē s'z Tbo. 2a 2e. q. cx. ar. iij. **U**er

bigratia. Si dixit fornicar^o restitucionem fame vt scilicet dicat se falsus dixisse sz postq^u ille est punit^{us} nō tenet^{ur} pp^{er} periculū qd^o ei imineret.

¶ De detractiōe. c. ij.

Extractio est p^{er} quas d^{icitur} aufertur fama alius 7 mltipli^{cat}. **¶ Si** quis impōit alteri aliqd^o falsum qd^o sit notabile: mortaliter peccat: 7 tenet^{ur} ad restitutionē fame: nisi ex hoc immineret ei magnū periculū. **¶ Ibo. scda scde. q. lxxij. ar. ti. ij. 7. q. lxxij. ar. ij.** **¶ Si** ad peccatū alterius quod narrat: addit aliqd^o notabile: vltra peccatū tenetur ad restitutionē fame: si illud dictus importat ifamiā. **¶ Si** pctm^{us} alteri^{us} mortale cū eēt occultū ad diffamādū manifestauit alijs: peccauit mortaliter: 7 tñr ad restitutionē fame iⁿ quātū potest: nisi illd^o crimⁱⁿ postea per aliā viā esset publicatum. **¶ Si** peccatū alteri^{us} occultū māifestauit nō itēdēs diffamar^{is}: v^{el} als nocē sz ex qdā loq^uitate si v^{el} mōtale: nisi paccns videlz: si ex h^{is} seq^uret^{ur} diffamatō illi^{us}: puta qz audietes publicāt. si ac

Prima pars Interrogatorij

cusavit i iudicio vel denūciavit plato: crimē alteri? nō zelo iustitie s; malivolētia: peccavit mortali: s; ad restitutionē fame nō tñr servato ordine iuris. ¶ Si fecit libellos famosos. i. cedulas siue scripta: i detractōz alteri? ponēs i loco publico vt legāt: aut cātiōes: 7 h'i mō taliter peccavit 7 tñr ad restitutionē fame. Si peccatū alterius ē manifestum narrat ex odio. 7 intētōe nō cēdi: peccat mortali: s; ad restitutionē fame nō tenet. ¶ Si aut ex loq̄citate narrat: peccat vēiali. ¶ Si d'se ctus alioz qui sunt peccata vēialia cōiter recitavit ex loquacitate: v' aliqua idigna tiōe: n̄ est mortale peccatū: nisi ex hoc intēderet ēt d'ssamare. ¶ Si significavit pctm̄ alteri? mortale 7 occitū p'elato: vel parentibus: p'fessori: vel alijs q sunt persone nature ut possit meli' p'videri: qd p'cipue hēt loq̄cū: cū timetur de recidivo: nō est peccatū sed caritas. Nota tñ cū qs tenet ad restitutionē fame: si falsū d's

xit. d; dicē bis quib' dixit se falsū dixisse nec excusat. qz sit ei verecūdia magna. Si at dixit v'x: nō d; dicere illis se falsū dixisse: qz cēt mēdaciū: s; iniuste 7 male dixisse. Si quis narrat crimē alteri? p'nt audiri: d's cēs se audiuisse sic ab alio dici: licet occultū. ex loq̄citate vel levitate: nō videt mortale nec tñr ad restitutionē fame: v' si ē: dubiū ē de restitutione. ¶ Si qs bōa facta ab alio: dixit mala itētiōe eē facta: videlz p'p bypocrisis 7 supbiā 7 h'i intēdens cū diffamare: peccat mortaliter. Idē si negat bona facta ab aliquo. Si etiā tacet bōa q scit: cū est necessariū ad liberādū p'imum. ¶ Si audiri i famatiōes 7 diffamatōes alioz. Itaq; si h' facit qz delectat de infamia eoz peccat mortalit. Si aut hoc facit: qz delectatur de loq̄citate: s; displicet ei ifamatio alioz: nō videt mortale. In p'elatis autē q p'fit b'mōi prohibere. 7 n̄ faciūt: mortale v'r: di. xxv. §. alias d'mū i glo. De bac

materia vide ad plenū i se
cūda pte sum. t. ij. c. ij. §. iij.
itē ti. viij. c. iij. d. d. tractiōe.
C Nonū pceptū d. luxuria
mētali 7 ei? spēb? c. unicūz.

I nota q cogitatio
e nes pmittēdi pctn
luxurie q sunt cum
psensu rōnis: sp sunt pctā
mortalia: 7 p hoc pceptū
Nō desiderabis vxorē pri
mi tui: 7 st diuersaz specie
rū: sicut sunt opa carnalia:
licet nō ita grauia mortalia
sic opus exteri? cōmissum.
Et cū dixit penitēs se bñis
se cogitatioēs qb? ex rōne cō
sensit: interroget pffessor er
ga quas psonas 7 cū qbus
būerit: qz si erga pūgatam
ē adulteriū. **C** Si ad soluta
7 ipse fit solut? ē fornicatō.
C Si cū psanguinea: ē ice
stus. Si cū masculo: ē sodo
miticū. Si cū virgine extra
matrimoniu: est stuprum.

Si cū religiosa: est sacrile
giū. Si per violentiā: est
rapt?. Interrogandū ēt est
quotiēs habuit bñmōi cogi
tationes ad aliquā. qz toti
ens peccatit mortali. Si p
iterna illa tpoz b fecit: vide

licet rōne desiderat fornicā
ri cū aliqua postea vero se
occupat i aliq negocio: vel
cogitat de gubnatōe dom?
7 bñmōi: 7 exide itez delibe
rat fornicari. peccat denuo
mortali: 7 sic deiceps. Sz
si pinue versat i tali cogi
tatiōe p horas. vnū tm pec
catū est. sz tāto graui? quā
to diuti? psenerat cogitādo
C Itē si mutat cogitatioēs
de vna psoa ad aliā: vel ad
diuersā specie cū eadē pso
na deliberans de p se. de q
libet: sp de nouo peccat mō
taliter. **U**n si cētū mulieres
videret vnā post aliā: 7 ad
quālibet spāliter animum
dterminatū: cētū mōtalia cō
mittit. **S**ec? si vna cogitati
one b appetit: qz vnū ē: ba
bēs dformitatē tot peccato
rū. **I**nterrogandū ē si vie
b? festiuis discurrat peccles
sias peccando in mulieres: 7 si
pbiocat? ex aliqua secut? ē
eā 7 quāto tpe vide in. ij.
pte sum. ti. i. c. xxi. §. vi: **Q**d
dī de viro idē dicēdū ē de
muliere erga viz. **C** De de
lectatione morosa in cogita
tione: infra dicet in capitulo

De Decimo pcepto

de luxuria: et plen⁹ hētur in
ij. p. sam. ti. v. c. i. §. v. **C** Si
mulier p⁹tēat habere ama
tores: et cū ppendit aliquē
vel aliquos p⁹carī vel eam
amare carnalr. ponit se ad
fenestrā vel vadit p aliquē
locū vt videat ab eo: v⁹ po
nit se in ecclia: vel alio loco
publico vbi discurrūt iuue
nes ad p⁹cādū: mōrale ē: et
si nō appetat peccat cū tali
b⁹: q⁹ occasione ruīne pstat
extra d iurij et dā. da. c. fi.
C Decimū pceptū d d fide
rio habēdi res alienas. c. i.

On cupisces rē p
n ximī tui. Ultra pce
ptū opīs iuste vsur
patōis dīuersa⁹ speciez d
qb⁹ dictū ē: et interrogādū
est de desiderio habito cir
ca res aliēas habēdas sen
acqrēdas iusto mō: qd de
sideriū siue cogitatio si ē cū
psensu rōnis et alicui⁹ rei no
tabil: semp est peccatū mor
tale eiusdē spēi cui⁹ ē opus
illi⁹ iniuste acq⁹fiticis: sicut
vbigratia desiderās habē
p vsuras: ē spēs vsure. Si
p rapias: ē rāpina. Si p vi
am occultā: est furtū. Si rē

Secūda pars Interro.

sacrā ē sacrilegiū: et sic de
alijs. Ideo interrogandū ē
quō d fiderauit rē alienā: ut
habeat species p⁹cti que ne
cessaria ē p⁹nterī. In his tñ
p⁹ctis cordis nō tenet ad re
stitutionē. Nota ē cū q⁹s
dānificat p⁹imū i minimo
si bēt p⁹positū dānificādū in
multo si posset: peccat mor
taliter. Vñ emētes et vēdē
tes qñcūq⁹ parati sūt deci
pere p⁹imū in multo si pos
sūt p⁹mode: mortalr peccāt
lz actu i modico decipiant:
C De auaricia q est primuz
vitium capitale.

C Incipit scda ps interro
gatorij in q tractat de mo
do interrogādū penitētes a
p⁹fesso⁹ d septē vitijs capita
lib⁹ et eoz specieb⁹: et primo
de auaricia et habet. c. ix.

Auaricia triplicis
a ter ppetrat. s. in
iuste acqrēdo: te
naci⁹ retinēdo: et
inordinate amādo. Hētq⁹
mltas spēs: et filias. **C** Pri
mus mod⁹. s. iniuste acqrē
di est de q supra dictum est
i pcepto. Nō furtū facies.
Restant tamen aliqua de

quibus nunc dicimus.

CSecūdus mod⁹. s. retinē
di tenacit⁹ ⁊ terti⁹. s. amādī i
ordiate. postea lseri⁹ ponēf.

CDe simonia. c. i.

Simonia q̄ est circa
spūalia ⁊ est semp

pcm̄ mortale in oi

casu. Nota q̄ pecunia que

recipit simoniac: nō debet

restitui ei q̄ dedit. s. de ne-

cessitate d. paupib⁹ eroga-

ri: vel illi ecclie i cuius inu-

ria data ē. **C**Si dedit pecu-

niā vel aliqd aliud qd p̄cio

possit existimari p̄ habēdo

aliquo sacro vt baptismo:

eucharistia bñdictione nup-

tiar. penitētia: ordinatiōe:

chrismate: ⁊ extremavncio-

ne quasi p̄ciū huius sacri: cu-

ius signū est qñ datur vt p̄

ciū ⁊ fit pactio cū dāte. Idē

presumitur qñ negat sacfz

si nō dat pecunia simonia

est: nec excusat p̄suetudo.

Secus vero est si dat vt ele-

mosinā ⁊ gratis nō coact⁹:

s. spōte ⁊ ad seruādū p̄sue-

tudinē. non ex actus extra

de simōia. c. tua nos. **C**Si

clericus existēs: accipit ali-

qd tēporale pro aliquo sa-

cramento dato vl' dādo: vt

precū eius: vel qz aliter nō

dedisset: simonia est. **C**Si

dedit aliqd: qd p̄cio possit

existimari p̄ aliquo bñficio

ecclēsiastico simplici: l' cura

to obtinēdo: simōiā p̄misit

s. soluēdo taxā curie ⁊ bul-

las n̄ reputat simōia. **C**Si

pro aliq̄ bñficio ecclēstico

vel dignitate habēda aliqd

tpale dedit simoniā p̄misit

⁊ idē de p̄ferētib⁹ beneficia

⁊ officia hmoi. p̄ tēporali-

bus. **C**Si emit vel vendi-

dit aliquā capellā ecclēsie:

simonia est. **C**Si emit l' vē-

dedit sepulturā ecclēsticaz

siue sepeliebū vbi pōit cada-

uer: siue officiū ecclēsticū:

simoniā p̄misit. **C**Si p̄o-

nus existēs. p̄ pecunia ele-

git vl' p̄ntauit instituēdū in

ecclia sua simoniā p̄misit.

CSi emit vl' vēdidit aliqd

insp̄onat⁹ alicui⁹ capelle vl'

ecclē: simōia ē. **C**Si porre-

rit p̄ces carnals. i. p̄ aliq̄ in-

digno ordinādo: vl' bñficiā

do simōia ē: si itēdebat q̄ p̄

lat⁹ rōe p̄ciū principalr affe-

tiret. **C**Si fuit mediat⁹:

ad procurandū alteri aliqd

Secūda pars Interrogatoriū

spūale. ut beneficiū ordinez
7 b'i pro aliquo tpali simo
niā p'misit. Si cōduxit ali
quē ad p'dicādū pactiōe pe
cunie 7 huiusmodi: simōiā
cōmisit: 7 similiter p'dica
tor q' hoc mō acceptauit. si
moniā cōmisit. **C** Si filiā:
vel p'sanguineā: vel seruam
misit ad mōasteriū pactiōe
facta de certa quātitate p'
ingressu monasterij: simon
niā p'misit: necnō mōiales:
nisi forte mōasteriū esset a
deo tenue q' n' sufficeret illi
pro videre. De simonijs cle
ricorū vide in tertia pte in
interrogatoriū. c. de clericis.

De hac v'o materia simo
nie: habes pleni' in secūda
pte ti. primo. c. v. de simōia
per totum.

C De proditiōe. c. ij.

Proditio frequēter
p' ex auaritia fit. **C** Si
p'didit ciuitatē: l' ca
strū. v'l p'sonā inimicis: vltra
mortale: t'ir de oī dāno ide
secuto. **C** Si p'didit res al
teri': iniuste auferētib': idē.
C Si p'didit secreta alteri'
iniuste: vltra mortale t'ir d'
dānis inde secutis. Secus

si essent secreta iniq' ut cōin
ratione: 7 tractatus contra
ciuitatē: vel nocumēta p'so
narū iniusta māifestat: q' tē
bñfacit 7 facere tenet d' hac
materia vide plenius in. ij.
pte sū. ti. j. c. xxiij. §. v. **C** Si
r'cipit aliqd sub sigillo p'ses
sionis: s' nō in p'sessōe. si re
uelat. peccat mortali: nisi il
lud eēt qd iniquū cui posset
obuiari manifestādo: 7 si d'
hoc p'pendit: q'n p'misit pec
cauit mortaliter: s' nec dēt
tenere secretū: q' ē tūc pec
caret. **C** Si legit litteras al
terius. clausas v'r mortale:
nisi poneret spē i' ratibabiti
one mittētis: vel ei' cui mit
tit'. h' vide i. ij. p. vbi supra.

C De accep. p'sonarū. c. iij.

I accepit p'sonā i' iu
dicio: videlz q' ma
gis audit vnā p'sonā

q' aliā: v'l credit vni magis
q' alteri n' seruato ordie iu
ris: v'l magis declinat ad vnā
ptē q' ad alterā rōne amī
citie 7 b'i: posset eē mortā
le. **C** Si in distribuēdis be
nificijs v'l officijs eccl'asti
cis v'l seclibus admittit in
dignos: peccat mortali 7 te.

neſ de dānis ide ſecutis p
ſonis. **C** Si in faciēdis ce
dulis q̄ vulgarit̄ dicūt ſcru
tinia officialiū ſcient̄ admīt
tit̄ idignū: vel q̄ p̄hibet̄ ad
mitti: vel excludit̄ dignū:
peccat mortalit̄. **C** Si in di
ſtribuēdis onerib⁹: vel i po
nēdis collect⁹ ciuitat⁹: ſciēt̄
quāt̄ aliquē ſ vel ultra de
bitū vel alleuiat̄: peccat mō
taliter: ⁊ ſi ſolū ex ei⁹ deter
minatiōe fieret talis diſtri
butio: tenet̄ dānificatis de
dāno ſec⁹ vero eſt ſi ponūt̄
cū eo plures alij. Et ſic cu
b̄iet̄ diſtribuer̄ elemoſynas
alicui⁹ ſocietatis vel teſtam̄
ti ⁊ b̄mōi nō fidelit̄ diſtribu
it̄: ⁊ ſi dedisset nō indigētis
b⁹: ultra mortale tenet̄ ad
reſtōnē. in. ij. pte ſūme. ti. j.
c. ij. §. ij. in fine.

C De turpi lucro. c. iij.

Iudex accepit pe
cunias vt iudicaret:
aut b̄n iudicaret. aut
nō iudicaret: aut iuſte iudi
caret: peccat mortalit̄ ⁊ te
net̄ illā reſtituere dāti: niſi
d̄diſſet vt male iudicaret: qz
tūc tenet̄ dāi paupib⁹. Idē
de teſte p̄ teſtimonio falſo

ferēdo: qz peccat mortalit̄
⁊ tenet̄ reſtituere. **C** Si ſeē
inilſim in fraude⁹ uſurariū:
vt notari⁹: peccauit morta
lit̄ ⁊ mercedē quā accepit.
d⁹ paupib⁹ erogare. **C** Si
fuit uſurario i arte uſura
ria: peccauit mortalit̄. Et ſi
oīa bona uſurarij eēt obli
gata reſtitationi. nō poſſet
retinere ſalariū: ſed d⁹ re
ſtituere creditozib⁹ uſurarij
alias at̄ poſſet: ſz illd d⁹ da
re paupib⁹ de honeſtate tñ
nō de neceſſitate. niſi ip̄e eſ
ſet paup. **C** Si recepit pe
cuniā p̄ turpitudine: vt me
retrix vel alia mala mulier.
d⁹ illā paupib⁹ erogare: nō
tñ d̄ neceſſitate ſz de p̄ſilio
⁊ honeſto. **C** Si q̄s fac̄ ali
quā artē: vel artificiū cuius
uſus vt plurimū ē ad mor
tale: vt fac̄e tarillos v̄l char
ras ⁊ b̄mōi: peccat mortali
ter: nec d⁹ absolui niſi diſ
pōat illd d̄mittere. **U**crū
vō ex b̄ factū: d⁹ paupibus
dare: ex cōſilio nō precepto
vide bāc māz in. ij. pte ſū
me ti. j. c. xiiij. §. xiiij. **C** Si
dieb⁹ feſtinis emit̄ vel vēdi
dit negociādo niſi ſōte i nū

Scda pars Interrogatorij

diuis: vel fecitactus alias
nō necessarios tūc vel scrip-
psit vñ fecit aliqd manuale
pro lucro: vltra peccatū se-
cundus aliquos dñ illud lu-
crū paupib⁹ dare: et hoc po-
t⁹ videt⁹ de honestate q̄ dñ
necitate. ¶ Si tpe messius
vñ vindemiay emit bladū:
vel vinū: vel fruct⁹: vt alio
tpe uēdat cari⁹ nō existens
talis rei negociator: neq; p-
pter aliquē honestū finē s; p-
p cupiditatē: turpe lucrum
est: non tamen tenet⁹ in ali-
quo de b vide i.ij. pte sū. rī.
s. c. xxiij. §. xvj. ¶ Si accepit
aliqd vt aliquē eligeret ad
dignitatē aliquā tēporalē:
vel offm seculare: uel uēdi-
dīt bimōi officia secularia:
turpe lucrum est: nō tñ tenet⁹
ad restōnem aliquaz. ¶ Si
mercator vñ ali⁹ portauit vñ
portari fecit ferrū: ligna et q̄
cūq; mercimonia ad terras
infidelīū nō habēs lūiam a
sede aplice est excoīcat⁹ ex-
coīcatōe papali: incurritq;
alias penas vt habes i. iij.
pte ti. xvj. c. xxx. p totū. Idē
de dñtib⁹ in b auxiliū et cō-
siliū. ¶ Si negociator exer-

cet negociatiōes nō ad ali-
quē finē honestū: videlicet
gubernatōis familie: vtili-
tatis pñe et bimōi: sed prin-
cipaliter ob imēsaz cupidi-
tatē: cōmittit turpe lucrum.
Itā tñ tenet⁹ de necessitate
dare lucrum paupib⁹: s; unaz
ptē de pñlio et honestate.

¶ De ludo multiplici. c. v.

¶ Iusit ad tarillos ul-
1 chartas: uel ad alius
ludū fortune. Si uic-
p fraudē: uel p falsos taril-
los: uel mēdaciōse. tenet⁹ il-
lud q̄ sic uicit restitue⁹ amit-
tēt: ultra mortale pmissus
nisi sit qd parū. ¶ Si uic-
cit ab eo q alienare nō pos-
tuit: ut suo: religioso: uxore
filio familias, et bimōi: tene-
tur restituere bis qui hñt cu-
rā illoz: et est mortale: si est
qd notabile: et si ex cupidi-
te acqredi ludit. ¶ Si per
multā ipportunitates traxit
aliū q nō itendebat ludere:
vel retinuit uolētē recedere
ultra mortale tenet⁹ illi si ē
qd notabile. ¶ Si acqsiuit
sen uicit p ludū bimōi: in lo-
cis ubi pñibet ludus et mā-
dat fieri restitutio siue legi-

bus iperialib⁹ siue municipi-
palib⁹: et seruat quantū ad
utrūq³: d³ tūc fieri restitu-
tio illi q³ amisit. Secus si le-
ges ille sunt abrogate p³ i-
riam consuetudinez. **C** Si
uicit p³ luduz in alijs casib⁹
exceptis p³dictis: si tenet illi
restituē q³ amisit: quis pos-
sit elemosinam si scit paup³
elargiri: sed d³ pauperib⁹
erogare de honestate et psi-
lio. s³ aliq³s tenet de neces-
sitate q³ tutius est. Non
oportet tñ tales restringer³
ita ad certam restōnē: sicut
i furtis: usura et huiusmodi.

Scdm vero Ray. sūt que-
daz p³sonē qbus indistincte
tenet q³s restituere quicqd
ab eis lucrat⁹ fuerit in alce
et tarilloz ludo: videlicet fu-
riosi: p³digi: minores. xxv.
ānoz et maxie pupilli. Itē
mēte capti: surdi: muti: ceci
et q³ p³petuo morbo laborāt:
q³ tales reb⁹ suis supeffe. i.
puidere nō pñt p³ q³ dan-
di sūt eis tutores et curato-
res. Idē vñ diceñ. de suis:
mōachis: et ceteris claustra-
lib⁹ et filiis familias: qui nō
hñt peculū castrēse uel qñ

et de vxore que nō h³ bona
parafrenalia: et et d³ admi-
stratorib⁹ rerū ecclesiastica-
rū q³ sunt pauper: et de fili-
bus p³sonis: tñ tales pecu-
nie nō sunt restituēde p³den-
tibus: sed tutori: curatori:
patri: monasterio: dño: ma-
rito: ecclesie: et huiusmodi
C De restitutione talium vi-
de plen⁹ in summa in scda
pte ti. j. c. xxiij. de restitutiōe
ludi. De alijs vero que cō-
tingūt in ludis vt fraudes:
blasphemie. amissio tēpos-
ris et huiusmodi habes in
alijs capitulis.

C De igetudine circa tpa-
lia acq³reda et p³uāda. c. vij.

I habuit immensas
sollicitudinem circa
bmoī tpaia: et p³ p³ b
dimisit aliquid necessariuz
ad salutē: vt missam et bu-
iusmodi mortale est. Si
vō nō dimisit necessaria s³
remissius fuit quo ad spūa
lia veniale est. **C** Si habuit
nimia sollicitudinem circa
bmoī ex parua confidentia
auxilis dei: in se nō ē morta-
le: sed uidet³ veniale: est ta-
men multū impeditiū de

Secunda pars Interrogatoris

notionis et aliorum bonorum
spiritualium.

¶ De inhumanitate retinē
di tenaciter. c. vii.

¶ Avaritia i retinēdo te
a naci seu iūanitas n
faciendi elemosynas
corpales indigentibus quan
do potest h versu ptinet. s.

¶ Visito poto cibo redimo
tego colligo podo. Si hñs
superflua quo ad naturā et
quo ad decentiā status sui
pro se et familia sua: nō sub
uenit necessitatibus aliorū.
ēt nō extremis: s; magnis
q̄s nouit: mōtale est. **¶** Si
hñs de supfluo quo ad nāz
et si nō quo ad decētiā stat⁹
pro se et familia sua. nō sub
uenit patiētib⁹ extremas ne
cessitatē quos nouit: mōta
le cōiter iudicat: s; hic op⁹
multa p̄siderare. Ad bñ itel
ligēdū: vide de h in secun
da pte summe ti. prim⁹. c.
xiiij. §. iij. et v. **¶** Si si sub
uenit idigētib⁹ de industria
et arte sua cū potuit: vt me
dic⁹ medēdo: et visitādo iſir
mos paupes. sine salario:
aduocat⁹ i aduocādo: pecu
rator pcurādo et bñdī vide

tur mortale. **¶** Si q̄s n̄ sub
uenit paupib⁹ nō necessitas
tes extrēas patiētib⁹ cū pos
set: vel tardanit dare: et ex
asperauit paupes: veniale
ē. **¶** Si parauit paupib⁹ ni
mis sūptuosa: vel nimia q̄
stuatib⁹ sine cā vrgente: vel
vrentib⁹ male elemosynis:
pcū ē poti⁹ q̄ meritū. Si
laboratib⁹ pro eo in quocū
q; misterio. nimis distulit
dare eis mercedē vltra cō
uētiōnes factas: cū tñ pos
set soluer: posset eē mōtale
si icurreret ḡae dānū v̄ scā
dalū. Idē si aliqd d̄franda
uit. **¶** De auaritia amādi
res inordinate. c. viij.

¶ Quia q̄ siq; res etia
n iuste acq̄stas ita ior
dinate amat vt ibere
at ei vt finit: cui⁹ signū est qñ
pp eas nō amittendas eēt
parat⁹ facere p̄tra aliqd p̄
ceptoꝝ dei: peccat mortali
ter: q; plus diligit creatu
rā q̄ deū. **¶** Si at n̄lo mō
vellet facere p̄tra salutē su
as pp bñdī temporalia q̄
uis iordinate afficiatur seu
amet ea: veniale est.

¶ De pdigalitate. contra

ria auaritie. c. viij.

In superflue expēdit
sua subaz: vel i edifi-
cijs sumptuosis: vel
i eqs. vel in puiijs delitio-
sis vel frequētib⁹: vel pale-
stris vel ludis: vel i ornamē-
tis: et p̄cipue mulier: vltur-
pitudinib⁹ vel i enenijis: vltur-
bistrionib⁹ et hmoi peccatū
est: et qñ est notabilis exces-
sus scōz pportiones sui sta-
tus: est mortale: alias i mo-
dico est veniale. Descēdere
aut ad p̄cularia: puta de-
terminare quādo ē mortale:
vel veniale non de facili
pōt dari iudiciū certuz a
quo cognoscatur.

De inuidia que est scōm
vitiū capitale et eius specie-
bus et bz capitula. iij. ca. j.

Inuidia ē tristitia de
alieno bono iquātuz
p̄siderat vt diminu-
tiū p̄prie excellētie: et si fit
ex p̄sensu rōnis mōtale est:
nisi eēt de aliq̄ re pua: sicut
puer: qui inidet alteri pue-
ro q̄ hēat plure fruct⁹ et hu-
iusmodi. Sed si fit secūdu
motū sensualitatis: et cū di-
splicētia rōnis ē veniale: vltur-

nullū ē de re notabili. In-
terrogādū est scōz statū de
hmoi inuidia. s. si p̄lat⁹ alteri
p̄lato inidet de maiori p̄la-
tiōe vel dignitate. Si ē offi-
cialis: et maiori et digniori
offō. Si doctor: de maiori
scia et p̄cursu. Si scholaris:
de acutiori igenio alterius
scholaris. Si ciuis: de ma-
iori honore et reputatiōe al-
terius. Si spūalis: de ma-
iori fama alterius. Si mu-
lier: de alteri⁹ marito: filijs
ornamētis: pulchritudie et
hmoi. Si artifex: de artifi-
cijs artis sue et lucro: et sic
de alijs. **¶** Si q̄s tñ dolet
de bono p̄mi sui: nō ex eo
q̄ ille hēat: s. de d̄fectu suo
q̄ ipe illo caret. p̄tent⁹ tñ q̄
p̄m hēat: nō p̄tinet ad i-
uidiā: et filr si doleat de bo-
no inimici: ex hoc soluz qa
timet ide sibi nocumentuz:
nō p̄prie p̄tinet ad inuidias
Ibo. fa se. q. xxxvj. ar. ij.

De odio et alijs filiab⁹ in-
uidie: et p̄mo de odio. c. ij.

Ihabuit odiū ad de-
um: q̄ flagellauit eū
vlturpedit mala d̄fi-
deria ei⁹: vel alia de cā: mō

Scda pars Interrogatorij

tale ē. ¶ Si būit odiū ad p
rimū desiderās malū ei⁹ vt
malū: 7 si ē malū notabile:
qd illi appetit rōne delibe
rata: mortale est, siue malū
sit i psona: vl' fama: uel sub
stantia uel alio mō: sec⁹ autē
si nō cōsensit rōne. uel sit qd
nō multū dānosuz. Si ue
ro desiderauit malū alteri⁹
uidelicet i firmitatē i bonuz
eius: ut. s. bon⁹ efficiat: uel
nec peior: uel ne alijs noce
at: nō ē est odiū. Interrogā
dū 7 inuestigādū ē hoc cau
te. Nam laici omnē displicē
tiā solēt appellare odium:
que tamen nō est nisi dicto
mō. Itē odiū cōtra vnū: re
putāt tm̄ unū pctm̄. S; nō
q̄ sicut in alijs sic in isto: q̄
tiens. n. reuocando iniuriā
mēti de nouo habuit odiū
ad illū cuz consensu rōnis:
totiēs peccauit mortaliter.
¶ Interrogandū est et de
tēpore. s. quātuz perseuera
uit 7 quō frequēter odiuit.
Itē q̄ dimittat omne odiū
sed nō oportet imo nō d; il
li petē ueniā quē odiuit: si
peccatū est occultuz nisi pu
blice cū v̄bis uel alijs mo

dis offendisset. in. l. pte sc.
ti. viii. c. iii.

CDe infurratiõe que ẽ po
nere diffensiones iter ami
cos .pp̃ter malam intentio
nem, c.iii.

¶ Iquesiuit ponerẽ di

Scoꝛdiã iter amicos:

ut sanguineos. di=

cēs maluz unī de altero uel
eꝯ: uel referens studiose q̄
possunt cāre hīnōi: qz mor
tale ē: ⁊ nur⁹ erga socruz: ⁊
socr⁹ erga nuz solēt bis ua
care. ¶ Si dixit aliq̄ uerba
unde orta ē discordia inter
amicos ul⁹ ꝑ sanguīneos: sꝫ
nō hoc intēdēs: sed in cau
te de se nō ē mortale: sꝫ pos
set eē rōne scādali. Si q̄s
intēdīt dissoluē malas ami
cicias: uel cōuersatiōez ali
cui⁹ cū aliis ne decipiāt. cō
gruis remediis: nō ē malū.
Vide i.ii. pte sū. ti. viii. c. v.
¶ De exultatione in aduer
sis. c. iiii.

Juidēs dāna cuenī

f re ⁊ mala his qb⁹ iul
det: uel odiū bz: leta
tur deliberato aio de malo
illi⁹: mortale ē. Secus aut
si nō deliberato aio. Letari

aūt de malo inimici: nō in-
quantū malū ei? : sed iquā
tū nō poterit ei nocere : uel
alias iniuste eū opprimere
potest esse sine peccato.

CDe tristitia i p̄speris : q̄
in b̄ differt ab inuidia : q̄ in
uidia tristat̄ d̄ bono p̄rimi
7 p̄p hoc cogitat quō male
hēat 7 desiderat : sed cōtin
git sepe q̄ nō patit̄ ille dā
na que ei appetit : s̄ magis
p̄sperat̄ : 7 de hoc tristat̄.
7 est mortale ubi est cōsens
sus rōnis. Vide in .ij. parte
sum. ii. viij. c. vj.

CDe ira que ē tertiu vitiū
capitale : 7 habet. c. duo. c. j.

IRa ē appetit̄ vindi-
cte 7 vitiū capitale :
7 frequent̄ miscē cū
odio. Si p̄p aliq̄ defectū
in se v̄l i altero p̄missus : de-
siderant̄ vindictā seu puniti-
onē quocūq; ut p̄ se v̄l a dō
v̄l ab alio : itē dēs solū satis-
facē aio suo irato : ē mortale
q̄n. s̄. solū itēdit punitiōez p̄
ter ordinē rōnis : si notabile
malū est : 7 cū p̄sensu rōnis
al̄s veniale : ut ira q̄tidiana
i gub̄natiōe s̄allic. **C**Si ira
t̄ i seip̄m p̄p aliq̄ defectū

turbat̄ 7 se veniale est cōit̄.
CSi irat̄ 7 deus p̄p aliq̄
flagellus : murmurat corde
v̄l ore : ipat̄ient ferēs . 7 pōt
ēē mortale 7 v̄iale s̄ modū
ipatiēt̄ie. **C**De indignatiōi
bus 7 alijs filiab̄ ire. c. ij.

Indignat̄ 7 aliquē
s̄ nō valēs audire eū :
vel videt̄. reputat̄ idi-
gnū eo q̄ sibi displicuerit :
cū debuit s̄uire poti? : ē ve-
niale cōit̄. Et si p̄p hoc reti-
net sibi loq̄lā : v̄l aliō signū
ōndit displicēt̄ie (q̄ auferē
da sūt) p̄p scādālū p̄mo-
rum 7 op̄inionez odij : pos-
set esse mortale.

CDe timore mēt̄is.

Si excogitauit diuersas vi-
as 7 modos ad vindicādū
se de iniuria 7 hic ip̄licauit
mentē cogitationib̄ alter-
catinis : secūduz p̄cessus po-
test esse mortale 7 veniale.

CDe clamore.

Si ex ira clamauit p̄tra ali-
quē iordinatē 7 p̄fuse : 7 fu-
riose loq̄ndo : ē veniale cōit̄.

CDe cōtumelia.

Si dixit alteri v̄ba cōtume-
liosa vel iniuriosa ip̄ortan-
tia vitia : vel opprobria anī

Secda pars Interrogatorij

mo iniuriandi notabilis: ut
vocando eū pditorē: vel in
bonestā personā: et dicēdo
mala de parētibz et hmoi
mortale est. Si dixit vba
opprobriosa sālūe suē vti dī
scipul⁹ vti sibi subdit⁹ cā cor
rectionis: si sit mō debito et
hōesto ē et sine pctō: vti cōit
est veniale: nisi ifamatoria
diceret et sequerēt scandā
lū magnus. Vide in. ij. pte
sum. ti. vij. c. vij. §. ij.

C De blasphemia et male
dictione creaturarum.

Si blasphemavit aīo deli
berato aliquē: ut pcuterēt
tali maledictiōe in malum
ei⁹ esset mortale: nisi hoc af
fectaret in emēdationē ei⁹.

Si vero b non desideravit
scōz rōnē: sed scōm subituz
motū ire ei⁹: cui⁹ signus est
qz si b ptingeret: valde do
leret sic sit a parentib⁹: cōi
ter ventale ē. **C** Si maledi
xit creaturas irrōnales: qz
si fecit i detestatiōez creato
ris: vel in dānū dñi eius: ē
est mortale: als vēiale et oci
osum. **C** Si blasphemavit
alias defunctoz suozū parē
tum vel alioz boiuz: videt

mortale: qz vti itēdere nota
bile malū. **C** Idē cū seipm
maledixerit ex impatiētia.
C Si blasphemavit diabo
lū: malū est: qz ociosus saltē
vide de hāc mā i. ij. pte sū.
ti. vij. c. v. §. iij. et liij.

C De maledictiōe dī et scōz
dictū ē. §. in pmo pcepto.

C De rixa.

De rixa p quā ex ira se inui
cem hoies pcutiunt. i. cum
sit aīo nocēdi vel iniuriādi
vt in adultis: ē mortale in i
cipiēte. Idē in psequente
aīo vindicatio. Secus si
aīo defendendi se tm: vel
etiā ad exercitium vt pueri.

C De seditione.

De seditiōe que est qñ vna
ps ciuitat⁹ isurgit ptra aliā
ex parte ei⁹ que iniuste ma
uet. est mortale cū oib⁹ seq⁹
cib⁹ ei⁹: et tenetur de oibus
dānis ide secutis alteri pti.
Ex parte aut eius qui resi
stit seditiōi iniuste mote cō
tra se: vel bonū ciuitat⁹: nō
est scōz se pctm: nisi misceā
tur odia et vindicatiōes: p
nt cōiter accidit. Quādo ex
resistētia alteri parti seque
rētur multa picula et mala:

cedēdū ēē: alias nō euade
ret multa peccā que in pñi-
ctu pñiū sequerēt. **C** Si q
ēt ita partialis ē vt guelph⁹
⁹ gebelin⁹: seu aliter ptialis
ita obstinatio aio q appe-
tit exterminiu alteri⁹ pñis:
seu exiliū p phas ⁹ nephas
parat⁹ ē in malis se q par-
tē suā: nō est sine mortali: ⁹
in malo statu perditionis.
De hac materia vide i scōa
pte sum. t. iij. c. viij. §. iij.

C De bello.

Sigs mouet bellū iniustū
mortali peccat: ⁹ ois q dat
auxiliū: pñiū ⁹ fauorē. filr
peccat mortaliter. De dā-
nis aut que ibi fiunt: ⁹ d re-
stitutionib⁹: ⁹ quid sit iustū
vel iniustū bellū. vide in. iij.
pte sum. t. iij. c. ij. De homi-
cidio deni ē. §. in. v. pcepto.

C De accidia q est. iij. capi-
tale vitiiū: ⁹ hēt. c. v. pmū. c.

C cidia iporat tedi-
um bene operandi.

C Si ita pñstāt⁹ ⁹
tediat⁹ ē q būit i horrorem
bōa dīna: ⁹ in abominatio-
nē spūalia ⁹ opa bōa ad q
tenet: vt pcepta dei ⁹ eccle
⁹ b⁹ i: qñ adest pñensus rō-

nis est mortale. **S** si h⁹ ta-
lē motū in scōm sensuali-
tatē cū displicētiā rōnis: ē
vēiale. **C** Si ita pñstāt⁹ ē
de morte pñguinei: l alio
casu q penitet eū bñ fecisse
vel pponit amplius nō bñ
facē: mortale est. **C** Si ita
pñstāt⁹ q vellet nūq̄ fuisse
creat⁹ a deo: seu nō ēē nat⁹
in mūdo: vel ēē sicut brutū
animal vel mori quocūq̄:
siue bñ siue male disposit⁹
dūmodo hīc exiret: tal trī-
stitia cū cōsensu rōnis ē mō-
tale. **C** Si ē ita pñstāt⁹ de
aliq casu aduerso. q icurrit
grandē infirmitatē pp nis-
miā tristitiā: pdens somnū
dimittēs cibū ⁹ bimōi: vñ
mortale qñ pñt se inuare cō-
tra bimōi. **C** Si pñstāt⁹ ex
pñsideratōe bonorū que hñc
aliq qb⁹ ipse ē priuat⁹: vili-
pēdēs oīa sibi data a deo:
⁹ inde sumēs tediū bñ ope-
rādi scōy pñsensū rōnis: illa
accidia ē cōiter veniale: ⁹ i
pñsonis spūalibus reperit⁹.
C Si pñstāt⁹ ex hoc q bo-
na pñposita q fecit iēpe⁹ frā-
git ex hoc incurrit tediū bñ
operādi: qñ sibi videat⁹ nō

Secūda pars Interrogatorij

posse perficere: accidia ē ⁊ in
spūalib⁹ incipiētib⁹ deo ser
uire repit. ¶ Si ex frequē
tia tētatōnū attēdiat i labo
rādo ⁊ resistēdo vēiale ē si
tū rēstiat. In incipiētib⁹ p̄tin
git sepe. Si attēdiat in bo
nīs operib⁹ v̄l bñ oper ādo
orādo: audiēdo: legēdo lec
tiōes: v̄l p̄dicatiōes aut di
cendo officiū ⁊ bñ: non in
dimittit d̄ necessitate hēda
cōiter ē veniale: ⁊ satis ē in
spūalib⁹ reperit. Si tristat
de aliquo defectu magis ex
eo q̄ apparet defectuosus
coram hominib⁹ q̄ coram
dō: accidia ē ⁊ frequēter ve
niale pcedēs ex supbia.

¶ De filiab⁹ accidie. c. ij.

Et filiab⁹ accidie in
d quib⁹ difficile ē co
gnosce qñ ibi sit pec
catū mōtale. nisi qñ miscet
cū aliquo pctō: vt cū d̄mitti
tur aliq̄ pceptū: nisi depri
mat ita mentē q̄ tollat cari
tatē dei ⁊ proximī.

¶ De desperatione.

Si despauit de misericordia
dei existimās cū n̄ posse v̄l
nō velle ei p̄cere ē reuertē
ti ad p̄nias: v̄l n̄ posse ab stī

neŕ a pctis cū adiutorio di:
ē mortale s̄ deliberationē
⁊ p̄sensuz. Secus si s̄ ali
quē impulsuz tētatōis. Si de
spauit se nō posse euadere
aliq̄s miseria mūdi: v̄l pe
ricula p̄p q̄ decreuit se occi
dere. ē mortale. Et si aliq̄d
ad hoc fecit multo ma. is.

¶ De malitia.

Si p̄tēpsit dīna ⁊ spūalia
bōa ex tristitia aggrauante
mētē mixta cū accidia: mor
tale ē: b. i. ij. p. sum. t. ix. c. ij.
h. ij. Si aut p̄tēneret ⁊ refu
geret ea p̄ q̄ posset vitare
pctm: qz tūc p̄tinet ad blas
phemīā in spūm sc̄m: ut in
fra dicet. in. ij. c. de supbia.

¶ De pusillanimitate.

Si subtraxit se ab illis bōis
ad q̄ erat apt⁹ timor d̄ficien
di: vt a ieiunijs: a igressu
religiōis: a p̄latione iniun
cta: ab offō p̄dicatiōis ⁊ au
dientia p̄fessōis iniuncte ⁊
bñ: ē cōiter veniale. nisi eēt
pceptū in eo qd̄ dimittit.

¶ De rancore.

Si hūit in displicētiā ⁊ tes
diū corrigētes cū p̄pter cor
rectionē: ē vēiale: nisi illos
odiret ⁊ tūc odiū est mixtū.

C De ociositate que pcedit
ex tedio.

Si stetit ociosus nihil boni
operas corpale vel spūale.
vñ amittit ips irrecupabile
vñ vñiale: nisi ex ocio addat
aliqđ vitii qđ frequēter ac
cidit. rñto tpe stetit ocios?

C De torpore seu pigrizia
bene operandi.

Si fuit tardus ad bñ opan
dū: licet illud fecerit. ut tar
dus ad ecclā ad orañ. ad ele
mosynas dāñ. 7 bñ cōiter ē
vñiale: nisi ex tarditate omī
teret pceptū: vt qz cito non
subuēit patiēti extremā ne
cessitatē cū tenet: vt ifirmo
vñ segtur mors 7 bñ tunc
est mortale.

C De euagatiōe mentis.

Si hñt distratiōē mētis
in oīone 7 fuit in eā: vñ cum
volūtate euagat: vñ i audiē
do p̄dicatiōes 7 dīna vel ēt
extra dīna mente cogitauit
vana 7 inutilia: ē cōiter vñ
ale: nisi addat aliqđ spāle
pctñ vñ si hoc faciat p totū
offm ad qđ obligat ex p̄ce
pto. Si audit noua: l si loq
tur iutilia: l ex tedio mutat
locā bñc ide: vel distrabit

sensus. 7 mēbra diuersimo
de est veniale cōmuniter.

C De negligētia seu tepidi
tate q̄ est remissio volūtatis
circa ea q̄ dñs facere. c. iij.

Ita hac q̄tidie oēs
i offendūt: s̄ venialr
nisi omittat aliqđ
necessariū. **C** Si fuit negli
gēs circa opa mie spūalia
que hoc versu cōtinētur.

C Cōsule: castiga: dimitte:
sola: ser: ora. **C** Nō q̄ sub
sulo p̄prehēdit doctria. i.
docē igrātē: p̄cipue ad salu
tē vtilia. **C** Si fuit negligēs
ad discēdū: necessaria ad sa
lutē: vt p̄cepta dei 7 ecclie
generalia: qz bñ ignorātia
nō excusat: vel ad eūdū ad
p̄dicatiōē: 7 vtile ē in iūgē
idiotis. vt p̄dicatiōes aliq̄s
audiāt. **C** Si fuit negligēs
ad p̄curādū sacra sibi 7 sue
familie. Et si ex negligētia
7 dilatiōe mortua est prole
sine baptismo ē mortale.

C Si infirm⁹ mortu⁹ ē sine
p̄fessioē 7 cōione: vel extre
ma vinctōe: cū ex negligētia
crassa pcedit: vñ mortale vñ
grauē vñiale s̄ q̄ pl⁹ ille in
digeat. **C** Si fuit negligēs

Secda pars Interrogatorij

ad pcurādū sac̄z p̄firmatō
nis. **C** Si itez fecisse dare
sac̄a baptismi p̄firmatōis
vel ordinē sciēter sac̄ū: est
mortale 7 p̄hiē irreglitas i
sulcipiēte. **C** Si fuit negli
gēs ad fr̄naz correctionem
cū teneē: videlz de pctō oc
culto 7 mortali 7 ide spera
bat emēdationē illi⁹: tūc ef
fet mortale dimittēdo oī
no illā: v̄iale vero retardā
do: v̄l d̄ his q̄ n̄ sunt morta
lia. **C** Si nō suauit ordinez
debitū in fr̄na correctione:
v̄l nimis aspe: v̄l in tpe vel
loco i debito: pctm̄ ē. vide
de hac mā in. ij. p. t. ix. c. iij.
C De negligentia confes
sionis. **Caplm. iij.**

I omisit admin⁹ se
mel i. āno p̄teri v̄l
ex negligentia l̄ iḡrā
tia: mortāl̄ peccauit. **Sec⁹**
si ex impotētia. videlz qz n̄
h̄z copia p̄fessoris. S3 si po
stea cū hēt copā p̄fessoris
n̄ suppleuit d̄fectū: mōtale
est vide hāc mā in. ij. p̄
sum. t. ix. c. viij. §. ij. **C** Si fe
cit p̄fessionē fictā: sciēter di
mittēs aliqd mōtale: v̄l qd
dubitat: l̄ credebat eē mōta

le: et si nō eēt mortale. mō
tal̄ peccat: 7 teneē iterare
p̄fessionē. **C** Si dixit eē p̄tri
tū de oībus pctis 7 d̄posi
tū ad abstinēdū 7 satisfaciē
dū: cū hoc non intenderet:
mortāl̄ peccauit: 7 tñr ite
rare p̄fessionē. **C** Si p̄nias
sibi iniūctā p̄ mortalib⁹ ex
negligētia omisit facer̄: pec
cauit mortāl̄ 7 teneē itera
re p̄fessionē: si ē illi⁹ oblit⁹.
C Si scienter p̄fessus est ei
quē sciuit excōicatū: v̄l sus
pensum. v̄l nō h̄ntē auctori
tatē: puta qz simiōiace acce
pit b̄ficiū: v̄l qz intrusus est
p̄ laicā ptatē: peccauit mor
talit̄: 7 tñr iterare p̄fessioz.
C Si p̄fessus ē in excōicatō
ne maiori existēs: q̄ nesci
uit ipe nec p̄fessor ei⁹: abso
lut⁹ tñ fuit a pctis o3 iteruz
p̄teri. qz nō fuit capax ab
solutiōis tūc: pp̄ excōicatio
nē. **C** Si p̄fessus ē ei q non
h̄z sufficiētes sciētia: peccat.
Et si fuit adeo ignorans q
nesciuit discernē pctā eius
precipue cōmunia tenetur
iterare cōfessionem. **bec vi**
de i. ij. p. s. ti. ix. c. viij. §. iij.
C De negligentia circa cōs

munionem. c. v.

Iōmīsit cōicare se
mel i āno. s. in pas-
cha r̄surrectiōis p̄
ānos discretiōis: peccauit
mortalr: nisi fuiss̄ l̄tie ipe
dit̄: vt qz alterat̄ stomacho:
v̄l excōicat̄. querēs tñ abso-
lutione: vel de licētia pprii
confessoris p aliquot dies
differret: et in b̄i casib̄ dēt
supplere defectum qñ pōt.
CSi nō cōicauit ieiunus:
ita. s. q post mediā noctem
aliqd sumpsit p modū cibi
vel pot̄: peccauit mortalr:
nisi esset grauiter infirm̄.
qz tē l̄z. **C**Si cōione sum-
psit cū staret cū pposito ali-
cui p̄cti mortalis: vel cū es-
set excōicat̄: hoc sciens vel
ignorās igr̄tia crassa: pec-
cauit mortalr. **C**Si nō con-
fessus ē aliq̄ mortali p̄ctō
p̄missō: v̄l aduertēter ex ve-
recūdia: v̄l in aduertēter p
pter idiscussione p̄scientie:
v̄l ex ignorātia crassa et supi-
na sūpsit cōionez: peccauit
mortalr. **C**Et nota. q siqs
ōmittit p̄fessionē vel cōione
in tpe statuto: cōari d̄z p̄fel-
sor vt inducat eū ad supplē

dū defectū: nisi sit oīno nō
bene dispositus. Vide i. ij.
pte sum. ti. ix. c. ix. §. i. et. iij.
CItē cū reperit aliquē de
ditū vitij turpib̄ et alijs q
stat vsqz ad finē q̄dragesi-
me: cautūv̄r ne sbito admi-
tat eū ad cōione: s̄z plōget
sibi tps p aliqs hebdomas
das. **C**De alijs v̄o defecti-
bus q cōmittūt circa cōio-
nē et missas vide i. iij. pte in
terrogatoriij i. c. de clericis
et i. iij. p. sum. t. xij. c. vj. itez
scda p. ti. ix. c. x. **C**Si existēs
excōicatus maiorē: et sciēter
p̄cipauit audiēdo diuina
in ecclesijs aut sacra p̄cipiē-
do: peccauit mortalr. **C**Si
p̄cipauit i crimine cui ali-
quo pp qd ille cū quo p̄cipi-
pauit erat excōicat̄: videli-
cet qz vberauit clicū: vt. c.
si ocubie extra d̄ snia excōi-
catōis. v̄l si aliqs clicus s̄b
iicit se alicui laico verberan-
dū ad placādū eū de iniur-
ria sibi illata: clicus ille effi-
ciť excōicat̄: qz p̄cipat in
crīe eū vberāte: pp q est ex-
cōicat̄ et mōtale ē: vt. c. con-
tigit d̄ sen. excō. **C**Si exn̄s
excōicat̄ maiorē. sciēter p̄ti-

Secūda pars Interrogatorij.

cipant cū alijs fidelib⁹ et ex
tra dīna: p̄cipue i his q̄ p̄ti
nēt hoc vsu. Os: orare: va
le: cōio: mēsa negat. Et si se
cit ex p̄tēptu dī, p̄hibitionez
superioꝝ peccauit mortāl
alias veniālī 7 efficit̄ excōi
cat⁹ mīori: a qua pōr absol
uere oīs q̄ bēt eū audire in
p̄fessōe. ij. p. t. iij. c. vi. §. iij.
Excipiūt tñ qnqz casus in
qb⁹ licet p̄icipare cū excōi
catis: q̄ p̄tinetur in hoc ver
su. **U**tile: ler: bñile: res:
ignorata necesse. **N**ec
anathēa qdē faciūt ne pos
sit obeē: q̄s vidē i. iij. p. s. ti.
xxvi. c. i. 7. ij. p. t. iij. c. vi. §.
iij. **D**e inaniglia 7 bz. iij.
capitula: p̄mū caplm.

Inaniglia que est
v. capitale vitiū: im
portās iordiatū ap
petitū laudis bñane: seu in
ordiatā p̄placetiā ei⁹ cū of
ferē. Et cū sit aliqd op⁹ p̄n
cipālī pp̄ laudē p̄paz: amit
tē ei⁹ merces 7 p̄ctū incur
rit. Et interrogādū ē bz sta
tū hoīnz de diuersis mate
rijs i qb⁹ boies. q̄runt sibi
laudē videlz a doctoꝝ d̄ scia
7 doctria: a scholari de ige

nio 7 disputatōe: a fctore d̄
regimie: a mulierib⁹ d̄ orna
tu 7 bñi. **S**i q̄s uit landē
7 gliaz de ope p̄cti mortāl
mortālī peccauit: si bz rōnē
deliberatā h̄ egit. Secus si
fm modū sensualitatis l̄ et
si de aliquo veniali gloriat̄.
Si opa sua d̄ genere bo
noz: vt iciūia: elemosynas:
7 bñi q̄si oīa ad laudē bñā
nā fecit: mōtale vī: cū ibi cō
stituit finē puta: qz p̄ncipāl
interio ei⁹ ē vt laudē acgrat
humanā 7 nō pp̄ deū. Sec⁹
si aliqd boz aliqñ facit alio
fine bono. Si ita inordiate
appetitū laudē d̄ aliq̄ ope.
q̄ pp̄ eā p̄sequēdā. pat⁹ erat
facere d̄ aliqd p̄ceptoꝝ pec
cauit mortālī. In alijs aut̄
casibus videt̄ veniale.

De imodestia ornat⁹. c. ij.

Imodestia ornat⁹
q̄ p̄cedit frequēter
ex inaniglia: licet ēt
ex alijs cāis possit p̄cedē. 7
p̄cipue mulieres iuuenes d̄
hoc iterrogāde sūt. s. d̄ orna
tu capilloꝝ: sucoꝝ: gēmaz
vestiū p̄ciosarū: 7 foderatu
ris 7 caudis earū: 7 planell
nimis altz 7 cordis capis 7

b^oi: in q^o aliqu^o ē mortale aliqu^o veniale. **C** Si vsus v^o vsa ē fucis: v^o alijs ornamē t^o ad ostētatōē 7 inanē gloriā: si de b^oi supbiuit v^o gloriata ē: mortale ē: si tātā delectatōz būit ad laudē 7 gloriā illā q^o si curauit trāsgredi mādāta dī 7 ecclē. **C** Si vsus v^o vsa ē fucis: 7 alijs ornamētis ad inducēdū boies ad sui p^ocupiscētiā extra m^o mōiū: mōtale ē idubitatū. **C** Si ita iordiate dlectat i b^oi ita q^o ēt si sciret boies ex sui ornatu scādalizari. i. tra bi ad sui p^ocupiscētiā non curās d^o ruiā. p^omi: mōtale ē. Si ad p^oplacēdū viro suo: v^o ad ineniēdū virū si ē innupta: f^o ne d^ospiciat ab alijs f^o ex aliq^o leuitate vsa ē fucis: vel alijs ornamētis supfluis d^o se si ē mōtale: s^o p^oti^o v^oēiale: nisi hic sit nōbil^o excessus in b^oi: v^o possit indicari d^o oc casioē data alioz ruiē 7 nō tū accepta q^o ē difficile iudicāf. **C** Si būit nimia dilitiā 7 studiū 7 tps ad ornādū se: f^o fec^o excessū i portatura vestiū vltra suū statū v^o p^oditionez: v^o nō s^o mozem

patric: v^o vestib^o nimis delicatis peccatum est.

C De filiab^o inanis glorie. Et primo de bipocrisi. c. iij.

I simulauit scitātē bēre p^o ieiuniū: o^o nē 7 b^oi cū mal^o ēēt.

si hoc egit ad p^osequēdā laudē būanā. p^oitūēs ibi finez mōtale ē: alis v^oēiale: nisi aliud vitiū adiūgat. **C** Si si simulauit scitātē p^o bipocre si itē dēs aliqd q^o sit d^o honorē dei: vel vtilitatē p^omi vt leiare errois: adipisci in dign^o ecclasticā dignitatē: d^ocipe. n. p^omiū t^opalr f^o spūa lit: mōtale ē. **C** Si simulauit scitātē exis mal^o vt dēt ei elēosyne si d^o scōviro: f^o p^ocura torib^o eccliarū vt cerretāi 7 filia. mortalr peccauit. Si si simulauit maiorē scitātē d^o būit: f^o occitauit suū defectū ad edificatōz p^omiū: n^o est peccū: f^o leue: v^o v^oēiale ē: aut si b^o fac^o ob aliq^o vanitatē v^o inanē gloriā: ē veniale.

C De iactantia.

Si laudauit seipm de aliq^o ope p^oci mortal: mortalr peccauit. Si at d^o ope veniali: venialr peccauit quātū est

Secunda pars Interrogatorij

de se. **C** Si laudauit se de aliq o e bono: videlz d vtu te: d scia: d idustria: vl diu tijs vl potetijs 7 b i ex sup bia 7 inaniglia: mortale e: vl veniale: sz radice ipsi su pbie vel inaniglie vn pces dit. **C** Si laudauit se ptenē do alios: vt pharise ppublis canū: mortale e. **C** Si at ex aliq leuitate vl vtilitate p se quēda: veniale vl nullū e.

C De ironia.

Si vilificauit se vbis vel factis pl q sctiat i seipo i mē te: dicens aliq mala de se: que i se nō cognoscit: veniale est 7 dicitur ironia.

C De contentione.

Si qs ptedit aduersus alius pveritatē sciēter i reb alicu ius ipotatit: mōtale e. Secus e i reb puiis 7 in aduer tēter. **C** Si ptedit p verita tesz nimis iordinate: cōiter e vēiale: sz posset ibi eē tan ta iordiatio q rōne scādali sequētis: esset ibi mortale.

C De discordia.

Si hns tractat aliq cū alijs in cōi nolit cōcordare cum alijs de his que ordinant ad bonorē dei: vl primox

vtilitatē. ex eo. q male affici tur ad eos: vl vt ostēdat se pl scire q alij: mortale est. **Sec** at si n pcedat: videlz qz sibi vl eē magis scōz de us 7 rōne quod ipse intēdit qz tūc vel nō e peccatū: vl le ue: nisi sit nimis ptnax.

C De perrinacia.

Si fuit ptnax in sententijs suis: discrepās a cōi cetero rū pfilio vl iudicio: cōiter e veniale piculosuz tamen. 7 inductiuum erroris.

C De singularitate nouita rū. Si fi d singularitates: vl nouitates i puerfatiōe vi te lvestib: vl cerimōijs: vl alijs ad iuētūib: peccatuz e: 7 si ad iuenit aliquā ma lā consuetudinem omnia ei imputantur.

C De inobediētia.

Si nō obediuī supioribus suis spūalib vl tpalib: le gib canōicis: vel ciuilibus rōnabilibus: 7 si quidē trāf gredit supioz ordinatiōes hntes vim pcepti: vt quan do mādat suari verbo vel scripto i vtute scē obediē tie: vel sub pēa excoicatiōis vel carceris: vel alijs penis

granib⁹: et hmoi equipollē
tijs peccant mortalit⁹. In
alijs vero ordinatiōib⁹ sim
pliciter factis transgrediē
do: est veniale: nisi fiat ex cō
ceptu: q³ tūc mortale quā
tūcunq³ leuibus.

C De Gula et babz. c. iij. pri
mum. c.

Gula ē sextū capitale
vitiū: et importat iordi
natū appetitū seu de
lectatiōez circa cibū et potū
C Ad. v. spēs seu modos
q³ cōtinent in B versu. **I**ste
propter: laute: nimis: ardē
ter: studiose. **C** Si comedit
vel bibit extra horā dōbitā si
ne rōabili cā et vrgēte. **C** Si
est vsus cibis vel potib⁹ lau
tis nimis. i. dīcat⁹ ultra cō
ditionez suā stat⁹. Aliq³. n. de
cet comedē ifirmū & sanū:
ciuē & rusticū. **C** Si come
dit vel bibit in minima quā
titate fm exigentiā sue com
plexiōis. **Q**d. n. vni parū ē:
nimīū ē alteri. Et plus co
medere in die ieiunij & al
tera die: nō ē de se malū p
vna comestiōe. **C** Si come
dit vel bibit cū nimio ardo
re gule: seu cū nimia ppla

cētia. **Q**uēt⁹ magis satisfacē
re delectatōi gule: & neces
sitati puidere. **C** Si adbi
buit vel adhiberi fec⁹ nimīū
studiū et diligētiā circa ciba
ria delicata pparāda: vt cū
varijs saporib⁹ et diuersis
mōis: et hmoi. In his oib⁹
spēb⁹ vel modis gule: tūc ē
mortale: qn delectatio gul
le qrit vt finis. parat⁹ facere
pcepta vt satisficiat dele
ctatiōi gule: vel cū comedit
vsq³ ad crapulā vt vomitū
aduertēter sic fit a plerisq³
in carnis piniō: vt vti⁹ aliq³
cibo ex quo verisim⁹ credit i
currere magnā lesionē pso
ne. In alijs vero casib⁹ cōi
ter ē veniale. **C** Si comedit
carnes i qdragesima: vel i
alijs ieiunijs ecclē: vel i. vs.
feria aut in sabbato per to
tū añū nisi vrgēte cā necessi
tatis vel ifirmitatis: pecca
uit mortaliter si sine pfilio
medici. **C** Si vsus ē lactici
nijs tpe qdragesime siñ cā
ifirmitatis: et de pfilio me
dici: peccauit mortalit⁹. In
alijs vero ieiunijs: ecclē ser
uari pōt mos patrie: quan
tū ad vsum latrociniorū: q

Secūda pars Interrogatoris

mos si nō appareat tuti⁹ ē
abstinere. De hac mā vide
in. ij. pte sum. ti. vj. c. ij.

CDe ebrietate. c. ij.

I bibit vsq; ad ebrie
tate aduertens se ni
mis bibere: vel potē

tiā vini sufficiētes ad inebri
andū: vel de b dubitās p
babilis: peccauit mortaliter
Sec⁹ si ignorauit potentia
vini vt Iſae. **C** Si fuit cā i
ebriatiōis alteri⁹ aduertentē
iducēdo ad nimium potū vel
ponēdo sal in vino: ⁊ hmoi:
mortaliter peccauit. Secus si
fecit cā medicine. **C** Si in
dixit aliquē ad frāgēduz ie
iunū ecclē sine cā legitia su
is psuasiōib⁹: peccauit mor
taliter. **C** Si idurit pueros:
⁊ iuuenes ad lābacitates ⁊
tabernas ⁊ hmoi vt puertat
ad turpia. **C** Si frequitauit
tabnā sū cā rōnabili: vel cō
uiuia dissoluta: pccm est.

CDe insensibilitate.

Si abstiuit se nimis a cibo
⁊ potu ⁊ alijs necessarijs vi
te: pp qd icurrit infirmitatē
cōt ē veniale: nisi fiat nota
bil excessus: ⁊ addat obsti
natio ⁊ admonitiōes i hmoi

defectib⁹: qz tūc vī mortale
rōne periculi inde sequēris

CDe filiab⁹ gule ⁊ primo
de ebrietate. c. ij.

I ex sumositatib⁹ in

ordinate comestitiōis
⁊ pot⁹: icurrit obscu

ritatē seu grossiciē intellect⁹
⁊ ex b ineptitudines legēdi
orādiq; est veniale cōter.

CDe loquacitate.

Si nimis locut⁹ est: seu di
xit vba ociosa ⁊ sine necessi
tate ⁊ rōnabilitate: cōmuni
ter est veniale.

CDe scurilitate.

Si fecit act⁹ seu gestus ior
dinatos: ⁊ si sint puocātes
ad libidinē extra mīmoni
um: est mortale. Si vero ad
dissolutiōes vel lenitates vt
uētositatē ⁊ hmoi: vēiale ē.

CDe inepta letitia.

Si hūit ieptā leticiā ⁊ vanā
i ludis ⁊ iocis: cōt veniale
est nisi addat aliqd vitiū.

CDe choreis.

Choree q̄ sūt cū iordinata
letitia: sūt mortalia quque
mōis. **C**Primo cas sūt ex li
bidine. **C**Secdo cū sūt i ec
clesijs: qz sacrilegium est.

CTertio cū sūt a clericis ⁊

religiosis cū mulierib⁹ rōe
scādali. **C**uarto cū sunt
ex inanigloria vel vana leti
tia: tā inordinata q̄ ibi p̄sti
tuañ finis. **C**uinto cū ta
les choreizātes nō curāt de
scādalo primi: est mortale.

In alijs at casib⁹: cōf̄ ē ve
niāle. **I**posset tñ qñq̄ esse
mortale: nec de facili de bu
iusmodi pōt dari iudicijs.

CDe immunditia.

De imūditia q̄ pōt itelligi
cū q̄s imūde comedit ⁊ eet
veniale: p̄cipue si ex h̄ p̄tur
bat alios: vel q̄ vomitū fac
Et si hoc facit q̄ nimius co
medit v̄l vt auidi⁹ comedat
pctm̄ ē. **S**ec⁹ si cā medicie.

Vel p̄t itelligi de imūditia
pollutiōis: que cuz accidit i
isōijs n̄ iputā ad pctm̄: s̄
pctm̄ p̄t cē i cā ei⁹. s. si p̄ces
sit ex crapula: v̄l turpi cogi
tatōe p̄cedēti: v̄l ex negligē
tia: vel ē post vigiliā reco
lēns de ip̄a imūdicia h̄ita in
sōijs turpib⁹. **D**electat⁹: ⁊ si
est p̄sensus rōnis de h̄mōi
turpi delectatōe: est morta
le vel veniale: vel nullus si
ex allevatione nature.

CDe imūditia seu polluti

one procurata:

Nota q̄ si q̄s qd agit hac
itētione p̄cipalr̄. vt pollu
tionē b̄eat⁹: siue vigilādo si
ue dormiēdo: mortalit̄ pec
cat etiā si facit cā sanitatis.
Si at ipsa pollutio ē p̄tin
gat in vigilia p̄ter volun
tatem ⁊ sine p̄curatiōe: nō
est mortale.

CDe luxuria ⁊ habet. c. ij.

Primum capitulū.

Luxuria ē. vij. capita

Ile vitiū. **S**z q̄ supra

i p̄ceptis dcm̄ ē sat̄

de sp̄ib⁹ ei⁹ in opere: ac ē
in cogitatōe ideo illis om̄is
sis: vidēdū est de q̄busdam
alijs p̄tinētib⁹ ad ip̄as luxu
riā ⁊ delectatōes morosaz:
⁊ p̄rio. **C**Si tetigit aliquē
vel aliquā vel osculat⁹ est li
bidinose extra coniugiū: mor
talit̄ peccat⁹: ē si nō seq̄
turpis act⁹. **N**ā talia exerci
tia in ope ip̄so pro vno pec
cato h̄ntur cū ope ip̄so: sed
tāto graui⁹ quāto in h̄mōi
p̄currūt plura. Si at h̄āt di
uersis ip̄ib⁹: diuersa sunt
pctā. **C**Si scripsit l̄ras vel
portauit: v̄l misit: v̄l r̄cepit
p̄tinētes amatoria ⁊ p̄uocā

Scda pars Interrogatorij

tia ad lasciuiaz aduertenter mortali peccauit. **C** Si fecit cōtationes: vel cōtaui vel legir: vel audiuit verba lasciuia: vel turpia delectabili ad puocādū se vel alios ad lasciuia: mortale ē. **C** Si associauit aliquē quem sciuit ire ad pccādū. vel turpiter agēdū: vel ad faciēdū sere natas: vñ matutinas: peccauit mortaliter. **C** Si fuit mediator inter aliquos ad bñdī turpia: vel posuit aliquos mediatores inter se et inter alios et bñdī: peccauit mortaliter. Itē si recepit enseruū: vel donū quocūq;: vel misit ex amore libidinis.

C De delectatiōe morosa: De delectatiōe morosa: quod vitium reperitur in tepidis et multū negligētib;: Nam feruidi subito cogitationes expellunt noxias: et frigidī: desiderijs opis acquiescunt.

C Si habuit cogitationes imundas et carnales in quibus trahit morā postquam rōne perpendit propter delectationem ipsam cogitandi huiusmodi: peccauit mortaliter. Non solū quādo quis

cogitationib; luxurie rōne consensit. deliberans facere malum si adesset cōmoditas: s; etiaz nolendo opus perpetrare: sed non curando ipas cogitationes libidiosas expellere postquam pēdit: s; in eis volūtariē imorando: peccauit mortaliter. **Hec** vide in. ij. pte sū. ti. v. c. j. §. v.

C De filiabus luxurie. c. ij.

Et filiabus luxurie de quibus non oportet multū iterrogare quia difficile est itelligere nisi cū mixtura aliorū vitiorū. et prius est cecitas mentis.

C De cecitate mētis.

Si fuit ita mente occupatus circa mūdāna et carnalia: quod nesciuit de deo cogitare vel de reb; spūalibus.

C De precipitatione.

Si fuit p̄ceps et subit; in opibus suis sine consilio et examinatiōe mētis debita: agēs.

C De inconsideratione.

Si fuit icantus in scis suis non bene iudicans circa occurrentia.

C De inconstantia.

Si in eo quod deliberauit boni ager: fuit inconstans et mu

tabilis ex passione.

CDe amore sui.

Si nimis seipz dilexit que
rēdo corpis delectatiōes ⁊
cōmoditatē ⁊ hīdī.

CDe odio dei.

Si habuit deū vel legē ei⁹
s displicentia: quia p̄hibet.
p̄cupiscētiās ⁊ hīdī.

CDe amore vite p̄ntis.

Si nimis amauit vitā istā
p̄ntē p̄p voluptates carnis
qb⁹ est deditus: Ita amarē
vitā p̄ntē q̄ aliq̄s vellet hic
p̄petuari: s̄m p̄. ē mōtale.

CDe horrore futuri seculi.

Si horrozē hūit ad vitā fu
turā. De alijs vō q̄ p̄tinent
ad vitiū luxurie ⁊ circa p̄u
giū: vide isra i. iij. pte iter
rogatorij in. c. de p̄ugatis.

CDe supbia ⁊ h̄. c. ij. c. j.

Uperbia scōz B̄re

Sgonū: ē regina oīum
capitaliū vitioz: ⁊ ē
vitiū multū subtile ⁊ diffici
le ad cognoscēdū: ⁊ p̄sistit
ī appetitu iordinato p̄prie
excellētie: ⁊ h̄z q̄ttuor spēs
siue mōs de qb⁹ potes iter
rogare p̄ut videbit̄ expedi
re si tñ penitens intelligat.

CSi bōa nālia spūalia: vel

tpalia que būit. sibi attribu
it: ⁊ a deo nō recognouit.

CSi bona ipsa a deo reco
gnosces: meritis suis p̄nci
palit̄ se accepisse estianit:
videlicet p̄p sua ieiunia: oīo
nes ⁊ hīdī. **C**Si ea bōa q̄
nō habuit sibi attribuit: v̄l
plusq̄ būit euz existimat se
h̄re multū hūilitatē: cbari
tatis: patiētie: ⁊ hīdī cū n̄
h̄z. **C**Si reputauit se meli
orē eē ceteris: alios p̄tēns:
in quolibz boz modoz p̄
esse mortale v̄l veniale s̄m
q̄ rōne cōsentit̄ vel nō. **U**i
de diffusius hāc materiā
in. ij. pte. sum. ti. iij. c. j.

CDe filiab⁹ superbie. c. ij.
⁊ primo de derisione.

Ederisione. que ali
d qñ p̄cedit ex supbia

CSi irrisit sacra ⁊
alia diuina. vilipēdēs ea: aut
scōs viros: aut p̄latos: aut
deo fūire volētes: vt sic re
trabat eos: peccauit mōtalr
CSi irrisit aliquē intēdēs
ex B̄iuria: vel vilificatiōez
vel notabilē p̄turbatōez ei⁹
mortalr peccauit: s̄z si ex le
uitate vel causa ioci secus.

CDe ābitiōe que p̄cedit ex

k

Secūda pars Interrogatorij

supbia: et iporitat iordinatū
appetitū honoris: et multū
repiit i platis et dñis. **C** Si
desiderauit aliquā dignita
tē: vñ bñficiū curatū: rōe de
liberata: pncipalr pp bono
rē vñ dignitatē vel utilitatē
tpalē: peccauit mortaliter.
C Si desiderauit dignitatē
vel bñficiū ecclasticū vel se
culare ad qd est idignū vel
ineptū: uidelicet qz crimino
sus et hñdñ peccauit morta
liter. **C** Si desiderauit vel
q̄siuit ad hñdñ puenire: et
faciēdo d̄ pcepta: mortale
est. **C** Si quesuit honores
de q̄cūqz re ita iordiare q
sibi p̄stituat finē: mortale est.
In alijs vñ casib⁹ vñ vñale.
C De presumptione.
Presumptio q̄ pcedit ex
supbia: cōsistit in hoc qd bñ
ponit se ad ea que sunt su
pra vires suas: vel nō perti
nēt ad p̄dītōez suā: vt secus
laris ad iudicādū clericos:
vel eos q nō sūt sibi subie
cti vel de his de qb⁹ nō hñ
pt̄atem: peccauit mortali.
De p̄sumptiōe vide in.ij. p
te sum. ti.ij. c. v. et. vj. **C** Si
posuit se ad faciēdū ea exer

citia ad q̄ non erat apt⁹: vñ
p̄ seq spūale vñ tpale dññ
alteri: vt medic⁹ ignar⁹ me
dicie vñ aduocat⁹ ignar⁹ ad
aduocādū: iudex ad iudicā
dū: p̄fessō ad audiēdū p̄fes
siōes et hñdñ peccauit mor
tali. **Sec⁹** at si cōp̄tēter in
arte illa p̄t̄erat. **C** Si p̄su
mēs de vrute sua: exposuit
se picul⁹ pctōz: vt vadēs ad
loca inhonestā: vel frequē
tās p̄uersationē mulierū le
uī et hñdñ: vñ de facili p̄t
labi i mortali pctō: mortale
vñ. **C** Si nimis de se presu
mēs nō puidet necessitatib⁹
b⁹ vel piculis occurrētib⁹
spūalib⁹ vñ tpalib⁹ expectās
effecrū miraculosum a deo
s. vt cū sanet ifirmus sñ me
dico et medicinis: vel mini
stret ei cibuz sine labore: est
mortale: et dñ tētare deum.
C De reueraria iudicatōe
Si scā alteri⁹ que dubia sūt
quo aio fiāt in malā p̄t̄ in
terp̄rat⁹ ē: sen iudicauit: et
sine signis sufficiētib⁹ iudicā
tib⁹ maliciā alteri⁹: delibe
rate iudicauit aliquē d̄ pctō
mortali: mortali peccauit.
Si vero iudicauit de venia

li venialis peccauit. Ideo si iudicauit d mortali: s; nō d libato aio. De curiositate. Si fuit curiosus circa cognitionē intellectuā ut qre do scir q sūt supra capacita tē suā. videlz de trinitate: d pdestinatōe: uel qredo scir re a qb n d; ut a demōijs. uel p sortes. ul qredo scire paruin utilia: 7 dimittēdo magis neāia: uel qredo scire solū ad ieiendū. 7 nō ad deū cognoscēdū. uel ad ali quā utilitatē: pctm ē: qnqz mortale: qnqz vēiale. ¶ Si fuit curiosus circa usus seu suū. s. oculis aspiciēdo: aurib; audiēdo: narib; ad odorādū: gustu ad gustādū: tactu ad tīgēdū sine neāitate ul utilitate: s; solū delectatōe sensualis: pctm ē cōit ueniale: 7 qnqz pt eē mortale i. ij. p. sum. t. iij. c. vij. §. xij. ¶ Si repit se i spectaculis ad uidēdū. ut torneamēta: palestra: curiē ad brauiū 7 bimōi: nā si in s sit piculuz mori; spūalis ul tpalis: ut qn sūt spectacula repñtatiua turpitudinē: uel cū pt recipe nōbilē. lesionē corpis:

ē mortale 7 mltomagis in exercēte 7 pbēte occasionē i bimōi spectaculis: alias ē veniale: nisi pp hoc aliquo ita delectat q mēs ei; auerteret a deo: ita videlicet q parat; eēt trāsgredi māda ta dei 7 eccle vt illa aspiciēt vel facēt: 7 b; idē itelligo d qcūqz pctō qd d se ē veniale qz p hūc modū pt effici mō tale. ¶ De ingratitudine. Ingratitudo repit i oi pctō mortali: s; vt circūstāia ag grauās ipz: qz vbi hō d; sp fuire deo: euz offendit. Est et vnū speciale pctm iquan tuz s. recipiēs bñficia a deo vel ab hoīe: ea nō recogno scit: fcogitat: 7 regratiat 7 recōpēsat: l q pei; ē i mēte vilipēdit: bñficia recepta. s. murmurat d eis: vl iuriat bñfactori. Cōit aut reperit mixtū cū aliquo genef pcti qnqz mortali qnqz veniali. ¶ De scandalo.

De scādalo q qnq; n ē peccatū spāle: s; circūstāia ag grauās pctm: iquātū videlz ex dicto vel scō alteri; nō re cto: dāf alteri i occasio ruine spūalis: 7 b ē scādālū: 7 si b

Scda pars Interrogatorij

nō itēdat est circūstātia ag
granās petiū 7 nō mutans
spēs: vñ ē neēia psteri qñ ē
tale qd verisimilitē trabens
ad ruīnā peti mortalis: 7 p
cipue cuz b sequit̃ Tho. fa
se. q. xxxiiij. Si aut̃ b itēdat
s. ducē aliquē ex dicto vl fa
cto suo ad aliquā ruīnā: est
mortale 7 spāle petiū: si itē
dat iducere ad mortale: als
veniale. De b vide in. ij. pte
summe ti. vij. c. iij.

C De adulatione.

Adulatio q̃ cōit̃ est scādali
zatiua 7 p̃stitit i b q̃ qs ver
bis vl factis suis iordinate
q̃rit placẽ alijs ad benino
lētiā captādā. Et si in malo
adulat̃ ē criminali: puta lau
dās aliquē de vindicta scā:
vel turpitudie 7 hmoi ē mō
tale. **C** Si adulat̃ vl laudat
aliquē itēdēs eū dēcipe nota
bilit̃ i tpalib⁹ vel spūalib⁹ ē
mortale. Sec⁹ si aliqd instū
itēdit ab eo hēe vel qd pūū
recipe p modū doni vt bis
striōes. **C** Si nimis lauda
uit aliquē ex q̃ ille sūpsit oc
casioez supbie. vl inanis glie
cōit̃ est veniale: pōt eē aliqn
mortale. **C** Si vō laudauit

aliquē ad exercitādū eū ma
gis ad ṽtutē. vel ad p̃fortā
dū. eū i tribulatiōib⁹: 7 tēta
tionib⁹ 7 obfuaris debitis
circūstātijs: est virtuosus 7
meritoriū: alias veniale.

C De blasphemia in spūm
sanctum.

De blasphemia i spm̃ sc̃m
q̃ pcedit ex malicia: videli
cet iquātū qs p̃tēnit vl resu
git ea cogitã mēti occurrē
tia: p q̃ possz retrabi a pctō
7 hz sex spēs. s. p̃sūptio.

Desperatio: Inuidētia fra
terne grē: Impugnatio vir
tutis agnite. Obstatio. Im
penitētia. De his vō iterro
gādū ē put vñ: 7 cōiter: non
reperit̃ nisi in multū sceles
ratis.

C p̃sūptio aut̃
dī hic: cum quis p̃sumit de
dei mīa existimās q̃ parcat
sibi ab bñplacitū suū vel q̃
saluet eū p̃seuerātē in pctō.

C Desperatio aut̃ cū credit
deū non posse nec velle sibi
pcere: ēt penitēti vel volēti
saluari.

C Impugnatio ve
ritatis agnite dī: cū quis dī
dicit veritati fidei quā nos
uit.

C Inuidētia fratne grē
est: cū dolet qs de grā dī 7

glia crescete in hominib⁹.

CObstinatio: pfirmat volūtatē suā in pctis cōmissis.

CImpniaz at dicit cū q^s pponit firmiter et in futurū non penitere.

CDe scismate.

Hoc peccatuz cōmittit^r cū q^s recedit ab obediētia romāe ecclie sumēs sibi aliud caput: vel sequēs aliquē canonice nō electū: et semp ē mortale et excōicatio. Ita^s les: nisi forte cū essent duo quoz qlibet hētur p sūmo pōtifice a suis seqcib⁹: et ne scitur clare q^s sit canonice elect⁹. In hoc. n. vident^r populi excusari si nō sunt pti naces s³ parati illi adberē quē sciēt vere esse electum canōice. **C**Si initit^r ordina tiōib⁹ v^l alienatiōib⁹ factis a scismaticis excōicatus ē. **Extra de scisma. c. i.**

CDe infidelitate paganorum et hereticorum.

De infidelitate paganor⁹: hereticor⁹. v^l indeor⁹: q^{rū} qd⁹ libet ē granissimū peccatū: ducēs ad dānationē. Non o³ hic dicere iter bos. So li. n. b^rici sunt excōicati: s³

et cū alijs p^rcipue iudeis nō o³ hēri domestica p^ruersa^s tio: et p^rcipue idiote. **P**otes circa h⁹ i⁹ interrogare. put ti^s bi v^l. s. si hūit aliqd⁹ dubiū in his q^s sūt fidei: videlz de sacro altaris et h⁹ i. Et si q^d h⁹ bēt displicētiā: nō est curā dū. Si at volūtarie et spōte dubitat: cē mortale. **H**ere ticus qdē est excōicatus: et nō pōt absolui citra sedem apostolicā: vt p³ in p^rcessu curie. **I**tē receptor: credēs: vel fautor h⁹eticor⁹: est excōi cat⁹: ex. d. be^r. c. q^{cūqz} li. vi. **C**Incipit tertia et vltia p^rs interrogatorij: i q⁹ tractat^r d⁹ mō interrogādi stat⁹ diuer sarū personarū: et h³. xvij. ca p^ricula. **C**De piuga^s tis caplin p^rimum.

Unc vero formā de sūt it^rrogatōes p^rtinētes nō ad oēs sed soluz ad q^sdā status boiū. Et p^rmo ad piugatos. **I**nterro gādi sunt nō oēs de oib⁹: sed put videt^r. **C**Si de facto p^rerūt in aliq⁹ casu p^rbibi to: mortale ē q^r p^rbibitio nem: nisi ignorantia facti

Tertia pars Interrogatorij

probabilis eos excusaret. Si
 ē sciēdū qd sūt qdā impedi
 mēta q̄ impediūt m̄rimoniū
 Obendū 7 dirimūt iā. Scitū
 qz nullū ē: qd̄ intelligēdū ē
 qn̄ dicta impedimēta p̄us in
 ter eos inueniūt q̄ sit Scitū
 matrimoniū: 7 ea p̄tinent
 in istis versibus. **E**rror:
 p̄ditio: votū: cognatio: cri
 mē. **C**ult⁹: dispitas: vis: or
 do: ligamē: hōestas. Si sis
 affinis si forte coire neq̄bis
Nec associāda vetāt. conu
 bia scā retractāt. **P**ro ho
 rū aliq̄li breuissima declara
 tione. nō qd error intelligit
 de p̄sona nō de fortuna vel
 bōitate: cū. s. quis p̄bit cuz
 Berta credēs eē Catherinā
 cū q̄. s. intēdebat cōtrahere.
Conditio intelligit d̄ cō
 ditōe suili. s. cū qs p̄bit cuz
 serua credēs eā eē libera. **N**ā
 si liber: p̄bit sciēter cū
 serua t3 matrimoniū: 7 simi
 liter si p̄bit suus cuz libera
 credēs esse seruā. **I**dē v̄ si
 seruus cū sua. licet credere
 tur eē libera. **A**orū. s. solē
 ne p̄ p̄fessionē tacitā vel ex
 p̄ssā alicui religioni appro
 bate: talis ēt esset excōicat⁹.

Cognatio q̄ est triplex. s.
 nālis: spiritualis 7 legalis.
Naturalis d̄r p̄sanguitas:
 7 hec h3 tres lineas. s. ascen
 dētū: vt p̄r 7 au⁹ 7 b⁹ i des
 cēdētū: vt filius nepos 7
 b⁹ i: collateraliū. ut fr̄es so
 rores 7 b⁹ i: 7 h3 q̄libet linea
 q̄ttuor grad⁹ 7 exclusiue p̄
 cipue collaterales. **N**ā iter
 ascēdētes 7 descēdētes v̄
 eē p̄petua p̄hibitio. **I**dic ē
 ēt excōicatio. **C**ognatio
 spūalis h3 ēt tres gradus: 7
 p̄bit i baptismo 7 p̄firmati
 one. **P**rim⁹ est inter tenētē
 ad baptisimū l̄ p̄firmationē
 7 eā p̄sonas que tenēt que
 d̄r paternitas vel filiatio.
Secūdus est inter patrē 7
 m̄rem carnalē ei⁹ q̄ tenetur
 7 eū q̄ t3 cuz vxore ei⁹: 7 d̄r
 cōpaternitas. **T**ertius ē in
 ter filios nāles eius q̄ t3: 7
 illā que tenēt: 7 d̄r frater
 nitas. **C**ognatio tertia. s.
 legalis q̄ fit p̄ adoptionē:
 bēt tres lineas vel gradus.
Prim⁹ est inter ipm adop
 tantē 7 filiā quā adoptauit.
 ac ēt filiā ipsius adoptati.
Secundus est inter vxores
 adoptāt⁹: 7 ipm adoptatū:

ac ēt vrozē a' optati: 7 ipm
adoptantē. Terti' est inter
filios nāles 7 legitimos ado
ptatis: 7 ip' adoptatū: 7 b
tū cūz ip' filij sunt i ptate
p'ris. Crimē Istud qd bēt
dirimere Scitum 7 impedi
re s' bendo: intelligit tū de
duob' criminibus. Prīmū
est q' cū mulier machinat
cū effectu in mortē vrozis
alteri': vt bēat illū in virū.
vel ecōtra. vir in mortē al
terius viri ut bēat illā i vro
rē 7c. Secundū cūz q's dat
fidē alicui p'ingate ducere
eā in vrozē post viri sui mō
tez: 7 cum ista p'missione se
quit' adulteriū. Cultus
disperitas: ut si fidelis s'
bat cū iudea vl' pagana per
manēre i infidelitate. Sec'
si s'beret cū beretica: nam
tunc t3: s3 cohabitare nō de
bēt si esset ei piculū incurrē
dī in beretiz 7 peccatū mō
taliter s'bens cūz tali. Vis:
violētia. s. absoluta ipedit
7 dirimit: 7 filij violētia per
metū qui pōt cadere incon
stantē virū. 7 p'tinetur in b
v'su. Stupri: atq' stat' ver
berz atq' nescis: nisi postea

de invito efficiat volūtari'.
¶ Ordo intelligit d' ordie
sacro. i. subdiaconu 7 supra
7 tal' s'bens esset excoicatus.
¶ Greci i sacris: vti p'm s'cto.
s3 nō possunt s'bere. ¶ Li
gamē. i. si sit alteri ligat' p'
p'inguiū: ēt p' verba de p'nti
nōdū p'sumatū: nā tal' nō s'
lo mō p't alteri infirmoialr
ceculari: nisi ille cū q' s're
rat p'fiteat' in aliq' religiōe.
Et si fcederet vnus p'ingū:
ita q' p' multos ānos alter
nihil audiret de eo: nō licet
alteri s'berē. nisi sciret d' mor
te ei'. ¶ Honestas. i. publice
bonestatis iusticia q' onf' ex
spōsalib' s'ctis cū aliq': cum
qua postea nō sequit' m'ris
monū p'pter mortē vl' aliā
cām. Itā cū nulla cōsanguī
nea illi' vsq' ad quartū gra
dū s'bere pōt. ¶ Affinitas:
est p'imitas q' s'bit' per eū
qui duxit vrozē: 7 oēs p'san
guīneos vrozis vsq' ad q'r
tū gradū: 7 vrozem ipam 7
oēs p'sanguīneos viri eius
vsq' ad quartū gradū nec
illa mulier pōt s'bere cū ali
quo. Et nota q' affinitas s'
bitur etiā. per fornicarium

Tertia pars Interrogatorij

coitus: ita qd ille q fornicat
cū aliqua nō pōt hēre mīri
moniū cū p sanguinea aliq
eius vsqz ad qrtū gradū ne
q illa mulier pōt hēre cū
aliq p sanguineo fornicatis
cū ipa: vsqz ad qrtū gradū
7 sciēter hēbens i bimōi gra
dib⁹ affinitatis est excōicat⁹.
Itē nota sicut dixit pDe. 8
pal. superi⁹ fol. xv. in prima
colū. q incestus q cōmittit
a pueris nō hntib⁹ vsū rō
nis: nō est de refuatis epis.
nec pp b tollit virginitas
nec causat affinitas. Nec
ille in. iij. di. xxx. iij. q. ij. ar.
i. p. clone. ij. ¶ Si forte coi
re neqbis. ¶ In potētia ex
ercēdi actū pūgalē que pōt
puenire: vel ex frigidityte
nāli: vlx maleficio vel i dis
positiōe mēbri genitalis vi
ri: vel mulieris. De his ois
b⁹ ipedimētis habes plene
in. iij. p. sum. t. j. c. ij. S3
nota q nō o3 nec expedit in
terrogare oēs pūgatos: si
gillatī de his ipedimētis: s3
de illis tārtū de qbus possit
psumptio hēri: 7 pēpue d
ipeditio crīs: p cognatōis
vel publice honestatis: s3 mī

tomagis de affinitate. Si
tñ q8 cognoscerz p sanguie
am ei⁹ cū q iā hrit p vba d
pnti 7 multo magis si iā cō
sumauit matrimoniū: mīri
moniū qdē tale nō diuidit.
s3 amittit ius petēdi dbitū:
ita qd petere nō pōt absqz
mortali pctō. Tñ tñ redde
re exact⁹. Idē de muliere q
pmittit se cognosci a cōsan
guineo viri sui. ¶ Si vero
anq8 hrit per verba de pnti
cū aliq: cognouit p sanguine
az ei⁹ ita q semē emisit itra
claustra pudoris: nō pōt hēre il
lā 7 si iā psumassz cū illa. n
t3 mīrimōiū: nec in hoc pōt
dispēsari cū illa nisi p papā
Un ante dispensationē sēp
peccat mortaliter exigēs 7
reddēs debitū sciēs dictus
impedimentus. Alter vero
pūgū nesciens excusat de
pctō ex ignorātia facti pba
bilis. De his 7 oib⁹ alijs qñ
casus occurrit: vide pleni⁹
in sūmis. ¶ Si hrit matri
moniū clādestie: qz mōtale
est. pp phibitionē ecclesie.
¶ Si habēs votū simplex
pntet hrit mīrimōiū: pec
cauit mortalr: nisi sit dispē

status a papa p[ro]p[ri]us: et t[ame]n ad
implere votu[m] usq[ue] ad p[re]sump-
tionem m[ar]imoni[um]. Itaq[ue] ip[s]o
p[re]sumptio[n]e. ip[s]otes fit ad im-
plendu[m]: et ex c[ausa] o[mn]ino t[ame]n red-
dere exp[re]sse vel interpretatiue
petenti: s[ed] exigere no[n] p[otes]t si[n]-
dispensatione: aliter peccat
mortaliter. ¶ Si f[uer]it cu[m] ali-
qua: v[el] mulier cu[m] aliquo p[er]
verba de futuro: post iurame[n]-
tu[m] cu[m] aliq[ui] f[uer]it v[el] de fu-
turo v[el] de p[re]senti: mortaliter
peccauit p[ro]p[ter] fracta[m] fia[n]t: nisi
de co[n]i[ug]io p[re]sensu mutuo se ab-
soluerit: q[uo]d fieri d[icitu]r p[er] iudi-
ciu[m] ecclesie. Vel nisi aliq[ui]
septem casu[m] sup[er]uenerit: q[uo]d
solui p[otes]t sp[eci]alia quos b[eat]us
i[n] s[um]mis: videl[icet]. i. iij. p[er] sum-
m[um]. i. c. xviij. i. iij. colu[m]. Diffu-
si i[n] s[um]ma. Hosti. ti. iij. de
spo. et ma. vij. colu[m]. ¶ Si p[er]
m[ar]imoniu[m] p[re]dictu[m] p[er] verba
de p[re]senti: f[uer]it cu[m] aliq[ui] morta-
liter peccauit: nec t[ame]n matri-
moniu[m] e[st] si esset p[re]sumptu[m]:
et filios genuisset: s[ed] o[mn]i redi-
re ad p[ri]mu[m] nisi ille cu[m] quo
p[ri]us p[re]dictu[m] est ingressus
esset religionem ibide[m] p[re]f[ati]-
sus: vel nisi cu[m] eo papa dis-
p[en]sasset i[n] secundo i[n] quo t[ame]n

si[n] theologos disp[en]sare n[on]
p[otes]t. S[ed] q[uia] difficile e[st] dispu-
tare de p[re]sente pape: si sine
surreptio[n]e obtenta e[st]: forsitan
tra[n]siri p[otes]t. ¶ Si f[uer]it m[ar]imo-
niu[m]: v[el] filios v[el] filias iunxit
m[ar]imonio ante etate[m] legiti-
ma[m]. q[uia] p[ro]hibitu[m] est. ¶ Etas
aut[em] legitima[m] si[n] iura. est i[n]
duodecimo a[n]no si e[st] femina
i[n] quatuordecimo si e[st] mascul[us]
s. ad b[eat]ed[ic]tu[m] p[er] verba de p[re]-
senti. et ad p[re]sumendu[m] matri-
moniu[m]. ¶ Si p[re]sumauit ma-
trimoni[u]m a[n]t[ea] b[eat]edictione[m] nup-
tial[em]: e[st] mortale: vbi. s. p[ro]ue-
tu[m] e[st] b[eat]edicti nuptias: quia p[ro]-
p[ro]hibitione[m] ecclesie. Et hic
aduertendu[m] e[st] q[uo]d quis sp[eci]osi no[n]
p[re]sumet m[ar]imoniu[m] cu[m] spon-
sis a[n]t[ea] b[eat]edictione[m]: i[n] multis
t[ame]n locis m[ul]tas turpitudines
et corruptelas faciunt cu[m] eis:
illas visitando: v[bi] i[n]terrogan-
du[m] e[st] o[mn]i[bus] vbi ista repiunt[ur].
De h[is] vide. p[er] de pal. i. iij.
di. xxxij. q. i. ar. iij. i. iij. et
iij. p[er]clusio[n]e. Si celebrauit
nuptias t[em]p[or]e p[ro]hibito ab ec-
clesia: q[uia] mortale e[st]. ¶ T[em]p[or]a at[em]
p[ro]hibita s[un]t ista. s. ab adu[er]tu
usq[ue] ad epiphaniā: et a sep-
tuagesima usq[ue] ad octauā

Tertia pars Interrogatoris

7 a tribus diebus an ascensione
usque ad oct. pet. exclusive.

C De actu coniugali 7 peccatis commissis in eodem.

Licet dicitur quod in actu

In coniugali aliqua sunt
ubi est dubium utrum

sint mortalia an venialia.

Aliqua vero sunt que sunt manifeste mortalia. Aliqua in quibus est veniale. Aliqua in quibus nullum peccatum est.

C Primo quod mortale est: si exerceatur talis actus extra vas debitum. vel et si intra vas debitum: tamen non suscipit semine ad evitandum generationem.

C Si ex tactibus impudicis extra actum infimo non sequitur pollutio in altero membro.

C Si exercetur actus coniugalis: habet appetitum delibatum ad aliam.

C Si se habet ad eam ita inordinato affectu in actu coniugali. quod si non esset uxor eius esset opus carnale ageret cum illa vel alia. Difficile tamen est hoc discernere 7 cognoscere.

C Si alter alteri oratio exigitur donec gat debitum sine causa legitima: propter quod exiges incurrit incontinentiam vel graue scandalum. Esset autem causa legitima: si notabiliter timeret notabile nocumētum

personae: vel coniugis. vel plius in utero: vel quod ex adulterio commissio perdidit ius petendi obitum: vel et si in loco sacro peteret. quod sic locus violaretur. vel et in publico: quod debet ratione honestatis. Non est autem legitima causa omnino denegandi debitum petenti in die ieiuniorum vel festorum solennium: vel ira quam habet ad inuicem per parum temporis.

C Dubium de mortali quando quod de sua vas debitum secundum modum indebitum: puta si laterali: vel a parte posteriori accedat ad vas debitum: vel mulier supergrediatur viro: in quibus modis: 7 precipue in ultimo. aliqua dicunt esse mortale vide per. de pal. di. cxxi. q. iij. ar. ij. persone. v. Alii vero ut Tho. 7 Alber. dicunt quod non est mortale de se: sed potest esse signum mortalis concupiscentie: nec per hoc impeditur generatio 7 si non ita apte percipitur: unde in huiusmodi noli precipitare. sententiam: nec denegare absolutionem pseueranti in huiusmodi sed detesteris 7 prohibeas quantum potes. Quando vero hoc esset heret primo 7 secundo modo propter periculum abortus: forte tamen esset sine peccato. **C** Dubium

um ē de mortali ē tpe mē
 struor: 7 p̄cipue in erigēte
 sciēte talē defectū: que qdā
 ponūt esse mortale: p̄cipue
 qñ nō est quasi p̄tinuus sed
 p̄suetus ut mēsatim. Alij di
 cūt p̄iū: ut p̄de. de pal. 7 b
 opinio ē cōior: vñ nec pp. b
 deneges absolutionē s; p̄
 bibeas q̄tū potes de exac
 tiōe: 7 exactū admoneas: ut
 nō assentiat erigenti. nisi ex
 hoc timeat de ei⁹ incōtinē
 tia. ¶ Dubiū ē ē de erigē
 te obitū a p̄inge p̄manēte i
 adulterio: siue occulto: siue
 māifesto qd̄ ip̄e nouit. hoc
 quidāz dicūt eē mortale in
 erigēte: qz facit p̄stitutioz
 ecclie: vt not. xxxij. q. i. c. Si
 qs vxorē: 7 hoc firma ē i sū
 ma p̄isana. Sed in summa
 p̄fessor 7 archidiaconus in
 rosario: minigāt bñc rigo
 rem excipiētes casuz: v; hoc
 cū faceret erigens ad p̄ui
 dēdū incōtinentie sue. Sed
 pe. de pal. multo magis mi
 rigat hunc rigore: vt cū nō
 sp̄at emēdatio ex hoc p̄ma
 nētis i adulterio: s; potius
 d̄terioratio: n̄ peccat erigēs
 saltez mortali. ¶ Veniale
 aut est cū erigīt act⁹ p̄inga
 lis: 7 si debito seruato vale
 7 mō tñ p̄ncipali itētiōe de
 lectatiōis p̄lequēde: ita tñ
 qz s̄istat intērio infra limi
 tes m̄rimoni. ¶ Si exerce
 atur act⁹ p̄ingalis pp̄ sanita
 tē corpālē pctm̄ est: qz non
 ad hunc finē ordinat⁹ est.
 Veniale tñ puto eē peccatū.
 ¶ In solēnitatib⁹ 7 ieiunijs
 erigere debitū aliqua iſirmi
 tate. s. p̄cupiscētie duct⁹: siñ
 p̄tēptu tñ sacri t̄pis. vel ec
 clesiastice exhortatiōis: veni
 ale ē s; Tho. i. iij. di. xxxij.
 ar. v. q. iij. o. 7 Ray. s; red
 dēs n̄ peccat: cū timer d. in
 cōtinētia i scādalo cōiugis.
 ¶ Peccaret at: si negaret oi
 no. ¶ In tpe vero p̄gnatio
 nis erigere. veniale ē: si tñ n̄
 est periculū abortus. ¶ Red
 dere vero nullū pctm̄ ē. An
 te purificationē post partū
 erigere: suatis alijs circun
 stantijs: nō videt mortale
 s; Guil. ¶ Reddere vero non
 volūtarie: nullū. Erigere ē
 vel reddere debitū añ igres
 suz ecclie post partū: d̄ se
 nō videt peccatū: 7 p̄nt mu
 lieres intrare eccliaz ante

Tertia pars Interrogatorij

quadragessimū diē absq; pctō
in quo tñ est seruāda cōsue
tudo patrie. **C** Act⁹ ipudiz
ci q ibi exercetur: nō ptinen
tes ad opus: s; ad delecta
tionē exercētis: vt tact⁹ ⁊ of
cula: ⁊ b⁹ i iordinate: cōiter
sunt venialia: q̄uis ibi pos
s; eē tāta actuū iordinatio:
q; posset eē pctm̄ mortale.
Sine pctō aut̄ exercet act⁹
p̄iugalīs: cū sit cā plis lusc
piēde: vel ēt cū sit cā reddē
di debitū: suatis tñ alijs d
bitis circūstātijs. Dēt tñ ex
actus oīno reddere: ⁊ p̄ci
pue vir vrozī nō solum ex
presse: s; ēt per signa petēti
nec vir dēt vrozē auertere
ne petat: pp̄ piculū. **C** fit ēt
tertio modo s̄m aliquos si
ne pctō. s. cū sit cā vitāde for
nicatōis i se vñ in p̄iuge sua.
C Interrogatōes fiēde cir
ca statum m̄rimoniij.

Irea p̄dicta sic p̄nt
c fieri interrogatōes.

Et p̄mo si vsus est
m̄rimōio extra vas debitū.
C Si aliqd̄ fēd̄ ad enitādū
plem. Si mō idebito: l; in
vase debito: ⁊ q̄uo. Si vten
do m̄rimōio b̄uit intētionē

ad aliā. Si tpe mēstruozū
erexit: vñ reddidit. Si in di
eb⁹ festoz vñ ieiuniozū. Si
tpe p̄gnatōis: p̄cipue p̄pe
ptū: vñ añ purgationē post
partū. Si erexit: vñ reddi
dit a pmanēte in adulterio.
Si p̄ncipaliter cā delectati
onis: aut alia: ⁊ q̄ cā ⁊ circa
b⁹ i iudicādū ē de pctō mor
tali: l; vñ ali iuxta p̄dicta: vt
p; in sūmis. Si oīno nega
uit debitū petēti. Si extra
act⁹ p̄iugij p tact⁹ secuta est
pollutō i altero ipoz. Si ex
cōicat⁹ aliq̄ viculo p̄rit m̄ri
monij. s. excōicatiōe maio
ri: peccauit mortali ⁊ p̄ci
pue qñ sciuit: ⁊ b⁹: q; p̄cipa
uit i dinis. s. sacro m̄rimo
nij. Idē videt̄ de minori ex
cōicatiōe: si cā nouit: q; se
parat a susceptōe sacrozu:
⁊ m̄rimoniū est vñum ex sa
cramētis ecclie. **C** Si eris
in pctō mortali cōtraxit m̄ri
monij: videt̄ mortale. q; sa
cramētū suscipit in morta
li sciēter: p̄cipue vero vi
detur mortale contrabēdo
per verba de p̄nti: q; ibi est
essentia sacri. **C** Si p̄traxit
cū aliqua persona p verba

de pñti vel de futuro: nō in
tēdēs hñe illū vel illā i cōin
gē: s; tñ copulā carnalē ex
torq̄re: mortalit̄ peccauit:
Quis nō sit ibi realit̄ matri
moniū. Cogēd⁹ tñ est i foro
pñcie illā ducere: vel alit̄ illi
satisfacere. maxie si est secu
ta copula: in quo tñ casu ec
clesia iudicaret mñimoniū:
7 cogeret illuz. cui obedire
tenet. **C** Si vir non puidit
vxozi 7 familie d̄ necessarijs
nō tñ supfluis. **C** Si nimis
eā exaspauit vōbis vñ factis.
C Si zelotip⁹: 7 ex l̄ nimis
suspectuosus d̄ eas fuit: vel
nimis remissius i cura ei⁹.
C Si vxoz iobediēs 7 pte
tiosa 7 sui sensus fuit erga
vruz. **C** Si nimis iculta 7
negligēs circa gubnationē
dom⁹. **C** Si irreuerēs 7 dis
cola ad soceros 7 cognatos.
C Si nimis dedit de reb⁹
viri: parētib⁹ suis: vñ paup̄i
b⁹ plusq̄ d̄buit. **C** Si d̄dit
iniam viro cocūdi cuz alijs
mulierib⁹ cuz pegrinaref: ē
mortale. **C** Si mulier non
vult seq̄ vix trāsserentē do
miciliū: ad qd̄ tenet: nisi eā
trabēt ad pctm̄ aut dubita

ret de morte sua: aut eēt va
gabūdus. **C** Si vterq; fili
os educavit i timore dei: 7
in obediētia mādator ei⁹.
C De pñcipibus: rectorib⁹
7 baronib⁹. c. ij.

Ircā pñcipes: recto
res: 7 barōes secula
res sic pñt fieri iter
rogatōes: 7 put fuerit expe
diēs scōz pñtōes psonarū.
pñcio si p vsurpatiōes: 7 in
iusto titulo obtinuit digni
tatē: regimē: vel dñiuz ciui
tatis vel castri: qz mortalit̄
peccauit: 7 semp in ip̄o ma
net: dñ tenet bñd̄i vsurpati
onez: nisi postmodū titulū
iustificasset: nec ibi añ iustū
titulū pñt exercere iudicia si
ne mortali. **C** Si ābitiosus
fuit ad dignitates 7 ad re
gimē nimis aspirās: 7 si itē
dit negligē iusticiā ad acq
rēdū amicos: vt sic in dñio
pmaneat mortali peccat.
C Si pñt ecclesiasticis: vel
alijs supiorib⁹ suis nō fuit
obediēs: 7 admonitiōes: 7
correctiōes ab eis scās nō
sustinuit patiēter: 7 si ptem
pñt mōtali peccauit. **C** Si
inias excōicationis: vel in

Tertia pars Interrogatorij.

terdicti nō curauit. aut sic li
gat^r: diuis: se ingessit: qđ ē
mortale. ¶ Si pp crimen
ei^r: ciuitas ē iterdicta: qđ ē
sibi ad mai^r iudiciū. ¶ Si
pp excōicatōez latā in se. iu
dices vl actores: vel minis
tros grauauit. qz vltra mō
tale: ē excōicat^r. ¶ Si d fa
ctis: aut defectib^r eccliaſti
cay psonay ad eū n̄ ptinēti
bus se itromisit: vel trabē
do ad suū iudiciū: ⁊ bñdōi:
peccauit mortalit^r. ¶ Et si
cepit: vl cape fec^r: vel pcutē
vel icarcerare clericos. vel
religiosos ēt deliquētes: ē
excōicat^r: si nō hūit pri^r licē
tiā a p̄lato suo. ¶ Si electi
onē alicui^r. malitiose ipedi
uit: vel p violētiā aliqūē in
truserit: l̄ si grauauit aliqđ
mōasteriū: l̄ collegiū: eo q
nolebat illū eligere: p quo
rogabāt: ē excōicatus vltra
mortale. ¶ Si p̄hibuit sub
ditis ne vēderēt cl̄cis neces
saria: l̄ eis panē coqrent ex
q nō hūit ab eis qđ voluit.
¶ Si p̄onat^r ecclesiay de
nouo sibi vsurpauit: vl bōa
vacātiū ecclesiay aut mōa
steriū: vltra mortale ē ex

cōicat^r. ¶ Si posuit talias
vel collocās vel alia grana
mina clericis vel alijs pso
nis eccliaſticis sine lñia pa
pe: si nō d̄sistat post admo
nitiōez est excōicat^r. ¶ Si
fec^r statuta vel leges ⁊ liber
tatez ecclesiasticā: vel iudi
cavit scđm ea: vel dedit p̄fi
liū ad bñdōi: vl nō remouit
si potuit: vltra mortale pec
catū: est excōicat^r. ¶ Si no
ua pedagia iſtituit nō bñs
auctitatez a p̄ncipe super b̄
vel antiqua seu noua peda
gia augmentauit: excōica
tus est. Sec^r si fecit hoc cuz
lñia p̄ncipis ⁊ cā rōnabili
⁊ nō tenuit stratā publicaz
securaz: vt debuit. peccauit
mortalit^r: ⁊ tenet^r ad restō
nez. ¶ Si a clericis: ⁊ religi
osis theloneū. pedagogiū seu
gabellā accepit p̄ bis q d̄se
rūt: vel deferri faciūt nō cā
negociatōis: grauit^r peccat
⁊ est excōicat^r: quāuis aliq
vt Jo. cal. hāc nō admittāt
qz nō est ſcepta: ⁊ papa ſcit
⁊ tollerat: imō p̄le facit in
fr̄is suis: s̄ tuti^r est vt obſ
uet^r. Si publicos vsura
rios alienigenas: ⁊ nō inde

oriū dos ad fen⁹ exercendū
i ciuitatib⁹ suis admittit: v^l
admissos ide infra certū tps
nō expellit: est excōicat⁹. Et
idē si cuius exhs dedit ad b
psiliū vel fauorē. Hoc verū
est si talis ē plona ecclesiā
stica bñs. s. dñiū ipale. Itā
dñs secularis nō ē excōica
tus sed excōicandus. c. vsu
rarū: de vsu. li. vi. Tñ epī 7
supra nō icurrunt: sed alij.
C Si nauigātes idistictē d
pdatum est: vel depdari fec
vel hoc scñi noie suo ratum
būt: qz vt pirata excōicat⁹
est excōicatōe papali. **C** Si
naufragātes expoliauit: uel
res eoz ad port⁹ frax suax
a mari delatas sibi appro
priauit: qd ē rapia: 7 excōi
cat⁹ est scōz aliqz. **C** Si in
cēdīa fecit vel fieri fecit: di
ruit vel fregit ecclesias vel
loca religiosa: ē excōicat⁹. 7
si eēt denūciat⁹: esset casus
papalis. **C** Si emūitatē ec
clesiāz violauit: videlz faci
endo cape boies in eis pp
dbita: aut maleficia: in ecle
sia: vel locis pūilegiatis. sa
crilegiū pmittit 7 p⁹ excōi
cari. 7 est mortale. Sec⁹ eēt

si cōbustores ecclesiāz illuc
fugiētes. uel uiolatores ec
clesiāz qz tunc pp hoc non
gaudet immunitate ecclesiā
ruz. **C** Si ecclesias vel pso
nas ecclesiasticas. siue pūi
legia eaz violauit. ut multi
tyrāni faciūt. **C** Si sec⁹ rep
salias v^l pmissit fieri aut ab
antiq⁹ cōsuetas exēdi sec⁹ p
psonas ecclesiasticas. est ex
cōicatus. nisi illas renoca
uerit infra mēse. Et si pigno
ratiōes de iurūis 7 dā. da.
li. vi. Utrū aut liceat facē
rep⁹salias p laicos. Vide i
ij. pte sū. c. iij. c. iij. **C** Si
ad ecclesias in qb⁹ patron⁹
fuit: nō posuit idōeos. v^l n
pntauit. s. ineptos 7 idio
tas. vel p⁹ubianos 7 alios
malos pntauit. uel subdi
tos suos ecclesiāz p⁹onos
tales eligere aut pntare p
suasit. sic mortalit⁹ peccauit
C Si rēcepit pecuniā vt ali
quē pntaret. cū eēt patron⁹
uel supplicaretur pape uel
epō pro bñficio alicui p⁹fe
rēdo. simoniā pmissit. uel ē
absqz pecunia si porrerit p
ces. p idigno. est mortale 7
simoniac⁹. **C** Si fuit fautor.

Tertia pars Interrogatorij

vel defensor hereticorum aut etiam scismaticorum: peccauit mortaliter. et est excommunicatus. **C** Si impediuit volentes recurrere ad forum ecclesiasticum super causis que ad ipsum forum pertinent: ne. scilicet. coram ecclesiastico iudice hominibus causam agitent: vel ad hunc dans consilium: auxilium vel fauorem: est excommunicatus. **C** Si bellum assumpsit iniuste: vel fuit adiutor iniuste bellantis: quia omnia mala que inde sequuntur ei reputantur ad culpam: et tenetur ad restitutionem omnium damnarum inde sequentium: et hoc nisi ad adiuvandum eum teneretur: et fuit iudicandum: ut quod est miles aut eius vassallus. talis. non. adiuvans cum est dubium an bellum sit iustum: excusatur. xxiii. q. i. c. quod culpa. Non autem excusaretur: si sciret bellum esse iniustum. **C** Si consuluit extraneis in officio civitatis: quod. scilicet. assumat iniustum bellum: tenetur ad omnia mala et damna: nisi si forte proponeret in consilio maiorem modo falso tamen esse iustum. tunc. non. ignorantes videntur excusari. **C** De maiori belli et quando iniustum dicatur: vide in summa. i. ii. p. te. ti. iii. c. j. **C** Si indiscretos et tyrannos officiales fecit: seu

proposuit terris suis: tenetur de damnis et malis eorum: si sciebat eos esse tales. Secus si ignorabat: nisi cum audisset: non remoueret eos si potuit. **C** Si iniustas exactores vel collocans imposuit: rapinam commisit. Et que dicantur iniusta tallia: vel collecta: et quantum satisfacere debeat: vide in i. ii. p. t. j. c. xii. et i. ii. p. te. ti. ii. c. iii. q. ii. **C** Si posuit in deos in officiis publicis: quod prohibetur. xvii. q. iii. c. constituit. **C** Si ea que sunt civitatis appropriavit sibi videlicet silvas. s. et campos: et hominibus mortaliter peccavit: et tenetur ad restitutionem. **C** Si liberos homines in suos sibi subiecit. **C** Christiani. non. possunt redigi in servitutem ratione belli: vel esse captivi. non possunt licite emi in servos. vel captivi. vendi et emi ab alijs non possunt: sed infideles bene rediguntur in servitutem: et emi et vendi possunt captivi iniusto bello: quod si postea efficiantur christiani: non tamen et hoc liberantur a servitute: quod quis sit prius hoc facere. **C** Si a decedentibus sine filiis accepit bona ipsorum non permittens eos testari et legare ad plura

estū: nisi talis p̄ia h̄et talē
 subiectiōez a tpe cui⁹ nō est
 mēoria i h̄uū. ¶ Si nimis
 vidicatu⁹ fuit. ¶ Si homi
 cidia: mutilationes: incar
 ceratiōes: vulnera ⁊ h̄mōi
 seua: sine iustitia. vel cū iu
 stitia sed ex odio ⁊ vindicta
 fecit: pcurauit: vel p̄misit
 ⁊ h̄mōi graua: sunt mora
 lia. ¶ Si tormiamenta vel
 duella fieri fecit: vel permi
 sit: vel ludos: vel spectacu
 la periculosa aīe: vel corpi:
 vt p̄icere lapides ad inui
 cē vel rep̄tatōes turpitu
 dinū fieri fecit: vel p̄misit: ⁊
 nō p̄hibuit: si sine graui scā
 dalo potuit remouē: mor
 talit̄ peccauit di. lxxviii. c. er
 roz. ¶ Si leges statuit q̄s
 nō obuit vel potuit. qz. s. ini
 quas. mortaliter peccauit.
 ¶ Si nimis durus fuit ad
 disp̄sandū. vel parcēdū in
 q̄bas potuit. vel eō nimis
 facilis ad parcendū delin
 quētib⁹. in p̄iudiciū iusticie
 ⁊ vtilitatis cōis. ¶ Si seu
 da vasallis suis absqz iusti
 ciā denegauit. vel fuitiū i
 debitū ab eis eregit. aut si
 dē nō f̄uauit. ¶ Si ipe exi

stēs vasallus alteri⁹ nō fuit
 fidelis dño suo. ut debuit:
 scōz q̄ in iuramēto fidelita
 tis exp̄mī: uel obsequz de
 bitū non p̄stitit: uel aliquā
 iniuriā fecit dño. s. alienan
 do feudū. aut dīminuēdo:
 uel aliq̄d h̄mōi mortale ē:
 ⁊ tenet de dānis. ¶ Si tu
 telā alicui⁹ sibi cōmissaz nō
 fideliter egit: s3 bōa illi⁹ cō
 sumpsit. ⁊ dissipauit: mor
 tale est ⁊ tenet de damnis.
 ¶ Si i terra sue in iustitia
 nis sustinuit iniustas mēsu
 ras: aut iniusta pōdera at
 iniusta precia rerum uenta
 lium scienter mortale est: ⁊
 teneri v̄: si p̄mode p̄t obu
 are. ¶ Similiter peccat: si i
 ducit vel sustinet malas cō
 suetudines aut corruptelas.
 ¶ Si tollerauit aut sustinuit
 publicos vsurarios: inde p
 pter hoc recipiēs certam q̄
 tā: uel summā ānuatiz mor
 tale est: ⁊ tenet illud sic ac
 ceptū restituē. nō usurario
 s3 creditorib⁹ ei⁹. a q̄b⁹ usū
 re sunt: extorte fm lbo. in
 opusculo. xxi. ¶ Si pign⁹
 aliq̄d habuit. cuius fruct⁹
 nō p̄putauit in sortē: usura

Tertla pars Interrogatorij

est. Et de aliis speciebus usu
re: si in aliquo offendit: uel su
it princeps: uide in. ij. pte su.
tij. c. de usuris. et hic superi
us v3 i. vij. pcepto. **C** Si pe
nas vel emendas: in pecuniā
pro cupiditate uel odium: non
pro correctione delinquentium
accipit: uel ultra debitum ex
torset: uel penas corporales
aut mortis: in pecuniarias
pro auaritia. **I**usticiā pmutauit: mortale est. **C** Si p
misit in terris suis latrones
iualescere: uel maliciose eis
fautores: uel ex auaritia nolens
expedere ad securandā piam
mortale est: et tenet de dānis
et rapinis factis si cōmode
poterat obuiare. **C** Si iusti
ciā vendidit: uel munera ini
qua accepit. s. pro administra
tione iustitie: uel alias iusti
ciā fecit in iudicando uel fie
ri fecit: mortale est. **C** Si fi
dei pmissas violauit: et iniu
mico: nisi prius ille: violasset
mortale est. **C** Si obsides
suos non liberauit: mortale
est. **C** Si uiduas et pupillos
non oppositores non defendit:
cū potuit. **C** Si treugas non
seruauit. **C** Si nimis sumptuo

sus fuit et curiosus in vesti
tu: et apparatu egrum: et fami
lie cum canibus et auibus: edifi
ciis: et diuinis. **I**ta ut pos
sint facere hominū pompas:
emungunt populos usque ad san
guinem. facientes multa iniusta.
C Si fecit edificari domos
suas: uel laborare in agris su
is: uel uineis uel ligna por
tari per rusticos uel colonos
et non soluit eis plene de labo
re suo: nisi ad hoc ex debito tene
rent: uel si diebus festiuis fecerit
pro se laborare: mortale est:
sicut in primo casu: quod tamen mul
ti faciunt: et male nec subditi
debent obedire. **C** Si nimis
se occupauit in uenationibus et
aucupijs: uel quod peius est sub
ditos in his grauando: idu
cens ad hominū et quod pessimum
in diebus festiuis et non audien
tis diuinis ut missa: pro quod
dominus peccat mortaliter. et omnes
et ipse reus est omnium. **C** Si pro
diuersus in hominū destruxit
segetes aliorum: tenet eis de
dāno: uel fecit: uel permisit ac
cipi de blado et feno aliorum
a suis pro equis suis: et tenet
de dāno. **I**dem et de alijs fru
ctibus. **C** Si histrionibus sup

flue dicit nūmos: vel nimis
turpia repñtates. i curia nu
trinit: vel ꝑcubinā: vel ludē
tes ad aleas: et hñmōi: q̄ oia sūt
dñabilia. ¶ Si de castita
te familie sue ñ curauit: s; i
boneste se hñtel cū semis et
masculis retinuit. nec corre
xit eos cū poss; mortali pec
cavit. ¶ Si vñ sit ꝑiugat⁹ i
terroga d his q̄ hñtur i. c.
p. ꝑntvidebit⁹ for expedies.
¶ De iudicibus. c. iij.

Ircia iudices seu quē
cūq; hñtē ptātes or
dinariā. vñ delegatā:
inquirēdū est. ¶ Primo si in
risditionez aut ptātem rece
pit simoniace: vt si iudex ec
clesiastic⁹. aut vsurpatine:
q; vsurpata ptās nō dat au
ctoritatē: vñ iudicādo pec
cāt mortali. ¶ Si excessit
fines mādati sue ptāt; sue
peccat mortali si sciens vel
ex ignorantia crassa. ¶ Si
officialis vñ iudex ali⁹ timo
re: odio: cupiditate vñ amo
vñ aliq̄ cā: iniquā tulit sniaz
aduer tenē: mortale ē: et te
net ad oē iteresse parti lese
s. si ille pro quo dedit sniaz
nō vult satisfacere: vel non

pōt qm̄ ꝑncipaliter ipe tes
net Ray. ¶ Si p ignorant
tiā crassā ipse tulit iniquā
sniam in iudicio aie tenet et
peccat vt ꝑi⁹: Ray. q; obu
it scir se isufficiēte: et ñ iudi
care. ¶ Si p negligētiā: q;
sufficiēs erat. et ñ laborasset
ad iqrēdū et legēdū: vitatē
iuenisset: s; neglexit b age
tenet vt ꝑus. ¶ Si ñ agi
cū eo qui ex ignorantia cras
sa: q; cū eo q ex malitia et b
bz locū in iudice ordiario ñ
delegato. ¶ Si delegat⁹ in
dex iudicauit bōa fide: et de
ꝑsilio ꝑitorum tulit iniquā
sniaz: nō vñ peccare: aut tes
neri ad restōnem leso: tū q;
necitate obedientie iudica
uit: tū q; sepe ex certa scia d
legātis. assumit q ē ignar⁹
iuris: q; bon⁹ vir: qd ē vex
nisi iqrēdo ꝑsiliū fuisse: ne
gligēs. aut clpabil: tē. n. pec
cat et tenet ad fñtōnē. ¶ Ul.
¶ Si assessor iudicē
adferēdā iniquā sniaz: excu
sat qd iudex: si simplex ē et
bz bōaz ꝑsciaz. s. c. dñs sniaz
eē iustā. et si ñ fuit i culpa eli
gēdo assessorē: q; bon⁹ et suf
ficiēs cōit credebāt: s; asses
1 2

Tertia pars Interrogatorij

for peccat mortalit: et tenet
ad satisfactōez lesio: siue do
lose: siue ignorant iducat iudi
cē ad iudicādū iuste Ray.
C Si iudex ignar⁹ iuris: se
cū ducit assessorē qui cōiter
nō reputat sufficiens: vel ini
qu⁹. si de cōsilio ei⁹ fert ini
quā sniaz: lz credat iustam
uterq; mōtalit peccat: et te
net ad restōnez insolidum.
C Si accepit pecuniaz i iu
dicio qd p̄t eē. v. modis: et
sp̄ vī mortale. 1° Si si ac
cepit ut male iudicaret 2° iu
stitiā et 3° p̄sciam: et tūc illa
pecūia dō dari ei i cui⁹ ius
riā data est. i. q. i. c. iudem⁹.
Secdo si accepit vt bñ iudi
caret: l^o vt iudicaret et daret
sniaz vel si accepit: vt n̄ iudi
caret cū debet iudicari: l^o vt
nō male iudicari. In his. v.
casib⁹ dō restitui ei q dedit
ij. q. iij. c. nō lz hec Ray. Et
scdōz Vul. in foro p̄nie: pōt
paupib⁹ erogari: sic et alia
turpia lucra de consilio tñ.
C Si iudex nullo mō volu
it. ferre sniaz cū deberet: pp
hoc aliq; amittit ius suuz:
mōtale ē: et tenet illi f̄stituē
litis estimatōez. Ray. xliij.

q. v. c. Administratores. **C** Si
iudex accepit aliqd a p̄tib⁹.
C Vñ nō. q. ordinarius ni
hil pōt accipere: et expēlas:
nisi moderata ēsenia spōte
oblata vt esculētū: et potulē
tū di. xliij. c. d. eulogijs. De
legat⁹ p̄t recipe moderatas
expē. qñ. l. ē paup. l. q n̄ opz
eū erit: et eqtar⁹ p̄ examinati
one cōe: l^o p̄ assessorē s; glo.
C Si at papa alicui cāz de
legauit: nō vī q aliqd pos
sit petere: nec et expēlas: si
sua sibi sufficiūt. nisi opōte
at eū erire vī plus q̄ domi
expēdē. Ray. et Vul. **C** Si
iudex ecclesiastic⁹: ordinari⁹:
vel delegat⁹ 2° p̄sciaz. et 3° iu
stitiā: et i gravamē alteri⁹ p
tis i iudicio qd q̄ fac p̄ gra
tiā: vī p̄ pecuniā: incurrit su
spēsionē ab exercitōe officij
p̄ anū: dēnād⁹ ad extima
tōez lit⁹: de q̄ vide i. iij. pte
sum. ti. ix. c. ij. et i. ij. p. t. i. c.
xix. §. iij. **C** Si iudex ecclesia
stic⁹ excoīcatōis sniaz: suspē
siōis l̄terdicti. nimis d̄ faci
li fulminat: aut sine p̄missa
admonitōe vel sñ scriptis: l^o
alias 3° ordinē iur⁹: gravit
peccat: de his i. iij. pte sū.

ti. ix. c. i. **C** Si iudex quicquid
dilatationes aliquas datus fecerit : et
si ordinem iudicium non serua-
uit. **C** Si pro altera datus iusti-
tiam grauari. **C** Si reo fecit
questiones : vel pones seu interrogatio-
nes ad quas responderi non tenebat.
C Si appellaciones lras non
admisit. **C** Si dolose locum
appellandi dedit. **C** Si pro ap-
pelatores lras nihilominus in
casu precessit. Si iudicis mas-
gnis pios non consuluit. **C** Si
allegaciones friuolas admi-
sit. **C** Si pauperibus viduis : or-
phanis non subuenit. et i aduoca-
tione non prouidit : i quibus istorum vir-
te mortale. cum scienter deliquit.
C Si iudex illicite flauit
penam debitam reo : quod fit triplici-
ter. **C** Uno modo quod non erat sum-
mus iudex. s. princeps : nec ei publi-
ca potestas est plenarie con-
missa : s. ut iudicet s. leges
et statuta ciuitatis. **C** Secundo
modo quod et si habet plenariam po-
testatem is tamen qui passus est ini-
uriam non assentit sibi remitti
s. vult reum puniri. **C** Tertio
modo quando et si iudex habet plena-
riam potestatem et lesus vult remitte-
re : tamen non est causa iusta. reip. vtilis s.
nociua. s. pbes incertum. de

linquendi hec tho. sa. fe. q. lx
vij. ar. iij. et in quolibet horum
peccat mortaliter. **C** Nota
quod qui fingit fraudulenter casum
alium per quem iudex aliquis va-
dat : vel mittat ad aliquam mu-
lierem per testimonio ferendo est
excoicatus. c. mulieres de iu-
di li. vi. **C** Si obita penam
auget : imminuit cum non possit : vel
deret. Quando possit vel non
vide i. iij. pre sum. ti. ix. c. ij.
Si et mutare possit. vid ibi
ti. xxx. c. i. **C** Si iurauit se
cum allegata et probata pde-
nas quem nouit inocere : quod tamen
vix peccet vel non : vel excuse-
re vide in. iij. pre sum. ti. ix. c. ij.
C Si minister indicis existens
executus est iniquam sententiam et in ius-
tiam : si per certo scit inocentem :
non excusat a peccato. Ray. Se-
cus si dubitat : quod tunc excusa-
tur pro obedientiam. **C** De
presentibus vero ad iudis
cum bes in. iij. parte. ti. ix.
C De aduocatis : procurato-
ribus et notariis. c. iij.

Item aduocatus per
e curatores et notarios
interrogandus est. **P**ri-
mo si posuit se aduocatus
cum prohibere. in iure : scienter

Tertia pars Interrogatorij

hoc faciēs: vñ peccat. ¶ Pro
hibet aut̃ infidelis ⁊ excōi
cat⁹ excōi. maio. nec nō reli
giosus nisi p̃ mōasterio ⁊ d̃
mādato sui plati: s; ⁊ cū i
sacris: uel ēt in minorib⁹: s;
⁊ bñficiati. p̃hibent̃ aduoca
re in iudicio seculari nisi in
cā ppria: ⁊ p̃ ecclesia sua: vñ
p̃ p̃iunctis: uel miserabili
b⁹ p̃sonis. Sūt ⁊ alie p̃sone
p̃hibite: d̃ q̃b⁹ bñ. iij. q. vii.
§. iij. Et inter alios p̃hibet̃
lodomita: p̃cipue notari⁹.
de iure uel de facto. Iudex
uel assessor ēt n̄ pōt esse ad
nocat⁹ in cā in qua ē index
nec cū. cus p̃ extraneis ⁊ ec
clesiā suā Ray. ¶ Si aduo
cat⁹ uel curator scienter de
fēdit cās iustā: peccat mor
taliter: ⁊ tñr alteri parti de
oī dāno inde habito Lbo.
pa se. q. lxxi. ar. iij. nisi satis
faciat cliētulus q̃ p̃ncipalr
tenet: ⁊ scit iniustitias qñ. s.
obtiēt omnez victoriā cāe.
¶ Si vero ignorāter iustā
cām d̃fēdit. s. putās iustā
excusat̃ fm̄ modū ⁊ p̃suetu
dinē regionis: q̃ ignorātia
excusat̃ p̃t Lbo. ubi. §. Et si
ex iḡrātia crassa: peccat mō

taliter. ¶ Si in p̃ncipio cre
debat iustā: s; in p̃cessu cāe
videt iniustā: d; d̃cesse: uel
deserere eā: ⁊ nō vltari⁹ pro
seq; alias. n. peccaret. Et si
obtiēt victoriā cause. tñr le
so ad satisfaciēdē: nō tñ d;
eā p̃dere aduersario: uel se
creta sue cāe reuellare: s; in
ducē cliētulū suū ad cedē
dū: uel p̃ponendū cū aduer
sario suo sine dāno aduer
sarij. Lbo. ubi. §. Dū aut̃ ē
ei dubia usq; ad finē licet p̃
sequi semp̃ illas sine p̃ctō.
¶ Vul. ¶ Si i aduocādo vsus
est in d̃bito mō videlz fm̄
Ray. si p̃durit falsos testes
uel p̃duci fecit. l. corruptos
si idurit falsas leges: seu ali
as p̃batōes falsas iuris uel
facti: si mētī ul' mētiri fece
rit: uel docet cliētulū suū in
iudicio: si dilatōes n̄ neces
sarias q̃rit i grauamē parti
bz: si appellat sciēter ⁊ ius
tā snias in quolibet hornz
vñ mortale. ¶ Itē si nō fide
liter cām foueat q̃tū iusti
tia snadet d̃mittēdo. de cō
tūgētib⁹ ex negligētia l' nō
bili ignorātia in q̃ posset es
se mortale. ¶ Si p̃cacit̃ at

dūdo pultia: nō vociferādo.
C Si pdidit secreta aduer
sario suo. Et si p pdictū mo
dū vicit iniustā cām: tenet
leso de oī dāno inde secuto.
C Si amittit iustā cām pp
suā infidelitatem. uel negli
gentiam: uel ignorantia: te
netur cliētulo suo de omni
dāno. **C** Si aduocat⁹ nō p
stitit patrociniū iniustā cā
pauper⁹ 7 misabiliū psoa⁹
Nā si nouit talē cām 7 scit
illū p se nō posse iuuari: qz nō
hēt ad soluēdū: nec aliūz vi
det q velit eū iuuare: pp qd
amittit cāz: tñr gratis iuua
re si pōt. alias videtur mor
tale. **I** bo. fa fe. q. lxxi. ar. i.
7 Ray. **C** Si imoderatū sa
lariū accipit de sua aduoca
riōe. Nā moderatū petere
pōt: 7 aduocat⁹ 7 iuriscōsul
tus ut diē aug. xiiij. q. v. c. nō
sanē: qd moderatū iumit
ex qtuor. s. ex quātitate cāe
ex laboꝝ aduocādi: ex scia 7
facūdia aduocātis: 7 ex pue
tudine regiōis: 7 hz boc ma
gis 7 minus pōt accipere. hz
Ray. vñ ab initio cū fac pa
ctū vel ex post facto ppleto.
Sed ex q cā est incepta nec

dū finita: nullū dō facer pa
ctū cū luigatore quez acce
pit in ppiā fidez: qz posset
eē occasio magni piculi. iij.
q. vij. §. p̄terea. Itē nō licet
pacisci d qta cū aduocato:
videlicet decima l cētesima:
sz d qnta licet: moderate tñ
sz iura. De hac materia vis
de plene i tertia pte sum. ti.
vi. c. iij. 7 i. iij. p. t. i. c. xix. Si
iurispitus existēs i cā quaz
nouit iustā. p̄suluīt qūo ob
tinere: mortale ē: 7 si viciē
ex p̄silio ei⁹. tñr lesio d oī dā
no. **C** Si ex ignorātia cras
sa male p̄suluīt. **C** Si nō cō
suluīt paupib⁹ nō hñtib⁹ ad
soluēdū. **C** Si nimis p̄silit.
idē dicēdū ē sicut de aduo
cato. **C** Si pcurator existēs
defendit sciēter iniustā cāz.
C Si nō fideliter 7 sollicite
fouet iustā. **C** Si pauperi
bus nō p̄stauīt patrociniū:
C Si nimis petit salariū
idē dñdū vñ sicut de aduo
cato. **C** Si notari⁹ exñs ad
nertēter falsauit iustā: pecca
uit mortalr 7 tenet d oī dā
no secuto. **C** Si malitiose
occlauit iura alioꝝ seu in
frumta: 7 nō assignauit aut

Tertia pars Interrogatorij

destruxit vñ alijs dedit: ultra
mortale tñr de omni dāno

¶ Si ex ignorātia notabili
vel negligētia. male dicta-
uit instrūta testamēta cū de
seccib⁹: vñ oriūt litigia vñ p
dūt bōa alioꝝ: peccat mor-
talr: ⁊ tenet d oī dāno leso
exinde. **¶** Si fuit rogat⁹ in
testamentis eoꝝ q nō erāt
sui sensus sciēter. tāq̃ vsuz
rōis libeꝝ habentiū: mōtale
est: ⁊ tenet d oī dāno lesis.

¶ Si in instris suis nō est
vsus solēnitatib⁹ legalib⁹:
vñ validāt p̃ctus: qz morta-
le ē: ⁊ tñr de oī dāno. **¶** Si
fec instra i fraudē vsuray sci-
enter: mortale ē: ⁊ ē plur⁹.

¶ Si notari⁹ i offō ē sala-
riatus sufficiēter a cōitate. ⁊
accepit ēt ab his p quibus
scribit gr̃as: lras: ⁊ h⁹i: vel
ñ salariat⁹ a cōitate. accepit
de psuetudie p labore suo
vltra dbitū ⁊ eq̃tatē: pecca-
nit ⁊ tenet ad restitutionē.

¶ Si dieb⁹ festinis sine ne-
cessitate: s; ex cupiditate se-
cit instrūta: vñ copiauit vel ex-
tēdit scripturas cū possent
differri: mortale vñ. **¶** Si
fuit rogat⁹: vñ dictauit vñ re-

degit i scriptis statuta p̃tra
libertatē ecclīasticā: mōtali-
ter peccauit estq; excoīcat⁹.

¶ Si notari⁹ exns ep̃i pro
scribēdis noib⁹ ordinādoꝝ
vñ litteris ordinationū acce-
pit pecuniā: qz si salariat⁹ ē
ab ep̃o: simoniā pmissit: si
vero ñ salariat⁹. satis acce-
pit: vt de lucro p̃cipet or-
dinatoꝝ: simoniā ē: de q̃ vi
de plen⁹ i. ij. p. sū. ti. i. c. v.
§. xvi. Itē i. iij. p. ti. xxi. c. ij.

¶ De doctorib⁹ ⁊ scolari-
bus. c. v.

c Irca doctoꝝ ⁊ sco-
lares ingrendū est.

¶ Primo si docēs publice le-
ges vel pblicā. admisit ad
lectionē suā sciēter: religio-
ses vñ sacerdotes seculars:
vel alios clericos nō sacer-
dotes s; i dignitate p̃stitu-
tos: qz excoīcat⁹ ē. qñ aliquē
p̃dictoꝝ aduertēter admit-
tit. simul cū illis. c. sup spe.
ext ne. cle. vñ mo. **¶** Si do-
cēs aut legēs i q̃cūq; facul-
tate ēt i sacra tbeologia. ad-
mittat religiosus creūtes d
mōasterio cū bitu ad audiē-
dū sine lnia p̃lati sui sciēnt.
⁊ excoīcat⁹ cū eo. qz p̃cipat

i erie. Id si cū lnia p̄lati sui: s3 sine bitu ad lec tōz f̄cipit f3 Lapū. **C** Si magr l' scho r̄ ex̄is bonōie tractat cū ali q̄ ciue bononiēsi d̄ p̄ductōe hospitiij irregl̄is iqlinis nī si t̄ps p̄ductōis fuerit elap sū: excōicat̄ ē. ex. d̄ loca. c. ex rescripto. Et b̄ excōicatio n̄ b3 locū nisi bonōie. **C** Si q̄ ex eo pacto recept̄ ē i canōi cū vt: scolas teneat. simōia cus ē: vñ 7 mōtale s3 vacāte p̄bēda p̄t ei ānec̄i b̄ on? rō cēdi licite. hosti. 7 ber. **C** Si aliqd̄ exigat̄ l' p̄mittat p̄ li cētia docēdi: q̄nis f3 hosti. si sit simōia ē tñ d̄ iura: vñ 7 mortale: qd̄ p3 ex p̄ea p̄p b̄ iposita: qz ex actu f̄stituit̄ 7 7 debēt exactors officijs 7 bñficijs expoliari: ex. de ma gistr̄. c. i. **C** Si magr b3 bñ ficiū vñ salariū sufficiēs p̄ do cēdo. si exigit a scholarib3: si mōiā p̄mittit p̄cipue a clic̄s 7 paupib3 exigēdo: qz vēdit doctriāz 7 tñr ad restōnē. b̄ hosti. 7 ray. **C** Si ē tñ suffi cit salariū ei: p̄t exigē. si tñ sit idone? i docēdo. al3 n̄. A paupib3 at̄ n̄ d3 exigē. Obla ta vō gr̄at̄: semp pōt acci pere: 7 mltomagis si nullū b3 salariū. p̄t recipe collec tā p̄ labore. **C** Si magr se nū colendū de iure: vel de p̄suetudine. nō vult p̄ceder̄ nisi p̄ pecūia: vñ ecōtra n̄ co lendo p̄cedit colēdū p̄ pe cunia: simoniā p̄mittit. ray. **C** Si magisteriū inde que rit sine p̄t 7 valde. ignorās. vel recep̄t: vñ esse mortale p̄p piculū qd̄ seq̄tur: qz rōe magisterij dat̄ fides in qb3 requit̄: vñ nocumētū p̄rio seq̄tur ex cōsilio malo: 7 b̄ p̄cipue in theologica facul tate: 7 admittēs tales scien ter ad magisteriū: ē t̄ vñ mō taliter peccare. **C** Si q̄rit gradus: vel. magisteriūz. n̄ ad vtilitatē aiāz 7 dei bono rē: s3 ad sui ostētationē 7 bo norē: p̄tinet ad ambitionē. ideo vide de ambitione 7 qñ mortale ē vel veniale. in ij. pte sum. ti. iij. c. iij. **C** Si inde q̄rit ex emptiōnē vñ di uicias vel libertatē: totū est dānabile p̄sertiz i fligiosis. **C** Si docuit publice i theo logia: ex̄is in mortali noto rio: peccauit mortalr. tbo. i. iij. di. rix. q. ar. ij. q. ij. **C** Si

Tertia pars Interrogatorij

sciētias p̄bībitas legit n̄l̄ dī
dicit: vt nigromātiā n̄l̄ artē
notoriā ⁊ b̄i: mortale ē: n̄l̄
si notabilr̄ ignorās se ad do
cēdū posuit: ⁊ errores nota
biles: docuit: est mortale.
CSi n̄ adhibuit diligētiā
ad p̄fectū scholariū i scia
⁊ morib⁹ q̄ debuit: faciens
nimias vacatiōes: vel n̄ uti
lia s̄z curiosa docens: vel d̄
morib⁹ eorū nō curās: nec
p̄pescēs in q̄ potuit: in b̄i
negligētiā notabiliter p̄mit
tens: mortale ē. **C**Si vni
uersitas iuramēta n̄ impleuit:
mortale est p̄ctū. **C**Si se
iactauit de doctrina: l̄ alijs
detraxit se p̄ferendo vel eis
inuidit: vel sectas nutrit
inter scholares: vel schola
res alterius doctoris ad se
traxit iniuste: vel p̄pōse in
tus ē: de qb⁹ vide supra in
p̄ctō ianīsglie de b̄i graui
tate. **C**Si scholārs nō fue
rūt obediētes doctori: i bis
in qb⁹ tenētur. **C**Si rixas
iter se fecerūt. **C**Si minus
aptū elegerūt ad legēdū ex
cā iniusta. **C**Si dimiserūt
ieiunia ecclīastica cū ieiuna
re possēt: l̄ misse auditiōē

in festis v̄l alia sacra. **C**Si
p̄tendunt i disputatōe d̄ ve
ritatē ne videant succubē:
CSi supbiunt ex scientia.
CSi aliquē malū finē iten
dūt ex scia sua ut lucra inu
sta: curiositates: ābitiōes
⁊ b̄i. **C**Si s̄ negligētes i
studio. **C**Si p̄digi i expen
dēdo: ⁊ d̄ alijs ingrēdi s̄ p̄
ut videbūt expēdīt d̄ dicit su
pra i p̄ma pte interrogatorij
⁊ in scda. **C**Si nimis ardē
ter studuit in libris gētiliū
p̄p̄ ornatū: minus vacans
studio vtiliori. v̄l necessario
vel sacre scripture p̄cipue q̄
ad religiosos: vel in poetis
cis p̄p̄ materiam turpem:
q̄ istud ē mortale. xxxvij. di.
.c. ideo prohibetur.

CDe medicis. c. vi.

A Medico q̄re si po
suit se ad praticā in
medicia s̄n̄ sufficiē
ti peritia: q̄ si paz v̄l n̄bīl
studuit v̄l mortale: q̄ expo
suit se p̄iculo occidēdi ho
mines. Si pitus ⁊ sufficiēs
existēs omisit aliqd de p̄tin
gentib⁹ circa ifirmos quos
bēt in cura: ex negligentia:
q̄ ex negligentia notabili

vñ secutū est magnū nocu-
mētū infirmo uel seq potu-
it: male p̄t excusari a morta-
li. Si vero parua negligē-
tia: ē ueniale: ut si nō uisitat
iſirmos sollicitē ⁊ b̄i ubi
tñ nō ē piculū. ¶ Si dedit
medicinā vñ p̄siliū pro salu-
te corporis in periculū tñ
anime. pp̄ que veniat q̄s ad
peccatū. i. p̄cepta: puta ut
fornicet q̄s. ut euitet certas
iſirmitates: i. medicinā dat
pregnāti ad occidendū pue-
rū p̄ p̄seruatiōe m̄ris: uel
potū inebriatē: ⁊ b̄i morta-
liter peccat: ⁊ hoc p̄bibeſ
in. c. Cuz iſirmitas extra d̄
pe. ⁊ re. Si seruauit p̄ceptū
factū medicis. i. q̄ inducāt
iſirmos qñ p̄mo vocātur
ad uisitādū eos ad p̄fessio-
nē faciēdā: q̄s omittere dō b̄.
¶ Si doctores peccat morta-
liter: ut di. c. cuz fraternitas
de pe. ⁊ re. ¶ Si paupes i-
firmos q̄s nouit nō valen-
tes soluere. n̄ uisitauit gra-
tis: q̄s ad hoc tñ ⁊ ēt solue-
re p̄ eis medicinas si pōt
als mortale ē: di. lxxiiij. c. i.
⁊ i glo. sup̄ vbo iſferas. Si
nimis largus fuit ad iducē

dū debiles ad frangēdū ie-
iunia ecclesie sine rōnabili cā
q̄s frequēter faciūt nō ē si
ne p̄cō. Si vero ēt sanis dīſ-
suadet ieiunia ecclesie dicens
nocua eē ⁊ sic iducūt ad frā-
gēdū ieiuniū sine cā: morta-
le ē: d̄ pe. di. i. c. noli. Si de-
dit medicinā dubiā sanatio-
nis vñ mortificatiōis: vñ mō-
tale. Et ut dicit. c. cū iſirmi-
tas ex. d̄ pe. ⁊ remissiōe po-
tius d̄s dimitti i manib⁹ dī.
¶ Exponi piculo medicine.
De emulatiōe vero ⁊ detra-
ctione quā faciūt medici:
interrogandū ē put babes
supra in. ij. p. interrogatoriij
videlz i p̄cō inuidie. Itē in
sa parte sum. ti. viij. c. iij.
¶ De aromatarijs.

¶ In cōponēdis me-
dicinis n̄ ponunt q̄
ordinat medic⁹ cuz
nō b̄nt: i. ita bōa ut ē neceſſe
in quo offendūt medici nō
faciētes añ se cōponi: nā si
ex b̄ sequit̄ graue periculū
iſirmo: vñ nō opatur sanis
tatē quā fecisset si b̄n fecisset
illā: mortale ē: ⁊ ēt i medi-
co si b̄ dissimulauit. ¶ Si
docēt vel yēdunt ea q̄ p̄cu-

Tertia pars Interro. De Aromatarijs

rāt aborsuz ad illud facien
dū : vel vēdunt venena his
q̄s credūt abusuros: morta
le peccatū ē. ¶ Si sopbisti
cāt aromata qđ frequēter
faciunt ponētes in eis vnū
p̄ alio: vel in electuarijs: si
rupis spēbus 7 p̄fectionib⁹
ī cereis faciētes malas mix
turas. 7 vēdētes p̄ puris: qz
vltra pctm̄ tenent ad f̄stitu
tionē illis ad q̄s talis res vē
dūt: seu erogare paupib⁹ cū
incerti sunt. ¶ De nimis p̄
cijs: p̄iurijs 7 medacijs 7
diminutis pōderibus 7 alijs
pctis q̄ faciūt interrogādū
ē put. d. i. c. de fraudulētia.
l. ij. p. interrogatoris. v. in
vij. p̄cepto i. c. d. fraudulen
tia 7 diffusio i. ij. p. sū. ti. i. c.
xvi. itē i. iij. p. ti. vij. c. iij. s.
vi. ¶ De mercatorib⁹ cāp
sorb⁹. 7 p̄sonetis. c. vij.

¶ Mercatorib⁹ cāpso
a rib⁹ 7 p̄sonetis que
rēdū ē: si misit non
solū arma 7 lignamīa: s; ē
q̄cūq; mercimonīa ad ale
xandriā vel partē egypti: vel
terras sarracēorū soldāo s̄b
sectas qz excōicat⁹ ē excōica
tione papali si n̄ b̄uit licētiā

a papa. Dicūt q̄ veneti b̄nt.
¶ Si negociant nō p̄pter
aliquē finē honestū: puta su
stētationē familie sue ex lu
cro moderato: ul' p̄ sustēta
tionē pauperū. vel p̄uisionē
eorū: p̄ ciuitate: 7 b⁹ i s; ne
gociat p̄p avariciā: 7 ad the
saurizādū: ē mortale pctm̄:
si i lucro p̄stituūt finē: l' si in
tēdūt lucrū p̄ fas 7 nefas si
p̄nt. Nec vide i. iij. p. sum.
t. viij. c. iij. ¶ Si p̄posuit se
cū alijs mercatorib⁹ q̄ n̄ vē
dāt d̄ aliq; mīori p̄cio q̄ cō
uētū fuit iter eos qđ ē excē
ssuū: vt sic cogāt p̄sōe. me
re caro p̄cio: pctm̄ ē 7 legi
b⁹ p̄b̄itū. hosti. ¶ Si ven
dūt merces p̄ maiori p̄cio
q̄ ualeāt: 7 ex eo q̄ n̄ soluz
fecit ei terminū s; ēt mutuat
ei pecuniā aliq;: usurā cō
mittit. ¶ Si vēdēdo mer
cātijs suas: puta lana l' pā
nos recipiēdo p̄ p̄cio alia mē
cemōia: puta sicū p̄ aromā
tib⁹ l' alia: q̄ vulgariter dī
barato: mltō maiori p̄cio vē
dit sic: q̄ si recipet pecuniā
pctm̄ ē iustitie 7 mortale: nī
si ille cui vēdit ēt lōge maiōi
p̄cio tradat res suas: tē p̄t

vn^o excessus p^oferari cū alio
si sit q^o si e^oles. **C** Si vendē
do ad terminuz: plus iusto
p^ocio v^odidit: rōne dilatois
tm. Et de diuersis sp^ob^o cā
bioz: 7 variis mōis cābioz:
vsuraz: 7 fraudulēt^o i q^oti
tate: 7 q^olitare: 7 suba rerū.
Interrogādū ē put hēs su
pra in. c. de vsurpatioe rei
aliene i. j. pte interrogatorij
vz in. vij. p^ocepto in p^oncipio
7 in. ij. pte sam. ti. j. **C** Si
fraudaui v^ol fraudari fec^o: v^o
ali^o p^o eo: iusta pedagia seu
gabellas: mortale ē 7 tenet
ad restōnē. **S**ec^o de iustis.
vel cū nō tenent loca illa tu
ta a latronib^o (pp q^o hec
soluunt) ppter defectum
dñoz. **C** Si d^odit falsas mo
netas vel diminutas sciēf
p bōis: vel eas dimiuit: est
pctm 7 tenet ad restōnē. se
cus si accepit monetas valē
tes i loco p eo q^o valēt ibi
7 mittēs ad aliū locū vbi
pl^o valēt pl^o petit. **C** Si fa
ciēs societate cū alijs nō fide
liē se hūit: aliq^o occulta lucra
sibi soli retinēt: tē ad satisfā
ctioēz tenet: nisi cert^o eēt q^o
socij tmēde occulte subtras

risset. Si fec^o p alijs securita
tē cū fraudib^o. nā sine frau
de asscurar^o merces p ma^o
l^o p trā: 7 ide q^o rere emolunū
tū pl^o 7 min^o s^oz quātitate p^o
culi: nō v^o illicitū. cū subster
piculo magno. Asscuratio
vo pecunie p modū satisfā
ctiois: q^o vulgarit^o d^o scripta:
vbi nullū ē piculū 7 dānū:
nō ē turū quātū ad p^osciam.
Sec^o si sibi ē picl^oz ibi. Si
accepit pecūias aliquas sub
noie depositi: r^ohdēs sex vel
octo p cētenario: 7 cū illis
pecūijs lucrat ipe mutuan
do: v^o alijs illicit^o s^octib^o ad
rōnez. x. pro cētenario 7 bu
iusmōi: cōmisit duo morta
lia: vnū est accipiendo: ali^o
mutuādo: 7 tenet de vsura
C Si se itromisit in baro
cholis ritrācolis acbasinis
q^o vocabula nō declaro ob
breuitatē s^o de his vide i. ij.
p. sū. ti. i. c. viij. q. v. q^o ma
licie sit in eis. Achasinū. d^o
q^o q^o gerit negocia stipen
diarioz. Idē si dñoz labo
rās p eis: 7 cū mutuāt eis
pecūias cū expēdit. recipiēs
ide certū lucrū vel salariū
7 quantū meret^o laboz p iu

Tertia pars Interrogatorij.

stis causis pōt accipere: vñ pro bellātib⁹ iniuste nō pōt accipere rōne mutui nihil pl⁹ alias vsura ē. ¶ Si vsus est piurijs ⁊ mēdacij⁹ emēdo ⁊ vēdendo q̄ solēt eē his cib⁹ ⁊ pot⁹. Et de his dic vt supra i p̄ia pte it̄roga torij. s. in. ij. p̄cepto. c. i. Et cū stat in tali p̄posito vtēdi mēdacij⁹ ⁊ piurijs ⁊ dolis qñ occurrēt: sp̄ est i mortali vñ non est absoluēdus: nisi disponat abstinere ab illis vbi est mortale. ¶ Item si emit res raptas vñ furatas p̄ mare vel p̄ terrā: dic vt supra i sc̄da pte it̄roga torij. c. viij. ¶ Si emit vñ vēdit dieb⁹ festiuis absqz neci tate s; p̄ cupiditate: vñ fecit rōcinia libroꝝ: vel fecit fieri suis discipulis: dic vt sup̄ de obf̄natiōe festoꝝ. ¶ Si fuit p̄seneta seu mediator: q̄ dī sensale ōctui⁹ fraudu⁹ lentor⁹ scient: mortale est ⁊ teneē leso satisfacē. ¶ Si fuit mediator ōct⁹ vsurarij. itendēs vtilitatē vsurarij ⁊ suā magis q̄ accipiet⁹ sub vsura: mortale ē: ⁊ si ipse in duceret ad mutuādū alios

ad vsuras q̄ hoc nō cogita bāt: vñ tenere ad restōnem. ¶ Si mediator extat i alijs ōctib⁹: vt vēdēdo domos: eqs: ⁊ alia aialia: ⁊ male cō suluit ēptori in ei⁹ dānū: vñ sui vtilitatē ⁊ vēditor⁹: pec cat mortali⁹ ⁊ teneē leso ad oēs satisfactōes: ⁊ ecōuerso teneē si i dānū vēditoris cō suluit. ¶ Si in fīdis matri moniis: vñtur mēdacij⁹ ⁊ hñdī in notabile dānum ō hētiū: peccat mortali⁹. Nec vide in. ij. p. sū. ti. viii. c. liii. ¶ De artificibus ⁊ mecha nīcis. Capitulū. viii.

I fecit artē: cui⁹ op⁹ ē cū pctō: vñ ad pctm mortale: vt plurimū sic facere taxillos: fūire vsu rariis i illa arte: militi i bel lo iniusto: nanigio piratoꝝ lenocinio. in tenēdo barata riā ⁊ hñdī: op⁹ q̄ dīmittat ex toto artē: alias nō est ab soluendus. ¶ Si artē facit cui⁹ artificiū pōt esse ad bo nū ⁊ malū finē ⁊ vsū. vt ⁊ a dios: balistas: lāceas. vene na: ⁊ hñdī: si verisimiliter potest estimari q̄ emptor velit ad malū vsu: nō pōt facere vñ

vēdere facta: vtputa i bello
iusto. sec^o si dubitat. **C** Si
qua ēt facit: q sunt ad malū
vsuz quasi semp vt facef fa
cos: 7 certa 7 hmoi debz di
mittere. **C** Si mēdaciis vti
tur: piuriis: dolis: mal mē
suris. v^l pōderib⁹. **C** Si fe
stinis dieb⁹ laborauit. **C** Si
nō ieiunauit cū possz mode
rando laborē: de qb⁹ dic vt
supra i pma pte interrogato
rit. videlz in tertio pcepto.

De lanificibus.

Si vendidit pānuz lane mi
nus pciōse: pro panno lane
magz pciōse: 7 sub isto pciō
vel vni⁹ ticture pro alia: vel
cū aliquē defectū hntem ac
si nō hñet. nil minūēs de p
ciō: uel si i festis fecit lanaz
tēdere sine necessitate. Vel
cuz nō plene soluit laborāti
bus 7 hmoi: i his. n. mai⁹ 7
min⁹ pctm fm materiam.

De setariolo.

Si textorib⁹ serici. pciuz sui
laborz dat nō i pecunias sz i
reb⁹ diuersis: puta: pāno: se
rico: tritico 7 hmoi: 7 cū il
le nō idigeat illis. o3 cuz vē
dere miori pciō q ille rece
perit: peccat mortalit^r 7 tez

nef ad restōnez de dāno ni
si a pncipio cū eo sic puene
rit q daret de hmoi tali p
ciō. tūc aut nō v^l deceptio.

C De tabernario 7 hospite
Si vendidit vnā spēm vini
p alla: uel limphatū uinuz
pro puro: u^l ad clarificādū
vinuz fecit aut misit aliqua
nocua corpis vel nō dedit
plenas mēsuras: u^l i taber
na tenuit meretrices 7 ribal
dos: v^l lusores ad taxillos:
v^l aduertent ddit his qz vi
dit inebriari: peccauit i qui
busdā mortalit^r. In aliis ve
ro uenialit^r 7 tenet d dānis.

De macellario.

Si vendidit carnes corru
ptas. p sanis qd ē mortale.
Si vnā spēs pro alia: ut ca
prā. p castrono: 7 hmoi: uel
diminutū pōdus: ut. ri. vnā
cias p libra: peccauit mor
taliter: 7 tenetur de dānis.

De pistore.

Si fec panē nimis pōdero
suz ex aliq sopbificatōe ita
q emētes sint decepti: uel
minoris pōderis q o3: uel
farinā bonā alteri⁹ accepit
cui fec panes 7 posuit min⁹
bonā: uel cū nimio fursure

Tertia pars Interrogatorij

peccauit ⁊ teneſ ſatiſfaceſ.

C De ſutore pannorum.

Si qđ reſtat ſibi d̄ ſerico vſ
panno vel tela: vel alijs ſi
bi datis pro ſiēdis veſtib⁹
retinet ſibi: ſuraſ illud ſi ſit
qđ notabile: niſi ille dimiſ
nute dediffet ſibi mercedeꝝ
laboris ⁊ illud capit ſibi ad
ſupplendū tñi. vel vbi eſſet
in pacto. **C** Si noctib⁹ vel
dieb⁹ ſolēnibus abſqꝫ ma
gna neceſſitate laborat: vel
ſi facit nouas inuentiones
vanitatum.

C De aurificibus.

Si vtitur: vel ſi vēdidit au
rū nel argentū archimiatū
pro uero: uel aurū min⁹ pu
rū pro magis puro: peccat
⁊ teneſ d̄ dāno. **C** Si emit
calices ſacros nō cōſlatos
pro ſe: qđ prohibetur.

C De cerdonibus.

Si uendit tñā ſpecieꝝ co
rij pro alia minus bona in
ſotularibus.

C De fabris.

Si ferrū pro calibe vel ma
lum ferrum.

C De locatoribus equorū.

Si ſcient locauit equū de
ſectuoſuꝝ uel periculoſuꝝ ⁊

bmōi: quilibꝫ tenetur vltra
pctñi de dānis: ⁊ ſic diſcur
rendū eſt per alias artes.

C De hiſtrionibus.

Si hiſtrio fecit repñtatōes
⁊ iocos in verbis vel ſactis
turpia p̄tinētes: vel in eccle
ſijs: uel in diuinis officijs
tpibus indebitis: eſt pctñi
plus uel minus graue ſcōꝝ
quantitatem.

C De cittharizantib⁹.

Si muſic⁹ cittharizauit ad
p̄gregationes illicitas: uel
in eccleſia in organis pulſa
uit ballatas: puto mortale
in pulſante ⁊ pcurante.

C De ſeruitoribus ⁊ labo
ratoribus.

Si infideliter opati ſunt. i:
nō bono mō ⁊ incuria ⁊ ne
gligētia: uel nō tñi quantū
p̄mode potuerūt. pctñi eſt.

C De agricolis ⁊ ruſticis
capitulū nonum.

I Credit explicite mi
ſteria q̄ cōiter ſolēni
zat eccleſia: ut icarnatōeꝝ: paſ
ſionē ⁊ reſurrectiōeꝝ. **C** Si
ſcit dñicā oꝛonē. **C** De obſ
uatiōe feſtoꝝ ⁊ ſeiunioꝝ ſi
tñ p̄t. **C** De auditōe miſſe i
feſtis. **C** De p̄feſſiōe ⁊ cōio

ne semel i āno fīda. ¶ Si
recepit sacm cōfirmatio-
nis uel non: qz tenet si pōt.
¶ Si tenuit ppios filios
ad baptisimū uel pfirmatio-
nez qd est prohibitiū. ¶ De
mēdacijs uero 7 puiis 7
blasphemis 7 ebrietatib?
iterroga. ¶ Si ad meretri-
ces accessit: quod aliqui nō
credūt esse mortale: nec tñ
talis ignorātia excusat euz.
¶ Si decimas nō soluit sal-
tem scōs p̄suetudinē loci il-
lius: qā peccauit 7 tenet sa-
tisfacere de p̄terito: si sacer-
dos nō remittit: uel ē obia-
tiones scōm p̄suetudinē lo-
ci nō dedit. ¶ Si de excōi-
catōe nō curauit. sed igessit
se diuis: uel cōtempnit uita-
re excōicatos: quod ē mor-
tale pctm. ¶ Si nocuit per-
se: uel per familiā suā. uel
aialia: puta discurrendo p
prata aliorū. uel mittendo
uel permittendo aialia itra
re ad pascendū: uel si muta-
uit terminos possessionuz:
uel arrando adunat de ter-
ra proximi vicini agro suo:
in his peccauit scōm quan-
titatē dāni qd intendit sa-

cere: 7 tenetur satisfacere.
¶ Si dolus cōmisit in agri-
cultura uel notabilē negli-
gentiā in damnū patroni:
ut nō firmando terras uel
cultiuando: uel seminando
uel recoligendo fruct? debi-
to tēpore ppter qd deperi-
erūt: uel bones nimis sati-
gādo: vñ destruūtur 7 p̄ci-
pue ad lucrū habendū suū
peccat 7 tenet de damno.
¶ Si tenēs possessionē ad
affictū male tractauit: uel si
partiari? nō rñdet dñs de
quātitate tota debita: fin-
gens se min? recollegisse:
tenet dñs de dānis. ¶ Si
aialia tenens ad sociā nō
rñdet ex integro dāni de la-
na. caseo 7 fetib? 7 bimōi.
In his est pctm mortale vñ
ueniale s3 quātitatē dāni:
7 tenetur satisfacere. ¶ Si
dieb? festiuis laborauit 7 p̄-
cipue tpe messiu3 7 uinde-
miar absq3 magna necessi-
tate: uel detulit ligna uel ui-
ctualia dñs suis: mortale
est. ¶ Si vacauit ludis: cho-
reis 7 alijs uanitatibus.
¶ Si gubernauit familiā
scōm p̄cepta dei 7 ecclesie.

Tertiapars Interrogatorij

CDe supstitiōib⁹ ⁊ falsis
opionib⁹: q̄ solēt abū dare i
eis. **C**Si bz nota q̄ iplenit
nel nō. De vitijs diuersorū
artificū. vide diffusius i. iij.
pte sum. ti. viij. c. iij.

CDe pueris ⁊ puellis. c. i.

Aquirendus est de
i mēdacijs ⁊ pūrijs.

De votis nō iplenis:
que tñ nō obligant si irritā
tur a parētib⁹ añ annos pu
bertatis. **C**De missa nō au
dita in festis: de p̄fessioe ⁊
cōione fienda semel in āno.

CDe irrenerē^a ad parētes
⁊ maiores. De rixis. **C**Si v
berauit clericū: qz si ē doli
capax excōicat⁹ ē. **C**De fur
tis fact⁹ de reb⁹ parētib⁹ vel
magrōz suorū. **C**De vtra
ctionib⁹ ⁊ turpib⁹ v̄bis au /
ditis uel dcis libent. **C**De
ptumelijs adinicc. **C**De in
uidia ⁊ alijs put v̄ plus ⁊
min⁹ fm etatē ⁊ sensuz: p̄ci
pue de vitijs carnalib⁹ cuz
mascul⁹ ⁊ femis. v̄ p seipos
omissis: l'adiuicē: q̄ bodie
abūdat i ipis pp malas so
cietates ⁊ occultā. **C**Inter
rogādi sūt cū magna caute
la ⁊ a lōge ut nō addiscā q̄

ignorāt. Multo magis hoc
suādū est erga puellas. De
oib⁹ p̄dict⁹ si credūt tē hūis
sensuz rōnis: iudicādū ē de
mortalit aut ueniali. fm rez
gulas datas in p̄ma ⁊ scda
pte Interrogatorij, d illis.

CDe clericis in cōi. cap. xi.

Irea clericos in cōi.

CA q̄libet clerico pōt i
terrogari cū v̄ expe
dire: ut qñ talis clericus est
ignot⁹: si accepit aliquē or
dinē p simoniā: qz per hoc
peccauit mortalit ⁊ ē suspē
sus fm iura antiq̄: nec pōt
exeq susceptū nel p̄moueri
ulteri⁹: nisi pri⁹ p papā dis
p̄set: qd̄ neq̄ est si ipe fuit
p̄sci⁹ simonie: qz ignorante
eo: pōt per aliū etiā dispen
sari: als. n. sp peccaret mor
talit exequēdo. nec excusat
eum iuris ignorātia. **H**ec
Ray. in sum. lib. iij. c. xix.
de lapsis ⁊ disp̄sationib⁹.
CSi accepit aliquē ordi
nē lz nō per simoniā: tñ a si
moniacō i ordine uel digni
te: siue occulto siue manife
sto: ē suspēsus ⁊ idiget dis
p̄satiōe pape. Sz dñ igno
rat sem. scū eē simoniacū:

excusat a pctō exeqndo of
ficia sua. sz cuz certifiat nō
pōt exeq sine dispēsatione.
C Si suscepit ordinē a si
moniacō i ordīe cōferēdo:
uel bñficio notorio: filr est
suspēsus. Sec⁹ si simonia nō
est notoria. Duz hō nescit.
excusat mō p̄dicto: sed non
postea qñ certifiat: sed idi
get dispēsatiōe pape: alias
nō p̄t exeq. Ray. **C** Si re
cepit ordinēz bñs aliquā ir
regularitatē. vt homicidiij:
mutilatiōis: illegitimatōis
z bñdī: si absqz dispēsatiōe
peccauit mortalr. nec pōt
exeq absqz dispēsatiōe: alias
peccaret mortalit. **C** Si re
cepit ordinē exñs excōicat⁹
uel suspēsus: uel iterdict⁹:
peccauit mortalit: z nō hz
executionē. **C** Si exequit⁹
offiū alicui⁹ ordīs. ut cantā
do epistolā. uel legēdo euā
geliū ut diacon⁹: in aliq̄ p̄
dictay irretitus snia: pecca
uit mortalit. nisi ignorātia
fci eū excuset: z irregularis
Ray. **C** Si accepit ordinē
in aliq̄ pctō mortali sciēf
peccauit mortaliter. Hec
Ray. in sūma li. iij. c. xix. d

lapis z dispē. Et q̄tientiū
qz exequit⁹ offiū alicui⁹ or
dinis i mortali: vt accolita
tū: subdiacōatū. diaconatū
mistrādo aliq̄d sacfz solē
nif. vt baptizādo: cōdicando
p̄fessōes audiēdo: z bñdī:
mortale ē Ibo. i. iij. di. x.
iij. ar. iij. q. v. ad. iij. **C** Si
extitit public⁹ p̄cubinaris:
uel als notori⁹ fornicator: ē
suspēsus ab executōe offōz
suoz: p̄cipue a celebratiōe
missē z si exequit⁹ sic suspē
sus: efficitur irregularz idi
gēs dispēsatiōe pape: als si
p̄t exeq. Ido. **C** Si nō porta
uit tōsurā ex leuitate z lasci
uia: mōtale v̄. **C** Si se exer
cuit in negocijs secularib⁹
negociādo z bñdī: vel si te
nuit tabernas ibi mistrans
vel si lusit ad aleas z taxil
los v̄ se imiscuit enōmitati
b⁹ vel turpib⁹: vel tripudijs
cū semis. **C** Si vsus ē offō
ordinū sine debitis ornamē
tis: vt faciēdo subdiacōatū
sine māipulo: diaconatū si
ne stola: celebrādo missā cū
ōfecu alicui⁹ sacre vestis or
dinate. s. cassula: amictu: al
ba z b⁹ i v̄lēt lapide sacratio

Tertia pars Interrogatoriij

aut et sine lumievel sine ad
iutorio 7 sine missali 7 b^oi:
qz in qlibet horz e mortale
pcm: si sciēt dimittit nec ex
cusat iur^s igratia. **C** Si exi
stēs i sacris. s. i subdiacona
tu: 7 supra omisit horas ca
nonicas: qz i qlibz die quo
omisit aliquā horā: et brēv
ginis cū possz: peccauit mō
talit: si ex negligētia omisit
Sec^o si ex obliuioe: 7 tūc te
nef dicere qn recordat: aut
omisit ex ipotētia ifirmi
tis 7 b^oi de cā. **C** Si dicē
do horas: alijs exercitijs se
occupauit māualib^o: vt faci
endo cognā 7 b^oi v^o morta
le: qz nō satisfacit pcepto ec
clesie. Et si mente circa alia
vagat volūtariē: nō curās:
7 si qñ p totuz offm: videt
mortale. Sec^o si pponit vel
le attēdere: 7 distrabit: sed
cū aduertit displicet ei. **De.**
i. iij. di. xv. ar. ij. q. v. **C** Si
rcipit ordinē sacz añ etatez
legitimā. s. subdiaconatū añ
xviij. ānos. Diaconatū añ.
xx. 7 sacerdotiū añ. xxv. (suf
fiē ann^o inchoat^o) peccauit
mortalit: nec d^oz ereq añ eta
tē. liaz: si tñ faciat offm: nō

efficiē irregularis vñ cōez
opionē. sed peccat. **C** Si sa
cerdos exis pmissit aliquā
simōiaz: puta audiēdo p^oses
sioes p bñdo pecuniā: als
nō auditur^o: baptizādo cōi
cādo: inūgēdo: vendēdo se
pulturas 7 b^oi mortale est.
C Si in cōfessioe in cōione
vel i collatōe sacroz omisit
debitā māz: vel formā: vel
ritū i qlibet horz e mortale:
siue ex certa scia fac. siue ex
ignorantia crassa vel nōbili
negligētia. **Itā** i de sequit
magnū piculū 7 irreueren
tia dī. **C** Interrogādū ē. n.
d^o formis. s. baptismi: eucha
ristie 7 alioz sacroz q sunt
maior^o pōder^o: si sciūt eas:
qz hēs i fra. c. vlt. **C** Si no
torijs p^ocorib^o. d^odit eucharī
stiā 7 alia sacra. si penitētib^o
C Si occult^o p^ocorib^o quos
ipe sciuit: d^onegauit publice
eucharistiā: v^o alia sacra: qz
in vtroq^o v^o mortale: licz et
ipsi peccēt petēdo 7 sumen
do. **C** Si celebrauit cū mō
tali nō p^ofesso: l^oz p^orit^o: mor
talit peccauit: nisi aliq^o neci
tate i^ostante: 7 sacerdot^o co
piā nō bñte. tūc sufficit p^orit

tio: s; si sine bac celebrauit
 mōtalr peccauit. tho. i. iij.
 d. xviij. q. ij. ar. v. q. i. ad. iij. af
 q. iij. ar. i. q. iij. Itē pe d pa.
 d. ix. q. ij. ar. i. **C** Si celebra
 uit n̄ deis matutis: mortale
 est. **C** Si dñdo missas n̄ cō
 secrant putās ex hoc euade
 re pccatū: mortale ē 7 grauif
 simū. **C** Si celebrauit ad fa
 ciendū bñficia seu maleficia.
C Si n̄ dixit ex integro: s; di
 misit nōbiles ptes misse ex
 igratia seu festinatione pci
 pue canonis. **C** Si dicēs v̄
 ba nō itendit psecrā. **C** Si
 n̄ sūpsit sacfz. **C** Si n̄ ieiū
 nus. **C** Si plures missas: i
 vna die dixit i cān nō pces
 so. **C** Si n̄ i azio s; fermēta
 to accipit. **C** Si cū hostia q̄
 si corrupta: vel vino acceto
 so. vel q̄si putrido. **C** Si sp̄
 in missa occupat̄ ē in varijs
 cogitatōib⁹ volūtariē. vel n̄
 curās de attētiōe. **C** Si nō
 possunt aquā cū vino incali
 ce ex ignorātiā vel certa scia
 in quodlibet horū pdictorū
 ē mortale. **C** Si n̄ diligēter
 suauit eucharistiā s; sera:
 pp qd aliqd p̄dit: vel a mu
 rib⁹ deuorat. **C** Si n̄ ofert
 ifirmis apte: 7 cū lumie. mō
 dūto. **C** Si euomuit sacfz
 pp ebrietatē l ex voracitate.
C Si renouauit vt d; pp
 qd efficit putrida: v; marci
 da v; vmes gnānt. **C** Si d
 dit ifirmo patiēti vomitus
 sciēter. Si stilla sanguis ca
 dit i terrā 7 i his frequ ēter
 ē mortale: s; n̄ sp̄. **C** Si n̄
 mis raro celebrauit p̄cipue
 si n̄ celebrauit i magnis so
 lenitatib⁹. v; mōtale s; tho.
 i. iij. p. i. q. lxxxiij. io. itē i. iij.
 di. xiiij. q. i. ar. ij. q. i. o. Si p
 misit alicui dicē missas: p̄ci
 piēs elemosynas 7 nihil itē
 dit facēv mōtale. **C** Si bñf
 pollutōz nocturnā: die p̄ce
 dēti imēdiare. ex cā vbi fuit
 mortale: uel dubita fuisse
 mortale: celebrauit ē p̄fess
 sus: v; mortale s; tho. i. iij.
 di. ix. ar. iij. q. ij. ar. ij. Itē
 pe. d pal. i. iij. di. ix. q. iij. ar.
 j. v; s; eūdē pe. d pal. qñ sic
 i p̄rit⁹ accedit ad celebra
 dū. Vēiale at si ex cā vbi fu
 it vēiale nisi s; sit necitas.
C Si audinit p̄fessōz alicu
 ius: n̄ bñs auctitatē ab aliq.
C Si obsoluit a casib⁹ a q̄
 bus n̄ potuit: vt a refuatio

Tertia pars Interrogatorij

siue ex certa scia: siue ex i^g
 rātia crassa. Si i^tromisit se
 de dispēfatione votoꝝ: vel
 absoluit ab excōicatōe ma
 iori absqꝫ spāli pmissione.
CSi posuit se ad audiēdū
 p^ofessiōes oīno i^grans ⁊ ne
 sciēs discernere int̄ morta
 le ⁊ vēiale ⁊ cōia mortalia:
 est mortale. **C**Si absoluit
 quē iuenit excōicatū maiori
 ⁊ a p^octis: qz n̄ p^ot. **C**Si ab
 soluit eū q non vult a p^octis
 discedere. vel satisfacē qb^o
 d^o. **C**Si ruelauit p^octm̄ au
 ditū in p^ofessione: cognoscē
 ti p^ofessum illū: sine licētia il
 lius: inqꝫ p^odictoꝝ v^or̄ mor
 tale: nec excusat ignorātia.
CSi nimis festinavit i au
 diēdo: nō sufficienter inter
 rogādo. **C**Si i p^oplexis ea
 fib^o p^oitiores nō consuluit.
CSi incaut^o in iniūgēdis
 penitētijs. qz vel nimis gra
 ues. vel nimis puas dedit.
CSi i^terrogauit d^o bis de
 qb^o nō debuit: videlz nomē
 p^osone cū qua peccauit: vel
 incaute i turpib^o. **C**Si p^o
 dicauit i p^ocō mortali ex^ois:
 peccauit mortāl^r ⁊ totiens
 q^otiens sic predicat Ibo. in

iiii. d^o. xliij. q. i. ar. liij. q. v. o.
CSi p^odicat aduertēt mē
 dacia mortale ē Ibo. Idē
 v^or̄ si scandalosa: vñ p^ocitāt se
 ditiōes in populo. **C**Si p^o
 dicauit idulgētias idiscres
 tas. **C**Si p^odicauit pp pecu
 niā sibi p^omissaz vel dādas:
 simonia ē: vnde ⁊ mortale.
CSi p^odicat pp inanē glo
 riā ibi p^ostituēdo finē: mor
 tale ē. **C**Si p^odicauit sū li
 cētia. **C**Si dixit nimis cu
 riosa allegando poetas ⁊
 p^ohos frequēter. **C**Si fabu
 losa ⁊ puocātia ad risū. Si
 ab h^o i se n̄ s^otraxit cū possz
 ⁊ peccauit. Itē si s^otraxit se
 a p^odicādo cū possz ⁊ iniūgē
 tur ei: peccauit. **C**Si nimis
 familiarē ē cū m^olierib^o p^ouer
 sando: visitando eas extra
 neditatē: pp qd m^olri scādali
 zāt: ⁊ ipse nouit: hoc posset
 eē mortale. **C**Si visitauit
 mōasteria: ⁊ q de cā. **C**Si
 cognouit carnāl^r illā quam
 audiuit i p^ofessionē: v^or̄ q su
 scepit ad baptisimū v^or̄ p^ofir
 matiōz: v^or̄ cōmatrē qd ma
 ximū ⁊ grauissimū ē scelus:
 cōiter r^oseruatū ep^os. **C**De
 alijs vero ibonestatib^o i^ter

roga put videbit expedire.

C Si vestes sacras: calices
exterforia et alia principalia ad
cultum divinum non tenuit inunda
et decetera aptata: propter magnam
irreverentiam. possit esse mortua
le. **C** Si benedictionem mese et
gratias actiones non dixit: quod
dicere debet. **C** Si non fuit bene in mode
stus in aspectu aspiciendo hic
inde mulieres et vana. quod
multum scandalizat personas: si
milit in incessu: statu: bitu: au
ditu et bene in actibus. **C** Si non
obediuit mandatis iustis suorum
superiorum et inferiorum et si contempsit
mortale est. **C** De aliis vero
peccatis mortalibus de qui
bene habet supra in prima et secunda
da parte interrogatorum in
terrogandum est. put expedire
secundum qualitatem personarum.
C De beneficiatis et canoni
cis. Capitulum. xij.

Eneficiati et canoici
b de omnibus iam dictis in
c. procedenti sunt interro
gari. put credi potest ipsos in il
lis esse involutos: et est nota
tis in hoc. c. **C** Si beneficium
simplex sine curatu obtinu
it per simoniam: cuius ipse fuit

prosciens. non potest nisi per papam
dispensari quod retineat. **C** Si
vero ingratus eo siue sciens: si
moniam promissit: tale oportet renun
ciare tale beneficio si non dispense
sat: aliter si tunc tenet: unde
continue stat talis in peccato
mortali postquam bene sciuit: quod
renunciet: nec facit fructus
suos. sed tamen restituere dedu
ctis expensis factis in utilita
tem beneficij: et hoc maxime de
simonia per munus a manu. **C** Si
autem ignorante eo: possit per alium
dispensari non tamen per eum cum quo
missa est. **C** Si si simonia est
notoria est et suspensus quod ad
executionem ordinum: sed dispen
sari potest per episcopum si cum eo non est
promissa simonia. Si autem est oc
cultas: non est suspensus quod ad
ordines: sed dum tenet tale
beneficium est suspensus quo ad
se: quia sine mortali peccato
non exequi potest. **C** Si rece
pit beneficium simplex vel cura
tus per peccata carnales. id est per in
dignum porrectas: cum esset ma
le vite et bene in. vel per obsequium pa
le factum episcopo vel alii proferri pec
cavit mortaliter. **C** Si beneficium
curatum per peccata sua recepit et
si aliter dignus sit: quia talis peccat

Tertia pars Interrogatoris

estimāt p̄ idigno. tāq̄ ābi
tioso 7 p̄sumptuo: cōmīsit
simoniā: vñ mortale est fm̄
Ibo. fa. fe. q. centesima ar.
v. ad tertiū forte tñ n̄ tñ r re
nūciare. ¶ Pro bñficio autē
simplici licet porrigē p̄ces
p̄ se: si alias est dignus: uel
ē p̄ bñficio in generali 7 b̄
intēdens ad sui sustētatiōez
nō ad curā: nec magis cura
tū petēs q̄ aliud. ¶ Si q̄
rit vel h̄z bñficiū nō intēdēs
clericari s̄z vrozari: et inten
dens gaudere de fructibus
bñficij: vñ vsurpatio rex ec
clesiay 7 p̄ intētiōē dotan
tiū ecclesiay: 7 iō graue pec
catū est. Si nō fuit electos
a p̄rōis: vñ a collegio: 7 cō
firmat⁹ p̄ superiorē ad quē
spectat: siue p̄ ep̄z institut⁹
s̄z de mādato vñ manu dñi
tpalis. vel p̄ potentia acce
pit 7 dñ intrusus: qz fur est
7 latro: nec p̄t aliqd dispōe
re i tpalib⁹ vel spūalib⁹: vñ
nec absolue nec sacra p̄t da
re prociāis illi⁹ ecclesie: s̄z
in quolibet h̄i actu: peccat
mortaliter. Si renunciavit
alicui bñficio qd̄ hēt: eo pā
cto q̄ deē p̄ sanguineo: vel

pp pecuniā sibi pp hoc da
tā: simonia ē. 7 mortale in
vtrōqz: nec p̄t ipse sibi reti
nere tale bñficiū h̄c sibi col
latū. Si p̄ mutationē sui bñ
ficii vel ecclesie fec̄: cū bñfi
cio alteri⁹. p̄ueniēdo iter se.
absqz iudicio supior⁹ ad q̄s
spectat: collatio bñficioz: si
mōia reputat. De his. vide
plen⁹ i. ii. p. s. t. i. c. iiii. 7. v.
Si recipit bñficiū exns ille
gittim⁹ absqz dispēsatiōe: qz
p̄ iura: iō tenē n̄ p̄t. ¶ Por: at
cū eo dispēsāt d̄ simplici bñ
ficio ep̄s. De curato. vñ vel
dignitate sol⁹ papa. Si fuit
elect⁹ p̄ simoniā: qz n̄ valet
electio: vñ si ip̄e aliquē ele
git p̄ simoniā: vel ad ep̄atū
vel canonicatū: vel ad alias
ecclesiā. vt clerici collegiata
rū eccliarū. vel si alias indī
gnū. i grantē 7 publice ma
lū elegit ad platurā ex ami
citia 7 b̄i. mortale 7 grauis
simū est 7 oia mala q̄ sequū
tur ei imputātur. Si male
tractauit bñficiū seu ecclesiā
p̄mittens ecclesiā vel edifi
cia ruere. vel possessiōes in
cultuari. 7 alias res d̄pire
mortalr peccauit. 7 tenetur

ad restitutionē: seu satisfac
tionē si p̄mittit notabilē ne
gligētiā. et dānū sit nobīle.
C Si fructus b̄ficij nō b̄n
expēdit v̄s ultra subuentiōz
suā subuētiēdo paup̄ib⁹. s̄z
dilapidauit. i. p̄uini⁹ et iur
pib⁹: vel ēt dedit p̄sanguī
neis nō in aigētib⁹ mortale
ē. Secus si p̄sanguinet indi
gent: q̄ tūc potēst dari eis.
C Si plura b̄ficia b̄ntia
curā t̄z absq̄ dispēsa
tione: fur ē et latro. Itā b̄ns b̄fici
um cū cura: si recipit p̄s cur
cura: ipso iure vacat p̄mū:
c. De infra. ext. d. p̄bē. et hoc
postq̄ b̄nt pacificā posses
sionē scōi: vel b̄re potuit et
fruct⁹ ei⁹ p̄cepit: alias nō va
cat p̄mū videlz si fruct⁹ scōi
b̄ficij p̄cedūt alteri. p̄ papā
p̄ illo tpe nō vacat p̄mū: ex
tra d. p̄bē. li. vi. c. Si tibi cō
cesso. **C** Si b̄ns p̄bendā ha
bētē dignitatē. et si nō curā
aiaruz: si recipit secūdā s̄lī
vacat p̄ma. ext. de p̄ben. c.
de multa: et in isto casu et in
p̄ori tenet ad restitutionē
fructū: si recipit. **C** Si ba
bens b̄ficiū vnū violenter
occupat scōm: v̄l si scieter i
tendit retinē s̄lī p̄di p̄mū
et si aliqd̄ b̄eat ins in scōdo:
et p̄dit et vacat illud secūdū
de p̄ben. c. eū qui. li. vi. Itē
nō p̄t quis b̄re dignitatē
cū p̄benda absq̄ dispensa
tione pape. **C** Quicūq̄ reci
pit p̄sonatū: vel dignitates
v̄l officiū: v̄l b̄ficiū cui cura
aiarū sit ānera: si ān obtines
bat simile: cū sit p̄inat⁹ pri
mo vt dictū est: si nō d̄sm̄it
tit p̄mū absq̄ mora in
man⁹ ordinarij in cui⁹ ep̄a
tu ē: ipso iure ē et p̄uatus se
cūdō: et ē inhabilis ad sacros
ordies et ad q̄dcunq̄ aliud
b̄ficiū p̄ extranagātē Joā
nis. xij. **C** Itē absq̄ dispen
satiōe. nō p̄t q̄s tenere plu
res ecclesias vel p̄bendas.
q̄tū non babeant curā aia
rum nisi in quinq̄ casibus.
C Primus quando sūt ita
tenues q̄ neutra illaz suffi
ciūt ad sustentationē. **C** Se
cundus si vna depēdet ab
altera. **C** Tertius p̄p rari
tatē clīcorū. **C** Quartus si
ecclesia ē annera p̄bende
vel dignitati. **C** Quint⁹ si
bēt vnā intitulatā et aliā cō
mēdatā. Sed talis cōmen

Tertia pars Interrogatoris

da de procbiali ecclesia fieri non potest nisi ei qui attingerit vigesimum quintum annum et sit sacerdos. et tali non potest committi nisi una et ex euidenti necessitate vel utilitate: et non durat nisi per sex menses: ext. de elec. c. nemo li. vi. Si habet plures ecclesias vel prebendas habentes curam animarum absque dispensatione pape: fur est et latro: et peccat in mortaliter: nec episcopus potest dispensare in hoc. Si est huiusmodi dispensatione pape sed surrepticie. puta quia percedendo unum: tacuit de alio quod habebat: vel dixit se habere legitimum etatem cum non haberet et huiusmodi idem iudicium est. Si per dispensationem episcopi habet plura beneficia sed simplicia: sed ad superfluitatem. vel et per dispensationem pape simplicia vel curata cum unum sibi sufficeret secundum statum suum: non videtur tutus in conscientia sua: quia dissipatio est: et non dispensatio. Si accepit ecclesiam procbialem a quocunque cum non attigisset. xxv. annum absque dispensatione pape. Litra etate nulla est dispensatio et nullum ibi ius habet. c. licet canon.

de elec. li. vi. ¶ Si infra annum computandum a die assignati sibi regiminis ecclesie non fecit se ad sacerdotium per moueri: est ipso iure priuatus. c. c. licet canon. Item tenetur personaliter residere. In residetia: potest tamen episcopus causa rationabili dispensari ad tempus tantum. Sed de promotione ad sacerdotium infra annum: non extenditur ad ecclesias collegiatas habentes curam: nec ad assumptos ad earumque regimen de elec. c. statutum li. vi. Possunt et episcopi dispensare cum ipsis qui habent vel habebunt ecclesias procbiales ut usque ad septimum litterarum studio insistentes. per moueri non teneantur: nisi ad ordinem subdistinguantur: quem nisi infra annum suscipiant sunt ipso facto priuati tali beneficio: et medio tempore per vicarios illis ecclesiis priuati deat. de elect. li. vi. c. cum ex eo. ¶ Si bene quocunque beneficii cum simplex: et quantumque priuatus nisi dicat horas omni die: peccat mortaliter committendo ex negligentia: et si non sit in sacris constitutus. ¶ Si canonicus vel alius clericus recipit quotidianas distributiones que

dan^t interessentib⁹ bonis cū
 nō interfuert furtū p^omittit: et
 tenet ad restitutionē. ¶ Si
 cū nō possit p se curā exerce
 re ecclie: nō posuit ibi loco
 sui idoneū qui bene officia
 ret: sed malū et ignorātes q
 ex suo malo exēplo scādali
 zat: vt notori⁹ fornicator et
 luxor et b⁹i: vel q nescit mi
 nistrare debite sacra et p^oses
 siones audire: peccat mor
 taliter: quoniam oīa mala q
 sequūt ei imputāt. ¶ Si ve
 re nō p^ot iuenire idoneus. p
 se exerceat: v^t si nō p^ot aliter
 p^ouidere: renūciat. ¶ Itē nō
 licet p^olato sub p^ocio v^t ānuo
 censu pcedē vices suas seu
 iurisdictionem: qz spūale ē.
 Extra ne p^olati vices suas. c.
 i. ij. et. iij. v³ si diceret pcedo
 q exerceas vices meas. vel
 talē iurisditōz: et totū lucrū
 sit tuū: et dab^o inde mihi tm̄
 illicitū est. Sⁱ p^omittēdo pu
 re vices suas licet p^ostituere
 ei salariū. xij. q. ij. c. cbarita
 tē tuā v³ dicēdo dabo tibi
 tm̄ pro salario tuo: et totū
 lucrū erit meū. Hec Ino.
 ¶ Si alienauit res ecclia
 sticas: videlicet mobilia bo
 na vt res sacras: lⁱ mobilia
 vt possessiones sine necessi
 tate vel maiori vtilitate: vel
 non suata forma iurⁱ: et bu
 iusmodi grauit^{er} peccauit.
 ¶ Itē d^o exercitio cure aīaz
 qūo se hūit i audietia p^oses
 sionū: in collatōe alioz sa
 cramētōz: in vītatōe in
 firmoz: p^ocipue ne deficiāt
 eis sacra cū expedit. In ad
 monitōe subditoz: i corre
 ctōe vicioz: p^ocipue quo ad
 notorios p^octōres: p^ocubina
 rios. tenētes inimicitias et
 b⁹i. ¶ Si admonuit nō cō
 sitētes et nō cōicātes ānuā
 tī quātū potuit. significādo
 epō cū nō potuit: et b⁹i. Itā
 oues ex negligētia p^odite: ab
 eo regret: de qb⁹ et alijs su
 pradictis et h^omōi babes sa
 tis in. iij. p. sum. ti. xv. c. i.
 ¶ Si alienos proebianos
 audiuit nō h^ois auctoritatē
 specialē ipse v^t ipi: qz nō pōt
 eos absoluerē. ¶ Si emit
 aliqs res immobiles d^o fructū
 b⁹ ecclie: qz tales debent
 remanere ecclie: vⁿ si emit
 noie alteri⁹: vt sic poss³ dab^o
 et legare cui vellet: fra⁹ est et
 furtū. et ad restitutionē tene

Tertia pars Interro.

tur. **C** Si indulgētias p se
dedit cū nō posset: vel ples
dixit hēre ecclesiā suā q̄ hē
bat ob q̄stū: ē mōrale. **C** Si
religas nouas exhibuit po
pulo venerādas: nō appro
batas ab ecclia. **C** Si nīz
mis facilis fuit ad dispēsā
dū i ieiūijs ecclie. **C** Si ele
mosynas extorsit a pplo ⁊ a
sb̄ditis ad q̄s n̄ tenebātor.
C Si questores dicē mēda
cia in ecclia sua pmissit: ⁊ qd
pei⁹ ē si fecit pactū cū eis d
quota. **C** Si secūdas nup
tias bñdixit. **C** Si permisit
xp̄ianas nutrices hūire i de
mo indeoz. **C** Si sustinuit
fortilegas: ⁊ diuinatrices i
sua prochia. **C** Si pmissit
ludos l̄ malas p̄suetudines
nō obuiādo q̄tū potuit.
Clerici vero q manifestis
vsurarijs alienigenis: aut
als n̄ oriūdis de terris ipo
rū ad sen⁹ exercēdū domos
locāt: v̄l alio titulo pcedūt:
ipo facto sunt excōicati nisi
sint ep̄i de vsuris. c. vsuraz
li. vi. **C** Clerici: archidiaconi:
plebāi: d̄cani: p̄positi: cāto
res: ⁊ alij c̄lici p̄sonatū hñs
tes: ac etiā sacerdotes qui
audiuūt i scolis leges l̄ phy
sicā: post duos mēses si nō
dimittūt h⁹ i lectiones sunt
excōicati. c. Sup specula. ex
tra ne cle. vel mo. **C** Clerici ⁊
religiosi q inducūt aliquēz
ad vouēdū: l̄ iurādū: v̄l fide
iterposita seu alias p̄mittē
dū: vt sepulturas ap̄d eos
eligāt: vel iā electā nō mu
tēt: sunt excōicati: nec pnt
absolui nisi p papā: nisi in
mori articulo. i. cle. c. cupiē
tes d̄ p̄eis. It̄ d̄ sepul. li. vi.
c. i. **C** Clerici q sc̄lēter ⁊ sp̄ote
p̄cipauerit cū excōicatis a
papa: ⁊ ip̄os i officijs rece
perūt sunt excōicati: ⁊ abso
lutio pape refuat. c. signifi
cant. ex. de sen. excō. falsan
tes l̄ras pape: vel falsis sci
enter vtētes. uel remouētes
ēt vnā litterā de bullis pa
pe: sunt excōicati. ⁊ absolu
tio p̄p̄ refuat. **C** Clerici sepe
liētes i ecclesijs vel cimite
rijs eoz excōicatos a iur̄: v̄l
vsurarios manifestos ul no
minati iterdictos tpe inter
dicti in casib⁹ n̄ p̄cessis: sūt
excōicati. i. cle. d̄ sepult. c. i.
Eos. **H**ec vide i. ii. p. sum.
t. xxv. c. xxxij. Sepelientes

vero: se occidētes: vel i tor
niamētis moriētes ⁊ hmoi
peccāt mortalit: nec tamen
sunt excoīcati.

C De religiosis. Capl. xiiij.

Ira religiosis ⁊ re
ligiosas. Si sūt cleri
ci vel ordinati. Interro
gari pnt de bis de qb⁹ su
pra dictū est i. c. de clericis
in coi. put erit expediēs. Si
vero sunt bñficiati in eccle
sijs curatis: de bis bēs i. c.
pcedēt. S; etiā ultra pdi
cta: et de infra scriptis q̄ sūt
ppria eor. dicendū est ⁊ p
mo. **C** Si fuit receptus ad
monasteriū p simoniā mor
tale ē. Si vero fuit simonia
mētalī tñ pnia abolet. Si
vero pactioalis (q; i. s. mōa
steriū erexit tñ: alias nole
bat eū recipe: ⁊ ingrediēs vl
ppinq ei⁹ tñ dederunt vel
min⁹ pro ipso ingressu: nisi
forte cū monasteriū ē ita te
nue q nō sufficit illi. puidē
nā tūc oblati spūalib⁹ gra
tis. i. ingressu: l; petere ⁊ pa
cisci de tpalib⁹ de qb⁹ debe
at viuere. vel dicere illi: por
ta tecū si vīs comedē mecū
p; hosti. ⁊ aliq; alios. Se

cus si monasteriū ē pingue
⁊ p̄t illi. puidere: nō p̄t fieri
aliq pactio vel exaccio abs
q vitio simonie) tūc vltra
pctm recipiēs: vel recept⁹:
vel recepta: debēt expelli d
illo mōasterio. Extra de si
monia. c. qm. p̄dōt tñ ep̄s i
b⁹ i dispēlare. i. vt nō expel
lant de monasterio. Ray.
⁊ Gul. p̄cipue repit ta
lis simonia i monialib⁹ vbi
q; trap. Mō sic vero est de
viris religiosis. **C** Si igres
sus ē religiōez nō pura iten
tiōe. i. fūiendi deo: s; alia d
cā: v; nō laborādi: vel si est
monialis q; nō potuit nu
bere: ⁊ q; posuerit parētes
ipaz inuitā l; malefecerint
tñ pōt ⁊ d; mutare intētōez
i. vt ibi manere velit ad ser
uiendū deo ⁊ sic erit in bo
no statu: alias erit i mōtali.
Sed si repit se in monaste
rio dissoluto si viuēte regu
larit: qrat si pōt mutare lo
cū cū dispensatiōe si idiget:
qđ tñ i moniali erit diffici
le: qđ si nō p̄t: nō sequatur
turbā. i. alios vel als i ma
lū: sed fuet ipa ordīnez suū
si ad bonū nō pōt reducere

Tertla pars Interrogatorij.

alios vel alias. **C** Si ingre-
diēs mōasteriū retinuit ipe
dimēta que bēbat ad illud
scient: v3 q2 erat fu⁹. vel ha-
bebat occultā iſſimilitatē: vñ
alteri⁹ religionis pſeſſus:
pūgat⁹: debitor in mult⁹:
2 bñmōi peccauit mortalit⁹:
p̄cipue ſi ſciebat tale ipedi-
mentū 2 per illud nō poſſe
recipi ad religionem vel de
his iterrogat⁹ mēdaciū dī-
xit 2 p̄t 2 o3 de monaſterio
expelli ſi ali⁹ p̄uideſ nō p̄t.
C Si b3 votū religiōis ar-
tior⁹: ante q̄ iſſet laxiorē. p̄
us o3 q̄rere diſpēſatiōez ſi
etiā eſſet bōa: 2 mſto forti⁹
poſt p̄feſſionē i vna religio-
ne nō p̄t ad aliā trāſſi eglē
vñ laxiorē: 2 ō mēdicāte or-
dine ad mendicāte3: vel de
mendicātib⁹ ad monachalē
trāſſire nō pōt ſine diſpēſa-
tiōe pape: niſi ad chartuſiē-
ſes. **C** Si idurū aliquē ad
religionē per ſimoniā vel p
fraudes: puta aſſerēdo ibi
obſuari regulā: qd non ſi:
vel vīcēdo ſe ad nihil obli-
gari: 2 reticēdo aſſeritatem
religiōis q̄s ille nō itendit
ſua⁹ 2 b⁹i: peccauit mōtalit⁹

C De his q etiā volētes in-
gredi religionē aliquā in q̄
bñ viuīſ auertūt: vt trabāt
aquā ad ſuū molēdinū: iſa
mātes illos 2 cria iponen-
tes: ſuas aut vſq3 ad tertſū
celū extollētes: nō euadere
dānationē certuz ē: q2 p̄tra
charitatē agunt: 2 iſtitūz
2 ō ſacrā ſcripturam.

C De voto paupertatis.

In religiōe exiſtēs

S obſeruauit paupertatis
votuz nihil retinens
vel retinē deliberās: q2 eſt
mortale p̄p̄iū bēre 2 totū
ens q̄riens illud proponit.

C Dicit aut p̄p̄ium qd ce-
laſ ſup̄iori ſuo: vt ſi bēat 2
teneat pecuniā vel veſtē ne
ſciēte p̄lato: vel ſi ſciat: tñ ō
volūtātē ei⁹ 2 abſq3 licētia
vel de lñia ei⁹ 2 voluntate:
tñ nō parat⁹ ſibi tradere ad
petitiōez ei⁹: ſ3 recusare ſi
poſſet de facto: 2 multo pe-
ius ſi nō ſoluz mobilia ſ3 ē
de imobilib⁹ vt redditus 2
poſſeſſiōes retinet vt p̄p̄ia
dās: vendēs: 2 diſſipās vt
placet nec p̄lat⁹ pōt dare li-
centiā ſic retinēdi: nec pa-
pa pōt in p̄p̄io diſpēſare.

extra de ſtatu mōachoz. c. cū ad monaſteriū. ¶ Si de dit bōa mōaſterij ſine pūē rus: abſq; ſupioꝝ lnia baſ bita. vñ pſumpta. ¶ Si ali qd occulte recepit vel tenet mortale ē ⁊ pꝑrietat. ¶ Si reperiēs ſe in loco vbi nō vi uitur in cōmuni pꝑter qd opꝝ eū ſibi puideri de neſ ceſſarijs. bꝝ aliq; veſtimēta vel pecuniā: ⁊ aliqd bñmōi: cū bona lnia ⁊ beneplacito pꝑlati: aduertat diligēter. qꝝ quattuor adhuc obſeruare dꝝ. ¶ Primo qdē vt pꝝ euz nō ſtet quā oīa velit ponē in cōi: ſi alij vellēt: ⁊ ad hoc opereſ quantū pōt. ¶ Se cūdo ſi bñ nō pōt: ſpꝝ ſit paſ ratꝝ ſimpliciter ponere oīa ⁊ dimitte in manibꝝ pꝑlati. ¶ Tercio vt de bñi ꝑceſſis nihil det ſine lnia ſupioꝝ ſui: generali vñ ſpāli: ⁊ i ele moſynis. niſi i extrema ne ceſſitate. ¶ Quarto vt ū the ſaurizet nec ſupflua teneat: nec delitioſa qꝛat: nec mul tū inquerēdo ſollicitet: nec bēat iordinatum affectū in bñi. ⁊ ſic poterit trāſire ſi in alijs bñ ſe bēat. Secꝝ agen

do nō religioſe: ſꝝ laicaliꝝ vi uit. Sꝝ cū pꝑdictis: ſi poſſet locū inuenire vbi in cōmu ni viuit: melius ei eſſet.

¶ De voto caſtratis.

¶ Iſ ſuauit votū caſtiſ tatis: nō ſolum ab oī carnali ope ⁊ ꝑactu venereo ſe abſtinēdo: ſꝝ ē ab oī locutiōe turpi ⁊ ama toria: ⁊ ab oī cogitatiōe im mūda deliberata: ⁊ dlecta tiōe inoꝝoſa: qꝝ i qꝛlibꝝ boꝝ eſt mortale vt dictū eſt ſu ꝑia circa ſertū ⁊ nonū ꝑce ꝑtuz. Eſt etiā ſacrilegiū qd grauiꝝ ē. Et qꝝ ad iſta deue niꝝ ꝑ ꝑuerſationē ⁊ familia ritatē: iō inquirēdū eſt ſi bꝝ domesticitatē euz aliquo ſi monialis: vñ cū aliqua ſi re ligioſus: ⁊ ſi hoc reperiꝝ eē extra caſuꝝ neceſſitatis ꝑbiſē dus eſt: alias nō abſoluēdꝝ qꝝ quaſi i poſſibile eſt qꝝ ta lis nō incidat in ruīnā: dī. xxxij. c. hoſpitiolū: ⁊ dī. lxxi. ꝑ totū. Scādala ē multa ⁊ oblocutiōes ſequuntꝝ in ꝑo pulis ⁊ bñmōi: ⁊ ideo ꝑbiſē dus eſt ⁊ cōſanguineoz ē c raris ſit acceſſus.

¶ De voto obedientie,

Tertia pars Interrogatorij

Ifecit $\bar{h}$ votū obedi-
f entie qđ est sp̄ mor-
tale. Et nota qđ nō

semp qñ qđ agit aliqd $\bar{h}$ re-
gulā suā: vel transgredit̄ re-
gulā, vel p̄stōnes: facit p̄tra
p̄cepta cōtenta in regula 7
p̄stitutionib⁹ suorū superio-
rū: vel qñ aliqd trāsgredit̄
ex p̄temptu: quantūcūq; il-
lud sit minimū. ¶ Quādo ve-
ro p̄latus uel p̄lata intūgit
aliquid fieri, p̄cipiendo uel
mandādo in uirtute sancte
obedientie uel spūs sc̄i ut
facias hoc uel sub pena ex-
cōicationis 7 h̄mōi: illō dī
p̄ceptū: cui⁹ trāsgressio est
mortale p̄ctū.

¶ Idez esset
qñ p̄latus aliqd mandaret
subdito quocūq; loquere-
tur declarās sibi qđ intēdit
obligare illū sub p̄ctō mor-
tali ad faciendū illud. 7 itel-
lige si mādāt qđ nō sit illi-
citū: 7 tale qđ qđ teneat̄ sub-
ditus ei obedire. Si l̄r qñ
in regula uel p̄stōnibus est
aliqd p̄ceptorie mandatū:
uel sub pena excōicationis
uel sub pena carceris uel sub
pena grauioris culpe: uel
p̄ similē locutionem: cōiter

censet̄ obligare ad morta-
le. Alias aut̄ faciēdo $\bar{h}$ ceri-
monialia: ut frāgere silenti-
um: tarde uenire ad chorū
7 h̄mōi: est ueniale, nisi qđ
faceret ex p̄temptu: qđ tunc
mortale. ¶ Cōsuetudo aut̄
q̄uis nō sit ipse cōtempt⁹:
est tñ inductina contempt⁹
7 ideo cane ne assuescas ali-
cui transgressioni.

¶ De officio diuino.

I dicit horas cano-
f nicas 7 offiū defun-
ctorū qñ dī dicit. **I**ā
religiosus ē: si nō h̄z ordi-
nē sac̄: teneat̄ ex p̄cepto ad
offiū: p̄cipue si est p̄fessus:
vñ omittēdo aliquā horam
peccat mortalit̄ 7 omni die
qua omittit ex negligentia.
¶ Iā aut̄ ex p̄cepto teneat̄ di-
cere istud: uel illō q̄uis nec
debeat ad placitū suū mu-
tare offiū: sed dī dicere p̄z
ordinē suū. Si nō fuit cum
alijs i ecclesia: 7 nimis tar-
dauit ad dicendū officium.

¶ Si somnolenter: uel ibi
dormiuit: redicat uel aliqd
loco eius dicat. Sed si pro
maiori p̄e dormiuit totus
reiteret. ¶ Si ibi icōposuit⁹

fuit: et oculis vagis. **C** Si
 risit vel ridere fecit vel aliquā
 leuitatē vel locutiones fecit
 nō necessariam. **C** Si men
 te distract⁹: precipue etiam
 qñ aduertit. **C** Si male les
 git. vel cantauit: ve inclina
 uit ex negligētia: in quolibz
 bonū est peccatū veniale cōi
 ter. **C** Si elegit prelatū p si
 moniā: vel ē et si nō simōia
 cer: tñ indignū sciēter. **C** Si
 nō illū quē iudicauit melio
 rē ad offm̄ illud: sed aliū rō
 ne amicitie vʹ alia intētiōe:
 mūdana: mortale est. **C** Si
 accusauit calūniose prelatū
 vel sociū de aliquo crimina
 li: vel testificat⁹ est: vel desi
 stit ab accusatiōe iniuste: vʹ
 alias ifamauit platū vʹ sub
 ditū dicēdo criminalia d̄ eis:
 ē et si eēnt vera intētiōe ifa
 mādī: mortale ē. **C** Idez si
 secreta sui ordiis reuelauit si
 ne cā iusta et rōnabili: et quō
 qs teneat ad restōnem sa
 me in summa in secūda pte
 diffuse ti. ij. c. ij. §. iij. Itē ibi
 superi⁹ i. r. pcepto: et hic in
 fra in tractatu de restōne.
C Itē si in visitatiōe plato
 rū nō reuelauit dicēda: que

sūt p̄ honestatē religiōis: d̄
 plat⁹ et socijs: et p̄cipue quā
 do cōiter sic fuat⁹: et sit p̄ces
 ptū a visitatore: vt dicāt: q̄
 idigēt correctōez: tūc. n. om
 mittē aduertent q̄ dicenda
 sūt: ē mortale p̄ciū. Dēt tñ
 itelligi p̄ceptū fuato ordie
 fr̄ne correctōis: vʹ oīo oclta
 de qb⁹ p̄t p̄sumi emēdatio:
 dici n̄ debēt. **C** Abi at nō spa
 tur emēdatio: et p̄sumit re
 ciduatio: vel aliqd magnū
 scādālū: dici d̄z. nō tñ accu
 sando si sufficient p̄bare nō
 pōt: qz tūc grauit peccaret:
 s̄ simplicit̄ denunciādo pla
 tot⁹ p̄ci: si sperat q̄ ide pui
 debet. **C** Si fecit vʹ coopat⁹
 est ad aliquā p̄spiratiōez p̄
 platos. vʹ iuenit: aut sectat⁹
 ē p̄tialitates et sectas i mōa
 sterio: aut puertu aut diuifi
 ones: qz mortale est: et cria
 mūdanoz vʹ d̄moniozū po
 tiusq̄ religiosoz. **C** Inter
 rogādī et sūt de. xij. abusiōi
 b⁹ claustrī s̄z ray. q̄ s̄z **E**go
 nē s̄t iste. **P**relat⁹ negligēs
Discipul⁹ iobediēs: **J**uueis
Ociosus: **S**enex obstinatus:
Adonach⁹ curial: **A**donach⁹
 causidic⁹: **H**abit⁹ p̄ciosus:

Tertia pars Interrogatorij

Lib^{er} ergo sit? Rumor i clau
stro: Is i caplo: Dissolutio
in choro: Irreuerētia circa
altare. In his qñq; est mor
tale qñq; veniale: sūm quali
tatē facti 7 itentionez. Ma
gna ēt est abusus religiosoz
rñ iurare i cōi locutiōe: ēt si
dicāt vitatez: 7 etiā maledi
cere 7 blasphemare: ēt si ex
lenitate. ¶ Interrogādū ēt
est precipue de ceremonijs
pñcipalib^{us}: 7 de esu carnū
extra iherimitarē. De lineis n̄
vtēdis ad carnē: dlectis nō
plumeis de ieiunijs regule
vel pstitutionū: de obfuan
tia silētij in certis horis 7 lo
cis. ad q̄ oia obligant oēs
monachi: 7 ēt plures religi
osi 7 monachi scī Bñdicti
extra de statu mo. c. cum ad
mōasteriū: 7 plures religio
si alioz ordinuz ex pñtōnib^{us}
suis. Et l3 i his pñt^{us} possit
dispēsare: nō tñ pōt dissipā
re. qđ ē s3 Ber. qñ sit absq;
cā rōnabili 7 vigente: alias
pctm̄ est dispensati 7 dispē
sato. pl^{us} 7 min^{us} s3 trāsgressi
onē. ¶ Si i obediēdo. ma
le se bñt: videlz qz obediuit
i malo: puta dicēdo menda

ciū: vel ex negligētia dimisi
sit cōe mādatus. vel tard^{us} su
it ad obediendū vel nō affe
ctuose s3 q̄rulse: vel dissol
ute 7 non cum maturitate.
¶ Si irreuerēs circa maio
res: egre sustinēdo repben
siones: 7 cū indignatiōe: cōi
terveniale. ¶ De exercitio.
¶ Vacauit ocio qđ est
sentina oīuz malozū.
7 quātuz. ¶ Si inuti
liē expēdit tps: faciēdo ea
q̄ sūt nulli^{us} valor. ¶ Si fe
cit exercitia mundanoz: vt
faciēdo bursas: vestes ope
polimito: recamatōes vel li
nea reticulata 7 bñmōi: vñ cō
fectiōes nimis pñciosas: vel
alia gulosa qz magnū pctm̄
7 abusus ē ac occasio multo
rū maloz: 7 iō. pñbēdū est
hoc maluz etiā reperit in
monialib^{us} modernis. ¶ De
puersādo cū alijs. ¶ Si cō
uersādo fuit nimis levis: vt
alios iducēs ad lenitatē: vt
risu: vñbis: gestib^{us}: vel sola
cijs. que licz aliqñ sine pctō
fieri possint ad recreatiōez:
vel subleuādū se vñ alios ab
accidia: raro tñ decet bñmōi
religiosos. ¶ Si aliqñ irri

fit vel gestivit: qđ simis cō
gruit 7 bistridib⁹. n̄ religio
sis. **C**Si murmuravit cir
ca victū 7 vestitū. **C**Si ipa
tient tulit gues mores alio
rū. **C**Si se grauē alijs red
didit. **C**Si singularitatē q̄
fuit i cibo: vestitu: dormitu
7 alijs vñ frequē orit i ipis
supbia 7 i alijs murmuratio
7 idignatio. **C**Si frēm deli
quentē nō s̄ne adinōuit: vñ
defect⁹ aliorū: plato n̄ signi
ficauit. vt adhibēt remediū
suato tñ ordie s̄ne correcti
onis: in his cōit est veniale.
CSi murmurauit extra si
bi cōmittente tanq̄ idiscre
tum. **C**Si ipatiente se ba
buit. dure loquēdo enī qđ
se nō bz intromittere. **C**Si
nō diligenter tractauit res
monasterij. **C**Si nimis te
nar fuit i dādo: vel si nimis
p̄dig⁹ vñ acceptor psonarū
sine cā rōnabil: dās mag⁹
vñ q̄ alteri de reb⁹ cōibus.
CSi dedit qđ nō potuit:
vñ qz nō hēbat lñiaz. **C**Si
pmisit res p̄ire ex negligen
tia. vñ nimis sollicit⁹ fuit. pp
hoc parū vacādo sibi ppter
iplicationē rerū tpalin⁹: qđ

vici⁹: bodie multū regnat.
CSi nō fuit sollicit⁹ ad adi
scendū ea ad q̄ tenet s̄m re
gulā 7 p̄stitutiones peccat.
Ex ignorātia vñ etiā trans
grediēs nō excusat a pctō.
CSi est sacerdos dñs q̄re
re scire: q̄ ptinent ad debite
celebrādus. **C**Si p̄fessor q̄
ptinet ad illud offm. **C**Si
i his est negligēs: p̄cipue cā
pōt. grauē peccat. Deb⁹ ēt
frequētare 7 legē scripturā
vel doctores exponētes: vñ
alios libros duotos 7 vtilē
vñ infirmitatē 7 p̄fortē ad bo
nū. **C**Si legit curiosa 7 inu
tilia: pp qđ retrahit a ma
gis necessarijs. vñ doctores
gentiliū: vel fictiones poeti
cas 7 b̄mōi qz pctm̄ est cu
riositat⁹. **C**De p̄tinentibus
vñ ad religionē b̄s diffus⁹
in tertia pte sum. ti. xvi. c. vi.
CDe oratione 7 cōfessioe.
Inō orauit vltra offi
ciū diuinū p̄natim
pro se pro alijs p̄san
guineis: bñfactorib⁹ viuīs 7
defūct⁹: p̄cipue recōmēda
tis vt dñs sollicite. **C**Si nō
frequētauit p̄fessiones 7 cōio
nes scōz regulā suā 7 morē

Tertia pars Interrogatorij

Monachis vō nigris: p̄ce
 ptus est q̄ cōmunicēt semel
 in mēse. in cle. ne in agro de
 statu mona. ¶ Si nō voca
 nit meditatiōi: q̄ p̄maxime
 iducit deuotiōez. ¶ Si fuit
 tepid⁹ in dilectiōe dei ⁊ p̄ri
 mi nō ardēter affectās bo
 norē dei: ⁊ salutē aīarum vt
 decet. ¶ Si igrat⁹ ad reco
 gitādū ⁊ cognoscēdū sua
 bñficia ⁊ recōpēsandū duo
 te ipsi dō fuidō. ¶ Si nō
 p̄parauit se ad diuina vt de
 buit. Hec sūt pctā in qbus
 quotidie offit⁹ de⁹: ⁊ impe
 ditur p̄fect⁹ religionis.
 ¶ De amore parentum.
 Inimīs carnaliū dī
 s̄ lexit p̄sanguīnos: ni
 mis affectās eoz p̄
 speritatē: vel gaudēs de ea
 aut tristat⁹ nimīs d̄ aduer
 sitate. ¶ Si nimīs eos visi
 tat vel q̄rit vel gaudet visi
 tari. ¶ Si cū eis loq̄ de se
 cularib⁹ q̄ nō expediūt: vel
 ēt cū alijs d̄ guerr⁹ ⁊ b̄mōi
 frequēter interrogat ⁊ audit.
 ¶ Si pro eis p̄curat bñfī
 cia ecclīastica vel tēporalia
 nō aptis bñficijs in qb⁹ pos
 set eē mortale. De alijs vō
 vitijs cōib⁹. s̄ira: supbia: in
 dia ⁊ b̄mōi vide supra i p̄ri
 ma ⁊ i scda pte interrogato
 rij. De his vero que perti
 nēt ad regulas suā: ipsemet
 videat p se ⁊ dicat. ¶ Si pe
 nas aut p̄nias taxatas vel i
 iūctas a regula. vel p̄stituti
 onib⁹: v̄l a plato nō fecit: pec
 cavit. s̄i. ex negligētia. ¶ Si
 nullo mō esset parat⁹ facē.
 ēt plato p̄cipiēte: est morta
 le. ¶ Si nō intēdit p̄ficē in
 vita: s̄i que p̄nat. inuit⁹ facē:
 ⁊ male p̄tent⁹. est eē in relis
 gione: hypocrita ē ⁊ in sta
 tu dānatiōis. Tbo. 2a 2e. qz
 lxxiiij. ar. v. ¶ Qui vacant
 ad dirigēdas mōiales i ele
 ctionib⁹. nisi abstineant ab
 his p̄ q̄ posset oriri discor
 dia iter eas: sunt excōicati.
 ¶ Religiosi ⁊ clerici iducē
 tes ad vonēdū: iurādū: vel
 p̄mittēdū de eligēdo apd
 eos sepulturā: vel vt cāvte
 ri⁹ nō mutēt iā electā: sūt ex
 cōicati. excōicatiōe papali in
 cle. c. cupiētes d̄ p̄s. ¶ Re
 ligiosi q̄ absqz spālī lnia p̄
 prijs sacerdot⁹ solēnizarent
 matrimoniū: aut mīstrarēt
 sac̄m eucharistie: vel exte

me vinctiois: excōicati sūt ex
cōicatiōe papali i cle. pma
d pui. religiosi. **C** Religio
si q excōicatos a canone ab
soluūt in casib⁹ nō pcessis:
aut q absoluūt a sentētijs p
statuta synodalia. vel pui
cialia p mulgaris aut absol
uunt a pena 7 a culpa: sunt
excōicati excōicatiōe papali
p. d. cle. pma d pui. religio
si. **C** Inqutores hereticorū
q odio: gratia v lūcro: d in
stiriaz 7 psciētā omiserit
ptra quēpiā pcedere: v l ip
sam heresim alijs iponere:
aut iponerēt qd offm eorū
impediret: sunt excōicati ex
cōicatione papali in cle. c.
multorū de hereti. **C** Reli
giosi mēdicātes p fess. trā
seūtes ad aliquā religionē
monachalē excepto ordine
cartusien. 7 similiter recipiē
tes sūt excōicati excōicatiōe
papali p pstitutionē. Adar
tini quinti factā Constātie.
C Clerici sciēter 7 spōte cōi
cātes cū excōicatis excōica
tione a papa in diuinis sūt
excōicati excōicatiōe papali
scd⁹ hosti. Ista excōicatio
bz dubiū. **C** Participātes

in crimine pp qd aliq⁹ ē ex
cōicatus aliqua pdictarū 7
aliarū excōicationū: sunt ex
cōicati p papā. c. si cōcubi
ne de sen. excō. **C** Absoluē
tes aliquē ab aliq⁹ predicta
rū excōicationū citra sedez
applicā pter qd in mortis ar
ticulo: q talit⁹ absoluti si nō
se rēpstat ei a quo pnt ab
solui d citi⁹ pnt: vel mittāt
p absolutiōe. reincident i eā
dē. s. excōicationē papalem
. c. eos de sen. excom. in. vi.
C Sepeliētes corpora i ci
miterijs tpe interdicti i ca
sibus nō cōcessis a iure: sūt
excōicati p excōicatiōez epā
lem in cle. c. eos d sepultu.
C Sepeliētes excōicatos
publice: aut noiatis iterdis
ctos. v l vsurarios manife
stos: sciēter i cimiterijs: sūt
excōmunicati: d cā cle. eos.
C Clerici locantes domos
māifestis vsurarijs ad sen⁹
exercēdū seu alio titulo pce
dētes: sūt excōicati. c. vsu
rarū de vsuris. li. vi. **C** Iā
elect⁹ a duab⁹ partib⁹ car
dinaliū 7 se gerēs p papa
ē excōicatus. c. licz de elec.
C Monachi 7 canōici re

Tertia pars Interrogatorij.

Regulares: archidiaconi: dca
ni ppositi: plebani: catores
et alij clerici psonatu habes
tes aut quivis psbyteri qui
audiunt leges vel physicam
sunt excoicati. c. no magno
pe. ne cle. vel moachi se res
b^o secu. imisceant li. vj. c. i.
Religiosi dimittentes
ubicuqz habitum sue religio
nis et accedentes ad quis. stu
dia litterarum sine licentia pla
ti aut pueri sui: sunt excoicati
et. vt pculosa. ne cle. vt mo
nachi li. vj. **Religiosi** q
decias obitas ecclesijs sibi
appropriant vel usurpant. si
ne q no pmittunt solui eccle
sijs decias d aialib^o familia
riu et pastoz suoz tales si
no habent admistrati^one et
beneficia sunt excomunicati:
si habent sunt suspensi: nisi re
quisiti destiterit infra men
sem: in cle. c. religiosi d dci.
**Moachi et canonici regu
lares** no bntes admistrati
one et se pferentes ad curias
principu: vt damnū moaste
rijs iferant: aut prelatis sine
licentia suoz prelatoz: siue
q tenet arma ifra septa mo
nasterij: sunt excoicati. in cle.

ne i agro d statu moachoz
Religiosi nec no inonia
les pfecti pberes mrimoni
uz et alij clerici pstituti i sa
cris: d sco sunt excoicati. cle.
eos de psan. et affi. **Inq
sitores hereticor** q ptextu
officij iqstiois qbuluis mo
dis illicite pecunia extorqnt
vel scieter boa ecclesiar ob
delicta clericor hisco eccle
sie applicat. sunt excoicati:
nec absolui pnt nisi plene
satisfecerit illis a qb^o extor
serunt: cle. nolentes extra de
hereti. **Religiosi** no ser
uantes iterdictu qd fuit ma
trix siue chatedralis eccle
sia: cle. ex frequetib^o d sen.
excoicatio. **Religiosi** q
pntentib^o sibi no faciunt psci
entia scieter de decimis solu
dis: tales ab officio pdica
tiois sunt suspensi donec pfel
fis eisdē si comode pnt. fas
ciat eis psciencia: et si iteri p
dicat sunt excoicati. **Silr
et religiosi** q dicunt aliq vba
vt retrabant audietes a so
lutiōe decimar sunt excoica
ti: i cle. c. cupietes d penis.
Religiosi medicantes q
domos ad bitadu vl loca d

nouo redipiūt aut mutāt vñ
alienāt d nouo recepta abs
q licētia pape: sūt excoīcati
de pēis. c. cupientes in cle.
¶ fīes miores q tpe iter di
cti recipiūt ad dñi i fīes vñ
sorores de tertio ordie scī.
francisci: sūt excoīcati
.c. cū ex eo. d sen. exco. i cle.
¶ De p̄latis in cōi. c. xiiij.

¶ Prelatis in cōi inq
a rēduz est. ¶ Primo si
legitīme affecutus ē
dignitatē seu p̄latōez: an vi
delz aliq irregularitate vel
snia fuit irretit? cū fuit affū
pt? ad p̄laturā in qua non
fuit dispēsāt? vel absolutus
videlz si fuit bigam? si ope
rat? est i causa sanguinis: si
illegitimus: si excoīcat? : vñ
suspensus vel notori? p̄cubi
nari? in quolibet box. hoc
sciēs: t3 p̄laturā furtiue: vñ
ē cōtinue in mortali. ¶ Mo
ta qd illegitīm? ad dignita
tē vel bñficiū curatū: vñ po
ratū in religiōe qui creatur
per electōez. sine dispēsatio
ne pape p̄moueri nō pt. ex
p̄uilegio tñ magister ordi
nis cū his pōt dispēsare ad
p̄laturas i ordie p̄dicatoz:

de hoc habes i. iij. pte sum
me ti. xxi. c. iij. ¶ Si rite 7
absq vitio sumōie fuit ele
ct? p̄firmat? 7 ordinatus.
¶ Si iterposuit p̄ces p se
vñ pcurauit q ali? porrige
ret p̄ces: simōia ē: 7 si fuit
simōia pactiōalis idiget di
spēsatiōe pape: 7 añq sit di
spēsāt? tenet furtiue digni
tatē. De b in scda pte sū. ti.
.j. c. v. §. iij. ¶ De simōia 7
d oib? q habes. §. i. c. i. d bñ
ficiatis. 7 i. c. d clericis i cōi
potes iterrogare put expe
dit. Et si ē p̄lat? religiosoz
iterrogādus ē de bis q sūt
in. c. p̄cedēti 7 de alijs q se
quunt. ¶ Si aliqd manife
stum peni in subditis diffi
mulat 7 n correrit: aut si
nō manifesta q tñ ad ei? no
titiā aliqliter p̄uenerūt vltē
rius nō q̄sunt: si mere ex ne
gligētia dimitteret: puto
mortale: q ad criminali. Si
aut ex aliq rōne. vt ad mai?
scādālū vitādū sec?. ¶ Si
in. c. equus iudex non fuit.
¶ Si d reb? monasterij di
lapidatoz fuit. ¶ Si supio
rib? suis nō obediu. ¶ Si
causas sibi a supiorib? cōi

Tertia pars Interrogatorij

missas nō scdm p̄siliū peri
 roꝝ: s; scdm acceptionē p̄so
 sonaz determinant. In oī
 bus his ē p̄cū mortale. vel
 veniale s; m quātitatē excē
 sus 7 malitiā negligētiam.
C Si indignos 7 nō ydone
 os i officijs posuit: 7 maxie
 ad curā aīarū: 7 malevide
 talis posse excusari a morta
 li: si eos quos scit malos: 7
 in mortali p̄senerare ponit
 ad curā aīaz cū p̄t repeller
 nec credo q̄ excuset pauci
 tas. s. qz nō inueniunt alij:
 7 ēt si iste alias sit industrio
 sus multū 7 bene officiet ec
 clesiā i exteriorib;. **C** Idez
 cū sustinet tales si illos p̄t
 iuridice remouē. **C** Si po
 suit ad audientiā confessio
 num notabiliter ignorātes
 7 ineptos: vel criminosos
 mortaliter peccauit p̄ regu
 lā. Qui causas damni dat.
C Idē si tales tollerāt cū
 possit remouē: nisi forte a
 supiori sint ad b̄ positi. S;
 quas curā de ipsis habebit
 cū ad sui dānationē exerce
 ant tales offm̄ audiendi cō
 fessiones. Quomodo at̄ di
 cat̄ ineptus: vel notabiliter

ignorās: b̄s hic supra. v3
 in scda pte d̄ scia p̄fessoris.
C Si fuit nimis p̄posus
 7 curiosus i edificijs ecclie
 v; monasterij: i ornamētis
 7 h̄mōi qd̄ ē contra iniam
 Hieronymi: 7 ābrohij. xij.
 .q. ij. c. aux 7 c. gloria ep̄i:
 7 ēt Bernar. Et tñ a moder
 nis sūt bodie m̄te supflui
 tates 7 curiositates: 7 palla
 tia d̄ exēpla oīum sanctorū:
 7 in his amittit̄ multū tps
 7 deuotio: ita vt p̄plet̄ edi
 ficijs exhaustus videat̄ oīs
 spūs 7 paupes iterea mori
 unt̄ fame: quos d̄ supfluis
 eorū tenent̄ sustētare. xij. q.
 .i. c. ep̄s ecclesiasticaz. **C** Si
 nimis fuit sollicit̄ circa tpa
 lia: ex hoc min⁹ debito vac
 cans spūalibus in se 7 i sub
 ditis vt lectiōi. oīōni: admo
 nitōi: vtiq; peccatū ē plus
 7 minus scdm quātitatē ex
 cessus. **P**rinipalis. n. ei⁹
 cura d̄ esse de spūalibus.
C Si per curias nimis dī
 scurrīt litigādo cū scādalo
 boīum: cū posset p̄ aliū mo
 dum magis pacificū sua re
 petere 7 si nō tñ. **C** Si in
 ra 7 p̄uilegia sue ecclie nō

suauit et defendit ut debuit. beatus reddere rationem sibi com-
 missis. Ita curam aliorum bene-
 te se habuit: vel quia nimis de-
 beatur quod sui non obliuiscatur: ut
 facili et sine causa rationabili in ie-
 iunijs dispensauit. In esu car-
 niu in retinendis rebus aduersus
 in penitentibus taxatis secundum re-
 gulam vel provisiones et hominum: quia
 peccauit inducendo relaxationem
 et rigorem regionis ener-
 uando. Unde beatus Benedic-
 ctus in regula dicit quod de omni
 dispensatione beatus reddere ratio-
 nem. **C** Si fuit nimis durus in
 dispensando cum debuit precipue
 cum debilibus et infirmis et hu-
 iusmodi non prouidens eis.
C Si fuit exemplaris in incessu
 moderato habitu non precioso.
 in modestia gestus. In locu-
 tione rara: grani et fructuosa
 canes discordias pacem nu-
 triens: omnes patienter videns et
 tollerans: singularitates vi-
 tas comitans sequens cum potest: ne-
 mini blandus: effabilis cum
 ceteris: susurratores: detractio-
 nes: irrisiones: fabulatores:
 maledictiones: pretensiones in se
 et in suis eliminans: circumspe-
 ctus in omnibus: non delectatur
 de presidia: sed timens de
 negligentia: cum de singulis

beatus reddere rationem sibi com-
 missis. Ita curam aliorum bene-
 beatur quod sui non obliuiscatur: ut
 docet gre. in pastoralis. **C** Si
 in corrigendo fuit nimis remis-
 sus vel nimis rigidus: utrumque
 cauendum est ut docet Greg. in
 moralibus. et beatus. xlv. di. c. di-
 sciplina. Nam facilitas venie-
 ricetum prebet delinquendi. Am-
 bro. xxiij. q. iij. est iniusta et
 asperitas nimie increpationis:
 nec correctionem recepit nec
 salutem. Leo. di. xlv. c. cum beatus
 et c. licet plerumque. ea. dist.
C Precipue vero circa scio-
 res de prelati in corrigendo se
 beatus. humani: ut dicit in illo. c. nisi
 essent habituati in malo: quia
 tunc durus est beatus. ut di. c. di-
 sciplina. et c. l. plerumque et c.
 cum beatus. et c. penitudinis tpa-
 xxvj. q. vij. et c. tanta. lxxxvi. d.
C Si non induit quantum potuit
 verbo et exemplo ad obsequandum
 omnia ceremonialia ordinis sui:
C Si malas consuetudines
 seu corruptelas: regnare per-
 misit. scilicet regulam et decetiam
 religionis. et quis inuenit iam indu-
 ctas non abstulit quantum potuit
 ut vitium perpetuaretur: discursus
 fratrum ad placitum: familiaris

Tertia pars Interrogatorij.

tatē cū mulierib⁹ vīrīs si ē
mōacha: collatōez rēx ami
cis ⁊ p̄sanguineis sine licē
tia ⁊ rōnabili cā. esuz carniū
vnū nō debēt comedi qd ē
vnīuersale oī monacho de
p̄se. dī. v. c. monacho ⁊ p̄e
cipue q̄ sūt p̄tra essentialia
vota religiōis nullo mō d̄z
p̄mitter. nec ēt ad receptio
nē simōiacā monialiū sicut
hodie fit q̄h vbiqz. Quod
si nō p̄t talia remouere: nec
ē spes in futuz dimittat cu
ram exēplo sancti B̄ndicti
vij. q. i. aduersitas circa fi.
.m. c. fi. ca. q. als ne qetē su
am amittat: ⁊ tandē cū eis
dānationē incurrat: q̄cūqz
sit ille abbas. vī abbatissa. p̄
or vel p̄orissa: vel alias quo
cūqz noie cēseat. Nec suffi
cit q̄ p̄latus corrigat vitia
q̄ iā nosce cōtingerit: s̄z d̄z
diligent agnosce vultū pe
coris sui. p̄siderādovias ei⁹.
Caveat autē ne crimina si
bi delata i foro p̄scie vel i se
creto p̄dat vī iudicet d̄ illis
in foro p̄tēioso: seu i .c. vbi
.n. t̄m manifesta sūt puniē
da nec foro miscēda sūt iu
diciali. C Si habz sub cura

monasteriū monialiū: de q̄
materia dicef i. c. f. C Si is
discrete fecit p̄cepta i qbus
multū d̄z canere nisi sit res
ardua. Et si cogeret p̄ p̄ce
ptū vel sniaz ad aliqd fa
ciēdū vī dicēdū i quo nō eēt
ei subdit⁹: vel nō deberet ei
obedire: vt reuelando p̄cū
occultū oīo eēt ei mortale.
C In iqsitōe vō criminū:
receptiōe accusatiōis: vī de
nūciatiōis: vel p̄latiōe sen
tētie excōicatiōis: ⁊ h̄mōi nō
sit p̄ceps. Nō p̄cedat p̄ su
spitionē: s̄z p̄ probatiōes ⁊
modos iuridicos: als icur
rerunt graue p̄cū: ⁊ aliqñ
sniaz excōicatiōis: de his in
iij. p̄te sum. ti. ix. q̄h p̄ totū.
C Si p̄latus recipit aliquē
in ordine mendicātiū ad p̄
fessionē añ annū cōpletū p̄
bationis seu nonicat⁹ ē su
spēsus a receptiōe aliorum
ad p̄fessionē: ⁊ debitor pe
ne grauioris culpe: vī mor
taliter peccat. Extra d̄ regu
laribus. c. nō solum. lib. vi.
C De ep̄is ⁊ p̄relatis supe
rioribus. c. xv.
c Irca ep̄os ⁊ alios su
periores p̄relatos sic

pnt formari interrogatiões
nisi sit talis litterature ⁊ sci
entie q p se sciat explicā q
d: ad qd tñ tenet cūz beat
alios sup bis iformare ⁊ di
rigere. Itā si bonus cōiter
ab hoibus reputat ⁊ suffi
ciens: nō ēēt necessariū nisi
eū audire. Et si d aliquo ne
gocio nō itelligit eū pfeffor
vel dubitat: pōt de illo loq
p sua serenitate. Et si tale
qd ēēt in quo variant opi
niones vel nō pōt dari cer
ta snia: relinquēdū ē sue cō
sciētie. ¶ Idē dicēdū circa
alios clericos. religiosos p
latos: ⁊ laicos pitos ⁊ timo
ratos: q sciūt dicere sufficiē
ter facta sua. ¶ Si vō nō ē
talis: s; idiget adiutorio is
terrogātis: inquātū cleric⁹
ē ingri ab eo pōt put expe
dire vī de bis q bēs. supra
circa clericos i cōi: vt d offō
dīnino: de celebratiōe: ⁊ ad
ministratiōe sacroꝝ ⁊ mō: ⁊
binōi. ¶ Si assumpt⁹ ē ad
epātū ex religiōe: interrogā
dū ē de bis q bēs i. c. circa
religiosos q ad multa. Itā
ad huc tenet seruare ordinē
suū. nisi in bis que nō patiū

tur offiū pastorale: vt silen
tiū: sollicitudo ⁊ vigilie ⁊ bu
iusmōi. Nec vide in. iij. pte
sū. ti. xxi. c. ij. Itē Thomas
scda scde. q. clxxv. ar. viij. i
qstū vō bñficiat⁹ seu curat⁹
ē ⁊ plat⁹: interrogādū ē de
bis q bēs. supra i. c. circa bñ
ficiatos. Et si recepit digni
tatē seu epātū bñs aliq; ir
regularitatē: vī p simonias
vel p itruſionē dic vt i. c. p
cedēti in pñ. Deinde iterro
ga de bis q sequunt⁹: q sūt
spālia cure ⁊ officij pastora
lis. ¶ Si ptulit ordines sa
cros idebite: qd ēvñū i quo
multū offendūt. ¶ Si cōtu
lit per simoniā sed occulte:
mortālī peccauit: nō tñ ē su
spēsus ex hoc quo ad alios:
s; p simoniā notoriā: ē sus
spēsus ēt quo ad alios. S; in
vtroq; casu ordinat⁹ ab
eo: ē suspēsus ⁊ idiget di
spēsatiōe. ¶ Si ptulit sciē
ter nō bñtib⁹ legitimā etas
tē: mortale ē: nec pōt ipe di
spēsare de etate. ¶ Si ptu
lit ordies p saltū sciēter: vī
duos sacros simul: vel q̄t
tuos miores cū subdiacona
tu peccat mortalit. ¶ Si cō

Tertia pars Interrogatoris

tulit ordines sacros ex tpa
ordinationis: mortale ē: nisi
ex dispensatiōe pape: 7 ordi
nat⁹ ē suspēsus. Adiores
aut ordines pferre pōt die
bus festiuis. ¶ Si i ordina
tiōe omisit aliqd faciēdū
7 si omisit aliqd d substantia
lib⁹ in qbus imprimi cas
racter o3 totū iterare i alia
ordinatione qtuor tēporū
Si vero ē qd nō ē substantia
le: s3 de simplici solēmitate.
nō d3 iterari: s3 suppleri tñ
omissū i ordinatione alia:
nec pri⁹ añ suppletionē iste
ordinat⁹: d3 exercere offm.
¶ Peccat epus in hmoi si ex
certa scia vel crassa ignorā
tia hoc facit. Idē v3 si ex no
tabili negligētia. ¶ Si ordi
nauit aliquē sine scia sui su
prioris sciēter: mortale ē. 7 ē
suspēsus p annū ab ordinū
collatiōe. ¶ Si nō fecit fie
ri examinationē de ordinā
dis. de scia: etate 7 morib⁹
7 hmoi s3 iura: peccat mor
talit. Idē si fecit fieri exāina
tionē p iēptos ad hmoi or
dinādos. Idē si fieri fecit p
tales: quos estabat pp mā
lā eoz psciaz q admitterēt

idignos: si ad eū spectat p
uidere d talib⁹ vel remedia
re. ¶ Si sciēter admittit in
dignū quem iuste repellere
pōt: vt pcuriariū: illiteratū
7 hmoi. ¶ Si nō p tulit sa
cramētū pfirmatiōis qñ de
buit. Soli enī epī pnt illud
pferre 7 oī anno semel de
berēt pferre: 7 extra illud tē
pus solitū: oī tpe anni 7 ho
ra. morituris pnt pcedere:
ne sine hoc moriant. Quis
sine hoc saluent. Comittēs
do g magnā negligētiā: vt
p multos annos credo esse
mortale. ¶ Si nō dedit sa
cramētū scō3 debitā formā
materiā 7 locū mortale ē.
¶ Quod aut sit ieiuni⁹: nō
ē necesse 7 si dicēs 7 d iure.
¶ Si bis alicui dedit scien
ter: peccauit mortalit. Vñ
i hoc d3 eē caut⁹ ne iteret: 7
ēt d3 aduertē q aliqs chris
matus teneat chrisimāduz:
nō p sanguineus sed aliū.
¶ Si in cena dñi nō psecra
uit chrisina 7 oleū sanctū vt
d3uit: q3 inouāda sūt talia.
7 si nō suauit debitā mām
7 formā 7 ritū ecclie: mor
tale ē 7 hmoi. ¶ Si psecra

tiones ecclesiarum vel altarium: et
calicum et patenarum et benedicti-
ones vestium sacrarum: non fecit
ut debuit secundum formam et ri-
tum ecclesie: vel si quod horum fecit
per simoniam mortale est. Idem
de benedictionibus abbatum et ab-
batissarum. Idem de reconciliati-
one ecclesie violata. ¶ Admoni-
tione quam nonit esse corruptam
non de facili debet consecrare iur-
ginem: nec tamen manifestare cri-
men si est occultum: sed muta-
re nomen virginis in castam
non peccat. ¶ Si contulit be-
nificia per simoniam: mortale
est: et si per notoriam est suspen-
sus: et quo ad alios. Secundo si
per occultam quia non est suspen-
sus. ¶ Si contulit scienti idia-
gnis beneficia sine simplicia
sine curata: mortale est. Idem
si acceptavit a personis: penita-
tum ineptum. Idem si confirmavit
idignum. ¶ Si contulit plura
beneficia in casu non processu unius:
vel plura officia aut prebendas.
aut dignitates: vel si per san-
guineis minus aptis contulit ro-
ne per sanguinitatem postponere
do aptiores: mortale est. ¶ Si
admisit ad beneficia beneficia cu-
ram aliarum seu ipsa contulit non

agentibus annum. xliij. morta-
le est. ¶ Si ecclesiis de iure
vacantibus non providit de recto-
re sic vacant curata beneficia
data absque dispensatione pape
bis qui non attingunt annum. xxv.
vel si infra annum non faciunt se
ad sacerdotum promoveri: nisi
causam studii sit omnimissus. de qua
vide i. c. circa beneficiatos su-
pra. ¶ Si enim infra sex mē-
ses prius post hoc non providit
non potest postea se intromittere:
alias usurparet quod non potest: quia
mortale est: et non tenet talis col-
latio et sic tenetur erroris su-
um manifestare. Idem quando re-
cepto secundo beneficio vacante
prius vel secunda prebenda vaca-
vit prius: de qua habetur supra sed
plene i. iij. parte summi. ti. xv. c. i. §.
xv. ¶ Si ordinavit aliquem cle-
ricum ad ordinem sacrum sine ti-
tulo vel beneficio: vel saltim pri-
monio sufficienti: quia ultra
petitum tenetur ei expensas facere
quasque de beneficio sit ei pro-
missus: nisi aliquis episcopus hoc ei co-
miserit determinando personas
quia tunc ille promittens tenetur ad
id de hominibus de quibus vide in
iij. parte summi. ti. xij. c. iij. ¶ Si
in visitatione non diligenter

Tertia pars Interrogatorij

q̄sint de qb̄ debuit ⁊ mari
 me de vita ⁊ h̄estate sacer
 dotij officiātij: ⁊ q̄o se ha
 beant in admīstratione sa
 cramētōz. ⁊ de forma eoz:
 si bñ p̄nūciāt. p̄cipue ba
 ptisimat̄ qd̄ est magis ne
 cessariū. ¶ De audientia cō
 sessionū quō se habeāt: quō
 populus admoneant ⁊ in re
 b̄ eccl̄e p̄cipue altar̄ qd̄ te
 neat mundas. Si aut̄ inues
 nit in b̄mōi notabilis exces
 dere ⁊ p̄iculose: si nō punit
 ⁊ p̄uidet q̄ illi se emēdet: v̄
 de alio si iste est icorrigibil̄
 ⁊ oīo inept̄: granit peccat
 ⁊ oīa mala ⁊ dāna aīarū q̄
 inde sequunt̄ ei imputātur
 si potest obuiare: ⁊ nō facit
 lxxiiij. di. per totū. ¶ Si nō
 visitat̄ ep̄atū suū vt d̄buit
 ¶ Si in visitatiōe nimis sū
 ptuosus fuit: ⁊ euz nimia fa
 milia ⁊ eq̄tatur̄ nimis vl̄
 tra p̄scriptū nūez: vel si ipe
 vel familia ei munera acce
 pit: sup̄ quo est sp̄alis pena
 de qb̄ plene in. iij. pte sum.
 ti. xxi. c. iij. ¶ Si sustinet i os
 ficijs ⁊ b̄nificijs. notorios cō
 cubinarios: q̄s d̄z post ad
 monitiōez: si nō dimittāt etiā
 beneficio priuare: graniter
 peccat. ¶ Si pro alijs ma
 lis ⁊ scelerib̄ manifestis nō
 p̄nit vt vsur̄ vacātes: ludis:
 tabnis: aleis: negocijs secu
 larib̄: venationib̄: p̄ditio
 nib̄ ⁊ b̄mōi. In his. n. non
 puniēdo: videt̄ male pos
 se excusari a mortali: nisi ex
 b̄mōi punitionib̄ sequeret̄
 scisma vel magnū scādalu
 di. l. c. Et p̄stitueret̄. ¶ Si
 laicos sibi s̄ditos notorios
 pctōres q̄s per se nonit: vel
 sibi p̄ parrochianos eorum
 denunciatos: vt adulteros:
 vsurarios: inimicitias māi
 festas exercētes nō corrigit
 p̄ cēsuras ⁊ alios mōs. gra
 nit peccat: nisi d̄mittat qz n̄
 sp̄at̄ emēdatio: s̄z d̄teriora
 tio ei⁹. Sed tñ hoc nō v̄ suf
 ficient̄ excusare: s̄z hoc aliō:
 si timeret̄ graue scandalū
 i alijs. di. xliij. c. cōmestatio
 nes. ¶ Si malas p̄suetudi
 nes q̄s repit in sua diocesi
 nō v̄nt̄ anterre quātū pōt̄
 vt v̄dē: laborare ⁊ b̄mōi in
 dieb̄ festiuis non cōicari se
 mel i āno: ⁊ p̄fiteri ⁊ b̄mōi:
 tripudiare i ecclesijs: p̄mit
 tere violari eccl̄asticā liber

tatez: vt q clerici pueniant
 p delictis vel pro obis i iu
 dicio seculari: vel ecclesiasticā
 imunitatez: vt q extrabant
 obitores vel malefactores
 p violentiā de locis sacris: 7
 hmoi i casib⁹ nō pcessis. De
 bet. n. prohibē 7 si post ad
 monitionez nolunt desister
 excōicare: 7 pro cōmissis iā
 punire: alias peccat grauif
 omittendo ex timore: vñ ne
 gligētia. di. c. lliij. Sit rector
 vel doctor. De hac imunita
 te 7 librate ecclay: vide dis
 fufe i. iij. pte sum. xi. xij. c. iij.
C Si fruct⁹ vel reddit⁹ epā
 tus sui male expedit. dādo
 p sanguineis suis: vel alijs n
 idigentib⁹: peccat grauif: 7
 si distincta sūt ea q deputāt
 ad mensaz ei⁹ ab alijs. Et si
 ea que erogare d3 clericis
 vel ad repationez ecclie. vel
 paupib⁹: dat cōsanguineis
 vel alijs amicis sine pbabili
 idigentia: tenet restitue illa
 q rapinā facit: 7 filiter reci
 pientes ab eo. Si vero non
 sūt distincta hec bona (cū in
 telligātur oia cōmitti fidei
 sue) ea que supstant ad vsū
 sui 7 familie sue cōuenient.
 d3 pauperib⁹ erogare: als
 nō dādo: pauperib⁹ subtra
 bit. xij. q. iij. c. aux. 7. c. gloria
 epi. Tho. 2a 2e. q. clxxv. ar.
 vij. **C** Si suauit suos sub
 ditos in idebitis collectis:
C Si fecit clēicos suos soluē
 collectas: talias positas a
 dñō ipali: vel gabe las ad
 ei⁹ instantiā. **C** Si spōte ipse
 ddit absqz lnia romani pō
 tificis: qz pbibet. **C** Si deli
 cta clericorū: vt blasphemā
 tiū deū. vel scdōs: suffocā
 tiū puulos ex inaduertētia:
 7 hmoi puniuit magis pena
 pecūiaria ex auaritia: 7 ma
 gis pp lucrum q pro salute
 eorū 7 nō magis ad refrenā
 dū. **C** Si visitauit diocesim
 vel visitari fecit magis pp lu
 crū: q ppter animarū salu
 tez. **C** Si alienauit bōa epā
 tus sui sine lnia pape in ca
 su idebito: in qlibz bonū est
 mortale. **C** Si iura a'iarū
 eccliarū nō suauit. **C** Si bo
 na vacantū ecclesiarū sibi
 usurpanit cum debeant suc
 cessori reuari. **C** Si iusta
 debita a predecessorib⁹ cō
 tracta ratione ecclesie non
 soluit. **C** Si fruct⁹ alicuius

Tertia pars Interrogatorij

bñficij ad tēpus accepit: vñ
ptē ab eo cui dedit vult hñe
in qdlibet horū est rapina.
¶ Si nō suauit formā iur
ris circa manifestos vsura
rios: sed de certa quātitate
ptent. nō facta debita resti
tutiōe remittit sibi: 7 ad sa
cramēta 7 ad sepulturā ad
mittit. ¶ Si certa pauperi
b⁹ dispēlanda: in vsus suos
uertit sine nēditate. ¶ Si
snias excoicatiōis de facili
ppter lucrū pfert: vel abso
lutiones. ¶ Si pñisit que
stuarios vel alios pñciare
id discretas indulgētiā 7 fal
sas: qdlibz ē mortale 7 gra
ue. ¶ Si exēptos: vt frēs p
dicatores: Aldinorez: Mēre
mitas sci Aug. Carmelitas
Seruitas: Cisterciēses: 7
alios hñtes pñlegia exēpti
onis iuste molestat nō suā
do eoz pñlegia. vel p audi
entia pñfessionū: nō admitten
do sibi pñratos ydoneos: s⁹
cle. dndū dīsepul. vel sibi re
tinēdo nimios casus: vel in
psuetos vt q̄tidie bēant ire
ad ipz: vel ad aliū cogendo
ad q̄rtā: quātū ad id i q̄ sūt
pñlegiati. vñ eos ad iudiciū
trahendo cū in nullo possit
eos cōuenire nisi p berefi:
peccat grauit. ¶ Si mona
steria monachoz vel mona
charū nō exēpta nō honeste
7 diligenter visitauit: 7 eos
vel eas ad suandū regulaz
iduxit: deponēdo abbates
vel abbatissas p relaxatiōe
cū expedit: hñdo curam de
honestate earū 7 q nō bas
beāt familiaritatē cū cleris
cis: religiosis. vel laicis. pui
dendo de diligēti clausura
7 de pñfessore securo: docto.
7 bone pñcie: pñbendo in
gressus simoniacū: 7 pñuila
feminarū q̄ ibi sūt: 7 festa
vana in cōsecratiōe earum.
¶ De iudicādo i foro pñen
tioso.
¶ I nō tenuit vicariū pñtū 7 bonū:
pñcipue qñ ex se nō hñt
dbitā sufficiētiā iurj. ¶ Si
nō suauit debitū ordinez iu
diciariū. ¶ Si fuit acceptō
psonaz. ¶ Si ddit iniquas
snias dic vt. s. i. c. circa iudi
ces. ¶ Si nō suauit debitā
formā iurj i ferēdo snias ex
coicatiōis: suspēsiōis 7 iter
dicti: qvltra pctnū mōtale:
scarrit certā penā de q̄ i. iij.

pte sū . ti. xlv. c. lxiij. p̄cipue
in causis m̄rimonialib⁹ opz
esse cautissimū: ⁊ p̄derosū
circa d̄moria. **C** Si d̄dit li
centiā d̄no t̄palivel iudiciū
berād: uel ponēdi in pati
bulo: uel icarcerādi. uel al̄s
puniēdi clericos suos: nisi
in casu in quo essent icorri
gibiles per eū: qz efficit euz
p̄dictis excoicatus. c. **E**t fa
me. extra d̄ sen. excō. **C** **T**he
minē t̄n d̄z vberare manib⁹
suis: nec t̄n cū expedit p̄ lai
cū: sed p̄ clericū d̄z facē uer
beraī clēicū. s̄z iura: ⁊ a cau
sis sanguinū d̄z abstine ope
p̄silio ⁊ m̄dato. **C** i be
ticos diligent nō iqsuit in
dioce si sua: ⁊ puniuit s̄m iu
ra. **C** Si testam̄ta ⁊ vltias
nolūtates nō fec̄ implē: p̄ci
pue legata sc̄a ad pias cās.
C Si dispēsauit i uot̄s ⁊ iu
ramēt̄s i qb⁹ nō potuit. uel
si potuit t̄n idiscrete ⁊ s̄n cā
rōabili. p̄cū ē grane. **C** Si
absoluit a sentētijs a qb⁹ nō
potuit. ut pape resuāt̄: s̄ di
spēsauit i irregularitate de
q̄ nō potuit. **C** Si exēplar̄
fuit i biru nō p̄ciosū ul̄ p̄o
poso supellecilib⁹ n̄ argēte

is. ⁊ curiosus in appatu do
m⁹ ⁊ ornatu nō seculari: i ni
ctu sobrio nō p̄niali nisi p̄
paupib⁹: i uisitādo ecclesiā
iterēssendo diuis: ⁊ p̄cipue
i dieb⁹ festiuis: hec d̄z facē
s̄z iura: i solēnitatib⁹ p̄cipu
is cātādo missā: dicēdo offi
ciū d̄uote nō cursiz: ordinā
do q̄ dicaī i ecclā sua d̄bite
freqntādo oīones p̄uatas:
vacādo l̄ctōi. di. xxxvj. p̄ to
tū p̄dicādo si scit: si nescit p̄
uidēdo gregi sue d̄ p̄dicato
rib⁹ utiliorib⁹ nō curiosis. ⁊
de p̄fessorib⁹. tenēdo bone
stā ⁊ d̄uotā familiāz: sollici
tus de ei⁹ salute: nitādo ma
lierū p̄uersatiōez s̄c̄ pekez.
C In exitu d̄ domo raro ni
si ad ecclīaz: sepe p̄serēdo: ⁊
q̄rēdo p̄silia a s̄uis dei q̄o
possit suo gregi. p̄uidē adu
latiōes ut uenenuz abbozre
at. i s̄d̄ viduarū: paup̄ez oz
phanoz ⁊ oppressozuz eri
stat: ⁊ cās eoz sine expēsis
expediri faciat. **C** In inin
rijs p̄p̄iis n̄ sit v̄dicatiu⁹:
sed patientissim⁹. In v̄bo ⁊
gestu nō subit⁹ ⁊ iracund⁹.
Remini multuz familiaris
uisi seruis dei. Supiorib⁹

Tertia pars Interrogatoris

obediens: equalib⁹ nō inui
dens: nō gaudēs de digni
tate et honore. s; luens p
exteriori occupatione et ple
bis offensioe: et si in oib⁹ di
ligēter se habuerit nil deo
acceptabili⁹. **C** Si vero p
functorie et male nil miserit⁹
et dānabilius epī dignitate
ut dicit Aug. di. xl. c. ante oia
C De p̄latib⁹ bēs multa i. iij.
pte sum. ti. xx. c. si. per totū
C Epī et supra cōcedentes
aliquā domū vsurariis ma
nifestis alienigenis ad sen⁹
exercēdū: sunt ipso facto in
spensi: extra de vsu. c. vsura
ruz li. vi. **C** Similiter si pmit
tūt qd hmoi vsurarii alieni
gene exerceāt sen⁹ in terris
eorū subiectis iurisditiōi: nisi
infra tres mēses expullerint
eos: suspēsi sunt: ut i de cō. c.
vsurarum de vsuris lib. vi.
C Qui se gerit p papa ele
ct⁹ a miniori pte qd a duab⁹
ptib⁹ cardinaliū: est ipso fa
cto excoīcat⁹. **C** Et filii car
dinalis qui psumpserit no
minare talē papaz: et filiter
oēs alii q talē reciperēt pro
papa: extra de elec. c. licet.
C Oēs clerici et religiosi ac

laici sine familiares curie si
ne aliis: q aliquō pactū fecerit
vel aliqd magnū vel pūnz
pmiserit: vel pmissionē res
ceperit ex pacto: vel pmissi
one occulta vel manifesta:
dederit: vel receperit quid
magnū vel pūnz: p aliq iusti
cia vel grā pro se vel alio in
causis iudicialiis vel litteris
apostolicis: et quibuscunq
modis ab aplica sede obti
nēda: ipso facto sunt excom
municati. In extranaganti
Bonifacii octauū: cui⁹ abso
lutio pape reseruat⁹. Nec
hnt locū i curia rōana. Joā.
an. Anto. de butrio eā alle
gāt. **C** De absolutione et
pnie iniunctione. c. xvi.

Ostēd⁹ vero penitēs
p dixit ex se siue ex iter
rogatiōe p̄fessionis in
terrogātis pctā sua ut des
buit: tādē pcludat. In istis
peccauit: et i multis aliis cogi
tatiōe: delectatiōe: locutiōe
ope: et omīssione. uel aliq
hmoi: de quib⁹ dico meaz.
culpā. **C** Cōfessor vō iter
roget eū (nisi sit tal⁹ de q in
hoc nō dubitet⁹ qz tunc sup
flūū et irrisibile) si ipse volē

de oibus peccatis venialibus et mortalibus confessis: et si propter firmitatem in futurum ab illis abstineant. scilicet ab omnibus mortalibus. Item quod si talibus aliqui restituerentur: vel famam vel res: vel per iniuriam satisfaccere et humi: et si est parum facere quod citius potest absque dilacione aliqui. Que restitutio quando facienda sit: et quando ordine: quod ad certa et incerta videbitur infra in tractatu de restitutionibus per totum. Quod si dicat se nolle istud facere vel non posse: cum tamen possit: non est absoluedus. Theobaldus in opusculo. xx. ij. c. iij. in fine et xj. q. iij. c. tunc vera. potest tamen sibi dici. misereatur tui. et c. sed nullo modo. ego absoluo te. Non dicit etiam ei iniungi aliquid bonum faciendum: non tamen in penam: declarando sibi hoc quod infructuosa sit talis confessio ei et sine remissione peccatorum de pe. di. v. c. falsas. Sed si paratus est facere omnia ad que tenetur: tunc si esset aliqua excommunicationis sententia ligatus: si non potes eum absolue ab illa: remitte eum ad episcopum: seu ad alium qui possit absolue: vel tu vadis ad procurandum absolucionem pro eo. Et cum est absoluedus ab excommunicatione: postea tu cum absolue a peccatis et non prius. Theobaldus in iij. di. xvij. q. ij. ar. v. q. j. ad. ij. Item di. xix. q. j. ar. iij. q. ij. ad. ij. ¶ Si autem potes eum absolue: quando in hoc spales autem: si non absoluesti eum in principio quod decentius fuit nec tamen est multis si fiat in fine confessionis: dummodo fiat ante absoluciones a peccatis. absolue eum per hunc modum ut infra. ¶ De modo absoluedi ab excommunicatione maiori. ¶ Prior erigendus est ab eo iuramentum ut sit paratus stare mandatis ecclesie: quod illi fient per illa causa: quod iuramento prestito: iniungatur ei b. f. si incidit faciendo contra aliquem canonem proponat non amplius facere contra illum. Si vero pro offensa vel danno sancto in alium: permittat satisfaccere quantum poterit. Et hoc facro denudatis humeris: confessor seu absolues: cum disciplina vel voga penitiat eum dicendo ps. Misere mei deus: vel alium psalmum penitentiale. dandum ictum pro quolibet versu: postea vero gloria patri: et sicut erat initium subiungat Kyrie eleison.

Tertia pars Interrogatorij

rpeleison. Kyrieleiso. Pa
 ter nr. Et ne nos. v. Salu
 fac sbu tuu. respō. De⁹ me⁹
 sperantē in te. uers. Esto ei.
 dñe turr⁹ fortitudis. respō.
 A facie inimici. v. Nihil p
 ficiat inimic⁹ i eo. resp. Et si
 li⁹ iniquitat⁹ nō apponat no
 cē ei. v. Dñe exaudi orōnez
 meā. respō. Et clamor me⁹
 ad te ueniat. ver. Dñs no
 bificū. respō. Et cuz spū tuo.
 Orem⁹. Deus cui ppriū ē
 miseri sp⁹ 7 pcere suscipe de
 precatōne nrām? 7 hūc fa
 mulū tuū quē snia excōicati
 onis ligatus tenet: misatio
 tue pietat⁹ absoluat. p rōm
 do. no. Auēte oīpotent⁹ dī
 7 beatorū apostolorū i Des
 tri 7 pauli 7 dñi pape. v⁹ ar
 chiepi v⁹ epi mibi concessa.
 ego absoluo te ab h⁹ vīculo
 excōicatiois quā incurristi.
 pp iniectionē manū violentā
 i clericū. vel religiosū. v⁹ pp
 ingressū i mōasteriū monia
 liū in casu nō pcesso 7 hmoi
 Et si plurib⁹ sentētiis est
 ligat⁹: est dicendū totiēns
 ego absoluo te ab excōicati
 one quā incurristi pp talē 7
 talē cāz: 7 si pluries pp eam
 dē cām dicendū est totiēns
 qtiēns icurristi totiēns ego
 absoluo te: 7 restituo te scis
 sacris ecclesie 7 cōioni 7 vni
 tati fidelū. In noie p⁹ris 7
 filii 7 spūs scī amē. Verbe
 rādo eum vsqz amē. C⁹ Mo
 ta tamē q ista forma Quis
 debeat obfuarī: vt extra de
 sen. excō. c. nup. nō tñ est ita
 necia qn simplici vbo fieri
 poss⁹ fm i De. de pal. 7 Jo.
 de lig. Sicut g⁹ excōicatio fi
 eri pōt simplici vbo Quis
 nō debeat fieri. sit 7 absolu
 tio. extra d⁹ reg. iū. c. oīs res.
 S⁹ qñ fieret hmoi absolu
 tio i publico: vt erga mulie
 res: forte tē eēt oīmīttēda
 hmoi vberatio ne venudē
 pēnī. Si vō q⁹ pp rē ablatā
 alteri eēt excōicat⁹ Quis re
 stituerit: nō tñ ē absolut⁹ ni
 si iāder q⁹ p⁹ulit sniaz eū ab
 soluerit. 7 h⁹ declarādū ē p
 somis post absolutōez ab hu
 iusmōi excōicatōe (vel si nō
 est aliq⁹ snia ligat⁹) si bz ali
 quos casus pctōrū epō res
 uatorū de qb⁹ nō potes ab
 soluere: nibilomin⁹ absolue
 eum ab illis a quib⁹ potes
 sub hac forma. C⁹ Si tener⁹

aliquo vinculo excoꝛcandiōis
 minoꝛis ego absoluo te ⁊ re
 stituo te sanctis sacramētis
 ecclie. In nomie patris ⁊ c.
 Adisereat tui ⁊ c. fili⁹ dei p
 suā misericordiā te absol
 uat: ⁊ ego auctoritate q̄ sū
 gor. absoluo te ab oib⁹ pec
 catis tuis: a qb⁹ possū te ab
 soluere. In noie p̄ris ⁊ c.
 Peccata vero a qb⁹ non p̄t
 eū absoluerē: exp̄inat. ei im
 ponēs vt bēat recursū ad
 ep̄s v̄ ei⁹ vicariū pp̄ h̄mōi
 absolutōez. ⁊ dicat ea sibi i
 p̄fessioē. Vel si eēt simplex
 ⁊ nesciret ita bñ exp̄imere fa
 ctū: suū: s̄cribat cōfessor i ce
 dula illd vel illa si sūt plura
 vt illā portz penitēs ep̄o v̄
 ei⁹ vicario sub hac forma v̄
 simili. Eatoꝛē v̄ latricē p̄fē
 tiū p̄ homicidio v̄ incestu ta
 li gradu ⁊ h̄mōi p̄missō ab
 soluedū v̄ p̄nitati trans
 mitto: vt absolutōis bñficiū
 ip̄edēdo ⁊ ei salutarē p̄nias
 iūgēdo ip̄m: vel ip̄am san
 cte ecclie reconcilietis. Qd
 si ep̄s v̄ vicari⁹ remittat eū
 ad p̄fessorē ip̄m auctoritate
 illi⁹ itez absoluat ab oib⁹:
 ⁊ ip̄onat p̄nias p̄ illo p̄ quo

nōdū ip̄osuerat ⁊ cautū red
 dat illū ne illā cedulā alteri
 legēdā tradat: v̄ ēt ip̄e p̄fē
 sor si p̄t vadat p̄ eo ad ep̄m
 pro auctoritate si sibi velit
 dare. C Si v̄o ille nō h̄z ca
 sū d̄ res̄natis: v̄ si h̄t: ⁊ cō
 fessor p̄t d̄ oib⁹ absoluerē (p̄
 missa absolutōe ab excoꝛca
 tōe miorū: ⁊ alijs vt supra. s.
 Adisereat ⁊ c. fili⁹ dī ⁊ c) di
 cat ego auctoritate qua sū
 gor absoluo te ab oib⁹ pec
 catis tuis. In noie p̄ris ⁊ c.
 ⁊ faciat tūc signū crucis cuꝝ
 dicit i noie sup̄ illū. Nec ē
 necessaria man⁹ ip̄ositio su
 per penitētē: imo nec d̄cēs
 scōz Tho. i opusculo .xxij. c.
 iij. itē i. iij. p̄te. q. lxxiiij. ar.
 iij. De. d̄ pa. i. iij. d. xxiij. q.
 iij. p̄cipue sup̄ mulieres ma
 gis. n. d̄cet signatio crucis
 ⁊ postea addat. Passio dñi
 n̄ri iesu xp̄i: ⁊ merita beate
 Marie v̄ginis ⁊ oīus sācto
 rū ⁊ sāctaz dei ⁊ qcqd bōi
 feceris v̄ p̄pōis facerē ⁊ ma
 la que sustines ⁊ sustinebis
 sint tibi i remissionē oīum
 peccatoꝝ tuoz: q̄ v̄ba non
 sūt d̄mittēda. qz sūt magne
 vtilitatis vt. s. oia h̄mōi po

Tertia pars Interro.

Ita beantur satisfactio ex
vite clauis et ne magis va
let Lbo. i. q. 13. iij. ar. xviii.

C De pnia iungenda penitenti.

Iungendo vero pniaz

penitenti hoc maxime
attendendum est secundum oēs.

ut scilicet des quod credas euz
omino proficere. Et tunc quod sit
magnus peccator. et secundum
Christum melius est in bimodo redi
dere ratione de nimia miseri
cordia quod de nimia iustitia
xvi. q. vij. c. alligat dādo et
libertate quod cum una die omittit
scilicet oratione iniuncta vel ieiuni
um: possit in alia die supple
re. **C** Si vero dubitat de ali
quo: ne faciat pniaz: puta se
iunium: dicas quod faciat loco se
iunij elemosinam vel aliud.

C Orationes vero personis que de
facili solent reciditare in mor
tali: raro dāde sunt vel per pau
cos dies dāde sunt. **C** Jesu
nia vero elemosyne: et pegri
nationes et bimodo possunt dari per
plures dies: quia bimodo est si fi
ant in mortali. non sunt reiteranda
quia valent quantum ad effectum quem
post se reliquunt post exple
tionem in satisfaciēte cum quis re
uertitur ad gratiam Lbo. i. iij.

De pnia iungenda

di. xv. ar. iij. q. iij. ad tertium.

Item non quod b quotatio valet
ad supradicta folio. xxxiij. i.
prima col. ad pniaz iteranda in
mortali factam ubi allegat
Lbo. et Alb. **C** Querendum est
et a penitente si prius dubitat
facere pniaz sibi data: quia
tunc non est dāda: vel commuta
da vel remittenda est. **C** De
clarandum est et peccatoribus ma
gnis scilicet hosti. per secundum regu
las ecclesie taxatas. xxi. q. i.
c. predicandum per quilibet mortali
est septenis pnia iungenda:
et ideo si credat peccata sua le
uia: quia puta dat ei pnia: quia
hoc sit ne eam dimittat: quod
est ei mortale: et oporteret
ei confessionem iterare si est ob
litus ei. **C** Non est admoneri quod
faciat aliquod memoriale de
pnia sibi iniuncta: ut melius
illius recorderet: et si obliui
sceretur quod ad te reuertatur
vel si non potest benefacere
illam: tu commutabis eam si
bi. **C** Si vero postea recor
dat de aliquo peccato criminali
quo tunc fuit oblitus: si potest
tui habere copiam reuertatur ad
te. Quis non sit ei necessarium
vel vadat ad alium: nec teneat

nisi tñ illò dicere. **C** Si ba
bet vota q̄ nō pōt iplere vel
dubitat: si tu habes i b̄ spā
lē auctoritatē dispēsa: v̄l po
ti⁹ i aliò p̄iū cōmuta: si vo
nō bēs auctoritatē: remitte
eū ad ep̄m vel ei⁹ vicariū.
C Caue ēt ne lūgas p̄nias
p̄ quā fiat p̄iudiciū alieno
iuri: aut p̄ quā deē occasio
ruie spūalis alicui. aut p̄ q̄
possit māifestari alteri⁹ pec
catū occultū. **C** Cōfessū aut
q̄tū potes studeas ad p̄tri
tōez iducere verbis siue an
te siue i p̄cessu: siue post cō
fessionē. ut non dicat p̄cā
sua q̄si fabulas: s̄ cū d̄testa
tōe: 7 ut ait Aug. Caute 7 a
stute aliqñ iterrogādo que
credit illū ex uerecūdia oc
cultare. **C** Circa v̄o turpia
7 carnalia peccata nō dīcē
das nīmīs ad p̄riculares cir
cūstātiās postq̄ b̄etur spēs
sufficiēs peccati 7 i b̄mōi a
remotis iterrogādo: ne adi
scāt hoies malicias 7 pecca
ta q̄ nesciūt. **L** bo. i. iij. di.
xix. ar. iij. i fine. Admōe euz
sup oīa ut nitet malas socie
tates: freq̄nt p̄fessionē: au
diat sepe v̄bū dei: q̄rat ofo

nes 7 p̄ticipatōes bonoz q̄
sūt i religiōib⁹ 7 indulgētiā

C De infirmis. c. xvij.

Ircā ifirmos sic agē
dum ē. Aut enim ta
lis ē in periculo mor
tis: aut nō. Dico aut̄ piculū
mortis: si solū q̄ i extremis
p̄stitutus: s̄ q̄ frequēter cō
tigit hoies mori ex illa ifir
mitate: 7 medici dubitāt. in
tali casu. pōt quilibz absolui a
quolibet sacerdote: de quo
l̄ p̄cō. 7 a q̄libet snia absq̄
alia licētia: cū piculū est in
mora. **C** Talis. n. ifirm⁹ aut
iā amisit loquelā vel vsū rō
nis (puta q̄ frenetic⁹) aut
nō. i primo casu: si bene vi
uebat: vt bōus fidelis: 7 fre
quētabat p̄fessionē: cōiōnē
7 b̄mōi q̄uis nō petierit sa
crām̄ta q̄ ex i sperato talia
acciderūt. v̄l ēt si mal⁹ 7 ob
stinatus. diu p̄seuerās i pec
catis: 7 diu nō p̄fessus: si pe
tiit sacerdotē. vt p̄fiteret 7
oñdit se velle facere oīa q̄ d̄
bet: 7 iterea factus ē mut⁹
vel freneticus 7 piculū ē
in mora: debet p̄suppōi cō
trit⁹. 7 faciēte aliquo p̄fes
sionē generales p̄ eo sic sic

De Infirmis

In populo: sacerdos faciat
absolutionē ab oī snia pec-
cato: 7 p̄t iniungere circūstā-
tib⁹ aliqd p̄ eo faciendū: vī-
beredib⁹ aut cōsanguineis
p̄ ei⁹ aia: si volūt acceptā.
Deinde d̄z dari eucharistia a
p̄po sacerdote seculari: q̄
uis nō sit p̄fessus qz nō po-
tuit: vī ab alio sacerdote, se-
culari nō āt religioso si nō
habuit licentiā a p̄prio sacer-
dote ul' ep̄o: als ipe religio-
sus incideret i excoicationez
papalē i h̄ casu: 7 hoc v̄p ē
nisi timeret d̄ expuitōe vel
vomitu ei⁹. qz tūc nō dēret
sibi dari eucharistia: s; ex-
trāvinctō iñ. imo ēi si n̄ po-
tuit cōicare. Si pp̄ frenesiz
nō p̄mitteret se vngi: pōt li-
gari 7 sibi violenter dari. A-
stantib⁹ aut infirmo: d̄z cre-
di si peribēt testimoniū qz
perierit p̄fessionē ostēderit
signa cōtritiōis. ¶ Si autē
nō ē diu p̄fessus: vel qz nos-
torū peccator. icurrat subito
amētiā 7 mutitatē vel iñfir-
mitatē: nec pri⁹ nec post oñ
dit signa p̄tritiōis: nil ei da-
ri d̄z nec sacramēta: nec ec-
clesiastica sepultura. Si v̄o

nec loquelā amisit nec amē-
tiā icurrat. d̄z ab eo exigi pu-
ra p̄fessio peccatorū plus 7
min⁹ scōz qz patit̄ t̄ps. Itā
si ē i extremis: de p̄cipali-
bus ē iterrogādū. p̄ maxie
iducēdo eū ad p̄tritiōē cū
spe venie. S; si nō ē ita i ex-
treimis: 7 vellet facere gene-
ralē cōfessionē de tota vita
sua sicut multi iñfirmi sancti
fecerūt (q̄uis nō sit neces-
sariū d̄ his q̄rite alias p̄fes-
sus ē iterare p̄fessionē) ad-
mittēda ē: 7 tādē absolutio
ipendēda ab oī snia excoica-
tionis 7 ab oī pctō: modo
supradicto in. c. p̄cedēt: ita
tñ qz si ligatus esset aliq̄ ex-
coicatione a qua p̄fessor ex-
tra illud periculū nō potuisset
absolvere: d̄z ei iniungi:
qz si euadat iñfirmitatez q̄
citius cōmode pōt p̄lentet
se ei ad quē ordinarie spe-
ctabat absolutio illi⁹ excoi-
catiōis: alias si nō faceret:
reincideret in eandē excoi-
cationē. extra de sen. exco. c.
eos li. vi. S; si erat detētus
aliquo pctō d̄ casib⁹ ep̄o re-
seruatis: nō d̄z qz iniungat
ei qz post sanitatē ad ep̄z v̄s

dat p absolutiōe: qz ad illud nō tenet: s; sufficit sibi pma absolutio. **C** Nota tñ q si talis eet usurari⁹, publicus: nō pōt talis admitti ad p̄fessionē: cōmunionē: et ad alia sacramēta: nisi facta p̄us cautione de restitutione usurarū: v; p̄missiōe ab heredibus de b̄mōi in casu q amisset ipse loquelam: vel vltz rēnis post signa p̄tritionis fm formā iuris q̄ habet in .c. q̄ de usu. li. vi. His pactis nō ē penitētia infirmo insūgēda: qz eas facere nō posset: s; innotescēda: vt dicitur. .xxvi. q. vii. c. Ab infirmis: declarādo sic. Talē tibi darē penitētiā: si esses sanus: q̄uis deberes facere multo maiorē scdm regulas ecclie: s; qz nō potes mō: cuz eris san⁹ facies hoc vel illud: vel venies ad me et tibi dabo. Istud tñ vltimū nō videt securū: qz raro reuertunt p̄ penitētiā. **C** Si vero deus aliter d te disponderet: dimittas p̄ aia tua tñ p̄pnia. Pōt et insungi amicis vel cōsanguineis aliqd p̄pnia: si vterq;

acceptat et si credat q̄ satis facies p̄ eo sit i statu gratie Sup oia. n. auisandus ē: vt si d; aliqd alicui: vel rōne malefici; vel h̄ctus: vel depositi: v; aliter: declaret bñ vt nō discedat cū alieno ab hoc seculo: ne i eternū dānet. Et de restitutionē et legatis ad pias cās. p̄ aia sua ita disponat q̄ cito cogant̄ exutores expedire et nō plōgare sic sepe et quotidie faciūt. Qd si noller sufficēter disponere de restōne hēda nō ē absolūdus. **C** Exortā⁹ dus ē at ad p̄tritionē simul et p̄fessionē diuine mīe: exēplo latronis meritis passionis xp̄i. **C** Si at haberi nō possit copia sacerdotis: q̄uis bonū fit i b̄mōi piculis in mari v; bello vel i infirmitate: vel morte violenta: laico p̄feri: tñ nō ē necessariū. Qd si fiat: et q̄s euadat: tenet talis iterū de oib⁹ illis peccatis p̄feri: qz nō habebat ille clauēs ecclie. **C** Si vō infirmus nō ē in periculo mortis si bz casus excōicatus: vel peccata reseruatā ep̄o: d; p̄fessor ire v; mī

forme Absolutionum

tere ad ep̄s si p̄t p̄ auctori
tate b̄m̄i: tñ mōtali q̄ non
p̄dat peccatorē: nisi prius
ille sibi d̄derit l̄n̄as nomi
nādi eum. **C** Si vero infir
m⁹ b̄t indulgētiā in articu
lo mortis a papa appropi
quante morte sic potest fieri
absolutio post omnia su
pradicta p̄ dicta indulgētia.
C forma absolutionis i ar
ticulo mortis. habentib⁹ tā
tum indulgentiam plenari
am a papa.
A Misereat tui ⁊c. Auctorita
te dñi nostri iesu christi ⁊ be
atorum apostolorum ꝑ Petri ⁊
ꝑ Pauli ⁊ dñi nři pape. **A**.
⁊ sc̄e romane ecclesie. i hac
parte tibi ꝑcessa specialit̄ ⁊
mibi ꝑmissa: ꝑcedo ⁊ do ti
bi plenariā indulgētiā ⁊ re
missionē oīum ꝑctōꝝ tuorū d̄
q̄bus ore cōfessus es: ⁊ cor
de cōtritus: que non cōmis
sisti sub pretextu istius idul
gētie in quantum clauis ec
clesie se extēdunt: que q̄des
plenaria indulgētia sit tibi i
augmētus virtutis ⁊ gratie
⁊ acquisitiōis vite eterne. in
nomine patris ⁊ filij ⁊ sp̄i
tus sancti Amen.

C forma absolutiōis ab ex
communicatione minori.
Ego te absoluo a viculo ex
communicationis quam in
curristi participando cū ex
communicatis i casu nō cō
cesso in loq̄lla in cibo: v̄l po
tu ⁊ huiusmodi: ⁊ restituo
te: sanctis sacramētis eccle
sie. In nomine patris ⁊ filij
spiritus sancti. Amen. **C** **A**o
ta vero q̄ in absolutione ab
excomunicatiōe maiori de
bet primo exigi iuramentū
vt scilicet iuret stare mādā
tis ecclesie q̄ scilicet fient ei
ab absolvente pro tali mate
ria: quo facto imponi ei de
bēt mādāta rationabilia: vt
satisfaciat ei quē lesit: v̄l dā
nificauit si pōt si tamē pro
huiusmodi ē excommunica
tus. ꝑrecipue ei iniungen
dum est: ne āplius vēiat cō
tra illū canonem: vel si fuit
excommunicatus propter ver
berationem clerici: nō am
plius verberet. Secūdo exu
tis bumeris: absolued⁹ de
bet verberari cum virga di
cendo. psalmum. Misere
mei de⁹: vel aliam psalmū
penitētialem ad quēlibet ver

sum dādo vnum ictū. **I**do
stea subiūgat. pater noster
Et ne nos. Saluū fac seruū
7c. put paulo āte supra no
tatuū est. Deus cui propriū
est misereri 7c. tamē hīs au
ctoritatē absoluat sic dicen
do. Auctoritate oīpotentis
dei: 7c. put supra plene di
ctū ē. **F**orma absolutiōis
excoīcatōis mioris. 7 a pec
catis. Si teneris aliq̄ vicus
lo excoīcatōis vī pticipatio
nis a q̄ possū te absolueri
ego absoluo te 7 restituo te
scis sacramētis ecclesie. in
noīe patris 7c. Dñs nř. Je
sus xp̄us te absoluat: 7 ego
auctoritate q̄ fūgor absoluo
te a peccatis tuis. In noīe
p̄ris. Via bōa q̄ feceris vel
facies 7 qcq̄ pateris. vel
patieris sit tibi i remissiōez
peccatorum tuorum omni
um 7 in augmentū gratie 7
premium vite eterne. Amē.
Forma sacri baptismi.
Ego te baptizo. In noīe pa
tris 7 filii 7 spirit⁹ sc̄i amē.
Lbo. i. iij. di. iij. ar. i. Ego 7
amē n̄ sūt d̄ s̄bitātia sacri. tñ
dici dñt ex statuto 7 psuetu
die eccle. S; si dubitat tñc

sic dicat si es baptizat⁹ n̄ te
baptizo. Si nō es baptizat⁹
ego te baptizo. In noīe pa
tris 7 filij 7 spūs sc̄i amē.
Forma sacri p̄firmatiōis
seu chrismatis dāde p̄ ep̄s.
Cōsigno te signo crucis 7 cō
firmo te chrismate salutis.
In noīe p̄ris 7 filij 7 spūs
sancti. amē. In frōte deī. 7
cū chrismate consecrato ab
ep̄o. Lbo. i. iij. di. vij. q. i.
ar. iij. **A**bsolutio a pctis
Ego absoluo te a pctis tuis.
In noīe p̄ris 7 filij et spūs
sancti amen. Via vero alia
sunt ad bene eē. Lbo. i op̄a
sculo. xxi. c. iij.
Forma sacri extreme.
Unctiōis: 7 p̄rio ad oculos.
Iper istā vnctionē: 7 suā s̄ā
ctā ac pijsimā m̄iam idul
geat tibi deus qcq̄ p̄ vīlū
deligisti: fm ordinē fratrū
p̄dicatoz. Vel sic fm clerī
cos seculares: qcq̄ vitioz
oculo deliquisti. **F**orma
alia q̄ d̄r eē. Ambrosiana.
Irior aut forma Grego
riana ē. Inungo oculos tu
os isto oleo s̄ctificato. In
noīe p̄ris 7c. Lbo. i. iij. di.
xxii. q. i. ar. iij. s; p̄nāda ē p̄

forme Sacramentorum

or. s. gregoriana. ⁊ hēda est
unctio i ser locis corpis ad
min⁹. ¶ Primo in vtrisq;
oculis dicēdovt sup. ¶ Se
cūdo i vtrisq; aurib⁹ dicē
do. ¶ Per istā ⁊c. vt supra v
q; ad illud q; qd; ⁊ exinde
fic. deliquisti p auditū vel au
ritū vitio deliquisti. ¶ Tertio
i narib⁹ dicēdo. ¶ Per istā
⁊c. q; qd deliquisti p odoratū
vel narin⁹ vitio deliquisti.
¶ Quarto i ore clauso dicē
do. ¶ Per istā ⁊c. q; qd p gu
stū deliquisti; v⁹ q; qd oris vi
tio deliquisti. ¶ Quinto i vtril
q; manib⁹ ab itro i palinis
dicēdo. ¶ Per istā ⁊c. q; qd
deliquisti p tactū; vel tact⁹ vi
tio. ¶ Sexto i pedib⁹ ābor
bus in pte supiori dicēdo.
¶ Per istā ⁊c. q; qd deliquisti
p gressus vel icesus; v⁹ i eccl
siis vel taliū vitio deliquisti.
Clerici seculares addūt. vij.
ad lūbos ⁊ q fieri d; vbi est
psuetudo; l; nō vtat⁹ ordo p
dicatorū erga fratres; ⁊ fit
in renib⁹ dicēdo. ¶ Per istā
⁊c. q; qd lumborū vel per
carnis vitū deliquisti ⁊ dum
fiunt unctiones dicant⁹ hec
verba semel tū f; ¶ De. de

pal. i. iij. di. xliij. q. j. ar. ij. cō
clusionē. iij.

¶ Forma cōsecrationis cor
poris christi.

Scdm Tbo. i. iij. di. viij. q.
ij. Hoc est enī corp⁹ meum.
Enim tū nō est de substātia
consecrationis; nihilomin⁹
nō debet omitti alias pecca
ret mortaliter.

¶ Forma psecrationis san
guinis hec est.

Hic est enī calix sanguinis
mei novi ⁊ etnī testi myste
riū fidei; qui pro vobis ⁊ p
multis effundet. in remissio
ne pctōr. Omnia enī verba
hec sūt de substātia psecra
tionis pter. n. f; Tbo. i. iij.
di. viij. q. ij. ar. ij.

¶ Forma ordinum.

Qui cū sint. vij. fm. Tbo. in
iij. di. xliij. q. j. ar. j. q. ij. o. q
lib; h; formā suā. ¶ Scien
dū ē fm Tbo. in. iij. di. xv.
q. i. ar. i. q tūc imprimē chara
cter. seu recipiē ordo: cum
pōrectū instrū illius ordi
tanq; māz (ab epō dicente
formā illius ordi) tangit
māu ordiatū ad illū ordinē

¶ Forma ostiariar⁹.

Illis qui ordinant⁹ ad bñc

ordinē. tradit ep̄s claves ec-
clesie sic dicēs. Sic agite q̄
si reddituri deo rōnē. p̄ his
reb⁹ q̄ his clauib⁹ recludūt.
Archidiacon⁹ vero ostiū ec-
clesie fac illis tangē di. xxiij.
ostiari⁹.

Forma lectorat⁹.

Huic tradit ep̄s codicē de
quo lectur⁹ est: vbi. s. sint. p̄
phetie: vt missale: vel ep̄la-
riū dicēs. Accipe ⁊ esto ver-
bus dei lector: habitur⁹ (si
fidelis ⁊ deuote implens offi-
ciū tuū) partē cū his q̄ ver-
bum dei ab initio misraue-
rūt. di. xxiij. lector.

Forma exorcizat⁹.

Huic tradit ep̄us libellū in
quo scripti sūt exorcismi: vt
illum vbi exorcizat aq̄ bñdi-
cta vel aliū dicēs. Accipe ⁊
cōmēda memorie: ⁊ habeto
ptāte: iponēdi manū super
energumēnos siue baptiza-
tos: siue cathecūminos: di.
xxij. §. Exorcista.

Forma acolytat⁹.

Huic tradit ep̄s ceroferari-
um. i. candelabrū dicēs. Acci-
pe ceroferariū cū cereo ⁊ sci-
as te ad accēdēda lumīaria
ecclesie mācipari. Accipiat et

viceolū vacuū ab archidia-
cono dicēte ep̄o. Accipe v-
ceolū ad effundendū vinū
⁊ aquā i eucharistiā sangui-
nis xp̄i. In dātiōe viceoll: i
p̄mitit character sūm Iboz
in. iij. di. xxiij. q. ij. ar. iij. in
fine di. xxiij. Accolitus.

Forma subdiaconatus.

Huic dat calix vacu⁹ cū pa-
tena ab ep̄o: ⁊ viceolus cū
aq̄ ⁊ manilli. i. bacili ⁊ ma-
nutergio ab archidiacono:
dicēte. Vnde cui⁹ misterius
tibi tradit: ⁊ iō si vsq; nunc
fuiſti tard⁹ ad eccliaz: amo-
do debes eē assid⁹. Si vsq;
nūc fuiſti sōnolent⁹: amō vi-
giles. Si vsq; nūc ebriofus
amō sobri⁹. Si vsq; nūc in-
bonest⁹: amō cast⁹. Oblatio-
nes que veniūt in altari pa-
nes p̄positōis appellantur
De ipsis oblationib⁹ tū d-
poni i altari: q̄tū possit po-
pulo sufficē: ne aliqd patri-
dū i sacrario remāeat. Dal-
le vero que sūt i substrato-
rio altaris in alio vase debēt
leuari: i alio corpales palle
Vbi aut corpales palle lo-
te fuerit: nullus aliqd lintea
mē d-
lanari: De cō. di. i. c.

forme Ordinum

Memor per ignorantia. Ip
sa aut aq debz i baptisterio
mergi. Ideo admonero ut
vos exhibeatis ita: ut deo
placere possitis.

Forma diaconat⁹.

Huic tradit eps librum euan
gelioz dicens: Accipe p^{re}lat⁹
legendi euangelium in ecclesia
dei t^{em}p^{or}e pro viuis q^{ui} p^{ro} defun
ctis. In noie dñi: amen. Itē
fm Lbo. in. iiii. di. xrv. q. i.
ar. i. 7 dist. xliij. diacon⁹: epi
scopus ponit manus solus
sup caput ei⁹ dicens. Emitte
in eum quesum⁹ spūm scitū
7c. Item dat ei stolam di
cens: Accipe stolā: ut patet
in pōtificiali: In datione tā
tū libri euāgelioz s^{ec}z Lbo.
in. iiii. dist. xliij. q. i. ar. iij.
character iprimitur.

Forma presbyterat⁹.

Huic eps tradit calicē cum
patena p^{re}parata idest cu^m vi
no in calice 7 hostia in pate
na (alias nō reciperet cha
racterem fm Lbo. si nō eēt
p^{re}parata) dicens: Accipe po
testatē offerre sacrificiū do
missamq^{ue} celebrare t^{em}p^{or}e pro
viuis q^{ui} p^{ro} defunctis: In
noie dñi Amen. Item fm

Lbo. in. iiii. di. xrv. q. i. ar.
i. ab episcopo iponitur ma
nus super ordinandū. 7 om
nes sacerdotes cū eo ibi pre
sentes: dicente ipso episco
po Orem⁹. Dilectissimi dñi
7 cetera: ut i pōtificiali. De
de tarantasio dixit q^{ui} in im
positione manuum iprimat⁹
character: Primus tamen
verius est 7 cōmunius fm
Lbo. in. iiii. di. xliij. q. i. ar.
iij. scilicet in porrectione ca
licis preparati: Item in iun
gunt⁹ man⁹ sacerdotis cum
ordinatur: ab epō dicente.
Consecrare 7 scitificare 7c.

Item aptat sibi stolam sup
humeros dicens: Accipe iū
gum dñi: 7c. Item vestit eū
cum casula. idest planeta di
cens. Stola innocentie 7c.

Nota ergo q^{ui} si primus
fuerit ommissum. i. porre
ctio calicis p^{re}parati: totū d^{ic}
iterari quasi nihil sit factū.
Si vero istud fuerit obser
uatū 7 aliqd de p^{re}dictis aliis
fuerit ommissum null⁹ mō d^{ic}
iterari ordinatio: sed q^{ui} om
missus est debz suppleri ab
epō in alia ordinatioe: 7 in
terim nō celebret.

Forma sacri infimonii. **N**ō est determinata. Est autē forma illa expressio consensu per verba vni⁹ in alterū cōiugū: vt accipio te in vrore: vel accipio te in virū vel cū iterrogat si vult tales in vrore vel virū et rñdet q sic vel si loq nō pōt. per scripturā: vel alia signa expmentia p̄sensum. De sacris et sacris ordib⁹: diffuse hēs i.iii. pte sū. ti. xlii. **E**xpliē tñā ps et p̄sequēs tot⁹ tractat⁹ i. ne summula p̄fessionalis cū iterrogationib⁹ fiendis **R**everēdissimi fratris Antoni archiepi florentini. **I**ncipit tractat⁹ eiusdem de restōib⁹ in genere i quo ponunt. xx. man⁹ rapientū quarū quelibet habet. v. digitos seu modos: et sic sunt centū modi in quib⁹ fit restitutio vel erogatio: vt p̄ in secūda parte sum. ti. ii. c. i.

Epri

ma mān fe
neratōia p̄t
itelligi illō
quod babe
tur. Apoc. x

vij. **V**idi mulierē sedentes sup bestia cocineas. i. diabolū hñtes in manu ei⁹ poculū aureū. **H**ec mulier ē cupiditas: q̄ in manu. i. in ope vsure. hñ diuitias q̄s sūt. s. nō extinguit ei⁹ sitis: s. solū delectat in vidēdo. **H**ñ aut. v. modos sicut man⁹ hñ. v. digitos. **E**t prim⁹ est in pignozib⁹ qñ. s. q̄s pro mutuo alteri facto recipit pign⁹ ab eo rei mobilis: vt vestimentū seu lucrus eq̄ et bñdō aut im mobilis: vt possessionez. ex q̄ capit fructū seu lucrū nō cōputās in sortē: qd vsura est nisi i casu cū genera socero q̄usqz beat ab eo dotes suā stinens onera infimonij accipit possessionē ab eo in pign⁹: extra d̄ vsu. c. salubrit. **E**t de hoc diffuse i secūda pte sū. ti. i. c. vi. §. ij. et ti. ii. c. i. §. ii. **S**ecūdus digit⁹ seu mod⁹ est in depositionib⁹: cū. s. q̄s deponit pecuniaz apud mercatorē vñ cāpsorē: vt vtatur ea: saluo tñ capitali suo: et cū intentiōe pncipalr ali⁹ quid p̄cipiendi vltra sortem nulla tñ facta pactiōe super hoc. etiā vsura est. xlii. q. lii.

si fenerauerit. et de hoc i scda
 parte sum. ii. i. c. vij. §. xv.
Terti^o modus in empti
 onib^{us} et venditionib^{us} cum. s. ven
 dit merces ultra iustu^m p^{re}ciu^m
 rone dilatiōis t^{em}p^{or}is in soluē
 do p^{re}ciu^m et b^{ea}t^{us} nisi rē illā intē
 debat suare in futu^{ro} q^uā t^{em}p^{or}e
 quātū vendit v^{el} plus spera
 bat valiturā. Si siter q^uā rez
 emit min^{us} iusto p^{re}cio eo q^{uod}
 anticipat t^{em}p^{or}e solutiōis p^{re}ci
 aūq^{ue} recipiat mercē v^{el}puta
 t^{em}p^{or}e veris triticū recolligen
 dum: et hoc nisi dubiū esset
 utrū pl^{us} minusue sit res illa
 valitura. De b^{ea}t^{us} extra de usu
 ris. i. c. i. ciuitate. et c. navigā
 ti. Et b^{ea}t^{us} diffuse i. ij. p. sum.
 ti. i. c. viii. **Q**uart^o i cāp^{it}u
 l^{is} onib^{us}: afflictis et asscuratōi
 b^{us}: v^{el} in cābiis que dicunt^{ur}
 p^{er} venetias: et cābiis que fi
 unt i romana curia pro bul
 lis: que sūt vere mutua cū
 vsura et cum ipemet sit satis
 dator simulator et ver^{us} mutu
 ator est ar. xiiii. q. iii. c. pler^{um}
 q^{ue}. Et de b^{ea}t^{us} i. ii. pte sū. ti. i. c.
 vii. **Q**uit^o in mutuis cum
 exp^{re}ssis lucri pactionib^{us} siue
 in pecūia siue i opib^{us} siue in
 aliis q^{uod} p^{re}cio p^{oss}unt estimari ar.

riiij. q. liij. c. putāt. et de hoc
 i. ij. pte sūme. ti. i. c. vi. et vij.

Manus raptoria
 ē que māi
 feste rapit aliena. De manu
 violēta. i. raptōia eripit pau
 per. s. de. **T**hobi. xv. Et b^{ea}t^{us}
 v. digitos seu mōs. **P**ri
 m^o p^{oss}it i vsarpatis domi
 nijs ciuitatū: castroz: et v^{el} a
 rū: ex q^{uod} o^{mn}e emolumētum
 q^{uod} i de p^{re}cipit rapia ē. **S**e
 cūnd^o ē i talis iustis quādo
 s. dñs ciuitatis ipōit collec
 tas vltra debitū p^{ro}suetudis
 vel statuti: seruicia i debita
 oparū erigit: et nō soluit eis
 de labore: v^{el} si ciuitas ē li
 bera q^{uod} nō pro rata impo
 nit cinibus: s; nimis aliq^{uod}
 grauāt. **H**ec vide i. ij. p. sū.
 ti. i. c. xiiij. **T**erti^o ē i peda
 gijs et gabellis illic^{itis}: q^{uod} i.
 iponūt dñi terraz vel ciues
 nona pedagia sū licētia p^{ri}n
 cipis: v^{el} ēt si ātigua v^{el} no
 ua cū licētia: nō suant v^{el}as
 tutas cū t^{em}p^{or}e possēt. **Q**uar
 tus i latrocinijs terrestrib^{us}
 v^{el} maritimis. v^{el} p^{ir}atis. q^{uod}
 discurrunt p^{er} mare p^{er}dando
 ex naufragio ēt in mare pic
 ta sibi accipe: ad rapinā p^{er}

tinet. Nec vide i. ij. pte sum. ti. i. c. xii. §. v. vel et. De rep salis illicitis: vide in. iij. pte ti. iiii. c. iiii. Quintus i psonis capiendis et vendendis que libere sunt seu xpiane. Mas et si pagani vel sarraceni capti i bello iusto efficiant sui capiendi: vñ et vendi pñt vt sui et emi: nō tñ xpiani. De bent g ista restitui si pñt: vt dicit Aug. xlii. q. vi. c. Si res De his bēs in. ii. pte sū. ti. i. **C**ADARAS furatoria ē cū quis accipit occulte aliena nesciente dño. ad Ephe. iiii. Qui furabatur iā nō furetur: s; magis opef manib; suis. fur videt opari mani b; alienis iquātū accipit lucrū de māib; alienis. Et bec man; bz. v. digitos. Pri m; de inētoz retentōe: qñ s. q; res alteri; inētas q nō hñtur p drelicto sibi retinet xlii. q. v. c. Multi. Et de b bēs in secūda pte ii. i. c. xv. §. ii. Secundus est in illicita pscriptiōe: qñ. s. q; pscribit aliena mala fide: sciēs. si illa eē aliena: nec aliq iusto titu. hñsse. c. possessor de re. iu. in. vi. De hoc bēs in secūda

parte sum. titu. i. c. xv. §. vii. Terti; est in rei pignora te: cōmodate: vel deposite vsu. s. qñ dñs rei nō cōsentit et tenet de vtilitate ide bira et si amitteret ex culpa sua: tenet reddē. Ray. De hoc vide in scōa pte sūme ti. i. c. xv. §. iiii. iiii. et v. Quart; in occulta rex vsurpatōe: siue hoc fiat a filiis de rebus parētū siue ab vro; de reb; viri ipso nesciēte: siue a suis de reb; dñoz suoz: siue a dispēsatorib; de reb; pñono rñ suoz siue a discipulis de reb; magroz suoz: siue ab extraneis de reb; alioz: et si hoc facerēt dādo inde eles mosynas paupib;: nisi i extrema necessitate pstitutis: xlii. q. v. c. forte. De b i se cūda pte sū tit. i. c. xlii. §. ii. Quint; in religiosa appro priatōe: qñ. s. religiosus ali qd recipit vel nesciēte plato suo: vñ alteri dat ppinquo: vel extraneo. vñ cū occultat: et vt ppria retinet acq; ta p euz: vñ data. nō parat supio ri libē assignat. xii. q. i. c. nō dicat. Et de hoc bēs i. iiii. pte sūme ti. xvi. c. i. §. viii.

p

Tractatus

CADAUNA bellatōia ē ubi. l. repiunt 7 furta 7 rapine 7 sacrilegia. Adanū suaz misit hostis. s. bellando ad oia desiderabilia. Desiderabilia at sūt blada: pecūie: 7 edificia: vasa aurea tēpli: 7 alia ornamēta: ornātia ipsuz tēplū ad q misit manū exercit⁹. Itā Abuchodonosor. bellās 7 hierosolimā rapiēdo icendēdo 7 destruēdo. Et h man⁹ bz. v. digitos seu mōs

Prim⁹ est cū dñs vel cōmunitas aliq assumit iustū bellū. Itā q ad b pcurrunt adiunādo: pfulēdo: coope- rādo de oib⁹ dānis illis ad uersarijs ēt si nihil pueniret ad eos tenent satisfacc. xiiij. q. v. c. nō sane i fi. C Scd⁹ ē q tenet d oib⁹ dānis. 7 ex- pēsis q̄s patiūt subditi sui q iuoluntarij sunt: 7 coacti. Itā vltra expēsas q̄s faciūt aliqn ad aduersariis debel- lant 7 capiunt ipi 7 bōa eo- rā. Vari⁹ ē. n. bellū euēt⁹: vt c. si culpa extra d iniu. 7 dā. dz. C Terti⁹ ē qz q bz iniu- stū bellū ea q capit 7 destru- it: vt b facit punitit a suis: sic cōit faciūt: satisfaccit tes

nes. xiiij. q. i. c. militat. Bo- na at capta iuste ab inimic⁹ q dñt p diuidi: occultādo 7 retinēdo sibi: furāt. xiiij. q. v. c. dicat. C Quart⁹ ē cū iu- ste bellās rapit bōa eccliaz nō i castellat⁹: aut bōa cle- ricoz 7 rie ptis uel ēt uiato- res: pegrinos 7 alios inocē- tes: di. lxxvi. c. In singulis

Quit⁹ ē qñ bñs iustū bel- lū ex sua inertia 7 crassa ne- gligētia nō dñdit suos cū posset: picipue cū est pduct⁹ mercede ad bellādū 7 filit cū posset debellā inimicos 7 sic finē facit guerre: s3 ut plus lucret ex duratōe. pñti: uel qz corrupt⁹ ab aduersarijs. In fidelr gerit negociū: tenetur: extra de iniuriis 7 dānis datis. c. Si culpa: 7 de his oibus habes in. iij. parte. ti. iij. c. iij. de bello.

CADAUNA dānificato- ria dicit puer. xvi. Si ma- nus ad manū fuerit nō erit innocens man⁹. Et qñ una man⁹ non sufficit ad unum op⁹. alia iuuat: sicut aliquā do si un⁹ nō sufficeret ad ra- piendū uel furādū uel dam- nificandū alium: 7 tunc ad

bibet adiutoriū alter. 7 hec
est man⁹ ad manum adion
cta. Et talis quāvis non sit
pncipalis uel nil proueniat
de rapina uel dāno ad euz:
tamen tenet: quia nō est in
nocēs: sed in cā. Et hec ba
bet quqz digitos: qui prinē
tur in hoc versu. **C** Jussio:
consiliuz: consensus: palpo
recursus. **C** Prim⁹ est euz
quis mandat fieri rapinam
furtum: usuram: uel aliud
dānū: 7 ex hoc sequit^r ef
fect⁹ damni: quod alias nō
fuiſſet factum: talis tenetur
insolidum: etiā si nil puenit
ad eū. Sic 7 tutor: curator:
pcurator 7 factor: q p pu
illis uel pro aliis faciūt 7
et⁹ usurarios tenet: si illi p
qb⁹ fecerūt n̄ satisfaciāt: cū
sint principaliores. **C** Se
cund⁹ qñ pſulit ita q ex illo
seqt^r dānū qd als nō fuiſſet
fcm: talis et tenet insolidū.
et si nil puenit ad eū. Si at
fuiſſet fcm et sine illo confi
lio s; aliqd plus factū ē: ad
illd pl⁹ tenet. Inno. 7 Ho
sti. **C** Terti⁹ est pſensus. s.
coopationis: nō mētis tan
tū: puta qñ un⁹ ul plures fa

ciūt aliqd furtū uel dānū si
mul ita q vn⁹ n̄ faceret sine
altero: tenet qlibet isolidū.
Sec⁹ cū etiā sine illo factuz
fuiſſ;: tñ cū aliis se repit ad
dānificādū: tñc. n. tenet so
lū de dāno illato p eū. Qui
et ē mediator sciēt alicui⁹ 7
et⁹ fraudulēt: ut sensales te
net tales d dānis. **C** Quar
tus ē palpo. s. euz qz adulā
do seu laudando aliquē de
furto: ul d dāno. s. q sit stre
nu⁹ 7 ex hoc iduc eū ad faci
endū malū qd als nō feciſſ; 7
idē si detrahēdo: eū ad b
iducit: puta tu es pusilani
mis ul n̄bil uales 7 timid⁹
7 bimōi. **C** Quint⁹ est recur
sus. i. cū qz receptat fures 7
dānificātes: 7 ex hoc sequit^r
dāna: uel et raptā rem cū q
rit 7 ipe occultat: ppter q
nō pōt recuperare. Officialis
et qui pōt sine sue psone pi
culo obstare ne fiat dānum
ul rapia: uel manifestare fu
res 7 ablata 7 n̄ fac: tenet.
Hoc tho. fa fe. q. lxi. ar. vii.
Itē i. iiii. di. xv. q. i. ar. v. q.
iiij. alb. pe. i. iiii. di. xv. q. ij. ar.
iiij. Ric. in. iij. di. xv. Inno.
Ray. 7 Gul. De his i. ij. p

Tractatus

te. sūme ti. i. c. xij. §. xij. 7. xij. **C**ADA UNA SPTICIPATORIA. s. d. re furata vl vsuraria 7 de h. p. itelligi illd. Jone. iij. Recedat vnusquisqz ab iniqtate q in manu sua est. Et hec bz. v. dīgitos. Pri^m est picipādo de hmoi p donatōes. Talis. n. cui doⁿat: cū hoc scit: d. reddere dño eius rē ablatā: donum aut datū ab vsurario cū omnia bōa sua sint obnoxia re stitutioni: tenet etia reddere vel sibi vel his poti⁹ quib⁹ vsurari⁹ bēt restituē. **S**e cūdus est p victitationē. familia. n. raptor⁹ vl vsurari⁹: vel vxor 7 filij qui nō hnt nisi de rapinis vel vsur⁹: tenetur satisfaceri de cōsumptis sed hndo ē alia bōa: comedendo vel vtendo reb⁹ male ablat⁹ in ppria specie. tenet de eo q psumit: Ray. **T**ertius est p dotationē filia enī que dotatur p euz qui nō hz nisi de vsuris vel als male ablat⁹: marit⁹ qui hoc nouit nō pōt recipe dotē: 7 receptas tenet restituē creditorib⁹ loceri: 7 ipa ē si lia mortuo marito tenet restituē dotes. Ray. de b in ij. pre sū. t. j. c. xij. **Q**uartus ē picipādo de re rapta vel furata p emptionē. Qui enī emit talia scient: vl igno rātia sei crassa: tenet restitū cū iuenit dñz rei vl pauperib⁹ errogare si illū igno rat. Si ē talia emit pbabilē estimans esse vēditor: s. postea sciēs fuisse ablata. tenet nihilomin⁹ dño reddere si cognoscit: vel pauperib⁹: rē: vl pciū errogare. si nō inuenit. Ray. Et de b in. ij. p te sū. ti. j. c. xij. §. xvj. **Q**uintus p legatū vel hereditati onē. Intelligit. n. hereditas deducto ere alieno. Heres ergo vel legatari⁹ ei⁹ cuius bona sunt obnoxia restōni: vl ex p̄ctu vl qsi ex maleficio furti fraudis 7 vsure 7 hmoi vel qsi oia: tenet restituē q recipit d tali hēditate vl legato. extra de vsu. c. michael. **C**ADA UNA S sacrilega: videlz vsurpatio circa sacra 7 ecclesiastica. Job. xv. Tetē dit aduersus deum inanus suā. i. sacrilegā. Nec ē man⁹ sacrilegi. Michanoris quā extēdit d tēpluz dī pminat⁹

ipsus fudit destrueret. s. ipso
 occiso suspensa e man? et lin-
 gua ei? a Iuda Adachabeo
 contra templu fm Adacha. xv.
 Et b bñ. v. digitos. **C** Pri-
 mus e cu auferunt sacra vt
 calices et paramenta: crucis:
 reliqe et alia bñdñ. **C** Secu-
 d? est qñ auferunt aliq: et si
 nō sacra: tñ de loco sacro vt
 i ecclia: et d vtroq. xvij. q. iij.
 c. q. q. **C** Terti? e qñ fit icē
 diu l' effractō i loco sacro. i. i
 iuriose: tenet et satisfacet vñ
 et iferūt alia dāna ecclesijs
 vñ pñs ecclesiasticis: vt eri-
 gendo gabellas et pedagia.
 extra d cēsi. c. q. q. i. vi. aut i
 ponētes collectas: extra de
 imūitate ecclia. c. aduers?
 aut faciēdo repl' alias pñs
 nas ecclesiasticas. c. si pigno-
 ratōes. extra d iur. et dāno
 da. li. vj. **C** Quart? e cu cleri-
 ci male tractāt bñā ecclia:
 dilapidādo. idēbite alienā
 do: i pōpas et lasciuas expē-
 dēdo: pñs agnieos dñtādo. xij.
 q. ij. c. nulli. et bñā dñtā pau-
 pib?: vñ clericis: vñ repari dñ
 ecclie s' trahēdo: dñt resti-
 tuere. **C** Quint? e cu subtrahū-
 tur legata fctā ecclijs. xij. q.

ij. c. q. oblatōes. vñ nō solu-
 tur decie vbi pñuenerūt sol-
 ui: vñ cū nō ē legitīe i bñficio
 pñstitūt?: s. pñtusiōne vel pñ-
 simoniā: vñ bñt aliqd ipedi-
 mētū irregularitatis: tenet
 .n. fruct? pceptos restituere
 d re. iur. li. vj. c. Bñficiū de
 bis in. ij. parte sum. tñi.
C AD ALIAS iuste indi-
 catoria. Beat? q excurit ma-
 n? suas ab oi munerē. Isa. xxx
 iij. s. obsequi pecūie et laudis.
 Idem mūera. n. frequēter pñ-
 uertit iudiciū. Et hec man?
 bz. v. digitos. **C** Prim? e
 qñ iudex seu qñq. officialis
 dat iustā sñiaz ex certa scia
 qñq. d cā. siue odio: siue
 amo: siue corruptōe pecūie
 et talis tenet d oi dāno et in-
 teresse pñi lesse. Ray. xj. q. iij.
 c. q. tuor. **C** Scōs est qñ ex
 ignorātia crassa pñfert iustā
 sñiaz. Id. n. dñbat se po-
 nē ad id ad qd nō erat idē?
 cū piculis alteri?. **C** Sec? si d
 cept? pñlio assessoris q pu-
 tabat idone? ex malicia vel
 ex ignorātia crassa male cō-
 sulēris: tñc tenebit assessor
 pñi d expēsis. bz. Ra. **C** Ter-
 ti? e qñ ex notabili negligē-

Tractatus

ria ptulit iustā sniam: puta
qz noluit laborā ad legen
duz i libris qđ potuissz iue
nire: 7 vñ ēt teneri vt. c. si cul
pa extra d in iur. **¶** Quart^o
qn accipit pecūiā p iudicā
do. vñ n iudicādo: aut bene
aut male Ray. ēt talē pecu
niā: sibi retinē n pt sz paupi
b^o dare. vel reddere danti.
¶ Quint^o cū n vult indicā 7
dā sniaz. put pt 7 dñ ne dis
pliceat bñri iustitiā: aut vt
dānificet ins bñtez: 7 tal te
nef si ps postea amittat ius
stā causaz: vel si remittat pe
nas: vñ dīminuat iuste cū nō
possit: tenef cōitati. Si aure
rit penā iuste: tenef ei q sol
uit. Tho. fa fe. q. lxxij. ar. iij.
7 Ray. De his in. ij. parte.
sum. ti. i. c. xix. Item in. iij.
pte sū. ti. ix. c. ii. 7 ti. xxx. c. i.
¶ AD A^o S i iudicio in
iuste aistoria. De b ne iun
ges manū tuā: vt p ipio di
cas falsuz testimoniū. Ero.
xxiii. 7 Isa. xxi. Eruite opps
sū d māu calūniantis. Et b
bz. v. digitos sm q quinqz
gñā doīuz ibi pcurrūt. s. ad
nocat^o iuriscō sult^o: actor: 7
procurator: testis 7 reus.

¶ Prim^o ē g aduocat^o q si
sciēt assumit ad dñfenz. i iu
stā cāz: obtinēs victoriā cāe
de oī dāno tenef aduersa
rio si cliētulus non satisfecit
Tho. fa fe. q. lxxj. ar. iij. Si
vñ nō obtinet. tenetur cliē
tulo de expen. qñ vñ dixit si
bi cāz eē iustā: cū alis ille nō
litigasset. Sz si assumit cāz
iustam 7 ex crassa ignoranz
tia: vel notabili negligentia
pdit: vñ teneri cliētulo d dā
no suo. c. si culpa extra de i
iur. 7 dā. **¶** Scōs ē iuriscō
sult^o: si sciēter pstat malum
cōsiliū: vel fraudulētū: vñ d
ius bñf. pdit cāz: siue sit ille
cui pfuluit. siue alit: tenef d
dānis ide secutis. Si vñ si
delit pfuluit vt scit: n tenef
vt. c. Null^o ex pfilio d regu.
iu. lib. vj. **¶** Terti^o ē actor 7
pcurator: q accusat aliquez
d falso crie: vñ petit idebitū
sciēnt: tenef de oī dāno qđ
ide recepit aduersus ēt d ex
pen. Tho. fa fe. q. lxxij. ar.
iij. **¶** Quart^o ē re^o si negat
vitātē d q iuridice interroga
tur negādo dbitū pecūie te
nef actori. Negādo at cri
mē vñ seqt accusatori mori

vñ mutilatio. vñ alia pēa: vel
 fatigādo scientē appellatiōi
 bñ vñ dilatiōibñ: tenet ad ar
 bitriū boni viri. ¶ Quidus
 testis: si ex falso testimonio
 eiñ: scient factō: actor: vñ reñ
 icurrūt aliqd dānū iuste. te
 net talis isolidū. Extra dñ
 iur. c. si culpa. Et si accipit
 pecuniā p testimonio ferēdo
 ēt vere: tenet illā paupibus
 erogañ. xiiii. q. v. c. n̄ s̄c̄e. 7 dñ
 bis oibñ. i. ii. pte sū. ti. i. c. xix.
 CADAIAUS fraudato
 ria Job. xiiii. In māibñ meis
 n̄ adbesit macula. s. fraudis.
 Et b. bz. v. digitos seu mōs
 CPrim⁹ ē i rex qd ditate
 dñ. s. vna s̄stātia vendit p
 alia: vt vinū lipbatū p puro
 aux vñ argētū archimiatuz
 p puro 7 bimōi. ¶ Scōs ē
 i q̄titate: vt cū dant dimi
 nute mēsur vñ pōdera. puta
 vncie. xi. p libra: vñ i vasis dñ
 vio: oleo tritico 7 bimōi: vñ i
 cānis dñ pāno lāeo: lineo: 7
 bimōi. ¶ Tertio ē i q̄litate vt
 cū vedit res d̄fectuosas: vt
 vinū: vñ caro corrupta p bo
 na: aial viciōsū 7 claudicās
 p s̄ao: n̄ diminēdo dñ p̄cio 7
 mīto graui⁹ ēēt vēdēdo rez
 nociuā 7 p̄iculosam homi
 ¶ Quarto ē i p̄ciu i eq̄litate.
 vt cū vedit res pl⁹ iusto pre
 cio q̄ valeat scient: vñ cum
 mīto mīori p̄cio emit qz vñ
 ditor n̄ cognoscit rē: s. qz du
 cit maria neēitate. ¶ Qui
 tus ē i q̄abelle d̄bite: vel pe
 dagij s̄btractione: vñ qz oc
 culte itroduc rē ad ciuitatē
 vel asserit vnū eē p alio: vel
 mīoris quātitatis vt min⁹
 soluat. bi oēs tenent satiffa
 cē s. lbo. scōa scōe. q. lxxv
 ii. 7 Ray. De bis oibñ hēs
 in. scōa pte sum. ti. i. c. xvii.
 CADAIAUS falsificato
 ria Job. v. Qui dissipat co
 gitatiōes malignoz ne pol
 sint man⁹ eoz iplere qd ce
 perūt māifestādo. s. falsitas
 tes eoz: 7 b̄ hēt. v. digitos
 vñ mōs. CPrim⁹ ē in pon
 deribñ 7 mēsuris faciēdo vñ
 vñdo falsis. i. dimiutis mē
 suris in vēdēdo: 7 emendo
 mēsuris excessiuis: tenet ēt
 talis de dānis ide secut⁹ il
 lis talibñ. ¶ Secūdo ē i fal
 sis monetis: fabricādo eas
 falsas: vñ icidēdo: aut falsa
 tis 7 dimiutis p legitimis
 sciēter vñdo: vñtra p̄ctm te

Tractatus

neſ de dānis leſis. **T**er
tius ē in bullis apoſtolicis
faſſatis. vel p ſurreptionē
obtētis: cū. ſ. expſſum ē fal
ſu i ſupplicatiōe: vel omiſ
ſum illud exprimēdo. q̄ es
narrato nō obtinuiff. Bñfi
ciuz. n. vñ grā ſic obtēta n̄ va
let vñ tenet ſatiffacere de
emolumēto p ipas obtēto.
Quart⁹ ē in inſtrumētis
z ſcripturis falſificatis vt te
ſtamētis in qb⁹ ſcribuntur
legata: aliter q̄ diſponat a
teſtatore: vel ſcriptore vbi
apparēt obita z caſſat⁹ z bu
iſmōi. **Q**uit⁹ ē in falſis
partub⁹ vt cū mulier p̄cipit
p adulteriū vel ſupponit ſi
bi alienū partū: que tenet d
omnibus q̄ pſumit fili⁹ pui
tatiu⁹ de bonis mariti: z de
bis que vt filio legitio ſibi
de hereditate reliquerēt. c.
ſi culpa: extra d iur. z d bis
in ſcda pte ſum. ti. i. c. xvij.
CADATAS p̄ditoria
de qua Chriſt⁹ Luce. xx. Ec
ce man⁹ tradētis me mecū
ē i mēſa. **I**ad. n. ſit proditio
niſi p familiares. Et hec bz
v. digitos. **P**rim⁹ ē i ca
ſtris: populis: z terris. qñ. ſ.
q̄ aufert a legitimo dño
z dat p̄ditiōe alteri qui ibi
ius nō hēt. talis tenet d om
nib⁹ dānis ide ſecut⁹. **S**e
cūduſ ē in pſonis: qñ quis
tradit dñm ſuū: vel amicū i
man⁹ inimici occidēdū: vel
redimendū: vel ipediendū
a negocijs ſuis: tenet illis ad
q̄e intereſſe. **T**ertius in
reb⁹ qñ pecūias vel alia bo
na ſui dñi vel amici pcurat
deuēire ad man⁹ inimicoz.
aut cū associat ſe cū aliquo
vt ducat ad locū vbi ſpoliet
Quartus ē qñ ſecreta re
uelat ſui domini vt dāniſi
cet⁹: vel aduocat⁹ ſecreta cāe
quā deſedit: aduerſario pā
dit: vt ſe poſſit dſedere: te
net d dānis. extra d iur. c. ſi
culpa: z d bis i ſcda pte ſū.
ti. i. c. xxiij. **Q**uit⁹. ſ. cū q̄
vñ iſidijs nō ſeruādo pa
cta pmiſſa: ēt ſi eſſet hoſtis
dūmodo z ipſe ei ſuat fidē
z nō alias: vt. xxiij. q. i. c. noli.
Danius ^{ſimōiaca.}
Et d hac
iiij. Regū. c. xiiij. Quicūq̄ vo
lebat i plebat manū ſuam. ſ.
pecunia quā dabat z fiebat
ſacerdos. Et b hēt. v. digit⁹

tos. ¶ **P**rimus ē accipere pecunia inuel alia tpalia p sacramētis aut bñficijs conferēdis uel collatis p modū precij nō per modū elemosyne: et talē pecuniā retinere nō pōt: sed pauperib⁹ debet erogare. uel ecclesie in cuius iurā data ē. **I**bo. scda scde. q. c. ¶ **S**ecūdus accipere pecunias appciatiue p alijs reb⁹ sacris: ut ecclesijs: altarib⁹ psecratis: aq̃ baptismali cōsecrata: oleo sancto: et religis sacroꝝ: sepulturis loci sacri: iure patronat⁹. ingressū religiōis et huiusmodi: talis pecūia nō pōt retineri. s; oꝝ eā pauperib⁹ erogare uel ecclesie p q̃ ē cōmissa simōia. ¶ **T**ertius ē pro spiritualib⁹ exercitijs: ut pro p̃dicādo: orando uisitādo: eligēdo: cōfirmādo: a correctōe dīstēdo curā aīaz excedēdo. cōsecrando: et hui⁹ alia recipiēdo pecuniā exactiue: uel pactiōaliter: uel appciatiue tenet pauperib⁹ erogare. uel ecclesie in cuius iurā data ē. **S**3 si p modū elemosyne sibi retinere pōt sibi da-

ta. ¶ **Q**uartus ē qñ accipit bñficiū simplex: uel curatus aut dignitatē simoniace: qz tenet resignare: et fruct⁹ inde pceptos restituere et cōsuptos deductis expen. factis in utilitatē bñficij illi⁹ et pro fructibus colligendis. ¶ **Q**uī⁹ ē d mediatoribus ad pcurādū officiū uel bñficiū ecclesiasticū uel aliqd spūale hī tenetur pecuniā pp b receptā pauperib⁹ erogare. **H**ec oīa tbo. scda scde. q. c. Ray. et Inno. De his in scda pte sū. ti. i. c. v. per totum. ¶ **C**ADA TA US ipeditoria Ecclē. xii. De duplici cord et māib⁹ male faciētib⁹. i. impediētib⁹ bōa alioꝝ. Et hec ibi. v. digitos. ¶ **P**rimus est qñ qd ipedit aliquem a cōsecutōe alicui⁹ officiij uel bñficij: et si tā illud erat psecut⁹ et possidebat: et iuste pcurauit auferri sibi: tenetur satisfaccere in totū. Si vō nō dū erat psecut⁹ s; in nia habēdi: tenet ad arbitriū bōi uiri **I**bo. scda scde. q. lxiij. ar. iiii. et Richar. in. liii. d. xv. ¶ **S**cōs ē qñ ipedit fruct⁹ p uētuos alicuius agri uel

vinee videlicet effodiendo
femina: destruendo vineas
arbores et huiusmodi qui
tenebitur ad quantum esti
mabuntur fructus in illo du-
bio valituri. Tho. scda scde
vbi supra. Itē i. iij. di. xv. q.
i. ar. v. q. ij. Tenēdo et colū
barias et nō sufficiēter pasce-
do colūbos vñ dānum infe-
rūt seminib⁹ vel fructib⁹: te-
netur d dānis. De d palu.
in. iij. di. xv. q. ij. ar. i. i fine.
Terti⁹ ē de his q faciūt
statuta vī capitula ne vsure
solute possint repeti: vel q
possint hoies cogi ad soluē-
dū. Et q iudicāt p ea. vel et
sine statutis dāt sniaz p sol-
uant vsure vī solute nō repe-
tant: hi tenent ad restituē-
dū ea si vsurarij nō restituāt.
Impediūt. n. restitutōez. xi.
q. iij. c. q p sentit. **Quart⁹**
ē de his q dāt litteras emu-
nitorias dōitorib⁹ iuste: ne
possint cogi a creditoribus
ad soluēdū eis cū possit. hi
tenent illis de illis dānis.
Quint⁹ ē d iuste ipediēti
b⁹ ne q possit ereq negocia
sua hōesta: occultādo instru-
menta vel scripturas p que

māifestat ius suū: vel ipe
diētes ne q accedat ad iu-
dicē ecclesiasticū in causa q
pōt vbi sibi fieret iusticia: vī
aliter iuste et malitiose ipe
diēs iter suū ad iudiciū nel
ad negocia sua: vñ recipit
dānum: et d bis tenetur.
CANONICA lusoria: de
q pōt itelligi illd Job. xxi.
Si. i. nō osculat⁹ suz manuz
meā in abscondito. Lusor. n.
cū vincit: attribuit man⁹ in-
dustrie. Vñ aliqñ osculat⁹ eā
vt cām lucri. Et b bēt. v. di-
gitos. **Prim⁹** cū decipit
i ludo: videlz p falsos taril-
los: aut chartas dicēdo mē
daciū et sic vicit teneē enim
restituere decepto. **Secū-**
dus ē qñ vincit alijs q alie-
nare nō possunt: vt sūt serui
filij familias pēpue pupilli
vxoies: religiosi: et bimōi:
Hec oz restituē illis q bnt
curā illoz. **Terti⁹** qñ vin-
cit ei: quē iduxit ad ludēdū
multa iportunitate: cū non
vellet ludere vel volētē a lu-
do recedē inītū dōinet: tene-
tur restituē. **Quart⁹** qñ
vicit i loco vbi phibet lud⁹
et p leges mādat fieri resti-

tutio: q̄ nec per dissuetudinē sunt abrogate ⁊ tūc ēt te-
net̄ restituē p̄dēti s̄z **Ibo.**
sc̄da fe. q. xxij. ar. vij. Ric. i.
iiij. di. xv. circa finē Ray. in
no. ⁊ alios. **Quit̄** ē q̄n vi-
cit i locis vbi nō p̄hibet̄ lu-
dus vel si p̄hibet̄: leges sūt
abrogate p̄ p̄iā p̄suetudiez
⁊ tūc d̄z paupib⁹ errogare.
Utrū vō de necessitate vel
de bōestate: vide in. ij. p. sū.
ij. i. c. xxiij. d̄ ludo. ibi plene.
CADATIA US locatiōis ⁊
p̄ductōis vitiatoria. De hac
dent. xxij. Videbit q̄ i fir-
mata sit man⁹. i. d̄ficiēs op⁹
i locādo ⁊ conducēdo. Et b̄
bz. v. digitos. **Primus**
q̄n qs locat alteri rē vitiōsā
sciēs: ut equū claudicātē ut
domū ruituraz: q̄ tenet̄ de
damno inde secuto illi tali.
Scōs ē q̄n nimis nota-
bilr̄ erigit p̄ciū de re locata
domo agro ⁊ hmoi uel q̄n
aufert ab eo rē locatā sine
cā rōabili aū tps̄ p̄uētū: te-
net̄. n. ei de damno. Ray.
Terti⁹ q̄n p̄ducit qs aliū
ad opandū nimis p̄uo p̄cio
nōbilr̄: uel d̄bitā mercedē
nimis tardat dare cū p̄t uñ
ille recipit dānū vel loco pe-
cunie d̄bite: dat sibi res q̄s
oportet. euz uenderet mi-
nori p̄cio q̄ debet habere
re. **Quartus** si cōductus
ad operā ex festinantia uel
negligētia non fideliter est
opatus ⁊ bene: unde sequi-
tur dānū ei. **Quit⁹** q̄n ma-
le tractauit rē sibi locatā. ut
domū uel agz: p̄mittēdo d̄
struere: uel eq̄s boues ni-
mis fatigādo ⁊ hmoi tenet̄
talis d̄ hmoi dānis ad arbī-
triū boni uiri. Ray. i. sum.
Vasallus at̄ q̄ bona que
hēt i feudū a dño male tra-
ctat ex malicia uel negligē-
tia: tenet̄ d̄ dānis: ⁊ d̄ bis i
secūda pte sum. ti. i. c. xvij.
d̄. viij. ⁊ in. iij. p. ti. viij. c. iij.
CADATIA US turpī lu-
cratoria: de q̄ Isa. primo
dñs ait. Adan⁹ vestre plene
sunt sanguie. i. turpibus lu-
cris. Et bechēt. v. digitos.
Prim⁹ ē lucrnz ex opere
carnali: vt meretrico: lenoci-
nio: cōcubinato adulterio ⁊
hmoi. **Scōs** ē ex arte ul
actu p̄hibito lucrari vt ex ar-
te mutuādi: faciēdi taxillos
chartas: fucos torneamenta

Tractatus

bistrionatu: turpi: fuendo
vsurario i numerādo pecu
niā ad vsurā: 7 scribēdo 7
bmōi i faciēdo idiuinatōes
icātatōes: 7 bmōi i scriben
do istrumēta i fraudē vsura
rū. **T**ertius ē lucrādo tē
pore pbibito: vt dieb⁹ festi
uis vēdēdo. 7 emēdo sine
necessitate: scribēdo: v^l alia
opera ob lucrum faciēdo.
Quart⁹ ē negociari in lo
cis pbibitis: vt i ecclesijs vē
dēdo vel emēdo v^l ēt mittē
do ad terras sarracenoꝝ v^l
portādo arma v^l ligamina
v^l nictalia 7 quecūq; mer
cūmōta sine licētia pape: te
ne^l illud qd lucratus est 7
tātūdē de suo mittere i sub
fidiū terre sacre. **Q**uius
ē ex intētiōe mere cupidi
tatis vacare negociatōi. nel
itētiōe introducēdi caristi
am: bi oēs debēt acquisita
pauperib⁹ errogare: magis
tamē ex hōestate 7 p^ofilio q̄
ex necessitate. xiiij. q. v. c. qui
habetis: 7 de his in secun
da parte summe ti. j. c. xiiij.
CADARAS detracto
ria ps. Erue. i. de⁹ d manu
cāis. i. detractoris aīas meā

i. uita puer. xvij: **M**ois 7
uita i māib⁹ detractorie lin
gue. Et habet. v. digitos.
Prim⁹ est cū qs accusat
aliquē de falso. 7 pūct⁹ de
crimie pdenatur: talis ei te
netur satisfacere: nō quidez
detegēdo falsitate: post q̄
est punitus reus: qz sibi im
mineret periculū p^osone. 7 il
li iā punito nō satisfaceret:
sz aliter ad arbitriū boni vi
ri. Ante q̄ punia^l: debz de
tegere falsitatē uel desiste
re ab accusatōe. **S**ecūd⁹
ēqn extra iudiciū isamat ali
quē d crimie. sciēs nō eē: ne
rū uel nesciēs si ē vex qz te
ne^l illis quibus dixit. decla
rare se falsū dixisse: nisi sibi
ex hoc imineret magnū pe
riculū uite 7 bmōi. **I**ā tūc
aliter put pōt: dz satisfacerē
v^l cū libellos famosos sup
crimine de eo pponit: v^l cā
tilenas: qd peius ē. **T**er
tius qn aliqd crimē cōmis
sum vere ab alio: auger ali
qd aliō notabile qd ē falsū
ut cū dicit se uel aliū turpia
colloga uel gestus habuisse
cū aliq. sed ēt carnalē copu
lā: uel ēt cū aliq dicūt de eo

turpitu dñe cū aliq agē. ta
cet studiose: vñ aliq signa fa
cit vt credāt vñ esse qđ nō
est: 7 talis tenet ad declarā
dū falsuz esse. ¶ Quart⁹ est
cū dicit aliquod crimē alte
ri⁹ referens se audisse quod
occultus est: 7 ignorat si est
verū: 7 talis quomō satisfā
cere debeat hēat in se. c. pa
ra. iij. videlicet de scia dāni
ficatione. ¶ Quint⁹ est cum
dic crimē alterius vere p
petratū: sed occultū 7 talis
dō ēt famam restituē prout
pōt: vel ēt cū dic cōtumeliāz
in pñtia alioz. 7 talis debet
petere. veniā vel aliter secū
ei reconciliare.

¶ **CADA** **IA** **US** psone leso
ria. Adich. vij. Vir frēs suū
venat ad mortē: malū ma
nuū suaz dicūt bonū 7 bec
bz. v. digitos. ¶ Prīm⁹ est
auferēdo vitā: occidēdo ali
uz iuste. i. extra iudiciū ordi
nariū: 7 talis tenet p vt dī
cet i. c. se. h. ij. de dāno inde
secuto. ¶ Scōs est mutilā
do mēbrū iniuriose: 7 tenet
de expēsis i medicis: 7 me
dicis: 7 de lucro pđito si ex
mutilatōe nō pōt laborare.

¶ Terti⁹ ē vulnerādo: vñ p
cutiēdo iuste scitvt tollēdo
sospitatē 7 tenet ad dāna i
de secuta. ¶ Quart⁹ i carces
rādo 7 sic tollēdo ei liberta
tē: qđ faciēdo absqz rōnabi
li cā: tenet de dāno qđ ide
seqt. Sec⁹ si faciat qz ei dñi
torvt sibi citi⁹ soluat. ¶ Qui
tus cū mittit in exiliū vel cō
finia iniuste 7 p hoc aufert
ei pñiam: 7 oē dānū qđ ide
recipit qđ cōiter est multus
tenet ei satisfācere.

¶ **CADA** **IA** **US** aiaz pda
toria: 7 de hac sap. i. Impi
manib⁹ 7 vñbis mortē accer
siūt. Et bz. v. digitos seu mo
dos. ¶ Prīm⁹ est qñ volē
tes igredi religionē ad pñi
endū deo aliqs reuocat: vñ
iaz igressum psuadēdo edu
cit: tenet hic illuz reducere
quātū i eo est: vel se: vñ aliū
ponē. in religionē fm pñet.
de pal. i. liij. di. xv. q. ij. ar. h.

¶ Scōs qñ quis psuadet
alicui aliqđ crimiale blādiē
do vt decipiat: 7 multo ma
gis qñ qs aufert alicui vñ
nitatē. extra mñimoniū: 7 dō
eā ducē in vxorez: uel eā do
tare si pōt: de hoc infra i. c.

Tractatus

sequenti. **T**erti^o est qñ qñ suo fñone trahit ad errorem fidei: vt faciunt heretici disseminantes falsam doctrinam: et hi tenent reuocare. **Q**uartus est cū plati vel patresfamilias ex sua negligentia permittunt suū gregem pereire non corrigentes et admonentes: et multo pl^{us} cū suis malis exemplis eos ad mala perducant: tenent. n. eos corrigere. ij. q. i. c. scel^{us}. **Q**uint^o cū homines suis prauis actibus. alios scandalizant: vt mulieres suis ornantibus: et alij tripudijs: alij ludis: rixis ac blasphemijs et hi dñt satisfacc pñia et bonis actibus edificando: qñ prius scandalizauerant.

Capitulū fm de restitutionibus in quo ostenditur quid et quantum sit restituendum.

Ira aut ipsas restitutiones sunt. viij. videntur que in hoc versu continentur. Quis: quid: vbi: per quos: cui: cur: quomodo: quando. Et quod de primo dictum est supra i. c. pcedenti: id primo omisso: videndum est de alijs. Quantum igitur ad fm. s. qd sit restituendum et quantum. Sciendum

q ablatū si pōt. xij. q. vj. c. si res. Et si est aliqd fructificans. etiā fruct^{us} ei^{us}: vel alie satisfaciendus qñ id restitui nō pōt. Sed pro huiusmodi declaratione sciendū q dā nū pōt qdupliciter inferri.

Primo quo ad animā. auferendo ei virtutes iustas et mortales. **S**ecundo quo ad corp^{us}. i. ferendo ei lesiones corporales. **T**ertio quo ad honorem et famam per vituperationes vbales. **Q**uarto quo ad subām: p actiones criminales. **Q**uantū ad pñm: notandum est q quis nemo possit esse cā sufficiens pñi alterius: nec per consequens ei auferre vntes directe: et efficaciter (qa voluntas cogi nō potest. vbi cōsistit peccatum. propter quod dicit Ambrosi^{us}. Non est q cuius nostram ascribam^{us} criminam. Nemo enī tenetur ad culpam: nisi propria voluntate deslexerit. xv. q. i. c. nō est) pōt tñ aliq esse alteri occasio magna pñi. et decretal^{is} dic. Qui occasiones damni dat. dānum dedisse videt^{ur}. c. Si culpa. extra de i

huc dñ m
2. par. 6. sum.
h. 2. c. 2.

sur. ⁊ dā. da. **C**onstat autē
aligs esse occasio dāni alte
rius quadruplici. Primo
vbo suo: iducēdo alterū ad
peccū scōdo a meliori bono re
trahendo. tertio malo erē
plo scādaliādo. quarto vir
ginē seductorie deflorādo.
Quantū ad primū indu
cit quis alium ad peccatū
verbo suadendo: cōsulendo
p̄cipiēdo id qđ est mortale
⁊ tūc est occasio p̄ditōis illi
us qz per hoc auferunt illi
grā ⁊ virtutes ab aia. Un
de August. Si frī tuo male
psuades: occidit. s. illū qđ ad
aiā. De pe. di. i. c. noli. Et
talīs dānificās s̄m Sco. in
iij. di. xv. q. iij. tenet restitue
dānū mō sibi possibīlī. s. in
ducēdo eū efficacit. ad peni
tentiā ⁊ ad virtutes siue ac
tus vtuosos. Et si sola idu
ctio per vba nō sufficit (qz
facili⁹ est pervertere qđ con
vertere) tenet qđ potest
per oīones suas ⁊ ab alijs
procuratis: ⁊ per aliorū sua
fioes efficaces: dū tñ illis nō
pdat peccū occultū p̄dicti.
Quantū ad s̄s. s. reuocā
do aliquem a meliori bono

fit hoc dānū alteri cū reuo
cat eū a religiōe in qua p̄se
cti⁹ vniū⁹ qđ in seculo: ⁊ talis
dānificās tenet ipm reuo
catū ab eo. reducē ad igres
sus vel reuersiones ad religi
onē. Ita s̄s pe. de pal. i. iij.
di. xv. q. ij. ar. ij. nō solū ille qđ
iducē p̄fessū ad egressū reli
giōis tenet ad iducēdū ip̄s
ad igressū religiōis vel ad
reuertendū: s̄ et iā qđ trahit
illū qđ volebat igredi nec tñ
itranerat tenetur illū iduce
re ad ingrediendū. Qđ si
ille nollet itrare: tenet aliū
eqđ idoneū p̄curare. Qđ si
nō possit: tenet ip̄e intrare:
qđ itelligens Ray. postea
magī ordīs p̄dicatoz qui a
uerterat qđā ab ingressu re
ligiōis: p̄ eo itravit. Ratio
est qz abstulit dño suū suū
nouitiū vel intraturū. Nec
p̄pe. vbi sup̄. Sed Sco. dīc
hoc eēre qđ obligato. ad re
ligionē obligatiōe p̄fessōis
nō autē de eo qđ erat disposi
tus ad itrandū nec tñ intra
uerat. Ratio diuersitat̄ est
qz interest iter hēre ⁊ prope
esse hēre. Unde nō tenet ad
tantam restōnem religioni:

ad quātā teneret si iuisset i
religionē. s; tenet ad aliqle
restōnem. s. aliqlem i ductio
nem illi⁹ vel alteri⁹ equalen
tis ad igressum religionis.
Hec Sco. i. iiii. di. xv. q. iij.
i fine. Idē v; dicendū de eo
q auertit nouitiū religionē
iā ingressum aio pmanēdi:
sicut de p̄fesso. Nam talis
obligat religioni saltē in ge
nere. Et b̄ itelligendū est: si
retraxerit illū itentōe dānifi
cādī religionē: tūc. n. tenet
religiōi. Si aut hoc fec̄ in
tentōe p̄sulendi p̄prie utili
tati sue sine fraude: n̄ tenet
religioni: q̄ ad eū qui nōdū
itruit: s; ipsi p̄sone quā re
traxit: p̄suasioneib⁹ et alijs bo
nis spūalib⁹ ad equalentiā
eoz in qb⁹ dānificauit. Hec
Sco. vbi supra. ¶ Si aut q̄s
auerteret aliquē a religiōis
igressu: nō simplr sed ab ea
vbi dissolute viuūt itendēs
p̄uidere saluti illi⁹: in nullo
tenet. ar. xxiij. q. v. c. de occi
dēdis. Et ex his p3 s; Jo. d
rip. in qdā tractatu de p̄cti
b⁹. Quid vicēdū sit de his
q scholares retrahūt et sub
trahūt doctorib⁹ cū qb⁹ au

diūt: qz aut b̄ faciūt i odin3
doctorū vel volētes sibi p̄ui
dē. v; alijs p̄uidē. v; volētes
scholarib⁹ p̄uidē. Si p̄mo
mō: aut subtrahit scholares
q iā itrabat scholas: et tē te
net doctori ad restōnē sala
rii et bonoris sibi subtrahit.
Si et doctor cui tal subtra
hi sit melior q̄ ille cui euz
pcurat: tenet talī p̄ quāto
utilitatez scie sibi subtrahit.
Si aut nōdū scholas itruit:
sed itrare disponebat: nō tñ
tenet: s; obliget scholarē in
ducē vt redeat ad p̄mū. Si
aut b̄ facit uolēdo sibi p̄uide
re: puta ē doctor et vult sibi
de scholarib⁹ p̄uidē: si b̄ si
ne fraude facit: et scholarē nō
dū se dderit alij doctori: nō
credo eū in aliquo obligari
cū cuilibet sit licitū modo li
cito et debito pcurat utilita
tez suā. Aliter nō credo sibi
licē. Si aut hoc facit volēs
alijs p̄uide. sicut qñ scho
larē alicui⁹ doctorē s̄trabe
re conat scholares alijs do
ctorib⁹ ut itrent cū doctore
suo: i hoc solū bonorē et uti
litatē sui doctorē intendēs
si subtrahat itrantē euz alio

doctore: credo ipsi obligari
nisi forte illi doctori cui so-
trahit. eum in sufficiencia et scho-
laris aliqui ipsius cura qui sibi
tenetur excuset. Si autem retra-
hat iterare volente cum ex hoc nul-
lum inus doctori sit acquitum
et hoc facit sine fraude: si credo
eum doctori in aliquo obliga-
ri. Obligatur autem scholari: si
eum retrahat ne audiat meli-
orem. Si autem hoc facit utilitati
scholaris volens consulere: et super
hoc a scholare requiritur consulit
quod audiat alium doctorem meli-
orem: bene facit. Et dicta in his
casibus: sunt ceteris paribus
intelligenda. Iste enim casus est
itavariis modis circumstantia-
lis: quod vix potest dari certa regu-
la. Nec ille. **¶** Quantum ad
tertium. scilicet damnificando alios suo
malo exemplo sic scandalizant
plati subditos suos: populos
et lascivios et aliis malis mo-
ribus suis: mulieres suis super-
fluis ornatibus et fucis: et tri-
pudiis: et alii manifeste pec-
cantes et precipue quando hoc inten-
dunt vel continent seu parvipen-
dunt scandalum aliorum: propter quod
alii nuntiant in diversis vitia: de qua
beatus in evangelio. **¶** De mundo a

scandalis: tales tenentur ad sa-
tisfaciendum bonis exemplis ma-
nifestis. **¶** Non autem tenentur ob
hoc ad aliquam publicam penam
ut dicit Augustinus. sed ad edificandum
alios bonis exemplis manifestis
sic scandalizaverunt per mala
manifesta. **¶** Quantum ad quartum.
scilicet de seducendo virginem et cor-
rumpente extra matrimonium dicitur
Exo. xxii. Qui seducit virginem
et dormit cum ea dotabit eam:
et habebit eam uxorem aut red-
det ei iuxta modum dotis quod
virgines solent accipere. **¶** Dam-
nificavit enim talis illam in casu
fuitate vaginali: auferendo ei
saltem ad restitutionem castitatis
conjugalis: accipiendo eam in
uxorem vel dotando. Et si quidem
promississet eam ducere in uxorem
teneatur ad hoc et ratione promissi
fidis nisi esset nimis disparitas
conditionis: unde fraus potuit
deprehendi: et tunc satisfaciatur ad
arbitrium boni viri. Et ideo fore
non quando volenter eam. **¶** Quamvis
autem preceptum legis mosaice al-
legatum sit iudiciale: et in quantum
ad hoc non obliget: tamen in quantum
sumptus est per statuto ab ec-
clesia vel aliquo civitate obli-
gat: sic per extra de in iur. et

dā. da. c. Si culpa. c. j. z. c. se. **C** De scda dānificatiōe que. s. fit. corpi p lesionē. Ad uertēdū ē q q̄ttuor modis p̄tigit. s. p occasionē: p mut̄tilatiōez: p pcussiōez: 7 p in carceratōez. Si g fiat dānū p̄mo mō s3 Sco. in. iij. di. xv. q. iij. pōt satisfaccē susti / nēdo penaz taliōis a iudice non a se: nec ēt teneē iudici se offerre: s3 captū nō licz se defender: aut carcerēz isfringere. s3 iuēra opportunitate l3 fuger: s3 Lbo. 8a se. q. lxix. ar. iij. **M**den. 7 p̄demnat⁹ dz patiēt mortē ferr. **E**st 7 ali⁹ mod⁹ s̄m Sco. vbi su pra sibi vtil⁹ ad satisfaciēdū q̄uis ad b nō teneat⁹ neces sario: vt. s. expōat vitā suā i cā iusti belli: vel i inimicos fidei 7 eccle pro restōne seu satisfactōez fienda illi: cui⁹ vitāz abstulit. S3 si nec hoc vult facer: teneē ad satisfactiōez spūales. p aia occisi: vt ad faciēdas elemosynas p eo: ul⁹ ad sumēdā aliquā pegrinatiōez ad limia aplo rū: uel scī Jacobi 7 b̄mōi p aia ei⁹: 7 pcurādo aliorum oīones in q̄tu3 pōt. **N**ec b

suffic. S3 si interfect⁹ habuiss̄ et aliq̄s. vt p̄ez 7 matrem filios 7 b̄mōi: q̄s opib⁹ manu suaz sustētabat: teneē i terfectoz oib⁹ illis ad tñi q̄ tū illis abstulit subsidij. per occisiōē ei⁹. **I**nsup occisoz teneē placar lesos q̄tū p̄r. **N**ec Sco. i. iij. di. xv. q. iij. **Q**uātū ad s̄m. s. de muti latōe dic idē Sco. q p b⁹ i: n̄ ē statuta aliq̄ pena i eccle nisi pecūiaria: 7 ista dz rñ⁹ dere nō solū dāno qd̄ itulit p mutilatōez. p toto tpe futuro q̄ vsur⁹ esset q̄s mēbro absciso: s3 ēt expēsis apposi tis i curatōe. ut b̄ ex. de iū. 7 dā. da. c. j. **E**t ultra hoc teneē ad placatōez lesi quātū in ip̄o est. 7 cōsolatiōez ip̄i⁹ afflicti q̄ afflictio ppetua ē. **M**plus ēt pōderāda ē mari latio pauperis q̄ diuit⁹: si magis egebat pte abscisa ad victū neēiuz: puta si abscisa esset man⁹ dextra scriptori de illa arte uinebat: tūc. n. magis teneē. **Q**uātū ad tertiu: v̄ deuz optie ip̄o suis se satisfactiōez. s. i lesiōe: vel pcussiōe: vel vulneratōe cor porali. **E**x. xxj. vbi dī. **S**i ri

rati fuerint uiri ⁊ p̄cusserit
 alī primū suū lapide ul' pu
 gno ⁊ ille mortu' nō fuerit:
 s; iacuerit i lecto: si surrexe
 rit ⁊ ābulauerit sup baculū
 suū: inocēs erit q p̄cusserit
 s. a mort' pena sustinenda:
 ita tñ q opas q̄s iterim sic
 neglerit ipedit' p̄cussura: ⁊
 ip̄ēlas i medicos restituar:
 cui penē addēda ē recōcilia
 tio quātū i eo est. ¶ Q uan
 tū ad satisfactiōez de. iiii. le
 sione. s. i. carceratōe: uel des
 tentiōe. sciēdū q ultra recō
 ciliatōez: ⁊ ueniā petitiā leso
 fiet satisfactio iūrie: p̄ut sa
 piēs determinabit. Et si le
 sus plus uellet exigē q̄ de
 beret: ad illō pl' nō tenet le
 dēs: ut illū reconciliet. ¶ Dec
 Sco. S; btūs L' bo. fa se.
 q. lxiij. ar. ii. ⁊ i. iiii. di. xv. q. i.
 ar. v. diē q i oib' dānis: ubi
 nec i se nec inequalēti p̄t fie
 ri restō: ut mutilatōe mēbri
 ⁊ b'i satisfactio fiet p̄ recōs
 p̄satiōez ad arbitriū bōi vi
 ri. Idē Anl. Et q; exiliū re
 putat' ut qd az carcer i iure:
 iō q mittit aliquē i exiliū. ul'
 p̄finitū q est exiliū ad tps in
 iuste: tā ipse q̄ oēs b'i dā

tes auxiliū aut consiliū ef
 ficax ad hoc: tenent' exalati
 de oī dāno ide secuto ⁊ hoc
 ad satisfactōez. ar. ex. de ho
 mi. c. sic dignū: ⁊. xi. q. iiii. c.
 qui p̄sentit. ¶ De tñ dāni
 ficatiōe. s. in fama ⁊ hono
 sciendū q. iiii. modis pōt
 p̄tingere. s. per p̄tumele il
 lationē: p̄ detractiōez: p̄ de
 tractōis ab aliis factē recia
 tationē. per ueritatis nega
 tionem cu; quis accusatur
 iuste. ¶ Q uantū ad primū
 dī quis contumeliari: alte
 teri: seu p̄tumele inferre
 cum p̄tumele ei vel coram
 aliis in faciem dicit p̄tume
 liā importāte notabilez de
 sectū culpe: uocando eu; la
 tronē: leuonem: proditoze
 adulterū: ⁊ b'mōi vel cu; dī
 cit vba exp̄metia defectum
 nature: ut cū dīc intēdens i
 de iniuriari: ut uocādo stra
 bonē: uel illegitimū ⁊ b'mōi
 qd p̄prie dīc p̄tumele. Qñ igr
 qd hoc fac aīo iuriā dī: ul'
 tra offensaz mortale: tenet
 satisfacē. primo sic leso: ⁊ ip
 su; placare q̄tū p̄t petēdo
 ueniā: uel alio mō: ⁊ b' vel i
 puato ul' publico: s; q ipse.

Tractatus

puatis v^t publice iniuriā in
tulit seu ptumeliā. Itā si in
publico ptumeliā tulit 7 h
ptumeliat^r requirit: vt i publi
co veniā petat: tenet ad h.
Et si in ipa ptumelia aliqd
eriale falso exp^{ss}it: tenet co
raz illis q hoc audierūt exp
mē se falsam dixisse. Augu.
Ubi p^{em} ortū facit: ibi mo
riatur. ii. q. i. c. si peccauerit.
Vlex si p^{lat} subdito: p^r fi
lio: vir v^{ro}zi mag^r disciplo
dñs suo dic^r vba ptumelio
sa. faciēs h^r ex correctōe: n^o te
net petē veniā a tali: s^z Au
gu. i regula dicēte de p^{lat}s.
Si ipsi modū vos excessisse
sentitis nō a vobis erigit^r vt
a vob subditis veniā postu
let^r 7c. S^z si hoc facit mul
tū iuriose 7 liuore vidicte:
tūc tenent^r p^{lati} subdito pe
tere veniā 7 recōciliare lesū
sū Ray. Idēz t^z glo. in. c.
qñ. lxxvi. di. Vlex si ptume
liā recipiēs in v^{bis}: post cō
tumeliā domesticē puerfat^r
cū ptumeliāte 7 familiarit.
v^t oñdere sibi remissaz iniu
riā 7 recōciliatū fore 7 p^{ses}
quē n^o teneri al^s ad petē.
veniā sū Durā. in summa.

Quātū ad sū dānū. s. p
detractiōez: hoc p^rigit fieri
p^{ncipaliter} duob⁹ modis.
C^omo iponēdo alicui fal
suz crimē v^{bo}: cātilena: vel
famoso libello. Et tal^r tenet
illis corā q^b d^raxit: decla
rare se falsū dixisse: q^{ntū} cū
q^z exide exurgat erubescen
tia 7 p^{fusio}: nisi ex hoc imi
neret ei magnū piculū vite
vel aliqd magnū icōueniēs
seq^ret. Et si nouerit q^d bis
cui⁹ famaz: abstulit scinerit
detractorē ip^z: tenet detra
hēs cōponere cū ifamato p
eū. de iuria sibi scā 7 veniā
postulare in p^{pria} p^{sona} si
audet. vel p^r aliū si p^r se apte
nō pōt. S^z si ignorat diffas
mat⁹ detrahētes: recōciliē
ei: tacito noīe suo. C^omo
mō p^rigit fieri d^rraction: di
cēdo aliqd eriale de alio in
ductiū ifamie corā aliis s^z
vere p^{petratū}: occultū tñ: s^z
mō iusto 7 d^rbitū ordinē ta
lis tenet famā restitūē ifa
mato q^{ntū} p^r sine mēdacio
tñ. vt. s. n^o dicat mēdaciose se
illū ifamasse: s^z dicat se ma
le dixisse 7 iuste diffamasse:
vt alio p^{gruo} mō: vt nō cre

datus ipz eē talē: male dixi.
 ⁊ stulte locut⁹ sū ⁊ hmoi. Ad
 dit Hostien. ⁊ dicit B pua
 dū: nisi ex tali publica reco
 gnitōe: ille ifamatus: āpli⁹
 ifamaret. Et Vul. ad b ēt
 addit q non tenet qn peri
 culū sibi imiet ex potētia ad
 uersarij. Utr super ⁊ b ser
 uādū. qn crimē qd pri⁹ erat
 occultū: post tractōez: fa
 ctū ē māifestū p aliū modū
 q p verba illi⁹: nō tenet ad
 hmoi restitutōez. Quando ēt
 nō p̄t qd famā restituere s̄z
 Ibo. fa se. q. lxiij. ar. ij. d̄z p
 aliū modū recōpensare dā
 nū illō. Uex si qd crimē ali
 cui⁹ occultū reuelat: non ex
 odio l ex loq̄itate: s̄z ex cha
 ritate l iusticia: l ex necessita
 te: puta dicit ecclesie fm oz
 dinē fraterne correctōis. v̄l
 accusat eum corā iudice: v̄l
 dicit cōfessori cū n̄ possit ali
 ter p̄cni suū sufficere decla
 rare. v̄l ēt v̄l cōfessor ozet ⁊
 admoneat illū: v̄l plato vt
 meli⁹ sibi p̄uideat ⁊ gregi
 suo: talis nō tenet ad fame
 restitutōez fm De. d rarā.
 Ray. ⁊ Amber. Quātū
 ad terciū dānū. s. f̄citādo d

tractōes auditas corā alijs
 n̄ exp̄sse asserēdo: nec tan q̄
 certū dicēdo s̄z q auduit ta
 le ul tale crimē d aliq̄ quod
 nescit ab auditoribus. dicit
 Sco. i. iij. di. xv. q. iij. ar. i.
 q talis icante sic loquēs de
 alio falsū crimē: dicēdo for
 te ille fecit b certe pōt eē qd
 fecerit: aut dicēdo ego audi
 ui q ille b fecit. nisi ille oñ
 dat aliquā certitudinē ma
 iorē q̄ ex relatōe cōi: n̄ au
 fert ex nā act⁹ illi famā i opi
 niōe audiētū: qz si illi firmi
 ter p̄cipiūt ⁊ credūt illū d q̄
 est sermo crimiosum: leues
 sūt: qz q cito credit leuis est
 corde. Eccle. xix. Verūtū qz
 a scādalo pusilloz cauet oz
 iuxta illud Mat b. xvij.
 Qui scādalizauerit vnū de
 pusillis istis q i me credunt
 expedit ei suspendat mola
 asinaria i collo ei⁹ ⁊ demer
 gat i profundum) ⁊ multi
 sūt tales pusilli ⁊ leues: iō
 periculosus ē corā eis talia
 audita referre. Et si b fiat i
 tētiōe mala. s. ledēdi famaz
 eius: nō facile pōt excusari
 a mortali. Si aut fiat corā
 pusillis ⁊ leuib⁹ ex icōfide

Tractatus

ratione: dux ē dicere q̄ sit mortale. Et dicunt aliq̄ q̄ si quis ex tali relatōe alicui⁹ notam icurrisset infamie tenetur famā restituere corā illis q̄bus locutus est de illo. Sed si n̄ ē secuta ifamia non tenetur. ¶ Quantum ad quartū damnum cōtigit hoc q̄n q̄s accusatus ī iudicio de crimine quod cōmisit sed occulto: et non sufficientē p̄babilis: negat se cōmisisse: et sic idirecte crimen iponit accusatori: ostendens euz ī boce ē mendacē. et notat eū de calūnia. Ubi dicit Sco. in llij. di. xv. q. iij. q̄ negās sic nō tenet retractare negationez suam q̄n negavit ī publico verū crimē. Tene ē tñ per q̄dā verba sobria restituere famā illi accusati: quē idirecte notavit de calūnia dicēdo. Nō habeatis eū p̄ calūniatore. Credo q̄ habuit bonā intentionem in accusando: et b̄mōi. Contra euz q̄s accusat ab alijs falso d̄ aliquo crimine et ex dolore torture confessus est crimē q̄ nō p̄misi: cū se ifamauerit: tenetur īquantū p̄r. d̄cla

rare se falsū dixisse. Adagis enī tenetur q̄s diligere se cōsequēt cōservationē vite sue et fame q̄ alios. Et si ex hoc sequeretur ifamia. imo ēt mors accusatori: non ei īputat: s̄ malitie ip̄i⁹ accusatoris si aduertēter h̄ fecit v̄l īspiēte: si ex errore hoc fecit. Si ibi ergo iputet. q̄ ad hoc idebite se posuit euz p̄iculo alteri⁹. Ite nota s̄z p̄ De. de tarā. q̄ ex iurijs illatis q̄buscūq̄ mōis solent tria oriri per ordinez ī lesio. Prīmū ē rācor in affectu. Scd̄z ē signū rācoris in effectū. Tertium ē actio cōtra iuriantē. Pr̄ius. s. rācorēz statī d̄bet d̄mittere iuriāti. i. nūq̄ h̄re. Secundū d̄z d̄mittere cū iurians petit v̄iā. Et ista d̄missio exteri or nō ē aliud nisi quedā acceptatio satisfactiōis: v̄l indicatio recōciliatiōis: verbo vel facto expressa: vt cū offēsus offendētez eleuat genu flexū añ eū v̄l cū dicit domin⁹ parcat vobis et b̄mōi. tertiu āt. s. actōez d̄ iniuria nō tenet d̄mittere nisi facta satisfactiōe. S̄z aduertēdū est

circa signa rācoris. q̄ q̄daz
sūt remota 7 q̄dā p̄pinq̄ q̄
īgerūt p̄babilē suspitōez de
rācoz. vt cū alijs nūq̄ vult
iuriātī loq̄: vlt obuiās ei di
uerti ab eo: aut torno vultu
sp̄ aspicit eū 7 h̄mōi. Et ista
signa nulli l̄z retineē nec aū
nec post satisfactōez sibi fa
ctā: qz ab oī sp̄e mali absti
nēdū ē. s̄z apl̄z. Un̄ talis nō
d̄z talia signa faceē: p̄ q̄ cre
dat̄ p̄babilr eē i odio. Si
gna v̄o remota sunt q̄ non
īgerūt de odio argumētuz
l̄z odiū sequereē: vt sūt sub
tractio familiaritas 7 fuitio
ruz aliquoz 7 familia. Et il
la l̄z retinere oīb̄ siue post
satisfactōez siue ante dū mō
iō fiat malo aio s̄z. p̄ maio
i sui 7 alteri pace. Nō at
tinetur iuriatus q̄rere pa
cē: vlt recōciliatōez iuriātis
s̄z nō penitēte. nisi i casu. s̄.
cū crederet p̄babiliter q̄ p̄
per h̄ liberaret aīam eius
a mortali odio. 7 nō eēt oc
casio mali: puta qz ex hoc i
iurās sup̄biret vel audaciā
sumeret similia faciendi: vñ
oñdre ex hoc iuriatū alijs
offēdē 7 h̄mōi. Nec om̄

nia Ambertus i expositio
ne regule. Debz at fieri satis
factio l̄ restitutio fame q̄ ci
ti⁹ p̄t: 7 ad ē oportunitas si
ne alijs piculis. ¶ De q̄rta
dānificatōe. s̄. rerū exteriorū
¶ Notandū p̄io q̄ restituē
da est res rapta vel furata:
vel alio mō vsurpatine h̄ita
i p̄pria sp̄e imo i indiuiduo
si ipsa habetur. Nec p̄t da
ri alia p̄o ea eiusde b̄ita
ris (nisi forte pecūia cōtra
voluntatez domini ipsi⁹ rei
iij. q. j. c. Reintegranda sunt
omnia spoliatis. Et h̄ verū
nisi in casu cum vsurpatio
rei aliene eēt occulta: 7 ex
restitutōe eius in sua specie
detegeretur raptor. vel ali⁹
iconnensens sequereē: tunc
enī sufficeret dare precium
eius. ¶ Secūdo notanduz
q̄ si ipsa res male ablata pe
riit morte: vt animal: vel si
bi auferē: nibilomin⁹ resti
tuere tenēē s̄m Ray. 7 alio.
Si autem deteriorata est i
bonitate. vel d̄minuta in p̄
cio: supplendum est precii
qz debz restitui eiusdē boni
tatis s̄z Ray. Nā si equus
vel bos ablat⁹: est p̄ncip̄ ra

Tractatus

p^ore debilitat^r. ita vt existi
 met. v. florenoz q p^ori^o na
 lebat. x. restituet. x. n. v. Si
 milti si furat^r e sextariu fru
 meti valētē tunc solidos. xl.
 cū v^o restituitur ualet. xx.
 vno sextaria tenet reddere
 xl. solidos. nec sufficeret
 reddere sextariu s^z Ray. 7
 alios Immo si illo iterine
 dio. s. iter usurpatōez 7 res
 titutōez plus ualuit q̄ tpe
 usurpatōis. illo pluri p^ocio
 restituet s^z aliq̄s. Tenet et
 raptor post restitutōez dā
 ni petere remissionē d^o iniu
 ria saltē p̄ iterpositā psonā
 nel p se exp^ossio noie furis
 nel tacito: s^z m q̄ q̄litas nez
 gocii requirit. s. si est manife
 stū n^o occultū. ¶ Tertio no
 ta si ē res fructificās: tenet
 restituere rem cūz omnib^z
 fructib^z i^o de pceptis 7 q per
 cipi potuissēt a diligētī pos
 sefore: puta usurpauit agrū
 alterius: ex q̄ non pcepit de
 fructib^z nisi. xx. sextaria fru
 meti qz male fecit cultuare:
 ubi. xxx. pcepiss^z diligēs cul
 tinator annuat: talis fstitue
 re tenebit n^o solū. xx. pcepta
 s^z xxx. Similiter si equū su

rat^r ē cum quo lucratus est
 mensati florenā unum: ubi
 dñs lucratus fuisset unū cū
 dimidio: tenebit restituere
 ad rōez unius floreni cum
 dimidio p mēsem: 7 itellis
 g^o hoc deduct^r expēsis fa
 ctis i utilitatē 7 pseruatōez
 ipsius rei necessarijs (n^o tñ
 supfluis) 7 expensis factis
 g^o colligēdoz fructuū. bu
 iusmodi. n. d^oducū tā a ma
 lefidei q̄ a bōefidei posses
 sore s^z m Ray. 7 Lbo. scda
 fe. q. lxxviii. ar. iiii. Dāna ē
 q̄ passus ē dñs carentia rei
 sue: tenet satisfacē: extra de
 iur. 7 dam. da. c. Si culpa.
 Lbo. ubi sup 7 Ray. ¶ Itē
 q^oto nō p si plures occurre
 rēt ad furtū. v^o ad dānū ali
 qd faciēdū ita q vn^o n^o faci
 ret sine altero q^z tenet i^o
 lidū. i. ad totū dānū restituē
 dū q^z sit illi satisfactū
 tegre. Illo at restaurato p
 vnū illoz tenet postea q^z
 bet eoz pro pte sua satisfā
 cere et q totuz restituit. s^z m
 Lbo. Ray. Inn. Mo. 7 Al.
 Extra d bo. c. sic dignū pu
 ta cū duo v^o plures valent
 ad furādū aliqd: ita q vn^o

non fret vñ facit sine altero: seu cū mlti stipendiarij bellāt iuste: ita q̄ vnus nō facit et sine altero p̄cipue i p̄ncipa lib⁹: multi p̄siliū p̄stant ad faciendū extorhones: vñ expo liandū iuste aliquē ciuē: ita q̄ sine assensu eorū n̄ potuit fieri: oēs tenent īsolidū De hoc tñ plene hēs i scda parte sū. ti. j. c. xij. ¶ Quito nō. q̄ cū duob⁹ i plurib⁹ extitib⁹ hereditib⁹ vsurarij vel raptoris. si alter factus ē n̄ soluēdo. si vnus ē. tenet īsolidū. Si plures sunt quilibz tenet p̄ pte sua ad restituendū q̄ vsurarie ⁊ vsurpariue s̄ accepta ab illos. s. vsqz ad quātitatē q̄ puenit ad illos de hereditate. Itā oēs res hereditarie obligate sūt extra d̄ vsur. c. tua. Concor. Mo. Ber. ⁊ Gos. ⁊ Jo. an. Ad vltra at̄ q̄ p̄cepit de hereditate p̄dicti vsurarijs vñ raptoris n̄ tenet: q̄uis nō esset p̄ illa satisfactū i totuz creditorib⁹ vsuraz vñ rapie. ¶ Sexto nō. q̄ recipiēs a religioso d̄ volūtate superioris sui: tenet illud restituē. nisi i extrema necessitate il-

lud recipisset: ar. xij. q. j. c. Itā dicatis. Et recipiēs ab ipso plato religioso sine cā rōabili s̄ ex parētela iurpi tudie. tenet ad restitutiōem mōasterio. filia religiosi ēt abbatis. dotata notabilr d̄ bōis mōasterijs: tenet restitue dotes. ⁊ vir ei⁹ ēt si hoc scit. nisi p̄ modū elemosyne moderate dotasset. ¶ Sz q̄ rit vtrū oē lucrū quod quis fecit ex re rapta: furata: vñ p̄ fen⁹ acq̄sita: teneat restituere: i paupib⁹ errogare: Ad hoc rñdet per distinctiōem Aut. n. talis res ē ex se fructificās que ēt sui vsu nō p̄sumit nec distrabit vt ager: vinea: plāte: prātū: dom⁹ iu mētū ⁊ hmōi: ⁊ de hmōi re d̄ restitui omne lucrū ide perceptū fm Tho. sa se. q. lxxviij. ar. iij. ⁊ oēs alios. aut talis res nō est ex se fructificans: ⁊ ei⁹ vsus ē p̄sumptio vt granū: vinū: oleū ⁊ hmōi aut distractio: vt pecūia numerata: ⁊ circa hmōi res: ē triplex modus dicēdi. Itā q̄ dā dicūt q̄ omne lucrum ide perceptū d̄ restitui vel paupib⁹ errogari: qz radice

Tractatus

ifecta nullus bonus fructus
 sequitur: ut dicitur. i. q. i. c. fer-
 tur. cum ergo radix illius lucris
 sit usura vel rapina: videtur quod
 fructus vel lucrum exinde sit infe-
 ctum et obnoxium restitutioni
 vel erogationi. Alii dicunt quod
 et si pecuniam raptam vel fene-
 bram teneant in dubie restituere:
 ac etiam damna que passus
 est is qui soluit usuram ex caren-
 tia ipsius pecunie solute (pu-
 ta quod oportuit eum accipere ad
 usuram pro suis necessitatibus
 vel vendere res suas multo mi-
 nori pretio quam valerent) lucrum
 tamen preceptum ex pecunia fene-
 bram per licita negocia: non tene-
 tur restituere. vel erogare pau-
 peribus. Et hoc tenet. Thomas. 2a. 2ae.
 q. 77. art. 1. et Ric. in. iij. di.
 xv. et De. 2o pal. i. iij. di. xv.
 q. ij. arti. v. Jo. an. et Jo. cal.
 et Ab. i. c. si. de usuris. Et ad
 rationem aliorum dici potest. quod radix
 iusti lucris non est rapina vel fe-
 nus: sed industria uteris ea. ex
 se. n. illa pecunia nihil lucris
 attulisset et sic non est radix infe-
 cta: quia industria de se est bona
 Sed si illa pecunia male ac-
 quista usus fuisset in fraudis
 bus et in alijs illicitis acquisi-
 tionibus: tunc radice infecta re-
 nere. Alii dicunt ut 2a. de
 ridol. i. supradicto tractatu
 de usuris: quod lucrum ex tali pe-
 cunia acquisitum trifarie divi-
 detur et una quodam parte habe-
 bit usurarius ipse: una tamen quan-
 tum debet expensae labori et in-
 dustrie: quod boni viri dirime-
 arbitrio: partemque aliam resti-
 tuet creditori suo: quod si sibi di-
 dit usuras habito respectu
 ad damnum quod ille sustinuit in bo-
 nis ex careria illius pecunie ut
 dicunt Thomas. ubi supra et se-
 quentes. Residuum tamen quod in certum
 dabitur pauperibus. Quod sic
 probatur. Penes usurarium non
 debet remanere. ne. s. ex hoc pare-
 tur via usuris. et invenit bo-
 mines ad peccandum: nec debet
 creditori restitui: quia tunc reci-
 peret usuras de sorte sua: ergo
 pauperibus est erogandum: quia re-
 gula est quod quando aliquid est erro-
 gandum et non apparet cui: illud
 est pauperibus dandum. ar. xiiij. q.
 v. Non sane Ray. et consuluit
 quod post restitutionem solum usu-
 rarius precepte: petat usurarius ab-
 solutionem ab eo de alijs si tene-
 ret: ad cautelam. Adhuc equi-
 tati vestri in ista ultima opi-

nio tñ sufficere vñ absolutio
 que dñ a bño L bo. cu3 alijs
 i sua opi. ¶ Item queritur
 vtz manifesto usurario pre
 stāte cautōem de vsuris re
 stituendis: si ad pces ei⁹ ali
 qs fide iubeat p eo teneat
 ipe fideiussoz creditoribus
 usuraz. vñ epō. vñ paupib⁹.
 ad restitutōez oīuz vsurarū
 extortaz certaz 7 icertaz.
 At qd rñdet Lau. vbi sup di
 cēs: qd Lap⁹ cū plurib⁹ alijs
 doctorib⁹ dñrmiauit talē fi
 deiussozē nō teneri vltra vi
 res bñditatis pncipalis .i.
 usurarij. et si se pncipalē cō
 stituisset. Et addit. ¶ Hāc ē
 qōnē disputauit. ¶ Pau. de
 leaza. 7 dñrmiauit qd nō ob
 ligat fideiussoz vltra facul
 tates vsurarij. bñto respectu
 ad tpus cautionis: qz si tpe
 cautōis pncipalis erat sol
 uēdo (dato ē qd facultates
 sint postea exhauste nō resti
 tutōe vsuraz nec erit aliēi s3
 p alios mōs) fideiussoz re
 māebit ad oīa obligat⁹ l3. n.
 exceptio iopie pñt pncipa
 li: nō tñ fideiussoz. S3 si tpe
 cautōis pncipalis nō erat sol
 uēdo: non tenet vltra vires
 pncipalis. Idē tñ ¶ Paulus
 distiguit int fide iubentē p
 cautēte: 7 se obligatē ad fñt
 tutōez usuraz ex alia cā. in
 pño. n. cāu nō tenet fideius
 soz vltra vires. qz nec vltra
 vires restituē vel cautē tene
 bat pncipalr. In fño cāu se
 c⁹: qz pncipal ē obligat⁹ iso
 lidū. l3 bñat exceptōes iopie
 ve. simile: qd exceptio vtpote
 pñdalis nō dirigit ad fideius
 sozē. ¶ Itē nō s3 Ric. i. iij.
 di. xv. q. v. ar. iij. i fine qd qui
 dñmificat aliq3 iuste 7 i sua
 libertate. s. iuste pcurādo
 eū redigi i fuitutē: tenet se
 facē fuū p eo: si nō pñt eū aliē
 restituē libtati: nisi forte ta
 lis eēt pñditio pñone qd bñ dñ
 nū itulit: qd nō bñr redūda
 ret i pñdiciū bñi cōis: in q
 casu nō tenet se facē fuū: s3
 tenet ad oē aliō itereffe ad
 arbitriū bñi viri. Quātūcū
 qz qs dñmificat aliquē i ali
 is possessiōib⁹ nūq̃ tenet p
 restōe se facē fuū ei⁹ vel alte
 ri⁹ qz vt dñ. ff. d re. in. libras
 iestimabilres ē. ¶ S aūt dñ
 Ero. xij. si at nō bñerit vñ fñ
 dat venūdet iudiciale pces
 ptū fuit vñ mō si obligat nec

Tractatus

ille ubi. **E**t q̄ emit i suū
lācillā q̄ ab initio cū fuit ca
pt⁹ i bello iusto erat xpian⁹
xpiana (q̄uis bētica) libe
rū dimittē dō: nō p̄t petē p̄
ciū ab ip̄o seruo s; ab eo a q̄
emit. si iuenit: alias sibi im
putet. si ē q̄ emit rē alienā
ignorantē p̄perta v̄itate dō
restituē dño ei⁹: v̄ si igno
rat dñz: paupib⁹ errogare n̄
sibi retinere. Si at̄ nō erat
christian⁹: s; sarracen⁹ tur
cibus: vel tartar⁹ ⁊ b̄mōi ta
lē in seruū emptū: vendere
p̄t ⁊ postea baptizatū. **P**riū
ē certo tpe pueniēti ex hui⁹
tio b̄ito: eū libere dimittere
si tñ bñ vtiē libertate: nō tñ
necessariū. **E**t si q̄s ip̄e
dit aliquē iuste: ab offō: v̄
bñficio iā obtento puta pro
curās sibi auferri ex aliq̄ si
nistra cā l̄ falsa: tenet ad sa
tisfactōez de toto s; l̄bo.
sa fē. q. lxiij. ar. iij. ⁊ Ric. i
iiij. di. xv. **S**ec⁹ si iuste hoc
pcurat: qz meret̄ p̄uari ex
defectu suo. S; si l̄pedit a
bñficio p̄sequēdo: n̄ tenet ad
tñ quātū ē bñficiū: sed ad
arbitriū bōi viri s; l̄bo.
vbi sup̄ra: ⁊ Ric. qd̄ intelli

gēdū videt̄ qñ hoc facit ex
odio v̄ malicia. **N**ā si face
ret ut sibi uel amico suo ma
gis p̄uidere ē illi puta te
stator aliq̄s uult legar̄ tñ. c.
⁊ ego rogo q̄ magis leget
mibi: l̄ cuidā p̄sōe mibi ma
gis dilecte: ⁊ ille sic facit: ta
lis s; m̄ Pet. d̄ pal. i. iij. di.
xv. q. ij. ar. j. nulli tenet̄ quia
nulli aufert ius suū. **N**ā illi
nullū ius erat acquisitū: ⁊ ne
mini facit iuriā q̄ utiē iure
suo. Cui⁹. n. l̄ se. alteri cō
mēdare: vt donet sibi: ul̄ le
get p̄cipue cū idiget. **E**t
q̄rit ut x̄ clerici teneāt resti
tuere illos fruct⁹ q̄s volu
ptuose p̄sumūt nō faciētes
finitius i ecclesia. s. n̄ officia
tes ul̄ officiādo: **R**n. s; Ar
cbi. di. xliij. §. i. uti q̄s tenet̄
⁊ b̄ tripliciter. **P**riō ratione
dati. **S**cdo rōne sacrilegii
Tertio rōe odii. **P**riō rō
ne dati. **N**ā illa bōa tali ec
clesie: iō data sūt ut offerēt
p̄ces ⁊ sacrificia p̄ ip̄is qui
dederūt. ⁊ ex residuo alent̄
paupes. **A**d qd̄ facit vbi⁹
Hieronimi dicētis. **T**ibi o
sacerdos d̄ altari uiuere. n̄
luxuriari p̄mittit̄ di. xliij. §.

j. 7 q hoc nō facit infideliter agit. Secōdo rōne sacrilegij: qz defraudāt totā ecclesiāz quā suis p̄cib⁹ 7 officijs inuare deberent ei 7 p̄desse: **Uñ** Alexander pp̄. Ipi sacerdotes pro pp̄lo iterpellant 7 pctā populi comedūt. qz p̄cib⁹ suis ea delent. j. q. i. c. Ipsi. Tercio rōne odiij qz p̄nocant irā dei 7 populū. **Breg.** Lū is q displicet ad intercedēdū mittit: irati anī m⁹ p̄culdubio ad deteriora p̄uocat. di. xlii. s. j. qd vex est qn̄ pplus est in cā malitie sacerdotis. **C** Sed qd si facit fuitin⁹ eccleie s; in mortali p̄seuerat: **Rñ.** Ad vñ teneri de fructibus. Et rō est. qz ēt mali mīstri orationes cōes. vt offm̄ 7 missē: p̄sunt viuis 7 defunctis fm̄ Lbo. in. iij. di. xiiij. q. i. ar. i. q. v. Itē i. iij. q. lxxij. vi. **C** Sed qd de bonis omīssis: nūqd tenet restaurare totū: **Rñ.** fm̄ Archi. **E**x eqtate deberet sibi iniūgi in p̄nia si posset: sed nō est necessariū. **S** In hoc est p̄nia arbitraria si cut in alijs. Et idē vñ sentiat **De. de pal. in. iij.**

Capitulum tertiū vbi fit fienda restitutio.

Quantū ad tertiū p̄ncipale. s. vbi fienda est restō. Circa hoc distīguendū: qz aut p̄sona cui fienda est restō scit: aut inq̄rendo sciri p̄t: aut oīo ignorat. Si aut scit: aut inq̄rēdo sciri pōt ipse: vel heres ei⁹ (ip̄o mortuo) i loco vbi facta ē rapina: vsura. vel dānū restō fiet: si vterq; ibi ē: vel vbiq; adinuicez se cōueniunt creditor 7 debitor. Si aut alē est absens a loco vbi scā est vsurpatio: vñ dānificatio: mittet expēsis ei⁹ q se absentauit de loco. Si igit est abns is cui fienda ē restō: puta qz mutauit domiciliū. mittet sibi rez ablatā vel pecuniā ipse q abstulit expensis illi⁹ cui hz restituet. Si vñ absentauit se a dicto loco is q rez vsurpauit: ipse suis p̄prijis expensis trāsmittet rē: vel pecuniā fm̄ Hosti. 7 Jo. an. 7 b per talem modū q nō detegat pctō: si peccatū est occultū: ar. ij. q. i. c. Si peccauerit: vñ etiā pōt creditori fi

Tractatus

gnificari: p̄cipue qñ est mul-
tuz remot⁹ a debitore ocul-
te vel manifeste: scdm q̄ ex-
pedit ⁊ fm q̄ creditor ordi-
nat vel de mittenda illa re:
vel resnāda: vel alie danda
sic agat d̄bitor: ⁊ liber erit.
Si āt suo p̄po motu rē illā
destiaret: seu pecuniā debi-
tor: ⁊ i via p̄iret l' auferret:
sibi p̄iret: q̄z adhuc teneret
ad satisfaciēdū. s̄z Jo. i glo.
v̄l ēt si sp̄at cito v̄etur⁹ ad lo-
cuz: p̄d̄t sibi rē suare Et fm
Lbo. s̄a s̄e. q. lxiij. ar. v. ad.
liij. Itēz. in. iij. di. xv. q. j. ar.
v. q. iij. l' d̄st. Jo. an. in edē
sacra deponē: l' alio tuto lo-
co. Aut si res ē pui valorz:
⁊ creditor distans multū ⁊
abūdāf fuerit. p̄t ēt s̄z Aul.
p̄ aia ei⁹ paupib⁹ erogari.
Idē t̄z glo. i. c. Lū tu. ext. de
usu. Si v̄o ignorat: nec per-
quirēdo iueniri p̄t: cui restō
fieri d̄z: tūc erogāda est res
ablata vel p̄ciū ei⁹ paupib⁹
pro aia illi⁹ i loco illo vbi fa-
cta ē vsura: rapia: v̄l dānū:
vel i loco i quo ibitat is cui
fiēda ē restō. ⁊ b̄ iō. q̄z meli-
us est q̄vicini ide sentiat cō-
modū q̄ extranei. tū etiā q̄z

verisile est sibi repiri dānuz
passuz vel b̄idez ei⁹. Ita no-
tat l' d̄st. Jo. an. ⁊ Jo. de
ligna. vel saltē fiat tal' eroga-
tio: ad arbitriū diocesani lo-
ci vbi sc̄m est dānū: v̄l rapi-
na fm Ray. Si tñ nō p̄mo
de fieri possz i dco loco: cuz
hoc nō sit neccū: p̄t tūc ⁊ d̄z
alibi fieri s̄z Aul. S̄z ⁊ bea-
tus Lbo. vbi supra i b̄i ca-
su: nil d̄it de loco determina-
to sed pro aia illi⁹. cui⁹ res
erat: d̄z pauperib⁹ erogari.
Uñ ⁊. l' d̄. Ugo. perit⁹ i vtro
q̄z iure ⁊. f̄r Clar⁹ dicebant:
q̄ cū paupes sint vt vnū mē-
brū in corpe ecclesie: nec ab
hac vnitate seq̄strent⁹ pp̄ lo-
coz distātiā: sufficit si restō
incertozū detur q̄buscunq̄
paupib⁹ etiā alteri⁹ p̄uincie
q̄ vbi facta est rapina v̄l dā-
nū: ⁊ maxime q̄ magis sunt
paupes xp̄i: ⁊ vtiliores ec-
clesie dei: ⁊ saluti aiaꝝ: ⁊ ex
hoc appet q̄ loc⁹ nō est de
neccitate restōnis: sed de cō-
gruentia. Idē t̄z fede. de se-
nis. c. xxxij. operis sui Usure
tñ icerte: extor̄te p̄ manifest-
itos vsurarios: quō d̄beant
restituī: ⁊ i q̄ loco: ⁊ p̄ quem

diocesanū: hēs i. ij. p. sū. ti.
 j. c. r. **¶** Quāvis. n. qđ habe
 tur i isto. s. nō pīneat a dybi
 s; magis ad qđ: tñ hīc nō bīlīr
 q̄rī vtrū fideiussor possit re
 petē a dōbitore vsuras: quas
 p eo soluit creditori: penes
 quē p ipso dōbitore intercessit
 Ad qđ rñdet Lan. de ridol.
 qđ Jo. an. i qōnib; mercuria
 lib; sup regula. Dānū: d re.
 iu. i. vj. hāc qōnem explanat
 notabilr. 7 ex ei; dictis elicit.
 xi. p̄clones: q̄rū p̄ia est tal.
¶ Non recipit fideiussor a
 dōbitore obligatōez sciēte:
 7 dīcēte vsuras suo solu
 tas debitori: nec ēt sortem.
 nec qđ aliud iutiliter ipen
 suz. **¶** Plus est. n. dīcēt: qđ
 non p̄sentire. ext. de simo. c.
 Siē tuis. **¶** Scđa p̄clo est.
 Nō repetit a debitore sciē
 te 7 patiēte: s; nō mandāte
 obligatōez fideiussor vsu
 ras vel indebitū solutas vī
 solutū creditori: 7 sibi ipu
 tet qđ se obtulit. ex. de re. iu.
 c. Bōa fides i. vj. **¶** Repetit
 tñ sortē i debitūz: qđ soluit.
¶ Tertia p̄clo est. Nō re
 petit a debitore sciēte: 7 mā
 dante ipm obligari p sorte

tñ fideiussor solutēs vsuras
 tñ qđ fines mādātī excessit:
 tñ qđ ad illas obligat; non
 erat. **¶** Quarta p̄clusio est.
 Nō repetit a debitore fide
 iussor vsuras sciēte 7 man
 dāte ipm in oēm casuz: vel
 simplicit; obligari siue fide
 iubē. **¶** Id; qđ i generali mā
 dato nō iclusit in debitūm:
 de quo verisimiliter in spē nō
 mādasset. c. i gñali de regu.
 iur. in. vj. **¶** Quinta cōclusio
 est. **¶** Repetit a debitore sciē
 te 7 mādante ipm pro vsu
 ris: cū sub noīe sortis iclu
 sit eas: vt ē moris obligari
 siue fideiubē ipse fideiussor
 vsuras: qñ iuste credē potu
 it. illā sortē totū debitū: nec
 p̄sumere debuit illud inde
 bitū sub noīe sortis pmit
 tere. ex. de p̄sūp. c. qđ verisī
 mile. **¶** Sexta p̄clo ē. **¶** Re
 petit a debitore. sciēte 7 mā
 dāte nolatiz pro vsuris fide
 iuberi ipē fideiussor credito
 ri solutas: si iuravit illas sol
 uē. Et ista ē cōis opio ex. de
 fideiussor. c. ij. Et istā opī. ap
 probat Jo. an. **¶** Id; tñ fides
 iussor optōez solūēdi vel ab
 solutionē petēdi: siē bz dō i

Tractatus

tor. **C** Septima conclusio est
Repetit a debitore et nota
tim manducate p. vsuris fide
iuberi: ipse fideiussor vsuras
creditori solutas: et si non in
rauit creditori illas soluere si
ipsi fideiussori debitor inde
nitatem iurauit: dummodo al. p.
pter pignora data: vel alias
cam debitori fuerit expedi
ens vsuras solui. c. peruenit
extra de fideius. **C** Octava
conclusio est. Non repetit a de
bitore sciente: et mandante
nominatim pro vsuris fide
iuberi ipse fideiussor credi
tori sponte solutas: si non iu
rauit creditori illas soluere
nec debitor iurauit fideiussor
ri idemnitatem: nec expediebat
debitori pp. pignora data
vel alia cam ipsas vsuras sol
ui: et b. de iure fori. S. opio
theologorum que fm Jo. an.
multum lauet equati. est q. v.
geat debitor ad soluendum in
foro scie. de re. iu. c. Scien
ti li. vi. **C** Nona conclusio est: non
repetit a debitore sciente et
mandante notariis p. vsuris fi
deiuberi ipse fideiussor vsu
ras creditori coacte solutas
si non iurauerit creditori illas

las soluere: nec debitor iuras
uit fideiussori idemnitatem: nec
expediebat debitori pp. p.
gnora data vel alia cam vsu
ras solui: si fuit ipse fideius
sor i culpa: vt q. non excepit.
Sec. si non fuit i culpa. **C** De
cima conclusio est. q. in o. casu q.
pt a debitore fideiussor vsu
ras repetere: d. intelligi si non
iteruenit fraus persone ad p.
sonam. s. constituentis ob hoc fi
deiussorem extra de pri. c.
Quanto. **C** Undecima conclusio
est. q. i o. casu quo pot. a de
bitore vsuras repetere: fide
iussor poterit illas repetere a
creditori: cui soluit. ff. man
dati. l. si fideius. s. in oib.
C Capitulum quintum per quos
debet fieri restitutio.

Quantum ad quartum
q. s. p. quos fieri d. resti
tutio. **P**rimo dicendum
est de incertis: scdo de certis.
C Querit ergo utrum resti
tutio incertorum debeat fieri p. eum
qui h. restituit vel per alium
cui commiserit: aut solus per
diocesanos. **R.** Circa hec
sunt varie opiniones et orie.
Hostia. sup. c. cu. tu. extra de
vsur. et i. c. cu. sit. extra de iu

de. et in sum. sua de pe. c. si.
 iuxta finē tenet qd vn^o de ca
 sib⁹ prinētib⁹ ad ep̄m est re
 stitutio male ablatoy icer
 toy. Qd dēt tenet. Jo. an. ex.
 de pe. et re. l. c. si ep̄s. in glo.
 li. vj. et in. c. pctm̄. de reg. in.
 li. vj. Ad qd vñ facer̄ qd bñ.
 xij. q. i. c. p̄cipim⁹. Adducit
 ēt aliquos q tenēt bñc rōnē
 Cū bñdō bona incerta: sint
 pro aiab⁹ eoy quoy fuerūt
 fidelis dispēsanda: ac p̄ p̄se
 quens sint ad diuinū cultū
 eo ipso et sustētatōez paupe
 rū ordinata: solus aut eccle
 siastic⁹ p̄lat⁹ sit rector et mo
 derator diuinū cultus: et p̄
 paup̄ez et dispēsator rerū
 diuinū cultui ordinādarū:
 vt p̄ di. lxxvij. c. diuie et in
 multis alijs. c. iō scdm̄ iudī
 ciū ei⁹ debita incerta sunt p̄
 eū dispēsanda. Archi. autē
 in quadā q̄stione disputata
 per eaz et in rosario. xliij. q.
 v. c. nō sane tenet. Prius et di
 cit snias. Docti. circa hec. su
 pradicta eē verā in casu vbi
 nullus deputatus est a te
 statore: qui hoc exequatur.
 vt. xij. q. ij. c. de laicis. Vbi
 vero certa persona deputa

ta est a testatore: illa p̄sona
 debet exequi: vt in. d. c. de
 laicis ex. de te. ca. tua. Im
 mo credo qd ip̄e raptor icer
 ta que dnt pauperib⁹ erro
 gari: pōt ip̄se pauperib⁹ er
 rogare absqz lnia vel aucte
 ep̄i: vel alteri⁹ iudicis eccle
 siastici vt satis colligit i. d.
 c. cū. tu. Et hoc inuē ēt clare
 glo. j. c. sic dignū de homi.
 §. eo. Nec obstat illa decre
 talis. c. cū sit extra de iude.
 p̄ quā p̄bat Docti. suā op̄i
 nionē. Mas illud. c. loquif
 de iudeo nō de xp̄iano: cul⁹
 act⁹ vel dispensatio merito
 habet suspecta ab ecc̄a quo
 ad xp̄ianos: iō iuste et bñ dī
 cit ibi scdm̄ p̄uidentiā dīo
 cesani: que suspitio cessat in
 xp̄iano: et sic non dubito qd
 ep̄s nō bz se ltrōmittē de ta
 lib⁹. Nec Archi. Jo. an. de
 ligna. idē sentit: et post ad
 ducit bñc rōnē. Qui indebī
 tum extorsit. obligat⁹ est ex
 maleficio: vel q̄ si illis qbus
 extorsit si extāt: alias paup̄
 bus. Et regula hēt: qd debī
 tor pōt se per solutiones li
 berare. Insti. qb⁹ mo. tol.
 oblo p̄ totū. Tu qui dicis p̄

riū: da mihi casū exp̄ssus 3
 regulā. Nec ē verū q̄ sit in
 dicto. c. cū sit: q̄ nō loq̄tur
 in xp̄iano sed in iudeo: vt di
 cit Archi. Hāc opinione se
 quūť. Dau. 7 3ēse. sup. cle.
 s. de privilegijs. Hoc ē con
 sulerūt. Jo. cal. 7 recuper⁹.
 S; dñs Vgo vtriusq; iur⁹
 perit⁹. 7 frater Clarus: vt
 haberur iū quadā summu
 la: cōcordauerunt in hoc q̄
 nullum ins exp̄ssus hoc dic
 nec in decretis: nec alibi ni
 si q̄ ep̄s ē pcurator paupe
 rū. Illud vero ad aptatur
 q̄ pōt pcurare de suo p̄po
 si bēt. vel de bōis ecclesie. i.
 fructib⁹ vel alijs modis. s;
 q̄ sacerdotes simplices: sūt
 imperiti p̄ maiori pte. ep̄i
 vero reputātur sufficiētes
 in scientia. hinc inoleuit q̄
 b̄mōi restitutiones remittū
 tur ad ep̄os. Unde si p̄fes
 sor perit⁹ sit 7 sciat in b̄mōi
 sufficiēter p̄sulere: nō est ne
 cesse remittere ad ep̄os. hec
 ibi. Et in hac snia ē. Jo. mo.
 Hoc ē innuit. Inno. extra
 de immuni. ecclesie. c. q̄ ple
 riq; ar. xliij. q. iij. c. si quis
 romipetas. Ad rōnem supe

ri⁹ i ductā pro alia opinioe
 posset rñderi: q̄ quis ep̄i 7
 p̄lati sint dispēsatores rerū
 datarū eccl̄ijs. n̄ tñ sequitur
 q̄ sint dispēsatores oīm q̄
 fm deū sunt i diuinū cultū
 7 in paupes eroganda: s;
 solū i diuinū cultū iā ordina
 ta: vt redditus ecclesiarū 7
 b̄i. Hā si eēnt dispēsatores
 erogadarū oīm: secundū
 hoc eēnt ēt dispēsatores oīs
 sup̄fluoꝝ que diuites ex di
 uino p̄cepto dberēt paupe
 ribus erogare. qd a nullo
 pcedit. Sed 7 Lbo. sa se.
 q. lxiij. dicit q̄ si ille cui debz
 fieri restitutio sit oīno igno
 t⁹: d; ei restitui sicut pōt. s.
 dādo i elemosynas p̄ salute
 ei⁹. siue sit mortu⁹ siue viu⁹
 p̄missa tñ diligēti inq̄sitioe
 ei⁹: 7 de auctoritate ep̄i n̄
 b̄l dicit. Sco. i. iiii. di. xv. di
 cit si querat p̄ cuius man⁹
 debeāt talia dispēsari. s. in
 certa. Rñ. q̄ nō inuenio q̄
 necessario sit determinatus
 mediator i ista paupib⁹ di
 spēs. idū. Al⁹ aut mihi q̄. p
 se ipsum (cōsilio n̄bilomi
 nus boni viri) pōt hoc pau
 pib⁹ erogare. q̄ tali media

tori ad dispensandum tribui
posset: de cuius fidelitate p
sameret: et tñ iste sibi appro
priaret. vel in alios usus cō
uerteret q̄ deberet. Vñ ubi
lex diuina vel ecclesiastica nō
ligat psonā: sequenda ē rō
naturalis. Illa at̄ dīcat. q̄
qui tenet restituere: magis
hoc faciat p se: q̄ p alium:
nō excludēdo tñ hoc p̄silius
boni viri: s; includēdo. Hec
Sco. ubi supra. Quidam
alii faciūt circa b̄ distinctōes
videlicet Et̄ eorū i q̄bus
p̄petit repetitio: vt farto: ra
pina: vsura: fraude: et h̄i dī
spensatio incertorū ptineat
ad ep̄m. S; aliorū ubi non
p̄petit repetitio. et si eroga
tio fīda est paupib⁹: vt in
ludo. et iniuste acceptis a iu
dice p iudicādo: vñ a teste p
testimōio a meretrice p for
nicatione et h̄i: q̄libet p se
possit dispensare: vel cū cōfi
lio p̄fessoris. Ego credo se
cū dā opionē. s. archi. et seq̄
cū omnino verā et simplici
ter excepto vno casu. videli
cet in incertis publicorū vsu
rarioz: quē casum nō dubi
to oēs illos excepisse itende

re qz ibi exp̄sse et clare ius p
nīdit: vt. s. p̄ dispositionem
diocesani talia incerta deter
minētur et dispēsetur: extra
de vsuris. c. q̄ lib. vi. ibi
traditur forma de b̄mōi. de
qua habes i. ij. parte sum.
ti. s. c. x. In hoc ergo casu tñ
pōt intelligi illud qd̄ dicit̄
per tertiam op̄inionez. s. in
vsuris publicis incertis.
Et si queratur utrū ep̄s pos
sit p sua synodalia hoc sta
tuere. vt. s. sibi retineat dis
p̄satiois incertorū et alius
n̄ possit se iromittere. Dic̄
in b̄ casu Jo. an. de ligna.
super. c. cū sit iudeis: q̄ quic
qd̄ dicit Jo. an. dubium est
an possit. Et. Jo. cal. i quo
dā p̄silio dicit exp̄sse q̄ non
pōt Azo et frater Clarus dī
cunt q̄ nō pōt ep̄s excōicaf
de iure sacerdotes: q̄ se in
tromittūt d̄ dispensatōe in
certorū. Quātū ad fm. s.
p quos d̄z fieri restitutō cer
torū bonorū ad qd̄ rñdetur
q̄ per eū qui abstulit seu re
cepit vsuras. seu male abla
ta. p̄dote est et per quācūq̄
qz personam aliam facere.
In b̄. vera est regula ius

ris: q per alium facit. p̄ ide
est ac si per se ipsuz facē vi
deat de re iu. li. vi. Si tñ vi
tiū vsure: furti: rapie: vel al
terius dāni ē occultū: ⁊ r̄sti
tutio occulto mō p se vel p
aliū fiēda ē: vt nō detegat
persona. ar. ij. q. j. c. si pecca
uerit. Caueat et diligēter q
eū per aliū facit: ita cante fa
ciat vt recipiat qui debet ⁊
nō ille sibi retineat: qz si eēt
ber hoc liberatus nec confi
dat de cōfessorib⁹: nec p̄di
catorib⁹: nec q̄stuarijs q q̄
rūt pecūias nō animarū sa
lutē. Et si bis. qui rapinam
vsurā vel fraudē fecit si resti
tuat: cū beres teneat ad oia
onera d̄functi iquātū suffi
ciat h̄ditas: teneat ⁊ ipe fa
cere dicā r̄stitutionē: d̄vsu.
ca. michael. Et eadez rōne
beres h̄dis: ⁊ sic in īfinitū:
cū scit ab eis h̄ditas obli
gata ad restōnē pp vsuras
⁊ rapias ⁊ dāna a p̄orib⁹ fa
cta. Et vbi n̄ sufficeret h̄di
tas ad satisfaciēdū: tñr lega
rarij ⁊ dōtarij qz nō legari
nec dōari p̄t alienū. Nec ex
cusarēt beredes sciētes vel
cōditātes: vel merito dubi

tare debētes: ex publica fa
ma. vel ex scripturis: vel ex
fidelī flatu: testatorē illici
tos fecisse d̄ctus. vel vsurari
os: ex hoc q nullus pōit q
relā sup h̄. vel postulat ali
quid ab eis vt d̄bitū. S; de
bēt diligēter inq̄rere verita
tē q̄tū p̄sit. Et si inueniūt sic
eē notificēt: vt notificari fa
ciāt illis qb⁹ debēt: se offe
rētes ad r̄stitutionē. Et si
nō inuenirēt aliq: pauperi
rib⁹ ē errogādū. Alias esset
in eis ignorātia crassa q nō
excusat. di. xxxvij. §. si. Et q̄
uis defunctis nō proffit illa
r̄stitutio si decesserint ipe
nitētes: p̄dest tñ: imo neces
saria ē ip̄is h̄dib⁹ si volūt
saluari: qz n̄ remittit pecca
tū r̄. de re. iu. li. vi. Qui
aut licitā artē exercebat: vel
p̄rimonialia tantū h̄bat te
stator: nec apparet ex fama
vel scriptis de illicitis d̄cti
bus: seu alieno: presumere
debēt eū iuste acquisisse: qz
nemo iudicāndus ē īmemor
pprie salutis ⁊ dīni timorē
i. q. vii. c. sancim⁹. ⁊ p̄cipue ī
mortis articulo. Et nota
q dicit Hosti. in sum. ti. de

usu. q. si aliqua honesta pso
 no puta sacerdos seps tra
 cter iter debitorē 7 credito
 rēd satisfaciēdo. 7 dicat cre
 ditori talis mediator tantū
 faciā tibi fddi si ex corde re
 fiduū rmittas: nō decipias
 me: q. mediator sū: nec de
 bitorē: cui⁹ aie salutē quero
 7 rñdet creditor se ex toto
 corde liberate ipz: debitorē
 qre nō didicā ipsuz liberatū:
 nō video: nec curo qlitercū
 q. sit satisfaciū dūmodo sit
 satisfactū ei. Si q moueant
 in dñi: hoc faciunt in odiū
 vsurarioz. Si q. n. ex alia
 cā alij iuriet: egdē hoc ad
 mittit qlibet theologus: q.
 pcordia iter ptes possit tra
 ctari: 7 ps eius qd debere
 ex pacto remitti alias titul⁹
 de trāfactōib⁹ inutilis esset.
 Et quare non idē de vsuraz.
 Dicēdū ē 7 tenendū q. pci
 b⁹ possit vel inssu iudicis v
 pactōe ptiū remissio fieri: 7
 sic dicā vsurariū absolutuz.
 Hec Hosti. Que qdē intel
 ligo vā esse in foro ptentio
 so: nō i foro cōsciētie. vel ēt
 i foro psciētie q. tū ad ea q.
 dubia eēnt: vtz deberēt da
 ri vñ nō: q. rationes sunt ad
 vtrāq. ptē: vel cū dubiū est
 q. tū debeat satisfacē p dā
 no dato. Et ad b. faciūt rō
 nes q. s. facit ipse. Hosti. S.
 vbi certū vel clarum est de
 bitū: vñ rōne vsurarium: vel
 alterius vsurpatōis: nisi de
 bitoz liberafr remittat illō
 q. remittit: ēt si d. mille tan
 tū decē remitteret: si hoc fa
 cit q. putat se alit residuū
 nō posse habē: nil valet illa
 remissio facta ēt publico pa
 cto q. ad aiam. Unde cum
 mercator isortūia passus sal
 lit: 7 ocul: as multa d. bōis
 suis mobilib⁹ vt n. pueniāt
 ad man⁹ creditoz qrit com
 positionē cū eis de minori
 qritate q. dbeat (puta cō
 nenit rñdere singulis credi
 torib⁹ ad rōnez. xv. solidoz
 p libra cū tñ posset totū da
 re lcedē bōis) cui ppositō
 ni affētiūt creditores: 7 ita
 rēcipiētes liberāt eū d. resi
 duo: certū ē: q. q. ad deū ad
 buc tenet de residuo cū illi
 n. spōte s. coacte fecerit illā
 remissionē: volentes illa p.
 te poti⁹ carere q. toto. Qui
 imo 7 si cederet bonis tota.

Tractatus

lit. nihil sibi reseruando: et si
sufficiunt bona illa ad satisfaci
endum. si postea puenerit ad
pignorem fortunam tenet de
residuo extra de soluti. c. o.
doard. **C** De danis datis
tpe guerre ad inice iter cini
tates quo et p q s potest fie
ri relaxatio seu remissio: qn
faciunt pacem cu certis pactis
et capitulis. **C** Nota q i q
da sumula sic dicit q quis
sint pupilli multi et absentes
q non assentiunt: et forte et ali
qui dicunt ex puctis q re
ceperunt dana iniuste: nec eis
e satisfactum: nichilominus
tantum est bonum pacis: q qui
habet rem publicam gerere pos
sunt cu consensu maioris par
tis subiectorum sibi: pactis pa
cis subde et licite relaxare i
nicem dana data: et si fiat fla
ratio p dicta: tenet et valet.
Ma et i hoc modo pnt p bo
no rei publice sibi talias i
ponere et bmoi: quas gabel
las vocat. De bonis vero cle
ricorum et religiosorum: non pos
sunt laici facere relaxationes:
q non sunt eorum foro subdi
ti: nec de bonis ecclesiasticis
pmittitur eis aliquod dispo. vt

di. lxxxvj. Bene possunt tñ
hoc facere prelati spuales ter
rarum ad inicem: de conse
su et puenientia clericorum et re
ligiosorum q dana receperunt
i guerra. Hanc aut relaxati
onem quo ad laicos vel cleri
cos itelligas de danis da.
de reb. psumptis. Ma res
extantes: vt eqs: pannos et
bmoi q habent et sciunt sua
non esse: vt puta q bellum iustum
non fuit ex pre suorum. vel si iu
stum ab eis acceperunt a quibus
non poterant: ipsa tenere non
pnt. Un si dominos ppris
os inuenire pnt: eis reddere
tenentur: alias si non inueniunt
paupib. erogare. Idem vide
tur: si de iusticia belli dubi
tatur. Ma ubi clare bellum iu
stum est: res accepte efficiunt
capiendum (di. j. c. Jus mili
tare) q tñ dnt inter eos p
portionabiliter distribuit per
duces belli: vt. xxij. q. v. c.
dicat: nisi p publicum edictum
datum sit unicuique qd capit.
Paupus aut et inocetum non
vntutem bona auferre cum sint
sine culpa: nisi subsit caritas
sit aliquis punied. de re. iur.
li. vj. Dea tñ tpali frequen

ter panis vn^o pro altero di
 neris d^o causis: vt. i. q. iiii. p
 totū. ¶ De tutorib⁹: curato
 rib⁹ negotioꝝ alioꝝ gesto
 rib⁹ filijs familias 7 hmoi q
 extorserūt vsuras: vl⁹ fecerūt
 rapias: fraudes 7 dāna no
 mie alieno. s. p^o pupillis: pa
 trōis. vel patrib⁹ suis: nil tñ
 eoꝝ pñit ad eos: s. ad pu
 pillos: dños vel patres eo
 rñ: qñt vtrū p^o eos possit 7
 debeat fieri restitutio iphis
 pupillis: vel patrib⁹ seu do
 minis nesciētib⁹ 7 iuitis de
 bōis eoꝝ ad quos peruene
 rūt talit extorta. Respō. di
 cūt qdā idistincte: q^o sic in
 foro pñiētie: dñmō nō imi
 neat ide pñlū vite: pñien
 tie. vl⁹ fame: si dñpñēderet
 aut scādālū sequat⁹ puta qz
 aliqs credi⁹ furat⁹ fuisse il
 la q^o inocēs ē 7 hmoi. Tales
 .n. vt dicūt illi nō cōmittunt
 furtū occulte illa recipiētes
 cū pecūia senebris: vl⁹ p^o rapi
 nas 7 fraudes habita nō sit
 eoꝝ. Et ratio ē qz cū p^o effi
 cacem causam predictoꝝ. s.
 tutorum: curatorū 7 hmoi:
 7 per inter mediū illorum
 tale iniustū lucrū denenerit
 ad man⁹ pupilloꝝ patrono
 rñ 7 patrū: 7 ad restitutiōes
 sint obligati isti mediatōes
 iustū eē vñ vt q^o cā illoꝝ iniu
 ste ablata sūt: nūc iste lñas
 bēant illa satisfaccē ne ipsi d^o
 pprio satisfaccē teneant⁹ ar.
 ad h^o de re. iu. vbi dicit Chri
 so. Omnis res p^o quascunqz
 cās dñbitur p^o easdē dissolui
 tur. Propterea ad hoc agē
 dū pñicti tenent⁹: 7 i hoc ge
 rūt vtilē curā sui: 7 illoꝝ q
 iuste detinēt aliena. ¶ Alij
 aut pñectius 7 equ⁹ rñdēt p^o
 distinctiones videlz: qz aut
 tales adhuc habēt in mani
 bus administrationē rerū
 illoꝝ: aut nō. In pñio casu:
 pñt 7 debēt restituere d^o bo
 nis illoꝝ ad qz peruenit lu
 crū qd^o habēt p^o manibus si
 nolūt remāere ipsi obligati
 ad satisfacciēdū d^o suo. Et h^o
 siue occulte siue manifeste:
 cū sufficiēti cautela: aut ab
 iphis nō possit postea repe
 ti. Et ad h^o vñ facē rō prime
 opiniōis cū regula. prima.
 Dis res. Si at non hñt am
 plius ad administratiōes: tunc
 sub dñstinguēdū ē: qz aut p^o
 dicti tutores: pcuratores 7

Tractatus

bimōi: n̄ p̄nt illa restituē de
 suo (puta qz paupes sūt)
 aut p̄nt: 7 si n̄ p̄nt: sufficit q
 denūciēt p̄ncipalib⁹ p̄ qb⁹
 fecerunt vsuras: fraudes 7
 bimōi q̄ ignorāt q̄nos fecerūt
 p̄ eis talia illicita lucra q̄
 ad eos dūenerūt: vñ 7 obli
 gati sūt ad restitutōez. Et si
 nō satisfaciūt ip̄i p̄ncipales
 bēant p̄positū satisfaciēdū
 suo cū poterūt. Ad accipiē
 dū āt occulte a p̄dictis ad h̄
 nō tenēt nec dñt: 7 rō ē qz q̄
 ad se excusati sūt a restitutō
 ne ipotētīe. vt. xiiij. q. vj. c. si
 res. Quo ad illos p̄ qb⁹ fe
 cerunt vsuras vel fraudes:
 auferēdo ab eis occulte. p̄ h̄
 nō p̄uidef saluti eoz cū re
 maneāt obligati ī cōscia: ex
 q̄ sciūt talia fore facta: nec
 velit satisfacē: 7 sic nō dissol
 uīt peccatū: vel obligatio q̄
 ad estimatōez eoz. S3 nec
 potest q̄s a p̄inata p̄sona
 cogi ad restitutionem male
 ablatorum nisi p̄ iudicēz ec
 clesiasticum: vel ciuilez nec
 videtur bene posse excusari
 a furto cum cōtratet rē alie
 nam inuito domino: cū in
 vsura transferatur domini

um. 7 per hoc ēt exponit se
 multis piculis. Si āt tales
 mediatores s̄ qbus dictus
 est p̄nt restituere (cum illi
 ad qd̄ extorta peruenierunt
 nolunt restituere: q̄ p̄ncipi
 paliter obligantur) possūt
 petere humiliter non p̄ coa
 ctionem vel fraudem a cre
 ditoribus vsurarū vel frau
 dum remissionē: cū penes
 eos nō remanserit pecunia
 fenebris: 7 illi q̄ eas habue
 rūt remaneāt p̄ncipaliter
 obligati: qz remissioē obtē
 ta libere 7 sponte: āpl⁹ non
 tenebunt: s3 tm̄ p̄ncipales:
 nisi 7 eis fiēt remissio. Qd̄
 si remissionē facē n̄ vellēt te
 nēt satisfacere d̄ suo 7 tunc
 vsqz ad q̄ntitatē solutā p̄ il
 lis. poterūt occulte acciperē
 d̄ bōis eoz: si alias p̄ viā iu
 dicij hēre n̄ p̄nt: ita tm̄ q̄ nō
 sequat̄ scādālū vel pericu
 lū q̄ semp vitanda sunt. vbi
 āt mediator talis sic satisfi
 cit: d3 p̄ aliquē modū cantū
 declarare illi q̄ sciebat se ob
 ligatū ad illud āplius nō te
 nerī: vt puta: si dicat se nō
 curare ab eo illa recuperare
 q̄si ac si dōasset vñ d̄clarare

hēdib' suis: q' n̄ recipiāt a tali p'sona aliqd' vt debituz p' tali cā 7 b'mōi. Gōa. n. si des non patit' vt semel exatū his exigat': d' re. iū. li. vj.

Capitulum quintum cui fienda sit restitutio.

Uatuz ad quintuz. s. q' cui fiēda ē restitutio seu datio rei ablata l'

alias illicite acq'site. Pro fūdamēto notanda ē distinctio quā ponit L'bo. p'a se. q. xxiij. ar. vij. dicēs. **T**ri

plicit' p't eē aliqd' acq'situz.

Uno mō q' id qd' acq'itur illicite: dētur ei a q' acq'sitū extortū ē: 7 siue n̄ transfe rat' dominiū illi' rei in acci pientē vt i furto 7 rapina: si ue trāsferat': vt i iura: tñ cō petit repetitio.

Scōdo mō d' aliqd' illicite acq'sitū: ita q' ille q' illicite acq'siuit n̄ p't illd' retinē: nec tñ dētur illi a q' acq'siuit q' ille d' iusticiā dedit: 7 ille contra iusticiā accepit: vt i simonia 7 simi lib' in q'b' ipsa datio 7 acce

prio ē p'tra legē. **T**ertio mō d' illicite acq'sitū nō q' ipsa acq'sitio sit illicita: s' illd' ex quo acquiritur ē illicituz: ex

quo transferē dominiū nec cōpetit repetitio: vt i mere tricio 7 hui'. **I**ā meretric turpiter agit 7 cōtra legē d' fornicādo: sed ipa acq'sitio: vel datio pecunie p' b'mōi illicitis: non ē illicita nec p' legē dei: 7 b' p'prie dicitur turpe lucrum. De illicitis ergo isto tertio modo acq'stis s' L'bo. vbi supra 7 ray. pōt dari elemosyna: 7 pōt ēt retineri nisi supfluum p' fraudēz vel dolū mulier ex torserit: q' illud eēt restituē duz. Et ad h' pertinet lucra facta ex butrionatu illicito: ex duello ex torneamēto: ex sertis factis de florib': 7 ali is b'mōi: quoz vsus est cōit ad lasciuia: ex decijs factis ex mathematica seu arte di uinatoria: ex lucro negocia tionis: aduocationis vt me dicine i casu nō p'cesso quo ad clericos. In his dixerūt aliq' nō posse fieri elemosy na: q' vt dicit' puer. tertio honora deū d' tua substātia 7 itez honora deū d' tuis iu stis laborib': 7. riiij. q. v. c. elemosyna. 7. i. q. i. n̄ ē pu rāda. S' b' n̄ ē v'ez s' L'bo.

Tractatus

ubi supra. et Ray. et alios cōi
 ter. Predicta aut capitula
 allegata hoc intēdūt: qd nō
 licet dare elemosynā de ma
 le acq̄sitis: q. s. debēt certis
 personis restitui: vel qd non
 dō aliq̄s aliq̄d facere illicitū
 tū vt det elemosynā. Et q̄
 nis qdaz distiguāt vt dicit
 Gul. qd in his que p̄bīta
 sunt: qz mala et non puniun
 tur a iure nisi in famia: vt
 meretricū duellum: et h̄mōi
 talia posunt retineri. Sed
 q̄ mala sunt qz p̄bīta a
 iure vt torneamēta: et nego
 ciatio quo ad clericos: et
 h̄mōi: et talia nō p̄t retineri
 ad vsum suū: s; dñt paup̄i
 b̄errogari. Et hec distinctio
 videat̄ eē p̄babilis tñ: (qz pe
 ne sūt restrigēde nō āpliāde
 et q̄ nimis emūgit elicit san
 guinē) credo qd i p̄dictis oī
 b̄ casib̄ et similib̄: bonus ē
 et salubre. qd penitēs iducat̄
 ad erogādū paup̄ib̄ nō tñ
 cogēd̄ ad h̄: nec si non ve
 lit: i hoc est iudicādus nō eē
 in statu salutis si nō velit bu
 susmodi p̄nias agē: vel acci
 pē. s. qd h̄mōi lucra paup̄ib̄
 erroget: nisi i casib̄ a iur̄ ex
 pressis vt i symonia et idē d̄
 eo qd dat̄ iudici ad corrūp
 tū eū et h̄mōi: vt i fra di
 cet. Scd̄ ergo Tho. Gul.
 Ray. et Inno. d̄ h̄mōi debz
 dari elemosyna debito hōe
 statis et p̄siliij: nō d̄bito neces
 sitatis salutis. Et sic itelligit̄
 illd̄. xiiij. q. v. q̄ hētis. Non
 ē ergo illud acceptū sic f̄sti
 tuēdū ei a q̄ acceptū est: qz
 i turpi causa: melior est p̄di
 tio possidētis. ff. de p̄ditōe
 ob turpē cāz. l. fi. ob turpē.
C De illicite acq̄sitis. scd̄o
 modo videlz cū illd̄ sic acq̄
 situm non debetur ei a quo
 sic est acq̄sitū: nec tñ acqui
 rēs p̄t pro se retinere. Illd̄
 p̄t et dō de necessitate salu
 tis nō solū de p̄silio et bone
 state paup̄ib̄errogari: et bu
 i rō ē s; Tho. scd̄a scd̄e. q.
 lxij. ar. v. qz ipsa datio et ac
 ceptio ē lege p̄bīta: vt i sy
 monia. Quidā tñ extendūt
 istū fm modū ad oē lucrū i
 q̄ cōmittit̄ pctm̄ in dante et
 recipiēte nō solū in symōia
 sed et in pecūia accepta ex
 adulterio et pro vsura: cū q̄s
 accipit mutuū sine cā rōna
 bili puta vt āpli⁹ dicit̄ et in

de soluit usurā. Illā usurāz
 vt dicūt: q accipit retinē n̄
 p̄t nec tñ ei d̄z reddē: qm̄ de
 dit: qz turpit opatus est dā
 do mutuū ei quē nouerat n̄
 idigere. S3 Lbo. vbi sup̄ n̄
 dicit hoc. s3 cū datio ē p̄tra
 legē. In dicto aut̄ casu da
 tio pecunie p̄ mutuo non ē
 peccatum: s3 accipe illo mō
 usurario mutuū ē pctm̄: qz
 dat illi occasionē mali. Vñ
 l3 peccet mortaliter sic mu
 tuū accipiendo: d̄z tñ poti⁹
 reddere illi a q̄ accepit &
 pauperibus erogare: nisi
 vbi non inueniretur ille a q̄
 accepit: vel etiā si vellet illā
 usuram reddere non usura
 rio: s3 bis a quibus extorsit
 ipse usurarius usurā: pro
 eo satisfaciēdo pro illa par
 te. 7 tūc d̄z usurario signifi
 care ne itēz illi restituat: 7
 p̄cipue d̄z hoc facere cum
 lnia ep̄i. vt si dicit⁹ usurari⁹
 vellet ab eo rep̄e. ep̄s co
 gat illū desistere a receptōe
 7 ex quovt̄l̄ gestū est nego
 ciū eius ratū h̄ere d̄z. Non
 tñ tenetur ad b. l. inquirere
 vel dare his qbus debītō ē
 usurari⁹: s3 sufficit q̄ f̄st̄tu

at a q̄ recipit. Paupib⁹ au
 tē erogare nō d̄z: cū nouit
 eum a quo accepit 7 pōt ei
 dare. Qd̄ expresse oñdit au
 gu. dicēs. Nolite facere ele
 mosynas de fenore 7 usuris
 xiiij. q. v. Nā cum dat pau
 pib⁹ qd̄ debet certe p̄sone:
 nō liberaf a restitutiōis obli
 gatōe ad illā p̄sonaz: vt b̄z
 extra d̄ homi. c. sicut dignū
 circa finem. Sed in symo
 nia ipsa dactio 7 acceptio
 pecunie pro sp̄ualibus ē p̄
 bibita. Vñ dicitur. i. q. i. c.
 Placuit anathema danti
 anathema accipienti. Et iō
 nec sibi retinē valet: nec illi
 reddē q̄ dedit: s3 d̄z d̄ neces
 sitate salutis pauperib⁹ er
 rogare si p̄t: vñ illi ecclesie i
 cui⁹ iniuriāz data ē pecunia
 applicari. vel aliē prouideri
 prout habes in sa pte sum.
 ti. i. c. v. Similr i iudicio: p̄
 bibitū ē iudici vel assessori.
 cū hñt certū salariū: accipē
 aliqd a p̄tib⁹ pro iudicādo:
 vñ nō iudicādo. vñ iudicādo
 bñ vñ male. Et testi ē p̄bi
 tum accipe pro testimonio
 ferendo: Vñ Augu. Iō nō
 b̄z vendere iudex iustū iudī

Tractatus

ciuz: aut testis vey testimo
nium: qz vedit aduocat⁹ in
fili patrociniu: et iuriscōsul
tus vey cōsiliu. Illi. n. in
ter vtrāqz ptem ad examen
adhibent: nisi in vna pre cō
fistunt. xiiij. q. v. c. *Idō* s̄c.
Qd ergo recipit iudex pro
bmōi vel testis: pro se retin
ere nō p̄t: s̄ d̄z illi restitui
q̄ d̄dit: si iuste d̄dit puta vt
iuste iudicaret: itedēs redi
mere q̄modāmō verationē
suā. *Uñ* Aug. i. d. c. nō sane
Ille solet malet sibi ablatā
pecuniā repetere: q̄ iustū iu
diciū emit: qm̄ v̄ale eē nō
debuir: S̄z si pecunia data
fuit iudici ad eū corrupēdū
vel testi ad falsum testimo
niū: dicēdū: vel alicui ad fal
so accusādū: l' aduocato ad
iustitē aduocādū: illi dato
rī reddi n̄ d̄z qz turpit d̄dit
nec sibi retinē d̄z l̄z paupe
rīb⁹ elargiri vel illi i cui⁹ dā
nū siue iniuria data ē: et p̄ci
pue si ex h̄ amisisset iustam
cāz. *H̄*etur h̄ i. d. c. nō sane
put ibi nō. Jo. an. et Archi.
et. iij. q. iij. c. *Qui* recte. et In
no. extra d̄ imu. ec. c. qz ple
riqz. Ray. et *Idō*. i. sū. Silr

inferiores officiales: vt nūcij
missi: et bmōi si aliqd extor
quēt p̄ improbitatē: vt venar
riū puuz et bmōi tenēt pau
pibus erogare: et hoc vbi
certum salariū recipiunt: vt
dicit gl. i. c. *Idō* sane. Nam
cū salariū sufficiēs recipiūt
si q̄ ex torq̄nt. d̄nt restituē si
ē qd nōbile. Et idē v̄r dicen
dū d̄ nōrīs camerarijs: et
bmōi q̄ offō suo exercēdo:
exigunt aliqd a p̄sonis. Si
.n. b̄nt sufficiēs salariū tenē
tur ad restōnē eoz q̄ accipi
unt. *Nec* v̄ excusār p̄suetu
do: cuz. sit irrōabil. ar. xiiij.
q. i. c. *Ad* militār: v̄l paupibus
erogār: si d̄ facili n̄ p̄t iueni
ri. Si v̄o salariū n̄ b̄rēt: v̄l
nō sufficiēs: credo q̄ p̄sue
tudo excusaret: qz nemo co
git suis stipēdijs militare.
C Insuper d̄ his q̄ accipiunt
pecuniā ab accusatis l' i car
ceratis añq̄ p̄ferat sūia d̄
eos v̄l intercedant p̄ eis et li
berent. **C** Sciendū q̄ si ac
cusati. l' i carcerati sūt culpa
biles: vñ et merito p̄dēnādi
illā pecuniā nec reddē d̄nt
datorib⁹ qz turpit d̄derunt
nec sibi retinē p̄nt: qz turpi

ter acceperūt impediēte in
stitiā: s; d; paupib⁹ erroga
ri. ar. xliij. q. v. Qui hētis. Si
vero sunt inocētes: et ad re
dimēdā suāverationē dede
rūt et pcurādā suā liberatio
nē (si intercessores; eoꝝ sunt
officialis salariati alias) pe
cuniā p^b receptā. reddē de
bēt v^t paupib⁹ errogar: nisi
data fuisset p^b modū doni et
liberalitatē: et p^bcipue post li
berationē: q; tūc retieri pos
set ar. l. q. ij. c. Sicut ep̄s. Et
fuit si intercessores nō sūt of
ficiales salariati: s; puate p
sone: laborādo p^b i iusta
liberatiōe. iuste faciūt: et qd
eis dat: iuste retinere valēt
¶ Itē de pecunia data pro
adulterio cōmissio v^t dimittē
do: Quis qdaz dicāt q; d;
dari nō ei q; ddit: nec sibi re
tineri: s; ei dari in cui⁹ iuriā
data ē. s. marito (si vroz ei⁹
cōmisit adulteriū: ex q; pecu
niā habuit) v^t q; poti⁹ obe
at paupib⁹ errogar: nisi ille
in arit⁹ eēt paup: q; p^b pau
ptatē poss; et p^bessor ipi mu
lieri tanq; paup⁹ dimittere
Et similiter de viro cōmit
tente adulteriū quo ad vro

rem caste vinentem et videt
esse in hmoi quasi idem ius
sicut et i turpi lucro. vt i me
retricio qd et potest retine
ri sic acqstitū nisi q; leges p
bibēt adulteria et puniūt nō
aut simplicē fornicationē et
meretricia. Nihilomin⁹ de
pecunia data pro adulterio
nil statuūt sic de pecunia si
moniacā et alijs huiusmodi
vñ paupib⁹ errogar potius
inducēdi sunt. xliij. q. v. c. nō
sane. ¶ De acqstitis per lus
dos fortune. extra illos cas⁹
quib⁹ d; acqstitū pro hmoi
restitui debēt paupib⁹ erro
gar: qñq; et possēt sibi reti
nere. S; de hoc i. ij. pte sū.
ti. i. c. xliij: ¶ De illicite acq
stitis pmo mō. i. cū debet illd
acqstitū ei a quo acqstitū est:
vt in furto: rapina: vsura et
b⁹ i. Regula ē: q; b⁹ i sunt re
stituēda spoliatis. siue sint
dñi illaz rex: siue ad eos
spectet dñmō cōstet rē non
fuisse ablatam: vt accidit in
pignore. deposito: cōmoda
to: et huiusmodi. Licet. n.
tales qui habent pignora.
deposita: et b⁹ i nen sint dñi
illarum rerum: tñ ex bone

Tractatus

ita cā. illa tenēt. iō his dēnt
restitui talia ablata nō dñis
ipaz rex. Et sic itelligo illd
iij. q. i. c. Reintegrāda sūt oīa
spoliatis. Ext. de resti. spo.
p. totū. Si āt: res: ablata est
ab eo q. iniuste hūerat: puta
p. furtū. vel p. rapinā: restitū
enda ē dño illius rei: nō illi
furi. Quāuis āt malefaceret
talīs restituēdo furi a q. ipe
acceperat: nō dño rei ipsius
quē nouit: tñ s. 3. Enil. libe-
ratus est ad obligatōe resti-
tutōis: q. reposuit rē i p. iusti-
num statū z gradū. **Q**ui
dā tñ dicūt: q. illud qd. acq-
rit ex vsura mēali tñ: non
d. illi restitui q. dedit: q. id
a se volūtariē abdicauit. nec
tñ sibi d. retinere: q. d. legē
accepit. ex. d. vsu. c. p. sulu-
sed debet paupib⁹ errogari
ar. c. si d. dignū. ext. d. boni.
De vsu. c. cū tu. S. ista iura
iducta: vident. eē d. talē opi-
nionē. **N**ā ibi d. q. debet
ablata restitui eis quoz. fue-
runt si reperiūt: vel eoz. be-
redib⁹. **N**ec aliqd. ius: nec
aliqs. doctor solēns: fac. istā
distinctionē inter vsurā mē-
talē z p. actionalē: vt p. ma. d.

beat restitui ei q. dedit. scda
aut nō s. paupib⁹ errogari.
S. sic indistincte dic. Aug.
(de acceptis p. furtū z rapī-
nā: q. debet restitui nō dari
paupib⁹) (sic iquies. Qui d.
ius societatis humane: furt⁹:
rapis. inuasionib⁹: opp. sioni-
bus: aliq. abstulerint. reddē-
da poti⁹ q. donāda cēsem⁹.
exēplo zachei. xij. q. v. c. nō
sane. Ita z indistincte dic. idē
de vsur⁹. **N**ā lite elemosy-
nas fac. d. vsur. q. ea. c. **N**ā
lite q. si dicat hec reddēda sē
nō paupib⁹ dāda. cū. s. iueni-
unt q. d. derūt ipsas vsuras.
Et cū d. q. q. dedit vsu-
ras volūtariē: illd. a se abdi-
cauit. **N**ā. q. si dedit ex libe-
ralitate z p. modū dōi verū
eēt: z tūc recipiēs b. sciens
nō tñr restituere nec paupī
b⁹ dare. S. si d. d. rōne mu-
tui p. cipalr. non abdicauit
illud volūtariē (supple) s.
p. ditionate: nec mutuās r. pu-
tare se grauātū: z istū igrā-
tū: z sic alia vice nō inueniret
mutuū. Et ideo sibi debet
restitui vsura. Si aut. nil ac-
cepit vltra sortē (q. uis hoc
nō intenderet) in nullo te

net
Ac
cto
rar
in f
at p
subu
clefē
dicā
indm
refic
tā q
dus i
ad de
e teni
pra. z
facit v
soluū
nerat
Inno
b. i. ad
sciend
se aliq
est ver
aut se
sp. l. a
s. est
d. s. fit
c. reit
qōne
lo: v
v. ec
subla

netur: nec illi nec paupibus. Ad hoc facit qđ dicit i dire
ctorio iuris. Ibi. n. dī qđ vsu
rari⁹ mētalīs inducēdus ē
in foro penitētiāli. vt restitu
at p. c. Cōsuluit de vsur. Et
subditur infra qđ in foro ec
clesie vsurarius mētalīs in
dicādus ē male agere. 7 est
inducēdus nō cōpellendus
vt sic accepta restituat. nec
tāqđ vsurarius est punien
dus in foro iudiciāli. s; quo
ad deū re vera vsurari⁹ est.
7 tenetur restituere sic acce
pta. 7 sic intentio cū effectū
facit vsurariū. vt in. d. c. Cō
suluit. 7. xiiij. q. iij. c. Si se
neraueris. hec notat Ber.
Inno. Host. 7 gos. ¶ Pro
b⁹ i aut maiorī declaratiōe
sciendū qđ in re qđ d; restitui
se aliq; tripl^r pōt b^re q; aut
est verus dñs: aut heres ei⁹
aut solū est dispēsator circa
ipsas rē. ¶ In pmo cān: cū
s. est verus dñs rei ablate:
d; sibi restitui si pōt. iij. q. i.
c. reitegrāda. 7 fere p totaz
qōnem. 7 hoc nisi iusto bel
lo: v^r iusto edicto iperialis:
v^r ecclesiastico: ille cui res
sublata ē: p̄uaretur iure re
habēdi simpl^r: v^r ad tēpus
¶ Itaz cū ptingeret hoc: pu
ta q; tāqđ heretic⁹ cōdēnat⁹
est dñs rei: v^r de crimine le
se maiestatis p̄ictus in qñs
bus casibus oīa p̄fiscāt post
fniām sup hoc: nō sibi s; fīs
co debēt oīa sua applicari.
ext. d. here. c. Excōicam⁹. In
sup si dñs rei ablate nō hēt
admiſtrationē bonoz suoz
vt pupillus: d; illud reddi
tutori v^r curatori. ¶ In se
cūdo vō casu. s. cū legitim⁹
heres ē sibi debēt ablata re
stitui: sed cū tali distinctiōe
fm Ray. q; si heredes sunt
plures: vnicuiq; scđm ppor
tiōnes sue hereditarie p̄tis
restituendū est. Si aut heres
in aliqua determinata quā
titate p̄stitut⁹ sit: puta in. c.
v^r in domo 7 nō plus: tunc
restitutio nō fiet heredi: sed
illi vel illis qbus testator cō
misit dispēsationē bonoz
suoz. Si vero d̄functus in
morte sua: oīa bōa sua lega
uit pauperib⁹ 7 p̄ijs locis: q
b⁹ illa legata sunt. acqritur
ius i bōis defūcti p̄ntibus 7
futaris: vñ 7 eis d; restitui.
¶ In tertō cān. s. cū ē dispē

Tractatus

satorum rex: ut episcopi et alij prelati
 ecclesiarum et gubernatores hos
 pitalium. et distinguendum. Quia
 cum dant aliquid alijs. aut dant de
 rebus suis proprijs: puta patri
 monialibus: vel per industriam ac
 acquisitis: sicut scriptum: doctri
 ne: et boni et de bono dando
 quibuscumque est malis ut me
 retricibus et histricibus. (Quis
 graviter peccet: ut illud. lxxx
 vi. di. c. dare) tamen non tenent
 ad restitutionem: nec illi qui hu
 iusmodi recipiunt ab eis secundum
 Ray. et Guil. Aut dant de fru
 ctibus ecclesiarum suarum: et locorum
 piorum ad mensas eorum seu usus
 spiritualiter deputatis et tunc etiam
 male utendo et dando male fa
 ciunt: non tamen tenent ad restitue
 ndum ipsi: nec qui recipiunt ab eis.
 nisi recipiunt per extorsiones
 fraudes: et violentias et boni
 tunc tenerent: et hoc secundum theob.
 secundum scde. q. lxxij. ar. v. Item
 questione. clxxxv. et secundum Guil.
 Aut dant de bonis ecclesie opu
 tatis ad cultum divinum: vel. c.
 distribuendis aut pauperi
 bus erogandis spiritualiter: ut
 cum est simpliciter committunt
 dispensationi sue sine distin
 ctione sibi deputatorum ad
 vitam ab alijs: et tunc si dant
 causa necessitatis seu elemo
 syne beneficiunt: nec ipsi tenentur.
 nec qui recipiunt ad restitu
 tuendum: nisi darent de his
 que sunt distincte deputata cle
 ricis: quia tunc tenent eis de eo
 quod abstulerunt ab eis: quia non
 danda est elemosyna de alijs
 non. xliij. q. v. c. Itaque. Si dant
 personis honestis per patrocini
 um et labore quem impendunt eccle
 siis: et laudabiliter faciunt: et
 boni et honestate laboris et idus
 strie. Ecclesiasticis. n. utilita
 tibus servientes: ecclesiastica
 et remuneratione gaudere
 xij. q. ij. c. Quicumque suffrag
 gio. Itaque prelati dantes nec
 recipientes per boni tenent in ali
 quo restituere. Sed si dant
 ratione paratele: cum tamen non indi
 geant: vel causa favoris humani
 erga principes nisi facerent ad
 redimendam veritatem quo ad
 tyrannos et similes: vel dant cum
 turpitudinis ut meretricibus
 boni tenentur ad restituendum que
 sic male dederunt: non quidem
 de bonis ecclesie: sed de bonis
 patrimonialibus si habent: vel
 per industriam acquisitis. Illi et
 qui sic talia que alijs debeba

tur
 fite
 tisse
 aut
 dedi
 conti
 rioris
 rogari
 barar.
 a relig
 vel sine
 bent re
 monati
 alias in
 conuert
 cipos fi
 male de
 casu ex
 fieri ita
 cultum
 q non se
 litar. d
 aut tene
 vel loco
 re gube
 ci loca
 beret in
 patum:
 dat ma
 set in v
 ti vel s
 C Cap
 sit resti

tur male accipiunt: tenent re-
stitueret. nisi ipse q. dedit sa-
tisfecisset. tbo. vbi. d. Debent
aut dare. vel successor ei q.
dedit: ut in utilitate ecclesie
convertere cum licentia supe-
rioris: vel pauperibus er-
rogare: si illa pauperibus debe-
batur. **C**ui aut recipiunt
a religiosis pro iniusta causa
vel sine licentia superioris de-
bent restituere prelo ipsius
monasterii: vel conventui: vel
alias in utilitate monasterii
convertere vel expendere: pro-
cipue si ipse prelo fuit qui
male dedit. **I**n oia autem
casu ex supradictis: debet
fieri ita q. peccatum qd. e. oc-
cultum non manifestet: et ita
q. non sequatur maius scandala-
lum: ar. di. xiiij. c. duo. **Q**ui
aut tenentur alicui ecclesie
vel loco pio: debent illud da-
re gubernatori seu rectori
ei loci: nisi ille recte non ha-
beret iustum titulum s. usur-
patum: vel probabiliter cre-
dat male usurum. tunc. n. pos-
set in utilitate illi loci con-
verti vel successori reservare.
Capitulum sextum cur. si de-
bit restitutio.

Quanta ad. vi. f. cur.
sit si debita restitutio.
Ad b. btas tbo. fa-
se. q. lxiij. assignat rationem unde
licet q. restitutio e. actus in-
iustitie. **A**d iusticiam autem habet
da. et exercenda: quilibet tenet.
Consistit autem iniustitia in qda
equitate: que tollit per usur-
pationem et detentionem aliene
rei: et reparari non potest: nisi per
iterationem dationis seu per assigna-
tionem rei: ei cuius erat si potest
et ideo tenet restituere. **S**ed
nota q. sicut quilibet q. e. sui in-
ris potest dare rem suam: ita potest et
remittere rem sibi debitam gratis
et relaxare suo debitori. **Q**ue
remissio siue donatio liberum fa-
cta sine fraude: et coactione
postquam facta est per penam non
potest revocari. ut dicit Ray. ar.
viij. q. j. c. de periculo salutis. **S**ed
sciendum q. illi q. ponunt se in ma-
nibus creditorum promittendo seu
offerendo se ad dandum qd.
petent: rogantes tamen q. totum
vel partem dimittant s. non inten-
dunt restituere: imo sperant q.
per nihil vel modicum geta-
buntur: alias non se pone-
rent in manibus eorum: q.
peccato quidem rapine: usu-

Tractatus

re: seu alteri male usurpatō
nis nō sunt absoluti: qz pec
catū p pñiam ⁊ pñionem
dimittit quā illi vere nō ha
bēt. ¶ Sed vtrū absoluti
sint a debito: seu obligatiōe
restituēdi: distinguēdū scdm
Egi: in q̄libet. Quia si credi
tor p pñā volūtate ⁊ libera
litate dimisit ⁊ dōauit non
curans q̄qd debitor inten
deret: nō tenet ipse debitor
ampli⁹ restituere. si ei clare
pstat. Secus at si creditor
decept⁹ vel coact⁹ vel despa
tus. i. q̄ nūq̄ spabat se illd
debitū ab eo posse hēre: vel
nō posse hēre totū: ⁊ iō poti⁹
voluit hēre pte q̄ nihil: du
bitās ne nihil haberet si to
tū vellet hēre. Talis .n. re
missio nō valet: ⁊ adhuc obli
gat ad restituēdū. Sed qz
hec mā ē multū utilis ⁊ ne
cessaria sciri. ⁊ ifrequēti pra
tica: iō serosius ⁊ plen⁹ tra
ctāda: ⁊ qd sentiant docto. i
hoc referēdū. ¶ Cū ergo / q̄
rit vtrū usurario vel cuiuslibz
alteri qui bēt aliena suffici
at in foro p̄cie remissio sibi
facta ab his q̄b⁹ extorsit vsu
ras vel alia male ablata: vtrū

ab hīs debitis eoz si illi nō vtrū
uult respōdetur diuersimod⁹
de a diuersis: vt p̄ in. §. se
quētib⁹. ¶ Sicut. d. senis.
oz. bere. asserit q̄ hīs male
ablata. nisi reddat aut suffi
ciētē faciat caurionē. nō p̄t li
berari a sua obligatiōe p ali
uz modū cū p̄t aliq̄ mō resti
tuere. Nec. n. p̄t de obliga
ri p̄io p viā remissiois: se
cundo nec p viā satisfactiois
tertio nec p viā liberatiois:
quarto nec p viā trāslatiois:
quinto nec p viā donatiois:
sexto nec p viā renūciatiois:
septimo nec p viā cōuenien
tie ⁊ discretiois. ¶ Inducit
ad hoc has rōnes q̄ nō vi
dētur multum vrgere. s. si
ne multa difficultate solui
p̄nt p eos q̄ tenent q̄ absq̄
actuali restōne. p̄t tolli obli
gatio male ablatorū ab eo
q̄ obligatur p quēlibet hoz
modoz: dūmō nil fiat i fra
udē: vtrū p metū vtrū p despatō
nē. i. nō rehabēdi. sed libere
pōte grat⁹ ⁊ sciēter. Si enī
sraudulēter. coacte: vtrū b⁹
fieret tal de obligatio: locū
habet qd dicir: ⁊ nō aliter.
¶ Qd nō possit tolli talio

obli
nisi r
Aut
nisi a
s. hīs
dia re
redder
peccate
missiois
illa tolli
honis.
Peccat
firmitio.
tollitor:
ni. Und
ho fieri
tollat p
hoc rōde
telligi e
telligat
tinet ab
p̄t aliquid
vult cred
q̄d ille
re et nō sit
p̄t Egi. S
gat d rē
ra maior
bīs mal
firmitie v
gar⁹ ad
ert. d. so
fistit a p

obligatio p viā remissionis
 nisi restituatur: probat sic.
 Nullus ē capax remissionis
 nisi a peccato pri⁹ desistat:
 s; bñs rem male ablataz. ¶
 diu remanet obligatus ad
 reddendū. nō dī desistere a
 peccato: ergo nō ē capax re
 missionis: et p dñs obligatio
 illa tolli nō pōt p viā remis
 sionis. Ad qđ facit regula
 ¶ Peccatū de re. iu. i. vi. Re
 stitutio. n. p quā obligatio
 tollitur: est p reuā remissio
 ni. Unde nō videtur remis
 sio fieri: nisi p restitutionē
 tollat pri⁹ obligatio. S; ad
 hoc rñdetur. Maior pōt in
 telligi dupli. Uno mō vt
 intelligatur d remissioe debi
 ti rei ablata et sic vī falsa. nā
 pōt alicui remitti dbitum: si
 vult creditor liber et sponte:
 ¶ Quis ille dbitor nō itēdat da
 re et n sibi aplius obligabit
 s; Egi. Secdo mō vt intelli
 gat d remissioe pēti: et tē ve
 ra maior et minor falsa. ¶ Itaz
 bñs male ablata si nō pōt re
 stitue villo mō: remāet obli
 gat⁹ ad restōnē cū poterit.
 ext. d solu. c. odoard⁹: et tñ d
 sistit a pēto si penitet et ppo
 nit restituere in futurum.
 Sed p si pōt restituere sed
 male: et hoc itēdit facere si
 creditor nō remittat. talis ē
 adhuc remanet obligatus
 ad restituendū: et tñ desistit
 a peccato penitēdo: Et qđ
 subdit ex regula. Aug. pēni
 de re. iu. li. vi. q. restitutio ē
 pūa remissio: verum ē de
 restitutione nō solū actuali
 s; et mērali et i pposito et in
 eqlēti. ¶ Qđ nō tollatur p
 viā satisfactiois pbat sic. sa
 tisfacere ē pētoz cās excide
 re et eoz suggestionib⁹ aditū
 nō indulget. d. pe. di. iij. c. sa
 tisfactio: circa pri. Cū g abla
 tio et detēto rei aliene sit cā
 pēti nisi ipa cā pēti excidat
 qđ sit p oppositū suū. s. f. f. d
 nē: nisi restituat n vī posse sa
 tisfacere ¶ Itūcūq; acceptet
 creditor. Insup cū p satisfā
 ctionē n solū reparet amici
 tia: s; et eqlitas iusticie que
 ablata erat p vsurpatōz et d
 tētoz alienoz: nisi tollat cā
 iniusticie et ineqlitatis q sit
 p restōnē subtractorū: dum
 creditori reddi qđ min⁹ bē
 bat ¶ dēbat ab ipō vsurpa
 tore: q pl⁹ bēbat ¶ dēbat: n

Tractatus

re pabit iustitie eqlitas : 7
 sic si fiet satisfactio nisi red
 dat ablata. Satisfactio. n. sic
 ri d3 p ip3 debitoze q vola
 nit iustitia vsurpado aliena
 no p creditoze. Ad hoc rñ
 deri pot. q vtiq3 peccati ca
 excidi no pt. nisi p restitutio
 ne: s3 restitutio no solu fieri
 pot actu: sed et mte 7 ppo
 sito: als q no pot restituere
 cu nil beat: segetur q non
 poss3 satisfacere p pctis qd
 est falsuz. Similiter et eqli
 tas iusticie reparari pot. no
 solu p actualē restitutionē:
 sed et p aliū modum p quē
 sibi creditor vel iniuriā pas
 sus reputat sibi satisfactuz.
 fit quoq3 in b3i remissione
 satisfactio: p debitoze q vio
 lanit iustitiā dñi. hēt aiuz pa
 ratū 7 se offert ad restituen
 dū: si nō remittit. **T**ertio
 pbat q nō tollatur p viam
 liberatiōis sic. **C**hryso. dicit
 ext. de re. iur. c. Ois ois res
 p qscunq3 cās nascitur: per
 easdē dissolvitur. S3 obli
 gatio talis iniusti detētoris
 nascitur p solā eius depza
 natā volūtate. s. rapiendo.
 vel tenendo: vel detinendo

re alienā. ergo dissolui si po
 tuit nisi p volūtate. s. rectifi
 catā. s. in restituendo ablata
 7 sic v3 q nō sufficiat volun
 tas ei3 cui fieri d3 restitutō
 ad tollē. obligationē cū n
 fuerit causa ip3i. **A**d qd
 rñderi pot: q volūtas dpra
 nata vsurpatoris rectificari
 pot. nō solu p actualē resti
 tutionē: s3 p intētionē volū
 tatiā restituēdi: si ille spōte
 noluerit remittere. Et sic nō
 solu volūtas creditoris: sed
 7 debitozis volūtas: q fuit
 cā obligatiōis pcurrit ad li
 berādū obligatoze dū se of
 fert ad satisfaciēdū credito
 ri ad placitū. **Q**uātū ad
 qrtū. s. p viā trāslatiōis 7 ac
 qsitōis dñi. pbat q nō pos
 sit tolli obligatio sic. **P**res
 supposito q in vsura si trās
 feratur dominiū sm quos
 dā: tūc assumit tal regula.
Nullus pot in re detinē
 da iustus titulus aduenire
 nisi pri3 iniustus adferatur
 titulus. **N**ā iniust3 titulus
 anferri si pt absq3 b q iust3
 titul3 acqrat. 7 ecōuerso: 7 ic
 circo erit alia actō p q iniu
 st3 titul3 tollit. 7 p q iustus

titul
ad
p ali
rat
S3 i
lre d
titulu
ergo
lū p r
detē
los in
rei res
acqfit
domi
mto
lq3
CS3
ctū ē
iust3
p3pō
mēta
dere
mitte
titulo
ram
acq
tuz
fit
n3
tōe
ri
ref
nē

titul' acqritur. Nulli ergo
aduenire poterit iust' titul'
p aliquā actōez: nisi ei auferat
iust' titul' p aliā actōez
S3 illis q acqrit dominium
i re detinēda: aduenit iust'
titulus p dominij acqritōez
Ergo si pri' bñt iustū titu
lū p rei aliene vīrpatōez 2
detētiōē: op3 q dicit' titu
lus iniust' auferat p iustidē
rei restitutiōē aīe dominij
acqritiōē 2 sic nō est capax
dominij aīe restitutiōez: 2
mīto forti' i furt3 2 rapinis
i qb' h3 oēs h trāssert' dñiū.
S3 ad b rñdē: q ut dī
ctū ē: restitutiō p q auferē
iust' titul' i foro pscie: fieri
p pñō solū manualiter s3 et
mētaliē dñi. s. est parat' red
dere realiter si non vult dī
mittere: 2 sic ablato iniusto
titulo per spontaneas 2 libe
ram remissionē creditoris
acquirē dominium. Quā
tuz ad quintum q non pos
sit tolli per vīam donatio
nis: pbat sic p bas pposi
tōes. Ille cui restitutiōe
ri d3: dōare nō pōt pñs q sit
restitut'. Et ipe iuste deti
nēs aliens anteq restituat

ablata: certificari nō pōt d ta
li dōatione vtz sit vera do
natio. Priam sit pbat. Do
natio nisi sit libera: nō ē do
natio vera. ff. d adimē. l. e. l.
rē legatā. Iste at q talis do
nat. s. aīd sit restitut' nō li
bere dōat: qz nō libere illd
bēt cū nō actualr bēat: Et si
dicat q restituēdas libe' pōt
bēre 2 p pñs libere pōt dōa
re: qz detētoz bonoz: suoz
parat' ē reddere: talis: iustā
tia nihil valet qz restituēd'
certificari nō pōt. q talis pba
bēs sua male ablata: sit pa
rat' ad ea restituēda: nisi ea
statī cū pōt reddat: vel pro
eis reddēdis: sufficiētē scan
tione faciat: qd pñet ad se
cundā ppositionē. Itā 2 si
videant aliq signa: qbus se
patū ad satisfaciēdū oīdat
nō pbanē esse sufficientia:
cū illis vti possit: ita ille q si
bz intentionē restituēdi: si
cut' ille q bab3. Et talis alie
noz detētoz iniustus: cui do
natio sit ante restitutiōez: nō
pōt eā: vt verā donatōez ac
ceptare vel accipere: cū bōa
conscia. Ad qd rñdē: q
dōari pñt nō solū res babi

Tractatus

te: s; et iura et actiones et q
 sperat bñ. Nec ppter ea p
 dici q n sit dñtio libera: qz
 res actu n bñtur. Et cu b
 negociu agat et discutiatur
 fm foru cōcie vbi credēdū
 ē cuilibz p se et se: et nemo
 sit arbitrādus in memor pro
 prie salutis: vt dñ. j. q. vij. Sā
 ctinus: ex q debitor offert se
 paratus ad restituendum si
 vult. rogat tñ vt donet: nō
 coactus nō deceptus s; spō
 tane p sibi psuadere et cre
 dere liber dñsse: pēpue si
 nō egeat multū: nec .n. psu
 mit dñ facili qz pñcere sua
 et dñare. **Q**uātū ad sextū
 q n possit tolli p viā renun
 ciatiois pbat sic. Vbi renū
 ciatio nō bñt locū obligatō
 tolli nō pñt p viā renūciatio
 nis: s; an q fiat male abla
 tor restitutio: nō pñt ille cui
 restitutio fieri dñ renūciat
 ergo nō pñt tolli obligatio
 detinētis aliena iniuste per
 viā renūciationis. Maior ē
 nota. **A**dior probat. Nā
 renūciatio illa que fit a spo
 liato ante q restituat: ipsa
 dñrñt eē nulla sicut p. iii.
 q. j. c. epīl. et extra dñ fñi. spo.

c. Sollicite: et bñ qz pñsumi
 tur n libē fieri: qz nō ē vñs
 mile q spōte iuri suo renun
 ciaverit: qui renūciat spo
 liat. Sic. i. ppositio vñ dicē
 dū q renūciās creditor: nō
 restitutus nō vñ spōte renū
 ciare: s; vt coactus et bñdñ.
Ad qd respōdet q ea q
 pñtinent i dñctis capitulis:
 bñt locū in foro cōtentioso
 vbi pcedit p pñsumptiones
 S; i foro cōscie: et spolia
 tus pñt renūciare iuri suo. vt
 in ppositio. **P**reterea eo
 ipso q offert se ei ad restitū
 tōes si vult: iā reueñit et res
 tituit eū iuri suo. **Q**uātū
 ad. vij. q nō possit tolli p vi
 az uenietie et discretōis: p
 bat sic. Suppositio dicte re
 gule pñm. li. vj. Obligatio
 illa q iniust detētor alienoz
 est obligat ad restitutiones
 necesse est q tollatur per vi
 az restitutionis: vel aliā eq
 pollētē. Et qrendo q sit viā
 eqpollēs restitutōe: si dicat
 q sit remissiois viā vel do
 natōis: seqtur iter aliā istud
 icōueniēs: q pñt dici restitū
 tio: et tñ i possessiōe minime
 possit quod pñt esse falsus p

illud
 signi
 q re
 nā re
 re fac
 Qua
 tur: m
 cōstitu
 fit ate
 restitui
 uenies
 cessiōe
 ab hoc
 plie et
 ita stric
 foro p
 Nā qñ
 tas cre
 restitui
 dit bñ
 possit
 sciaz. ē
 Dirat
 fio: ne
 tuat f
 missi
 remi
 frau
 tōe. f
 Cñ
 mās
 ctate
 opm

illud qđ habet. ff. de vbo. signi. l. plus ē. Dicif. n. ibi. qđ restituere ē nō solū p̄sentia rei p̄bere: s; ēt possessio rē facere fructusq; reddere. Qua pp: nullus p̄t dici restitutus nisi i possessione fuerit cōstitutus. Si ergo rēssio qđ fit āte restitutōem eq̄poller restitutōi ipsi: sequitur h̄ incōueniēs qđ ēt nō possit i possessione dicē restitutus. Sed ab hoc r̄nderur: qđ in foro p̄scie et ab augu. non sumit ita stricte restitutio: sicut in foro p̄tentioso secūdū iura. Itā quocūq; impleatur volūtas creditoris a debitore dē restitutio facta. Et cū qs cedat bōis: ēt añq; ponat eos i possessionē restituit qđ ad cōscias. Qđ ergo dicit p̄fatus Birar. s. qđ nō sufficit remissio: nec p̄t liberari nisi restituat si p̄t: v̄r h̄ere locū qñ remissio fieret n̄ libē et sincē. s; remittēs iducere ad h̄ vi. fraude vel timore seu dispatōe. s. nil inde consequendi. **C** Itāc eādē q̄stionem for mās Laurēti⁹ d̄ rodul. i tractatu d̄ vsuris: prius recitat opinionē doctoz dic̄ ḡ glo.

secda in regula. pctm̄. tenet. qđ sic Sed dicim⁹ ibidē contra. s. qđ n̄ sufficit nisi pecūia sit restitutōi parata. **C** Alio q̄rū vō theologoz opinio fuit: qđ ēt n̄ sufficit qđ res sit parata restitutioni: s; ēt opz qđ offerat. **C** Jo. an. ibidem sup glo. demū assumit vias mediā dicēs: qđ aut gerit in mēte vsurari⁹ restitutōe: et remissio sufficit aut n̄: et tē se c⁹. **C** S; fede. d̄ senis i ope suo: firmat idistricte opinio nē dicte glo. sic dicēs. Si is cui dñt f̄stitui pecūie v̄r male ablata nō coact⁹: v̄r decept⁹: n̄ circūuēt⁹ et omni dolo et vi et calliditate et metu: cessatib⁹ ēt p̄cib⁹: v̄r fuitio exhibitiōe iductus: debitam sibi pecūiā n̄ oblatā. nec restitutōe paratvsurario dimittat: liberat⁹ ē vsurari⁹ a restitutōe: nō tñ a pctō qđ p̄rit exercēdo vsuras: nisi et d̄ illo pctō p̄nias agat. **C** Itāc ēt dici qđ pl⁹ ē: qđ si vsurario p̄senerāte i crie et nō disposito ad aliquā restitutiōez: is qđ recipere vsuras remittat illas p̄prio motu v̄r ad pctōez vsurarij: liberat⁹.

Tractatus

Usurarius a restitutione rei et
 non a peccato: quia de hoc opus sa-
 tisfacere deo per penitentiam. **H**ec il-
 le. **H**anc opinionem videri firmam
 hosti. i. sū. et Archi. i. c. ij. de
 usuris li. vi. super verbo satisfac-
 tum: dicitur. Satisfactum accipi-
 mus: quocumque voluntati credi-
 toris satisfiat. Idem lapus dicitur: ca:
 Idem Bos. et Simil. Et demum
 idem Lau. sic concludit. Ut tol-
 letur oio ois dubitatio an sit
 vel non sit liber animus remittē-
 tis: et per hanc clara perscitur usu-
 rarij: et ut facilius educantur
 homines ad contritionem: et docete-
 ro a talibus abstinere: cautum ē
 predicare quod non sufficit remissio
 facta: Quis se disposat ad sa-
 tisfaciendum: si non remitteret
 creditor: et cauti quod oia quod pe-
 cunia sit restituti parata: et
 cautissime quod offerat pecu-
 niam. vel quod plus ē quod ponat in
 manus creditoris. Sed de iu-
 re et foro perscitur puto illam gl.
 cuius opinionem sequitur fides.
 ut dicitur ē esse viximam: et ad hoc
 inducit ipse fides. plures rationes.
Et prima ē talis. In maio-
 ribus criminibus sicut ē in crimine
 furti: vel rapine: vel violētie:
 re fortitua vel rapta remanē

te apud furem vel raptorem devo-
 luntate domini: purgatur vitium fur-
 ti vel rapine sine aliquo restitu-
 tione: ut. l. si fur. d. usuri i. pri-
 et ff. d. pccario. l. si certe. et
 ergo purgatur vitium usure res
 manente usura apud usurarium
 de voluntate domini. Et quod illa
 sint maiora crimina: per ex ma-
 ioritate pene: siue agatur ciui-
 lis siue criminalis. **G**ranus
 ē aut peccatum quod grauius puni-
 tur. ut. xxiii. q. j. c. non assera-
 mus. **S**ecunda ratio ē quia in crimine
 usurarum et in alijs maioribus.
 sufficit facere contritionem et satisfac-
 tionem et emendationem. extra
 de rap. c. j. ut sit quis liberatus
 a peccato. c. qto. extra d. usu. s. j.
 satisfactum intelligitur: quocumque
 desiderium creditoris impleatur.
 et si non soluat. ff. q. satisfac-
 co. l. j. **T**ertia ratio est: quia vix
 ē eius insolubilis. Sūt quidam
 spales causae in quibus obligatis
 ad restitutionem: non sufficit re-
 missio: ut. c. erigit. d. cessi. li.
 vj. et ibi d. h. g. i. talis casus
 stabit regula. quod sufficit re-
 missio. **I**dem tamen de. de
 pal. in. iiii. di. xv. q. ij. ar. j. q
 dicitur quod obligatur restitutioni ex
 causa per remissionem credito-

ris: qz p acceptationez tolli
tur. Et hoc nisi sit talis pso
na: q nō bēat administratō
nē: vel q nō pōt dōare: nec
p pns remittere qz rēittere
ē dare. Itē qn i iure cautuz
ē q remissio nō valeat: tūc
non excusat: sicut i iudice d
legato qui munera 7 expen
sas recipiēs vel extorquēs:
tenet reddere: nulla ptium
remissione sibi pfutura: ex
tra de rescriptis. c. Statu
tū. li. vi. Idē de visitate iur
ordiaro recipiēte mun⁹ ad
cuius duplū restituēdū te
net extra de cēsi. c. erigit li.
vi. bec p De. vbi. s. Et si qz
obiicerēt regulā. Nō remit
tit pctm 7c. quod est verbū
Aug. 7 restituē ē rē in pres
stinū statū repōere vñ n vñ
satisfacere rēissio. Ad qd rñ
dēt pdicti. p De. Lau. post
fede. q Aug. i dicta regu
la n bñt respectū ad strictā
significatōez vbi: s3 ad men
tē ei⁹ q vbi pferēda est. ex
tra d vbo. sig. c. Intelligen
tia vboz fuit: q si offēdisti
primū tuū rapiēdo: suran
do vsuras extorqndo: recō
cilles te cū ipo. Et cōst quia

boies n factāt pecūias suas
sed volūt sibi restitu ires ab
latas: ppterea Aug. se retu
lit ad vñū restituat. Quod
āt sic itellererit Aug. oñdit
mūltp̄r. Nec ille. Qd āt di
cit Lau. s. s. eē p̄dicādū nō
sufficē remissione nisi fiāt
ea que dicūt dinerfi non vñ
tutū vel cautū. Nā ex tali p
dicatōe: ita p̄t sequi pericu
luz aiay: sicut cautela. Sic
n. p̄dicatoz d3 sibi cauere a
p̄dicādo ea q bñt boies i du
cere ad malū: 7 ab aleniādo
mala: ita d3 cauere a p̄dicā
do scrupulosa 7 ardua qñ
cōis opinio ē in p̄riū. Hoc.
n. eēt iniscē laquz aiab⁹ qd
fieri n d3. xvij. q. j. c. Vidu
as. Audiēdo. n. talia 7 non
suādo (cū ex audit3 format
sibi p̄scia) b sibi necessario
fēdū. Qui habuit bimōi res
missionem: 7 ex difficultate
nolit ponē se ad faciēdum:
erit i malo statu rōe p̄scie si
bi facte sup eo: i q bñ pote
rat trāsire cū bōa p̄scia. pre
terea si p̄dicatoz b dicat in
p̄dicatōe. s. sibi nō sufficē re
missionē nisi 7c. 7 postea in
audiētia p̄fessōis faciat p̄s

Tractatus

n3 7 dicat illi sufficere: nonne
 ex b p̄t seq magnū scādālū
 7 doctrinā p̄dicatōis? Et b
 .n. poterūt credē boīs sic es
 se d multis alijs. q̄ p̄dicato
 res dicūt. s. q̄ nō sūt simplr
 v̄a: s3 ad terrore dicta: 7 sic
 piclitabiť fidei doctrīa. non
 video ēr cū bōa p̄scia q̄ abs
 q̄ sui magno pctō possit b
 dicē i p̄dicatōe. si sētiat 7ri
 n3: q2 b cōit tenēt doctores.
 S3 7 si tenēt aliquā aliam
 opinionē cū ille sint scrupu
 lose: n̄ d3 velle iducē boies
 ad suos scrupulos. Nō ḡ p̄
 dicādo dicat q̄ sufficiat res
 missio: ne iducat occasionē
 mali: 7 apiat via vsuris: ne
 q3 dicat q̄ n̄ suffic. ne dicat
 mēdaciū: vť scrupulos 7 la
 q̄os inijciat auditorib3. S3
 dicat qd̄ dic̄ Au. q̄ d3 resti
 tuat si p̄t. xiiij. q. vj. c. Si res:
 7 i restitutōe. icludif remis
 sio. C S3 qd̄ si post remis
 sionē libē scā3 7 vť vsurario
 vsurari9 mandat i testō suo
 fddi vsuras nūqd qd̄ semel
 remissū ē d3 restitui his qui
 b3 tenebat pus. Dicēdū s3
 fedē. q̄ i b̄ distinguēdū est
 Q2 aut talis tenor locutus

est p̄ v̄ba transferētia se ad
 factū: vť puta q2 iubet vsu
 ras restitui his qb3 d̄bebat
 eas restitūe: 7 pbarent eas
 soluisse: 7 tūc nō obstāt res
 missione tenebiť satisfacere
 heres. Et hoc cāu loquit. c.
 Ad vestrā d̄ iureiur. Aut lo
 quit p̄ verba transferētia se
 ad ius n̄ ad factū: vť puta q2
 iubet ea restitui qb3 d3: 7 tūc
 secus dicendū est. Nec ille.
 ¶ Itē sciēdū q̄ cū alicui sit
 remissio libē 7 sine fraude:
 nō tenet talis illd̄ qd̄ sibi re
 missū ē paupib3 dare. Sibi
 .n. acqrit illd̄ ius siue debi
 tū si paupib3: sicut ne q3 te
 net paupib3 dare qd̄ sibi do
 natū ē. C Hostiē. i. sum. ti.
 d̄ vsuris dicit q̄ si feneratō
 p̄t pecunie fenebris restitu
 at ei a quo habuerat vel bē
 di suo 7 de volūtate ei9 p̄t
 retineat: dicūt theologi idi
 sticte q̄ nō ē liberat9 nisi to
 tū offerat. Tu dicas q̄ si ex
 pacto fir: nō ē liberat9: arg.
 c. Veniēs: extra d̄ simo. Si
 āt vsurari9 p̄t sin e pacto li
 beralit soluat: 7 offerat. 7 d̄
 altera pte misericordiā pe
 tat: 7 creditor liberalit fmit

tat liberat⁹ debitor: nec te
 nef⁹ vlt⁹ ad restitutōez: s⁹ h⁹
 nec tenet⁹ si gratis accepit
 set⁹ gratis oblatū s⁹ B⁹of. b⁹ic
 tñ bon⁹ iudex. ex certis plectu
 ris: motū sui animi i⁹forma
 bit. Itā si creditor ē paup⁹
 7 inops: 7 vsurari⁹ diues 7
 potēs: nō p⁹sumo q⁹ creditor
 ip⁹ sū vsurariū spōte ex corde
 libet. s⁹ B⁹ faciat q⁹ vltra res
 cuperare nō p⁹t: vt illud tan
 tillū q⁹ offert recuperaret:
 7 nō amitteret. Si vō credi
 tor sit diues 7 potēs (q⁹ ē
 p⁹suevit histriōib⁹ 7 iocula
 torib⁹ tātū dē de suo dōare.
 vel plus frequēt⁹ p⁹sumi p⁹t
 q⁹ ex corde h⁹ faciat. Nec il
 le. ¶ Itē in q⁹daz summula
 d⁹r: q⁹ si vsurari⁹ offert liber⁹
 totā summā pecunie credi
 tori: oñdēs plenariā volūta
 tē cū nō bēat (q⁹ si credere
 tur q⁹ aliqd accipet nō offe
 ret) creditō nihil pēit⁹ vult
 accipē: sed liberalit⁹ dimitte
 re totū: iste plenarie satisfec
 priorio: s⁹ nō deo: 7 ideo po
 stea sufficit sibi sola p⁹tritio:
 vt satisfaciāt dō. Vñ p⁹sulen
 dū ē nō p⁹tritis vt baud min⁹
 hāc liberā satisfactiōē faci
 ant. primo. ¶ Itē sunt aliq⁹
 vsurarij q⁹ nūnt⁹ decipe de
 um: q⁹ numeratā pecuniam
 7 acceptā tūc exponūt credi
 toribus: credētes q⁹ illā nō
 accipiāt (q⁹ si crederēt q⁹ il
 lā reciperēt: nō illā rep⁹seta
 rēt) at ille timore vel vere
 cūdia duc⁹: nihil vel parū
 recipit: residuum dās: 7 sic
 isti tales dicerēt se satisfecis
 se: q⁹ nō ē v⁹z. ¶ Itē nota
 s⁹ q⁹sdā q⁹ sunt quib⁹ modi
 satisfaciēdi. ¶ Prius mo
 d⁹ ē cū pecūia libere offert.
 ¶ Secundus mod⁹ ē cū pe
 cuniā non hēt. offert pigno
 ra. ¶ Terti⁹ mod⁹ est cū pe
 cuniā h⁹ hēt nec pignora cō
 gruētia: facit tñ i⁹strm: vt be
 redes cōpellant⁹ ad satisfā
 ctōez 7 ēt ipsemet. ¶ Quar
 t⁹ mod⁹ ē cū mediāte sacer
 dote vel aliq⁹ alio religioso
 sit volūtaria 7 liba p⁹cordia
 iste tñ mod⁹: d⁹z semp⁹ osten
 dē creditori: velle 7 posse li
 bēz. d⁹bitoris. ¶ Quint⁹ mo
 dus. ē cū p⁹sensu 7 misericor
 dia creditoris pōit debitor
 aliquā possessionē in manu
 alicui⁹ honesti viri: ex cui⁹s
 fructib⁹ soluat⁹ p⁹ ip⁹s debi⁹.

Tractatus

ta: deinde possessio ad bēdes
revertat: vel ita d3 pmane
re: p icertis. Nec ibi. Et
Archi. i. rosario. xliij. q. v. c.
nō sane. dicit q. Mos. dices
bat q. i. bis i. quibus ē pctm
mortale s3 legē diuinā: vt i
furto vī rapina: dispensare
nō p̄t ep̄s: imo nec ēt papa
vt aliq. dicūt: q. min⁹ p̄niam
agat ⁊ restitutio fiat si pōt
extra de vsur. c. cū tu. In is
vō i. quib⁹ ē. pctm mortale
fm̄ ins positiuū: ⁊ cū ep̄is
seu inferiorib⁹ pape interdicta
ē dispēsatio. Null⁹ dispēsa
re vel dilationē p̄stare pōt:
nisi solus papa. ij. q. i. c. rei
tegrāda. vel bi qbus spāliz
ter cōmiserit. Si vō nō est
interdicta poterit Nec ibi.
S3 q. d3 papā nō posse
dispēsare i. bis restitutiōib⁹
vbi ē pctm mortale ppetrā
tā in vsurpatione p̄tra legē
diuinā facta vt furto: rapia
vsura: ⁊ b̄mōi quo min⁹ re
stitutio fiat si pōt: vī intelli
gēdū quo ad restitutōez cer
toz si sciunt p̄sone vel quo
ad icertatē dispēsaret abf
q. cā rōnabili: vel saltē du
bia p̄ libito volūtatis. Ad

n. p̄t tollere q. sunt p̄pria
boīum ⁊ dare alijs sine cā.
S3 cū cā rōnabili pōt: puta
p̄ modū pene: vt cū auferet
regnū vel īperium alicui p̄
pter demerita sua qz esset
inimicus eccle. heretic⁹ vel
scismaticus nec se vellet cor
rigē: vī cū facēt mouere bel
lū ⁊ aliquē dñz vel ciuitatē
psequētē ecclesiā: vī fauētē
hereticis vī dīnētē bona ec
clesie: ⁊ traderet alijs digni
tatē iura ⁊ bona illoz sic fa
ctū ē pluries. Nec p̄t papa
cū bōa p̄scia q. paupib⁹ obe
ret dispēsare. dare diuitib⁹
sine cā rōnabili: s3 cū cā rōa
bili p̄t talib⁹ obligatis res
mittere: seu vt paupib⁹ dar
re ea q. acq̄sierūt p̄ furta: ra
pias ⁊ vsuras: cū sūt icerta
scōs oēs al. cū sit sup̄remus
⁊ vnīuersalis pater paupe
rū magis q. ep̄i: q. i. b̄mōi so
lēt dispēsare: vt. lxxviii. di.
c. ep̄s. extra de oz. Qz ēt b̄t
plenitudinē p̄ratis i. dispē
satōe bonoz ecclesiasticoz
⁊ plenā iurisditōez i. terris
ecclesie: forte d. b̄mōi bōis
s. ecclesiaz: ⁊ eoz q. habitāt
i. terris ecclesie: posset remit

teret debita ex furtis: rapi-
na: 7 vsura: etiā cū sciūtur p
sone sine eoz consensu: 7 ex
aliqua cā rōabili. **N**ā quot
tidie hoc fit vt iura vni⁹ ecc
clesie 7 fruct⁹ auferat: 7 det
alteri **¶** curato illi⁹ eccle. cū
cā. tñ vt credi⁹ rōabili. Et
sic multo magis in bñmōi p
dare dilationē: qz plus est
remittere debitū: **¶** dilatio
nē dare ad soluēdū. **¶** Que
ri⁹ vtrū sup incertis cū epō
q est p⁹ pauperū: possit fie-
ri cōpositio vel trāfactio. rñ
det 2 an. de ridol. Sciēdūz
q **¶** Dan. i. de. ij. de pe. 7 re.
hūc passum examināt: 7 si
naliter determināt q nō: p
illū ter. 7 per. c. licet de of.
vica. li. vi. **¶** Vult. n. q siñ mā
dato aplico id facē nequēāt
epi: nisi pponerēt de tāta
titate quāta ē illa ad q ascē
dūt: 7 nō de minori. **¶** Hūm
suat: l3 facta pputatōe fera
tur demū snia taratiua ipō
rū icertoz. Et si vera sunt q
fat⁹ ē pan. qd vī de iur: nec
vī **¶** Hūa psuetudo valere mī
toz aie illaqarēt. Ter. tñ il
li vidē meo: n. pbāt ita clār.
¶ An forte possz rñderi q nō

ē credēdū q papa q p⁹ficie
epos p⁹ies pauperū idistice
nō pcessisset eis i specie q ex
cā possz cū talib⁹ trāfigere.
Et isti bñt maiorē ptātē. q
illi qb⁹ liba admīstratō pces
sa ē. Itē si simplr donāt. itē
p⁹p scit hāc psuetudinem: 7
diu tollerant. fiūt tñ taras
tides p sniaz: b. 2 an. forte
possz dici q q ad eccliā mīlī
tātē valz dem 2 an. 7 et q ad
deū 7 eccliā triūpbātē cū ex
cā rōabili facit ppositione
de minori quātitate q sint i
certa: puta qz rñ duū dimīt
tit ei vt paupi: cū alias non
possz viuere sine indecēcia
sui stat⁹ nobīlī. s3 vbi absqz
bac cā ep⁹s scienter pponat
de minori q⁹titate notabilē
valet. d. **¶** Dan. in foro dei:
¶ Hū. n. credēdū est papā se
cisse epōs dispēsatoz bono
rū pauperū vt possent p li
bito volūtatis remittere vt
ponere sup icertis: vt de
postmodū boles pōpose vi
uant. **¶** Nec ipse papa posset
cū bōa pscia absqz aliqua rō
nabili cā facere bñmōi taras
tiones lōge mīn⁹ **¶** q fit de
bitū incertoz: 7 residuū sciē

ter illis debitoribus datur. cum
omnia bona et plene possint restitu-
tuere. Secundo cum dubitatur: utrum
restituere possit debitor. per in-
certis. Nam in dubio est semper
interpretandum factum per
maxime in bonum. ut dist. xl. c.
Nam nos. cum glo. **C** Papa
n. et si beatus plenitudine pote-
statis: errare potest ut bonum. Et in-
ter cetera sue potestatis: non aufe-
re se sibi potestio ista contra bonum
minimam: quoniam possit peccare mor-
taliter: et descendere ad inferos
et grauius ceteris puniendus
si deliquerit. ut dist. di. cl. c. si
papa et in glo. **C** Insuper cum
restitutio certorum debeat prece-
dere restitutionem incertorum: quod
episcopi circa usurarios publicos
ut licet tunc ad sacra ecclesie et
sepulturam: prius proponant su-
per certa quantitate per incer-
tis: quam sibi solent ibursare
magis quam pauperibus dare: et
de certis non possunt sufficere
enter ut reddant integraliter
minimam bonam faciunt. Quinimo si
non sufficeret bona que remanent
usurariis vel heredibus eorum
tunc tenentur que acceperunt per incer-
tis distribuere per restitutionem
certorum: alii fures sunt et la-

trones auferentes que debentur
certis personis ex. d. usu. c. cum
tu. xliij. q. vi. Si res. Sed contra
suetudo in hoc non excusat:
que potius dicenda est corrupte-
la: quod contra ius diuinum. Di.
viii. c. que contra mores. xxx
ii. q. vii. c. flagitia.

C Capitulum septimum de mo-
do et ordine restituendi

Quantum ad septimum
quod scilicet de modo restitu-
endi seu ordine. cir-
ca quod consideranda sunt tria.
Primum est quod restitutio cer-
torum: proponenda est restitutionis
incertorum. **C** Sciendum igitur
quod certa omnia obligata restitui
i. cum sciuntur persone quibus est fa-
cienda: prius et integraliter sol-
uenda sunt. **C** Soluuntur incer-
ta: quando scilicet vel dubitatur bona
restituuntis non sufficere ad
vtrumque. Nam tunc restituenda
sunt plene prius et integraliter
certa. Et hoc triplici ratione:
Primo ratione successionis.
Secundo ratione obligatoris.
Tercio ratione similitudinis.
C Quantum ad primam rationem
scilicet successionis: aduertendum di-
ligenter quod non succedit in pau-
peribus ipse christus: nisi quando non

repi-
restitu-
subfi-
tur a
mitti-
tales
debeo
tigat:
paup-
scdm
pbat:
no tene
restitue
si vnica
si credi
plici ro
ro mud
a credi
ri. **C**
simili
mili de
ni. Nam
obligat
q ad de
et solene
lfoz m
tu iped
si no di
aor. ipi
rimir:
Et ro
plici:
in sola

repiunt persone certe quibus
restitui debet certa: ut quasi per
substitutionem succedere videatur
ac si diceret testator di-
mitto meos heredes tales et
tales quibus debeo: et si non
debeo. Sed si eos non repiri com-
tigat: substituo mihi ipsi cum
pauperibus suis. **Q**uatum ad
secundam rationem obligationis:
probat hoc sic. **I**ta pauperibus
non tenentur heredes dare. sed pro
restitutione dictorum incertorum ni-
si si unica ratione. scilicet in foro dei:
sed creditoribus certis tenentur du-
plici ratione. scilicet in foro dei et in fo-
ro mundi: quia heredes possunt
a creditoribus in iudicio puniri.
Quatum ad tertiam rationem
scilicet similitudinis probat id a si-
mili de voto simplici et solenne.
Ita votum simplex non ita
obligat sicut quod est solenne. nam
quod ad deum: simplex obligat:
et solenne quod ad deum et mundum
scilicet fori mundi. **U**n simplex vo-
tum impedit infamiam hereditariam
sed non dirimit hereditatem. Solenne
autem impedit hereditatem hereditatem di-
rimis: ut patet de iuribus. per totum.
Et ratio huius est: quia in voto sim-
plici est unum vinculum ligans:
in solenni duplex. **D**e re

stitutione vero certorum: sciendum
est quod restitutum est fieri de cum
quodam ordine. **P**rimo cum de
claratione sciendum: quod secundum tri-
plicem voluntatem creditoris: com-
tingit debitorem habere substitutionem
ei. **P**rima est violenta. Secunda
est conditio data. Tertia per forma-
ta. **P**rima reperitur in furto
rapina: et similibus. Secunda
in usura. Tertia in homicidio licito
sine iustis. Et secundum hunc tri-
plicem voluntatem gradum: varie
prius et posterius bonum restituere
obligatur. Cum igitur prima volun-
tate. scilicet violenta obitor tunc: ut
puta quia abstulit per furtum et ra-
pinas: et habet in violentas: talia
prius restituenda sunt quam usura
et alia debita. Et hoc per tria
scilicet per offensionem: propter expro-
priationem et propter pulsio-
nem. **P**ropter offensionem quod
dicitur. **I**ta maior in eis fertur
iniuria: quia illa penitus sunt in-
voluntaria. scilicet rapina: furtum et
habet in Usura vero: aliquo modo
est voluntaria. scilicet voluntate condi-
tionata: propterea quod si non mi-
nor est iniuria in primum sapit:
alia vero debita sine iniuria sunt
quia sunt voluntaria: puta id quod
debetur ratione emptiois facte

Tractatus

alicuius rei: vel rōne mutui
liciti: et h^oi. Et ideo rapina et
furtū pri^o restitui debet q̄ ip
sa usura: et alia debita licito
mō dēta: et eadē rōe p̄us ra
pina q̄ granior i ea sit v̄s
lēria et iniuria: q̄ in furto.
CSecūdo d̄y fuari tal^o or
do p̄pter expropriationē.
Nā in rapia et furto s̄z oēs
dñiū nō trāssert: et iō tal
lia nūq̄ totali hūc posside
tiū. In usura vero dñiū trā
ferri videt. **C**Tertio suād^o
est tal^o ordo p̄p̄ulsionez.
Adagis. n. debitor p̄pellit et
artat a iure restituē: q̄ extor
sit p̄ furtū et rapinā: q̄ que
hūit per usurā. Nā ad resti
tutionē usure p̄pellit dīno
et ecclīastico iure: s̄z ad resti
tuēdū rapinā: cōpellitur v̄
artatur iure diuino: ecclīasti
co et civili. Ex q̄bus seq̄t q̄
debitor si n̄ pōt in solidū re
stituere: qd̄ extorsit p̄ rapi
nā: et furtū: et ē qd̄ hūit per
usurā tñr insolidū restituē
re prius quod habuit per
rapinā et furtū: q̄ qd̄ hūit p̄
usurā: et hoc tñr rōne volūta
tis p̄currentis: q̄ in soluēte
usurā: aliquo mō voluntas

ei^o p̄currit ad illā expollatio
nē usure. S̄z expoliatis per
furtū seu rapinā: s̄z oēm suā
volūtatē expoliat: tñr ē rōe
iur̄s coartāt. Nā a iur̄ civili
bō p̄pellit ad restitutionē
rapie et furti insolidū: et si n̄
bēat ad restituēdū usuras.
Et h^oi snie ē gerar. or. bēmi
tax: q̄ videt rōnablr dicta:
hoc excepto. s. q̄ dñt pri^o res
stitui rapia: furtū: et usura:
q̄ alia debita mō licito dēta
hoc. n. eēt offerri holocau
stū d̄ rapia. Sic. n. iniuste
accipet ab aliquo diuite: vt
daretur elemosyna paupes
ri vt dicit Aug. xiiij. q. v. c. for
te: ita et iniustū v̄: ut d̄ eo qd̄
iuste debet alteri: puta bo
nesti mutui: vel ēptiōis: v̄
alicui^o liciti dēti^o restituat ali
ena. hoc. n. eēt raperi alienū
vt reddat alienū: et n̄ sūt fa
ciēda mala: vt eneniāt bōa
ait ap̄ls ad Ro. Ad B. ar.
xiiij. q. v. c. neq̄. n. **C**Quan
tū ad secūdā volūtatē q̄ d̄
p̄ditionata: q̄. s. cadit i usu
ra. dicit Ale. lōbard^o: q̄ pri^o
teneb q̄s restituē q̄ hūit p̄
usurā: q̄ q̄ hūit p̄ alios d̄
ei^o factos volūtarie. Et h^oi

rō ē: qz i restōe debitor: so
lū suatur iusticia: sed i restō
ne vsure: 7 male ablatorū: n̄
solū iusticia sua ē. s; ēt inu
ria deo facta 7 p̄mo: amo
nef. Et iō restitutio vsure p̄
ferēda ē. **C** Si tñ p̄mū ob
p̄nef qz. s. talia iusta d̄bita i
satisfactiōe p̄ponenē male
ablati aduertēdū qz i dupli
ci cāu b̄ fieri p̄t. s. qñ debita
sūt clāf m̄ifesta: 7 restō ma
le ablatorū n̄ sic: s; obscure
sic iqrēdo. Scdo qñ res q̄
debet est determinata. puta
50. vl. 100. 7 male ablata in
determinata. **I**ā clarū ip̄ p̄
cedit obscurū i iur: 7 deter
minata rē i determinatā. s; illō
cōiter n̄ obsuat: ēt i p̄dcōs
duos casus: qd̄ ēt v̄f rōnas
bilr fieri: qz indecēs v̄f vsu
rā d̄bere f̄stitui d̄ re iuste al
teri obligata. **I**ā p̄ b̄ non
tollit iur ia scā. p̄mo 7 dō
s; addit nouā: qz alienū au
ferē: **N**ec. n. tenet deo 7 p̄
mo rōe vsure p̄petrate vel
alteri male ablati: nisi i q̄
tū p̄t d̄ iure: ar. ex. d̄ re. iur.
Nemo ad impossibile obliga
tur. Si ḡ n̄ p̄t restituē vsu
rā nisi subtrahēdo ius alte

ri: p̄ tūc excusat a restōe.
Propterea b̄ magis erit
violētū: seu d̄ volūtate ei:
cui dētur aliqd̄ rōne d̄cti iu
sti siue liciti. s. subtrahēdū suū
creditū: q̄ fuerit accipēs vsu
rā ab alio: **P**ropterea n̄ v̄
rōabile vt de iusto obsequo:
qd̄ fec̄ p̄mo. s. ei mutuādo
sen expectādo p̄ciū rei v̄ē di
te: r̄p̄ortet i p̄modū 7 dānū
qd̄ p̄rigeret b̄ suādo: cū q̄
dedit vsurā r̄cepit iā p̄mo
dū magnū ex mutuo sibi fa
cto: 7 iō d̄ sibi sufficē: vt vsu
rari restituat sibi cū poterit
de suo: 7 n̄ alieno: qz s; r̄gu
lā: nemo d̄s locupletari cū
alteri iactura vl̄ dāno d̄ re.
iu. li. vi. 7 b̄ nisi iura cōia vl̄
municipalia alr̄ disponerēt:
qz in b̄ i seruāda s̄t. **I**ā iur̄
būano possesiōēs 7 alia vt
p̄p̄ia possidēt: vt patet dī.
vii. c. quo iure. **Q**uātūq;
ad tertiā volūtate: q̄ d̄ con
formata: repit in d̄ctib̄ lic
tis: vbi volūtates d̄b̄ntiuz
p̄formāt in fil. **I**n restitu
tiōe ēt taliū aliq̄ p̄us f̄stienē
da s̄t. **I**ā p̄i restitui d̄nt q̄
cūq; certa debita: q̄ q̄cūq;
ad p̄ias cās relictā atq; dō

q3 donata. Cui⁹ rō ē q2 do-
natio ⁊ ad pias cās largitō
sunt ex sup erogatis cōsi-
lio. vel sunt forte bōa incer-
ta. Restō aut male ablato-
rū: seu alioꝝ debitoꝝ certo-
rū: sunt ex obligatiōe ⁊ pce-
pto. ¶ Qui⁹. n. restitui dnt q
sunt fm necessitateꝝ pcepti
q̄ que sunt sup erogatio-
nē ⁊ filij. Huic inie ꝑcordat
Archi. i. c. nō sane. xliij. q. v.
Huic ē Ray. ait q si credi-
tores vñ legatarij sñ venerāt
ad bñdē: pmo satisfaciēduz
ē creditorib⁹. S; si veniūt
sepatiz: liberabit beres sol-
uēdo ꝑ ordinē cuilibz veniē-
ti: siue creditorib⁹ siue lega-
tario. dū tñ nil i dolori fra-
nde opet. Vex tñ si legata-
rij ꝑueiāt creditores: ⁊ acci-
piūt vñ posteriores credito-
res. ꝑores ⁊ potiores i iure
ꝑueiunt. Creditores ꝑ⁹ mo-
dū veniētes bñdē ingetare
nō dnt: nisi tñ de bñditate
remābit ei: vñ possit ad huc
satisfacer illis: s; hñt tāquā
potiores ius suū saluū ꝑ le-
gatarios q pmo acceperūt
¶ Similr ⁊ creditores an-
teriores ꝑ posteriores qui

acceperūt pmo. Idē quoq;
Vul. ait ⁊ addit q si beres
scit vel credit bñditatē vltra
debita n̄ extēdi: siue ex ōctu
vñ qñ: seu ex maleficio vel q
si: nil legatarijs dēt dare
¶ Si vero qñtatē debitoꝝ
nescit: vñ creditorib⁹ satisfi-
ceꝝ pmo. Et si legatarij ꝑus
vel siml cū creditorib⁹ lega-
ta petāt: creditorib⁹ potiori-
b⁹ pmo soluēdū ē. Si autē
de bñditate nil remanet ꝑ⁹
solutis debitis: legatarijs
nō tenet. Si vero hūc ordi-
nē mutauerit beres: pmo. s.
soluēdo legatarijs seu scēu-
darijs creditorib⁹: priorib⁹
i foro ꝑsciētie minime liba-
tur: nisi b̄ faciat ignorāter
reputās. s. bñditatē sufficiē-
ad oia soluēda: vel nesciens
hūc creditore esse potiores.
his at cōcor. hosti. ¶ Item
nota q ceteris ꝑibus suan-
da ē regula. Qui ꝑor ē tpe.
prior est in iure de regu.
iur. in lib. vi. Vbi autē sunt
ꝑuilegia paria scilicet ꝑer-
sonarum ⁊ actionum. insi-
milis ⁊ equaliter satisfaci-
endum est: nisi de aliquo il-
loꝝ ꝑrobetur q alteri ꝑ

ferendu
scripti: v
at notari
radi. pos
mercato
vulgariter
ens satisfi
cis. ut fib
do seruac
to. C. de b
mo vñ lat
Archi gñ
posita erā
ꝑui. cre. l.
ādo sat
n. si extā
merces rñ
luriter ꝑ ꝑ
at ꝑl⁹ vale
tur ad ꝑm
ñ. de ac. v
ꝑe merce
te sūt: ⁊ l
gate. talis
dñt loco
ꝑio oblig
ver. l. qui
gnat: qñ
cñ: oblig
ātes: qñ
Idem q
tionem
vbi spe

ferendus sit h3 legē pacti: vñ scriptis vñ vsus pbatī. Nec aut notari solēt. C. d. bon. au. indi. pos. l. p. debito: Cū g mercator vñ ali⁹ frāgit. vñ vt vulgariter dī fallit: n̄ sufficiens satisfaccē creditorib⁹ cūctis. vt sibi satisfaciāt. B. or do seruat h3 bal. in. l. p. obi to. C. de bo. aucto. in. pos. p. mo d3 satisfieri dñis rerū. Verbi grā: deponētib⁹ si d posita erāt sibi facta: vt. ff. d. pui. cre. l. si. 7. l. vete. C. Se cūdo sat sit mercū vñ dīto ri. si extāt merces. B. est ipse merces fstituūt: tāq singu lariter p p̄cio obligate. Si at pl⁹ valerēt. id plus reddi tur ad p̄modū creditorū: vt ff. de ac. vñ. l. iulian⁹. Si at ipe merces n̄ extāt: s3 vendi te sūt: 7 loco eaz alie sbro gate. talis sbrogate non red dūt loco eaz: qz nō sunt p p̄cio obligate: vt. ff. de i rez ver. l. quidā. Mōi rō affi gnat: qz p̄ciū ex re illa reda ctū: obligatū nō erat g nec ēt res: que emi: 7 h3 ex. eo. Idem quoq in permuta tionem dicendum est: quia vbi species in obligatione

est: non succedit loco alia teri⁹ altera: vt notat. ff. d. v bo. signi. l. labeo. C. Tertio ceteris p̄tib⁹ p̄ferē vroz. qz by pothecā bēre cēset 7 iō p̄fer tur ne dum p̄tendētib⁹ p sonalē obligationē: s3 ēt p̄tē dētib⁹ tacitā h3 pothecā vt. l. affiduis. C. q. po. i pi. ba. nō tñ p̄ferē creditorib⁹ anteri orib⁹ hñtib⁹ hypotecas ex p̄stas: 7 tacitas. fiscus quo qz simile bēt p̄uilegiū cum muliere. C. d. p̄uile. fisci. l. q̄ uis. Et d. B. ēt hēs: ex. d. pig. c. ex l̄sis i gl. quoniā. Quar to post hypothecas veniūt dponētes. l. si nō extat dpo sitū. ff. de positi. l. si bois. §. si. Hoc. n. p̄uilegiū datur cause dpositi pp frequetiāt dctū dpositoz. Tñ sic i. l. p̄dicta p3: tali p̄uilegio non gaudēt q sub noie dpositi mutuāt ad vsurā. Hypothe ca at ē potior: qz p̄mēt ad ipaz rē. ff. de pac. l. Reptū. C. Quinto veniunt simpli ces p̄uilegiati. i. habētes p uilegia p̄sonalia: nō realia. C. Serto 7 vltio veniūt chi rographarij. p rata: nō ob tenta p̄ortate dctū: qz lici

Tractatus

est est debitori p cumulo cre
ditoꝝ facē deteriorē cāz cre
ditoꝝ poꝝ nō habētū dñi
um nec hypothecā: nec pui
legiū habētū. vt. ff. de sepa
ra. l. j. §. dñio. **C** Et ista ē rō
qz in chirographarijs cre
ditoꝝ nō attēdit tps. boc
ille. Verū vbi lex municipal:
seu statutū ciuitatis alit dis
poneret: illi ē standū: et i fo
ro cōscie: si nō sit expresse d
deū: qd nō de facili iudicā
dū ē: qz nemo ē arbitradus
suumemor dñi timoris: et
sue salutis. j. q. vij. c. Sancis
mus nisi euidēter appareat
at dñū. **U**n in aliquibus ciui
tatib⁹ vt florentie: fallēte mer
catore. p syndicos institutos
a cōitate sup b⁹ i vbi nō suffi
ciūt bōa debitoris fallēt: ad
plene restituēdū omnibus
satisfit unicuiqz p rata sin
facultatē bonoꝝ illi⁹: et non
prius vni q̄ alteri: nisi aliq
bus psonis pūilegiatis in
hoc: vt in mulierib⁹ p doti
bus rehabēdis et b⁹ i qbus
ad plenū satisfit ante q̄ cui
q̄ alioꝝ. **C** Itē pmo nota.
qz bi q tenēt restituere: si oī
no nō pnt solūē vl restituē

sufficit p̄tritis et p̄positum
restituēdi: qñ cōmode pote
rūt. xiiij. q. vj. c. si res. Qd ve
rū ē cū nota sit paup̄tas. ta
lis. n. n. dēt excōicari: vt dñ.
ex. de sola. c. odoard⁹ nec ali
q̄ p̄a m̄letari. ex. d vsu. c. cū
tu. Et dñ nota paup̄tas: q̄
do cedit bōis. Jōqz talī dñ
psulere sacerdos: si d paup̄
tate dubitat qz cedat bonis.
C Nota tñ qz si sufficit bec
cessio (ira qz nō sit ei aliqua
pnia iūq̄da) qz nec solutō
nec satisfactō plēaria suffice
ret. **N**ā licet cessio seu solu
tio q̄ ad satisfactōz boi suffi
ciat: adhuc tñ nō ē ecclesie
satisfactū. Ergo iudex eccle
siastic⁹ seu sacerdos: p vsur
patōe rei aliene: iūgat. sibi
pniam. In hoc offendunt
plimī peccatores delinquē
tes: q putāt sufficē q̄ satisfi
ciāt. nec trāsgraffionē q̄ se
cerūt postmodū p̄ntentur.
Hec Hosti. i sum. tit. d pe
re. **C** Scdo nota qz si tal
puenerit post ad p̄nguiorē
fortunā: tenēt satisfacere et
si cesserat bonis: qz p b nō
sūt libati. S; talis cessio ad
hoc eis prodest ne iudicati

trabēt i
pos. l. q b
q cessio i
fca n pon
quātū fac
rō ne ege
p̄iri n dñ
acq̄siti q
bere puen
q̄bit resta
et malefic
liberādi si
si pueni
vnt tales
q cedat b
si res. d
q alia ab
et nō resti
tis. xiiij. q.
at Ray. i.
cū tre ter
bōe exact
recte vl jē
Indirecte
iusticiā vl
dñ et vt si
C Si tal
cōstātijs
difficile
stutio:
sali bñe
mittat e
scusa:

trabē i carcere. **L.** q. bo. ce. pos. l. q. bōis. **Ubi** ē dīc gl. q. cessio i bōis ē pdest; q. pos. itea n̄ poterūt pueniri nisi in quātū facer pnt. 7 sic bētur rō ne egeat. Et ppterea cō nēiri n̄ dīz. nisi tū sit id qd̄ acquirit q. merito videat̄ d̄ bere pueniri. **Hoc** i glo. **S.** q. bnt̄ restituer; si pueniatur ex maleficio si n̄ sūt soluēdo vberādi sūt p d̄bito. **C.** **S.** si n̄ pueniūt ex maleficio: n̄ dnt̄ tales vberari: s; sufficit q. cedāt bōis. **Arch.** xiiij. q. vj. si res. **C.** **Mō** t̄tio q. si is q. aliēa abstulit p̄t restituer 7 nō restituit. n̄ ē i statu salu tis. xiiij. q. vj. c. si res. **C.** **Dīc** āt Ray. i sū. sua q. d̄ns aliz cui⁹ tre tenet̄ restituere ide bite exacta a se vī a suis: di recte vī idirecte glo. supra. **Indirecte;** vt qn̄ negat eis iusticiā vī n̄ defendit eos vt dīz 7 vt sic extorqat aliquā. **C.** **Si** tali dño ex aliqb⁹. cir cūstātijs appareat multuz difficile vī ipossibile talis re stitutio: satis vī q. possit cō suli b̄mōi q. i p̄p̄satōe: vī re mittat eis cōiter cū eoz cō sensu: 7 libera volūtate ali quā fuitutē vī annuā p̄sta tiā i ppetuū vī ad t̄ps ita q. plenissime videat̄ eis satul factū: vī ēt faciat i remissio nē peccatoz illoz qb⁹ tenet̄ aliqd̄ hospitale. vī aliqd̄ si mile opus pietatis cū p̄sen su tū eozundē si potest req ri. **Hec** ibi. **C.** **Quarto** no ta q. is qui habet aliena. re stituere 7 certis personis: si pōt in totuz vel in partē: s; nō cōmode sed cū multa sui incōmoditate tunc cōponat vel cōueniat cū ipso leso: vī spoliato amicabilr: de red ditibus suis moderate (ita q. vici⁹ sibi remaneat) assi gnādo sibi q̄osq; fuerit ple narie satisfactū: vī paulatiz singulis. annis vī mēfibz vel alijs t̄pib⁹ emendet qd̄ p̄t b̄ cū voluntate illi⁹ cui⁹ dīz satisfacere. **Quia** si nullā in ueniret misericordiā apud eū: absq; dilatōe tenet̄ satis facere vī bōis cedere: qz ta lis peccatoz sp̄ est in mora. **Hostien.** 7 **Ray.** **Sed** hoc melius declarabit̄ in vlti. s. se. **C.** **Si** āt p̄dictus inea niat q̄fam apud creditores suos: faciētes sibi r̄missōez

Tractatus

vel dilatōez: tūc p̄t ea vñ: 2
ē i bono statu aie: si tñ hēt i
p̄posito faciēdi qđ debuiſ
ſet: ſi ſi potuiſſz obtinē ipaz
remiſſionē: vel dilationem.
¶ Quito nota qđ vbi eſſent
plures creditozes alicui? 2
ōbitoꝝ p̄tēti dilationē ali
q creditozes volūt dare ali
q nō. ſz q cedat bōis: ſtabit
maiori p̄ti creditoꝝ: 2 itelli
ge maiorē p̄tē. vbi ē maius
2 forti? debitu ē ſi vn? eſſet
cui plus q̄ oibz debeat.
¶ Si vō par ſit debitu ſcā
dū ē maiori numero credi
toꝝ. **¶** Si vō ſūt paria: eli
gēda ē clemētioꝝ ſnia. ſ. di
latio dāda. **¶** d. c. c. ſ. bo. l. ſi.
¶ Ray. **¶** Ad hīc qđ io. an.
ſup. c. q̄ d. vñ. li. vj. mo
net q̄ſtionē. An heres vſura
riſ qñ hereditas n̄ ſufficit oī
b?: dbeat ſatiffacere p̄rio ve
niētib?. fert ſe dixiſſe qđ n̄.
Immo fiet eis 2 aliſz ſatiff
factō. p̄ rata vnū quēqz p̄ti
gēte: ar. ſup. d. teſta. c. relatū
i ſi. **¶** S3 dic̄ ipe Io. an. ſa
tis vñ i b̄ caſu b̄ri debere cō
ſideratō t̄pis: vt ille qđ p̄ri?
ſoluit vſuras recipiat qđ ſu
nz ē itegrali: 2 ſic de ſingu

lis ſz regalā iſra de re. iu.
qđ p̄rioꝝ. cū iſtoꝝ p̄ ſit cā: vt
dixi ibi 2 i hypotheca b̄ cō
ſideram?. **¶** L. qđ po. i. p̄i. ba. l.
S3 ſi fundus. Et bona vlu
rariſ: vidētur eē hypotheca
ta de vſur. c. cū tu. **¶** Multī tñ
docto: tenēt q̄riuz in b̄. ſ. qđ
bona vſurarioꝝ ſint hypo
thecata: vt **¶** Mo. Ar. fe. gof.
Et Io. an. ēt dicit qđ de hac
hypotheca n̄ hēmus textuz
exp̄ſſum. **¶** Sexto nota: qđ
vbi aliqz iſtitut? ē heres: 2
nō ſufficit hereditas ad ſol
uēdū oīa legata 2 debita di
cit **¶** Ray. qđ credit i iudicio
aie: qđ nō teneat niſi iquan
tū hereditas ſe extēdit vel
ſufficit: ēt ſi n̄ ſec̄ inētariuz.
Idē Io. an. 2 fede. **¶** Sec? i
iudicio p̄tētiolo: ſi n̄ feciſſz
inētariū. S3 ſi feciſſet: ſi te
neē niſi durāte hereditate.
¶ Diſtinguit tñ inter legata
2 debita: qz debita ſine dimi
nutōedz p̄ſoluere durāte. ſ.
adhuc hereditate. De lega
tis vō: ſi tot ſūt qđ nō ſma
neat legitia p̄t d̄raber̄ ſuā
legitia 2 itēz q̄rtā ſz quof
dā: ſi ſuit inſtitutus heres.
¶ Et nō qđ heres p̄t d̄duce.

re ante omnia expēsas fune-
ris: 7 alias necessarias q̄s
fecit cā hereditatē vt i testō
7 h̄mōi. **¶** Expēsas tñ q̄s fe-
ciſſz supfluas ad bonoz 7
pōpam inūdi: nō posset cū
tuta p̄sciētia trahere de ere
alieno: s̄z facere intelligere
tur de suo. **¶** De. d. pal. l. iij.
¶ Si aut sūt plures here-
des ad debita vel legata re-
gulari tenet q̄s pro heredi-
taria parte. **¶** L. de here. ar.
¶ Excipiunt. v. cāus s̄z ip̄z
Ray. **¶** Prius est si aliqd
opus idiuiduū ē i obligati-
one faciēdi vel n̄ faciēdi tūc
n. q̄s tenet isolidū. ff. d. v.
ob. i. executiōibz. §. ij. Glo.
pōit b̄ exēplū: vt si testator
p̄misit aliqd op⁹ facturū:
vel p̄misit p se vel hēdē suū
nō fieri quo min⁹ p̄fundum
suū tibi ire liceat: ad b̄ q̄s
heredū erit isolidū obliga-
t⁹. **¶** Scd̄s casus ē: si res:
q̄ d̄z restitui: ab vno isolidū
possideat. **¶** L. d. acq. v̄l here.
v̄l. l. iij. §. nemo. **¶** Terti⁹
ē i alimētis legatis q̄ p vo-
lūtate defūcti v̄l iudicis: v̄l
ab vno isolidū: v̄l a pluri-
b⁹ p ptib⁹ designatis petū-
tur. ff. d. ali. e. l. iij. **¶** Quar-
t⁹ ē: si testator ab vno here-
dū: legauerit creditori hēdi-
tario: aio p̄pēladi. **¶** Luc. n.
bēs ille: vsqz ad q̄ritatē le-
gatōnis illi⁹ d̄biti sustineat
bit. ff. de le. ij. cum ab vno.
¶ Quito ē i expēsis vxoris
q̄ n̄ tñ astrixit hēdes p hēdi-
tarijs portiōibus: s̄z ēt vix
proportionē q̄ puenit ad
eū de dote vxoris sue: puta
si ad eū puenit. 100. 7 i be-
reditate sint. 200. ipse vir te-
nebit p̄ tertia pte: 7 hēdes
p duab⁹ ptib⁹. ff. de reli. 7
sū. fane. q̄ritēs: 7. l. velu. bec
oia. bosti. **¶** Quomō debe-
at fieri restō vxore p̄cipiēte
filiū p adulteriū: quē vir re-
putat suū d̄ bis q̄ p̄sumit p̄e
fili⁹ spurio d̄ bōis p̄ris puta-
tini: 7 d̄ hēditate tota v̄l pte
ad eum pueniēte. **¶** P̄rio
vidēdū ē d̄ ipsa vxore adul-
ta quō teneat ad qd. **¶** Se-
cūdo d̄ ip̄o filio spurio: si te-
net 7 quō. **¶** Tercio v̄o de
ip̄o p̄fe q̄ ex adulterio talē
filiū h̄uit quō 7 ad q̄tū tñr.
¶ Similes casus videt q̄
pōit. extra d̄ pe. 7 r̄mis. c. of-
ficij. d̄ muliē supponente si

Tractatus

bl alienū ptus: quē vir ei⁹ re
 putās suū nutrit: 7 heredē i
 stituit. Vñ idē vñ dicendū
 quantū ad restitutionē de
 spā mulier: 7 filio suppositi
 to 7 huic fraudi dātib⁹ opā
 efficacē: 7 d muliere adulte
 ra. Querit pzo si dbebat re
 nelare marito. Ad b dicē
 dū: qd aliqui n aliquādo sic
 C. I. A. ubi imieat aliqd bo
 rū piculor: nō d3 renelare
 marito. C. I. Primū piculū
 ē infamie. s. mulieris: qz b ta
 lis reuelādo: cū eēt ātea bo
 ne fame. seipaz pessime ac
 turpissime diffamaret: qd
 qdē magnū piculū ē mulie
 ri. C. I. A. qd puer .xxij. scri
 ptū est: meli⁹ est bonum no
 mē qd diuitie multe: h itel
 ligat d viris: tñ turpi⁹ 7 pi
 culosi⁹ in honestis infamie
 mulierib⁹ igerit notā. C. Se
 cū dū ē: piculū scādali. s. viri
 p sanguineoz 7 amiceoz ei⁹
 si illis b inotescēt malū: nā
 nō solū apd se turbarē ex
 eo: s3 vir ex tñc posset cuz ea
 amicitia 7 pacē ac cōcordez
 societate hēre: imo forte eaz
 marit⁹ dimitteret: 7 id n va
 lētes foritā ptinere: vterq3

adulteriū: ppetraret. 7 sic i
 numerabilia 7 irrectuabilia
 int cos orrēt mala. C. Ter
 tiū ē piculū mōi. s. 7 vxoris
 7 sue spurie. plis atq3 adul
 teri sui. C. I. A. p. babilr ti
 mere posset qd ei⁹ marit⁹ seu
 qcuq3 ali⁹ dū occidere aliū
 qreret: necaret fm Sco. in
 liij. Cōcurrētib⁹ pdictis pi
 culis q vidētur valde p. babi
 lia: 7 i plurib⁹ enētiā: n d3
 talis mulier suo iungi reue
 lare: 7 pp bōuz icertū resti
 tuēdi hēditatē: talib⁹ peris
 culis se exponē manifeste.
 C. Quātū pp piculū impro
 bilitatis. I. A. nec vir nec
 fili⁹ nec ē public⁹ iudex: b
 mulieri reuelātū credē obli
 gāt: nisi pbet dicta sua per
 ifallibilia signa aut p violē
 tas pbatōes. siue per testes
 idōcos. I. A. ex solo ei⁹ dicto
 nō p̄t erheredare talē filius
 marie i terris in qbus pzo
 genita ex p̄suetudine i toto
 vñ i pte succedūt. Insup b3
 Sco. i talib⁹ terris si pater
 crederet vxori sue in b: ta
 mē nō posset a spurio aufer
 re hēditatē. nisi in publi
 co foro cū probaret talē. Et

ranc op
 m apu
 tā patri
 p̄p̄posi
 reuelare.
 vicorū e
 C. Quō
 satisfacc
 mineret a
 i nisi ita
 mortis su
 vro suo.
 odia cū
 plona ma
 p̄tea r
 q. s. et b
 rano filii
 i vñ pte
 rno vñ ali
 fessione te
 lare videt
 final. p
 r alios su
 nis suspit
 alio susp
 do si et o
 dū. p̄t e
 de p̄bab
 p̄mis p
 subieq
 p̄m
 mē p̄sta
 mariti

tunc oportet mulierem non
tñ apud maritum: s; apd to
tā patriā diffamari: et isto
psupposito: s. q; nō debeat
revelare. rōe malorum gra
uorum exinde ptingentiū.
¶ Qūo dbeat talis mulier
satisfacē: dī ifra. Ubi tñ n̄ i
mineret aliū piculū vel ma
lū nisi ifamie ipi adulte: vel
mortis sue vī q; si pmoziaf
viro suo. dbebat āte mōtes
ordiaf: cū pffesso: suo vī alia
psona matura: q; si moziaf
postea fuelet ex pte suaviro
qñ. s. ex b̄ p̄ obuari ne pu
tatiu? fili? hēbat hēditatē to
tā vī p̄tē. **¶** Aliqñ vō b̄ ma
rito vī alijs psonis extra cō
fessionē tenet mulier reue
lare videlz si b̄ tria pcurrūt
simul. **¶** Pr̄io si apd maritū
et alios sup hoc fortis et gra
uis suspitio ipressa eēt et oc
casio suspicādi totali. secū
do si ex certis et sufficiētibus
cāis. p̄t et d; vehemēt et val
de p̄babilr credi: q; nihil d̄
primis piculis supradictis b̄
subsequeret aut cresceret s; p̄
poti? minueret. Tercio si fir
mit̄ p̄sumat: q; filius bonis
mariti volūtariē erdet. S; si

si puul? ē fili? cessat ista rō:
q; mittē p̄t illū marit? adbo
spitale: cū non teneat alere
alienos nisi i extrema neces
sitate: cū alij desunt q; pui
deant. **¶** Dis at trib? pcurrēt
b̄ reuelari debere et posset.
S; vir ista pcurrūt: et rarissi
me p̄sumēduz ē q; p̄ci rrāt
¶ Insup dici poss; b; guil.
q; ēt reuelare posset. si nō tē
meret maritū: vī aliud imi
neret piculū. Sunt qdā vti
q; viri sciēter vxorūz adulte
riū sustinētes: vel ēt p̄sentie
tes: i mo qñq; vxores suas
ad b̄ hortātes: vel q; p̄pri
os filios n̄ pnt habē: vī alia
q̄cūq; pudēda occasiōe. fa
cta ēt hac notificatiōe ante
quā vir eius pro educatiōe
talīs filis expēdat: vī d̄ obli
gari a restitutōe aliqua fien
da: q; fecit qd i se fuit: vt dā
nū euitaret viri: expēsarū in
educādo: et hēditatiōis quo
ad alio: argu. extra d̄ iū. et
dā. dā. c. si culpa. Nec tñ d; m̄
āifestar adulteriū pp pi
culū p̄sōe. et ifamie d̄trimen
tū: et odiū ad eū enitādū. Et
si āte m̄āifestatōe iā aliq cō
sūp̄sisset b̄mōi putatiu? fili

Tractatus

Is tenebit ipsa mater iquā
tū p̄t satisfacē: si aliqd vt in
u3 possidet. Et si magn⁹ cri
stēs: qñ b̄ notificat nollit
ipe fili⁹ credē b̄ nec cedere
bōis putatini p̄ris petēs sal
tē legitimā q̄ sine causis ex
p̄ssis a iure auferri n̄ o3 vt
legitimus fili⁹: nec p̄m p̄t p̄
bari tenebit n̄bilomin⁹ ip
sa mulier bēdib⁹ d̄ portioe
illa ablata sibi: d̄ eo tñ q̄ p̄t
z n̄ pl⁹. Extra d̄ re. iu. li. vj.
c. n̄o: z b̄ qz sūt i mora ad
notificādū: qñ potuit p̄uīd
ri. **C**S3 nūqd mulier talis
d3 reuelare crimē suū filio
suo spurio: z iducere eū ad
dimittēdū hereditatē vero
beredi? Ad b̄ dicēdūz fm
Sco. vbi. s̄. q̄ aut fili⁹ crede
ret matri: aut nō. Si at cre
deret: n̄ at p̄babile ē: q̄ pp
dictū dimitteret hereditatē.
Itā paucos reperire cō
tigit q̄ ita p̄fecti sint q̄ pro
pter p̄seruādā iusticiā i for
ro dī dimittat magnas pos
sessiōes: q̄s retinere p̄nt iu
re exteriori z vellēt spurij. re
putari. Nec hic mater p̄su
mere p̄t nisi antea multū
fuisse excepta d̄ bōa volūta

te filij sui. Itā ḡ dēt se expo
nere p̄iculo certo diffamati
onis ap̄d filiū pp̄ icertā cor
rectionē illi⁹. Si vero n̄ cre
deret: tūc sequerēt īde dūa
plex malū. Primū. qz ipsa
diffamaret. Secūdū qz ab
illo sic antea bēditas possi
deret. Si q̄s at istet q̄ tali
filio debeat reuelari: ne. s̄.
ignorant forte copularet p̄
matrimoniale p̄ingū sue so
rozi aut alteri sue p̄pinque
seu aliq̄ alia faceret: q̄ a iur
spurijs p̄hibita sunt: dicen
dū q̄ talis ignorantia: dūz
p̄seuerat. oīno excusat: cūz
sit ignorantia facti. Si qñ tñ
scīti vēiret ad lucē tale m̄ri
mōiū dirimēdū eēt. Si vō
q̄raf: an dato q̄ talis filius
ex v̄bis m̄ris se spurius cre
dat teneat reddere bona q̄
hūit a marito m̄ris. ceteris
filijs atqz beredib⁹ alijs p̄
dicti mariti: dicēdū q̄ si b̄ i
idubitant creditū: z rōez il
lō credēdi h3: teneat p̄z deū
n̄ tñ hūano iure. Si tñ n̄ h3
sufficiētē: cāz: z rōez credē
di illud tunc reddere nō te
netur: ex quo p̄ se vel per al
tex sibi claret. q̄ nō bēt ius

ficientē
tēnē cr
inter cet
dūt suspi
q̄ ei de si
dū. p̄m
q̄ aliq̄ p̄
dū: vid
relvōzē.
multicaz
iūis: p̄ri
Quartū e
nō p̄stet i
notā: q̄ b̄
ulterior
m̄hoc po
n esse cer
mediū tal
liberi: d̄
rei sopia
ari p̄t.
m̄ filio in
tūc talē
m̄ suam
dū i vella
rōdi. Sc
fuit: vnde
dūz eccl
acceptare
ribus me
mittat be
tri laico i
Si tamē

ficientē cāz: seu p̄dignaz ra-
tionē credēdi. ¶ Sunt autē
inter cetera. iij. signa q̄ red-
dūt suspectā talē matrē ita
q̄ ei de facili nō debet cre-
di. ¶ Pr̄mū ē amor. i. si p̄dili-
git aliā plē viri sui. Scd̄z ē
odiū: videlz si p̄sumit ip̄m
vel vxorē ordire. Tertiū est
stulticia: q̄ mulier fatua ⁊
leuis: p̄tinacis est sensus.
Quartiū est incertitudo: cū
nō p̄stet ip̄sam esse vel fuis-
certā: q̄ hunc concepit de
adulterio: nō de viro. ¶ Ad
enī hoc potest omni adulte-
re esse certū. ¶ Sed qd̄ re-
mediū tali mulier debet ad-
biberi? Dicit q̄ ei (h̄z Sco.
vbi supra) triplex imediūz
dari p̄t. ¶ Pr̄mū ē q̄ idu-
cat filiū intrare religionē: ⁊
tamē talē q̄ possit professi-
onē suam seruare ne .i. inci-
dat i syllaz volēs vitare ca-
ribdi. Scd̄m est q̄ clericus
fiat: vnde valeat tamē scd̄z
deus ecclesiastica beneficia
acceptare: ⁊ bis q̄si sufficiē-
tibus merito iā p̄tentus: di-
mittat hereditatē alteri fra-
tri laico i seculo remanenti.
Si tamen p̄ nullam persua-

sionem bonestā cor talis fi-
lij mater flectere. p̄t vt be-
reditatē dimittat: nō videt̄
q̄ debeat se prodere illi: cū
certa nō sit q̄ talis ab eo: i.
psuasibilis i alijs tā licitis
⁊ honestis flecteret ex illo i-
mo forte teneaci⁹ retinet ne
spurius putaret̄: cū talē no-
tā multi caveāt multi nati.
¶ Tunc demū tertiū reme-
diū addendū est. .i. q̄ saluo
iure humāo ⁊ absq̄ infamia
sua p̄t ⁊ dēt de sua dote cuz
eā habebit in potestate: vel
de pascualibus si habet: ⁊
ceteris bōis ⁊ laborib⁹ ⁊ su-
doribus suis: indēnē facere
virū ⁊ legitimā eius prole.
Obligat enī satisfacere vi-
ro de cōsumptis ab illegiti-
mo filio. S3 talis fili⁹ nō te-
netur satisfacere q̄ consum-
psit q̄dū bōe fidei fuit. de
hēditate autez. mulier obli-
gatur hēdibus viri ab inte-
stato vel hēdib⁹ scriptis: v̄l
q̄b⁹ verisimiliter creditur q̄
reliquisset hereditatez. Qd̄
si nescit: debet paupib⁹ er-
rogari. Teneet in q̄: secūdū
correspōdētā iusticie. ¶ Ad
.n. dico q̄ teneatur ad resti-

Tractatus

tuerdū equiualeūis heredi-
tati: qz vt superius dictū ē
plurimū quidē differt inter
habere 7 ppe esse. Scquta
iste legitimus hēs nūq̄ hūit
hereditatē: licet fm iusticiā
fuerit ppe: ppter ea min⁹ q̄
eguales hereditari; sufficit
sibi pro hereditate fēda Il-
lud at minus; determinet
sz arbitriū boni viri. Qd si
nec hoc fieri pōt; pro tunc
non obligat. Tenebit tñ cū
puenerit ad pignoriē fortu-
naz. extra de solu. c. Odoar-
dus. Si vō talis mulier nū-
q̄ bz vñ possit restituere: tē-
ex ipotētia excusat. si bēasla-
tisfaciēdi ppositū. xiiij. q. vj.
Si res. De adultero at cu-
p⁹ ē fili⁹: dicēdū vñ. si scit vel
credit vñsimilis illuz esse su-
um; vbi mat sua satisfacere
nō valeat; videt q̄ teneat d
expensis patri putatiuo: qz
efficacē dedit tali dāno. ex-
tra d iur. 7 dā. da. c. Si cul-
pa. sz tñ possibilitatē suam.
Et si mitteret ipa adultera
ad hospitale. vñ quia finxit
mōtuū pepisse: vñ qz notifi-
cauit sine suo piculo n̄ eē si-
liū suū: tenebit hospitali d

nutrimēto 7 alijs expn. nisi
nōbilis paup̄tas excuset cā-
cū de iure nāi ad b teneat
di. i. c. Jus nāle: 7 hospita-
lia ppter paupes nutrien-
dos sūt scā: n̄ pp diures. sz
7 de bēditate vel dote si do-
tare a patre putatiuo tene-
ri vñ ad arbitrium boni viri
ri atrēta sua facultate. q̄ tñ
satisfactio occulte fieri dō-
cū sine piculo māifestari n̄
possit: ar. ij. q. i. c. Si pecca-
uerit. Si aut dubitat adul-
ter ex eo q̄ mulier lenis ē. 7 cū
alijs adultera: vñ ē qz ipa
adultera dubitat vñ sit ei⁹
vñ mariti: reliquat iudicio
di cui oia nuda sūt 7 apta:
7 grauari nō vñ d fstitutōe
De bimōi mā. s. de muliere
pāpiēte per adulteriū: vñ d
diffuse in sum. Hostien. de
peni. 7 re. §. Quib⁹ 7 quātr
vñ. Quid d muli. Itē Sco.
i. iij. di. xv. ar. iij. ad argu-
mēta. Indecens ē. n. vt i re
dubia certa detur snia: ait
Greg. di. xxiiij. Hābuisse.
in nullo tñ cāu ad obuiādū
bimōi piculis l malis: dō ad-
ultera l adulf q̄rē aborsū vñ
mōtē puuli. xxiij. q. ij. c. faciāt

Capit
debeat sic
q̄ qñ
di
vñ. q̄ sta
i alienā ē
vñ ē a. c
vñmet tē
pedit cū al
vñ et iudic
vñ q̄ n̄
vñt ad eū
vñbet ter
vñmter
vñ dicit. q̄
vñge pe
vñt tenet
vñ dation
vñ vñs re
vñ teneant
vñd eēt ex
vñlas cū o
vñ psonē
vñmēat i
vñ a fami
vñt) hāt
vñ cāu fñt
vñ aut sic
vñt decia
vñt ad f
vñ iudic
vñ qz bz

Capitulum octauū. s. qñ
debeat fieri restitutio.

Uantū ad octauū. s.
q qñ dñs fieri restitutō.
dic^r Tbo. scōa scōe.
q. lxiij. q. statim: qñ sic accipe
rē alienā ē dñs iustitiaz: ita ⁊
detinē eā. qñ p hoc q aliquis
detinet rē alienā iusto dño
ipedit eū ab vsu rei sue. ⁊ sic
facit ei iniuriā. Manifestus
est autē q nec p modicū tps
licet alicui i pctō morari. s.
quilibet tenet statim pecca
tū dimittere vel deserere.
Uñ dicē. quasi a facie colu
bri fuge peccatū. Et ideo q
libet tenet statim restituer
vel dilationē peter ab eo q
pōt vsuz rei pcedere. Et si q
dē teneant de incertis (cū
illud eēt errogandū i pias
causas cū cōsilio ecclesie. si
bñ psona bñres restituere
remaneāt ita paupes cū fi
lijs ⁊ familia q n hēant vñ
viuat) fiat dic^r. Ray. vt di
xi i cāu sili. s. i. ri. de dñimis
Ibi autē sic dic^r. **C** Si qñ fñ
nnit decias lōgo tpe. ⁊ nūc
venit ad satisfactōz: ⁊ postu
lat iuitu dei ⁊ ecclie (mari
me qz bz puā substantiā) si

bi remitti q accepit tpe pte
rito (cū alr oportet cū sua
familia mēdicare) qñuis ec
clia dēs decias possz peter.
si viderit istū pñtū ⁊ pces
ei⁹ iniuriat: dñs ei tāq pau
pi dimittere vñ viuat. cum
b eēt ei datura postea. xvi.
q. s. c. Qñ hoc Ray. Qd i
eligenđū vñ: vbi dāt dñine
de more put est de iure cōl
lāa sec⁹: vbi dñ more n dāt:
vel valde diminute: videntē
erūsari. De b tñ plene hēs
in. ij. parte sum. ti. iij. c. iij.
Et dic^r ibi glo. **U**ñ. q illi q
resignāt in manu pñarij q
hoc nō facerēt nisi penitētia
rij restituerēt eis p pte vñ p
toto (qñ nescit cui fienda ē
restō) q nō credit eos esse
iñstati salutis. Dicē ē pau
lo post q nō ē necesse: q fiat
bñ restō in manu penitētia
rij: dñmō tñ sit paratus ad
arbitriū ei⁹ vel alteri⁹ boni
viri: satisfacere. Dicē ē q i
hoc casu: ep̄s q est dispēsa
tor paupz: pōt dilationez
dare vel pñ dimittere. vel
ēt totū. si viderit ei expēdis
re ad necessariā sustentatio
nez illias tanq alicuius al

Tractatus

terius paupis: ita tamē q
quātū vilius potest. gerat
negociū illius: cui facienda
est restō: si persona ei⁹ esset
nota: videlicet exponēdo il
la que erant restituenda in
vltus talis: q magis ei possēt
p̄ficere quo ad deū. hec ibi
Gul. sup Ray. li. ij. c. d. ra
ptorib⁹. ¶ Si tñ certis p̄so
nis q nolūt dare dilationē
vz ad petiōs ipsorū absqz di
latiōe satisfacere vel cedere
bonis: qz fur 7 raptor semp
sunt i mora: 7 ideo semper
augent peccatū. ff. de cōdi.
fur. l. i. re furtina vbi lesigēt
7 fame peunt: ne iterueniē
te paululū mora: iueniri nō
valeant qui redimant di. v.
c. baptizari. Sp. n. est vitan
da morā vbi est periculum
di. xxviii. c. De siracusane. 7
hoc ē si v3 ipsū mendica
re. Unde nō dico habitō re
spectu ne egeat. ¶ Māz cō
tra hoc, notat extra de vltur.
cum to. Tamē Gul. addit
sine culpa pōt accipere vi
te necessaria. s. extreme ray.
moderate sibi vita retenta
quousqz plene sibi satisfac
ciat. ¶ Hosti. vero sic. dic.

Sed quid si nō imineat ta
le piculū necessitatis: 7 bis
qui tenet restituere non po
test induci ad restōnem sta
tim faciendā: puto q discre
tus sacerdos pōt consciām
suā informare: ex eo q intē
dit vtiliter gerere negociū
creditorū. Mā si videt q ali
ter nō potest recuperare im
petuū: vel nō ita cito: vel
ita p̄modo: pōt (recepto iu
ramēto vel alia sufficiēti cau
tione si bēre pōt) dilatiōez
pcedere: 7 sub hac p̄ditiōe
si hoc ad impluerit infra talē
diem peccatōrē absoluerē:
vt sic creditor qd ei debet.
recuperet: 7 peccator nō re
cedat a p̄sbytero despera
tus. hec ille. S3 q i fine hu
ius. §. i. q absoluat sub p̄di
tiōe: p̄mū asserit Gul. dicēs
q absolutio a petis nūquāz
debet fieri sub cōditiōe 7
ideo pōt dici. q absoluat
simpliciter si ē absolūepus
s3 declaret q nō valebit ab
solutio: nisi adimpleat p̄mis
sum. Gul. ¶ Arch. vō sup
c. Si res. xiiij. q. vi. qritvz
habēti restituē: debeat ha
beri respect⁹ ne egeat. Et di

et videt
pcedēti
q. Et sic
de solu. c. d.
ad b. q
v. Quicquid
occurrit. c. d.
et credit
et notat. 2.
et solidus
et mag. 7 n.
et facere p.
lm. dicit
nere: paul
dus soluā
alter n. p̄m
verimēto
vel pponā
qd si null
et misericor
q dilatiōe
facere. vel
peccator
de p̄di. fur
ra d. fimo
vlti ter
dens tane
tur soluer
ta sibi vit
di. v. c. d.
fur. c. si q
sup verb
c. Et ibi

eit videt q sic. ff. de iur. l. incōdēnati. ff. de cessi. bo. l. is q. Et sic notat p. B. ext. de solu. c. Odoard. Et facit ad h qd habet. rvi. q. vij. Quicūqz. Sed Inuo. p. notata i. c. cū tu er. de vsur. sec^o credit scdm canōes vbi: ibi notat. Ale. B. et host. q. in solidū tenēt datentores vsuraz: et non solū inquantū facere pnt. Qui hostiē. i. sum. dicit q q habent restituerē: paulatim singulis mē fibus soluāt creditorib⁹: si aliter n pnt sine magno sui detrimēto prout poterunt vel pponāt se cū expoliatis Qd si nullā possunt inuenire misericordiā apd eos: abiqz dilatiōe tunc tenēt satisfacere. vel bonis cedere. qz peccator sp est in mora. ff. de pdi. fur. l. i. re furtina. extra d. simo. c. cū in ecclesie. Multi tenent dictū preceps dens tanq equū. s. q tenēt tur soluere qd pnt retēta sibi vita pmoda ar. d. cō. di. v. c. discipulos extra de fur. c. figs. Sed Archi. ptra sup verbo reddere eiusdem c. Et ibi dicit q statim debet

reddere totū qd pnt: allegās Tho. fa se. q. lxiij. qui dicit q statim ē hēda restō. Dictūz tñ Tho. pnt dicit: n eē h: si sane intelligat. vt infra dicet Sed in quadam summa dicit q q habent restituere vsuras et male ablata: et pponūt firmiter reddere: et n possūt statim (qz nolūt cū familia egere vel mēdicare: et tñ incipiūt iuxta posse satisfacerē) vtrū tales possint absolui et communicare: Respō. aut sciūt psonas certas aut nō. Si sciūt ipsi habentes male ablata: et ipsi ēt qbus debēt b⁹ i volūt. tutū est: qz scia eoz stēt ad terminū et voluntatem. Si vero tales nesciunt damna sibi data. et reuelatio posset eē periculosa illis q volunt restituere: tunc nō est reuelādū illis: sed presumendū q cōfessor causam illorū vtiliter agat. et pntens itendat et pmittat satisfacerē q cito potest (qz hic habet locū rati habitio de bono et equo) et tūc pntēs absolui et communicare pōt: qz est in via salutis. Si vero omnino nesciant

Tractatus

tur p[er]sone quibus est restitu-
tio f[acienda]. t[unc] ē libere in po-
testate p[re]lati vel discreti con-
fessoris dare. ⁊ cōstituer[et] ter-
minū confitentis: sicut vide-
rit necessitatē ⁊ contritionem
eius: ⁊ voluntatē promptā
restituendi: ⁊ infra istū ter-
minū: talis potest absolui ⁊
cōmunicari. Itē. vbi maior
est contritio: ibi maior mi-
sericordia ⁊ venia ē f[acienda] ⁊
remissio. Et q[uia] totus mun-
dus fere ⁊ inuolutus ī rapi-
nis: sic p[ossit] posse tuo curre p[er]
mediū: ne nimia securitas
v[est]re remissio. p[er]ire faciat quos
discreta eq[ui]tas poterat reuo-
care. Itē semp[er] iniurians ⁊
spolians. vel cōplices eorū
debent humiliter postulari
venia ab eis quos offende-
rūt. ne illi remaneāt in ran-
core ⁊ mala volūate. Quid
autē debeat facere vxor ⁊ fa-
milias raptoris ⁊ vsurarii ⁊
huiusmodi: qui nō habent
nisi de obligatis restitutio-
ni habes in secunda parte
sum. ti. i. c. xij. in fi. **C** Nota
q[uod] Ray. ⁊ Hosti. circa istas
mān[us] restōnis dicūt. **H**oc
notēt sacerdotes ⁊ retineāt

q[uod] scōm q[uod] maior vel minor
fuerit fraus vel dolus vel
violētia maior vel minor. **D**
bet eē discretio iudicātis: ⁊
s[ecundum] hoc in vsuris que sūt ī
depositis vt dictū ē in. ij. p.
sum. ti. i. c. de vsura. q[uod] oio s[un]t
restituēde. **T**amē quia mi-
nor ē ibi violētia ⁊ in cete-
ris: poterit confessor etiam
cū scitur persona cui f[acienda]
est restitutio: magis mode-
rare tēp[us] restituendi. retēn-
ta sibi vita cōmoda ⁊ fami-
lie sue. **Q**uidā circa ma-
teriā istā dicūt ⁊ meo iudis-
cio satis rōnabil[iter]: q[uod] in certis
casibus non tenet[ur] quia ad
statū restituendū actualiter.
etiā si hēt modus aliquales
ad restituendū. ⁊ ab eo cui te-
net[ur] inuenire non possit nec
dilationē nec remissionē: s[ed]
subitā velit fieri sibi restitū-
tionē. q[uoniam] videlicet ex restitu-
endo sequeret[ur] inde euidēs
vel p[ro]babile dānu[m] spiritua-
le vel tēporale notabile. ip-
sius restituēt[ur]: vel aliorū in
q[uod] preponderaret damno
eius q[uod] debet hēre ex caren-
tia illius rei. **C** **N**ōt autē
tale dānu[m] esse triplex. sci-

licet periculū mortis: infamie grauis: seu scādalū notabile: vel danū et periculū probabile mortalis culpe. Ratio autē huiusmodi est quod scilicet talis restitutio possit differri: quia secundū Sco. i. iij. distin. xv. ar. iij. creditur id est quod debet habere: magis de velle in bonis casibus: ut maximū in modū seu dānū ei quod habet restituere enitef imodica restōnis dilatione. Quod suū modicū in cōmodū. vel dānū ex carētia ad tps sue rei. Et si obisciat quod restituere ē actus negatiui pcepti. quod reducitur seu explicatur per hoc quod ē. non retinere alienū: sed pceptū negatiuum obligat semper et ad sepe. Rñdēf fm. Sco. vbi supra quod alienū iniuste et iniusto dño retinere simpliciter prohibet: propterea semper et ad semper isto modo necesse ē saluari alienū nō retinere. Sed quādo quis habet volūtātē et ppositū restituēdi alienū p tempore opportuno: ex tunc tenef dño rei volente id est velle debēte. Vult autem hoc dñs rei. et si nō actu elicit: tamē actu debito et honesto: quia velle debet dñs quod quālibet habet. retineat quousque potuerit opportune reddere. Et si dicas dñs rei hoc agit iniuste: quia nō vult quod per quātūcumque tempus: suū retineat. Dicendū fm Sco. vbi supra quod dño ē inordinate volēte statim re habere suū: et per dñs contra rectā rōnez nolente primū retinere suū: tūc tenēs non est detentor iniustus. Itaque et depositū debet redditio ne strictissima reddi: cū re petif: vt. l. depositi. l. si. tñ iniusto dño: volūtate inordinata cū repetit: ut cum eo malū faciat sibi vel alteri: pōt retineri. Et Augn. dicit quod multa bona prestant iniustis: dum eorū potius vtilitatis quā volūtati consulit. dī. lv. q. c. Et qui emēdat: et exēptū pōit. xxiij. q. iij. c. ipā pietas. de co. scilicet quod cōtra volūtātē suam extrahitur de domo ruiura quod laudabiliter fit. Et est ergo vnica sus cū iminet ex huiusmodi restitutione subdita piculū dāni incomparabiliter

Qualētis damno quod in
de habet creditor ex carētia
rei sue: puta cū ipse creditor
impugnaret bonum cōmu
ne: et habendo illā rem seu
pecuniam quā quis de suo
retinet. magis possz ipugna
re et prevalere contra bonū
cōmune. Nam tunc scōm
Richar. i.iiii. di. xv. ar. iiii.
q. iii. ad tertiū arg^m nō tene
tur illud restituere illō. s; si
deliter reservare ut restitu
at sibi v; hēdib⁹ suis: quādo
h fieri poterit sine pūdicio
bōi cōmunis: vel depositar
illud ordinādo et providen
do q tēpore suo restituat.
Idē v; dō: cum quis male
utere re sua rhabita: puta
gladio ad occidēdū se v; ali
um vel h⁹i. **C** Idem v; dō
cū ex subita restōne: ille qui
restitueret rē ablatam per
furtū vel aliud vitiū: dete
gere et inde infamare. cū
fama sit qd notabilius sub
stantia tpali. Unde gravi⁹
reputat peccatū detractio
nis: q; furti ceteris paup
b⁹z Lbo. fa. fe. q. lxxiii. ar.
iii. et vi. q. i. c. Deteriores.
Cū ergo qlibet debeat pui

dere p̄servationi fame sue
ar. xii. q. i. c. nolo. pōt talis
differre restōne vsq; ad tps
quo nō deprehēdat i crimie
et infame. si aliter pvideri
nō pōt. Idē dō est cū id qd
debet restitui nō possit re
stitui nisi faciēdo magnas
expēsas admittēdū sibi: qz
i remot⁹ ē creditor. Tūc. n.
qd agēdū: hēs hic supra ē
in eo tractatu. c. iii. Et idē
dō qn mulier hz filiū p ad
teriū nesciēte viro: v; suppo
suit sibi alienū pū: qui nu
tri⁹ d bōis viri: v; ēt heres
dimittit v; ppius fili⁹: cū
teneatur mī talis. de oibus
bōis q pcepit filius ille. s. pu
tatiui p̄is. Nō tñ d; reue
lare factū: qn ex h sequere
vel sequi p̄babiliter posset
mors sua vel plis talis: vel
ē notabilis ifamia seu alia
guia scandala fm Ray. le.
ii. c. de raptorib⁹. et Jo. nea
po. in qlibet. de quo habes
hic supra plene eo. ibi vide.
C Alius casus ē quādo ex
h⁹i restōe subita posset seq
mors spiritualis: seu pecca
tū mortale p̄babiliter in re
stitūte vel familia eius: pu

ta restitu
ad tātā
miseriā
pvideri
restitu
bilis p̄dit
nimis eru
ad suffici
laborare
tū: qui a
s hic resti
culo tpe
di v; p̄ti
nonis: v;
alienū cū
sua p̄vid
mille sue
officiēdi
fere v;
p̄a. De
iii. Et i
b; mīra
labore su
os: et v;
ta ut res
rib⁹ non
inde luc
ad iuri
feramē
bōis de
tra sust
rie in f
facere

ta restituendo q̄ habet alia
 ad eāta venit paupertatem vel
 miseriā q̄ nō p̄t vivere. vel
 p̄uide filiis suis d̄ victu et
 vestitu: et cū sint alicui⁹ no-
 bilis p̄ditionis mendicare
 nimis erubescū: ab amicis
 ad sufficiētiā nō inueniunt
 laborare nesciunt vel si pos-
 sunt: quia pauli vel infirmi
 et sic restituendo exponit pi-
 culo ipse cū familia sua furā
 di vel p̄stituēdi alis: vel d̄spa-
 tionis: vbi retinēdo qd̄ hnt
 alienū cum ipso et industria
 sua p̄uidet et parce sibi et fa-
 milie sue et disponit ad sa-
 tisfaciēdū paulati. ¶ Hoc
 sēire v̄ Sco. in. iiii. vbi su-
 pra. Men. in q̄libet. vi. q. x.
 iiii. Et idē videt̄ d̄d cū q̄s
 bz inst̄a artis sue vnde ex
 labore suo gubernat se et su-
 os: et v̄dendo vel tradēdo
 ea vt restituat suis credito-
 rib⁹ non poterit laborare et
 inde lucrari: puta libros q̄
 ad iurisperitos et medicos
 feramēta q̄ ad artifices. La-
 borādo aut cū predictis: vl-
 tra sustentationē suā. pote-
 rit in futurū paulatim satis-
 facere. Nec credo esse con-

tra hoc qd̄ d̄c̄t Tho. sc̄da
 secūde. q. lxii. s. quod statim
 restituendū est alienū sim-
 pliciter. ¶ Ad enī ita ama-
 re verba recipiēda sunt dic-
 lex: s; civiliter. Et in sacra
 scriptura statim d̄r fieri: qd̄
 in plūro tpe: vt patet Ada-
 lachi. iiii. Statim veniet ad tē-
 plū et. et p̄cipue cū ex cā ita
 vrgenti differet vt dictū est.
 ¶ Idōt ēt multipliciter capi
 in iure: et nō solū p̄ potētia
 facti: s; iuris et cōmoditat̄
 vt p̄. xlii. q. ii. c. faciat i gl.
 Nec tñ non sunt predican-
 da ne pareat via detentionis
 alienorū ad quod nimis p̄-
 sone sunt inclinate: s; cū ma-
 gna discretione in p̄fessione
 et p̄filiis tractāda: et cū mul-
 tis circūstantiis considerā-
 da que honestent factū. Ad
 hoc ēt facit quod dicit Jo.
 neapoli. in quolibet. ix. q.
 xlii. et Rich. in. iiii. et p̄ de de
 pulu. ¶ Itē patēti restitue-
 re male ablata statim: vtrum
 sufficiat relinq̄re i testamen-
 to vel inst̄o q̄ heredes res-
 tituant. Respondet ad hoc
 Jo. neapoli. in. ix. q̄l bz. q.
 xlii. q̄ b̄ sufficit i duob⁹ ca-

sibus tñi. ¶ **Q**uoniam? ē quā
do habēs male ablata: cre
dit vere ⁊ p certo vel quasi
p certo: q talis retentio nō
sit ⁊ voluntatē dñi. Tales
enim retentio. non ē iniurio
sa vel iniusta. Nullus enim
parit iniusticiam volens: vt
dicit. v. ethicorū. ¶ **S**ecun
dus casus est quando talis
retentio rei aliene est cōtra
voluntatē domini s; in ordi
natā: puta cū non redditur
gladius furioso cum repe
tit ipsus in furia. Hoc enī
iuste fit vt. xij. q. ij. c. ¶ **N**eq;
⁊ similiter hoc est quando
vult rem suā statim habere
quam retinēs non pōt dā
sine notabili damno suo: ⁊
ecōtra ille cuius est. potest
sine damno ⁊ icōmodo ca
rere ad tps. Extra istos ca
sus non sufficit ad salutem
vñ statim restituat. Ratio ē
quia de necessitate salutis
ē vitare peccatū mortale: s;
non solū auferre alienum:
sed ē detentio rei aliene ex
tra predictos casus ē mor
tale: quia ⁊ iusticiam cū fa
ciat iniurias primo. Et hoc
cum potest restituere. ¶ **U**n

nō sufficit ad salutē tali reli
quere in instrumēto: vel p
testm q heredes restituā:
sed de necessitate salutis ē.
statim restituē si pōt. S; si ille
cuius ē res vel cui obligat
n pōt illa re carere sine icō
modo suo ē ad tps: o; q; resti
tuat ē cū magno incōmo
do suo: nec sufficeret dimit
tere p testm. ¶ **T**ertius ca
sus excusans a restōne subi
ta ē: cū ex hoc imineret peri
culū mortis corporalis. ¶ **E**t nota s; rīca. i. iij. di.
xv. q; si ille q; damnū itulit.
habet aliquid vltra necessi
tatē sustentatōis nature (q;
uis sibi necessariū ad victū
secūdū decētiā sue psonē)
restituere tñr. ¶ **N**ō. n. lici
tū ē de alieno vīnere cū ses
culari honore. Si at nō bēt
nisi necessaria ad sustentatō
nature: tūc subdistinguedū
ē: q; aut iste q; ē passus dā
nū nō indiget ad sustentatō
nes nature: eo quod ab eo
ablatū ē. ⁊ tunc ille qui ab
stulit potest retinere: ⁊ res
tituere nō tenetur: quia ex
iure nature. elicetus est vñ
uiq; vsus possessionis ne

cessarie
ē: rem
oia cōia.
de iactu.
cadē in re
get ad iust
q; ablatū
q; aut p
ri i diget
nec lue n
cessaria a
q; ablatū
riq; idig
ad sustēta
tū q; ablatū
re ita ad
nē prius
ta ē: q; dñi
de: potest
no: q; iste
viam ten
li a quo a
q; iust rei
stulit: sed
vñ de
mi sum i
mea nec
stētatōer
fieri alte
cēt. Si
le q; ablatū
nec qui
facta ē

cessarie a sustentatōe nature. **E**x rema. n. necessitas facit oia cōia. ff. ad legē rhodiaz de iactu. l. ij. §. p.rio cum in eadē in tē. 7 glo. Aut indi get ad sustentatōe nature eo q̄ ablatū ē. 7 tē subdistiguo q̄ aut prius. i. dñs ipsius rei idiget ista re ad sustentatōez sue nāe: priusq̄ fuit necessaria ad sustentatōez nāe illi? q̄ abstulit: aut eodē tpe utq̄ idigēs factus ē ista re ad sustentatōez sue nāe: aut iste q̄ abstulit fact⁹ ē idigēs re ista ad sustentatōem sue nāe priusq̄ iste a quo abla ta ē. **P**rimo modo 7 secun do: potest dici sine preiudi cio: q̄ iste qui abstulit rem istam teneatur restituere il li a quo abstulit: quia nun q̄ fuit res illius qui eā ab stulit: sed semper remansit istius de iure. **P**ostquā enī sum in statu in quo res mea necessaria ē mibi ad su stentatōem nature: non pōt fieri alterius me contradi cēte. Si tertio modo. tūc il le q̄ abstulit restituere nō te net quia ab isto tēpore quo facta ē necessaria sibi ad su

stentationem nature (cu^m tunc illi a quo ablata est nō esset necessaria) acquisit⁹ fuit ius i illa re illi q̄ abstu lit. Et ideo quamuis dam num passus: veniat postea ad statū in quo res sibi ab lata. esset sibi necessaria ad sustentationē nature non ppter hoc habet maius ius i ista re q̄ iste qui eā abstulit nisi iste qui eā abstulit dūc nisset ad statum in quo am plius res ista non esset sibi necessaria ad sustentatio nē nature. **I**dem. **D**e. de pal. in. iiii. 7 Sco. in. iiii. di. xv. ar. iiii. ad argumēta. Et predictis horū patet: q̄ tales q̄ habēte restituere. 7 si retineāt sibi quodammo do necessaria ad sustentatō nez sui 7 familie: ad vitan dus multa pericula anime 7 corporis q̄ verisimiliter sequi possent bōis suis ce dendo 7 oibus se expolian do pro restitutione fienda (quod forte tutius esset re stituere 7 in deo confidere etiā si oportet mēdicare f3 Ray.) ad hoc n̄ videtur te neri d̄ necessitate salutis. **T**a

mē nō debent tales in lau-
te viuē 7 pōpōse vestiri cū
familiaris: 7 filias suas cum
magnis dotib⁹ nuptui tra-
dē: sicut si nō eēnt obligati
restitutōi: s; pce viuē 7 par-
uas dotes tradē. Et si non
possunt nobili vī mercatori
nuptui darē. debēt artifici 7
plebeo traderē: 7 alia super-
flua refecare. ¶ Cū multa
ergo prudētia hoc negociū
agendū est. Cū efficacitē vis-
dentē facere qđ possunt ad
restituendum: 7 in alijs se
bene habere cū timore dei:
credo qđ possūt absolui 7 cō-
municari. ¶ Qui at 7 dō eo
qđ possūt ip̄ procastināt: 7
annuatim reperiuntur pro-
mittere p̄fessorib⁹ restitutō-
nez facē 7 postea nō faciūt:
non videntur absoluedi: ni-
si prius faciāt vt disponāt
efficaciter negociū vt habe-
at executionē. 7 multomin⁹
ei p̄mitti d; cōio sumi: ¶ Si
tū dico spectat ad consiliū
cōfessoris. ¶ Itā quātūm
ad sacerdotē qđ bz cōicaf: cū
ille te i manifesto ad b̄ i ge-
rit: qđ iuris. b̄s supra i. iij.
pte d̄ bonitate p̄fessoris fo.

xxxvij. eo. ¶ De vsurarijs at
manifestis quomō agēdus
sit cū eis in restitutōe 7 col-
latōe sacramētōrū habes i
ij. p. sū. ti. j. c. x. 7 ¶ De. d̄ pa.
i. iij. di. xv. q. ij. ar. vj. d̄ vsu.
¶ Possent et tales petere re-
missionē a creditorib⁹ quas
si sine fraude 7 sponte obri-
nēt: nō ip̄s aplius obligā-
tur: nec et paupibus ulla re-
missa eis dare tenent. Itā
tū decēs eēt. vt diues a pau-
pe 7 idigēs paz a multū in-
digente peteret remissionē.
¶ Querit vtrū episcop⁹ cla-
psis. xxx. vel. xl. annis possit
agere cōtra heredes vī pos-
sessores bonorum quondā
illius: qui in testamento re-
liquit mille libras soluēdas
nomine vsurarū incertarū:
cū de extorsione dictarum
vsurarū nō appareat nisi p
p̄fessōe dicti restatoris: rñ
det Lau. de rido. i tractatu
de vsuris post federi. qđ cū
actio qđ cōpetit ex testamen-
to: vel conditio que p̄petit
ep̄o p. l. Nulli. 7. l. siqs ad
declinandā sint p̄sonales 7
spacio. xxx. annorū claudāt
p̄ cōsequēs. L. de prescrip.

xxx. vel. i
bēdes b
(que sēp
cōpetit a
le libras n
malā fidē
le viciū 7
cū si extra
si de extor
alio: qđ p
ad possi
in quos p
beredē b
nōē aliq
rū spatio
p̄sonalis.
recessorē
h. Si bē
ob. pmo
cōpetētē
qđ itelligi
p̄petitib⁹
exclēijs
h̄ p̄petit
vt icono
ri bonor
rit vt qu
ralli edic
rit vsur
h̄ viciat
nemo v
vsuras

xxx. vel xl. annos: ideo contra
 habentes bona fidei possideris
 (que sepe presumunt) non
 competit actio ad dictas mil
 le libras nisi probare herede
 mala fide habuisse: et scinif
 se vitium et crimine defuncti: et
 casu de intelligi. c. Tua nos
 cum si extra. de usuris. Et ideo
 si de extortione appareat per
 alios: et per testamentum. Quo
 aut ad possessores bonorum
 in quos per testatorem vel eius
 heredem bona sunt alienata
 non est aliquid dubium si posside
 runt spatio. x. annorum: quia actio
 personalis. non competit contra
 successorem singularem ut. l. i.
 §. Si heredes. ff. ad trebel. nec
 ob. primo dicta. si actio de episcopo
 competit durat. iiii. annis:
 quia intelligitur hoc de actioibus
 competitibus episcopatu vel
 ecclesiis collegiatis: sed hic
 si competit actio episcopo: ut episcopo: sed
 ut iconomo et administrato
 ri bonorum pauperum. Que
 rit ut quid si premissis gene
 rali edicto: quod quicumque dede
 rit usurarium nomine aliquid ta
 li: veniat infra tot dies etc. Si
 nemo veniat. nec etiam aliquis
 usuras certas usurarius affi
 gnauerit: infra terminum sibi
 ad id statutum: iatque est senten
 tia per episcopum declarans il
 las esse incertas: utrum usura
 rius sit tutus si postea ap
 pareant persone certe: quibus est
 restitutio fidei. Federi. de se
 nis sentit quod sic: et quo ad il
 los: qui tunc erant extra dioce
 sim fateatur tamen quod talibus
 competit remedium contra episcopum
 vel pauperes. Sed cogita: di
 cit Lau. de Rido. i. q. cix. an
 sit verum. Et contrarium prati
 catur quoniam non est determina
 tum quod omnia veniant sub nomi
 ne incertorum hoc est quando non
 fit taxatio vere et secundum quan
 titatem ad quam ascendunt: sed
 minor: et secundum quod inter eos
 conventum est: de hoc indi
 cit (pro cuius sententia alio non
 dato presumunt) constat legiti
 me. An autem talis practica
 sit iuris consona: tu ipse vide
 de. Propti sunt tamen episcopi
 ad eius observationem: quia per
 seipsos incerta in bursant: nec
 ad illorum voluntatem restitutionem
 venire vel teneri: sed fit certa
 taxatio secundum conventionem.
 secundum quod moris est quatenus
 an possit de iure fieri videtur

duz est. Querit et Archi.
 iij. q. vi. c. si res q. sigs dce
 des: relinquit sibi hede ex
 testamento vel ab intestato. et
 ordinabit quidam executor
 tantum ad emendandum sua fo
 ris facta: q. decedens tem
 pore mortis sue creditoribus
 tenebatur et iam termini solu
 tionis sue fluxerant. Dicit res
 spontendo q. iste executor ob
 bita boni solue tenet: et pot
 conueniri: q. elapsis termi
 nis solutio defuncti cepit i
 iurari creditoribus: i. n. sol
 uendo. Et precepto at domi
 ni est solutio facienda: ar. xj. q. j.
 c. magni. xliij. q. vltima. c.
 Tributu: q. peccat i. termi
 no n. soluendo: tuz q. frangit
 pmissum extra de pac. c. j. et
 .iij. tu q. illo elapso: innito
 dno detinet alienum. ff. de
 excep. doli. l. ij. §. circa. et b
 tenet qda. l. vi. nomine for
 ris factorum contineatur hoc
 casu debita: quorum terminu
 solutionis: tpe mortis ela
 psus erat: et p. illis agi possit
 Secus de debitis quum ter
 minu non aduenerat. Et ita
 notat. Spe. i. rubrica: quali
 ter scripta i. iudicio profera

tur. §. Nunc vo. De eo
 vo deinum cui datum est ali
 quid per errorem: dicit. Jo. de
 rip. i. tractatu de contractibus
 q. i. tali datione: aut est error
 persone. vel fortune. vel alte
 ri conditionis apposite. Si
 primo modo: puta intendo
 dare petro et do. Martino
 tunc Martinus tenetur ac
 ceptum restituere vel dari. vel il
 li cui intendebat dare: ar. xxi.
 q. j. §. j. Si vero error fortu
 ne: puta intendo tibi dare ut
 pauperi. et tu ex diues: dicit q.
 sic acceptum tenetur restituere
 re dari vel alicui pauperi nisi
 recipiens iteri effectus fuisset
 pauper. Si vero sit er
 roz alicuius alterius conditio
 nis puta credo te sanctum cum
 tu non sis. et ideo dono tibi vel
 credo te celebraturum missas
 et ideo do tibi. dicit q. si recepto
 ri constat de peiusa intentione dantis
 .s. q. alias non daret nisi ista
 conditio subesset talis error
 obligat ad restituendum rece
 ptum: aut ad sufficientem sup
 plendum p. se vel p. alium intentionem
 dantis: quorum ratio est: q. cum
 res i. istum non transeat nisi eo
 modo quo vult dans transfer

re si no
 ipsum
 Talis
 talem re
 error no
 conditio
 esse cau
 talis da
 bant per
 bias cen
 esse amio
 accipiente
 meus
 ratione
 na fit cau
 do tibi e
 sis amio
 micus si
 ad restit
 tet q. qua
 conui: vel
 lo modo
 re ea qu
 vel locis
 dantur:
 lone. C
 nullus
 pendit
 las ali
 expens
 sunt v
 quos
 mode

re si non erigat conditio in ipsum res non transfertur. Alij autem dicunt: qd ad talem restitutionem, talis error non obligat: nisi ipsa conditio circa quā erratur esset causa motiva et finalis talis dationis. Quod probant per simile. Do tibi libras centum: quia credo te esse amicū meū (dato qd accipiens non sit amicus meus) nō obligat ad restitutionē. Si autem amicitia sit causa propter quam do tibi centum libras (.i. si sis amicus meus) et nisi amicus fueris: obligatus es ad restitutionē. Ex his patet qd questores sancti Antonij: vel alij quicunq; nullo modo possunt sibi retinere ea que illis pauperibus: vel locis pro quibus petūt dantur: quia hic est error psonae. Verum tamen qd nullus tenetur proprijs stipendijs militare. nec causas aliorum agere ad suas expensas: dico qd tales possunt vivere super questus quos faciunt: et potest eis moderatum salarium dari

Hec ille. Illa vero que dantur eis ex mendacijs eorum questorum: videlicet qd asserunt qd dicent multe misse pro dantibus vel habebunt talem indulgentia vel absolventur a votis eorum vel a casibus reservatis: vlt qd fient lectisternia in hospitali de huiusmodi (pro quibus illi dant alias non daturi) cum nec talia fiunt vel vera sunt: totum est rapina et restitui debent dantibus ea: vel pauperibus erogari: ar. xiiij. q. v. c. n. sane.

Explicit tractatus de restitutionibus beati Antonij archiepiscopi florentini ordinis fratrum predicatorum.

Tractatus

Incipiūt aliquē conclusio-
nes ⁊ decisioēs i foro sciē-
tie. collecte per eundē Re-
uerendissimū fratrē Anto-
ninū ordinis fratrum predi-
catorū: quondā Archiep̄m
fio. ad instantias fratris do-
minici de Cbatalonia

Euerēde pa-
ter post recō-
mēdationē
in christo ye-
su dño nro.
Recepi lre-
ras vestras a-
diu cū plurib⁹ inquisitionib⁹
de diuersis materijs: nūe-
ro. lxx. S; infirmitate lōga
fatigat⁹ graui ac multiplici
occupatōe: nō valui rñdere
S; ⁊ multitudo tāta qōnū
tediū pigritie me n̄ pay ad
mistravit vix vidēdo qñ fi-
nē attingere. Non min⁹ ve-
ro ignorātia mea si mibi vñ
q̄qua; ignota: me retraxit
In balneis vō p̄stituto: cū
mibi aliq̄d t̄pus vacaret cu-
raui soliū istud iplere vt sa-
tisfaciā dñiderio vro. Et q̄i-
bis nulla ē auertas dicētis
illis adberete ad que ratio
prudētie, vñe iclinat. Aliē q̄

non placent dimitte.

Tritū scolares extra suā
diocesim p̄stitūt⁹ t̄pe cōionis
possit p̄teriri: absolui ⁊ cōi-
care i locis vbi se inuēit p̄ tē.

Espōdēdo ḡ ordine
retrogrado ad q̄sita
vra. Quātū ad vltis

mū dico. Qd cū nulla con-
suetudie iroduci possit: vt
valeat q̄s alteri p̄teriri ⁊ ab-
solui nisi a curato suo: vñ d̄
licētia sua exp̄ssa vñ it̄pre-
tatiua. extra d̄ pe. ⁊ r̄mis. li.
vj. c. Vis vtriusq̄ ser⁹ idcir-
co opioz. q̄ p̄gre p̄stitūt⁹
nō valeat p̄teriri nec p̄ p̄ns
bñs necessario p̄stēda cōia-
care i pasca: nisi licētiā ba-
buerit sup hoc ab eo q̄ va-
re p̄r: vel ipse audiēs hanc
bēat potestātē: sicut q̄bus-
dā ex priuilegio cōcessus ē:
q̄ ex oī diocesi audire pos-
sint aduēiēter simplr Alijs
cū limitatōe. s. dūmō nō ve-
nerit p̄cise ad illas ciuitatē
vñ patriam hac d̄ cā. s. vt cō-
fiteant⁹ extra suā diocesim:
Quā auctoritatē sic limita-
ta: nñi frēs habuerūt a dño
Martino papa. v. ⁊ bñt ab
eo q̄ nē viuit ⁊ regnat dño

Engel-
ptatua
cetera su-
sumit. I
dñi pap-
ri acced-
dñi. quo-
cere. s. in
ex cōcat-
statis: ⁊
p̄qu: in
mnc cū
re ⁊ abse-
nicare vt
mctionē
Sec⁹ qu-
lures: qu-
la p̄bōi
m cēt dñi
to per p̄
ser iudica-
ser vñq̄
dos vbi
micare:
quo ad
posito a
toto q̄ f̄
cā: si b̄
p̄t i dē
te copit
care: ill
parato
cū p̄i

Eugēio. Licētiā at Int
ptatiā. videntē hēre q deli
cētia suorū curatorū iter as
sumūt. sicut illi q de licētia
dñi pape vel sūmi pēitētia
rīj accedūt ad sepulchrum
dñi. quod als n possunt fa
cere. s. ire illuc sine iurisdic
tione ex cōicationis. Casus neces
sitatis: et piculi mortis pro
pīquū: in hoc sp excusat qz
tunc cuilibz sacerdoti lz audi
re et absoluē non tñ cōmu
nicare vltremā conferre
vñctionē quo ad religiosos.
Sec⁹ quo ad clericos secu
lares: quibus non ē facta il
la pñibitio fulmiatoria. Si
tñ eēt discursēs ex propo
sito per plures ānos vt pos
set iudicari vagabūd⁹: pos
set utiqz talis vt vagabun
dus vbiqz cōhiteri et cōmu
nicare: non tñ a religiosis
quo ad cōionē. **C** Presup
posito at d tali pēgre pñi
tuto q n possit pñteri et cōi
cas (si lz n faciat i pasca qz n
pñt) idē iuris ē. si ē d n hēn
te copiā sacerdotis: q n pec
caret illd omittēdo cū n pñt.
paratus supplere dfectum
cū pño poterit Sz si facili

potuit pñidere talē dese
ctū futurū ibi: tūc peccauit.
Sic a simili: iste cū n petijt
licētiā pñtēdi et cōmuni
cādi vlt licētiā itinerādi qñ
potuit: nisi pñabilis igno
rātia eū excusaret. **P**resup
posito at q talis posset pñ
teri vlt ex lñia bita expñse su
p hoc vlt ex ptāte pñessoris.
tūc n facerē multā difficul
tatē q sumēt talis cōionez:
non qdē a religiosis qbus
hoc ē pñibitū: sz a clericis
secularibus qui hoc excedē
tes: non incurrūt sniam ex
communicationis. **H**ec vi
de in. iij. pte sū. ti. xviij. c. iij.
C Utp mulier peccet et in
currat sniaz ex cōicationis pec
tiēs clericū ipsaz ipetentē.
D pēultimū dico: q
a cū d iure naturali sit
vim vi repellē. vt di.
i. **I**us nāle: cū moderamē
tñ i culpate tutele sz glo: si
itēdit mulier bec solū dñen
sionē sue pudicie: et casu cle
ric⁹ ipetēs moriat⁹: puta ir
ruens in gladiū quē illa te
net ad sui dñensionē: nō inci
dit i sniaz: nec peccatum in
currit. **Sec⁹** si fecit ob vindi

Tractatus

ctā: puta post faciūt: vñ si ex
cessit moderamē inculpate
tutele puta cū posset clama
re vñ fugere vel alio mō il
lū repellē: fuste vel gladio
euz impetijt: n̄ euitaret mō
tale nec excōicatōez ēt mu
tillādo vel grane vulnus in
ferendo. **Hec** in. iij. parte
sum. ii. xxv. c. primo.

Utrum religiosi possint
in extrema necessitate secu
lares communicare et in vn
gere. s. i articulo mortis qñ
alij ptesoyteri non sunt.

D. lxxij. iam rñsuz est
a i prima. s. q nō euita
rēt religiosi excōica
tionē ministrātes i extrema
necessitate eucharistiā et ex
tremā vñctiōem sine licētia
curator: et si dñt ali⁹ q mi
nistret: qz simplicit̄ eis pbi
bē i clemē. de dñc. et excē.
p̄la. c. Religiosi. **Hec** illa
sunt sacramēta necessitatis
vt baptism⁹ et pñia: q in his
calibus pñt ab oib⁹ mini
strari. **Debet** tñ scire q
pñs noster papa: concessit
auctoritatē vicarijs genera
libus cōuentuū reformato
rū nūc nouiter: absolūendi

subditos suos ab his scēten
tijs: si sine malicia et certa
sciētia b̄ facerēt. **Hec** vide
in. iij. p̄ sū. ii. xliij. c. xliij. s. v.

Utrum debeat dici officium
beate virginis in die aiay.

D. lxxvi. rñdē per de
a claratiōē factam in
quoddā ca. generali

videlicet q non dicat offi
beate virginis i die anima
rū. neqz i vigilia natiuitatē.

Utrum aliqui excusentur
a ieiunio ecclesie.

D. lxxv. qñ qz excuset

a a ieiunio: satis bēris d
claratū in sūmis. Si

n. cultores fray vel artifi
ces artiu multi laboris nō
pñt minūē opa vel dimitte
rē dñm̄to sui stat⁹ et fami
lie nōbilit̄: et cū labore que
oz tollerare n̄ pñt ieiunare
sine piculo vñsiml̄ i h̄rmita
tis corporalis vidēt b̄z do
ctores excusati. tales. **hec** vi
de i. ii. pte sū. tit. vi. c. ij. s. v.

Utrum ille qui dicit se nō
posse ieiunare: quia non est
assuetus possit absolui.

D. lxxij. Sigs dñc se

a nō posse ieiunare. b̄z n̄
vult se ad b̄ dissipoz

iere et
qz vñ
deo qñ
nō sit p
datis co
tus. Se
velle iei
posse fin
hoc qz
cū dñb
ms: et sū
nocere p
b̄nates
pellēdo
cipiant
bene qz
rñt ali⁹
recursus
moratus
et perit
Utrum
hūm̄ sit
a
cañb⁹: p
nat se in
scimā et
ad amo
actō. S
nē i tali
glia i d
scit id

tere et clare b. die p̄fessori: q̄ v̄ sibi laboriosus: nō vis deo q̄o possit absolui. cuz nō sit paratus obedire mā datis ecclie nec p̄ p̄ns p̄ritus. Secus si diceret se nō velle ieiunare: q̄ credit se nō posse sibi ieiunare infirmitatē et hoc q̄ v̄ ē obilis: et sic h̄ eā dubitādī: vel n̄ ē assuetus: et sibi. v̄ q̄ multū deat nocere p̄tinuare. xl. dies et h̄ i: tales. n. nō puto oīo repellēdos: s̄ exhortādos vt expiant et incipiāt. Et si p̄nt bene q̄ dē. si nō p̄nt: q̄ ieiurāt aliq̄ infirmitatē: h̄eant recursus ad sup̄iōrē si est timoratus: vel ad p̄fessores si est peritus.

Cutrū ornat⁹ viror⁹ et mulierū sit mortale peccatum.

D. lxiij. Circa ornatū vestīū et excessū.

seq̄strat⁹ his tribus casib⁹: p̄mo cū q̄s vel q̄ ornat se intēdēs iducere ad lasciviā ex. statū n̄rimōis. seu ad amorē turpē et si nō ad actō. Secūdo cū p̄stituit ibi si nē i tali vanitate vel inani glia ide sumpra. Tercio et si scit ide ex tali ornatu alios

scandalizari. i. trahi ad p̄cū piscetiā sui: nō curās d̄ salute. p̄misiō vult d̄mittē et si p̄mode posset. i. q̄b⁹ mortale arbitror. In alijs. multū h̄z excusare vel minūe p̄cū mus p̄ric. nō solū de cibis et potib⁹ intelligēdū ē: q̄d dīc Augu. di. cli. q̄s q̄s. s. q̄ p̄for mar q̄s se d̄z morib⁹ cū qui b⁹ p̄uersat: cū. n. nō h̄z se sūt mala v̄ s̄ sua vota vel regulam: s̄ et de vestib⁹. v̄ non indicārē tales ornat⁹ excessivos v̄ sup̄fluos de se mortalia: nisi eēt nimis notabil⁹ excessus. Nō at credo d̄ facili. i. h̄ posse dari mēsuras. Et iō detestāda sunt ista in p̄dicationib⁹ et p̄fessionib⁹: et q̄tū bono mō fieri p̄t. f. secāda. Nō tū illis h̄eda ē p̄scia i b̄ de mortali. q̄ oē q̄d ē h̄ p̄scia edificat ad gehēnā. xx viij. q. i. c. oēs. s. ex his nē ē d̄negāda absolutio. nec rī gēdao. p̄missio ad b̄ d̄mittēda. be. diffuse i. ij. p. t. iij. c. v. **C**utrū p̄ceptū d̄ cōione intelligat⁹ q̄ oīo fiat in die pasce et nō ante nec post sine causa et licentia.

Tractatus

D.lxij. q̄ est duplex
a Quo ad p̄mā p̄tem
r̄ndeō: q̄ cū p̄ceptū
determinet diē. s. pasce. i. dñi
ce resurrectōis s̄m doc. solē
nes theologos 7 canōistas
sup illud ois vtriusq̄. d̄ pe.
7 re. anticipare nō licet: nec
ēt plōgare t̄ps nisi d̄ p̄silio
p̄fessoris p̄ aliquos dies v̄l
ebdomada cōio differat ve
rū q̄ illi tres dies q̄ ad offi
ciū suū s̄nt p̄ vno cōputāt
nō facere viz nec p̄dēnare: 3
q̄ sc̄da v̄l tertia feria p̄ diē
resurrectōis cōionē ip̄as re
ciperet. Simples ē q̄ ex
doctrina suor̄ p̄latoꝝ: v̄l p̄
dicatorū: v̄l p̄fessorū q̄ p̄ui
in hoc estimāt: in cena dñi
v̄l sabbō sctō vel in pasceue
b̄ facerēt: nō p̄dēnare d̄ mō
tali: Quis mibi displiceat
talis opio: 7 multo magis
hoc in pplis seminaſ p̄sua
derē dñū 7 p̄dicare quo ad
fiēda. Audui tñ a fīd̄o dī: nīl
dñs Eugeniū: nō facē diffi
cultatē sup his q̄ntus: ē in
anticipādo īfra ebdomadā
sctāz sumēdo. Et sic facili⁹
pōt in hoc trāfiri: cū. s̄z īm̄a
ei⁹ sit iterptari cui⁹ ē p̄dere

7 multo magis disp̄sare.
hec vide. in. ij. pte ti. ix. c. ix.
CUtrū p̄sbyter nō cele
brās in die pasce peccet mor
taliter. Ad secundā partē. n̄
celebrās in die resurrectio
nis ex aliqua cā 7 si non suf
ficiēt: s̄z die sequenti vnde
mortale debeat iudicari nō
intelligo.

CUtrū clericus nō attēdēs
mēte ad officiū quod dicit
peccet mortaliter.

D.lxij. scilz circa eua
a gationē mētis in offi
cio: triplicē modū
dicendi recolo me legisse.

Primus est q̄ attentio
actualis in officiis sit in p̄re
cepto: s̄m ea que habētur. d̄
cele. missay. dolētes. vbi p̄
cipit q̄ officiū nocturnū pa
riter 7 diurnū dicat studio
se 7 deuote. Sed q̄ dur⁹ ē
hic sermo: 7 vix aliq̄s pōt
audire eum vt impleat: nec
est vere simile q̄ ecclesia d̄
dictus apostoli velit suis fi
liis laqueū īficere. xxij. q.
j. viduas. **S**ecūdus mo
dus dicēdi cōmunior 7 bu
manior est: q̄ p̄ceptū illius
decretalis dolētes. referat

ad inter
raz can
tionē. Et
do loqu
derit stru
7 deuore.
dicēdi q̄
dome i
n. ij. q. iij.
d̄ iter
nō regat
malis attē
bunt sol
s̄ regit
q̄ p̄mū
nō cū. s̄ q̄
ad dicēd
intention
s̄dem sol
s̄ dicēd
quēter in
frabat: 7
p̄bilitat
gēia: dñ
internit
lidi attē
dicaris
tali: Ele
per mag
pat se ali
li outra
ecclesie
dicendū

ad integritatē officij seu bo-
raz canōicarū. 7 nō ad attē-
tionē. Et hoc eliciūt ex mo-
do loquēdi. s. q̄tū deus de-
derit studiose dicat pariter
7 deuore. **T**ertius mod⁹
dicēdi q̄ est theologoz bñ
Thome in. iij. di. xv. q. iij.
ar. ij. q. iij. 7. v. et alioz me-
di⁹ iter p̄dictos: videlz q̄
nō regrad de necessitate ac-
tualis attētio nec suffic̄ bai-
bitual sola q̄ bz q̄ dormit:
s̄ requit 7 sufficit virtualis
q̄ p̄tinuatur ex p̄mo p̄posi-
to cū. s. q̄s als. disponit se
ad dicendum officium cū
intentione attendendi. vel
saltem soluendi debitū suū
.s. dicendi officiū. Et si fre-
quēter infra ip̄m offm̄ di-
strabat: nō solum imperce-
ptibiliter s̄ ēt ex q̄daz negli-
gētia: dū tñ p̄ria intentio si
interneniat. s. nullo mō vo-
lēdi attēdere ex p̄dictis vos
eliciatis p̄clusionē de mor-
tali: **V**ex. cū q̄s dñdo offm̄
per magnā partē ei⁹ occu-
pat se aliq̄ exercitio manua-
li distractiuo: non satisfacit
ecclesie precepto. Idem v̄
dicendum de missa: nisi q̄

q̄ diuini⁹ ideo maior attē-
tio. **N**ec vide in. iij. pte sū.
tit. xij. c. iij. §. viij.

Utrū iurare per corpus
7 sanguines xp̄i: 7 binōi sit
mortale.

A D. lx. Circa iuramē-
ta distinguendū ē si
iurat quis iniuriose p̄ mē-
bra xp̄i 7 scōz vt p̄ culum 7
vuluā: 7 hoc ēt v̄z dicēdo
mortaliter peccat: p̄p̄ iniu-
riā ibi p̄p̄bēsa. xij. q. i. Si
q̄s p̄ capillum. Si aut̄ per
verba vel mēbra honesta:
vt per corpus 7 sanguines
xp̄i 7 scōz 7 h̄i si v̄z iur-
rat. s̄ ex leuitate q̄ sinevlla
necessitate non tñ ex p̄tem-
ptu: venialiter peccat. Sed
si iurat mēdaciose. aduer-
tēs de mēdatio 7 de iuramē-
to mortaliter peccat q̄tū
cunqz neminē ledat: imo ēt
si vtilitatē magnā inde pro-
curet: s̄m bñm Tho. scda
scde. q. xviij. ar. iij. ad. iij.
Et glo. Jo. iij. decretis. xij.
q. ii. c. p̄mo. **N**ec vide in se-
cunda parte sum. ti. x. c. iij.
Utrū bñficiari teneant̄
diuidere fructus beneficij
7 quibus 7 quomodo.

D. lix. De bñficiis: qz s'mo ē gñdis
 riterprabilis ad di
 cēdū: dīcētib' sibi inuicē
 dict' sanctoz cū factis bñfi
 ciatoz: brenitati vacās. tri
 b' conclusib' positis: sequē
 tē qōnē igrediar. **E**st igit'
 pma p'lo: q' bñficiat' ex fru
 ctib' bñficioz vīnere p'gruit
 nō tñ luxuriari s'z Jero. di.
 xliiij. §. i. Qui. n. altario de
 seruit: d' altario d'z viuē. de
 iure dīno 7 nāl. reliquū qd
 eis supfluit pauperū ē: vt i
 canoñ. xvi. q. i. vel p' repati
 one ecclie sue cū idiget. xii.
 q. ij. Quattuor. 7 in alijs. c.
 vel in ornatu moderato tñ
 ecclie. xij. 7. ij. **A**ux 7. c. glia
Scōda p'lo ē. q' si p'sagui
 nei bñficiati s'z idigētes etiā
 extra necessitatē extremā: nō
 erit d' s'z s'm ordinē caritat'
 vt illis pūdeat ad exēplū
 Aug. nō tñ ita vt illos diuiz
 tes faciat vt docet. Ambro.
 di. lxxvi. c. **N**ā s'z s'm
 de p'imonio crucifiri pēti
 b' 7 amicis s'm idigētia dōat
 vel alijs p'sonis nō laborāti
 bus p' ecclia sua: mortalit'
 peccat: qz qd pauper ē ra
 pit: 7 in aliq' casu tñr ecclie
 illi satisfacere 7 ipse si p't 7
 illi q' receperūt sine cā rōna
 bili: videlz cū s'z difficta d'pu
 tata ad mēsas suā: seu vitas
 ab his q' d'z v'l clieis suis v'l
 repationi ecclie: vel paupe
 rib' erogaf. de his. r. trib'
 portōib' tenet' vltra p'ctnū
 ad rēstitutionē: 7 qui etiā vt
 dictū ē receperunt. Et idēz
 si bōa ecclie sue sint simpli
 citer p'missa sue dispēsatiōi
 s'm bñū t'ho. scōda secūde. q.
 clxxxv. 7 alios. **T**ertia cō
 clusio: q' dno bñficia curata
 sine dispēsatiōe pape q's te
 nere nō pōt de iure cōmun'
 ni: al' fur ē: 7 latro. Et si plu
 ra curata vel simplicia bēt
 ex dispēsatione: tenet' sacer
 deservire vbi nō residet p'
 sufficiētē: al' sibi imputan
 tur oīa mala q' inde sequun
 tur. **H**ec vide in. iij. parte
 summe ti. xv. c. i. in fine 7 in
 secunda parte ti. ij. c. v. in fi
 ne. item in aj. parte ti. ij. de
 resti. c. v. in fi.
Utr' clericus vel religio
 sus. comedēs i. xl. āte d' di
 cat' vespas v'l nonā i ieiūijs
 ecclie: peccet mortaliter.

Aggressus .lviii.
 cā expeditio, q̄ tē
 pore q̄dragesimā
 mali vespe dicāt
 ante prādiū canō insinuat.
 de p̄secre. dis. i. Solēt p̄ses
 S3 qz istō loqui videt̄ de
 officiatiōe ecclesiā: ideo si
 quis puatiz vesp̄as dicat
 post p̄mestione in q̄drage
 sima: nō cōdēnare d̄ mor
 tali: quia nō reperio scriptū
 Nulli tñ consulerem hoc
 agere qz videt̄ esse de com
 muni more timoratorū nō
 prādere ante vesp̄as dic
 tas. Illud ēt decretū ma
 gis ibi ponit̄ rōe temporis
 p̄grui observādi in cōmes
 stione ieiunij q̄dragesimal:
 q̄ rōne officij. Et de nona
 dicēda ante prādiū in iez
 innis ecclesie extra q̄dra
 gesimā multo minus: qz nil
 sup̄ b̄ repit̄ determinatum
Et p̄ secularis. vel mōia
 lis: vel accolitus dicens in
 missa ep̄lay: peccet mortali
 ter 7 sit irregularis

Unq̄gesimū septi
 mū est d̄ accolitis.
 monialib⁹ 7 laicis
 dicentib⁹ in missa ep̄lam si

peccant. Circa qd̄: occurrūt
 mibi talis r̄sio. Dicē vel cā
 tare ep̄lam in missa: nō v̄
 p̄ncipal̄ actus: subdiacona
 t⁹ s3 ip̄pare mā p̄secrāda in
 vasis debitis vt p̄ ex ordia
 tione. Nec tunicella videt̄
 principalis vestis eius: sed
 māipulus. Propter qd̄ in
 miorib⁹ p̄stituti si dicāt ep̄
 stolā i missa sine manipulo
 7 p̄patione materie: 7 obla
 tionū dyacono reseruet̄ nō
 credo peccare: nec irregulari
 tate icurrere. 7 p̄cipue cū
 ē d̄ more p̄ie. Nō tñ sinerē
 illō agere: qñ p̄is ēt aliq̄
 sb̄ dyacon⁹. S3 mīstrando
 cū oī ea solēnitare 7 ornatu
 vt sb̄ dyacon⁹ tūc mortali
 peccat: 7 forte irregularita
 tē icurrit. Allegatiōes dimit
 to p̄p b̄renitatē 7 ne errē in
 quoatiōe cū lib̄os nō ha
 beā. Laicus simpliciter sic
 vt nūc imediate mīstrans:
 multo magis. S3 ēt siñ dī
 cta solēnitare: n̄ credo p̄m
 euadere. Mōialis aut̄ cū in
 q̄tū semia habeat irregula
 ritatē p̄ papā ēt idisp̄sa
 bilē nllomō p̄t i missa ep̄lay
 cātare sic nec mīstrare: als

nō evadit p̄t̄m̄ rōne p̄sue-
tudinis: q̄ i hac pte potius
corruptela dicēda est.

Utrū dicere mendaciū
in p̄dicatione sit mortale.

A. lvi. potius audi
re vellē q̄ docere.

Quod sentio tñ refe-
rā. **Q**uod q̄ mēdaciū maxime
h̄iat actui p̄dicatiōis: per
quē fides in scripturis sc̄tō
rū fundata. gignit̄ roborat̄
atq̄ dilatatur: sicut arguit
Aug. di. ix. Si ad scriptu-
ras. **Q**uod ex vno mēdacio ē
offōso qd̄ d̄ se minimū ē: si
ibi fuerit reptū: tota nuta-
bit nilq̄ ea rēanebit auct̄is
Si repto a fidelib⁹ q̄ mēda-
cia studiose ibi dicāt: d̄ do-
ctrina fidei occasionē sumēt
vtrūvera sit scriptura sc̄tā.
Et iō rōe scādali qd̄ ide seq̄
poss. 7 act⁹ maxime repn-
gnātis: mortale existimo: si
ex deliberatione. nō surrep-
tione loquele quis mēdaci-
um dicat p̄dicādo q̄tūcun-
q̄ offōsum. **D**ec. in. iij. pte
ti. xvij. c. iij.

Utrū peccet mortaliter
qui dicit mendacium in cō-
fessione.

In p̄fessione vero ve-
nialiū cū s̄z beatus

Lbo. i. iij. di. xv. q.
ij. ar. ij. q. iij. 7 alios nō sint
de necessitate p̄stenda: nō
credo mortale. sed graue ve-
niale 7 piculosū: 7 multū
detestabilē. Quo aut̄ ad ea
q̄ sunt de necessitate p̄sten-
da vt mortalia: **A** mortalia
esse p se q̄libz advertere p̄t.
Et sic itelligo dicta sc̄tōp̄ i
hac pte. **I**n. ca. at: cū ibi so-
lus exerceat contentiosus:
quodāmodo in quo proprie 7
p̄ncipaliter circa cr̄ialia ius-
risdictio oñdit̄: p̄cedēdo p
viā inquisitionis 7 accusatio-
nis 7 huiusmodi mēdaciū
circa hoc. cū legitime quo
fuerit interrogat⁹: erit mor-
tale ēt si nulli inferat̄ dānū
de leuib⁹ at de qb⁹ ēt p̄fesa-
milias 7 seniores solēt cor-
rigere. n̄ v̄ mēdaciū in hoc
mortale: nec v̄ p̄lat⁹ ad eū
itēdere obligare. Et idē i in-
dicio seculari vt eccl̄astico.
Utrū cū q̄s pp negligē-
tiā n̄ fac̄ p̄ceptū ad qd̄ tñr
illa negligētia sit sp̄ale p̄m̄
mortale: distinctum a trās-
gressione p̄cepti.

Elv. Interrogetis
d porius speculatiu?
vacātes. Ego at nō
abscondā ignorantia meā: et
in hac. ut docear ipse. Sunt
pleraq; pctā: q̄ māliter vel
large accepta: in oī actu vi
tioso repiunt: ut supbia. in
obediētia: igratitudo. et b^oi
singula tñ hñt suā spēs ma
licie: vñ a ceteris distinguū
tur. Acc ē icōueniēs plu
ra vitia pcurrere ad actū vi
tiosus: sicut econuerso plu
res virtutes ad actū virtuo
sus vna electine. alia impa
tine: alia suffragatur. Inter
illa vñ negligētia: ut aliqñ
sit circūstantia aliqñ spāle
pctm̄ verbī grā. Scit aliq̄s
ex p̄cepto ecclie dēre p̄fite
ri cōicare: audir̄ missas b^oi
itēdit n̄ facer̄: vñ itēdit ser
uare: iobediētia formalr in
currit. Alius sciēs se ad hec
obligatū itēdit suar̄. s; a dō
iplicat se negocijs seculari
b^o hic añ distract^o et sine ne
cessitate vrgēte: q; paulatiz
trāsīt tps aptū et sic omittit
iste vñ. māliter iobediētia i
currere: et formalr negligē
tia mortalē. In p^o at cāu: ē

negligētia māliter de timi
ditate ex qua icurrit pctm̄
Ex dcis vos trabat p̄clusio
nē. Namis cito ipleā solū
hec vide in. ij. parte summe
ti. ix. c. iij. et. iij.

EUtrū ars recamantiū. et
frappatiū vestes possit sine
peccato mortali exerceri.

Dē. liij. de poluni
a tarijs et frappata
rijs. Cātat canō de
pnia di. v. falsas et. c. nego
ciū: q; penitētē opz. reliq̄re
artē q; sine pctō exerceri nō
p̄t. s. mortali s; gl. et doc. ut
in plurib^o. Idortare at ve
stes polimitas et ligulatas
seu varie icisas: n̄ video q̄re
sit mortifex d se. cū n̄ sit m̄
tū lasciuie. puocatiū: s; m̄
to magis fuens: q; tñ nō po
nit d se a btō Ibo. fa se. q.
clix. ij. ad. ii. mōtale: vñ nec
p p̄hs iudicarē artē illā sifi
mortali exercet n̄ posse: nec
dnegarē absolutionē: s; mo
nerē supfluitates et vāitates
minuendas. Et q; vanitati
plimuz seruit: si aliā posset
artē facere vnde vinceret p
suaderē. Hec in. ii. pte lū.
ti. i. c. xlii. §. xlii.

Utrū stipendiariū q sequū
tur capitaneos ptra terras
ecclesie sint excomunicati.

Via iuadere 7 occu
pare alienū ē 7 ius
dinū 7 naturale: cu
ius ignozātia neminē excu
sat. i. q. iiii. §. vlti. 7 hñtes
vsū rōtis iuadētes: detinē
tes: discurrentes hostiliter
terras ecclesie 7 dāna infe
rētes: n̄ excusarē a mortali
nec ab icursiōe snie excōica
tiōis: qz dāt opaz rei de se
phibite 7 h̄ est solo. liii.

Utrū cābia sint licita.

Odo seqt. lii. §. d. cā
bijs i q forte meli⁹ ē
ōmittere q̄ paz dis
cere: p̄cipue cū hāc mās dis
fusse bēas ex alioz snijs. Et
vob̄ scripsi latissime i regla
petn̄. aut se i repetit §. p̄cu
i⁹ copia mittē potest: 7 ego
calamo pctā cū scribā n̄ ha
beā 7 man⁹ lassē cū stoma
cho in scribēdo. Vocabula
tñ seu terminos dclaro. Cā
biū triplex ponit. C. p̄p̄ri
mū dī Adinutū cū. s. aurnz
cābio v̄l p̄muto i monetam
argēteā: vel eneā: aut ecō
nerfo cū aliq̄ lucro campso

ris. C. Cābiū. i. §. p̄ h̄as 7
reale cū. s. do mercatori vel
trapezite. xxx. florenos: cu
ius vt ipos faciat m̄lxi vel
alteri p̄ me dare florentie
vel alio loco 7 d̄ hoc p̄cipit
aliq̄d emolun̄tū. 7 vtrūq̄
ē de se licitū: nisi addāt fra
udes 7 excessus lucri. qd̄ ē
in qbuscūqz d̄ctib⁹ p̄d̄ con
tingere. C. Cābiū: tertiū dī
ficcū 7 p̄ venetijs ē ad li
bras grossoz nūcupat. Et
idem est. Et fit isto mō. In
digēs pecunia florentie exis
tēs: accipit a mercatore cē
tū florenos restituēdos sibi
inde ad mēsez. s. cū valore
quo valebūt ide ad .x. dies
a tpe dicte pecunie accepte
Venetijs illi cētū florenti ali
qn̄ valēt plus: aliqn̄ min⁹ 7
vald̄ raro. Hoc arbitror vsu
rariū d̄ctū: qz hic est mutū
7 sub spe lucri: quorum p̄i
mū est m̄a scdm̄ vt forma
in peccato vsure. nec excusat
dubium vt in dec. Manigā.
ti. ex. de vsu. hec vide i. i. §. p̄
iū. ti. i. c. vij. §. xlvij.

Utrū cū symoniaco i bñ
ficio possit dispēsari absqz
renūciatione bñficij.

Efficiatus p viā sy
o montacā. vix retētis
 bñficijs: possit licite
 dispēsari cū eis qđ qritis. li.
Dico qđ **¶**quis Ray. dicat.
 si bñ fcolo: qđ o3 q pri' fñū
 ciet: n̄ drogādo nec scitatis:
 nec auctoritati scie tātū viri
 i iur' doctissimi: c' ego vir vi
 di coopturas: mibi sat' rōa
 bile 7 scitabile iuste vī: qđ q
 tidie pcticat' vt. s. absq3 fñū
 ciatōe scitā i actu: dūmō cā
 bēat i pposito si obtine' li
 cito modo non poss3: si se
 cum dispēsatur cum bona
 consciētia teneat: p'supposi
 to qđ in circumstantibus fa
 ctum. faciat obitum suum
 puta i'stituēdo fructus ātea
 pceptos vī componēdo cū
 curia: aut remissione3 perē
 do 7 obtinēdo. 7 si incidit i
 irregularitatē vī suspēsiō
 nez aī dispēsationē abstine
 do ab exec. of. suor 7 hmoi.
¶Atz fligios' dponēs bitū
 vt ludat 7 b'i sit excōicat'.

Emeraria dimissio
 b'it' q' sit a doctorib' i
 grite. Existio. n. q' re
 ligios' dimittēs bitū ad ia
 ciēdū palū: vī ludēdū ad pi

laz vel saltandū: vel tripu
 diādū: vel discurrede d' no
 cte cū talia nō d'ceat religio
 sos agere: 7 siue dimissio
 ne bit' fieri pnt: iciderēt in
 canonē pp temerariā bitul
 dimissioez. S3 balneās se:
 vī natās: vī piscatōi itēdēs
 vbi sunt aq' p'funde cū hoc
 nō d'ceat religiosos: 7 cū
 habitu fieri si vulcāt: n̄ mi
 bī vī q' habitū temerarie di
 mittat: nec per pns icidat i
 canonē. qđ p'inet ad qnq'
 gesimam. **¶**Hec vide. in ter
 tia parte sum. tit. xv. c. liii.
¶Utrum vti lineis ad car
 nem sit mortale religiosus.

Veritur. xlix. d' relis
 q' giosis vtētib' lineis
 ad carnē: si mortē ex
 b' aie incurrāt. **¶**Processus
 ordinatos qōnū 7 eaz arg.
 pro 7 p'tra vito: vt fastidiū3
 mibi 7 legentibus tollam.
¶Hoc si quidē p'ibetur mo
 nachis ex regula sua. Et si
 bene rēcolo. in decre. extra
 de sta mon. **¶**Moachis vero ex
 p'stitutōib' n'fis. Et beatus
 Tho. i qdā qōe d' quodlib3
 q3. i. ar. xx. q' ad esuz carniū
 d'ermiat mōachis si ēē mō

tales hoc: nisi fieret ex ptem
ptu vel ptra pceptu supior
ris. In quibus casibus in
telligit penas carceris. pos
tas moachis hoc facientib?
in. c. Carnē d. psecra. di. v.
Cū igitur nō sit magis stri
cte prohibet^r vsus lineorum
q^m carniū: s; potius ecōtra.
ideo nec vsus lineorū mihi
mortale vī. nisi ppter pte
ptū vel pceptū expssim:
qd nullibi adhuc legi quo
ad moachos et nos. Itā de
minorib^r taceo: quorū regu
la plena ē pceptis. Verū
q^m p^rsuetudo: et si non sit ip
sa cōtēptus: vī tñ p^rpinqua
p^rceptui: et ad ipz dispone
re: ideo cauere d; sibi quili
bet ab his in eis pmanēdo
Utz peccet mortāl^r. nō
fērt enormia vicia visitato
ri nō p^ricipiēti s; simpl^r q^rētī.

E visitantib^r p^ruēt?

q sine formatōe pcepti

An visitari peccet cri
mināl^r. non est referendo
enormia et piculosa: i lequē
ti q^ritis. Si talis diffictio
sufficiēter dclarat dubiū vel
vīim: prudētia vīa diuidis
cet. Aut. n. talē visitator q^m

credit visitatus vīsimiliter
ipm nescire mature et sine
scādalo procedere in nego
cio: aut et dissimulare et nō
curate de ipso scō: et tūc nō
peccabit. Aut ē talis q^m cre
dit. aut bz credē visitatus:
q^m prudenter se hēbit vt bo
nus p^r et rect^r iudex adhibē
do pgrua remedia: et tūc oc
cultās ex mala ppassiōe vī
negligētia et bimōi. et p^recis
pue in his q^m pnt hēre reci
dinationē et de facili trahi i
erē. aut vgi in magnū scan
dalū: peccat mortāl^r q^m d
caritatē boni cōis. Et locus
habet ibi regala iur. in. vj.
Qui tacet consentire vide
tur. et di. lxxiij. Error.

Utrū eligēs ineptus ad
p^relationē peccet mortāl^r.

Quadragesimā septi

mā pponitis multū

itericatā: ad quā extri

candā aliquas p^rclusiōes po
nā: residuū vobis ruinādū
dimitto. **C**ipria videlz. q^m
q^m eligit aliquē in aliqua p^r
latra vī ponit quē nouit es
se male p^rscie. vel oīno ine
ptū ex negligētia vī ignorā
tia: ita q^m dubitat vī credit

religio
tari et p
male reg
di. lei. c. i
d. dā. et i
cūda p^ro
solationē
reputat o
sed mort
idignatō
nō dispē
l^r peccat
caritatē: v
raret mel
videre co
p^rincipali
cūdario e
non tñ m
conclusio
ficile me
mine leni
por d^r di
excessus
rū q^m cō
qd sit ma
diuis: oīb
digerim
bēm? J
dia fiet
dia. Et e
et et bur
et q^m d^r
iudici

religionē sub ei⁹ cura p̄clia-
tari ⁊ pati iacturā: vñ pplz
male regi: mortali peccat.
di. lxi. c. Adiramur ⁊ extra
d dā. ⁊ iniur. c. vlt. ¶ Se
cūda p̄clo: q̄ ille q̄ q̄rit ab-
solutionē alicui⁹ p̄lati quez
reputat cōpetenter idoneū
sed motus principaliter ex
idignatōe d̄ eū. vel qz secus
nō disp̄sat vt vellet: morta-
lis peccaret: qz d̄ iustitiaz ⁊
caritatē: nisi itēderet ⁊ spe-
raret melius ide posse pro-
uidere conuentui: ⁊ ex hoc
principaliter ducere: ⁊ hīc
cūdario ex indignatōe d̄ illū
non tñ mortifera. ¶ Tercia
conclusio ē. Lū fit nimis di-
ficile mediū tenere i regi-
mine leuitatis ⁊ seneritatis
put d̄ di. xlv. c. Disciplina
Excessus i altero boz duo-
rū qd cōt accidit i p̄lati:
qd fit magis expediēs sub-
ditis: oib⁹ p̄putatis n̄ facile
dixeri: nisi q̄ ex iur̄ diuino
bēm⁹. Iudiciū sñ mīfīcor-
dia fiet illi: q̄ n̄ fec̄ mīfīcor-
diā. Et qz benignū oīz boīes
ē ⁊ humānz ⁊ mittē ad oēs
⁊ qz dirigit dom⁹ māfuetos
i iudicio: pp̄ qd p̄i⁹ a dño

electus moyses mitissimus
erat oīz: sup̄ terrā: Et iure
nāli loquit̄ ep̄s cordubens̄
dicēs. Adeli⁹ iperat: qui re-
missus nupat: ⁊ lenit casti-
gat⁹ reuerētiā exhibet casti-
gati. Asperitas at̄ nimie in-
crepatōis: nec correctionez
recipit nec salutē. Et cicero
ad cesarē: Nulla de virtuti-
bus ei⁹: pietate maior ē. Ex
iur̄ canonico sniaz q̄ mīseri
cordiā vetat: nō solū tenere
s̄ audire fugite. qz mīfīcor-
dia potior ē cūctis boloca-
ustomatib⁹ di. l. pōderet Et
Lbri. Adeli⁹ ē reddere do-
mino rōez d̄ nimia mīa: q̄
de nimia seneritate. xlv. q.
vij. Alligāt. vñ in b. nō. faci-
le ē aliqz p̄dēnād⁹. Et iō si
q̄rit aliqz absolutōez alicu-
i⁹: qz vñ nimias auster⁹ (⁊
si bon⁹) vel cū tractat d̄ eli-
gēdo: q̄rit: p̄suluit eligit mī-
tiorē sibi: ⁊ al̄s credēs bñ p̄
illū gubernari p̄uētū s̄ dū
⁊ meli⁹ q̄ p̄ aliū austeriorē
q̄uis i qbusdā videat aliū
excelē: tñ oib⁹ p̄putatis mī-
orē putat meli⁹ se bñe d̄ mō-
tali n̄ arguerē s̄ nec d̄ v̄cia-
li: nisi passio indignatōis i b-

se miscēt et linotio et videte

Utrū accipere certum nu-
merū missarū sit peccatum.

D p[ri]m[us] p[ar]te. xlvj. d[ic]t[ur]
a co q[ue] si cōstitutio po-
nit istū amittat sūm d[omi]n[us]

clare loq[ui]t[ur]. s. q[ue] n[on] amittatur
nūm[er]us missar[um] q[ue] ibi statuunt[ur]
dici s[ed] certo nūmero annuat[im] i
cōi et p[ar]ticulari. si v[er]o admit-
tāt scriptum sit cū .d. vt cōi-
ter rep[er]it: l[et] aliqui intelligāt
d[omi]n[us] missis quotidianis p[ro]p[ri]e
tuis ego simpl[iter] intelligo q[ue]
misse non sumantur sub nu-
mero p[ar]ta. xxx. v[er]o. xl. v[er]o cētū
v[er]o mille vt petuntur quotti-
die a laicis: et tūc dicē o[ra]t[io] q[ue]
d[er]ogatum est illi p[ro]stitutioi
p[ro] contrariam consuetudinē
quasi g[en]erale: saltē in ytal[ia].
De alijs p[ar]tibus nescio sicut
et d[omi]n[us] vna campana solum: et
d[omi]n[us] calice nō subleuādo post
consecrationē: et d[omi]n[us] ecclesijs
curatis. non suscipiēdis: et
alias hoc derogatum est.
Et q[ui] ad b[ea]t[um] q[ue] consuetudo
tollat ius ēt g[en]erale: requirit[ur]
q[ue] sit rōabilis. et p[re]scripta. ex-
tra d[omi]n[us] p[ro]suetudine. c. vlt. Q[ui]d
p[re]scripta sit b[ea]t[um] p[ro]suetudo d[omi]n[us] se
p[ro]p[ri]a. q[ui]d sit rōabil[is] q[ue] ad mode

ratā acceptōes p[ri]m[us] et v[er]itatis
simā. s. missas gregorianas
v[er]o ipositas p[ro] peccatis: et hoc
satis v[er]o nō additis sup[er]stitō-
nibus. Accipe at cētum vel
cc. p[ro] vice sūm vrgētissima cā-
idiscrētū v[er]o idiscrētissimū
nulle. **A**d tertiā partē r[ati]o-
deo. Q[ui]d cū valor misse sit
finitus: Quis deus in sacro
sit virtutis infinite: finite. t[ame]n
op[er]at[ur] q[ue] ad effectū sacri ex in-
tētiōe celebrātis: v[er]o sui sup[er]io-
ris. Valor ille applicet ad
hūc v[er]o illū: si t[ame]n capax ē. et si
nitū i plura distributū in-
n[on] sit ad singula. fides v[er]o i
licitis. i. obf[er]uatio p[ro]missor[um]
obf[er]uāda sit. xxiij. q. i. c. **N**o-
li. et xxiij. q. v. Juramēti. hic
arbitror eū q[ue] p[ro]mittit sim-
pl[iter] v[er]o acceptat missas gre-
gorianas dicēdas. p[ro] aliq[ua] v[er]o
alias missas plures v[er]o pau-
tiores p[ro] vno acceptas: non
d[er]bere ad alios simul cū illa
valorē p[ri]ncipalis sacrificii ex-
tēdē: als v[er]o infidel[is] agē. quo
at ad orōnes q[ue] ibi d[omi]n[us]. cū
eccl[esi]a itēdat. p[ro] oib[us] v[er]o iuris et
defūctis orare: b[ea]t[um] auferre si
d[omi]n[us] nec p[ro]t et simil[is] q[ue] ad orō-
nes p[ro]natas q[ue] i filijs it[em] p[ro]p[ri]a

ms ad
sa: liber
o[ra]t[io]es. Si
q[ue] facian
vel centū
p[ro] heri: t[ame]n
ribus sim
si sigillat[is]
s. de orā
i. p[ro]p[ri]e sum
Utrū
as. dicen
que n[on] ē ill
J
c tra
Q
adire m
o[ra]t[io]es: p[ro]
v[er]o l[et]i mi
his p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]a et qu
t[ame]n: nō t[ame]n
ne positi
nō esse su
iure can
do at p[ro]
aliq[ua] nō i
s[an]c[t]e. **U**n
cā p[ro]p[ri]e
puta ē i
pta i m
ē p[ro]p[ri]a f
d[omi]n[us] car

tus ad placitū dñr in mis-
sa: liber est quilibet quo ad
oēs. Si aut solum dicit illi
q faciant pro eo orari i. xxx.
vel centū missis vel partici-
pē fieri: tunc puto pro plu-
ribus simul posse offerri 7
si sigillatim fuerit promissū
.s. de orando. **H**ec vide in.
i. pte sum. ti. x. c. ij. §. iij. v.
Utrum diebus domini-
cis dicere vñ audire missas
que n̄ ē illius diei sit pctm̄.

Item. xlv. Quāvis ex
tra d̄ celebra. mis. c.

Quidā: repñdat q
audire missas ad q̄s bñt d̄
uotōez: puta beate virginis
vñ sc̄i michaē: 7 hoc dimis-
sis p̄p̄iis occurrentib⁹. 7 p̄
p̄ns 7 qui eas dicūt vel can-
tāt: nō tñ credo illd̄ p̄cepto
rie positū. **L**erto. n. certi⁹ ē:
nō esse sub p̄cepto oē qd̄
i iure canonico habet. **Q**uā-
do at̄ p̄ceptor̄ia sit ordiatō
aliq̄: nō ē p̄ntis rñsalis edi-
scē. **U**nde ex iusta 7 vrgēte
eā p̄p̄iaz missam dimitte.
puta ē i loco vbi non est scri-
pta i missali missa p̄p̄ia vñ
ē p̄ns funus in festa: vel in
dñica: vbi in patria p̄suetus

ē p̄ illo celebrari. 7 hoc i nul-
lo credo peccare. **S**ed sine
causa vrgēte puta ob duos
tionē (vñ nō fatuā) ali-
cuius p̄sone: vñ ad seruādū
morē alicuius societatis. q
volūt missam p̄ mortuis sp̄
in dñicis 7 hoc puto nō eua-
dē pctm̄: ita leuif dimitte
rationabiles ordinationes
ecclesie vñ ordinis. **H**ec vid̄
i. ij. parte. sum. ti. ix. c. x. §. j.
Utrum habēs votum d̄
artiori religione: 7 sine dis-
p̄satione ingreditur flia-
gionē laxiorē peccet: tenea-
tur exire.

Abēs votum d̄ igres-
su ad fligionē artio-
rē: si ingreditur latio-
rē sine disp̄satione papa si
hoc agit intēdēs ante p̄fēs-
sionē petē disp̄sationez: 7
estimans obtinē: alias pas-
ratus ad artiorē vt vouit i
traf: non vñ peccat. **S**i antē
intrat cum proposito profi-
tēdi ibi absqz disp̄satione:
vñ actu profiteatur non ha-
bita dispensatione: puto vt
voti transgressorē d̄ morta-
li indicandum: nisi ita sim-
plex sit p̄ ignorantia iuris

Decisiones

videat euz excusare: credēs
hoc licite posse facere: et p
cipue sup hoc consulens ab
bis. q i hoc periti credebāt.

Uterum post professio-
nem emissam in laxiori: ibi
debet remanere nec ampli-
us indiget dispēsatōe: s; pnia
de voti trāsgressione extra
de vo. et vo. re. li. vj. Et sic
expedit. xliiij.

Utrū magr ordīs possit
dispēsare cū monialib' nri
ordinis i pena quā icurrūt
strādo mōasteriū symōiace.

E pēa quā icurrit in
d igrediens monasteri-
u; symōiace. s. q dēt
expelli et ad aliud transfer-
ri. extra d symo. c. Qm sy-
mōiaca qs valeat dispēsa-
re qritis. xliij. vbi qdā scin-
tilla rōnis et eqtatis: talem
suggerit rñsionem. Cū ean-
dē videat hēre auctoritatē
i absolūdo et dispēsādo p
lati ordinis: erga subditos
suos. fm pūilegia ordinis
ip̄ius: quā bñt diocefani i
sibi subiectis et magr ordīs
et pūicialis bēant ptātes in
mōasterijs mōtaliū i spūa-
lib' p̄cipue eq̄lē i fratribus

et cōuētib' sicut ep̄os. credo
posse cū monialibus in illa
pēa dispēsare in mōasterijs
sibi subditis: ita magr gñā
lē et forte pūicialē in nris.

Et qz papa scit et tollerāt
bimōi corruptelas: potius
q̄ consuetudines: de doti-
bus que dant et. iō quo ad
illaz penaz et puto posse p
transfiri. Secus de peccato
b vide i. ij. p. sti. i. c. v. s. xx.

Utrū cū qs vult aliō le-
gare alteri si ali' ipedit ne
fiat: tenetur ad restituenda.

Equitur. xliij. In qua
s ōmissa inq̄sitōis nre
exp̄sione: vt in pluri

b' aliis: dico: q si aliq; aliū
volētē mibi legare cētū vel
ecclesie: iducit vt det sibi vt
alteri ecclesie vel laico: si b
agit itēdēs illi meli' p̄sule
s; deū i nullo tenet nec pec-
cat. Si at hoc facit intēdēs
nō illi' dānū principalr sed
poti' sui vtilitatē. vt alteri'
amici: cū adhuc illi n sit ali-
qd i' acq̄sitū: n credo tenet
illi: p̄cipue si eget. Si at ab
odiū illius monef: itendēs
p̄ncipalit dānū illi': et mor-
talit peccaret: et teneret ad

arbitrū
de in sec
vi. itē. ci.
C. tri
non hab
cuz tene
X
e cū
cia
de pecca
reperi p
no at p
fiat: ne
coluend
ur ad ali
ps. See
h simpli
fimo: ten
alias pec
notant cō
res de cel
ca pro so
vō i. iij.
C. tri
re vrgini
E
p ij.
ta
multipl
boras
vici det
ter: qz
eccle:

arbitriū boni viri. Nec vi-
de in secūda p. sum. ti. ij. §.
vi. itē. ti. i. c. xij. §. penultio.
Utrū existens in sacris
non habens aliquod bñfi-
cius teneat dicere officiu.

Existens in sacris qui
cūq; : si nō sit bñfi-
ciat⁹ : tñr ad horas :
als peccat mortali. nec dñ
reperi hñū dicēte. In mio-
rib⁹ at pstituti : si n̄ sūt bñ-
ficiati : nec d iure cōi : nec d
cōsuetudine generali : tenē-
tur ad aliquod officium vel
ps. Sed si sint beneficiati
et simplici beneficio ⁊ tenui-
simo : tenent⁹ ad oēs horas
alias peccāt mortaliter : vt
notant cōiter doc. sup. dolē-
tes de cele. mis. Et hoc suffi-
cit pro solutione. xli. Nec
vid i. iij. pte ti. xij. c. iij. §. j.

Utrū n̄ dicēs offm̄ bea-
te v̄ginis peccet mortali.

Erisaltum subdo. xxx
Pis. propter idempti-
tatem materie : que
multiplex est. Dimittens
horas de beata v̄gine qñ
dici debent : peccat mortali-
ter : qz ⁊ hoc est d precepto
ecclesie : fr̄ac. de 3a. Nec vs

de i. iij. p. s. t. xij. c. iij. §. iij.
Utrū non dicens totū
officium mortuorum cū di-
ci debet : peccet mortaliter.

Dimittens nouem le-
ctiōes sen totū offi-
ciū dñctoz cū dici
dñs iñra ebdomadas : peccat
mōtali : s̄ itelligēdo : qñ ex
negligētia v̄ aduertēt. nec
i b̄ excusat ignorātia iuris.
Nec in. tertia vbi supra.

Utrum clericus profes-
sus non ordinatus teneat-
tur dicere officium.

Cleric⁹ professus s̄
c. De. d. palu. i. iij. di.
xv. q. i. ar. i. ⁊ Ber. di.
mittēs offm̄. mortalit peccat
Que opinio : ⁊ si ex iure nō
trabat tñ ex rōe : q̄ mibi plz
hec vbi. d.

Utrum monialis pro-
fessa teneat dicere officiu.

Moniale p̄fessā s̄lt̄ pu-
m to obligari ⁊ eadē rōe
q̄ ob bñitatē dimitto.

Utrum nunciū teneant-
tur ad officium.

Nunciū obligari ad
b̄ duz mibi v̄ dice-
re : vel credē : nec mēs mea
huic agescit ē si aliq̄ dicat.

Decisiones

Utrum conuersus pro
fessus teneatur ad officiu.

C Onuersus p̄fessus te
perí v̄r ad d̄i offm̄.

Sz i. iiii. eē vñ : qz p
tpalib⁹ assumūt 7 exercitiis
corp'alib⁹ vescuñ pñe suo b
vi. i. iiii. p. s. t. xiiij. c. iiii. §. i. i. fi.

Utrum ad tres lectiones
mortuorum teneatur quis
ex precepto.

Res lectiones defū
ctorū dicē: q̄ ad cleri

cos seculares euz de
seria faciūt p̄ceptū ē. fatri
b̄at n̄ris notatis p̄ tablas
ad h̄. s. ministerijs altaris. 7
q̄bz missas pro d̄functis. d̄
bitū ē dicere cū in choro d̄:
Utrū autē ex precepto du
bitū ē mibi. Et meli⁹ ēpie du
bitaŕ: 7 tutiorē viā i p̄uado
illud tenere: q̄ temere diffi
nire. Nec in .iij. p. s. t. xij.
c. iij. §. iij.

Ut liceat habere plura
beneficia cum dispensatione.

Et habētib⁹ plura be
d neficia: qd iuris quo

ad peccatum ⁊ q̄ ad
restitutōez q̄ritis p̄nr. ¶ Pro
lixitate īdiget mā, ista: cū tñ
ad finē ei⁹ ⁊ aliaz q̄dñū festi

nē. Si sine dispēsatōe ptra iura q̄s tenet bñficia: vnus vel plura: dubiuz nō est qn mortaliter peccet. ⁊ ad restitōēz fructuū tñr deductis expēsis factis ī vtilitatē bñficioꝝ illoꝝ. Si at cū dispēsatōe tenet plura bñficia vltra pueniētiā sui stat⁹: ⁊ si ī foro p̄tēioso eēt excusat⁹ tñ ī foro p̄scie ⁊ dī: nō puto ipsū totū dē salute sua. Si vero cū dispensatiōe ⁊ sine excessu sue p̄ditōis: nec fac̄ illis ecclesiis ad sufficientias per alium deseruire: vbi ipse personaliter nō potest: si securus hinc erit. ego non sum securus. Sed si faciat per alios deseruire: p̄supposita ēt dispēsatōe: ⁊ ablatō excessu multitudinis bñficioꝝ si de fructibus bñficii sumptis īde p̄gruis expēsis: de sup̄fluo p̄dige sp̄git: puta ī aleis p̄uiuis eq̄taturis v̄l donando amicis v̄l p̄sanguineis v̄l tirāis sñ ī digētia rōabili nescirē a mōtali excusār: cū paupib⁹ sua subtrahat. nō. n. dñi īstituti sūt. ī p̄mōnio crucifiri. Hic iā q̄rit v̄t fidelis q̄s iuēiat.

CDe re
 teneat i
 CAluū
 cula da
 7
 i re
 d
 moniace.
 n reñcie
 do cōtus
 a. n. ad.
 p nec sibi
 tunc dā
 turpitu dū
 dā cōs t
 uel illi e
 i inuati
 s amissa
 a tñ q
 illoz com
 mū repa
 dget: v
 i decetē a
 pīs bñfici
 mē. s. q.
 de i. n. p.
 CAluū t
 pnam f
 X
 c
 a
 nē n regi
 g gener

CDe restōne at qūo tales
teneat iā sup bitū ē i. q. lv.
CUtrū restitui debeat pe
cunia data symoniace.

In manib⁹. xxxviij.
i tenem⁹: q̄ querit⁹ qd
de pecunia data sy
moniace. s. renūciāti bñficio
vt renūciat. Ad qd dicunt
do c. btūs l. bo. fa. se. q. c.
ar. vi. ad. iij. ⁊ Ray. ⁊ alij:
q̄ nec sibi recipiēs retine⁹
d⁹: nec danti restituere. pp
turpitudinē vtriusq; in ipa
datōe: s; d⁹ paupib⁹ eroga
ri: vel illi ecclie applicari in
cui⁹ iniuriā data ē. s. circa
q̄ pmissa ē talis symonia
(ita tñ q̄ nō reportet aliq̄
illoz comodū) puta in ali
quā repationē tal' ecclie si
idiget: v' ornatū necessariū
⁊ decētē ⁊ h'i. Sic aut acci
piēs bñficiū symoniace: vt di
ctū ē. q. li. retiere nō pōt.
hec i. ij. p. sū. t. l. c. v. §. vij.
CUtrū dicere missas ante
primam sit peccatum.

Xpedit⁹. xxxviij. di
e co q̄ cū dice⁹ p̄mā
aū misse celebratio
nē si repiat statutū i iur. ne
q̄ generall' p̄suetudine in

troductū qd eādē vim liga
minis h⁹: iō celebrās aū p̄
mā dictā (nisi in sua regu
la vel ecclia sit p̄ceptū) nō
credo pctm̄ aliq̄d ppetrā.
In de p̄suetudine pticula
ri: difficile est iudicare vel
ipsas cognoscē. Et in cuili
bet suaderē (nisi vrgēs ne
cessitas imineret) p̄mā pri
us dice⁹: qd sp̄ facere cona
t⁹ sum. Nec in. iij. p. s. t. xij.
c. iij. §. iij. in fine.

CUtrū homicidiū sit cas
sus pape reservatus.

Consequēti qōni rñ
de o. f. d. hōicidior⁹
q̄ in corpe iuris nū
q̄ adhuc repi: n; i extrana
gātib⁹ q̄s vidi. homicidiū
ēt notoriū aut aliq̄d aliud
enorme (q̄ ad pctm̄) p̄cise
pape resuātū. Et fm̄ regu
lā canonistarū cōiorē qd n̄
repi⁹ pape resuātū: itelligi
tur epis p̄cessuz. ex. d. sē. ex.
c. sup. Verū ē: q̄ pp̄ hoz
rozē facti: p̄sueuerūt epi ho
micidas mittere ad curiā
si ire pnt casus. n. vt nost⁹
est vn⁹ et resuāt⁹. Ex q̄ ē p̄
q̄ ipsi pnt absoluere: alias
frustra dicere⁹ eis resuari.

Decisiones

Quo ad excōicationē vīr
regularitatē: aliō ē: s; d hī
nō est inq̄sitiō vīa. A q̄dam
iurisperito: a diu recepi sub
cōmodo p̄stōnes q̄sdā cō
stācie factas sub Martino
v. 7 p̄ legēdo. 7 aliq̄s vtilio
res trāscribēdo nībil d̄ hac
mā ibi inuenī. ¶ Utruz
symoniaci sint excōi.

Emōbo cācroso sy
d mōie agit. xxxv. Eq̄
dē i corpe iuris nō
credo alicubi hēri: q̄ excōi
catio icurrať pp̄ aliq̄ symo
niā. Itā q̄. i. q̄. i. c. q̄cūq; a
gre. dī anathēa dātis: ana
thēa recipiētis. s. symonia
ce: exponit a doctorib; sic:
fiat. i. q̄ tal̄ d̄z excōicari. s.
cū puicē. Et tal̄ expō hī dī.
xxx. p̄ totū. Qd̄ at̄ dīc Amb.
in. c. repiūt. i. q̄. i. exponit d̄
suspēsiōe q̄ ad aliq̄ symo
niā. In extranagātib; vero
secus ē. Itā p̄. ex bonefaci
na q̄ allegat Jo. an. 7 Jo.
de li. In lecturis suis. excōi
cam; q̄ ad symōias q̄ p̄mit
tūt i curia romana d̄ dātes
vī accipiētes p̄ aliq̄ grā vel
iusticia vī ecclīastica vel bñ
ficio obtinēdo: extraordina

rie intelligatis: nō de talis
7 alijs bñi. Et pape refer
nat̄ absolutio taliū. Quidā
tñ dicūt illā reuocatā fuisse.
¶ Per vrbānū vero fu
it lata snia excōicatōis d̄ dā
tes aliq̄d: vel accipiētes p̄
gressu monasterij. In ex
travagātī. Itē in vinea: an
dini q̄ papa Martin; dixit
q̄ nolebat illā ligari. ¶ Per
martinianā vero extrana
gātē p̄tra oēs symoniā oc
cultā vel manifestā terribi
le fulgur in terrā cecidit 7
sibi resuauit absolo: s; pan
lo añ mortē martini: p̄ eum
reuocata ē: vt audini ex ore
cardinalis bononiē. cū su
per hac mā aliq̄d a dñatio
ne sua q̄rerē. ¶ Constitutio
aut̄ p̄cilij p̄stantiē. p̄tinet
vriq; 7 isert excōicationē d̄
symōiacos in ordine. Sed
mibi dubiū extat si ēt reuo
cata fuerit: qd̄ 7 ille Cardis
nal̄ videbat̄ dīcē. Itē ad
huc mibi clare p̄stat: quāti
roboz sint p̄stōnes facte in
dicto p̄cilio. ¶ Demū q̄ nē
ē Eugenius reuocauit mar
tinianā supradictā de mā
symo. modicū añq̄ de vrbē

discederet. Et cū florētē q̄
dā idesurgētia dubiā pete
rē declarari: rñdit mibi ex
pte seu pmissiōe ipsi? Euge
nij: ep̄s trinisinus. s. dñs io.
bñdicti de venetis ordi. no.
fr̄ q̄ dñs n̄r intēdebat solū
de symonij q̄ pmittūt in
curia sua. Hec vide i. iij. p.
sū. ti. xxv. c. lxx. lxxi. 2. lxxij.

E sup̄sione que in
d currit q̄ aliq̄s sy
mōias. de hoc q̄ n̄
q̄rit̄s nihil dico. Tñ si vult̄s
vidē. bñs i. iij. p. s. t. xxvij. c.
ij. **C**ur ille a q̄ cōitas
vel dñs accepit aliqd 2 dñi
net v̄l dānificavit iuste pos
sit d̄ bōis illorū accipere.

Euerēde in xpo p̄r
post recōmēdatōez
Circa q̄sitū v̄r̄m in
littera positū fr̄i gaspari di
recta. absq̄ resolutione l̄i
brox ex bis q̄ aliqñ legi: ta
lis mibi occurrit rñsio. Cū
q̄rit̄s v̄r̄x ille a q̄ cōitas. dñs
vel ali? q̄cūq̄: accepit aliqd
v̄l d̄tinet iuste. v̄l dānifica
uit: possit d̄ bōis p̄dcōx ac
cipe v̄l cū ad man⁹ suas v̄i
ant retinere sine pctō 2 re
stitutiōe? Dicēdū q̄ talis q̄

aufert a p̄dict̄s dñs mō: aut
est certus q̄ cōitas. v̄l dñs
vel ali? b̄at tātūde de suo.
aut nō ē cert⁹ sed dubitat:
seu suspicat̄ siue credit: si n̄
est cert⁹: nō excusat a mor
tali. cū expōat se piculo fur
ti a restōne. Si at̄ ē cert⁹: tē
aut illud p̄t i iudicio repe
tere i quo administraret sibi
iustitia: aut nō p̄t: 2 in p̄mo
casu peccat mortalr: q̄ v̄sur
pat sibi iudiciū qd̄ spectat
ad indicē: 2 s̄ iura dēret il
lud amittere. Si tñ. nō p̄ce
dat̄ d̄ eū: nec ex inde dānū
alteri seq̄t: nō credo teneri
ad restōnē. In scdo casu. s.
cū deficiūt ei p̄batōes: v̄l n̄
administat̄ ei iustitia pp po
tentiā alteri? tūc aut d̄ bo
nis illi? detinētis sua acci
pit p̄ modū q̄ oriū scādālū
vel dānū alijs: v̄t q̄ b̄f su
spicio vehemēs q̄ alter ab
stulerit: vel accepit ab eo q̄
babeat in deposito vel com
modato: 2 buisimodi: 2
tunc non l̄s: q̄ nemini licet
locupletari cum damno al
terius: aut sine scandalo
vel damno cuiusquam ac
cepit: vel venit ad ma

Decisiones

nus ei⁹ de bōis illi⁹. ⁊ tunc
absq³ pctō pōt acciper⁹: nec
restituere tenet⁹ vsq³ ad tā
tūdē qđ ille hēbat de suo.

¶ Verū si illi est notū se p⁹di
cto obligatū (ne contingat
bis fieri restō) significet ali
quo modo coopto: q³ illi re
mittit ⁊ h⁹ i. valete ⁊ orate
p⁹ me in festinācia in festo
inocentū. Anno dñi. 1438.
frater Antoninus d⁹ flo. vi
cari⁹ ⁊ c. De h⁹ i mā viō i. ij.
p⁹te sum. ti. ij. c. iij. §. iij. It
hic superius in tac. d⁹ resti.
fo. cxxvij. §. de tutoribus.

¶ Sequūtur. xxi. dubia de
clarata p⁹ Reuerēdissimuz
frem Antoninū de florē. ar
chiepiscopū florētīnū ordi
s fratrum predicatorū.

¶ Utrū liceat tenere Co
lumbaria.

¶ Reuerēdissime pa
ter placeat rñdere
ad dubia sequētia.
p⁹mo si p⁹t q³ b⁹re colūbaria
i comitatu: v⁹ tenet⁹ restitui
ere ⁊ destruere. Scđs. De.
de pal. i. iij. di. xv. q. ij. ar.
ij. in fi. tenet⁹ de damno. Ad
hūc casum rñdet⁹: q³ si dñs
colūborū: ipsos sufficiēter

pascat eo tēpore q³ solēt fa
me cōpulsi legumia ⁊ alia
grana semiata cōeder⁹: effo
dere: ⁊ dstruere: absolui po
terit sine lesione consciētie:
q³ tuti⁹ foret talia colūba
ria ad terrā deijcere ⁊ i ali
os vtiliores vsus puerter⁹.
Hec in secunda parte sum.
ti. primo. c. xij. in fine.

¶ Utrum daciarij possint
emere quedam dacia.

¶ Secundo si daciarij
pōt saluari: q³ dacia
i his p⁹tribus sūt
triplicata q³ si dñs nō pōt
vendere nec ip⁹ emere nec
exiger⁹ Rñdeo hec dubita
tio Quis seip⁹ soluere vi
deat: q³ dñs nō pōt ⁊ c⁹ tñ i
hoc resolueda vide⁹: an vi
delz dñs possit talia dacia
sive gabellas duplicare vel
triplicare. Quia igi⁹ dubiū
nō est qñ dñs possit talias
ponere subditis suis ⁊ ex
actiōes pecuniarū in ipsos
facere: iusta cā regrēte: p⁹u
ad expugnandū inimicos
sive ad defensionē patrie ⁊
conseruationez subditoruz
⁊ bñdōi: poterit etiam per
viā indirectā exigere: puta

dacia
modi
actione
actionu
re nō vñ
q³ vñ
piditate
nā: vñ dñ
res posse
fē dñm
ribus ad
De ve
b
v
di p. xij. a
vñ beo vñ
C. Itē vñ
dere p. x.
re nisi p⁹
a me p. e
alteri em
i. ego te
sim: vñ cu
mo volet
mū dñ q³
luerū qđ
ta rñtū p
ille med
ministe
dñs q³
merced
supuē d

dacia duplicando ⁊ huius
modi. Eius igitur tales ex
actiones siue poti⁹ taliū ex
actionum executionē pecca
re nō vñ alio nō obstāte. Et
¶ ut frequēti⁹. dñi ex cu
piditate imp̄roba ista req̄
rāt: vidētur tñ tales emen
tes posse excusari rōe dubij
sic dicim⁹ d̄ s̄b dñis belia
tibus ad mandatū dñorū.
¶ De venditōe rerū alteri⁹.

¶ Tertio deditis mibi
librum vñ vestez
ut vēderē p. x. vēdi
di p. xij. an possz teneſ duo
vñ d̄beo vob vñ ēptori reddē
¶ Itē vultis mibi librum vē
dere p. x. ⁊ ego n̄ itēdo eme
re nisi p̄us inueniā q̄ emat
a me p. xij. postq̄ vēdidi
alteri emo a vob. do vobis
x. ⁊ ego teneo duo: an possz
sim: vñ cui teneo. vel qd si p̄
mo volebā emef. ¶ Ad pri
mū dī q̄ vēdēti sufficere d̄z
lucrū qd inde p̄lequit: pu
ta tātū p. libra ⁊ b̄mōi. Vñ
iste medi⁹ vēdēs: cū purum
ministeriū gerat p̄mi tra
dētis qui sibi p̄stituit certā
mercedē p̄ exercitio: q̄cqd
sup̄ēdat rē sibi traditā: ut

librū vēstē ⁊ b̄i: tātū trade
re siue restituere d̄z p̄movē
dēti ⁊ nō ementi: nisi forte
plus iusto p̄cio vendidisset
quoniaz tñ restituere tenē
tur imp̄rozi: ⁊ nō p̄mo ven
ditori. ¶ Ad secundū. Rñ
deo qz iustū p̄ciū rerū n̄ cō
sistit in idiuisibili: s̄z in qua
dā latitudine consistit: iō si
emēs librū p. x. eū dē vēdat
p. xij. iusto tñ p̄cio vt quot
tidie p̄tingit: nō videt⁹ qdē
nādus. Quinimo si alis nō
erat ēpturus nisi p̄mo certi
ficat⁹ de lucrādo duo fuissz
dūmō vt iā dictū ē iustū p̄
ciū nō excedat: d̄ industriav
laudād⁹: n̄ d̄vicio p̄dēnād⁹.
¶ Vtrū famuli stip̄dario
rum teneātur quādo n̄bil
ad eos deuenit.

¶ Quarto famulus sti
p̄darii d̄ mādato
dñi sui gñali: vñ spe
ciali: vel de cōsuetudine qz
sic alii saccomani faciunt:
capit boies: p̄dat ī iniusto
vel dubio vello n̄bil ad eū
tñ deuenit sed ad dom̄nū:
an famul⁹ teneatur. Simi
liter de famulis mercato
rum: qui fraudant alios in
y

numero pondere: et mēsurā
et nihil ad eos deuenit. Rñ
fio de famulis mercatorū
qui defraudāt rē. Et stipen
diarijs siue saccomānis rē.
vt preferē: nō est dubiū qñ
insolidum teneātur defrau
datis: siue dānificatis: vbi
dñi eorū mercatores et bñi.
ad qñ lucrū dūenit: restituere
nō velint vel nō possint.
Cūtrū bona facta in mor
tali: renūiscant.

Quinto dicit beatus

q Tho. i. iii. parte. q.
cxxx. ar. vi. in. c. q.

bona facta ī mortali non re
nūiscant p pñiam sequētē.
Et tñ in. iiii. di. xv. q. i. ar. iiii.
q. iiii. ad. iiii. dicit q ieiunia et
elemosyne iniūcta in cōfessi
one et explecta ī mortali va
lēt et nō dñt iterari: ratione
effectus q manet: ergo ea
dē rōne quelibz alia bōa q
spōte quis facit in mortali:
quorum aliquis effect⁹ ma
net. Ad hoc dicēdū est: qd
non vidēt negari quā bon
na que quis facit ī pēo mor
tali absqz iniūctiōe sacerdo
tis: valeant ratiōe effect⁹ re
manētis post peccatū mor

tale. Alia tamē ratione vas
lent ista et illa: que sūt ex in
iunctione sacerdotis. Mā il
la que sunt ppria spōte. eo
modo valent quo dicimus
valere alia inflicta a deo vel
dominib⁹. Mā scōz Tho. i.
iiii. di. xv. q. i. ar. iiii. q. ii. va
lēt ista inquantū sunt patie
ter: puta eis patienter vten
do rē. Ibi videatis illas ve
ro que sunt ex iunctione
sacerdotis: valent etiam rō
ne sacramenti penitentie.

Cūtrū ante. xxi. annū te
neat qñ ad aliqd ieiuniū.

Exto an qñ teneat

ex pcepto ad aliqd
ieiuniū ecclie añ. xxi
annū puta semel ī bis ī ebdo
mada i. xl. vñ bñi: cū sit. xii.
xv. vñ. xx. añor et bñi rñsio.
Circa b varie sunt opiones
doctorū. Mā pe. de pal. in
iiii. di. vr. q. iiii. ar. i. dīc hoc
reliquēdū a bitrio boni sa
cerdotis: qñ qñ et qñ ieiūa
re teneat: cū lex ecclastica
annos etatis nō pfigat. Sa
nior tñ doctria et cōior opio
est illa scñi tho. sa. se. q. cxi
vii. ar. iiii. videlz qñ nēo obli
getur ex pcepto ecclie.

infra tertiu septēniū ieiūat.

Utrū sit mortale i festis legere et studere in legibus et artibus et huiusmodi.

Septimo si peccant mortali q legūt i trinio vel qdrūio. vñ leges vñ canōes diebus festiuis p p̄cio siue sine p̄cio vel cā exercitiū vel oculi vitā di i se vel in aliis et similit̄: d̄ his q legūt dātē in p̄dictis dieb⁹ et an liceat studē his dieb⁹ festiuis. Rñ deo studē dieb⁹ festiuis in lege civili vel sacris canonib⁹ de se illi citū eē nō vidēt. Eodē mō legere dātes. cū moral̄ p̄o cā extiterit. Legere vero artes: aut leges p pecūia diebus festiuis: nō vidēt vsq; quaq; licitū. Si tñ fieret cū disp̄satione ep̄i: satis de facili possit pertransiri.

Utrū dñs alicui⁹ ciuitat⁹ possit mutare mensuras.

Sextimo si dñs pōt aīq; mēsuras mutare ad libitū. Rñ deo: dñdū q dñs p̄t aīq; mēsuras mutar: minnē vel accrescē: dū mō b̄ faciat. pp bonū cōe. si vō sec⁹ faceret

puta vt sue cupiditati p̄suleret vñq; peccaret pl⁹ et mē n⁹ fm sue cupiditatis rōnē.

Utrū pignora p̄dita ap̄d vsurarios possint emi.

Ono si licet emere ab vsurario: libros: vestes et b⁹ i q p̄dūt

et dimittūt apud eos: et qñ i vsura transit dñiū. Rñ deo an in vsura trāsseratur dñiū: varie sunt opinionēs doctoz. Mā plures tā theo logi q iuriste. p̄dicatois et minores dicūt in vsurā dñiū nō trāsserri. Sanctus thōas quē plures alii theo logi et iuriste sequūtur: dic q trāsserit dominū i vsura. Quid aut sit dominū trāsserri i vsura pōt p̄ dñū videb⁹: vñ p̄ furtū et rapinā. in q b⁹ dominū nō trāsseritur. fur nāq; siue raptor. nō solū tenetur dānificato satis facere: imo si dānificatus petit rem in specie restitū obligatur. **E**t quia quod suū non est: non potest quis iuste in alium transferre. hinc est q rapto: et fur. rem raptam siue furatam: alienare n̄ p̄t: puta venden

do: donado. 7 b'i: quimo
de man ei' recipies p vlam
emptiois: dationis: 7 b'i
restituere obligat vt rap
tor 7 fur. Usurari' aut sup
posito q i vsura dñius trāi
ferat: q̄ ei a quo extorhit
vsuras satisfacere teneatur
tñ ei rē i specie: puta libzū:
vestē: 7 b'mōi acq̄sita p vsu
ras: restituere non tenetur.
Ratio aut differentie ē: qz
in furto 7 rapina 7 si q̄ sunt
similia: i volūtariū oīo con
currit. In vsura vero: volū
tariū mixtū. Vult. n. poti'
accipies mutuū sub vsuris:
vestē pdere: q̄ mutuo care
re. Ex quo pater' qd sit dī
cēdū ad pncipale q̄sitū. Inā
fm opinionem illozū qui
dicūt dominū in vsura nō
trāsserri: nō licebit emere li
bros: vestes: 7 b'mōi q̄ pdū
tur vt p̄mittitur. Secundū
vero dñiam opinionem li
cebit. Sufficit. n. qv̄surari'
ex hoc ipotēs nō sit: ad sol
uēdū vsuras. Hec vide i. ii.
pte. sum. ti. i. c. viii. §. rri.
¶ Ut: qz possit soluere
debitū alteri': accipies sur
tiz de bonis eius.

¶ Scimo. vos debet
d mibi decē: nō vult
soluere: nec mistra
tur iusticia: alias aufert a
vobis clam. r. 7 dat mibi:
vtrum peccet. an teneat re
stituere vobis. Et vñ q nō:
qz soluit debitū vestrū: vti
liter egit negociū vestrum.
¶ Rñdeo dicēdū q si vide
bñ posse excusari iste terti'
at. ferēs: nō dico a pctō (qz
certū ē q peccat) s; a restō
ne. Iā q̄ quis forte excuset
rapiēs ab eo q sibi d;: non
tñ ita excusandus ē: qui nō
b; actionē i eū quē nō dā
nificauit. Iste quoq; prius
creditur qui suscepit debi
tū suum a non suo dōbitore:
restituēt ei a quo suscepit 7
ita res redibit i gradū p̄sti
nū Credo tñ q possent se
mutuo absoluere: ita q nō
teneret ad restōnē ille d q̄
q̄rebat. ¶ Ut: mercator
possit lucrari de re emptā:
q̄ in nullo meliorauit.

¶ Ad decimo. Ad merca
tor emit aliqd pro
r. i eadē ciuitate vt
domo absq; vlla traiectione
mercū vt modica 7 sin' ali

qua me
b'mōi ve
at. Rñfi
mō iustū
CDe bō
U
tem
bō
i dicit se
possit abi
nāt vel c
re. ite si in
cu vult re
creditorū
corde sibi
non q̄ bal
absolut' a
q pmo si
obdat Ad
ridet q̄
tu de resti
alias pap
C'Ux d
q̄ audiri
laramen
Et
i li
q̄
i lūcipe
lebrare
medicā
in terris
dicēdū

qua melioratōe rei empte ⁊
bmoī vendit. p. xij. an b lice
at. Rñsio dō ē q sic dñm
mō iustū precii nō excedat.
CDe bōis certis fstituēdis.

Vndecimo. Si confi
tens dicit se habere
bōa certa restituēda.
⁊ dicit se velle restituere an
possit absolui ante q resti
tuat vel cōponat cū vēdito
re. itē si in veritate cū esse
ctu vult restituē ad libitum
creditorum. ⁊ tñ creditor ex
corde sibi remittit n timor
nunq habēdi an sic dñtor
absolut⁹ aut o3 vt dicūt qdā
q pmo sibi det pecūias vel
ofndat Ad pdicta: aliter nō
rñdēt q dictū est in tracta
tu de restitutionib⁹. c. vj. q3
alias papie scribi fecistis.

CUx de lñia pape possit
qs audire diuina ⁊ suscipere
sacramenta a scismaticis.

Ertiodesimo. Si de
licentia pape potest
quis audire diuina
⁊ suscipere sacramenta: ces
lebrare ⁊ bmoī a scismaticis
excoīcatis: bereticis: ⁊ hoc
in terris eorum. Rñsio
dicēdū q nūq lñiaz dāt: p

dicta faciēdi. Si tñ dāt: n
est dubiū quin audiri diuina
na ab eis possent. de susce
ptione vero sacroī: distin
guēdū ē: q3 recipere sacfz ba
ptismi ⁊ eucharistiē: marie
tēpore generalis hñe pasca
lis cōionis: nō vñ aliqd pñ
diciū suscipiēti: cum licētia
gñali. Sacramētū vero or
dinis: ad huc cū lñia pape
posset ab bereticis. scisma
ticis: ⁊ bñi suscipi. Itā q3
uis executionē ordinū nō
conferant tales: sacramen
tum tñ verum ⁊ integrum
pferunt. vt habet in decre
tis. l. q. i. per totum. Cōcur
rente aut lñia pape: eccles
siasticum illud impedimen
tū tolli videt. Qd vero q3
pñtētur scismatico ⁊ bmoī
vt a peccatis absoluāt: pa
pa cōcedere nō possit cum
ei auctoritas absoluendi a
xpo derinet: in sacerdotem
per papam? Qua auctorita
te queso absolueret a capi
te ecclesie pñsus?

CUtrū rpe scismatis po
sit qs cē neutralis:
q **V**artodesimo. Si tē
pore scismatis pñt qs

Decisiones

est neutralis: et quod si beneficia
 tis in obedientia pseudo pa-
 pe. quod non ad heret mēte: tñ ex
 teri? in multis parēt vñ salte3
 solutū et. an icurrāt aliquā
 cēsura. Et quod si i beneficio lo-
 co sui: ali? sunt et obedit scis-
 matico. Ad h? dubiū trifur-
 catū rñdeo. Pro priō mē-
 bro: dñ q? articul? iste. s. esse
 neutralē tpe scismatis: alias
 fuit disputat? et conclusus est
 q? talis neutralitas bñsim
 sapit. Mā sic credē: est quo-
 dā mō ecclesiam sine capite
 estimare: quod erroneū est.
 Simples vero q? credunt
 pseudo papā esse veruz pa-
 pam: et per hostiū intrasse:
 quo ad deū excusant. Quo
 ad secundā. Tales omnino:
 scismatici cēsētur. Corde. n.
 creditur et. et sententiā ex-
 comunicatiōis icurrūt ipso
 facto. Quo ad terciū dicen-
 dū q? male agit qui loco sui
 illum ponit: quē novit pseu-
 do pape obedire paratum.
 Prebet. n. ei incentiū pec-
 candi: cū ratione bñficij et.
 de huiusmodi materia vi-
 de in. ij. parte. sū. ti. iij. c. xj.
 Utrū possim facere fra-

ctus meos de possessiōe ipi
 gnorata sub spē vēditōis.

Uitodecimo. Susce-
 pi i pignore sub spe
 cie vēditōis et empti-
 onis aliquā possessiōez ego
 sūo fruct? ali? vñt meis pe-
 cunijs: duci? scia volo sibi
 dat? possessiōē et peto pciū
 datū itēdēs fructus et puta-
 re i sortē: vel cū eo pacisci:
 ali? si vult nec curat: an ego
 possim isto medio facē fru-
 ct? meos. Ad istuz casum q?
 qñtidie pñgit dicitur: q? iste
 debet detegē vsurā p signa
 vt p diminutionem ad pos-
 sessionē: et hñmōi et suffragiū
 curie spiritualis iuocare vt
 hñmōi vendicio fraudulēta
 rescindat. Qd si nullo mō
 possit se iunare: sibi iputer:
 et fructus deiceps nō pñpi
 et nisi forte i sortē cōputan-
 do ex qdā tñ nāli eqtate pos-
 set dici q? vbi nullo mō pōt
 se iunare puta q? mortuavit
 cōitati: vt ianue et saōe sepe
 pñgit et bñi posset aliqd vl-
 tra sortē recipē rōe itēresse.
 Utrū teneatur quis rece-
 dē ab illa psona cui cohabi-
 tādo vix pōt vitare mortale.

per fra-
 do cū i
 patre: v
 filia: an
 illa per
 mo et i
 q? dñ
 ringere
 geret nā
 sona ob
 tali abst
 dēdus et
 mal: a d
 si ab vro
 quo ad t
 pascat et
 noni vel
 fiderane
 Utrū
 tur dicit
 feruit p
 et
 d p
 p
 sui dica
 se et ter
 q? nō q
 cū Rñ
 sine bñ
 fruct?

Extrodecimo. Non. alteri p se ecclesiā officiātī
potest quis vitā pec
 catum mortale pro
 pter fragilitatē suā habitan
 do cū marito vel vxore vel
 patre: vī matre: vel filio: vel
 filia: an teneatur recedē ab
 illa persona: vel pōt de do
 mo eijsē sine pctō. Dicēdū
 qd qd iste casus ē facili cō
 tingere nō possit: tñ vbi pti
 geret nulli dubiū qd a tali p
 sona ob cuius p̄sentiā a mō
 tali abstinere nō pōt: disce
 dēdus esset. Et in hoc casu
 multa dicēda forēt: puta qd
 si ab vxore marit⁹ discederē
 quo ad tbori p̄iunctionē eaz
 pascat ⁊ bñdōi. Que disce
 rioni vestre ac prudentie cō
 sideranda reliquo.

Utrum bñficiatus tenea
 tur dicere officium qñ alijs
 seruit pro eo in beneficio.

Ecio septimo. bñficiat⁹
 d p alijs seruit bñficio
 ponēs aliquē q loco
 sui dicat offm̄ diuinū: an ip
 se ē teneat dicere offm̄. vī
 qd nō qd p aliū fuit ⁊ dici fa
 cit. Rñdeo bñficiat⁹ i sacris
 siue bñficiū siue n: siue
 fruct⁹ bñficij ipe p̄cipiat siue

eosdē assignet: nō absolūt
 tur ab onere dicēdi horas
 canonicas nisi iñmitate vr
 gēte. Si vō si b3 breuiariū
 vel clare n̄ videat ⁊ bñdōi
 cat horas suas put p̄t: sup
 plēdo psalmis ⁊ orōne dñi
 ca: qd i libro dicere nō. Va
 let Cleric⁹ vō simplēt bñfi
 ciat⁹: siue bñficiū sibi retine
 at. siue alti p se officiātī fru
 ct⁹ oēs resignet: tñ dicere
 officiū: nec valet si dicat qd
 bñficiū dat ppter officiū
 ⁊ hic dicit officiū ergo ⁊ c.
 Mas isto mō clericus sim
 plex bñficiatus nō bñs bñfi
 ciū pro sufficiēti sustentatio
 ne sui: non teneretur dicere
 offm̄: qd tñ falsum ē: qd qd
 tñcūq; sit bñficiū modicū:
 tenetur cleric⁹ q illud b3 in
 titulū dicere officiū. fm do
 ctōres. Dec i. iij. parte sū.
 t. xliij. c. liij. §. primo.

Utrum gener possit acci
 pere a socero tantum pro
 centum quando non dat si
 bi dotem nec pignus.

Ecio octavo. Socer
 d nō dat dotez genero
 sustinēti onera matris

monis: nec possessionē pro
pignore: an possit ab eo ali
quid recipere pro centena
rio: puta .x. vel a quolibet alio
habente dotē vel si possessio
nē pignoratā sibi: pōt gene
ro tradere p certo fictu an
nuo. fm Jo. an. dicendū est
q nō. ¶ Paul vō de Adari
is dicit q sic. Istū casus vi
dere potestis in secunda. p.
sum. t. i. c. viij. §. xviij.

Utrum donatio non li
bere facta valeat.

Ecimonono. Credi
tori meo feci publicā
donationē. x. floreno
rū: qz nihil inde sperabā ha
bere: vel ne icurrerē dānū:
vtrū post hāc donationem
possim aliud de bonis ei⁹ in
uētis vel ab alio oblati ac
ciper. Et si accepi an teneam
eidem restituere. Dicendū ē
q sic: q possit accipe. De ra
tione enī donationis: est li
beralis ⁊ voluntaria trāsla
tio donantis: qd non ptingit
in casu posito: ⁊ ideo sibi li
cebit satisfacere de bonis il
lius inuentis: quemadmo
dum licet alijs damniifi
catis. quasi non donasset.

Itesimo. Eino. p in
sto precio cētuz flore
nozum possessionez:
⁊ inuestio vēditorez pro sex
saccis frumentiz: vel itendo
emere fictum sex sacozū pro
centuz florenis: emēdo ⁊ lo
cādo aliquā possessionē ei a
quo emi. Ad istum casus p
pria pre sui dicēdū ē. q cas
sus ē honestissimus dūmo
do ibi pēsio iusta siue fictū
statuat: qd quandoqz non
cōtingit. Nam vt plurimū
tales vēditōes cū locatōne
sequēti eidem vendenti fa
cta: ob paupertatē fieri solet.
Quod aduertētes ēptores
granāt cōductores iniusta
pēsione. ¶ Quātū ad secū
dam partē dubij: dicēdum
fm Inno. q si reditus pdi
ctorū saccoz frumētī sit cō
stitutus ante cōtractū: tra
ctus erit licitus. Si vō cō
tract⁹ cōstitnatur de nouo:
dicit idē Inno. cūctis fide
libus esse cōsulendū q a ta
li ſctu se abstineant. ⁊ Jo.
An. dicit q ē illicit⁹ ⁊ vix vi
det quomō talis cōtractus
possit sine fraude fieri. iste
ſctu multum practicatur in

ghat
⁊ vt
ysara
dit p
libera
pactū
Dato
sas: f
Et ret
cunt t
Et vō
casum
dition
fraude
Cū
mortu

v
b'ad
rand
cine v
cet sem
stizio
frater
Ante
terro
tes. q
perire
ctore
illicit
cludi
vel o

qbusdā partib' Lombardie.
 ⁊ vt frequētius sit i fraudē
 vsurarum: qz nec ille inten
 dit proprie emere: nec iste
 libera'r vendere: vnde ⁊ fit
 pactū de rescidēdo ꝑctum.
 Puto qꝫ pratica istius cas
 sus: satis sit vobis nota.
 Ut refert tñ Inno. aliq di
 cunt talem ꝑctū esse licitū.
 Et Hostiens. expresse dicit
 casum eē licitū ⁊ veraz ven
 ditionē dūmodo non fiat i
 fraudē vsurarum.

¶ Vtrū medicis liceat vti
 mortuoz ossib': ad sāitatē.

Ite simo pꝑo. qꝫrē.

v vtrum medicis liceat
 ut vti mortuoz ossi
 b' ad sanitatē viuoz procu
 randam prout realis medi
 cine disciplina requirit scilicet
 cet se motis qbuscūqꝫ sap
 stitiosis obseruātis. Ad h
 frater ꝑde. de armino ⁊ fr
 Anthoninus de florētia in
 terrogati respōderūt dicē
 tes. qꝫ nūqꝫ potuerunt re
 perire aliquē textū vel do
 ctorez hoc prohibentē. vel
 illicitū affirmatē: ⁊ ideo cō
 cludunt qꝫ licitū ē medicis
 vti ossibus mortuoz ad sa

nitatē viuēt ium homi
 num prout natura ⁊ sim
 plex disciplina medicine re
 quirir.

¶ Notent hic cōfessores:
 qd beatus Tho. dicit i que
 stionibus d quolz: qꝫ. ix. q.
 vij. ad. ij. in. c. Qd ois que
 stio in qua de peccato mor
 tali queritur: nisi expꝫse ve
 ritas habeatur: periculose
 determinat: qz error quo n
 credi ē esse peccatū mortale
 qd est peccatū mortale: cō
 sciētia nō excusat a toto licz
 forte a tāto. Error vō quo
 credi ē esse mortale qd non
 ē mortale: ex cōsciētia ligat
 ad peccatū mortale. ꝑreci
 pue aut periculosum ē: vbi
 vritas ambigua ē. Nec tho.
 vbi supra. Sz illd pꝑo: Chz
 Archiepꝫm flo. (vide ē sane
 intelligendū: quādo. s. erra
 ret ex grassa ignorantia. Se
 cus si ex probabili: puta qz
 consuluit peritos in tali ma
 teria: a quibus sibi dicit il
 lud tale non esse mortale.

Laus deo.

Tabula

Incipit tabula materia-
rum principalium que in hoc
libro continentur.

Ractatus de con-
fessore qui hic prius
ponitur: diuiditur in
tres partes quarum
prima est de potestate seu aucto-
ritate confessoris: et habet.
xv. capitula.

De potestate seu auctori-
tate confessoris: et quis pos-
sit vel non possit audire con-
fessiones. c. pmi. fo. 2.
De ordinario confessore vnius
cuiusque quo ad ecclesiasticas
cas personas. c. secundum. fo. iij.
De cardinalibus. fo. 3.
De patriarchis et aliis. fo. 3.
Abbatissa quid possit in spi-
ritualibus. fo. 4.

Cui debeant laici ordinarie
confiteri. capitulum. iij. fo. v.
Casus octo in quibus potest quis
alteri confiteri quam proprio sacer-
doti sine eius licentia. c. iij. fo. v.
Quis possit promittere et quod non
audientiam confessionum. c. v. fo. 8.
Quomodo et quando curatur vel
presbyter parochialis pos-
sit dare vel denegare licentiam
alteri confitendi subdito si pe-
tat illam. c. vi. fo. 8

De religiosis qui non possunt au-
dire confessiones sine licentia
prelati sui. c. vij. fo. 9.

De potestate audiendi confes-
siones tributa fratribus predicatori-
bus et minoribus a iure per tex.
cle. dudum. §. ij. de sepulchro. quomodo
fieri possit: et quomodo exponitur.
capitulum. viij. fo. x.

De effectibus qui sequuntur
excommunicationem audientie confes-
sionis alteri facte. c. ix. fo. 11.

Differentia inter fratres pre-
sentatos secundum formam cle. dudum
et differentia inter sacer-
dotes curatos. c. x. fo. 13.

De casibus multiplicibus
episcopis reservatis de qui-
bus agitur in fine cle. dudum
de sepulchro. c. xi. fo. xij.

De sacerdote qui absoluit
aliquem a casu a quo non potest
absolvere. c. xij. fo. xv.

An in generali processione perti-
neat specialis. c. iij. fo. xv.

Quid possunt priuilegia curie
romane. c. xiiij. fo. 16.

Quid sciendum quando confessor non
intelligit penitentem. c. v. fo. xvj.

Expliciunt capitula huius
prime partis.

Incipit tabula huius se-
ptime: que erit de scientia con-

seff
Qu
dini
tent
Qu
in co
An ce
pecca
mort
Quo
in. vi.
An v
trito
no op
De a
Sere
runt
fiend
CE
tis be
CIn
tis be
bonit
decer
Qua
esse t
§. i.
Duo
for b
Que
seffo
In
la

Tabula

fessoris et habet. §. v. fo. .xvi. De circumstantiis peccato
 Quod duplex est elanis or rü et ibi dñs cap. §. iij. fo. 26.
 dinis scilicet scientie et po Circūstātie pctōz pñtēde sē
 tentie. §. i. fo. .xvi. i multipli genere. fo. 27.
 Quanta sciētia requiratur Circūstātie que trabunt
 in confessor. §. iij. fo. .xvii. peccatum ad aliud genus
 An cōfessor teneat scire: an sunt pñtēde. fo. 27.
 peccata i pñfessōe audita sint pñfessum commissuz die
 mortalia Ine. §. iij. fo. .xviii. festo trahitur ad circūstā
 Quod iteranda est pñfessio riam aliam. fo. 27.
 in. vi. casibz. §. iij. fo. .xviii. Cogitatio cum deliberatōe
 An valeat confessio ab incō rōis in actū peccati mortāl
 trito facta: ut eam interare absqz ope: ē pñm mōtale.
 nō oporteat. §. v. fo. .xx. fo. 27.
 De attritōe et pñtītōe. fo. .xxi. pñm diuidit i tria. fo. 27.
 Sexdecim cōditiōes q̄ req Regule quinqz ad cognos
 runt in oī bona cōfessione scendum peccatum morta
 fienda fo. 22. le a veniali fo. 27.
 Cōplicunt. §. secunde p Que debeat seruare et scis
 tis huius operis. re confessor vtilia et necessa
 Incipit tabula tertie p ria in ipso exercitio cōfessio
 tis huius opis. que erit de nis. §. iij. fo. 29.
 bonitate confessoris et bz. §. Suo se hñe debeat pñfessor
 decem. fo. 24. audiēdo mulieres. fo. 29.
 Qualem oporteat pñfessōre Qualis et quāta debeat in
 esse in exercitio talis officii iungi satisfactio sen pñia a
 §. i. fo. 24. pñfessore pñtēti. §. v. fo. 30.
 Duo debet habere confes Qualiter se habere debeat
 sor bonus. fo. 24. cōfessor pñtētias iniūgēdo
 Quomō se hñe debeat con penitētibz fo. 31.
 fessor erga pñtētē fo. 24. Contraria penitentia debz
 In interrogatiōibz hñedis imponi delicto. fo. 31.
 la dñt obseruari. fo. 24. pñmo peccato occulto nō de

Tabula

bet dari manifesta peniten-
tia. fo. 31.
Ad memoriale dicendū peni-
tēti circa penitentiam fa-
ciendam. fo. 31.
Quid fiendū qñ penitēs nō
cōfiteatur aliqđ pctm̄ morta-
le qđ confessor nōuit esse in
eo. fo. 32.
Sacerdos dī solūē vel li-
gare tripl̄r de modo ⁊ for-
ma absoluēdi. §. vi. fo. 32.
forma verborū absoluendi
penitēte. fo. 32.
De forma ⁊ vi verborū q̄ re-
grūtur ī absolutōe. fo. 32.
forma absolutōis ab om-
nib⁹ cēsuris: ⁊ penis tā a iu-
re q̄ ab hoīe latis. fo. 33.
Quid fiendum qñ p̄fessor
absoluit penitētes de quo
nō debuit. fo. 34.
Quid de p̄fessore qui n̄ in-
telligit penitētem. fo. 34.
An penitens teneatur iter-
are penitētiā ei iniunctā
in peccato mortali factā in
toto vel in parte: ⁊ an dicta
penitētia taliter facta ei va-
leat in foro militantis. ec-
clesie. §. vii. fo. 34.
Remediū tutius sine cōsi-
liū dandū penitētiq̄
liter perficere debeat peni-
tentiam sibi iniunctā: ⁊ que
penitentia debeat sibi dari
securio. fo. 36.
De celatione confessionis.
§. viii. fo. 37.
Penitentia p̄fessoris p̄fel-
sionē reuelātis. fo. 37.
Qui teneantur ad sigillum
cōfessionis. §. ix. fo. 38.
Ad que se extendat sigillū
p̄fessionis. §. xi. fo. 38.
Quid fiendum quando cō-
fessor indiget cōsilio super
aliquo casu. fol. 40.
Expliciant. §. tertie par-
tis: ⁊ per consequens tras-
ctatus iste de confessore.
Incipiunt excoicationes
sedi apostolice reseruate:
tam a iure q̄ per processū
sine per extravagātes: bre-
uiter recollecte per ordinē
de inde sequuntur excoica-
tōes reseruate ep̄is vniū-
cūsq; diocesis. fo. 41.
Excoicationes papales cō-
cernentes religiosos ⁊ reli-
giosas. 42.
Excoicationes ep̄iscopis ex
iure reseruate fo. 43.
Incipit tabula sup̄ inter-
rogatorio Interrogatoriū ē

Tabula

secūdn̄s liber hui⁹ operis i ordine. ⁊ diuīgnit̄ in tres ptes p̄cipales: quarū pri ma est de interrogatōibus fiendis a p̄fessore s̄z ordinē decē p̄ceptoz d̄calogi: ⁊ h̄z capitula. xlii. fo. xlvii.	De auditōe mīsse d̄iebus d̄ficiis a festiuis. fo. li.
C Primū p̄ceptum con tinet tria. c. fo. xlvii.	De obseruatione ieiuniorū c. ii. fo. li.
De votis. c. i. fo. xlviii.	C Quartū p̄ceptū conti net duo. c. de honore parē tum. c. i. fo. lii.
De voti trāsgres. fo. xlviii.	De gubernatōe familie. c. ii. fo. liij.
De sup̄stitōib⁹. c. ii. fo. xlviii.	C Quintū p̄ceptū habet vnicū capitulū de homici dio triplici. scilicet corde ore ⁊ opere. o. lii.
De incātatōib⁹. fo. xlviii.	C Sextum p̄ceptum h̄z vnicū. c. fo. liiii.
De adora. creat̄az. fo. xlix.	De luxuria actuali: ⁊ eius speciebus. fo. liiii.
De diuinatōib⁹. fo. xlix.	C Septimū p̄ceptū ha bet. c. octo. fo. lv.
De arte notoria. fo. xlix.	De vsurpatione rei aliene multiplici. c. i. fo. lv.
De p̄stellatōib⁹. fo. xlix.	Circa vsuram. fo. lv.
De sortibus. fo. xlix.	De sociis aialiū. fo. lv.
De incātatōib⁹. fo. xlix.	De venditione ad terminū fo. lv.
De breuib⁹. fo. xlix.	De cambiis. fo. lv.
De obseruatione temporū fo. xlix.	De mutuantibus sub spe. fo. lvi.
De somniis. fo. xlix.	De accipientibus ad vsurā fo. lvi.
De blasphemia. dei ⁊ sctōz rū multiplici. c. iii. fo. xlix.	De faciētib⁹ statuta in fano rē vsurariozum. fo. lvi.
C Secundū p̄ceptū. ba bet. c. duo. fo. xlix.	De emptione ip̄estitoz lo
De periurio. c. i. fo. l.	
De adiuratiōe. c. ii. fo. l.	
C Tertiu p̄ceptū habet c. duo. fo. li.	
De obseruatōe festoz. c. i. fo. li.	

Tabula

corū ⁊ montiuꝝ. c. ii. fo. lvi.	de ludo multi. c. v. fo. 63.
de fraudulētia que multis modis ꝓmittit. c. iij. f. 56.	de inq̃etudine. c. vi. fo. 64.
de falsificatiōe. c. iij. f. 56.	de inhumanitate retinenꝝ ditenaciter. c. vii. fo. 64.
de iniustitia q̃ fit in iudicio c. v. fo. 57.	de auaricia amādi res inoz diate capitulū. viii. fo. 64.
de furto. c. vi. fo. 57.	de prodigalitate ꝓria auar ritie. c. ix. fo. 65.
de sacrilegio qđ cōmittitur circa res sacras. c. vii. f. 57.	C Inuidia bz. capitula. iiii. c. p̃imum. fo. 65.
de rapina violenta. c. viii. fo. 58.	de odio ⁊ filiabꝝ inuidie. c. secundum. fo. 65.
C Octauū preceptum habet. c. duo fo. 59.	de susurratiōe. c. iiii. fo. 65.
de mendacio. c. i. fo. 60.	de exultatione in aduersis. c. iiii. fo. 65.
de detractiōe. c. ii. fo. 60.	de tristitia i ꝓspis. fo. 66.
C Nonum preceptū habz c. vnicū. fo. 61.	C Ira habet. c. duo. fo. 66.
de luxuria mentali ⁊ eius speciebus. fo. 61.	de filiabus ire scilicet indi gnatione. c. ii. fo. 66.
C Decimum preceptū. ha bet. c. vnicū. fo. 61.	de timore mentis fo. 66.
de desiderio habendi res alienas. fo. 61.	de clamore fo. 66.
C Explicit tabula super ꝓ m i parte interrogatorii.	de contumelia fo. 66.
C Incipit tabula secunde pris interrogatorii: q̃ est d vii. vitiis capitalibus.	de blasphemia ⁊ maledicti one creaturarum fo. 66.
C Auaritia bz. c. 9. fo. 61.	de rixa fo. 66.
de simonia. c. i. fo. 62.	de seditione fo. 66.
de proditiōe. c. i. fo. 62.	de bello fo. 67.
de acceptiōe ꝓso. c. iiii. f. 62	C Accidia: habet capitula quinque fo. 67.
de turpi lucri. c. iiii. fo. 63.	C de accidia ipsa. c. i. f. 67.
	de filiabꝝ accidie. c. ii. f. 67.
	de desperatione fo. lxxv.
	de malitia fo. lxxv.

de p
de r
de c
redio
de to
opera
de ena
de neg
re capi
de neg
cuij.
de neg
mionem
de neg
c. iiii.
de neg
nem ca
C De i
C De i
de imo
de filia
de hyp
de iacta
de iron
de cont
de dis
de per
de sing
de indol
de gul
de gul
de ebo
de inf

Tabula

de pusillāimitate' fo. lxxij.	de filiab ⁹ gule : 7 primo de
de rancore fo. lxxij.	bebetudine. c. iij. fo. lxxi.
de ociositate que pcedit ex	de loquacitate fo. lxxi.
tedio fo. lxxij.	de scurrilitate fo. lxxi.
de torpore seu pigritia bñ	de inepta leticia fo. lxxi.
operadi fo. lxxij.	de choreis fo. lxxi.
de euagatōe mēt̃s fo. lxxij.	de immūditia seu pollutiō
de negligē. ia seu tepidita	one procurata fo. lxxij.
te capitulū tertiū f. lxxij.	C De luxuria: 7 habet ca
de negligētia confessionis	pitula duo fo. lxxij.
c. iij. fo. lxxij.	C De luxuria 7 p̃tinētibus
de negligētia circa cōma	ad ipsam capitlm. i. f. lxxij.
nionem capitlm. v. fo. lxxij.	de dlectatōe inozosa. f. lxxij.
de negligētia confessionis	de filiab ⁹ luxu. c. ij. fo. lxxij.
c. iij. fo. lxxij.	de cecitate mēt̃is fo. lxxij.
de negligētia circa cōmu	de p̃cipitatiōe fo. lxxij.
neim capitlm. v. fo. lxxij.	de incōsideratiōe fo. lxxij.
C De inaniglia: 7 b3. iij. c.	de incōstātia fo. lxxij.
C De ināiglia ip̃a. c. i. f. lxx	de amore sui fo. lxxij.
de imodestia or. c. ij. fo. lxx.	de odio dei. fo. lxxij.
de filiab ⁹ inaniglie: 7 p̃mo	de amo ⁹ vite p̃nt̃s. fo. lxxij.
de hypocrisi. c. iij. fo. lxx.	de horro ⁹ futuri secl̃i. f. lxxij.
de iactantia fo. lxx.	C De supbia 7 habet. ii. ca
de ironia fo. lxx.	pitula fo. lxxij.
de contentione fo. lxx.	de supbia ip̃a. c. i. fo. lxxij.
de discordia fo. lxx.	de filiab ⁹ superbie: 7 primo
de pertinacia fo. lxx.	de derisione. c. ii. fo. lxxij.
de singlitate nouita. fo. lxx.	de ambitione fo. lxxij.
de inobedientia fo. lxx.	de presumptione fo. lxxij.
de gula: 7 b3. c. iij. fo. lxxi.	de temeraria iudi. fo. lxxij.
de gula ip̃a. c. i. fo. lxxi.	de curiositate fo. lxxij.
de ebrietate. c. ij. fo. lxxi.	de ingratitudine fo. lxxij.
de insensibilitate fo. lxxi.	de se andalo fo. lxxij.

Tabula

De adulatione.	fo. lxxiii.	De setariolo.	fo. lxxviii.
De blasphemia in spiritus sanctum.	fo. lxxiii.	de tabernario ⁊ hospite	fo. lxxviii.
De scismate.	fo. lxxv.	de macellario.	fo. lxxviii.
De infidelitate paganorum ⁊ hereticorum.	fo. lxxv.	de pistore	fo. lxxviii.
E xplicit tabula secunde partis interrogatorij.		de luttore	fo. lxxviii.
I ncipit tabula tertie ptis interrogatorij: que ē de ita tib⁹ diuersarū psonarū ⁊ pti net capitula. xviij.	fo. lxxv.		fo. lxxviii.
De coniugatis capitulum primus.	fo. lxxv.	de aurificibus.	fo. lxxviii.
De actu pūgali. ⁊ peccatis cōmissis in eo.	fo. lxxv.	de cerdonibus.	fo. lxxviii.
I nterrogationes fiende circa coniugatos.	fo. lxxv.	de fabris.	fo. 88.
D e pncipib⁹ rectoribus ⁊ baronib⁹.	fo. lxxv.	de locatoribus equorum.	fo. 88.
De iudicib⁹ seu qbuscunq; bñtib⁹ auctori.	fo. lxxv.	de hystrionib⁹.	fo. 88.
De aduocatis: pcuratorib⁹ ⁊ notarijs.	fo. lxxv.	de cytharizātib⁹.	fo. 88.
D e doctorib⁹ ⁊ scholari bus.	fo. lxxv.	de seruitoribus ⁊ laborato ribus.	fo. 88.
D e medicis ⁊ aromata rijs.	fo. lxxv.	de rusticis ⁊ agricolis.	fo. 88.
De mercatorib⁹ cāpsorib⁹ ⁊ psonetis.	fo. lxxvi.	de pueris ⁊ spuellis.	fo. 89.
D e artificib⁹ ⁊ mechan cis.	fo. lxxvi.	de clericis in cōmuni.	fo. 89.
De lanicibus.	fo. lxxvii.	D e beneficiatis ⁊ cano nicis.	fo. 92.
		D e religiosis masculis ⁊ feminis.	fo. 95.
		de voto paup⁹tatis.	fo. 95.
		de voto castitatis.	fo. 96.
		de voto obediētie.	fo. 96.
		de officio diuino.	fo. 96.
		de exercitio.	fo. 97.
		de oratione ⁊ confessione.	fo. 98.

Tabula

De amore parētū. fo. xviij.	forma boſtiarij	fo. cx.
de p̄latis i cōi. c. xiiij. fo. c.	forma lectoratus	fo. cxj.
de ep̄ſcopis 7 p̄latis ſuſ perioribus. c. xv. fo. ci.	forma exorcizatus	fo. cxj.
de iudicando in foro contē tioſo. fo. ciiij.	forma acolythus	fo. cxj.
de abſolutione 7 penitētie	forma ſubdiaconat⁹. f. cxj.	
inunctione. c. xvi. fo. cv.	forma diaconatus	fo. cxj.
de modo abſoluēdi ab ex cōicatione maiori fo. cvi.	forma p̄ſbyterat⁹	fo. cxj.
de penitētia iniungēda	forma ſacri m̄rimōij. f. cxij.	
penitenti fo. cvij.	Explicit tabula ſup ter tia parte interrogatori.	
De infirmis 7 qd agēdū ſit erga eos. c. xvij. fo. cvij.	Incipit tabula ſup tra ctatus de reſtitutionibus	
forma abſolutionis i arti culo mortis fo. cix.	fo. cxii.	
forma abſolutiōis ab excōi catione minori fo. cix.	Capitulū primū de reſtō nibus in genere.	
forma abſolōnis 7 minoris excōicatōis 7 a p̄ctis. fo. cx.	Prima man⁹ ſeneratoria	fo. cxij.
forma ſacrameti baptiſma tis. fo. cx.	Adanus raptoris	fo. cxij.
forma p̄ſecratōis ſeu chriſ matis. fo. cx.	Adan⁹ furatoria	fo. cxij.
forma abſoluēdi a pecca tis fo. cx.	Adanus bellatoria. fo. cxij.	
forma extreme vnctionis fo. cx.	Adan⁹ dānificatoria. f. cxij.	
forma conſecrationis cor poris chriſti fo. c. x.	Adan⁹ p̄ticipatoria. f. cxij.	
forma conſecrationis ſan guinis chriſti fo. cx.	Adan⁹ ſacrilegia	fo. cxij.
forma ordinū minorum. f.	Adanus iniuſte iudicato ria	fo. cxv.
	Adanus in iuditio iniuſte aſſiſtoria	fo. cxv.
	Adan⁹ fraudatoria. f. cxvi.	
	Adan⁹ falſificatoria. fo. cxvi.	
	Adanus p̄datoria. fo. cxvi.	
	Adanus ſimōiaca. fo. cxvi.	
	Adan⁹ ipeditoria. fo. cxvij.	
	Adanus luſoria	fo. cxvij.

Tabula

Adan⁹ locationis ⁊ pducti
 onis viciatoria. fo. cxviij.
Adaus turpiter lucrato
 ria. fo. cxviij.
Adan⁹ detractoria. f. cxviii.
Adan⁹ pſone leſoria. f. cxix.
Adanus animarum preda
 toria. fo. cxix.
Capitulum ſecunduz de
 reſtitutionibus in quo oñs
 dicitur quid ⁊ quantuz ſit re
 ſtituendum. fo. cxix.
 De damno qđ inferitur ho
 mini quo ad animā auferē
 do ei virtutes inſuſas ⁊ mo
 rales: quod contingit fieri
 quattuor modis. fo. cxix.
 De ſecunda damniſicatio
 ne que iſertur homini quo
 ad corpus inferendo ei le
 ſiones corporales. qđ etiā
 cōtingit fieri quattuor mo
 dis. fo. cxxi.
 De tertia damniſicatione
 que inferitur homini quo ad
 famam ⁊ honorem per vi
 tuperationes verbales: qđ
 etiaſ ſit quattuor modis.
 fo. cxxi.
 De quarta dāniſicatōe que
 inferitur homini quo ad ſb
 ſtantiam tēporalez. put per
 tinet ad reſtitutionem ma
 le ablatozū certozū ⁊ incer
 tozum fo. cxxiii.
EUtrū omne lucrū qđ qđ
 facit ex re rapta: ſurata. vel
 per ſenus acquiſita: teneat
 reſtituere. fo. cxxiii.
 De manifeſto uſurario pze
 ſtante cautionem de reſtitu
 endis uſuris. fo. cxxiii.
 De dāniſicātib⁹ aliquē iniu
 ſte ⁊ i ſua libertate. f. cxxiii.
 De emētib⁹ i ſuos ⁊ ācillas
 qđ erāt xpiani. fo. cxxv.
 De ipeđiētib⁹ aliquē ſab offi
 cio vel beneficio pſecuto vſ
 pſequēdo iniuſte. fo. cxxv.
 An clerici teneātur reſtitue
 re fructus voluptuoſe con
 ſumptos. fo. cxxv.
Capitu⁹ tertiū vbi ſien
 da eſt reſtitutio fo. cxxvii.
 An fideiuſſor poſſit repe
 re a debitoze uſuras p eo
 ſolutas. fo. cxxvii.
Quartum capitulum. f.
 p quos fieri debeat reſtō in
 certozum. fo. c. xxviii.
 Per quos fieri debet reſti
 tutio certozum. fo. cxxviii.
 De damnis dat⁹ tempore
 guerre. fo. cxxxi.
 De tutorib⁹ ⁊ curato. alioz
 negocioz geſtozib⁹. f. cxxxi

Tabula

Quintū capitulū. s. cui hien
 da est restitutio. fo. 133.
 De illicite acquisitis secun
 do modo. fo. 135.
 De bis q accipiūt pecunias
 ab accusatis vel incarceratis
 vt intercedāt pro eis. fo. 134.
 De pecunia data p adulle
 terio cōmisso vñ cōmittēdo.
 fo. 135.
 De acq̃sitis p ludos. fo. 135.
 Sextū capitulū. s. cur sit
 fienda restitutio. fo. 137.
 Quinqz modi satisfaciē.
 fo. 137.
 Utrum cum ep̃o possit fie
 ri compositio super incerti.
 fo. 137.
 Septimū cap̃lū de mō
 7 ordine restituēdi. fo. 143.
 De restōe certorū. fo. 144.
 Quo fieri debeat restitutio
 vxore concipiente per adul
 terium. fo. 149.
 Octauū cap̃lū. s. qñ fieri
 debet restitutio. fo. 151.
 Utrū ep̃s elapsis .xxx. vel
 xl annis possit agere contra
 beredes. fo. 153.
 Quid de eo cui datum est
 aliquid per errorem. fo. 156.
 Explicet tabula: materia
 rū pncipalīz bñius sūmu
 le p̃fessionalis siue defecē
 runt. fo. 158.
 Incipit tabula decisio
 nū q̃rūdā qōnuz Reueren
 dīssimī archiep̃i fl. fo. 158.
 Utrū scolaris extra suaz
 dioceſis p̃stitut⁹ tpe cōiōis
 possit p̃fiteri: absolui 7 cōi
 care locis vbi se inuenerit.
 fo. 158.
 Utrū mulier icurrat suaz
 excōicatiois pcutiēs clericū
 ipsaz ipetentē. fo. 158.
 Utrū religiosi possint in
 extrēa necessitate seculares
 cōicare: 7 mūgē. fo. 158.
 An debeat dici officium
 beate virginis in die aīarū
 7 in vīgilia natiuitatis do
 minī. fo. 159.
 Utrū aliqui excusentur
 a ieiūio ecclesie. fo. 159.
 Utrū ille qui dicit se nō
 posse ieiunare qz nō ē assue
 tus possit absolui. fo. 159.
 Utrū ornatus viroz 7
 mulierum sit mortale pec
 catum. fo. 159.
 Utrū p̃ceptū ecclesie d
 cōmuniōe: intelligat q oī
 no fiat in die pasce. fo. 159.
 Utrū sacerdos nō cele
 brās i die pasce peccet mor

Tabula

taliter. fo. 159. **U**trum clericus nō attē
 dens mente ad officiū pec
 cet mortaliter. fo. 159. **U**trum cambia sint lici
 ta. fo. 162. **U**trum iurare per corpus
 et sanguinē christi et bñ sit
 peccatum mortale. fo. 160. **U**trum bñficiati teneant
 diuidere fructus beneficij:
 et quibus et quō. fo. 160. **U**trum clericus et religio
 sus comedens in q̄dragesi
 ma ante q̄ dicat: vesp̄as
 vel nonā in ieiunijs ecclesie
 peccet mortaliter. fo. 160. **U**trum secularis vñ mo
 nialis. vñ accolit? dicēs ep̄i
 stolā i missa peccet mortali
 et sit irregularis. fo. 161. **U**trum dicere mēdatiū in p̄
 dicatōe sit mortale. fo. 161. **U**trum peccet mortali q̄
 dicit mendaciū in confes
 sione. fo. 161. **U**trum con quis ppter
 negligentia nō facit prece
 ptū ad qd̄ tenet illa negli
 gētia sit speciale peccatum
 mortale. fo. 161. **U**trum ars recamanciū et
 frappatiū vestes possit sin
 pctō mōtali exerceri. fo. 162. **U**trum stipēdiarij q̄ sequ
 untur capitaneos cōtra ter
 ras ecclesie sint excōicati. fo. 162. **U**trum cū simoniacō in bñ
 ficio possit dispensari absq̄
 q̄ renūciatione beneficij. fo. 162. **U**trum Religiosus depo
 nes habitum vt ludat et bu
 iusmodi sit excommunicas
 tus. fo. 163. **U**trum vti lineis ad car
 nez sit mortale. religiosus. fo. 163. **U**trum peccet mortali
 q̄ non refert enormia vitia
 visitatori nō precipiēti sed
 q̄renti simpliciter. fo. 163. **U**trum eligēs in ep̄tū ad
 prelaturā et qui q̄rit absolu
 tionē alicuius p̄lati: quem
 reputat cōpetēter idoneū
 s̄ motus p̄cipaliter p̄tra
 eū ex idignatōe et querēs ab
 solutionē alicuius p̄lati:
 q̄ vñ nimis austerus: pec
 cet mortaliter. fo. 163. **U**trum accipere certum
 numerum missarū sit pec
 catum: et si vna missa possit
 dici pro pluribus. fo. 164.

Tabula

Utrū diebus dominicis dicere vel audire missam q̄ non est illius diei sit peccatum. fol. clrv.

Utrū habens votū de artiori religiōe ⁊ sine disp̄satione possit ingredi laxiorē sine peccato fol. clrv.

Utrū magister ordinis possit disp̄sare cū moniali bus nostri ordinis in pena quā incurrunt intrādo monasteriū simoniace. fol. clrv.

Utrū cū quis vult legare aliquid alteri si alius impediatur ne fiat: teneat̄ ad restitutionem. fol. clrv.

Utrū existēs i sacris nō habens aliq̄ bñficiū teneatur dicere officiū. fol. clrv.

Utrū n̄ dicēs offiū beate virginis peccet mortaliter. fol. clrv.

Utrū n̄ dicēs totū officium mortuorū cū dici debet: peccet mortaliter. fol. clrv.

Utrum clericus p̄fessus non ordinatus: teneat̄ dicere officiū. fol. clrv.

Utrū monialis p̄fessa teneat̄ dicere offiū. fol. clrv.

Utrū noniciū teneantur dicere officium. fol. clrv.

Utrū econversus p̄fessus teneat̄ ad offiū. f. clrv.

Utrū ad tres lectiones mortuorū teneatur quis ex precepto. fol. clrv.

Utrū liceat h̄e plura bñficia cū disp̄satiōe. f. clrv.

Utrū restitui debeat pecunia data simoniace. f. clrv.

Utrū dicere missā añ p̄lā mā sit peccatū. fol. clrv.

Utrū homicidiū sit casus pape reservatis. fol. clrv.

Utrū simoniaci. sint excoꝛcati. fol. clrv.

Utrū ille a quo cōmunitas vel dñs accepit vel detinet iniuste vel dānificavit possit de bonis predictorū accipere. fol. clrv.

Utrū liceat habere colūbaria fol. clrv.

Utrū daciarii possint emere quedā dacia. fol. clrv.

Quid de nēditōe rerum seu uestiū alteri⁹ sicut faciūt qui vulgariter dicunt̄ strazaroli. fol. clrv.

Utrū famuli stipendiario rū teneantur ⁊c. fol. clrv.

Utrū bōa facta i mortali remuiscant. fol. clrv.

Utrū añ. 2 i. añū teneat̄

Tabula

quis ad ieiunium fo. clxxix.

Cutp sit mōtale i festis le
gei ⁊ studei i legib⁹. fo. i80

Cutru dñs alicui⁹ ciuitatis
possit mutar mēsuras. f. i80

Cutru pignora p̄dita ap̄
vsurarios possint emi. f. i80

Cutru q̄s possit soluci de
b̄itū alteri⁹ accipiēs furtim

de bonis eius fo. i80.

Cutp mercatō possit lucra
ri de re emptā quā in nullo
meliorauit fo. i80.

CDe bonis certis restituē
dis. fo. i8i.

Cutru de licētia pape pos
sit q̄s audire dīna ⁊ accipe
re sacra a scismaticis. f. i8i.

Cutru tempore scismatis
possit quis esse neutralis.
fo. i8i.

CEt qd de bñficiatis i obe
diētia pseudo pape fo. i8i.

Cutp possim facere fruct⁹
meos d̄ possessiōe ipignora
ta s̄b sp̄e v̄ditōis fo. i8i.

Cutru teneat⁹ quis recede
re ab illa p̄sona cui cobabi
tando vix pōt vitare morta
le fo. i8i.

Cutru bñficiat⁹ teneat⁹ di
cere officium qñ alius ser
uit p̄ eo in bñficio fo. i82.

Cutru gener possit accipe
re a socero tantum p̄ cētuz
quando non dat sibi dotes
nec pignus fo. i82.

Cutru donatio non libere
facta valeat. fo. i82

Casus d̄ possessiōe iusto
precio emptā fo. i83

Cutru medicis liceat vti os
sibus mortuorū pro sanita
te p̄curāda. fo. i83.

f J 1A J S.

ExPLICIT vtilissima p̄fess
sōalis sūmula cu3 tractatu
de Restitutōibus: nec non
qbusdā questionib⁹ in foro
cōsciētie. Reuerendissimū
bī Antonini Archiepiscopi
florentini ordinis p̄dicato
rū ⁊ ibi versus decem p̄es
ceptorum ac septem pecca
torum mortalium. Venetiis
Impressum per Petrum
Jo. de grēgiis Bergomē
sez die. i3. febrarii. i499.

¶ Versus decem preceptorum.

¶ Primum preceptum.

¶ Qui colit extra deum: vel sanctos: quoq; creatum:
Articulos fidei negans: si spemq; relinquit
Voti transgressor: vel qui mortalia vouit:
Et tardans nimium: spernens implere promissum
fine malo vouens: ac per se vota refringens:
Incantans: faciens fieri breuia ⁊ malefactor:
Inuenit atq; docens: adiscens: medius extans:
Aut orans obseruat somnia: sortibus vtens.
Blasphemansq; deum: qui murmurat: vel maledicit
Vt nō posse refert: sed dispicit: accipit ipse:
Libās vt faciat mala: prauus preterit iste
Unū cole deum: si sic mortaliter egit:

¶ Secundum preceptum.

¶ Qui cantans: fabulans: truffans vel turpia dicens
Despiciendo deum nominat sanctos sacra spnens.
Iudicio iurans mendax: inductor ad illud:
Periurans: dubium iurans: mortalia iurans
Iurans cunq; tamen nolit seruare promissum
Per crucem: atq; spem: sanctos: animamq; deūq;
Adiurans: dicens mendaciter: atq; iocose
Et per membra dei: sanctorum euangeliorum.
Inducens falsum iurantem quisq; scienter
Aduertens frangit: Ne iures vana per ipsum.

¶ Tertium preceptum.

¶ Qui non confessus dimittens ⁊ sacramentum.
Infestis missam sine culpa: inductor ad illud.
Qui manuale facit: vendens: emens non edenda:
Ieiunium frangit. qui tertia comedit bora.
Impletum in festo peccatum: grauius extat.
Assamens crisma: sacramentum: vel mulierem:
Si peccator erat mortali fune ligatus
Ecclesie vetito qui contradicit tempore sacro

Corizans: ludens: veneri mortaliter egit
Sabbata sanctifices: violat reus atq3 superbus

¶ Quartum preceptum.

¶ Qui precepta dei: cōtēnit iussaq3 legis.
Vel qui noluerit parere parentibus atq3
Alere si possit miseros: inopes 7 egenos.
Irridensq3 patrē vel matrem vel maledicens
Verberat: opprobriās: blasphemans: aspere turbans
Adoritur aspernēs habeas in honore parētes.

¶ Quintum preceptum.

¶ Occisor verbo: facto: vel corde: suaso:
Incitat 7 causans: cupiēs q3: procurat aborsum.
Verberat 7 mandans faciens vel torneamēta
Sī iudex caperit ex sacro limite prauum:
Sacrilegus factus ac ledens: vel mutilator:
Non sis occisor frangens: mortaliter egit.

¶ Sextum preceptum.

¶ Quisquis non nuptus miscebitur ac poluetur
¶ Per se: mollis erit: si nuptus fiet adulter.
Atq3 solutus fornicator erit: sodomita.
Incestumq3 parens: 7 cum virgine stuprum:
Cui moniali: scelus magnum 7 sacrilegus errat.
Erigit in sacro: qui semine polluit illud.
Uirapiens raptor: cum brutis bestia fiet.
Qui clam contrarie: vel sponsam preuenit actu
Spondens contrahere: mendar: vt misceat illi
Et qui contraxit maiori fune ligatus.
Quinque modis peccat vxore maritus abutens.
Actibus illicitis sequitur cum semen: 7 extra
Vas operans: prolem deuittans: semen emittens.
Exercens aliam cupit: arcens firmiter petentem.
Inuitans: tangens: inductor. medius extans:
Lubrica verba refert: iactans se: inechus habetur.

Septimum preceptum.

C Si quis furatur: raptor: vel participator.
Iussio: consilium: consensus: palpo: recursus:
Participans: mutus: non obitans: non manifestans:
Reddere cuncta debet: qui ni sint officiales.
Atq; non in causa primus pro parte tenetur.
fortune lutor: cupiens spoliare sodalem.
Ac fraudans ludum: retinens inductor ad illum.
Nec dare per denti censebitur: si non: egenti.
Iusta etiam fraudans pedagia: siue gabellas.
Ledens monetas: mensuras: fur malus extat.

Octauum preceptum.

C Qui mendax fuerit in damnum proximitatis:
Vel mala qui dicit bona: narrans vel bona praua
Accusans falso: iurans: est testis iniquus.
Detractor odio: mendaxq; relator oculi
Vel diffamator: diuulgans ⁊ manifesta.
Ledula si fiat detractrix: cantio ledens.
Secretum: ratumq; sigillo: littera clausa
Proditor: ⁊ laudans: inducens ad mala supra.
Illa reportari gaudens: est testis iniquus.

Nonum preceptum.

C Qui cupit alterius sponsam: noscatur adulter
Affines etiam desiderat ⁊ moniales
Incestum scelus simul: ⁊ cum virgine stuprum
Et cupiens: marem sodomittaq; bestia bruta:
Et quotiens: cupit: aut etiam si sit filocaptus.
Qui deletatur cogitando lubrica: vel qui
Se somno poluit causans: vel postea gaudēs:
Ut placeat multis ornatur: sic gloriatur
Absq; viro proprio: cui facit vt sic ametur.
Vel si ruinam perpendat vel prouocando.
Alterius sponsam cupiens: moritur lubricando.

Decimum preceptum.

Cui cupit alterius rem in damnum proximitatis.
Si per vim raptor: per oculum fur malus extat.
Super auaritia: cupiat: dicetur auarus.
In rapiendo male vel fallere quēq; paratus.
Hic cupiens contra: mandata cetera: frangit
Denum mandatum: Nec rez cupies alienam.

CExpliciunt versus decem preceptorum.

CIncipiunt versus septem peccatorum mortalium.

Superbia

CAmbit superbus: ridet: presumptio: iudex.
CLurius: ingratus: blanditur: scandala reddit.
Blasphematur: dubius: non fidus: scisma prophanus.
Inanis iactat: contemptio: non obedire.
Ipocrisis: discors: durus: se diligit: audax.

Inuidia

CInuidus affligitur bonis: letatur inique.
Detrahit: exultat: susurrat: murmurat: odit.

Ira

CIratus tumet: clamat: conuicta: rixat.
Blasphematur: prelium parat indignatio surgit.

Accidia

CTristis maliciam parit: blasphematur et odit.
Desperat: torpet: piger: et pusillanimis extat.
Undiq; vagatur. pertractans molia mente.

Auaritia

CAuarus fallit: perquirat turpia lucra.
Usuras torquent: proditio vel simonia
Periurus: sequitur furtum: nec mense quiescit.

Gula

CGula nimis laute: prepropera: vel studiose.
Leta nimis: et inepte loquax: scurilia fouet.
Ebrietas: ebes mentis. pollutio fedat.

C
Ince
Est o
Inca
Atq;
His
Et qu

ab e
quati

C Luraria

C Lurariam sequitur for: stuprum:raptor:adulter
Incestus sacrum mollic:sodo:contra iumenta.
Est cetus:est audax nimium:inconstans ⁊ amator.
Incantus.preceps:contemnit iussa diuina.
Atq; simul ventura bona:presentia presert.
His qui seruiert perpetua damna subibunt:
Et qui suppeditant celestia regna triumphant.

Registrum

Operis

ab c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. Omnes sunt
quaterni: sed z qui est terius.

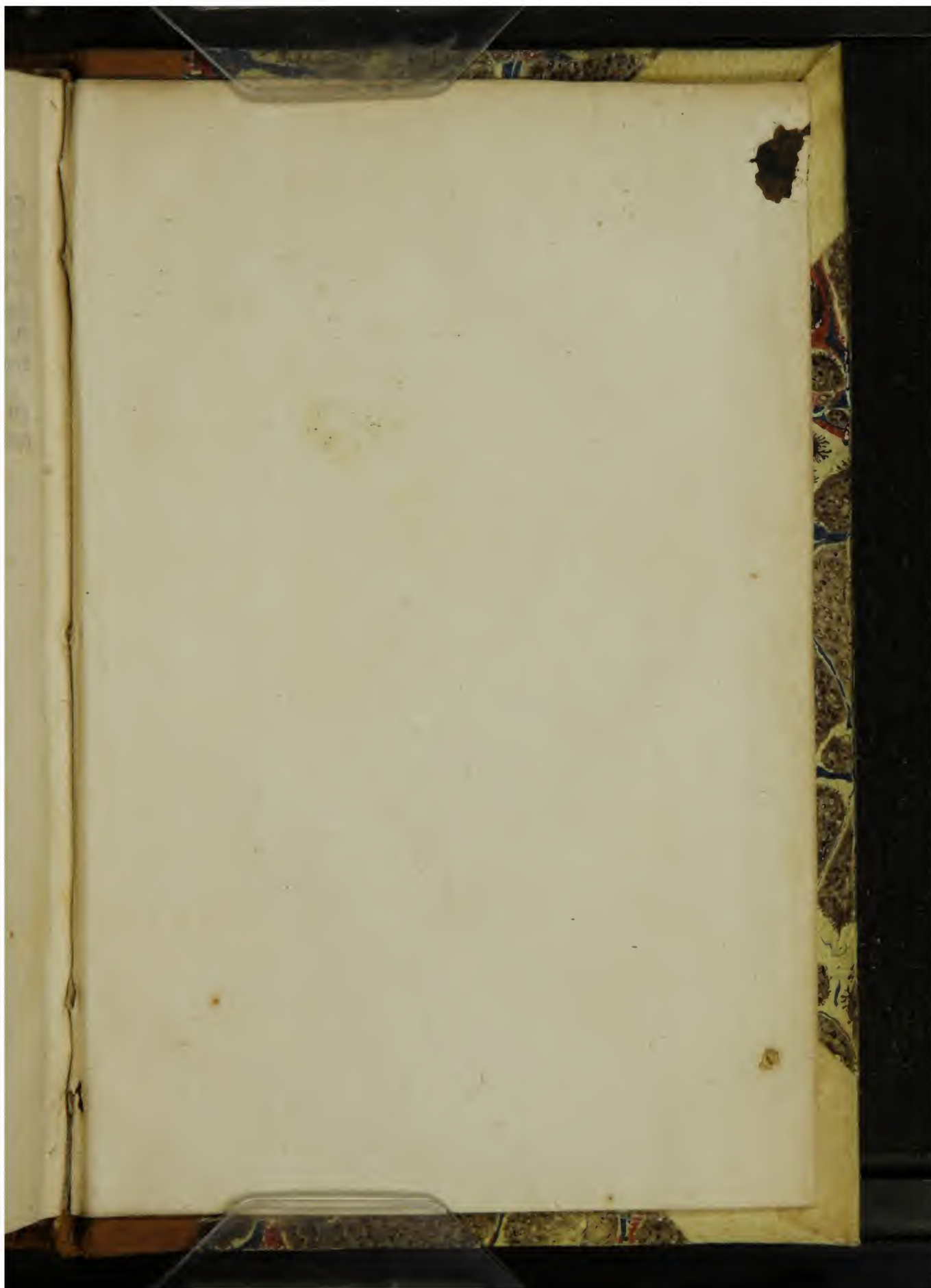

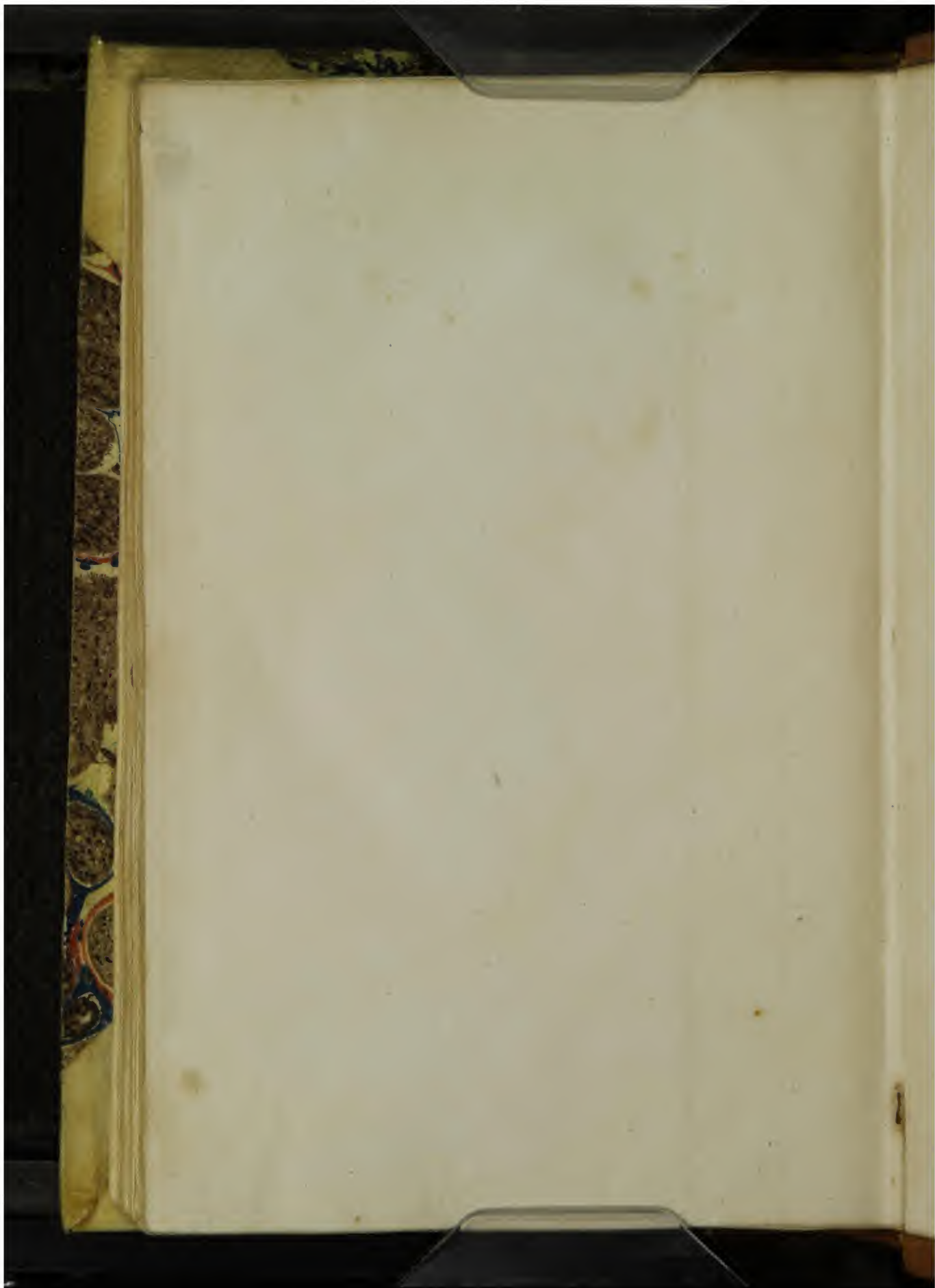
LIBRARY
BIBLIOTHECA NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

GK 2138